BULLARII ROMANI

CONTINUATIO

SUMMORUM PONTIFICUM

CLEMENTIS XIII. CLEMENTIS XIV.

PII VI. PII VII. LEONIS XII.

ET PII VIII.

CONSTITUTIONES, LITERAS IN FORMA BREVIS
EPISTOLAS AD PRINCIPES VIROS, ET ALIOS
ATQUE ALLOQUUTIONES COMPLECTENS

QUAS COLLEGIT

ANDREAS ADVOCATUS BARBÈRI

CURIÆ CAPITOLII COLLATERALIS

ADDITIS SUMMARIIS, ADNOTATIONIBUS, INDICIBUS

OPERA, ET STUDIO

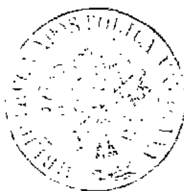
RAINALDI SEGRETI I. C.

TOMUS SEXTUS

CONTINENS PONTIFICATUS

PII VI.

QUARTUM AD OCTAVUM

ROMÆ

EX TYPOGRAPHIA REVERENDÆ CAMERÆ APOSTOLICÆ

1843.

EMINENTISSIMO ET REVERENDISSIMO PRINCIPI

ALOISIO LAMBRUSCHINIO

S. R. E. CARDINALI

EPISCOPO SABINORUM

D. N. GREGORII XVI.

PONT. MAX.

A PUBLICIS NEGOTIIS, ET BREVIBUS

PETRUS RIGHETTIUS

FELICITATEM

Nihil mihi certe neque gratius, neque optabilius, ac simul honorificentius contingere unquam poterat, quam ut hoc Secundum Volumen, quo Pii VI. Pont. Max. constitutiones, et literae continentur amplissimo Tui nomine inscriptum in vulgus emitterem. Cum enim vehementissime optarem aliquam devoti, atque obsequentissimi animi mei significationem publicis testatam literis Tibi exhibere, hanc mihi opportunitatem arripiendam duxi, ut omne vel audaciae, vel temeritatis notam facilius effugerem. Sapientissima enim illius optimi, clarissimique pontificis scripta, qui luctuosissimis christianae, et civilis reipublicae temporibus mira sane virtute pro Ecclesia tot

laboribus, curisque confectus, tot periculis, incommodisque defunctus, Tibi potissimum dicanda, qui omni vitae tuae tempore pro ejusdem Ecclesiae bono tam provide, tamque sapienter allaborans, nihil magis spectare, et in votis habere soles, quam catholicae religionis commoda, et quidquid in Romanae professionis sanctitate continetur. Atque hic quam vastus mihi pateret campus, si egregias tuas virtutes, et pulcherrima facta non jam complecti ornando, sed percensere enumerando vellem.

Omnibus quidem compertum, exploratumque est, quae Tua religio, pietas, quae ingenii praestantia, vitae integritas, morum suavitas, ser-

monis affabilitas, qua omnium Tibi animos statim devincis, quae omnigenae doctrinae, atque eruditionis varia supellex, quae optimorum studiorum, et liberalium artium tutela, quae incorrupta fides, sapientia, prudentia, atque in omnes beneficentia. Hinc porro evenit, ut in publicis, iisque gravissimis obeundis muneribus, rebusque impeditissimis peragendis, cuique Te semper vehementer probaveris, maxime vero Gregorio XVI. Pont. Max. virtutis judici sane aequissimo, qui turbolentissimis hisce temporibus tanta doctrina, consilio, providentia, vigilantia Petri navis gubernaculum tractans, in publicis procurandis negotiis Te sibi adjutorem esse voluit.

Quae dum ego cursim attingo, haud vereor ne eximiam modestiam, quam in primis Tibi carissimam esse novi, vel minimum offendam, cum ea commemorem, quae jam in ore omnium versantur, et *satis inclyta nomen gestet fama tuum;* fama, quam nulla umquam *possit delere* vetustas. Quare tot alia, quae plurima vere proferre possem, silentio premens, nihil dicam aliud, nisi ut hoc singularis obsequii testimonium, ea, qua soles, benignitate excipias, meque sinas sacram purpuram demississime deosculari.

INDEX RUBRICARUM OMNIUM CONSTITUTIONUM QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR PII VI.

ANNO IV.

ANNO V.

INDEX
VOCABULORUM INITIALIUM
OMNIUM CONSTITUTIONUM
QUÆ
IN HOC SEXTO TOMO
CONTINENTUR

A

C

I

L

M

N

O

P

Q

R

S

U

V

PIUS VI.

ANNO QUARTO

Dat. die 1. martii 1778. Anno IV.

CLXXI.

Provisio patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis.

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Dilecto filio Nostro Ferdinando Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero cardinali Souza, et Silva nuncupato in patriarcham Lisbonensem electo.

Salutem, et apostolicam benedictionem

Proemium

§. 1. Onerosa pastoralis officii dispositione summi pastoris, qui pro suis ovibus animam suam posuit, Nobis licet immerito cura commissa solicita Nos pulsat instantia, cum inter cætera, quæ undique confluunt negocia, quibus Noster animus redditur multiplici varietate distractus, ad provisionem ecclesiarum quarumlibet præsertim patriarchalium, quæ vacationis incommoda deplorare noscuntur solertius intendamus, earumque incommodis mediante celeri novorum provisione pastorum, quos ecclesiæ ipsæ in spiritualibus, et temporalibus continua suscipere possint incrementa salubriter succuramus.

Status patriarchalis ecclesiæ, et electionis tenor.

§. 2. Sane patriarchali ecclesia Lisbonensi, quæ de jure patronatus carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ, ex fundatione, vel dotatione, aut privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum esse dignoscitur, et cui bonæ memoriæ Franciscus, dum viveret Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter cardinalis de Saldanda nuncupatus, ultimus illius patriarcha etiam dum viveret præsidebat per obitum dicti Francisci cardinalis, et patriarchæ, qui extra Romanam curiam debitum naturæ persolvit pastoris solatio destitutæ, Nos vacatione hujusmodi fide dignis relationibus intellecta ad provisionem dictæ patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis celerem, et felicem ne illa longæ vacationis exponatur incommodis, paternis, et solicitis studiis intendentes post deliberationem quam de præficiendo eidem ecclesiæ Lisbonensi personam utilem, ac etiam fructuosam cum venerabilibus fratribus Nostris præfatæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus habuimus diligentem. Demum ad circumspectionem tuam, quem præfata Maria Francisca regina fidelissima Nobis per suas literas sub infrascripta declaratione, et non alias aliter, nec alio modo præsentavit, direximus oculos Nostræ mentis, quibus omnibus debita meditatione pensatis patriarchali ecclesiæ Lisbonensi præfatæ de persona tua Nobis, et iisdem fratribus Nostris ob tuorum exigentiam meritorum accepta de fratrum eorumdem consilio apostolica auctoritate providemus, teque illi in patriarcham præficimus, et pastoralem curam, regimen, et administrationem ipsius patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratias, et largitur præmia confidentes, quod dirigente Domino actus tuos ecclesia patriarchalis Lisbonensis prædicta sub tuo felici gubernio regetur utiliter, et prospere dirigetur, ac grata in eisdem spiritualibus, et temporalibus suscipiet incrementa.

Hortatio impositum jugum prompta devotione suscipiendi.

§. 3. Jugum igitur Domini, tuis impositum humeris prompta devotione suscipiens, curam, et administrationem præfatas sic exercere studeas solicite, fideliter, et prudenter quod dicta patriar-

chalis ecclesia Lisbonensis gubernatori provido, et fructuoso administratori gaudeat se commissam, tuque præter æternæ retributionis præmium Nostram, et Sedis apostolicæ benedictionem, et gratiam exinde uberius consequi merearis: nec non venerabilibus fratribus notus universis suffraganeis, ac dilectis filiis capitulo, et vassallis dictæ patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis, ac clero, et populo civitatis, et diœcesis Lisbonensis per apostolica scripta mandamus, ut suffraganei tibi tamquam patri, et pastori animarum suarum humiliter intendentes exhibeant tibi obedientiam, et reverentiam debitas, et devotas, ita quod mutua inter te, et ipsos suffraganeos gratia gratos sortiatur effectus, et Nos eorum devotionem possimus propterea in Domino merito commendare, ac clerus te, pro Nostra, et ejusdem Sedis reverentia benigne excipientes, et honorifice pertractantes tua salubria monita, et mandata suscipiant humiliter, et efficaciter adimplere procurent.

Præcipitur singulis eum in episcopum recipere, ac recognoscere.

§. 4. Populus vero te tamquam patrem, et pastorem animarum suarum devote suscipientes, et debita honorificentia prosequentes tuis monitis, et mandatis salubribus humiliter intendant, ita quod tu in eos devotionis filios, et ipsi in te per consequens patrem benevolum invenisse gaudeatis. Vassalli autem præfati te debito honore pertractantes tibi fidelitatem solitam, et consueta servitia, et jura tibi ab eis debita integre exhibere procurent, alioquin sententiam, sive pœnam, quam rite tuleris, seu statueris in rebelles ratam habebimus, et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam, inviolabiliter observari. Rogamus, et hortamur attente præfatam Mariam Franciscam reginam fidelissimam quatenus te, et præfatam patriarchalem ecclesiamLisbonensem tuæ curæ commissam habens pro Nostra, et Sedis apostolicæ reverentia propensius commendatos in ampliandis, et conservandis juribus suis, sic te ejus benigni favoris auxilio prosequatur, quod tu illius fultus præsidio in commisso tibi curæ pastoralis officio possis Deo propitio prosperari, ac eidem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ perennis a Deo vitæ præmium, et a Nobis condigna proveniat actio gratiarum.

Providetur ut præter ecclesiam Lisbonensem, et alia beneficia retinere valeat.

§. 5. Nos enim tibi, ut statum tuum juxta cardinalatus dignitatem, et splendorem decentius tenere, et expensarum onera quæ te jugiter de necessitate subire oportet facilius perferre valeas, de alicujus subventionis auxilio providere, ac specialem gratiam facere volentes, motu proprio non ad tuam, vel alterius pro te Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine, quod etiam postquam in vim provisionis, et præfectionis præfatarum pacificam possessionem, seu quasi regiminis, et administrationis dictæ patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis, ac illius mensæ patriarchalis bonorum, seu majoris partis eorum assecutus fueris, una cum eadem patriarchali ecclesia Lisbonensi, quamdiu illi præfueris, ecclesiam tibi pro titulo tui cardinalatus assignandam, nec non quæcumque Romanæ curiæ officia, et montium, tam vacabilium, quam non vacabilium loca, ac etiam quæcumque monasteria, etiam consistorialia, et conventualia,et quævis alia beneficia ecclesiastica cum cura, et sine cura secularia, et quorumvis ordinum, et militiarum etiam hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, et sancti Antonii de sancto Antonio Viennensi regularia, quæ ex quibusvis concessionibus, et dispensationibus apostolicis in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias quomodolibet obtines, et in quibus et ad quæ jus tibi quomodolibet competit quæcumque, quotcumque, et qualiacumque sint, etiam si sæcularia, canonicatus, et præbendas; dignitates etiam majores, et principales personatus, et administrationes, vel officia in cathedralibus, et metropolitanis, vel collegiatis ecclesiis *ac præsertim dignitatem illam principalem nuncupatam quam in præfata patriarchali ecclesia Lisbonensi ad præsens obtines*; regularia vero beneficia prioratus hujusmodi,præposituras, præpositatus, etiam conventuales, personatus, et administrationes, vel officia etiam claustralia, et tam illa, quam sæcularia beneficia hujusmodi electiva, et curata, cura etiam jurisdictionalia, et de jurepatronatus regum, ducum, principum, et aliorum laicorum, etiam nobilium, et illustrium, vel clericorum mixtim etiam ex fundatione, vel dotatione, ac inter te, et alios quoscumque in dicta curia, vel extra eam litigiosa existant quoad vixeris retinere, ac jus tibi in illis, vel ad illa competens prosequi, et non deductum deducere, ac quibusvis regressibus, accessibus, et ingressibus, ac regrediendi, accedendi, et ingrediendi ad cathedrales, metropolitanas, primatiales, et patriarchales ecclesias, et monasteria etiam consistorialia, aliaque beneficia quæcumque etiam, ut præfertur, qualificata.

Concessio juris testandi.

§. 6. Ac etiam testandi, et disponendi de bonis tuis, illaque ab intestato transmittendi, et beneficia conferendi, fructus, redditus, et proventus, ac pensiones transferendi, aliisque facultatibus, et concessionibus, gratiis, dispositionibus et indultis tibi concessis uti, et quoscumque fructus, redditus, et proventus etiam loco pensionum annuarum, et quascumque pensiones annuas super similibus, ac etiam quarumvis episcopalium, archiepiscopalium, abbatialium, aliarumque mensarum, et beneficiorum ecclesiasticorum, ut præfertur, qualificatorum fructus, redditus, proventus, et distributiones etiam quotidianas tibi reservatos, et assignatos, ac reservatas, et assignatas, seu in te canonice translatos, seu translatas etiam, ut prius, quoad vixeris percipere, exigere, levare, ac in tuos usus, et utilitatem convertere libere, et licite valeas.

Derogatio specialis.

§. 7. Nostra de exprimendo vero valore beneficiorum per promotos ad ecclesiarum regimina obtentorum in dispensationibus super illorum retentione aliisque apostolicis, ac conciliorum etiam generalium constitutionibus, et ordinationibus, nec non Lisbonensis præfatæ, et aliarum ecclesiarum in quibus secularia, ac monasteriorum, aliorumque locorum in quibus regularia beneficia hujusmodi, et ordinum quorum illa fuerint, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus apostolica auctoritate præfata tenore præsentium de specialis dono gratiæ dispensamus.

Clausulæ salutares.

§. 8. Decernentes propterea ecclesias, monasteria, beneficia, et officia, loca montium, et alia præfata non vacare, ac commendas, et administrationes non cessare, nec accessus, regressus, et ingressus, vel accedendi, regrediendi, et ingrediendi, transferendi, conferendi, testandi, et disponendi facultates, concessiones, indultaque, neque reservationes fructuum, reddituum, proventuum, ac pensionum hujusmodi expirasse, aut extinctas esse; irritum quoque, et inane si secus super his, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Præceptum de non minuendo ministrorum numero in ecclesia.

§. 9. Volumus autem, quod propterea in monasteriis præfatis divinus cultus, et solitus monachorum, et ministrorum numerus nullatenus minuatur, aliaque beneficia hujusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, et animarum cura, si quæ illis immineat nullatenus negligatur, sed illorum, et dilectorum quoque filiorum conventuum eorumdem monasteriorum congrue supportentur onera consueta.

Concessio juris consecrandi episcopos.

§. 10. Præterea ad ea quæ in tuæ commoditatis augumentum cedere valeant favorabiliter intendentes tibi, ut a quocumque quem malueris catholico antistite gratiam, et communionem Sedis apostolicæ habente, accitis etiam in hoc sibi assistentibus duobus, vel tribus catholicis archiepiscopis, vel episcopis similes gratiam, et comunionem habentibus munus consecrationis recipere libere valeas, ac eidem antistiti munus ipsum tibi impendere licite possit facultatem concedimus per præsentes. Volumus etiam, quod tu ecclesiæ, et domus patriarchalium Lisbonensis constructioni pro viribus incumbas, ac theologalem præbendam instituas, montemque Pietatis erigi cures, conscientiam tuam super his honerando.

Revocatio constitutionis Clementis XII.

§. 11. Et insuper declaramus per hujusmodi provisionem, et præfectionem de tui persona præfatæ patriarchali ecclesiæ Lisbonensi Nos non intendere constitutionem felicis recordationis Clementis pp. XII. prædecessoris Nostri quæ incipit = Inter præcipuas apostolici ministerii Nostri partes = Sub datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo trigesimo septimo, sexto decimo kalendas januarii, pontificatus sui anno octavo editam, in aliquo innovare, vel alterare; sed nostræ intentionis esse illam in omnibus, et per omnia juxta ejus integrum tenorem, quem præsentibus pro expresso haberi volumus salvam, et illæsam permanere. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo octavo, kalendis martii, pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 20. martii 1778. Anno IV.

CLXXII.

Admissio communitatis Faventinæ ad loca montium quingentorum pro construendo canali in flumine Eridani ad mare Adriaticum.

Reverendissimo cardinale Antonio Casali prefetto della Nostra congregazione de' Sgravj, e Buon Governo.

Jus construendi canalem conceditur Scipioni Zanelli.

§. 1. Ci ha richiamato a memoria Scipione Zanelli Nostro suddito, che Noi uniformandoci a' sentimenti di una particolare congregazione de' reverendissimi cardinali con special chirografo di Nostra mano segnato il di 2 giugno 1776, ci degnammo accordargli ample facoltà di aprire un canale naviglio dalla Nostra città di Faenza al mare Adriatico, mediante il Pò di Primaro coll' uso, e totale concessione dell'acqua derivata superiormente alla detta città dal fiume Lamone per uso de' molini, ed altri publici edificj giusta la relazione del perito idrostatico Romualdo Bertaglia in data delli 18 agosto 1754 a tutte spese del medesimo Zanelli, e senza alcuna ingerenza della stessa comunità di Faenza, alla quale per molti giusti riflessi non credemmo opportuno appoggiarne l'incarico, e che lo stesso canale di navigazione da aprirsi coll' acqua giunta al molino della Croce restasse sempre di libera pertinenza, e pieno dominio dello stesso Zanelli, con tutti i prodotti del medesimo canale, ed edificj da costruirsi sul medesimo, e con altri privilegj, prerogative, e grazie più ampiamente risultanti dal medesimo Nostro chirografo in data delli 2 giugno 1776, al quale intendiamo di avere una piena, e totale relazione.

Zanellius ad comparandam pecuniam necessariam pro sumptibus, fidejussorem sibi adjunxit municipium Faventinum.

§. 2. Ci ha di più lo stesso Zanelli rappresentato, che la comunità di Faenza, non solo per rendere più sollecita l'esecuzione di detta impresa, assunta a pubblico vantaggio, ma anche per rinvenire più facilmente il danaro occorrente per la medesima a minori usure di quelle, alle quali altrimenti avrebbe dovuto soggettarsi lo stesso Zanelli, dovendo contrarre il debito a nome proprio, con risoluzione presa nel generale consiglio tenuto il dì 9 novembre dello scaduto anno 1777, determinò di obbligarsi in solidum, che detto Scipione Zanelli per la somma di scudi 50 mila da prendersi ad interesse anche con l'ammissione a LL. di MM. colle facoltà al magistrato pro tempore di obbligare non solo tutti li beni, azioni, ragioni, ed effetti presenti, e futuri di essa comunità, ma anche tutti gli altri de' cittadini, ed astanti del territorio, e tutte le loro persone uti singuli, et in solidum etc. e di fare tutt' altro, che a' predetti effetti lo stesso magistrato giudicherà opportuno con tutta l'autorità, e facoltà dello stesso generale consiglio, e con far passare la detta somma alle mani dello stesso Zanelli, il quale contestualmente sarà tenuto fare la dovuta quietanza, promettere di rilevare indenne la medesima comunità di Faenza, e tutti gli altri sopra espressi dà qualunque danno, e molestia in forma juris valida, e cautelarla nelle legali forme tanto sopra i di lui beni, ragioni, ed azioni presenti, e future, quanto sopra il nuovo canale da costruirsi, e specialmente sopra tutti i beni da esso assegnati, e descritti nella perizia, e stima alligata agli atti dello stesso consiglio, riservata però l'approvazione de' superiori, come dalla medesima risoluzione consigliare fattaci umiliare unitamente con l'enunciata perizia e stima de' beni assegnati ascendenti al valore di scudi 50242. 03. 6.

Ampliatio concessionum factarum favore Zanelli in primo chyrographo.

§. 3. Ci ha in fine lo stesso Scipione Zanelli supplicato, perchè ci degnassimo per la maggiore facilitazione, e più pronta esecuzione della Nostra precedente grazia confermare in tutte le sue parti il precedente Nostro chirografo, e quando faccia di bisogno spiegare, dichiarare, ed anche ampliare, ed estendere alcune delle sopradette facoltà, concessioni, e privilegj accordatili nel medesimo; e di più ci degnassimo con la Nostra suprema autorità approvare la risoluzione come sopra presa dal generale consiglio di Faenza in tutte le sue parti. E Noi essendo veramente persuasi, che dalla sola prestazione del puro nome da farsi dalla comunità per maggior sicurezza, e cautela di chi somministrerà la detta somma di scudi 50 mila, non possa la comunità medesima risentirne alcun danno, spesa, e molestia, attese le cautele già stabilite, e concertate nel medesimo generale consiglio, e nella sua risoluzione, dopo inteso il vostro parere, e sentimento, siamo ben volentieri condiscesi ad accordargli la richiesta grazia con le seguenti però condizioni, leggi, e cautele, da voi medesimo suggeriteci, e agl' infrascritti effetti. Avendo pertanto per espressa nel presente Nostro chirografo la risoluzione come sopra emanata nel-

la congregazione particolare de'reverendissimi cardinali, l'intero tenore del precedente Nostro chirografo segnato il dì 2 giugno 1776, i privilegj, grazie, esenzioni, ed ogni altra cosa al medesimo Scipione Zanelli accordata, la risoluzione consigliare presa dal consiglio di Faenza il dì suddetto 9 novemb. 1777 con la perizia, e stima de'beni nel medesimo consiglio assegnati, e destinati dal medesimo Scipione Zanelli per rilevazione della comunità del valore di scudi cinquanta mila, la successiva procura in esecuzione della medesima risoluzione consigliare formata dal magistrato dal caduto bimestre di gennaro, e febbraro, con la destinzione de' fondi, e finalmente avendo per espressa ogni, e qualunque altra cosa, che all'affetto presente, e per maggior fermezza della presente Nostra grazia avesse anche bisogno di specifica, ed individua menzione. Di Nostro motu proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra suprema podestà, confermiamo, ed approviamo tutto ciò, che si ritrova espresso, disposto, e concesso nel chirografo delli 2 giugno 1776 nelle parti non contrarie alla presente grazia, ed al presente nuovo chirografo, ed essendo troppo ragionevole, che chi intraprende a comun bene una tal'opera debba avere dall'opera stessa il compenso di quella considerabile spesa, a cui sicuramente si sottopone; e dovendo certamente il detto naviglio riuscire ai proprietarj delle merci, che si trasporteranno per quello di molto utile, e vantaggio, soggiacendo a spesa molto minore di quella, che altrimenti dovrebber soffrire per trasportare i loro generi con vetture per terra, e per le strade, che tuttavia rimarranno libere, ed aperte, come prima della costruzione del naviglio suddetto, così tanto in riguardo della spesa, che dovrà fare lo stesso Zanelli, quanto dell'utile, e vantaggio, che ne riporterà chiunque farà uso del mentovato canale, nuovamente concediamo, e confermiamo al mentovato Zanelli, e suoi la facoltà di potere per mercede de' trasposti per detto canale sempre in avvenire esiggere quella ricognizione, che al medesimo sembrerà più ragionevole, e discreta sopra ogni sorta di generi provenienti da qualunque luogo, che faranno uso dello stesso naviglio con le barche del Zanelli, e volendo li proprietari con altre barche far uso del medesimo canale per trasportare le loro merci, e generi, per risparmio de' più dispendiosi trasporti per terra, e per non valersi delle barche del nominato Zanelli, vogliamo, che questi possa esiggere sopra delle medesime in vista de' riflessi sopraccennati, e specialmente trattandosi di opera del tutto nuova, che deve incominciarsi, e dovrà perfezionarsi a tutte spese del menzionato Zanelli una più discreta, e proporzionata ricognizione, senza che possa andarne esente alcuna cosa spettante a qualunque persona, benchè privilegiata, e privilegiatissima, che per comprenderla avesse bisogno di special menzione, come più ampiamente, e distintamente dichiarammo nel precedente Nostro chirografo delli 2 giugno 1776, dovendosi lo spesso nominato naviglio considerare, come fondo particolare d' un privato, e di pieno dominio del Zanelli, e suoi, come fatto a tutto suo carico, e spesa particolare.

Facultas utendi de ripis canalis

§. 4. In correspettività parimente, e compenso delle suddette spese, confermiamo, e rinnoviamo le facoltà al medesimo già accordate nel Nostro chirografo di poter sempre in avvenire, ed in qualunque tempo lungo gli argini del medesimo canale far piantaggioni di alberi di qualunque sorta a suo piacere, dichiarando che tale facoltà di piantare, come sopra, alberi di qualunque sorta si stenda anche all'orlo de' fossi nell'uno, e nell'altro lato di ciascuna delle strade, che lo stesso Scipione Zanelli dovrà di nuovo fare, e stabilire per tutto quel tratto di terreno, nel quale per aprire il suddetto naviglio dovrà occupare il suolo delle strade presentemente esistenti, e delli medesimi alberi così piantati disporre liberamente a suo piacere col tagliarli, e surrogarne altri in qualunque tempo tanto per uso proprio quanto per venderli, e per ogni altro uso, che al medesimo parerà, e piacerà.

Prohibitio imponendi taxas super cymbis, et mercibus.

§. 5. Per la medesima ragione, e titolo confermiamo, e rinnoviamo l'espressa proibizione già fatta nel precedente Nostro chirografo alle comunità, per il territorio delle quali dovrà passare il naviglio, d'imporre in avvenire veruna benchè minima gabella sulle barche, e loro carico. Vogliamo inoltre che niuna delle barche, e loro carico di mercanzia, e di qualunque altro genere, che passeranno per il Pò di Primaro, tanto provenienti dal Nostro stato Pontificio, che da stati esteri, le quali siano dirette al nuovo naviglio, e dal medesimo provenienti debbino mai esser gravate d' alcun dazio, gabella, pedagio, transito, passo, e sotto qualunque altro titolo, ma possino an-

dare liberamente dal mare Adriatico per il mentovato naviglio, e di più vogliamo, che tutte le medesime barche, e rispettivi carichi di qualunque sorta, come sopra, siano sempre esenti ancora dalla gabella, o dazio, che si esigge a sant' Alberto per conto della Nostra città di Ferrara, o di quella tesoreria detto il passo di sant' Alberto, o sotto altro nome.

Speciales providentiæ pro datiis debitis civitati Ferrariæ.

§. 6. E perchè non vogliamo, che detta tesoreria di Ferrara risenta pregiudizio per le barche, e loro carichi non diretti, o non provenienti dal nuovo naviglio, comandiamo, che aperto, che sarà detto naviglio, tali barche, e loro carichi siano tenuti pagare la detta gabella a sant'Alberto nella guisa, che pagasi presentemente per conto della città, e tesoreria di Ferrara nel sito da destinarsi coll' intelligenza, e consenso del tesoriere di detta città sopra lo sbocco del nuovo naviglio nel Pò di Primaro.

Confirmatio resolutionis consiliariæ super fidejussione faciende favore Scipionis Zanelli, et admissio comunitatis ad loca montium.

§. 7. Parimenti di Nostro moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra suprema podestà, approviamo, confermiamo, e vogliamo, che sia pienamente eseguita, ed osservata la risoluzione presa dal generale consiglio di Faenza sotto li 9 novembre dello scaduto 1777 in tutte le sue parti, ma specialmente in quella parte, che risguarda la prestazione del nome della medesima comunità nel debito di scudi cinquanta mila da contrarsi da Scipione Zanelli per erogarli nella suddetta impresa dell'aperizione del canal naviglio concedendo a voi per l'effetto della esecuzione della medesima risoluzione consigliare tutte, e singole facoltà necessarie, ed opportune di fare ammettere la medesima comunità di Faenza al monte comunità nuovo, eretto dal venerabile servo di Dio Innocenzo XI. Nostro predecessore con suo special chirografo segnato il dì 24 agosto 1685 per via di aggiunta allo stesso monte per il numero di luoghi cinquecento, e diamo anche gli ordini opportuni al reverendissimo cardinal Pallotta Nostro pro-tesoriere generale di concedere il suo mandato, o mandati gratis, e senza pagamento alcuno per tale ammissione a detti luoghi cinquecento con li medesimi privilegi, prerogative, esenzioni, e franchigie, come se fossero stati eretti, e creati con quelli della primordiale erezione dello stesso monte, con i quali vogliamo, che li detti luoghi cinquecento facciano, e costituiscano un corpo solo senza alcuna differenza, e distinzione.

Consulitur indemnitati montis, et ministrorum illius.

§. 8. Per sicurezza poi di esso monte, e suoi montisti, vogliamo, che restino specialmente assegnati, ed ipotecati quei fondi, che in esecuzione della suddetta consigliare risoluzione de'9 novembre 1777 il magistrato, e residenti del caduto bimestre di gennaro, e febbraro hanno già destinati, e disegnati, come riconosciuti sufficienti, e corrispondenti all' importo dello stesso debito, e al pagamento degli annuali frutti, giusta la disposizione del sopra enunciato chirografo Innocenziano, e nella guisa, e forma, che noi dichiareremo meglio in appresso.

Concessio juris alienandi loca montium, et erogandi pecuniam in usu destinato.

§. 9. Eseguita l'assegna, distinazione, ed obbligazione de'medesimi fondi, e l'ammissione al monte per detti luoghi cinquecento, concediamo a voi piena, ed assoluta facoltà di venderli, o rassegnarli in nome, e vece della stessa comunità di Faenza, e di esigerne liberamente il prezzo tanto intrinseco, quanto estrinseco, proveniente cioé da quell'aumento, che possa ottenersi con la vendita, e rassegna de' medesimi luoghi 500 al prezzo, che correranno nella piazza; con che però il medesimo prezzo proveniente dalla vendita, o rassegna de'medesimi luoghi 500 facciate in una, o più rate a vostro arbitrio, e con la vostra intelligenza, e sopraintendenza trasmettere nella medesima città di Faenza, e lo facciate depositare nel monte di Pietà della medesima città a credito, e disposizione di Scipione Zanelli coll'espressa menzione della provenienza del danaro medesimo de' sudetti luoghi 500 del monte comunità nuovo, senza, che possa mai dal detto monte di Pietà ammoversi, se non per erogarlo con ordini da sottoscriversi dallo stesso Zanelli, e del capo del magistrato di detta città di Faenza, che sarà pro tempore in compra del terreno, o terreni necessarj per l'operazione del naviglio, e in altro, che sarà necessario per lo stabilimento del medesimo canale per fabbriche di ponti, molini, o altri edifici sul medesimo, e per tutte le altre spese al predetto effetto necessarie, e non in altre cause, con dichiarazione però, che il guadagno, il quale secondo il corso della piazza si avrà nella vendita, o rassegna di detti luoghi 500 di più della loro intrinseca valuta, debba essere intieramente del suddetto intraprendente Scipione Zanelli, al quale lo farete pagare liberamente qui in Roma senza vincolo alcuno, e con la legge, e condizione espressa, che sul me-

desimo naviglio, suo fondo, argini, alberi, ponti, molini, o altri qualunque edificj, e sopra tutt' altro, che il medesimo Scipione Zanelli farà fabbricare, e stabilire sul medesimo naviglio, e suoi annessi, e così pure sulle rendite, prodotti, ragioni, ed azioni di qualunque da esso provenienti non possa mai acquistarsi alcuna ragione, nè azione a favore di qualunque altro creditore del medesimo Zanelli, e suoi ec. ancorchè privilegiato, privilegiatissimo, *etiam ex causa dotis*, o per qualunque altro privilegio legale benchè rinchiuso nel corpo della ragion comune, e precedente da qualunque contratto, ancorchè oneroso, e correspettivo fino a tanto che non sarà intieramente estinto il medesimo debito di scudi 50 mila, e intieramente saldati i suoi frutti.

Assignatio bonorum pro tuta, et prompta solutione fructuum.

§. 10. Per il pronto, e sicuro pagamento de' frutti a' montisti, che fanno l'acquisto di detti luoghi 500 (oltre la destinazione, assegna, ed obbligazione de' fondi già fatta, come sopra dalla comunità di Faenza), vogliamo, che Scipione Zanelli con pubblico istromento da stipolarsi, anche con la vostra autorità, ed approvazione si obblighi per se, e suoi ec. a depositare di bimestre in bimestre anticipato alla Nostra depositeria generale camerale in Roma la rata de' medesimi frutti corrispondente a ciascun bimestre alla solita ragione, di scudi 3 per luogo di monte, ed anno, sotto nome, e credito della comunità di Faenza, la quale apparirà debitrice del monte per i detti luoghi 500, con riportarne in ciascun bimestre la fede di deposito, e conseguirla parimenti in ciascun bimestre al camerlengo, o depositario della comunità di Faenza in prova del seguito deposito, e pagamento de' frutti in Roma, ed in caso di morosità, ed inadempimento del medesimo deposito di bimestre in bimestre anticipato, si soggetti alla spedizione della mano regia, e a tutti gli altri privilegj, e rimedj legali competenti alla medesima comunità per l'esigenza de' pesi camerali con concedere alla comunità stessa la facoltà, e libertà di eseguire la mano regia non solo sopra i beni, e loro frutti da specialmente ipotecarsi dallo stesso Zanelli, come in appresso, ma anche sopra tutti gli altri di lui effetti, azioni, e ragioni qualunque senza alcuna eccezione.

Mandatur quod in instrumento celebrando Zanellius onus suscipiat relevandi communitatem.

§. 11. Nel medesimo istromento vogliamo ancora, che il medesimo Scipione Zanelli si obblighi solennemente di liberare la comunità di Faenza da ogni, e qualunque molestia, che possa mai esserle inferita tanto giudizialmente, quanto estragiudizialmente per il pagamento de' frutti de' medesimi LL. 500 del monte comunità, o per il capitale del medesimo debito, o per qualunque altro capo, procedente, e proveniente dal debito del medesimo, di conservare la medesima comunità totalmente indenne, e rilevarla da ogni, e qualunque pregiudizio, che possa mai risentire per detti capi, ed in fine di terminare l'opera del suddetto naviglio nel termine di anni sei, da decorrere dal giorno della stipulazione dell'istromento ei di estinguere l'intiero debito de' medesimi LL. 500, nel termine di altri anni trenta successivi in quelle rate, anche ineguali, che allo stesso Zanelli pareranno, e piaceranno, lasciando al medesimo piena libertà, ed arbitrio di poter differire il principio dell'estinzione fino a venti anni. Ma passati i venti anni vogliamo, che lo stesso Zanelli possa esser obbligato da Noi, e dalla Nostra congregazione del Buon Governo ad incominciare ad estinguere, o proseguire la già incominciata estinzione del d. debito di scudi 50 mila in rate annuali ad arbitrio vostro, o della detta congregazione, acciò negli ultimi anni dieci, che compiranno il termine suddetto di trenta anni resti intieramente estinto, e saldato il debito tanto del capitale, quanto de' frutti con la diminuzione però annuale della somma da depositarsi in conto de' frutti di mano in mano, che si anderà diminuendo il capitale col solito conto a scala; e per l'osservanza, ed esecuzione di tutte le cose premesse farete, che nel medesimo istromento lo stesso Scipione Zanelli (oltre il solito obbligo generale di tutti i suoi beni, azioni, e ragioni presenti, e futuri) specialmente obblighi ed ipotechi a favore della comunità di Faenza i beni già dal medesimo indicati, ed assegnati nel consiglio convocato il dì suddetto 9 novembre 1777, e dal medesimo consiglio accettati del valore di scudi 50242. 03. 6 giusta la perizia di due periti annessa alla risoluzione consigliare, e a noi unitamente con la medesima parimenti umiliata: derogando noi con la Nostra suprema autorità per maggior cautela, e sicurezza della medesima comunità a qualunque fidecommisso, sostituzione, o altro gravame, che possa esservi sulli beni medesimi, e sospendendo l' esecuzione

di qualunque disposizione fino a tanto, che non sarà intieramente estinto, e saldato il suo debito de'LL. 500, tanto nel capitale, quanto nei frutti. Vogliamo di più, che unitamente collo stesso Scipione Zanelli, e per tutte le obbligazioni da contrarsi, ed osservarsi, riceviate nello stesso istromento l'obbligo solidale di tutti li cittadini, ed astanti del territorio, uti singuli, anche per mezzo del procuratore legitimamente costituito dal magistrato della medesima comunità di Faenza in virtù delle facoltà accordateli nella medesima consigliare risoluzione, quale noi con la suddetta perizia de'beni, e procura novamente approviamo, e confermiamo, sanando anche, e supplendo con la Nostra suprema autorità qualunque difetto, e mancanza, che nella medesima possa essere occorsa, e concedendo a voi per l'esecuzione della medesima risoluzione consigliare, e per tutti gli altri effetti premessi tutte le ample facoltà necessarie, ed opportune.

Chirographi executio praecipitur, dempto adversus illud quodlibet remedium iuris.

§. 12 Vogliamo in fine, e decretiamo, che al presente nostro chirografo, benchè non esibito, nè ammesso o registrato in camera, e ne'suoi libri a tenore della Bolla di Pio IV. Nostro predecessore de registrandis, non possa in alcun tempo, nè per alcun capo, o causa darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè di alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri qualunque pretesti possa esser impugnato, moderato, o rivocato, e che così, e non altrimenti debba sempre, ed in perpetuo nelle cose premesse giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi dalla Nostra congregazione dell'Acque, da quella del Buon Governo, e da qualunque altra congregazione, e da reverendissimi cardinali legati a latere pro tempore non che da voi, o da qualunque giudice, e tribunale, benchè collegiale, camerlengo di santa Chiesa, tesoriere, rota, camera, e qualsisia altro giudice, e tribunale, quanto si voglia qualificato. Togliendo loro, ed a ciascuno di essi ogni facoltà, ed autorità di giudicare, definire, ed interpretare in contrario. Dichiarando Noi fin d'adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità scientemente, o ignorantemente, fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse giudicare contro la forma, e disposizione del presente Nostro chirografo, il quale vogliamo debba avere il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione ancorchè non vi siano stati chiamati, citati, nè sentiti i ministri della Nostra camera apostolica, e i possessori de'terreni, che resteranno compresi nella sopraindicata linea del nuovo naviglio, e ogni altra persona, benchè privilegiata, e privilegiatissima, ecclesiastica, o luogo pio, ed altri qualunque, che vi avessero, o pretendessero avervi qualsivoglia interesse, e che per comprenderli facesse bisogno di special menzione.

Derogatio contrariorum.

§. 13. Non ostante la sopraddetta Bolla de registrandis, la regola della Nostra cancellaria de jure quaesito non tollendo, chirografi, motupropri, e quali siano altre costituzioni, ed ordinazioni apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, leggi, statuti, e riforme, benchè confermate da questa santa Sede anche in forma specifica, privilegii, immunità, libertà, ed esenzioni ancorchè inserite nel corpo del gius, liti pendenti sopra di esse in qualunque tribunale, ed indulti conceduti a qualsivoglia persona, alle undici congregazioni, ed ordini anche militari, e di Malta, alle abbadie, monasteri, commende, e per qualsivoglia causa, e titolo; e quantunque correspettivo, e oneroso, e di composizione, o contratto, o cessione della Nostra camera, e sotto qualsisiano clausole insolite, ed effrenate, sebbene derogatorie delle derogatorie, fideicommissi, e primogeniture, o altre qualunque disposizioni, vincoli, e consuetudini, ed ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra pontificia potestà ogni vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che nelle cose premesse, e nella loro esecuzione potesse intervenire per questa sol volta, ed all'effetto suddetto, e per la piena, e totale esecuzione di quanto si contiene nel precedente Nostro chirografo ampiamente, ed espressamente in ogni miglior modo deroghiamo. Dato dal Nostro palazzo apostolico Vaticano questo dì 20. marzo 1778.

Pius papa VI.

SOMMARIO

Summaria precum.

Vostra Santità si degna confermare la facoltà a Scipione Zanelli di aprire un canale naviglio da Faenza fino al mare Adriatico con tutte le grazie, e privilegi, ed esenzioni espresse nel chirografo delli 2 giugno 1776, ma specialmente gli conferma la facoltà di gravare di quella onesta contribuzione, e ricognizione, che al medesimo parerà tutte le merci, e generi, che si trasporteranno per detto canale in correspettività della grave spesa di cui egli si carica, e del comodo, e vantaggio, che ne riceve chi farà uso del detto canale, che dovrebbe altrimenti spendere molto di più trasportando le merci, e generi per terra. Gli conferma la facoltà di piantare alberi lungo gli argini, e nell'uno, e nell'altro lato di ciascun delle nuove strade, e di disporre sempre a piacer suo di tali alberi, gli conferma in fine l'esenzione da tutti li dazj imposti, e da imporsi per le merci, e generi, che si trasporteranno per detto canale, e anche dal dazio denominato il passo di s. Alberto, ordinando, che si prescriva nuovo termine all' esigenza del medesimo sopra lo sbocco del canale naviglio in Pò di Primaro coll'intelligenza, e consenso del tesoriere di Ferrara approva la risoluzione consigliare presa dalla comunità di Faenza il dì 9 novembre 1777 per la prestazione del nome, e solidale obbligazione anche de'cittadini, ed astanti del territorio uti singuli nel debito di scudi 50 mila da contrarsi dallo stesso Zanelli per erogarli nella suddetta impresa. A questo effetto commette al cardinale prefetto del Buon Governo di ammettere la medesima comunità di Faenza al monte comunità nuovo per via di aggiunta per LL. 500, dandogli la facoltà di venderli, e rassegnarli per trasmetterne il prezzo in Faenza, e farlo depositare nel monte di Pietà di detta città coll'espressione della provenienza, e per erogarlo nelle spese della detta opera, e non in altre cause, rilasciando libero il lucro, che produrrà la vendita, e rassegna de'medesimi LL. 500 a comodo del medesimo Zanelli. Commette parimenti al medesimo cardinale prefetto la stipulazione di pubblico istrumento, nel quale Scipione Zanelli si obblighi depositare l'importo de' frutti di detti LL. 500 nella depositeria generale camerale in Roma di bimestre, in bimestre anticipato, di terminar l'opera nel termine di anni sei; di estinguere il debito nel termine di altri anni trenta successivi, e di rilevare la comunità da ogni danno, spesa, e molestia, tanto con l'ipoteca, ed obbligo generale di tutti i suoi beni, quanto con l'ipoteca speciale de' beni assegnati al consiglio di Faenza, e dal medesimo accettati del valore di scudi 50242. 03. 6 derogando, e sospendendo per tale effetto qualunque fideicommisso, che vi potesse essere su di essi fino all'estinzione del detto debito, e con l'obbligo solidale de'cittadini, ed astanti del territorio di Faenza uti singuli a norma della suddetta risoluzione consigliare, e procura già formatane dal magistrato; con altre condizioni, e cautele per indennità della comunità, e con le dichiarazioni, ampliazioni, deroghe, ed altro, che più ampiamente si legge nel presente chirografo ec.

CLXXIII.

Dat. die 8. aprilis 1778. Anno IV.

Abrogatio onerum, et gabellarum communitatis Montis Alti, et incameratio proventuum ab ea recipiendorum.

Pius PP. IV.

Motu proprio

§. 1. Fra le paterne cure dirette al sollievo de'Nostri amatissimi sudditi, all'aumento della popolazione, d'onde fra gli altri buoni effetti deriva l'ampliazione di agricoltura, abbiamo rivolto il sollecito Nostro pensiere alla terra di Montalto del Nostro stato di Castro, dove quanto necessaria per la cultura di quei campi si rendeva la quantità del popolo, altrettanto la trovavamo con sommo Nostro rincrescimento diminuita. Esaminatone la cagione, abbiamo riconosciuto, che principalmente deriva il disordine dagl'insoffribili pesi, e gabelle alle quali per supplire al pagamento dei debbiti gravanti quella communità specialmente per la costruzione della nuova fontana, ed acquedotti nella quantità in tutto di luoghi 128. 71. centesimi 36. sono soggetti quei cittadini, pagando essi per il vino delle vigne del loro territo-

Ratio constitutionis

rio, che s'introduce in paese scudi due e bajocchi 50 per ogni otto barili, un baiocco per ciascun fiasco di vino forastiere, che similmente s' introduce, restando gravate le botteghe dell'annua somma di scudi dieci per ciascuna. Di qui nasce, che i viveri colà sono più a caro prezzo di quello si vendano nella Nostra città di Roma; che i giornalieri forzati solo da miserie vi si portano a lavorare; che il paese scarseggia d'abbitatori; che l'aria è meno felice; e che li cittadini inabilitati all' industria, quasi tutti sono debitori della communità. La gabella detta della Castagneria, che si paga per tutti i generi, quali s' introducono in Montalto, vieta che nella piazza concorrano, e si vendano grascie utili alla popolazione, conforme con gran vantaggio degli abitanti ne' tempi precedenti accadeva. In seguito di simili luttuose circostanze ci siamo proposti di trovare un temperamento, mediante il quale utile ridondar potesse alla comunità colla cessazione dei debitori, e dei dazj, ai quali con troppo grave peso deve far soggiacere i suoi cittadini, vantaggio ai cittadini medesimi, i quali liberati da tanti aggravj cessassero di costituire un oggetto di compassione, utile finalmente al paese tutto mediante la facilitazione del commercio, l'aumento della popolazione, e della cultura dei terreni. Con il suggerimento del reverendissimo cardinal Pallotta Nostro pro-tesoriere generale, altro riparo non abbiamo potuto rinvenire più espediente, e più efficace, oltre quello di estingnere, abolire affatto tutti i sopraindicati dazj, e gabelle, e di unire alla Nostra camera le rendite tutte, proventi, pesi, e debiti della comunità suddetta di Montalto nella maniera, e forma, e con le condizioni da esprimersi in appresso.

Incameratio gabellarum, et datiorum

§. 2. Pertanto con la presente cedola, in cui abbiamo per espresso, e di parola in parola inserto l' intiero tenore d'ogni, e qualunque cosa quanto si voglia necessaria ad esprimersi, benchè degna fosse d' individua, speciale, specialissima menzione di Nostro moto proprio, certa scienza, e pienezza della suprema Nostra potestà, ed autorità cassiamo, aboliamo, ed estinguiamo le preindicate gabelle, e dazj della Castagneria d'introduzione di qualunque sorta di vino tanto delle vigne di Montalto, quanto forastiere, degli scudi dieci sopra le botteghe, e generalmente ogni altro peso, e gravame fin' ora imposto specificamente per supplire al pagamento degli accennati debiti, che può contenersi sotto il nome di dazio, o gabella; dichiarando, che simili dazj, e gabelle in avvenire debbano del tutto cessare, e si abbiano ad avere, come se mai, ed in alcun tempo state fossero imposte, e sotto le più rigorose pene; proibendo inoltre, che in avvenire con qualunque pretesto, causa, e quesito colore non possano in alcun tempo gravarsi di particolare esazione tutte le grascie, che in detta terra saranno introdotte. Perchè poi in seguito della presente disposizione nel tempo stesso, in cui mediante l'estinzione de' sopraindicati dazj, e gabelle vengono i cittadini di Montalto sollevati dai tanti pesi, da' quali si trovano gravati, si proveda con sicurezza, e con effetto all'estinzione degli accennati debiti, ai quali è sottoposta la comunità suddetta, perciò alla Nostra camera uniamo, ed incorporiamo, e dichiariamo unite, ed incorporate le rendite tutte, proventi, pesi, e debiti della comunità stessa, lasciando il tutto sotto una separata gratuita amministrazione dell'appaltatore generale dei Nostri stati di Castro, e Ronciglione, il quale prima in estinzione degli accennati debiti debba far cedere quel sopravanzo, che in seguito delle ulteriori providenze, quali colla presente Nostra cedola si danno, sarà per risultare dall'entrata, ed uscita comunitativa; ed estinti i medesimi debiti erogare intieramente, e senza che utile alcuno risulti alla Nostra camera, in publico commodo, e vantaggio il detto sopravanzo con l'intelligenza però, ed approvazione del reverendissim cardinal Pallotta Nostro pro-tesoriere generale, e dei di lui successori tesorieri pro tempore, ai quali dovrà in ciascun anno lo stesso appaltatore generale rendere esatto conto, rimettendo al prelodato reverendissimo cardinal Pallotta, e suoi successori tesorieri pro tempore il prender norma dalla sperienza, che all'indicata distinta amministrazione verrà somministrata, ed in sequela determinare, se convenga in appresso incorporare all' appalto generale di detti stati l'azienda comunitativa con quelle condizioni, che saranno riputate eque, e ragionevoli.

Provisio favore potestatis, a secretis, et procuratoris communitatis

§. 3. E siccome in seguito della determinata unione alla Nostra camera di tutta l' azienda comunitativa della comunità di Montalto cessano per una parte l' incombenze, e perciò cessar debbano ancora l' assegnamenti per essere stabiliti, ed in altre partite

si fa luogo a variazione circa il sistema fin ora fissato nelle tabelle di essa comunità; così non avendo il podestà locale alcun assegnamento stabile, ma godendo solo di una gratificazione spontanea degli appaltatori pro tempore dello stato di Castro, e volendo Noi, che il detto podestà locale abbia un qualche certo emolumento, anche in compenso di qualunque utile, che da tal cambiato ordine delle cose potesse egli perdere giammai, ordiniamo, e commandiamo, che nelle nuove tabelle vengano ad esso assegnati annui scudi trentasei; che rimanendo in virtù di tale unione utile l'opera del segretario, l'assegnamento ad esso fissato in tabella dovrà del tutto cessare, e per registrare i consigli dovranno accrescersi altri annui scudi quindici al podestà suddetto, il quale dovrà assumere tale incarico. Che per la stessa ragione di cessata incombenza debba cessare la carica di economo comunitativo, e togliersi da detta tabella l'assegnamento per il medesimo destinato. Che il medesimo procuratore dell'appalto generale assista gratuitamente la comunità in tutte le di lei cause, risparmiando in tal forma l'annua somma per l'onorario al procuratore di essa comunità assegnato.

Suppressio redempturæ proventuum comunitatis

§. 4. Che provedendosi la maggior parte della popolazione di Montalto, come dipendente dall'appaltatore del forno dell'appalto, resti tolto, e soppresso il forno comunitativo, lasciando i particolari in libertà di fabbricarsi il pane in casa per uso proprio, e dei domestici con mensual mercede condotti; che il provento del publico macello si affitti secondo il solito, e dal detto reverendissimo cardinal pro-tesoriere, e suoi successori tesorieri pro tempore si stabilisca il prezzo delle carni nella maniera stessa, che si pratica negli altri luoghi dello stesso stato di Castro: che a ciascuno sia lecito, anco per mezzo di altri vendere a minuto il vino delle vigne di Montalto, senza però cucinare, o vendere altro oltre il detto vino, tenendo in ciò le dovute cautele dirette a garantire l'interesse camerale. Che similmente sia permesso ad ognuno liberamente introdurre in Montalto il vino forastiere a fiaschi, per uso proprio per altro, e senza che sia permesso il vederlo.

Confirmatio jurium honorificorum

§. 5. E perchè non intendiamo, che le presenti disposizioni alterino in alcuna maniera quei diritti onorifici, e quei comodi, che hanno goduto fino ad ora i contadini di Montalto, che anzi debbano continuare a godere con maggior vantaggio tanto in rapporto alle loro persone, quanto relativamente all'ampliazione dell'agricoltura; perciò ordiniamo, che al consiglio rimaner debba l'elezione dei predicatori, medico, chirurgo, maestro di scuola, procaccio, barbiere, e moderatore dell'orologio, come pure l'elezione dei graseieri, e maestri delle strade, e che il capo priore pro tempore resti incaricato della direzione delle feste comunitative con le già fissate provisioni, ed assegnamenti.

Reservatio juris pascendi in nemore Banditella

§. 6. Vogliamo ancora, che i cittadini per la maggior parte dell'anno domiciliati in Montalto, e che vi tengano casa aperta con ministero, continuino a godere con il loro bestiame i pascoli della macchia Banditella pagando la solita fida d'inverno; e procedendo Noi col favore dell'agricoltura sostenuto da ogni legge, ordiniamo, che ai cittadini, ne'quali concorrono le riferite circostanze si aumenti fino a rubbie cinque per ogni cento bestie grosse la facoltà di restringer terreno in detta macchia Banditella a titolo di mandra; e con lo stesso principio vogliamo inoltre, che le bestie affidate in detta macchia possano pascolare liberamente nei due campi Morto, e Scala, eccettuati però in ogni tempo i pascolari de'bovi di essi campi.

Designatio eorum quibus favore jura quælibet fuere reservata

§. 7. Siccome poi una delle Nostre principali cure, che ci ha fatto venire nelle presenti disposizioni si è la popolazione della terra di Montalto, così dichiariamo, che come cittadini all'effetto degl'indicati privilegj di fida, e mandra, e di altri qualunque non debbano considerarsi tutti quelli, quali godono della cittadinanza di Montalto, ma soltanto riputarsi tali quelli, che o nella maggior parte dell'anno saranno domiciliati in detta terra, o vi terranno casa aperta, con ministero. Incarichiamo pertanto il reverendissimo cardinal Pallotta Nostro pro-tesoriere generale, communicando ad esso privativamente tutte, e singole facoltà necessarie perchè riformi economicamente l'elenco de'cittadini di essa terra di Montalto, determinando quelli, che dovranno in appresso godere de'privilegj sopra espressi, e ponendo tutti gli altri nella classe de'cittadini semplicemente onorifici. E giacchè con la presente Nostra disposizione abbiamo avuto fermamente in mira di dare un sistema stabile, e pacifico agl'interessi di quella comu-

nità, tanto che le di lei entrate non vadano più, come pur troppo é accaduto in passato, a dissiparsi: e dispendersi in sostenere dispendiosi litigj: quindi abbiamo voluto farci tutto il carico della lite, che verte da gran tempo tra la comunità, e la Nostra camera sulla pertinenza della macchia denominata la Pescia, su di cui la medesima comunità pretende di avere il diritto di pieno dominio.

Compositio litium pendentium super jure pascendi, et lignandi

§. 8. Esamidando nello stato estrinseco l'affare abbiamo avuto a calcolo il decreto di monsignor tesoriere emanato li 31 agosto 1753 con cui in seguito della pretesione eccitata dalla comunità sopra il diritto di pascere, e di legnare in essa macchia si era ordinata la suddelegazione del giudice in partibus per descriverne i confini, ed elevarne la pianta: decreto, che per la appellazione ammessa dalla piena camera rimase senza effetto; abbiamo similmente avuto in considerazione le risoluzioni della stessa piena camera emanate dopo riassunta dalla comunità la lite sopra la manutenzione nel preteso possesso di pascere, e legnare mediante monitorio spedito li 23 maggio 1761, e relativo alla concordia dei 18 marzo 1543 una delle quali sotto il di 5 luglio 1765 con cui a relazione del reverendissimo cardinale Acquaviva allora uno de'chierici del tribunale della camera si rescrisse» *dilata, et videatur de bono jure etiam ad effectum manutentionis*» e le altre due a relazione di monsignor Gregorj altro chierico di detto tribunale emanate li 7 giugno 1773 con la prima delle quali si definì» *constare de bono jure communitatis etiam ad effectum manutentionis*», e con la seconda si decise» *substineri venditionem lignorum, et non esse locum restitutionis pretii*» qual vendita cadeva sopra gli alberi di essa macchia Pescia; risoluzioni tutte, dalle quali la piena camera sotto il dì 13 settembre detto anno 1773 avendo accordata la nuova udienza, non hanno avuto ulterior corso per essersi arrestata la lite. Nel tempo stesso per altro avendo voluto internarci nell' intrinseco dell'affare con discuterne le sostanziali circostanze sulla traccia specialmente delle nuove nozioni dopo le accennate risoluzioni acquistate abbiamo rilevato, che la concordia del 1543 con i doganieri del patrimonio, al di cui affitto di quel tempo andavano unite le terre di Montalto, alla quale come sopra si ebbe dalla comunità di Montalto relazione dell' accennato monitorio, e che con Breve dei 7 maggio detto anno dalla fel. mem. di Paolo III. Nostro predecessore fu confermata, altro non attribuisce ai cittadini, e uomini di Montalto, se non che una servitù attiva di pascere, e di legnare in certi determinati tempi con certe leggi, e con distinzione di qualità di animali nella tenuta della Pescia identificata per tale dai confini in essa concordia indicati; in vista di che rimane escluso il dominio del fondo, che a quegli il quale n'è il padrone non serve giammai, verificandosi appunto la servitù nel fondo di altrui spettanza. Abbiamo riconosciuto ancora, che i contratti fatti dalla comunità relativamente alla suddetta macchia in varj interpolati anni incominciando dal 1610 sino al 1643 gli ultimi de'quali sono a favore dei doganieri del patrimonio, altro non portano seco, se non che per sovvenire ai bisogni della comunità si vendeva il diritto civico di pascere nella macchia Pescia secondo il solito, qual solito viene dichiarato dagli atti precedenti delle risoluzioni consiliari del 1599, e 1607 in cui si delibera la vendita del jus, che avevano i cittadini di Montalto di pascere nella Pescia. E di qui abbiamo riconosciuto essere addivenuto, che resasi successivamente stabile la cessione di tal diritto a favore degli affittuarj de' terreni camerali compresi successivamente nell' appalto dei Nostri stati di Castro, e Ronciglione, la comunità non è più venuta a simili vendite, ed in correspettività a favore di questa l'appalto generale corrispondente la somma di annui scudi cento cinquanta per pascolo della spiga del territorio, ghianda, e corgnola della macchia Pescia. Nel qual stato di cose, quantunque le ragioni della Nostra camera siano esclusive del preteso dominio presso la comunità di Montalto di essa macchia, e quel diritto, che ci avevano i cittadini resta di già compensato mediante l'annuo pagamento nell'indicata somma per lunga serie di anni continuato; tuttavia volendo Noi togliere affatto la suddetta lite ancora con vantaggio di detta comunità, cui pare in questo vogliamo far godere un tratto della Nostra liberalità, ordiniamo, che in avvenire la Nostra camera e per essa i di lei appaltatori pro tempore dello stato di Castro siano tenuti ed obbligati di accrescere alla prestazione di scudi 150, che dal principio del secolo corrente fino a questo giorno hanno pagato in cadaun anno a det

la comunità per pascolo della spiga del territorio, ghiande, e corgnola della macchia Pescia, l'annua perpetua corrisposta di altri scudi centocinquanta, tanto che in avvenire si debba pagare alla medesima comunità scudi trecento moneta in ciascun'anno, de' quali essa debba restare contenta, e soddisfatta per ogni, e qualunque preteso diritto, ragione, ed azione, che potesse, e possa competergli sopra la suddetta tenuta, e macchia Pescia, tantochè da questo giorno in appresso, ed in perpetuo tutta la tenuta, e macchia suddetta debbano spettare, essere, e riputarsi di pieno, perpetuo, e libero dominio di detta Nostra camera, non ostanti li surriferiti Brevi di Paolo III. Nostro predecessore, a cui per quanto fa di bisogno, ed in quella parte, che è contraria al presente Nostro motu proprio espressamente deroghiamo, le succennate risoluzioni della piena camera le quali tutte Noi togliamo di mezzo, e totalmente le abroghiamo, e la predetta, e qualunque altra pendenza di lite, la quale si abbia affatto per abolita, tolta, ed estinta, come Noi con questo Nostro moto proprio, e valendoci della Nostra suprema pontificia potestà affatto la togliamo, estinguiamo, e del tutto l'aboliamo, volendo, ed ordinando che alla comunità, e uomini di Montalto non resti sulla suddetta tenuta, e macchia Pescia alcun altro diritto, azione, e ragione, se non se quello di esigere ogn'anno dalla predetta Nostra camera, e suoi affittuarj la predetta annua corrisposta di scudi 300 in tutto, e per tutto nella forma di sopra stabilita.

Præservatio jurisdictionis congregationis Boni Regiminis in causis contentiosis

§. 9. Relativamente poi a tutte le disposizioni contenute in detto presente Nostro moto proprio vogliamo, che si formino le nuove tabelle di entrata, ed uscita della comunità di Montalto, corregendole nelle parti riformate; e nel tempo stesso in cui non intendiamo, che in seguito di tali Nostre disposizioni punto rimanga pregiudicato alla giurisdizione della congregazione del Buon Governo per le cause giudiziali, che gli possono appartenere in seguela della nota costituzione del fel. mem. di Benedetto XIV. glorioso Nostro predecessore, ordiniamo, che al reverendissimo card. Pallotta Nostro pro-tesoriere generale, ed a' suoi successori tesorieri pro tempore privativamente appartener debba la disposizione economica dell'azienda di detta comunità.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 10. Volendo, e decretando, che la presente Nostra cedola di moto proprio, benchè non sia ammessa, nè registrata ne'libri della Nostra camera secondo la Bolla di Pio IV. Nostro predecessore de registrandis, vaglia e debba aver sempre in ogni futuro tempo il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, e che non gli si possa mai opporre di surrezzione, orrezzione, nè di alcun altro vizio, e difetto della Nostra volontà, ed intenzione; e che così, e non altrimenti debba sempre giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualunque giudice, e tribunale, benchè collegiale, togliendo loro ogni facoltà, ed autorità di giudicare, ed interpretare diversamente, e sin da ora dichiariamo nullo, ed invalido quanto si giudicasse, interpretasse, e facesse in contrario, ancorchè non ci sia stato chiamato, citato, nè sentito, nè ci abbiano prestato l' assenso monsignor commissario della Nostra camera, le comunità, università, loro uomini consiglieri, e difensori tanto universalmente che singolarmente, non ostanti la citata Bolla di Pio IV. Nostro predecessore de registrandis, la regola della Nostra cancellaria de jure quæsito non tollendo, e qualsivogliano altre costituzioni, ed ordinazioni apostoliche Nostre, e de'Nostri predecessori, con qualsisiano clausole, insolite, e derogatorie, e delle quali abbisognasse farne individua menzione, usi, stili, e consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi con la pienezza della Nostra potestà ad ogni vizio, e difetto, che potesse mai anche sostanziale in avvenire incontrarsi all'effetto suddetto pienamente deroghiamo. Dato dal Nostro palazzo apostolico Vaticano questo dì 8 aprile 1778

Pius Papa VI.

Dat. die 9 aprilis 1778 Anno IV.

CLXIV.

Confirmatio suppressionis jurisdictionis abbatis sanctæ Mariæ de Rambona, et sancti Laurentii in Doliolo.

Pius Episcopus

Servus servorum Dei

Dilecto filio vicario venerabilis fratris Nostri episcopi Tolentini in spiritualibus generali salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

Decet Nos ea, quæ a Nobis, et Romanis pontificibus prædecessoribus Nostris provide, opportuneque approbata fuerunt, pro majori illorum subsistentia, et validitate apostolico munimine roborare, aliaque ad divini cultus incrementum tendentia utiliter disponere, prout arbitramur in Domino salubriter convenire. Sane pro parte dilecti filii Nostri Marii tituli sancti Augustini Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis Marefoschi nuncupati, qui, ut accepimus, unum sancti Laurentii in Doliolo nuncupatum in suburbio civitatis sancti Severini, ac alia duo invicem perpetuo canonice unita monasteria sancti Eustachii, et sanctæ Mariæ de Rambona respective nuncupata Camerinensis, et Maceratensis respective diœcesis sancti Benedicti, seu alterius respective ordinis in commendam ad sui vitam ex concessione, et dispensatione apostolicis ad præsens obtinet, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias felicis recordationis Benedictus pp. XIV. prædecessor Noster per suam constitutionem, quæ incipit = Supremi pastoris officium etc. sub datum decimo kalendas maii pontificatus sui anno octavo editam, jurisdictionem pro tempore existentis abbatis commendatarii dictorum monasteriorum apostolica auctoritate perpetuo suppressit, et extinxit, ac portionem domus abbatialis dicti monasterii sancti Laurentii tunc existenti episcopo sancti Severini dicta apostolica auctoritate, etiam perpetuo concessit, et assignavit, eidemque tunc existenti episcopo sancti Severini facultatem transferendi ecclesiam cathedralem sancti Severini ad ecclesiam abbatialem dicti monasterii sancti Laurentii, et in ea erigendi ex octo cappellaniis ad nutum ipsius pro tempore existentis abbatis commendatarii dicti monasterii sancti Laurentii amovibilibus, unam ex eis videlicet, cujus fructus certi viginti novem, una vero cum incertis quadraginta unius ducatorum auri de camera valorem annuum non excedunt in vicariam perpetuam pro uno presbytero vicario perpetuo, cui cura animarum immineret, et qui hujusmodi curæ exercitio dumtaxat vacare deberet, ex reliquis vero septem cappellaniis hujusmodi singulis valorem annuum viginti quatuor ducatorum auri similium non excedentibus totidem canonicatus, vel præbendas, aut alia beneficia ecclesiastica perpetua, et collativa, mansionarias forsan, aut beneficiatus nuncupanda servitiis ejusdem cathedralis ecclesiæ perpetuo addicta, ac cum reservatione eorum nominationis favore dicti abbatis commendatarii, exceptis tamen dicta vicaria perpetua, et uno ex prædictis canonicatibus, sive præbendis, quarum nominatio favore pro tempore existentis episcopi sancti Severini reservata extitit, cessantibus tamen reservationibus, et effectionibus apostolicis, eadem apostolica auctoritate concessit, et impartitus fuit. Quia vero post translationem dominii dictæ ecclesiæ abbatialis, et prædicti monasterii sancti Laurentii vigore dictæ constitutionis ad tunc existentes episcopum, et capitulum sancti Severini introducta fuit causa in congregatione venerabilium fratrum Nostrorum ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium negotiis, et consultationibus episcoporum, et regularium præposita super repristinatione dictæ ecclesiæ cathedralis sancti Severini ad pristinam ecclesiam sancti Severini inter tunc existentes episcopum, et capitulum sancti Severini, nec non magistratum prædictæ civitatis. Eadem congregatio, referente bonæ memoriæ cardinale de Rubeis nuncupato ejusdem causæ ponente sub die vicesima nona mensis novembris anni Domini millesimi septingentesimi sexagesimi quinti, visis videndis, consideratis considerandis, censuit rescribendum, prout rescripsit: *Quoad translationem pro reductione in pristinum, facto verbo cum sanctissimo, et ad eminentissimum ponentem pro executione, cum omnibus facultatibus.* Et facta de præmissis relatione Sanctissimo per tunc existentem dictæ congregationis secretarium in audientia diei sexti mensis decembris ejusdem anni, Sanctitas sua resolutionem sacræ congregationis benigne approbavit. Reproposita vero causa vigore specialis rescripti Sanctissimi diei trigesimi primi mensis martii anni etiam Do-

Narrat quæ sua præcedenti constitutione sancivit Benedictus XIV.

Refert, alteram ex cappellaniis erectam fuisse in vicariam perpetuam cum cura animarum pro uno presbytero.

Lis exorta inter capitulum, episcopum, et magistratum s. Severini super repristinatione ecclesiæ.

Resolutio capta pro dicta repristinatione a congregatione Episcoporum, et Regularium, cum successiva Sanctissimi approbatione.

In nova causæ repropositione confirmata exitit exercitata resolutio, eaque fuit a Sanctissimo approbata.

mini millesimi septingentesimi septuagesimi tertii, et disputato dubio, an, et quomodo sit providendum, et consulendum Sanctissimo super novis precibus, referente eminentissimo Pamphilio dictæ causæ ponente subrogato in locum prælaudatæ bonæ memoriæ cardinalis de Rubeis: iterum visis videndis, consideratis considerandis, et partibus, tam in voce, quam in scripto informantibus auditis, reque mature perpensa, eadem congregatio censuit rescribendum, prout rescripsit sub die decima tertia mensis septembris anni etiam Domini millesimi septingentesimi septuagesimi sexti: in decisis sub die vicesima nona mensis novembris prædicti anni millesimi, septingentesimi sexagesimi quinti, et ad dominum secretarium, cum Sanctissimo pro expeditione Bullæ moderatoriæ prædictæ constitutionis dicti Benedicti prædecessoris, ut supra editæ. Et facta de præmissis relatione Sanctissimo Domino Nostro ab eminentissimo domino cardinale Caraffa prædictæ sacræ congregationis Episcoporum, et Regularium præfecto in audientia diei decimi noni mensis decembris, anni etiam Domini millesimi septingentesimi septuagesimi septimi, Sanctitas sua resolutionem prædictæ sacræ congregationis benigne approbavit. Et pro hujusmodi effectu in audientia Sanctissimi habita ab eodem eminentissimo præfecto sub die decima tertia mensis martii anni currentis millesimi septingentesimi septuagesimi octavi, sanctissimus Dominus Noster inhærendo resolutionibus prædictæ sacræ congregationis Episcoporum, et Regularium editis die vicesima nona mensis novembris millesimi septingentesimi sexagesimi quinti, et diei decimi tertii mensis septembris millesimi septingentesimi septuagesimi sexti prædictorum respective annorum; et perpendens, post hujusmodi translationem, quod fere derelicta remanserit prædicta ecclesia, ipsiusque ædificium episcopi, et capituli prædictorum culpa, qui huc usque nullam in eodem ædificio explerunt reparationem, ruinam minaretur, taliter ut sanctissimum Eucaristiæ sacramentum non amplius in consueto altari retineatur, sed ad aliud altare transferri debuerit, et consignatio jam in magna parte ruinam passa sit, mandavit expediri literas apostolicas moderatorias constitutionis dicti Benedicti prædecessoris, ut supra editæ, videlicet.

Sanctissimus inhærendo præfatis resolutionibus, mandavit, expediri literas apostolicas pro moderatione præcedentis constitutionis Benedicti XIV

Approbat, atque confirmat supradictas resolutiones.

Primo = Quod in literis apostolicis moderotoriis hujusmodi approbentur, et cofirmentur resolutiones prædictæ sacræ congregationis Episcoporum, et Regularium pro reportatione cathedralitatis ad antiquam ecclesiam sancti Severini.

Confirmat suppressionem jurisdictionis abbatialis.

Secundo = Quod suppressio jurisdictionis abbatialis, seu nullius qua fruebantur abbates commendatarii sanctæ Mariæ de Rambona, et sancti Laurentii in Doliolo confirmetur in omnibus, et per omnia ad formam prædictæ constitutionis.

Confirmat itidem præcedentem constitutionem circa disposita, quo ad collationem beneficiorum exceptis octo cappellaniis ecclesiæ s. Laurentii.

Tertio = Quod pariter confirmetur dicta constitutio in omnibus, et per omnia circa disposita quoad collationem, et provisionem beneficiorum ad utramque abbatiam dudum pertinentium, sive cum cura, sive sine cura animarum, exceptis tamen octo cappellaniis ecclesiæ sancti Laurentii in Doliolo, de quibus disponendum erit, prout infra.

Decrevit portionem palatii abbatialis episcopo assignatam in præcedenti constitutione, et ecclesiam s. Laurentii restitui abbati commendatario, ad hoc ut eamdem ecclesiam cum integro palatio concedat monachis Cisterciensibus provinciæ Romanæ pro erectione monasterii claustralis sub annuo canone librarum decem ceræ albæ.

Quarto = Quod portio palatii abbatialis in eadem constitutione = Supremi pastoris officium = assignata episcopo, sicut et ecclesia ipsa sancti Laurentii in Doliolo, quam eadem congregatio Episcoporum, et Regularium die quinta mensis junii, anni etiam Domini millesimi septingentesimi septuagesimi secundi declaravit, spectare ad episcopum, et capitulum, restitui debeant eminentissimo abbati commendatario, et in ejus dominium redire, ad hoc ut ecclesiam prædictam, et integrum palatium abbatiale concedat monachis Cisterciensibus provinciæ Romanæ, ad effectum inibi erigendi monasterium claustrale cum regulari observantia sub annuo canone librarum decem ceræ albæ laboratæ abbati commendatario præstando, prout præstari debuisset ab episcopo, et capitulo, vigore supradictæ constitutionis Benedictinæ.

Statuit monasterium erigendum subjectum remanere regimini Cisterciensium provinciæ Romanæ, quodque in eo retineantur tot monachi de familia, quot sufficiant pro cultu ecclesiæ pro regulari observantia cum solitis exemptionibus.

Quinto = Quod monasterium hujusmodi erigendum pertinere debeat, et subjectum esse regimini Cisterciensium provinciæ Romanæ, prout cætera monasteria ejusdem provinciæ, et in eo tot constituantur, et manuteneantur monachi de familia, quot sufficere potuerunt pro decenti ecclesiæ cultu ad majorem Dei gloriam, et animarum salutem, et pro regulari observantia in eo conservanda, utque consuetis regularium exemptionibus frui possint ad formam sacrorum canonum sacri concilii Tridentini, et apostolicarum constitutionum.

Eadem ecclesia parochialis, ut antea haberi debeat cum

Sexto = Quod eadem ecclesia sancti Laurentii in Doliolo parochialis, ut antea habeatur, et cura animarum

exercitio curæ animarum facien. per unum monachum per abbatem regularem præsentandum episcopo, ut prævio examine, et approbatione, juxta stylum regularium, instituatur cum subjectione illius jurisdictioni in concernentibus curam animarum.

Reservat episcopo in eadem ecclesia eam jurisdictionem, quæ de jure ei competit in ecclesiis regularium, quibus insidet cura animarum.

Mandat, ut octo cappellaniæ, ut supra reservatæ post obitum possessorum unitæ remaneant mensæ monasticæ dd. monachorum cum cura animarum, et oneribus illis adnexis.

in ea exerceatur per unum monachum prædicti monasterii eligendum per abbatem regularem episcopo præstandum, ut prævio examine, et approbatione, canonice instituatur, ut moris est in similibus parochiis regularium cum debita ejusdem parochi subjectione jurisdictioni, et correctioni episcopi in concernentibus curam animarum prout de jure.

Septimo = Quod episcopo in eadem ecclesia non alia competat jurisdictio, quam illa, qua de jure fruuntur episcopi in ecclesiis regularium exemptorum, quibus imminet cura animarum.

Octavo = Quod octo cappellaniæ amovibiles ecclesiæ sancti Laurentii in Doliolo, quæ dudum spectabant ad liberam dispositionem abbatis commendatarii, quæque vigore supradictæ constitutionis =Supremi pastoris officium= ab episcopo erectæ fuerunt, una in vicariam curatam perpetuam ejusdem ecclesiæ, duæ in præbendas canonicales, et quinque in totidem mansionarias cathedrales post obitum possessorum eas nunc obtinentium unitæ, et incorporatæ eo ipso remaneant mensæ monasticæ dicti monasterii, et monachorum prædictorum, qui et curam animarum, ut supra exercere, et onera eisdem cappellaniis incumbentia in prædicta ecclesia sancti Laurentii in Doliolo adimplere teneantur. Si igitur, sicut eadem petitio subjungebat, octo resolutiones prædictæ ab eadem congregatione, uti præfertur, emanatæ per Nos ut infra perpetuo confirmarentur, ac ex nunc, prout ex tunc, et e contra cum primum vicaria prædicta, et dictæ duæ præbendæ canonicales, nec non quinque mansionariæ prædictæ prævia illius, et illarum respective tituli collativi suppressione, et extinctione cum omnibus, et singulis illius, et illarum respective bonis, et fructibus, redditibus, et proventibus infrascriptæ mensæ conventuali infrascripti monasterii per se ut infra erigendi per Nos, et Sedem apostolicam, ut infra etiam perpetuo unirentur, annecterentur, et appropriarentur, ex hoc profecto decentiori ecclesiæ cultui, et animarum Christifidelium saluti opportune consultum foret. Quare pro parte dicti Marii cardinalis, qui monasteria præfata, in præfatam commendam ad sui vitam ex concessione, et dispensatione apostolicis hujusmodi, ut præfertur, obtinet, quique juxta quartam resolutionem dictæ congregationis in dictæ ecclesiæ præfati monasterii sancti Laurentii, ejusque palatii abbatialis respective possessionem restitutus fuit. Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus, sibi in præmissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri teneantur exprimere verum annuum valorem secundum communem æstimationem, tam beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioquin unio non valeret, et in unionibus semper commissio fieret ad partes eidem Mario cardinali specialem gratiam facere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuæ attento, quod, ut dictus Marius cardinalis asserit, venerabilis frater Noster modernus episcopus Tolentini ordinarius vicinior existit, per apostolica scripta mandamus, quatenus octo resolutiones prædictas ab eadem congregatione, ut præfertur emanatas, et in eis contenta quæcumque, pro cujus quartæ resolutionis adimplemento ipse Marius cardinalis, et commendatarius futuris, et pro tempore existentibus abbati, et monachis ordinis Cisterciensium dictæ provinciæ Romanæ prædictam ecclesiam dicti monasterii sancti Laurentii, illiusque integrum palatium ad effectum inibi, juxta dictam quartam resolutionem monasterium claustrale cum regulari observantia per te, ut infra erigendi sub infrascripto annuo canone, ut infra præstando concedit, et assignat, auctoritate Nostra apostolica perpetuo confirmes, illisque perpetuæ inviolabilis, et irrefragabilis apostolicæ firmitatis robur, vim, et efficaciam adjicias, dictasque octo resolutiones hujusmodi, ut præfertur emanatas ab omnibus, et singulis, ad quos nunc spectat, et pro tempore spectabit, quomodolibet in futurum firmiter, et inviolabiliter observari, et adimpleri, nec ab illis ullo unquam tempore resiliri, aut recedi debere dicta auctoritate Nostra decernas, nec non vocatis qui fuerint ad id evocandi vicariam prædictam, ac dictas duas præbendas, ac quinque mansionarias præfatas ex nunc prout ex tunc, et e contra cum primum illam, et illas per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu privationem, aut quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, et illam, ac illas nunc respective obtinentium personis, aut alio quovis modo etiam apud Sedem apostolicam prædictam etiam in aliquo ex mensibus Nobis etiam Romano pontifici pro tempore existenti, Sedique præfatæ per quas-

Approbando supradictas octo resolutiones committit abbati commendatario, sive episcopo Tolentini ut mandet, illorum observantiam, plenamque executionem.

Cum derogatione constitutionum apostolicarum in contrarium disponentium.

cumque constitutiones apostolicas, aut cancellariæ apostolicæ regulas editas, vel edendas, aut alias quomodolibet reservatis, seu ordinariis collatoribus, etiam per constitutiones, et regulas easdem, seu literas alternativarum, aut quævis alia privilegia, et indulta hactenus concessa, et in posterum concedenda competentibus vacare contigerit, etiamsi actu nunc, ut præfertur, aut alias quovis modo, quem etiamsi ex illo, quævis generalis reservatio etiam in corpore juris clausa resultet, præsentibus haberi volumus pro *expresso*, aut ex aliorum quorumcumque personis, seu per liberas dictam vicariam, ac dictas duas præbendas, nec non quinque mansionarias præfatas nunc respective obtinentium, vel quorumvis aliorum resignationes de illa, et illis in Romana curia, vel extra eam etiam coram notario publico, et testibus, sponte factas, aut assequtionem alterius beneficii ecclesiastici, quavis auctoritate collati vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod ejus, et earum collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem prædictam legitime devoluta, dictaque vicaria, ac dictæ duæ præbendæ, necnon quinque mansionariæ prædictæ dispositioni apostolicæ specialiter, vel alias generalibus reservata, et reservatæ existant, et super eis, inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, dummodo ejus, et earum dispositio ad Nos hac vice pertineat, illisque, ac illarum respective titulum collativum, nomen, denominationem, naturam, et essentiam vicariæ collativæ, ac præbendarum, et mansionariarum collativarum, et uti tales quavis auctoritate conferri, de illa, et illis, et quoad vicariam prædictam, etiam prævio concursu quovis modo disponi amplius respective nequeat, et si illam, ac illas ullo unquam tempore conferri, aut impetrari vel alias de illa, et illis disponi contingerit collationes, impetrationes, et quævis aliæ dispositiones de illa et illis quomodolibet faciendæ, nullæ, et invalidæ, nulliusque roboris, vel momenti existant, neminique suffragentur nec cuiquam jus, vel coloratum titulum possidendi tribuant eadem auctoritate Nostra, etiam perpetuo supprimas, et extinguas, ac vicariam præfatam, dictasque præbendas, nec non mansionarias hujusmodi sic per te supprimendam, et extinguendam, ac supprimendas, et extinguendas cum omnibus, et singulis illius, et illarum respective bonis, rebus, et proprietatibus, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, et emolumentis universis futuræ mensæ conventuali infrascripti monasterii per te, ut infra erigendi ita, quod liceat dictis futuris, et pro tempore existentibus abbati, et monachis infrascripti monasterii per te ut infra erigendi eorum, ac ipsius futuræ mensæ conventualis nomine per se, vel alium, seu alios dictæ vicariæ per te, ut præfertur supprimendæ, et extinguendæ, ac dictarum præbendarum, ac mansionariarum per te ut præfertur supprimendarum, et extinguendarum, illiusque, ac illarum, respective bonorum, rerum, ac proprietatum, fructuum, redditnum, et proventuum, jurium, obventionum, et emolumentorum prædictorum veram, realem, corporalem, et actualem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, dictaque bona, res, et proprietates locare, dislocare, arrendare, administrare, illorumque fructus, redditus, proventus, et emolumenta prædicta percipere, exigere, levare, et in manutentionem futurorum monachorum infrascripto monasterio per te ut infra erigendo recipiendorum convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita, supportatis tamen per futuros, et pro tempore existentes abbatem, et monachos infrascripti monasterii per te ut infra erigendi omnibus, et singulis dictarum octo cappellaniarum oneribus auctoritate Nostra prædicta sine alicujus præjudicio etiam perpetuo unias, annectas, et incorpores. Nos enim si confirmationem, suppressionem, extinctionem, unionem, annexionem, et incorporationem hujusmodi, aliaque præmissa per te præsentium vigore fieri contigerit, ut præfertur, easdem præsentes nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis juridica, et legitima, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostræ, aut quopiam alio defectu impugnari, seu alias quomodolibet infringi, retardari annullari, seu per Nos, et successores Nostros Romanos pontifices pro tempore existentes, ac Sedem apostolicam prædictam seu prædictæ S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos, dictæque Sedis nuncios, vel quosvis alios quavis auctoritate fungentes revocari, suspendi, restringi, limitari, ad viam, et terminos juris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum, aut aliud quodcumque juris, vel facti

Prævia etiam suppressione supradictæ vicariæ, ac præbendarum, et assignatione illorum fructuum et redditunm

mensæ monasticæ supradicti monasterii

Jus tribuit locandi bona dd. præbendarum, eaque administrandi, et fructus omnes percipiendi cum supportatione onerum earumdem cappellaniarum.

aut gratiæ remedium impetrari, seu in illis in aliquo derogari, aut quidquam aliud in contrarium disponi nullatenus umquam posse; nec illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam, ut præfertur, vel alterius quomodolibet etiam per cancellariæ apostolicæ prædictæ regulas, aut constitutiones apostolicas pro tempore factis, et faciendis comprehendi, sed semper ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per dictos futuros, et pro tempore existentes abbatem, et monachos infrascripti monasterii, per te ut infra erigendi quandocumque eligenda concessas esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum inviolabiliter observari. Sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores prædictæ S.R.E. cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos, dictæque Sedis nuncios prædictos in quacumque instantia judicari, et definiri debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari; & insuper eidem discretioni tuæ per eadem apostolica scripta mandamus, quatenus te unum monasterium claustrale ordinis Cisterciensium provinciæ Romanæ in eadem ecclesia sancti Laurentii cum regulari observantia sub annuo canone librarum decem ceræ albæ laboratæ dicto Mario cardinali moderno, et pro tempore existentibus dicti monasterii per te ut infra erigendi abbatibus commendatariis præstanda juxta dictam quartam resolutionem prædictæ congregationis eadem auctoritate Nostra erigas, et instituas, ipsumque monasterium, sic per te, ut præfertur erigendum, et instituendum pertinere debere, et subjectum esse regimini monachorum Cisterciensium provinciæ prædictæ, prout cætera monasteria ejusdem provinciæ, et in eo tot constitui, et manuteneri debere monachos de familia, quot sufficere poterunt pro decenti ecclesiæ cultu ad majorem Dei gloriam, et animarum dilectorum filiorum Christifidelium, salutem, et pro regulari observantia in eo conservanda, et consuetis regularium exemptionibus ad formam sacrorum canonum, et decretorum concilii Tridentini, et apostolicarum constitutionum frui posse, ac alias juxta tenorem dictæ quintæ resolutionis ejusdem congregationis auctoritate Nostra prædicta decernas, non obstante voluntate prædicta, ac Nostra, et cancellariæ apostolicæ præfatæ regula de jure quæsito non tollendo, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, universalibusque conciliis editis, vel edendis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, dictæque ecclesiæ sancti Severini, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium præmissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, et inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide ad præmissorum validissimum effectum harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod vicariam prædictam dictasque duas præbendas, nec non quinque mansionarias prædictas ad præsens respective obtinentes in præjudicium dictæ unionis in manibus Nostris, seu Romani pontificis pro tempore existentis, vel cujusvis alterius, aut etiam coram notario publico, et testibus, vel alias quomodolibet ad quarumcumque personarum favorem etiam ex causa permutationis resignare non possint, et quatenus illam, et illas resigneant, resignationes hujusmodi, non ad resignationem, sed ad ejusdem unionis, et prædictæ mensæ conventualis fa-

Clausulæ derogatoriæ, et irritantes

Dispositio constitutionis pro erectione monasterii.

Clausulæ quarum tenores

vorem, et commodum factæ sint, et esse censeantur eo ipso.

Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo octavo, quarto idus aprilis pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. 10. aprilis 1778 Anno III.

CLXXV.

Publicatio indulgentiarum assequendarum occasione capituli generalis celebrandi a monachis ordinis Cisterciensis s. Gaudentii in civitate Ariminensi

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis

Salutem, et apostolicam benedictionem

Tenor concessionis, et designatio operum præstandorum pro consecutione indulgentiarum.

§. 1. Cum, sicut accepimus, capitulum generale monachorum ordinis Cisterciensis congregationis reformatæ s. Bernardi in ecclesia monasterii s. Gaudentii civitatis Ariminensis præpediem benedicente Domino celebrandum sit: Nos, ut opus tam pium majori cum fructu fiat, et ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus et confessis, ac sacra communione refectis, qui prædictam, vel aliquam ex ecclesiis monasteriorum monachorum hujusmodi ubicumque existentem die, quo inchoabitur capitulum generale hujusmodi, ac singulis diebus actualis illius celebrationis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac s. Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel dumtaxat omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus post celebrationem dicti capituli generalis minime valituris.

Irritationes, et fides habenda transumptis.

§. 2. Volumus autem, ut, si pro inspectione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum, detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint, utque earumdem præsentium transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici inscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ, vel procuratoris generalis dictæ congregationis munitis eadem prorsus fides habeatur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die x. aprilis MDCCLXXVIII pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 10. julii 1778 Anno IV.

CLXXVI.

Remissio voti, ut episcopatus sumi possit a Joanne Damasceno a SSma Conceptione ordin. fratrum eremitarum s. Augustini excalceatorum nuncupatorum professore.

Dilecte fili salutem, et apostolicam benedictionem

Electio in episcopum

§. 1. Cum Nos, ecclesiæ Pechinensi in Indiis pastoris solatio ad præsens destitutæ, tu qui habitum per fratres ordinis eremitarum s. Augustini excalceatorum nuncupatorum gestare solitum suscepisti, et professionem per eosdem emitti consuetam expresse emisisti regulares, ob tuorum exigentiam meritorum in episcopum, et pastorem præficere intendamus.

Voti tenor

§. 2. Et sicut accepimus, in quartum votum per eosdem fratres emitti solitum, de non acceptanda quacumque dignitate, extra tuam religionem, nisi id tibi sub præcepto obedientiæ a Romano pontifice injungatur juxta constitutiones ipsius ordinis auctoritate apostolica confirmatas emiseris, ac juramentum ea super re præstiteris.

Tenor dispensationis.

§. 3. Nos sperantes se dictæ ecclesiæ Pechinensi in Indiis, si illi in episcopum præficiaris, plurimum utilitatis allaturum, teque proinde specialis favore gratiæ prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis ad effectum præsentium tantum

consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore consentes, motu proprio, non ad tuam, vel alterius, pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine tecum super quarto voto, ita ut illo non obstante, te eidem ecclesiæ Pechinensi in Indiis in episcopum, et pastorem a Nobis præfici, illique præesse libere, et licite possis, et valeas tenore præsentium dispensamus, votumque, et juramentum hujusmodi tibi ad effectum prædictum relaxamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, etiam conciliaribus, nec non dicti ordinis juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud s. Mariam Majorem sub annulo piscatoris die x. julii MDCCLXXVIII. pontificatus Nostri anno quarto.

CLXXVII.

Dat. die 22. julii 1778. Anno IV.

Reprobatio, et damnatio electionis pseudo episcopi Harlemensis facta a pseudo archiepiscopo Ultrajectino inflictis censuris ecclesiasticis ipso facto incurrendis.

Dilectis filiis universis catholicis in fœderato Belgio commorantibus.

Pius PP. VI.

Dilecti filii salutem, et apostolicam benedictionem

Pseudo episcopi mors in schismate obventa lachrymatur.

§. 1. Plane cognitum vobis, ac perspectum esse debet, dilecti filii, ex sa. me. Benedicti XIV. sapientissimi prædecessoris Nostri literis in forma Brevis primum die 26 junii 1745 tum die 28 augusti ejusdem anni ad vos datis, Joannem Van-Stiphout pseudo episcopum Harlemensem, et illegitime electum ad eam ecclesiam, et sacrilege deinde fuisse consecratum. Atque is ab eo tempore in tam diuturno plusquam triginta annorum spatio, cum aliquando resipiscere ipsisque, in quas inciderat, censuris admoneri de deponenda contumacia, ac de ingredienda pœnitentiæ via debuisset, in suo perstitit schismate: ac tandem præterito decembri mense ex hac vita ad districtum Domini subeundum judicium emigravit. Dissimulare profecto non debemus paternum animum Nostrum non mediocri commotum fuisse commiserationis sensu de hoc illius, etsi dissensionis filii, funesto atque infelici vitæ exitu, valdeque doluisse, quod non ante a pertinacia sua, quam a vita decessisset. Sed utinam tandem hic ejusdem obitus in Harlemensi ecclesia finem tantæ tamque pervicacis a catholica unitate secessionis afferret.

Prosecutio schismatis per novam pseudo episcopi consecrationem

§. 2. Verum quanto id magis optandum est Nobis, tanto longius abesse jam videmus, atque ab exciso illo silvestri trunco novum repululare stipitem, ac ejus jam inveteratæ inobedientiæ, et defectionis exemplum renovari intelligimus; ipseque Gwaltherus Michael Van-Niewenhuylen Ultrajecti pseudo archiepiscopus, ejusque factionis Antesignanus, qui jam ab anno 1768 apostolicæ Sedis auctoritate excommunicationi subjectus, ac inter schismaticos declaratus, interdicto etiam sibi omni cum ordinis, tum jurisdictionis exercitio, non apostolico

hoc judicio, non ullo conscientiæ metu retentus, alium nunc ex illo suorum cœtu produxit, nempe Adrianum Broekman Culemburgi olim pseudo pastorem, eumque in Harlemensem episcopum die 13 aprilis currentis anni designavit, atque elegit; summaque præteritorum omnium dissimulatione, tanquam ipse esset in Catholicæ Matris Ecclesiæ sinu, quem jam magis hoc ipso dilacerare pergit, ad Nos etiam dedit literas, in quibus certiores suæ electionis reddit, ejusdemque confirmationem efflagitat. Quo id animo perlegerimus, quantum et ipsum in prava ejusmodi consilia abreptum, et cæteros in suam perniciem ipsi consentientes defleremus, quod facile vos ipsi cogitando assequi potestis, Nos certe dicendo explicare non possumus.

Reprobatur nova hujus pseudo episcopi consecratio.

§. 3. Quamobrem cum jam illos, qui jampridem misere defecerant a Nobis, adhuc in sua animi obstinatione persistere præfracte velle videamus, in dolore cordis Nostri, tamen pastorali munere, sacrisque canonum legibus coacti, ut quos sanare non possumus, saltem ab aliis lædendis repellamus, prædecessorum Nostrorum Benedicti XIII. Clementis XII. Benedicti XIV. et Clementis XIII. vestigiis inhærentes, qui paria omnes judicia in hujusmodi rebellantium electiones, aliosque contumaces ausus exercuerunt, electionem Adriani Broekman in pseudo episcopum Harlemensem a pseudo archiepiscopo Michaele Van-Niewenhuylen factam, nullam, inanem, nefariam, illegitimam, ac sacrilegam apostolica auctoritate declaramus, eamque rescindimus, delemus, abrogamus.

Prohibitio exercendi jurisdictionem sub poena excommunicationis ipso facto incurrendæ.

§. 4. Deinde sub pœna excommunicationis ipso facto, et sine alia declaratione incurrendæ mandamus, districteque indicimus eidem Adriano Broekman, ne ullam episcopalem jurisdictionem exerceat, ne pro suscipiendis ordinibus dimissorias literas dare, ne pastores, missionarios, ministros, deservitores, aut alios quocumque nomine vocentur, ad animarum curam et sacramentorum administrationem quovis etiam necessitatis prætextu constituere ac deputare audeat: ac proinde, si quis per ipsius literas dimissorias ecclesiasticos ordines susceperit, se suspensum, ac propterea irregularitati obnoxium esse sciat, si susceptos ordines exercuerit. Quascumque vero antedictorum officiorum deputationes quocumque nomine sive jam factas, sive faciendas cum omnibus inde sequutis prorsus irritas, nulliusque momenti declaramus.

Similis poena adversus consecrantes novum pseudo episcopum.

§. 5. Præterea sub eadem pœna excommunicationis ipso facto, et sine alia declaratione incurrendæ mandamus tam eidem Adriano Broekman, ne se cuiquam archiepiscopo, aut episcopo consecrandum præbeat, quam ipsi pseudo archiepiscopo Michaeli Van-Niewenhuylen aliisque archiepiscopis, et episcopis, ne eundem inaniter electum episcopum Harlemensem consecrare audeant. Has autem pœnas decernimus sine præjudicio illarum, quas tam electus pseudo episcopus, quam elector pseudo archiepiscopus noverint se incurrisse. Hæc ad vos præcipue scribimus, dilecti filii, ut a quibus cavere debetis, per Nos ipsos, qui summam de vobis, vestrarumque animarum incolumitate curam ac solicitudinem gerimus, intelligatis. Cæterum cum ad virtutem vestram, ad studia pro fidei veritate, ad constantiam in catholica unitate, ac apostolicæ Sedis obsequio animum Nostrum convertimus, maximum a Nobis percipi fatemur omnium, quæ ex cæterorum inobedientia inferuntur, ægritudinum solatium.

Monita ad episcopos, aliosque ordinarios

§. 6. Has ipsas animi Nostri erga vos significationes a vobis haberi volumus paternæ hortationis Nostræ loco, qua cum vos ad tuendum propositum vestrum vehementer inflammatos sciamus, minime indigere agnoscimus, ac gaudemus. Nihilo tamen minus hortamur vos, ac ad id potissimum excitamus, quod christiana charitas erga ipsos fratres, qui a vobis tantopere dissident, postulare maxime videtur, ut nimirum assiduis deprecationibus omnipotentis Dei misericordiam pro illorum ad Christi Domini ovile, ecclesiæque unitatem reditu impetrare contendatis. Nos certe, quantum efficere possumus, summo in id studio incumbimus, ut et iis exoremus divini spiritus afflatum, quo a sua defectione tandem recedant, et pro vestra pietate, animi fortitudine, ac religione summas Dei benignitati persolvamus gratias, ab eoque in posterum nunquam intermissum de vobis uberrimum consolationis, ac lætitiæ Nostræ cumulum habere confidamus. Quod ut ratum semper sit, cœlestium munerum auspicem apostolicam benedictionem vobis, dilecti filii, in singulare etiam paternæ benevolentiæ pignus peramanter impertimur. Datum Romæ apud s. Mariam Majorem sub annulo piscatoris die 22 Julii 1778 pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 27. julii 1778. Anno IV.

CLXXVIII.

Facultas tributa episcopo Coccinensi in Indiis regendi ecclesiam et diœcesim Goanam licet non vacantem attenta episcopi absentia.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam

Proœmium.

§. 1. Implacabile tenebrarum principis odium in humanum genus a mundi usque initio concœptum, quo non cessat inter oves Christi laqueo venari, ac ceu lupus circuere assiduo quem devoret, plurimum Nos de Dominico grege curæ Nostræ concesso jugiter inspiciendo reddit solicitos, ac per diversas christiani orbis regiones ita vigilum custodiam pastorum circa illum disponere Nos cogit, ut in eorum alicujus de uno in alterum agrum translationis vel absentiæ, seu decessus eventum unus semper custos adsit, qui pastorali quoque suffultus auctoritate donec proprius revertat, seu novus pastor ab apostolica Sede constitutus accedat, regat, ordinet, ac ministret, sicque hostium interim sublata formidine a cunctis gregem ipsum strenue tueatur insidiis.

Tenor concessionis

§. 2. Cum itaque Nos nuper ecclesiæ Coccinensis in Indiis orientalibus, quæ de jure patronatus carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ, ex fundatione, vel dotatione, aut privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, fore dignoscitur, de persona, dilecti filii Emmanuelis a sancta Catharina electi Coccinensis ad præsentationem dictæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ Nobis ad id per suas literas factam de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium consilio, apostolica auctoritate providerimus ipsumque illi in episcopum præfecerimus, et pastorem curam, regimen, et administrationem ipsius ecclesiæ Coccinensis ei in spiritualibus, et temporalibus plenarie committendo, prout in Nostris inde confectis literis plenius continetur. Verum regimini, et administrationi ecclesiæ archiepiscopalis Goanæ in eisdem Indiis orientalibus, non modo quoties illam pastoris solatio destitui contingat, sed etiam de præsenti, cum illius modernum archiepiscopum Goanum graves Nobis notas causas, jamdiu a civitate, et diœcesi Goana abesse compertum sit consulere cupientes, nec non dictum Emmanuelem episcopum electum a quibusvis suspensionis, et interdicti, aliisque consentientes motu proprio, non ad dicti Emmanuelis episcopi electi, vel alterius pro eo oblatæ Nobis, super hoc petitionis instantiam, sed ex certa scientia, et deliberatione Nostris, et de apostolicæ potestatis plenitudine eumdem Emmanuelem episcopum electum, de cujus fide, et prudentia plurimum in Domino confidimus, juxta modum infrascriptum in administrationem dictæ ecclesiæ archiepiscopalis Goanæ apostolica auctoritate tenore præsentium constituimus, et deputamus, ad hoc nimirum, ut ipse Emmanuel episcopus electus, postquam tamen munus consecrationis susceperit, Nostro, et Sedis apostolicæ nomine in eventum ipsius ecclesiæ archiepiscopalis Goanæ vacationis, et quoties illius pro tempore archiepiscopus regimini, et administrationi dictæ ecclesiæ archiepiscopalis Goanæ cedat, vel decedat, vacatione hujusmodi durante, ad ipsius Emmanuelis episcopi electivitam, modo vero, et quousque dictus modernus archiepiscopus Goanus a civitate, et diœcesi Goana hujusmodi absens extiterit ad Nostram, et præfatæ Sedis apostolicæ beneplacitum dictam ecclesiam archiepiscopalem Goanam in spiritualibus, et temporalibus regere, et gubernare valeat, et debeat. Et eidem Emmanueli episcopo electo, uti a Nobis specialiter delegato, durante deputatione, et beneplacito hujusmodi omnem jurisdictionem, auctoritatem, et potestatem juris, etiam metropolitani, vere, et proprie cuilibet archiepiscopo in sua diœcesi competente eadem apostolica auctoritate tribuimus, et impartimur. Atque ne dictus archiepiscopus Goanus ejus absentia durante in regimine et administratione dictæ ecclesiæ archiepiscopalis Goanæ mediate, vel immediate se ingerat eadem apostolica auctoritate inhibemus, sub pœna nullitatis, quorumvis actorum, si quæ forte ab ipso moderno archiepiscopo Goano fieri contigerit, ac mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, dilectis eorum filiis, capitulo, clero, populo, atque vassallis dictæ ecclesiæ archiepiscopalis Goanæ, ut interim dictum Emmanuelem episcopum electum debitis cum reverentia, et honore pertractare, ejusque monitis, et mandatis salubribus humiliter intendant, pareant, et obediant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes etc. Sic in præmissis, per quoscumque judices ordinario, vel delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vice legatos, dictæque Sedis nuncios sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, irritumque, et inane si secus super his, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula, de jure quesito non tollendo, ac quibusvis etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis editis, vel edendis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, dictæque ecclesiæ archiepiscopalis Goanæ, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis dictæ ecclesiæ archiepiscopalis Goanæ, ejusque præsuli, capitulo, et canonicis, aliisque superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habendâ, seu quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret eorum tenores, etiam si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent præsentibus pro expressis habentes illis alias in suo robore permansuris ad effectum præmissorum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse motu pari harum quoque serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die xxvii julii MDCCLXXVIII. pontificatus Nostri anno quarto.

CLXXIX.

Dat. die 31. julii Anno IV.

Literæ apostolicæ quibus summorum pontificum ordinationes ad divinum cultum in sacris Palestinæ locis, quæ fratres ordinis minorum s. Francisci de observantia custodiunt, servandum, et propagandum hactenus emissæ, innovantur, et ampliantur, cum novis, opportunisque præceptis, ut illorum necessitatibus consulatur.

Pius episcopus

servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam

§. 1. Inter cetera divinorum judiciorum abdita arcana, quæ humanis mentibus scrutari minime datum est, illud quidem sine lacrymis commemorare non possumus regionem illam olim lacte, et melle fluentem, singularibus portentis, atque insignibus beneficiis Hebræorum populo largiter impertitis adeo celebratam, feliciorem vero, et digniorem quia in ea verbum caro factum ineffabile humanæ redemptionis opus consummavit, adhuc sub infidelium potestate obtineri: neque prædecessorum Nostrorum, et tot christianorum principum valuisse conatus, ut ab illorum dominatu eriperetur. Verum quemadmodum prædecessorum ipsorum, postquam eam regionem recuperandi spe frustrati fuere, præcipua fuit cura, et solicitudo, ut saltem Dominicæ passionis monumenta debito cultu non fraudarentur, atque ipsi per apostolicas enixasque literas, modo illorum custodiam religiosis viris mandarunt, modo reatuum expiationes illa invisentibus elargiti fuere, et modo Christifidelibus per totum orbem dispersis commendarunt, ut subsidiis, et eleemosynis opem pro eorumdem sacrorum locorum conservatione præstare non desinerent: ita et Nos non impari studio, atque ardenti animi desiderio cupientes, ut in ipsis sacris locis, eo, quo decet, decore divinus cultus exerceatur, et religiosorum ipsorum custodiæ ad lictorum necessitatibus, aliisque piis christianæ charitatis operibus rite prospiciatur, ea quæ a prædecessoribus Nostris concessa, et impertita sunt, innovare, atque ampliare censemus.

Proœmium.

Expositio status piorum locorum erectorum in Palesti-

§. 2. Nuper quidem dilectus filius Vincentius Belda presbyter ordinis fratrum minorum s. Francisci de obser-

ne ex largitionibus fidelium. vantia nuncupatorum expresse professus, et apud Nos terræ sanctæ commissarius generalis Nobis retulit ecclesiarum, conventuum, et domorum, quæ in insignioribus, sacrisque Palestinæ locis ex piis fidelium largitionibus erectæ jamdudum a Romanis pontificibus prædecessoribus Nostris fratribus illius ordinis concreditæ fuere, miseram admodum esse conditionem, atque in dies temporis injuria decrescere; quoniam, cum ejusdem ordinis professores illis addicti ecclesiis nedum divinum inibi servent cultum, ecclesiæ sacramenta administrent, et catholicam religionem pro viribus propagare curent; verum quia peregrinos in hospitia excipiunt, ægrotorum curæ incumbunt, orthodoxæ religionis rudimentis, atque literis pueros christianos assidue imbuunt, pro tuenda quoque virginum pudicitia eas congruentibus subsidiis juvant, ut in matrimonium collocentur, catholicos a servitute haud raro redimunt; pauperes quoque, etiam infideles, penuriosis temporibus alunt, atque reficiunt: aliaque misericordiæ opera exercere, et frequentare solent: illi modo ad tot ferenda onera nisi ampliores elargitiones, et eleemosynæ, quæ pro illis destinatæ sunt, absque ulla imminutione eis obveniant, prorsus impares noscuntur.

Providentiæ captæ a summis pontificibus pro indemnitate dictorum locorum. §. 5. Et quamvis fel. rec. Urbanus pp. VIII. prædecessor Noster alias Sixti V. Pauli etiam V. et Gregorii XV. Romanorum pontificum prædecessorum suorum, modo Nostrorum literas illas recensendo, et specifice innovando, ut eorumdem locorum sanctorum indemnitati consuleret, per similes suas literas datas Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die xviii. junii MDCXLIV. pontificatus sui anno XXI. omnibus, et singulis utriusque sexus personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, et conditionis existentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, et sub excommunicationis majoris latæ sententiæ pœna, a qua nonnisi ab ipso vel Romano pontifice pro tempore existente, præterquam in articulo mortis constitutis, absolvi possent, districte præceperit, et mandaverit, ne de cætero cujusvis generis bona ad sacra loca hujusmodi spectantia, quovis prætextu, causa, vel occasione apud se retinere auderent, seu præsumerent, sed illa eisdem locis, seu illorum agentibus realiter, et cum effectu restituerent. Et subinde Innocentius pp. X. prædecessor quoque Noster aliis ejusdem Urbani prædecessoris literis inhærens, vi similium literarum sub datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem etiam sub annulo piscatoris die xix septembris MDCXLV. pontificatus sui anno primo patriarchis, archiepiscopis, episcopis, aliisque locorum ordinariis, nec non omnibus, et singulis quorumvis ordinum, congregationum et institutorum regularium generalibus commiserit, et mandaverit, ut saltem duabus vicibus quolibet anno, adventus scilicet, et quadragesimæ temporibus tam per verbi Dei prædicatores in sacris canonibus, quam in actionibus, et functionibus publicis, necessitates sacrorum monumentorum terræ sanctæ populo proponi, et commendari curarent, et facerent, atque insuper addiderit, ac voluerit, ut patriarchæ, archiepiscopi, et episcopi in relatione status suarum ecclesiarum, quando visitarent limina apostolorum, facienda referrent, se secundodictis Urbani prædecessoris, et suis literis paruisse. Ac demum Benedictus pp. XIV. itidem prædecessor Noster, postquam per similes suas literas in forma Brevis sub datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die x. januarii MDCCXLI. pontificatus sui anno primo præmissas Pauli, et Innocentii prædecessorum, ac alias nonnullorum pontificum Romanorum pariter prædecessorum Nostrorum literas, ad promovendum terræ sanctæ cultum emanatas confirmaverat, et denuo præceperat, ut patriarchæ, archiepiscopi, et episcopi in relatione statuum ecclesiarum suarum quando visitarent limina apostolorum, facienda referrent se prædictis Urbani prædecessoris literis paruisse: alias etiam literas, pari forma Brevis, die xx. augusti MDCCXLIII. pontificatus sui anno tertio ediderit, quibus eisdem patriarchis, archiepiscopis, et episcopis, ac aliis locorum ordinariis nec non omnibus, et singulis quorumvis ordinum, congregationum, et institutorum regularium generalibus commiserit et mandaverit, ut ad minus quatuor vicibus quolibet anno adventus scilicet, et quadragesimæ temporibus per verbi Dei prædicatores tam in suis sacris concionibus, quam in quibusvis aliis actionibus, et functionibus publicis necessitates terræ sanctæ fidelium populo proponi, et commendari curarent, et facerent. Ac insuper ut parochialium rectores, et aliarum ecclesiarum administratores unum, seu plures viros probos ad colligendas eleemosynas hujusmodi in eorum ecclesiis sta-

tutis temporibus deputarent: easque sic collectas elapsis adventus et quadragesimæ temporibus ad proprios ordinarios tuto transferre deberent, dictique ordinarii syndicis in eorum respective diœcesibus per commissarium generalem ad hoc deputatis traderent, et apud eos deponere curarent, atque satagerent servata in reliquis suarum priorum literarum forma, et dispositione apostolica ejus auctoritate voluerit, præscripserit, et ordinaverit. Et nuper Nos ipsi ad exsolvendum æs alienum, quo piissimum hoc opus custodiæ sacrorum locorum terræ sanctæ nimis premebatur, ob tributa a turcis, præsertim tempore belli extra ordinem indicta, et exacta religiosæ Hispaniarum gentis pietatem, quæ copiosas obtulit ad hunc finem eleemosynas, excitaverimus.

Abusus irreptus circa distributionem eleemosynarum colligendarum pro conservatione piorum locorum.

§. 4. Nihilominus quia, sicut accepimus, tot peractæ, et repetitæ hortationes, quin imo prædecessorum Nostrorum præcepta, felicem ubique exitum, prout in spem se erexerat terræ sanctæ commissarius generalis, minime obtinuere: quodque deterius est, in dubium videtur revocari, an eleemosynæ pro terra sancta destinatæ in alios pios usus commutari queant. Cumque interim vigeant solita vectigalia, et tributa, atque aliæ in dies augeantur in ea regione ecclesiarum, sacrorumque ministrorum, et Christifidelium signanter eorum, qui latini nominis sunt, onera, ita ut quamplurimi sint, quibus ob extremam paupertatem alimenta, et vestes, ut in catholica fide perseverent, suppeditare oporteat, neque vero ferendus sit abusus, quod eleemosynæ, quas pro illo opere christiana religio devovit in aliud impendantur: ideo pro parte dicti commissarii Nobis fuit humiliter supplicatum, ut enunciatas prædecessorum Nostrorum dispositiones, eorumque præcepta innovare, atque ut infra, eorumdem sacrorum locorum cultui, et manutentioni consulere dignaremur.

Confirmantur literæ, et ordinationes præcedentium summorum pontificum.

§. 5. Nos igitur, qui demisso corde, effusoque animo coram omnipotente Domino una cum sancto Bernardo fateri non veremur, quod peccatis Nostris exigentibus, crucis adversarii caput extulerunt, depopulantes in ore gladii terram promissionis, usquequo placatus idem Dominus non exaudiet vota, et sacrificia Nostra, nil prætermittendum ducimus, et quantum possumus enitimur, ut religiosis viris, qui e divi Francisci familia post res Christianorum illic perditas, quamvis contumeliis, et sævitiis ab infidelibus, fraudibus vero, et insidiis ab schismaticis vexati, sacra Palestinæ loca eis commissa in suam custodiam susceperunt, et in illorum cura perseverarunt, opportuna subsidia non desint, ad hoc ut ecclesiarum cultum servare, et augere, ac Christifideles illius religionis bonis omnibus carentes, et fere captivos juvare valeant. Propterea supraenunciatas in primis Urbani, et Innocentii, et ambas Benedicti prædecessorum præfatorum literas cum aliis etiam literis aliorum Romanorum pontificum etiam prædecessorum Nostrorum a præfatis Urbano, et Innocentio, ac Benedicto prædecessoribus confirmatis, etiam cum omnibus, et singulis in eis contentis, apostolica auctoritate ipsarum tenore præsentium perpetuo confirmamus, illisque perpetuæ, et inviolabilis apostolicæ firmitatis vim, et robur adjicimus. Quocirca venerabilibus fratribus Nostris patriarchis, archiepiscopis, et episcopis, et dilectis filiis quorumcumque locorum ordinariis, nec non omnibus, et singulis quorumvis ordinum, congregationum, et institutorum regularium generalibus moderatoribus, nec non parochialium ecclesiarum rectoribus, et aliarum ecclesiarum administratoribus nunc et pro tempore existentibus, etiam in virtute sanctæ obedientiæ committimus, et mandamus, ut pro ea veneratione, quam ipsi erga sacra loca profiteri debent, et profitentur, et catholicæ religionis tuendæ studio: patriarchæ nimirum, archiepiscopi, et episcopi, aliique locorum ordinarii quater saltem in anno, adventus videlicet, et quadragesimæ temporibus per verbi Dei concionatores tam in suis sacris concionibus, quam in quibusvis aliis actionibus, et functionibus publicis: parochialium vero rectores, et ecclesiarum administratores, dum populum præsertim inter missæ celebrationem alloquuntur, ad subsidia, et eleemosynas terræ sanctæ comparanda, miserum illorum sacrorum locorum, et catholicorum illic degentium statum, etiam quater in anno diserte exponere curent: ac insuper personas eximiæ probitatis seligant ad colligendas eleemosynas, quæ statim ac collectæ fuerint penes locorum ordinarios, vel de eorum mandato apud ipsos ecclesiarum earumdem rectores deponantur, ac demum ordinarii ipsi collectas eleemosynas ad apostolicos syndicos legitime deputatos quamprimum deferri curent, a quibus syngrapha de pecuniis pro præmissis causis receptis agatur.

Præceptum ordinariis porrectum de evinocendo adimplemento præscriptorum.

§. 6. Insuper juxta præmissas Urbani, Innocentii, et Benedicti prædecessorum prædictorum literas Nos quoque statuimus, ut iidem patriarchæ, archiepiscopi, et episcopi, aliique locorum ordinarii proprium, et separatum territorium habentes in relatione status suarum ecclesiarum quando apostolorum limina erunt visitaturi, facienda referant, se eisdem, et præsentibus Nostris literis paruisse.

Excommunicatio latæ sententiæ contra transgredientes.

§. 7. Ad præmissorum autem plenum effectum omnibus, et singulis utriusque sexus personis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, et conditionis existentibus Nostrorum prædecessorum exemplo ducti etiam Nos in virtute sanctæ obedientiæ, et sub excommunicationis majoris latæ sententiæ pœna, a qua nonnisi a Nobis, vel Romano pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti absolvi possint, districte præcipimus, et mandamus, ne de cetero cujusvis generis bona, et pecuniarum summas a fidelibus quoque collectas, et ad eadem sacra loca spectantia, quovis prætextu, causa, vel occasione apud se retinere audeant, seu præsumant, sed illa eisdem locis, et pro eis ipsis syndicis, ut præfertur, deputatis realiter, et cum effectu restituant, et tradant. Præterea quam absonum ab ea sit fide, qua piæ personæ eleemosynas tribuere, si eæ in alios quam præscriptos, quamtumvis urgentes, usus immutentur, omnes plane intelligunt.

Prohibitio erogandi in alios usus eleemosynas oblatas pro locis sanctis.

§. 8. Ne autem adeo detestabilis irrepat abusus, quem sane Paulus prædecessor præfatus per suas literas in forma pariter Brevis die XXII januarii anno MDCXVIII. pontificatus sui anno decimotertio, a superioribus, et personis ejusdem ordinis minorum sancti Francisci de observantia nuncupatis, sub gravibus pœnis jam eliminare non omisit; præsentium Nostrarum literarum vi declaramus, eleemosynas, quæ pro terra sancta fratribus ordinis minorum sancti Francisci de observantia nuncupatis fuere destinatæ, minime licere in alios usus convertere, quamvis usus hujusmodi urgentiores, et magis pii deprehendantur, certam fiduciam habentes, Romanum pontificem pro tempore existentem, cui soli data est eleemosynarum usum commutandi potestas hanc in terræ sanctæ detrimentum minime adhibiturum. Hinc, nedum ipsius ordinis superioribus, ac etiam pro tempore existenti ministro generali, et commissario, sed etiam quibusvis personis sive ecclesiasticis, sive laicis specifice, et expresse interdicimus, et prohibemus, ne sub pœnis a dicto Paulo prædecessore contra detinentes bona ad terram sanctam spectantia, ut præfertur, latis, et inflictis, eoque ipso incurrendis, ac etiam redintegrationis statim faciendæ audeant, seu præsumant eleemosynas pro eadem terra sancta a quibusvis personis destinatas, vel relictas, in alios, quamtumvis pios, et urgentes usus convertere, et immutare.

§. 9. Fore autem in Domino confidimus, quod unusquisque memor declarationis Nostræ, et præcepti posthac bene consulet conscientiæ suæ indemnitati, neque salutarem legem a Nobis latam, ecclesiasticasque censuras parvipendet. Demum ad renovandam, et magis, magisque excitandam eam fidelium omnium religionem, et pietatem, quæ alias plurium annorum cursu adeo viguit, ut ipsi ultro, sancta signati cruce, tot labores, angustias, ac propriæ vitæ discrimen pro terræ sanctæ recuperatione passi fuerint, illos in Domino Nostro Jesu Christo hortamur, ut perpendentes id, quod a præcitato sancto Bernardo ad hanc rem scriptum fuit, nimirum = *Videt, et dissimulat ille magnus divinæ providentiæ oculos, ut videat, si est qui intelligat, aut requirat Deum, si est qui doleat vicem ejus, qui restituat hæreditatem suam sibi* = ex bonis sibi a Deo collatis partem aliquam, vel exiguam pro divino in eisdem locis servando, et ampliando cultu, sacrorum ministrorum, et miserrimorum Christianorum illic in ortodoxa fide perseverantium alimentis, aliisque pietatis, et misericordiæ operibus tribuere non recusent. Tabelliones quoque pariter hortamur, ut ipsi in concedendis ultimarum tabulis voluntatum testatoribus in mentem redigant, ut pro terra sancta ex illorum liberis bonis aliquam relinquant eleemosynam. Nos enim inexhausti Ecclesiæ thesauri dispensatores a Deo constituti cunctos fideles, qui temporalium partem bonorum superna providentia eis traditorum in pium illud, sanctumque christianæ charitatis opus relicturi erunt, omnium spiritualium fructuum, et meritorum ex sacrosanctis sacrificiis, orationibus, jejuniis, pœnitentiis, laboribus, peregrinationibus, aliisque religiosis operibus, quæ non modo ejusdem ordinis professores, sed etiam Christifideles ipsa sacra loca incolentes, aliique ad ea accedentes, et illa venerantes,

Monitum salutare.

benedicente Domino, peragent, et facient provenientium, in eorum reatuum expiationem, et æternæ gloriæ præmium speciali, quo possumus, modo auctoritatis Nostræ plenitudine participes, et consortes in Domino facimus, atque ad eorumdem fructuum, et meritorum consortium, et communionem aggregamus: indubiam foventes spem, quod iidem fideles ad tam uberem, sanctamque communionem admissi constantissime in illa perseverabunt cum gaudio, gratias agentes Deo Patri, qui dignos eos fecit in partem sortis sanctorum adscribi.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 10. Præsentes autem literas, et in eis contenta quæcumque ex quibusvis causis de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel alio quovis defectu notari, vel impugnari, aut alias infringi, vel suspendi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, vel declarationibus generalibus, et specialibus quomodolibet factis minime comprehendi, sed ab illis semper exceptas perpetuo validas, firmas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum perpetuo, et irrevocabiliter observari: illisque, quorum favorem concernunt, perpetuis futuris temporibus plenissime suffragari debere, eosdemque commissarios, eorumque legitime deputatos super præmissis omnibus, et singulis quavis auctoritate quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri nullatenus unquam posse; sicque in præmissis ab omnibus censeri, ac ita per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate, et potestate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, vice legatos, dictæque Sedis nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, ac definiri debere. Et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus, quatenus opus sit, quibusvis apostolicis quorumvis Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum, etiam in synodalibus, provincialibus, et universalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non quarumcumque ecclesiarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis pro manutentione, et propagatione aliorum piorum operum concessis, et concedendis; quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, et individua, non autem per clausulas generales mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret; tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, et forma in illis tradita observata inserti forent; præsentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, et perpetuæ firmitatis præmissorum omnium, et singulorum hac vice dumtaxat; harum serie specialiter, et expresse derogamus.

Fides habenda transumptis.

§. 12. Ad hoc autem, ut præsentes Nostræ literæ amplius innotescant, et de eis in locis singulis, in quibus opus erit, notitia haberi queat, volumus, et auctoritate Nostra decernimus, quod ipsarum transumptis, etiam impressis, manu ejusdem commissarii generalis subscriptis, et sigillo, quo ipse uti solet, munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus originalibus literis adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio poenalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum approbationis, confirmationis, innovationis, roboris adjectionis, commissionis, mandati, statuti, præcepti, declarationis, interdicti, prohibitionis, hortationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo octavo, pridie kalendas augusti pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 5 augusti 1778. Anno IV.

CLXXX.

Publicatio declarationis emissæ super nefaria, et illegitima electione Adriani Broekman in Harlemensem episcopum facta a falso archiepiscopo Ultrajectino, et excommunicatio pseudo episcopi, et adhærentium.

Dilectis filiis universis catholicis in fœderato Belgio commorantibus.

Pius PP. VI.

Dilecti filii salutem, et apostolicam benedictionem.

Memorantur literæ, quibus reprobata fuit electio episcopi Broekman.

§. 1. Dedimus ad vos, dilecti filii, die 22 præteriti mensis julii Nostras in forma Brevis literas, easque typis etiam impressas in publicum emisimus, ex quibus nimirum tam vobis, quam ceteris omnibus constare facile posset de apostolico judicio, quo recentem Adriani Broekman in Harlemensem episcopum electionem a Michaele Van-Niewenhuylen Ultrajectino falsi nominis archiepiscopo factam, nullam, inanem, nefariam, illegitimam, ac sacrilegam declaravimus, rescidimus, abrogavimus, eidemque Adriano sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda non solum omnem episcopalis jurisdictionis usum interdiximus, sed etiam mandavimus cum ipsi, ne se cuipiam præbeat consecrandum, tum memorato Michaeli, ac aliis archiepiscopis, et episcopis, ne illum inaniter jam electum consecrare audeant. Eodem tamen tempore dissimulare certe non potuimus, quanto cum dolore ejusmodi judicium apostolici muneris ratio a Nobis expresserit; paterni enim animi charitatem in eos, si reversi ad Nos essent, exhibere minime cupiebamus; ac propterea assiduis deprecationibus Dei omnipotentis misericordiam, quæ superba illa rebellantium corda frangens ad pœnitentiam converteret, impetrare conabamur. At nunc doloris hujus Nostri acerbitatem auctam in Nobis esse cumulatamque fateri cogimur, cum nuper ad Nos perlatum sit die 21 mensis junii peractam fuisse ejusdem Adriani consecrationem, impositasque sacrilegas illas electoris super illegitime electum inauspicata cæremonia manus. Atque ab ipso etiam Brockman sub ementito episcopi Harlemensis quod assumpsit nomine, accepimus die 22 ejusdem mensis datas literas, quibus et suæ hujus consecrationis certiores Nos facit, et fictis ac subdolis verbis, quo incautos decipiat, obedientiæ quandam præsefert speciem, cum re ipsa abalienationem a Nobis suam, ac ab hac sancta Sede defectionem maxime confirmet. Sed hoc modo seipsum præcipue decipit, sibique misere illudit, dum in quam semel prolapsus est animæ suæ ruinam, in eamdem per summam animi temeritatem se magis impellit, atque altius in præceps immergit. Tantæ vero audaciæ et confidentiæ suæ divinam obtendit voluntatem, cum a fundata ab ipso Deo unitatis hac petra tam contumaciter resiliat: in Christi ecclesia se esse simulat, quam discindit: ab eo missus, qui mittendi facultate caret, infert se, seu potius intrudit non in curam, sed in perniciem animarum: in ovile non per ostium intrat, sed intrinsecus rapax sub ovis vestimento lupus dat operam, ut Domini gregem disjungat, dividat, disperdat.

Excommunicationis tenor.

§. 2. Nos igitur, nequid detrimenti a jam corrupta in incolumem Christi corporis partem transire, ac tanquam diffuso paulatim veneno serpere, atque illabi per fraudem possit, solicitudine ac vigilantia Nostra prospicientes, ac dolosis iis, plenisque fallaciæ pravitatis, atque erroris consiliis occurrentes morem illorum prædecessorum Nostrorum in quorum tempora nefariæ ejusmodi actiones inciderunt, ac canonicas regulas secuti, tradita Nobis a Deo potestate, primum illam consecrationem illicitam, illegitimam, sacrilegam, contra supremæ Sedis mandata, ac sacrârum legum sanctiones factam declaramus, rejicimus, detestamur; tum eumdem Adrianum Broekman, qui nefariam illam manuum impositionem excepit, ac cum ipso Michaelem Van-Niewehuylen toties jam gravissimis omnium censurarum ecclesiasticarum pœnis subjectum, qui nunc electioni consecrationem, hoc est, sceleri scelus adjunxit, unaque eos omnes, qui operam suam execrabili huic facto commodarunt, et quicumque illis adhæserunt, opemque, consensum, et consilium præstiterunt, excommunicamus, anathematizamus, atque ab Ecclesiæ communione segregatos, et prorsus schismaticos habendos, et evitandos esse constituimus, edicimus, mandamus.

Suspensiones, et interdicta contra electum, et eligendos ab eo.

§. 3. Sciat autem idem Adrianus non solum ab iis, quæ sunt jurisdictionis, exercendis se esse suspensum, prout fuit a Nobis in proximis literis Nostris expressum, sed ab iis etiam,

ut nunc pronunciamus, quæ sunt ordinis. Illi propterea districte interdicimus sub pœna excommunicationis ipso facto, et sine alia declaratione incurrendæ, ut nullo pacto chrisma conficere, confirmationis sacramentum conferre, clericos ordinare, aut alia, quæcumque sunt episcopalis ordinis, exercere audeat; decernentes insuper vacuos, inanes, nulliusque prorsus roboris, et momenti omnes et singulos alios actus, quos attentare præsumpserit. Qui vero ab ipso ecclesiasticis ordinibus initiati fuerint, noverint suspensionis vinculo se obstrictos, atque irregularitati propterea obnoxios, si susceptos ordines exercuerint.

Monita ad episcopos.

§. 4. Jam vero quod ad vos, dilecti filii, pertinet, magnam a Nobis percipi jucunditatem profitemur, quod quanto plura istic a refractariis hæc suæ contumaciæ monumenta renovantur, tanto a vobis constantius animi vestri virtutem ac religionem retineri videamus. Ipsa populi infrequentia, ac pene solitudo, in qua illos relictos fuisse audivimus, cum execrabilem consecrationis suæ actionem peragerent, satis indicat Nobis, quam vos ab his eorum conventibus refugiatis, quamque tantæ in defectione pervicaciæ, tantæ temeritatis ausus magna animorum consensione damnetis, ac aversemini. Agite igitur, dilecti filii, omnique studio contendite, ut illis inobedientiæ, perversitati-, schimatis exemplis nova semper ac potiora vestræ pietatis, fidei, atque in Ecclesiam ac apostolicam hanc Sedem obsequii exempla opponatis. Hunc in modum amplificata vestra laude, cumulata lætitia Nostra, eximie pontificiam in vos paternam benevolentiam confirmabitis. Atque ut ejusdem luculentissimum quod possumus testimonium, atque argumentum demus, apostolicam benedictionem in divinæ benignitatis auspicium vobis, dilecti filii, ex animo, ac peramanter impertimur. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die quinta augusti 1778 pontificatus Nostri anno quarto.

CLXXXI.

Dat. die 8 septembris 1778. Anno IV.

Concessio juris nominandi ad aliqua beneficia certis anni mensibus per obitum vacantia favore Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ, ejusque successorum cum nonnullis declarationibus.

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. Apostolicæ benignitatis, et munificentiæ institutum a prædecessoribus Nostris Romanis pontificibus initum, servatumque præcipue erga supremos principes de re catholica, tuendisque Ecclesiæ juribus benemerentes quoad conveniens est, atque Nobis integrum sequi, omnique diligentia, ac volenti animo tenere studemus, ut nihil hac in re desiderari velimus.

Preces porrectæ a regina Portugalliæ.

§. 2. Quamobrem quum carissima in Christo filia Maria Portugalliæ, et Algarbiorum regina fidelissima enixe a Nobis postulaverit, ut communicatis invicem studiis modus aliquis inter Nos statueretur, per quem et ipsa, ejusque in prædictis regnis in posterum successores in futuris ecclesiasticorum beneficiorum vacationibus liberalitatem aliquam erga ejusdem regni erga ejusdem regni clericos de ecclesia optime meritos exercere possent.

Laudes ipsius reginæ.

§. 3. Nos eximiam, et avitam ejusdem reginæ fidelissimæ pietatem multis nominibus apud Nos commendatam, ejusque singulare in hanc sanctam Sedem obsequium gratiis, et favoribus, quantum in Domino possumus prosequi volentes, venerabili fratri Bernardino Muti archiepiscopo Petrensi Nostro, et apostolicæ Sedis in regnis eisdem nuntio dedimus in mandatis, ut ea de re cum illo ageret plenipotentiario administro, qui ab eadem Maria regina fidelissima specialiter esset designatus. Cumque ab ipsa dilecto filio Ario de Sà Mellio regio consiliario, et pro negociis exteris, et bellicis ministro, atque a secretis status per regium diploma sub die secunda proxime elapsi mensis maii amplissimæ ad id facultates fuerint impertitæ; ideo inter Bernardinum archiepiscopum, et nuntium, ac Arium de Sà Mellium regium plenipotentiarium collatis prius invicem eorum facultatibus de hoc ne-

gocio serio, et mature actum fuit, ac demum ipsi die nimirum vicesima etiam proxime elapsi mensis julii eas conventiones, et pacta constituerunt, quæ in infrascriptis quinque articulis continentur.

In nomine sanctissimæ Trinitatis

Pacta conventa inter plenipotentiarios.

§. 4. Quum inter sanctitatem Piipp. VI. et reginam fidelissimam conventum fuerit, ut nova præscriberetur regula, qua in nominatione beneficiorum utendum sit in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum præsens concordatum mutuo consensu celebrarunt uterque inter se. Ad hunc vero effectum designati plenipotentiarii sunt ex parte quidem Sanctitatis Suæ excellentissimus ac reverendissimus dominus Bernardinus Mutus archiepiscopus Petrensis ejusdem Sanctitatis suæ in Olysipponensi aula nuntius. Ex parte vero reginæ fidelissimæ illustrissimus, atque excellentissimus dominus Arius de Sà Mellius de consilio ejus, ipsiusque pro negotiis exteris, ac bellicis administer, et secretarius status. Qui quidem quum secum invicem communicassent plenas potestates sibi ultro citroque impertitas, easque recte se habere judicassent in sequentes articulos consensere.

Concessio juris nominandi, cum suis reservationibus, et declarationibus

§. 5. Articulus primus = Sanctissimus dominus Noster perpetuum indultum concedet, ut regia majestas Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ, ejusque successores ad beneficia ecclesiastica etiam curata, exceptis infrascriptis, in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum sita, quæ in quatuor ex octo, vel in tribus ex sex anni mensibus apostolicæ Sedis collationi, et dispositioni reservatis per obitum eorum respective possessorum vacaverint personas idoneas, et juxta canonicas sanctiones probatas eidem sanctitati suæ, et successoribus nominare valeat, et valeant. Ita quod eidem reginæ, ejusque successoribus ad ea beneficia, quæ vel in februarii, maii, augusti, et novembris anni mensibus vacaverint, aut si contigerit, quod alicujus ecclesiæ archiepiscopus, vel episcopus gratiam alternativæ mensium in nona cancellariæ apostolicæ regula oblatam acceptaverit cum eo eveniente casu eorumdem beneficiorum collatio in sex tantum alternis mensibus ad Sedem apostolicam pertineat tunc ad illa beneficia, quæ in martii, julii, et novembris mensibus etiam, ut præfertur, vacaverint jus nominandi hujusmodi competat. Et quoad beneficia curata habito in his de more concursu juxta formam a sacro concilio Tridentino præscriptam integrum erit regiæ majestati suæ ad ea nominare personas, quæ ex informatione eidem majestati suæ facienda ab ordinario, se adamussim referente, ad acta concursu habitæ fuerint digniores. In pari autem meritorum concursu inter duas, vel plures personas liberum erit regiæ majestati suæ gratificari, cui magis ipsi videbitur.

Reservationes favore Sedis apostolicæ.

§. 6. Articulus secundus = Quod dignitates in cathedralibus ecclesiis majores, et in ecclesiis collegiatis principales prout antea apostolicæ Sedis collationi quoties vacaverint erunt reservatæ. Ita quoque pontificiæ collationis etiam, ut antea erunt beneficia non modo apud Sedem apostolicam, sed etiam juxta decretum in provisionibus apostolicæ Sedis appositum respective vacantia. Illa itidem beneficia, quæ ex personis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium familiarium, et officialium summi pontificis vacaverint, et generaliter ea omnia, quæ juxta apostolicas reservationes, et earum vigore ad Sedem apostolicam, exceptis vacationibus in enunciatis mensibus spectabant.

De onere nominatorum impetrandi literas apostolicas.

§. 7. Articulus tertius = Quod cuncti etiam a rege nominati ab apostolica Sede opportunas literas apostolicas plumbo obsignatas de more absque immutatione aliqua sint impetraturi; itaut in possessionem beneficiorum eorumdem nisi expeditis, et præsentatis eisdem literis immitti nequeant.

Præservatio juris nominandi favore cardinalium, et nuntii apostolici.

§. 8. Articulus quartus = Quod præsens indultum nil officiat alteri quo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, et apostolicus nuntius in eisdem regnis gaudent, sed illi juxta facultates eis attributas jus conferendi beneficia prout antea exercere poterunt.

Potestas Sedis apostolicæ admittendi resignationes, et coadjutorias.

§. 9. Articulus quintus = Quod integrum, liberumque sit apostolicæ Sedis jus admittendi pro libito beneficiorum resignationes, et cum futura successione coadjutorias quavis remota limitatione, perinde ac si præsens concessio minime peracta foret. In quorum fidem Nos infrascripti plenipotentiarii manu Nostra nomine Nostrorum respective dominorum, et virtute plenarum potestatum, quibus in eum finem instructi sumus præsens concordatum subscripsimus, sigillisque stemmatum Nostrorum muniendum curavimus. Olysipponæ die vicesima julii anno mil-

lesimo septingentesimo septuagesimo octavo.

B. archiepiscopus Petrensis Nuncius apostolicus.

Loco ✠ sigilli.

Ayres de Sà Mello.

Loco ✠ sigilli.

Acceptatio capitulorum facta a regina Portugalliæ.

§. 10. Cum autem conventiones, et pacta hujusmodi eadem Maria regina grata sibi, et accepta compererit, atque ab ea rata fuerint habita. Nos modo ipsi Mariæ reginæ ob ejus vere filiale erga apostolicam Sedem obsequium, quod assidue se profiteri gloriatur, ac illustria quæ exhibet ad catholicam religionem servandam, propagandamque gesta, itaut merito fidelissimæ cognomen hæreditario sibi jure sit delatum, optatam hanc nanciscentes occasionem paterni animi Nostri perspicuam significationem ostendere declaravimus.

Confirmatio apostolica.

§. 11. Ex certa itaque scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine præinsertas conventiones, et pacta in articulis præmissis contenta ipsarum tenore præsentium specifice, et expresse co firmamus, et approbamus, rataque habemus, atque illis omnibus, et singulis apostolicæ Nostræ auctoritatis robur, et vim adjicimus, pariterque omnia in illis contenta sincere, et inviolabiliter ex Nostra, ejusdemque sanctæ Sedis parte impletum, et servatum in tam Nostro, quam successorum Nostrorum nomine promittimus, et spondemus. Itaque ob præmissa, utque eadem Maria regina in ejus regnis, et dominiis, quæ actu possidet, habeat unde ecclesiasticis, benemerentibusque personis se munificam exhibere valeat, quam lubenter ipsius votis obsecundare optantes eidem Mariæ reginæ, et pro tempore existenti Portugalliæ, et Algarbiorum regi fidelissimo jus Nobis, et pro tempore etiam existenti Romano pontifici successoribus Nostris nominandi, et præsentandi personas ecclesiasticas probatæ famæ, ac nominis, et secundum sacros canones, conciliique Tridentini decreta idoneas ad omnia, et singula beneficia cum cura, et sine cura canonicatus, et præbendas, ac dignitates (exceptis infrascriptis) ecclesiarum in regnis, et dominiis ab ea actu possessis consistentium, quæ in mensibus februarii, maii, augusti, et novembris, vel si in diœcesibus, quarum archiepiscopi, vel episcopi gratiam alternativæ mensium in nona cancellariæ apostolicæ regula oblatam ab apostolica Sede rite acceptaverint constiterint; tunc in martii, julii, et novembris per obitum illa obtinentium respective vacaverint; ita tamen ut ab eadem Maria regina, ejusque successoribus pro tempore nominanti Nobis, et successoribus Nostris regium suarum nominationum diploma exhibere, et juxta illud apostolicas literas super præsentationibus hujusmodi reportare, et expedire teneantur, quarum vigore in possessionem, et non alias immitti queant. Et quoad parochiales ecclesias, dummodo forma ab eodem concilio Tridentino præscripta integre servata fuerit, ac modis, et formis in articulis, ut supra præstitutis, tenore præsentium perpetuis futuris temporibus specialiter, et expresse concedimus, indulgemus, et impertimur. E converso vero omnium, et singularum dignitatum post pontificalem majorum in cathedralibus, ac in collegiatis ecclesiis principalium semper, et quandocumque, nec non omnium, et singulorum beneficiorum cum cura, et sine cura, canonicatuum, et præbendarum, aliarumque dignitatum, quæ in aliis quatuor, idest januarii, aprilis, julii, et octobris, vel si in illis diœcesibus constiterint ubi archiepiscopi, vel episcopi gratia alternativæ mensium gaudeant, tunc in januarii, maii, et septembris anni respective mensibus pro tempore vacaturarum, et vacaturorum, nec non etiam quorumcumque beneficiorum, quæ apud Sedem apostolicam, ac etiam illorum, quæ juxta decretum vacationis in literis apostolicis provisionum, et collationum a Nobis, et Romano pontifice pro tempore existente concedendis appositum respective vacaverint: illorum itidem beneficiorum, quæ ex personis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium familiarium, et officialium Nostrorum, et Romanorum pontificum successorum Nostrorum vacaverint. Ac demum generaliter eorum omnium beneficiorum; quæ occurrentibus illorum vacationibus juxta apostolicas reservationes, et earum vigore apostolicæ Sedi, et Romano pontifici (exceptis vacationibus in enunciatis quatuor, vel tribus anni mensibus per obitum contingentibus) sunt, et erunt reservata liberam, et absolutam collationem, et provisionem, prout antea, Nobis, successoribusque Nostris, ac apostolicæ Sedi reservatam esse, et perpetuo futuram decernimus, statuimus, et declaramus. Ita quoque integrum, liberumque futurum sit apostolicæ Sedis jus admittendi pro libito quorumvis beneficiorum resignationes, et cum futura successione coadjutorias

quavis remota limitatione perinde ac si concessio in præsentibus Nostris literis contenta minime peracta fuisset.

Declaratio specialis.

§. 12. Ceterum declarandum quoque censemus præsentem itidem concessionem indultus pro tempore existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus, et apostolicæ Sedis nuntio in eisdem regnis commorantibus circa facultates conferendi beneficia illarum partium ab apostolica Sede concessis; et concedendis nihil officere debere, sed iidem cardinales, et nuntius quocumque ex mensibus Romano pontifici reservatis vacationes contingant eorum facultates, prout antea exercere poterunt. Præsentes autem Nostras literas semper firmas, validas, et efficaces esse, et fore, propterea jus nominandi, et præsentandi in enunciatis quatuor, vel tribus anni mensibus eidem Mariæ reginæ, et pro tempore existenti Portugalliæ, et Algarbiorum regi fidelissimo competere debere, nec a præmissis conventionibus recedi, vel resiliri, neque juri nominandi hujusmodi derogari posse, aut illud sub quacumque generali, vel speciali derogatione comprehendi, ac ita quoque omnes, et singulas supra expressas reservationes vigere, atque plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere debere.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 13. Et ipsas præsentes de subreptionis, vel obreptionis, aut cuivis alio defectui minime obnoxias esse, et fore, sicque et non alias per quoscumque judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari respective decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 14. Non obstantibus quibusvis apostolicis, et in universalibus, provincialibusque conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis; quibus omnibus, et singulis eorum tenores pro expressis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum dumtaxat specialiter, et expresse derogamus contrariis quibuscumque.

Præfinitio termini ad reportandas literas apostolicas.

§. 15. Volumus demum quod ii qui ab eadem Maria regina, et successive a pro tempore existente Portugalliæ, et Algarbiorum rege fidelissimo ad enunciata beneficia juxta præsentem concessionem Nostram in præmissis quatuor, vel tribus anni mensibus per obitum vacantia Nobis, et successoribus Nostris nominati, et præsentati erunt literas apostolicas provisionis, et collationis eorumdem beneficiorum cum expressa regiæ nominationis mentione infra sex menses a die peractæ nominationis hujusmodi enumerandos, ut in similibus moris est, expedire, et earumdem literarum apostolicarum vigore possessionem beneficiorum eorumdem, et non alias adipisci respective debeant, et teneantur; alioquin eodem semestre evoluto a reportata nominatione decidant, et ipsi Mariæ reginæ, ac pro tempore existenti Portugalliæ, et Algarbiorum regi fidelissimo denuo jus competat ad illud beneficium aliam personam præmissis qualitatibus præditam Nobis, et successoribus Nostris nominare, et præsentare.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum confirmationis, approbationis, roboris, addictionis, promissionis, concessionis, indulti, reservationis, statuti, declarationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo octavo quinto idus septembris pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 11 septembris 1778. Anno IV.

CLXXXII.

Concessio indulgentiarum in perpetuum favore monialium ordinis B. M. V. Immaculatæ sub instituto s. Francisci Salesii.

Pius PP. VI.

Dilectis in Christo filiabus abbatissis, seu priorissis, ac monialibus quorumcumque monasteriorum ordinis Visitationis B. M. V. Immaculatæ, sub instituto sancti Francisci Salesii salutem, et apostolicam benedictionem.

Tenor concessionis, et descriptio operum præstandorum pro consecutione indulgentiæ.

§. 1. Ad augendam vestram devotionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti; ac supplicationibus venerabilis fratris Nostri Henrici Benedicti episcopi Tusculani S. R. E. cardinalis ducis Eboracensis nuncupati, earumdem monialium apud Nos, et Sedem apostolicam protectoris nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: vobis omnibus, et singulis, ac aliis in vestris monasteriis respective nunc, et pro tempore existentibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis; quæ præter cappellam, seu altare, vel oratorium intra claustra monasteriorum hujusmodi sita per ordinarios respective locorum designanda, ecclesiam publicam exteriorem e cratibus monasteriorum hujusmodi in una ex feriis sextis quadragesimæ per dictos ordinarios etiam respective designandam ab ortu usque ad occasum solis feriæ hujusmodi; necnon in primo, et ultimo ex novem diebus immediate antecedentibus festum Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi singulis annis devote visitaveritis, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderitis, quo die, ac feria hujusmodi id egeritis, plenariam omnium peccatorum vestrorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. In cæteris vero feriis sextis præfatæ quadragesimæ, ac in reliquis ex supradictis novem diebus antecedentibus festum nativitatis Dominicæ vobis omnibus, et singulis, aliisque prædictis etiam vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis cappellam, seu altare, vel oratorium hujusmodi, ac ecclesiam publicam exteriorem, ut supra visitantibus, et ibidem, ut præfertur, orantibus, quo die, ac feria ex prædictis id egeritis, septem annos, et totidem quadragenas de injunctis vobis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus. Insuper vobis omnibus, aliisque prædictis vere pariter pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, quæ altare majus vestrarum respective ecclesiarum e cratibus, ac sex cappellas, seu altaria, vel oratoria intra claustra monasteriorum hujusmodi per dictos ordinarios designanda, ter in anno devote visitaveritis, vel scalam intra eadem claustra sitam, orationi tantum destinatam, quater in anno flexis genibus pie ascenderitis, et ibi, ut supra, oraveritis, qua vice prædictarum id egeritis, ut eas omnes, et singulas indulgentias, peccatorum remissiones, ac pœnitentiarum relaxationes, consequamini, quas consequeremini, si septem almæ urbis Nostræ tam intra, quam extra illius muros sitas ecclesias, ad id designatas personaliter, et devote visitaveritis; vel scalam sanctam de eadem urbe etiam personaliter, et devote flexis genibus ascenderitis.

Applicatio indulgentiarum impertitarum pro visitatione septem altarium basilicæ principis apostolorum.

§. 2. Ac pariter vobis omnibus, aliisque supradictis, quæ septem altaria, comprehensis altaribus existentibus in qualibet ex ecclesiis hujusmodi respective e cratibus eorumdem monasteriorum per vos visitandis, seu cappellas, vel oratoria intra claustra hujusmodi sita duodecim vicibus pro quolibet anno per dictos ordinarios specificanda, ut supra visitaveritis, et, ut præfertur, oraveritis, qua vice similiter præfatarum id egeritis, ut eas omnes, et singulas indulgentias, peccatorum remissiones, ac pœnitentiarum relaxationes consequamini, quas consequeremini, si septem altaria in basilica principis apostolorum de urbe præfata sita ad id designata personaliter, et devote quoque visitaretis, apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, et indulgemus.

Fides habenda transumptis, et derogatio contrariorum.

§. 3. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut dicta scala aliis usibus non inserviat, utque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur, ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die undecima septembris MDCCLXXVIII. pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 18 septembris 1778. Anno IV.

CLXXXIII.

Applicatio redditunm hæreditatis sacerdotis Petri Bianchi ad decennium pro construenda nova cathedrali in civitate Forosemproniensi.

Bernardinus tituli ssmæ Trinitatis in Monte Pincio S.R.E. cardinalis Giraud Sanctissimi Domini Nostri Papæ pro-auditor, ac judex commissarius specialiter delegatus

Publicatio literarum apostolicarum

§. 1. Cum sanctissimus D.N. Pius divina providentia pp. VI. precibus illustrissimi, et reverendissimi hodierni episcopi Forosemproniensis benigne annuens, chirographum propria manu Sanctitatis Suæ die 15. currentis mensis septembris subsignatum, Nobis pro executione in eo contentorum direxerit, tenoris sequentis, videlicet.

Tenor ipsarum literarum.

§. 2. » Reverendissimo cardinal » Giraud Nostro pro-uditore = Ci ha » fatto rappresentare l'odierno vescovo » di Fossombrone, che fin dall' anno » 1753 fu prescelto per custode dell' » oratorio di s. Aldebrando esistente in » luogo alpestre, non molto discosto » dalla città di Fossombrone, il sacer- » dote Pietro Bianchi coll' annuo sti- » pendio di scudi 24 perpetuamente a tal' » effetto legati da monsignor Palma ve- » scovo predecessore del supplicante, il » qual sacerdote assunto a tale incarico » con non ordinario zelo, si studiò di » promuovere il culto di detto santo, e » vi sortì felicemente, poichè divulga- » tasi la fama de'prodigj, accorrevano » alla visita del mentovato oratorio an- » che da rimote parti numerosi de- » voti, lasciando generose oblazioni, ed » elemosine, delle quali resosi despota » il predetto sacerdote Bianchi, potè » nel giro di anni 23. in cui esercitò » tal'impiego, oltre non pochi argenti, » vasi sagri, e preziose sagre suppel- » lettili, accumulare una non dispreg- » gevole eredità, che mischiò sempre » e confuse colle tenue ereditale sostan- » ze per non aver giammai voluto te- » nere alcun libro, o registro delle pre- » dette pie oblazioni contro i replicati » decreti degli ordinarj.

Testamentum sacerdotis Bianchi.

§. 3. » E diversamente non si con- » tenne nel suo testamento aperto do- » po la di lui morte seguita nel 1776 » poichè, opinando di esser di tutto » assoluto padrone, ed arbitro, dopo » di aver lasciato diversi legati vitali- » zj ascendenti, in circa, all' annua » somma di scudi 46, ed istituita ere- » de l'anima sua, fondò cinque cap- » pellanie meramente laicali, nomi- » nando alla prima di annua rendita » di scudi 60 il sacerdote Filippo Ta- » barini, alla seconda di consimil ren- » dita il sacerdote Baldassarre Casoli, » alla terza di annui scudi 30 da accre- » scersi fino a scudi 60 dopo l'ordina- » to moltiplico, e rinvestimenti, il sa- » cerdote Pasquale Casoli, alla quarta di » annui scudi 23 il sacerdote Andrea » Germani, ed alla quinta finalmente di » rendita consimile il sacerdote Luigi » Dolfini con diversi pesi ingiunti a detti » cappellani de'quali nominò li primi » tre per esecutori testamentarj affatto » indipendenti da chiunque, e con di- » verse altre modificazioni, sostituzioni, » e caducità in caso di applicarsi al- » trove gli argenti, e sagre suppellettili » come diffusamente appare dalla co- » pia autentica del testamento di detto » sacerdote Bianchi umiliataci.

Preces porrectæ pro suspensione erectionis cappellaniarum vol tarum a Bianchio

§. 4. » Ci ha rappresentato inoltre » che impossessatisi non pertanto li » predetti esecutori testamentarj della » mentovata eredità, e formatone a lo- » ro talento l'inventario, similmente u- » miliatoci per rilevare in parte la qua- » lità, valore, e commistione di tale » asse lasciato dal defonto testatore, » mentre dispoticamente il tutto ammi- » nistravano, insorsero i deputati alla » nuova fabbrica della cattedrale in se- » guito del consiglio tenutosi dalla co- » munità sostituita, ed interessata nel- » la suddetta disposizione e riputando- » la ingiusta, invalida, ed inutile, fe- » cero a Noi ricorso, supplicandoci, » che ci degnassimo di sospender l' e- » rezione delle suddette cappellanie, di » applicar tutte le annue rendite di tale » eredità a favore dell'incominciata fab- » brica, fino al suo compimento, di » ridurre a due sole prebende canoni- » cali le predette cinque cappellanie, e » finalmente di rilasciare in beneficio » della cattedrale tutti gli argenti, vasi » sagri, e preziosi sacri arredi tante » volte serviti per il culto divino, ad » oggetto di evitarne l' inconvenevole » alienazione per giungere agli ordinati » moltiplici.

Decretum sac. congregationis Concilii.

§. 5. » Questa supplica fu da Noi » rimessa alla congregazione del Con- » cilio, ed in seguito intesane la coe- » rente informazione, e voto dell' ora- » tore, siccome fu duopo d'istruirne giu- » dizio formale, così gli anzidetti de- » putati inconsideratamente, in vece di

» porre al bel primo in disputa il punto essenziale della causa sulla validità e sussistenza del testamento, o almeno di scinderla in più dubbj stante l'eredità sagra, e profana confuse in tal'asse, si avventurarono coll' unico seguente incongruo dubbio « *An sit consulendum Sanctissimo pro commutatione voluntatis bon. mem. sacerdotis Petri Bianchi in casu etc*· a cui sotto li 16 maggio del corrente anno 1778· nacque il rescritto = *Negative in omnibus* = per i motivi addotti nell' intera posizione della causa parimente umiliataci.

Novæ preces pro suspensione litis, et commutatione voluntatis testatoris.

§. 6. » In tali critiche circostanze per tanto l'oratore, non potendo permettere l'ulterior dissipazione nella lite da proseguirsi del denaro occorrente alla fabbrica, e riflettendo alle strettezze, in cui si trova, non ostanti le Nostre munificenze, per compire la cattedrale bisognosa di ulteriori sussidj, ha egli pure fatto ricorso alla Nostra clemenza, supplicandoci, acciò in vista dei sopra esposti motivi, e fondamenti bastevolmente dedotti nelle accennate scritture, ci degnassimo di troncare affatto la suddetta lite, ed usando della Nostra suprema autorità sopra tal causa pia, ci piacesse di sospendere a Nostro beneplacito l'erezione delle cinque cappellanie, o parte di esse, applicando li frutti dell'eredità alla fabbrica, non senza il pagamento degli annui legati vitalizj, sotto l'amministrazione però dell'oratore, e suoi successori pro tempore, come altresì di riservar gli argenti, vasi sagri, ed altre preziose sagre suppellettili a favore della nuova cattedrale, e del predetto oratorio per uso di ambedue giusta le occorrenze, ovvero di prendere in sì critiche emergenze quelle determinazioni, che Noi avessimo credute più espedienti, per così ridurre a termini di equità l'anzidetto testamento, riformar la causa pia, commutandola in meglio, e provedere alle urgenze della fabbrica fino al suo compimento; e Noi, attese le cose esposteci, volendo prestare la Nostra mano adjutrice al sollevamento delle necessità, in cui si trova la fabbrica della suddetta chiesa cattedrale di Fossombrone dedicata a S. Aldebrando, le quali ci sono pur troppo note, e per altre giuste cause, e motivi, che hanno degnamente mosso l' animo Nostro, ed anche per usare verso monsignor vescovo oratore gli atti della Nostra paterna clemenza, siamo benignamente condiscesi ad accordargli la grazia, come in appresso.

Extinctio litis

§. 7. Avendo pertanto nel presente » Nostro chirografo per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato l'intero tenore dell'accennato testamento del prenominato sacerdote Pietro Bianchi, le cappellanie dal medesimo ordinate, ed altre cose in esso testamento disposte, della risoluzione come sopra presa dalla predetta sagra congregazione del Concilio, la pendenza della lite sopra l' eredità del detto sacerdote Bianchi tra li deputati della fabbrica di detta chiesa cattedrale, e gli esecutori testamentarj della volontà, e disposizione del medesimo sacerdote Bianchi, ed ogn'altra cosa quanto si voglia necessaria ad esprimersi; di Nostra certa scienza e colla pienezza della Nostra suprema potestà vi ordiniamo, che in nome Nostro decretiate in primo luogo, e dichiariate, conforme Noi decretiamo, e dichiariamo, che debba rimanere estinta, e finita la lite pendente in detta sagra congregazione del Concilio tra li deputati della suddetta fabbrica della cattedrale di Fossombrone, e l'eredità del memorato sacerdote Pietro Bianchi.

Firmis nonnullis legatis, ac dispositionibus decernitur suspensio cappellaniarum ad decennium.

§. 8. Inoltre decretiate, e dichiariate » conforme Noi decretiamo, e dichiariamo, che, restando ferme le prime due cappellanie co'suoi respettivi cappellani ordinate, e respettivamente nominati dal medesimo sacerdote Pietro Bianchi nel citato di lui testamento, e fermi altresì restando li legati vitalizj lasciati dallo stesso sacerdote Bianchi con i loro respettivi pesi, come pure conferito dall'odierno vescovo oratore al sacerdote Pasquale Casoli il legato ordinato dal fu monsignor Palma vescovo predecessore per la custodia dell'oratorio del nominato santo Aldebrando, qual legato dovrà stare in luogo, e vece della terza cappellania ordinata dal detto sacerdote Bianchi a favore del nominato sacerdote Pasquale Casoli, debba nel resto rimaner sospesa per un decennio l'esecuzione dell' indicato testamento del predetto sacerdote Bianchi, e che tutti li frutti dell' eredità del medesimo, sospeso il moltiplico per il tempo suddetto di dieci anni, restino applicati, conforme Noi li applichiamo alla suddetta fabbrica

» della cattedrale di Fossombrone, da » accrescersi detti frutti anche nel caso, che spirassero li suddetti vitalizj; purchè però questi spirassero durante il detto decennio: compito però esso decennio vogliamo, e comandiamo, che debba continuarsi il moltiplico, e che si eseguiscano le rimanenti pie disposizioni del tante volte nominato sacerdote Pietro Bianchi in conformità del di lui testamento, e della riferita risoluzione della sagra congregazione del Concilio.

Quoad sacras suppellectiles decernitur promiscuus usus in magnis solemnitatibus.

§. 9. In quanto poi alli candelieri » d'argento, ed altri sagri utensilj, e suppellettili, ordiniamo, che non possano vendersi nè durante, nè compito il suddetto decennio, ma debbano conservarsi nel suddetto oratorio di s. Aldebrando, col peso di doverli imprestare alla chiesa cattedrale per le festività più solenni; ed ordiniamo altresì, che l'amministrazione de' beni ereditarj del predetto sacerdote Bianchi si ritenga dalle persone da esso destinate colla dipendenza però del vescovo pro tempore di Fossombrone, e con obbligo di renderne conto sempre, che piacerà al medesimo monsignor vescovo, al quale concediamo ancora la facoltà di rimuovere le suddette persone da tale amministrazione, quante volte vi sia una giusta causa, e così vogliamo, e comandiamo, senza che a questa Nostra volontà, e determinazione possa far mai alcun ostacolo l' enunciato testamento del detto sacerdote Bianchi, nè altra qualunque cosa, che facesse o potesse fare in contrario, e non altrimenti; in esecuzione pertanto del presente Nostro chirografo ne pronunciarete qualunque decreto, concederete in nome Nostro le opportune facoltà, e farete tutto altro, che pel totale adempimento, perpetua fermezza, e sussistenza di questa Nostra grazia stimarete essere in qualsivoglia modo spediente, e necessario: essendo così mente, e volontà Nostra espressa.

Clausulae salutares, et irritantes.

§. 10. Volendo, e decretando, » che al presente Nostro chirografo, quantunque non esibito, nè registrato in camera, e ne'suoi libri, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè di alcun altro vizio, e difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali o altri qualunque pretesti possa essere impugnato, moderato, o rivocato, e che così, e non altrimenti debba sempre giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsivoglia giudice, e tribunale benchè collegiale, congregazioni anche de' reverendissimi cardinali, camerlengo di S. Chiesa, tesoriere, ruota, camera, e qualunque altro: togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di giudicare, definire, ed interpretare in contrario; dichiarando Noi fin d'adesso preventivamente, nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascheduno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignoramente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse giudicare contro la forma, e disposizione del presente Nostro chirografo, quale vogliamo, che vaglia, e debba avere sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benché non vi siano state intese, o citate le persone interessate nell'eredità del prenominato sacerdote Pietro Bianchi, ancorchè privilegiate, e privilegiatissime, ecclesiastiche, e luoghi pii, e che per comprenderle facesse bisogno di speciale, ed individua menzione.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non ostante come sopra il » riferito testamento del medesimo sacerdote Pietro Bianchi, e le cose in quello disposte, e qualunque proibizione di ricorrere al principe per la commutazione della di lui volontà: come ancora non ostanti la Bolla di Pio IV. Nostro predecessore de registrandis: la regola della Nostra cancellaria de jure quæsito non tollendo; ed altre qualsivogliano costituzioni, ed ordinazioni apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, leggi, statuti, riforme, usi, stili, consuetudini, e qualunque altra cosa, che, come sopra, facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole avendone il tenore quì per espresso e di parola in parola inserto e registrato, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra potestà pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale che vi potesse intervenire, per questa sola volta, e per la piena e totale esecuzione di quanto si contiene nel presente Nostro chirografo ampiamente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal Nostro palazzo apostolico di Monte Cavallo questo dì 15 settembre 1778.

Pius pp. VI.

Decretum executoriale

§. 12. Volentes itaque injuncta Nobis ab eodem sanctissimo Domino Nostro papa debitæ executioni demandare: utendo facultatibus Nobis in ipso chirographo tributis, præfati sanctissimi domini nostri papæ nomine decernimus, et declaramus, ut extincta, et finita remaneat, et sit lis, et causa pendens coram sacra congregatione Concilii inter deputatos, seu curatores fabricæ venerabilis ecclesiæ cathedralis Forisempronii, et hæreditatem bon. mem. sacerdotis Petri Bianchi; item eodem nomine decernimus, et declaramus, ut firmis remanentibus duabus primis cappellaniis cum earum respectivis cappellanis ordinatis, et respective nominatis ab eodem sacerdote Petro Bianchi in ejus testamento, firmisque pariter legatis vitalitiis a præfato sacerdote Bianchi relictis cum eorum respectivis oneribus, nec non collato per dominum reverendissimum patrem dominum modernum episcopum supplicantem reverendo domino sacerdoti Paschali Casoli legato per bon. mem. episcopum Palma pro custodia oratorii sancti Aldebrandi ordinato, idque loco, et vice tertiæ cappellaniæ ad illius favorem a prædicto sacerdote Bianchi demandatæ, suspendatur in reliquis ad decennium executio præcitati testamenti ejusdem sacerdotis Petri Bianchi, fructusque omnes hæreditatis illius, suspenso ad id tempus multiplico, applicentur, prout applicamus dictæ fabricæ ecclesiæ cathedralis Forisempronii, augendi etiam dicti fructus per expirationem, ac cessationem, quatenus interim contingat, dictorum legatorum vitalitiorum: decennio autem completo, continuetur multiplicum, ac executioni committantur reliquæ piæ dispositiones prænominati sacerdotis Bianchi ad formam ejus testamenti, ac resolutionis sacræ congregationis Concilii; volumus tamen nomine prædicto, ut candelabra argentea, aliaque sacra utensilia, et suppellectilia nec durante, nec transacto decennio vendantur, sed conserventur penes oratorium sancti Aldebrandi prædictum, cum onere illa commodandi ecclesiæ cathedrali pro festititatibus solemnioribus; et volumus etiam, ut administratio bonorum hæreditariorum sæpedicti sacerdotis Bianchi resideat penes personas ab eodem testatore designatas dependenter tamen a reverendissimo episcopo, et cum obligatione reddendi eidem rationem, toties quoties ipse eam exegerit, nec non cum facultate laudato episcopo dictas personas ab administratione amovendi, juxta intercedente causa; et ita nomine Sanctitatis Suæ volumus, et mandamus, testamento prænominati sacerdotis Bianchi, et aliis in contrarium quibuscumque non obstantibus, ut fusius in dicto chirographo exprimitur, et juxta in omnibus et per omnia illius formam, seriem, et tenorem: non obstante, ut supra, relato testamento dicti sacerdotis Petri Bianchi, rebus in illo dispositis, et quacumque prohibitione recurrendi ad principem pro obtinenda commutatione illius voluntatis: constitutionibus apostolicis, legibus, statutis, et aliis, quibus idem sanctissimus Dominus Noster papa in suo præinserto chirographo derogavit. In quorum fidem etc. Datum Romæ ex palatio Nostræ residentiæ hac die 18 septembris 1778.

CLXXXIV.

Dat. die 30. septembris 1778 Anno IV.

Dispensatio ab usu quotidiano vescendi piscibus, ovibus, et lacticiniis, et concessio specialis super esu carnium statutis diebus favore monachorum ordinis Cisterciensis congregationis reformatæ sancti Bernardi.

Dilecto filio Angelo Mariæ a s. Theresia abbati ganerali monachorum ordinis Cisterciensis congregationis reformatæ s. Bernardi.

Pius PP. VI.

Dilecte fili salutem, et apostolicam benedictionem.

Ratio dispensationis decernendæ.

§. 1. Religionis zelus, vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, et virtutum merita, super quibus apud Nos fide digno commendaris testimonio, Nos inducunt, ut te specialibus favoribus, et gratiis prosequamur. Sane, sicut nuper accepimus, ex tui ordinis Cisterciensis congregationis reformatæ monachorum sancti Bernardi statutis auctoritate apostolica confirmatis in capite XXXIX. omnibus ejusdem ordinis, et congregationis alumnis omni studio, ac sub gravissimis pœnis, non tamen læthalis, aut venialis peccati, ab esu carnium temperatio commendatur, ac decernitur; verum quia laudabilis hujusmodi regularis disciplina, ac observatio ob piscium, ovorumque, ac la-

cticiniorum difficultatem in quamplurimis monasteriis non sine multorum timoratæ conscientiæ religiosorum scrupulo in desuetudinem quasi abiit.

Tenor dispensationis, cum suis declarationibus.

§. 2. Nos propterea, qui Christifidelium, et præsertim religiosorum hominum, qui contemptis seculi illecebris, Deo propius famulare susceperunt, saluti, quantum cum Domino possumus, providere satagimus, eorumque conscientias ab omni scrupulo liberare volentes, ut deinde in laudabilis eorum instituti, ac regularis disciplinæ observatione alacriores sese demonstrent; motu proprio, atque ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine tibi, cæterisque ordinis, et congregationis hujusmodi alumnis tum sacerdotibus, et novitiis, tum laicis, cæterisque omnibus, et singulis religiosis prædictis, qui sub dicta tui ordinis, et congregationis constitutione comprehensi dignoscuntur, cum sexagenarii, ac valetudinarii jam per constitutionem sint exemti, ut singulis diebus, cujuslibet hebdomadæ, exceptis tamen diebus Mercurii, si communi mensæ accumbant, et toto tempore adventus, in quo nisi abbates generales pro tempore existentes pro eorum prudentia, ac religione aliquos ex religiosis prædictis juxta easdem constitutiones dispensare arbitraverint, super quibus eorum oneramus conscientiam, constitutiones, ac statuta prædicta, salva ac illæsa remanere volumus, exceptis itidem omnibus diebus, in quibus jejunale de jure, vel consuetudine præceptum inciderit, carnes absque ullo conscientiæ scrupulo omnibus futuris temporibus libere concedendi, iisque utendi licentiam, et facultatem auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, et elargimur; ac pœnis a statutis prædictis transgressoribus, vel etiam superioribus localibus carnium esum permittentibus inflictis te, omnesque dictos religiosos, tum eos, qui ante præsentium Nostrarum literarum executionem carnibus vesci ausi sunt, absolvimus, et relaxamus, ac absolutos, et relaxatos fore, et esse eadem auctoritate, earumdemque tenore declaramus. Jejunia insuper, quæ ex constitutionibus prædictis in capite XLI. a die xiv. septembris ad paschatem Resurrectionis indicta ad dies Mercurii, Veneris, et Sabbati cujuslibet hebdomadæ temporis prædicti, qui feriales sint, non festivi, et ad tempus adventus cohibemus. Volentes propterea, ut in cæteris hebdomadæ diebus superiores locales, suis respective religiosis cibos in ea quantitate, ac qualitate, quæ illorum prudentia, ac religio eis suggeret, servata cæteroquin christiana religiosa temperantia; quin nec ipsi, nec religiosi præfati pœnas a dictis constitutionibus inflictas incurrant, subministrare, iisque respective uti in perpetuum libere, ac licite possint, et valeant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, necnon ordinis, et congregationis prædictæ statutis, usibus, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis

§. 4. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quæ adhiberetur ipsi præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die xxx. septembris MDCCLXXVIII, pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 2. octobris 1778. Anno IV.

CLXXXV.

Concessio facultatum ordinariis in ditionibus Avenionensi, et comitatu Venaysino existentibus pro augmento congruæ, et stipendii parochorum, et vicariorum usque ad certam summam cum nonnullis ordinationibus etc.

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam

Proœmium

§. 1. Ad universi Dominici gregis curam nullis Nostris suffragantibus meritis, sed omnipotentis Dei dispositione evocati satis cumulate demandatum Nobis munus implevisse minime videremur nisi stipendia sacrorum ministris debita assereremus, et præcipue animarum pastorum qui excubare, et custodire debent vigilias noctis congruæ substentationi, ac alias eorum quieti, et tranquillitati consuleremus.

Status parochialium ecclesiarum in ditione Avenionensi, et Venaysini.

§. 2. Nuper siquidem accepimus in ditionibus Nostris tum Avenionensi, tum comitatus Venaysini curam animarum ut plurimum capitulis, et canonicis ecclesiarum, vel rectoribus prioratuum illic institutorum, aut locis piis primario incumbentem a parochis, seu vicariis quorum nonnulli ad nutum eorum a quibus deputationem reportarunt amovibiles sunt exerceri solere. Verum illis e redditibus ecclesiæ congruam portionem minime esse constitutam, atque ad ordinarios locorum super annuæ assignationis defectu instantias etiam judiciales fuisse delatas. Item quemdam inolevisse usum vicarios qui in titulum perpetuum minime sunt pvovisi nulla spectata causa a vicaria amovendi, cumque valde inconveniens sit, nec ferendum, quod ii, qui populum illis attributum spiritualibus adjumentis assidue regere debent necessariis careant vitæ subsidiis, aut ad illa assequenda judicis auctoritatem implorare cogantur, minusque deceat, quod quis e loco sibi credito ita submoveatur, ut nota aliqua illi injusta censeri queat. Ob quæ ut etiam accepimus sæpe contingat, quæ magis idoneæ essent, personas ad animarum curam exercendam minime adspirare.

Provisiones captæ pro recta animarum cura

§. 3. Ad hisce sane malis, quæ fidelibus spirituale inferunt detrimentum, et ecclesiasticum ordinem vilescunt provide occurrendum animum Nostrum adjecimus, atque dilecti filii Nostri Lazari Opitii tituli sanctorum Nerei, et Achillei Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis Pallavicini nuncupati, Nostri status a secretis, et congregationis venerabilium fratrum Nostrorum ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium super Avenionensi ditione præfecti consilium merito adhibuimus: ipse etenim ea eximia prudentia, et rectitudine quibus eas regiones nomine Nostro moderatur de hisce omnibus diligenti præmissa inquisitione plene Nos reddit instructos.

Extinctio litium pendentium super defectu congruæ, et stipendiorum.

§. 5. Motu igitur proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine in primis quascumque lites, causas, seu instantias, et controversias et recursus ad Ordinarios locorum in Nostris statu Avenionensi, et comitatu Venaysino super defectibus aut supplementis congruæ assignationis, et stipendii a parochis, et vicariis hactenus motas, et pendentes in statu, et terminis in quibus de præsenti reperiuntur ad Nos avocantes illas penitus, et omnino extinguimus, ac partibus silentium imponimus perpetuum.

Reintegratur congrua parochorum ad tramites decreti concilii Tridentini.

§. 4. Porro ex concilii Tridentini mente, ac perspecta super hoc provida dispositione Santi Pii papæ quinti prædecessoris Nostri in constitutione incipiente = Ad exequendum = sub datum Romæ apud s. Petrum anno incarnationis Dominicæ MDLXVII. kalendis novembris pontificatus sui anno secundo emissa, et animo reputantes parochos, et vicarios ipsos terrenis rebus satis instructos eo intentius, et diligentius in spiritualia, et sacra incumbituros juxta etiam ipsius Lazari Opitii cardinalis votum præsentium literarum Nostrarum vigore præscribimus, et statuimus, ac mandamus, quod in Nostris statu Avenionensi, et Venaysino comitatu illis parochis, quibus annua assignatio redditcuum, et proventuum inferior summæ quingentarum librarum Turonensium hactenus obtigit usque ad annuam summam earumdem quingentarum librarum nulla habita ratione emolumentorum, quæ stolæ denominantur, quæque in præmissa summa minime comprehendi volumus augeatur.

Præfinitur stipendium vicariorum exercentium curam animarum.

§. 5. Quovero ad vicarios sive perpetuos, sive amovibiles animarum curam exercentes annuum stipendium in summa saltem biscentum et quinquaginta librarum similium etiam minime comprehensis stolae incertis proventibus constitutum esse debeat, eaedemque assignationes, et stipendia hujusmodi effective ex rata parte fructuum eccle-

siarum, vel fundo certo ac tuto, vel in numerata pecunia absque contradictione aliqua tam parochis, quam vicariis ipsis annuatim obvenire debeant. Ad assignationum autem, et stipendiorum hujusmodi augmentum usque ad præmissas summas eisdem parochis, et vicariis respective explendum perpetuis futuris temporibus teneantur capitula, et canonici ecclesiarum, et priores, loca pia, ac personæ, quæ principales decimas percipiunt, et quorum nomine parochi, et vicarii animarum curam gerere, et exercere debent; neque per id quod in eodem Tridentino concilio expresse cautum est gravamen aliquod eis illatum arbitrentur. Si vero mensarum capitularium, et prioratuum, et priorum locorum redditus adeo exigui essent, ut ad ferendum majus assignationis, et stipendii vel minimum augmentum prorsus impares censerentur, tunc servata sacrorum canonum methodo parochiani ipsi ad complementum earumdem summarum cogi poterunt.

Præceptum ordinariis porrectum cogendi parochianos ad complementum congruæ.

§. 6. Quocirca venerabilibus fratribus Nostris archiepiscopo Avenionensi, et episcopis, qui in eisdem statu Avenionensi, et Venaysino comitatu episcopalem ordinariam exercent jurisdictionem per præsentes specifice, et expresse committimus, et mandamus, eisque facultatem omnem impertimur, ut ipsi singuli videlicet in propria diœcesi simpliciter, ac de plano, sola facti veritate inspecta, et absque aliqua figura judicii parochialium ecclesiarum, et vicariarum hujusmodi statum, atque assignationum, et stipendiorum illas hactenus obtinentium, et exercentium summas serio perpendentes si compererint assignationes, et stipendia hujusmodi quoad parochiales ecclesias nulla habita ratione emolumentorum stolæ ad enunciatam summam quingentarum librarum. Quo vero ad vicarias etiam sepositis ipsis stolæ proventibus ad aliam summam biscentum et quinquaginta librarum similium minime excedisse. Tunc peculiari Nostro decreto auctoritate Nostra edendo cuilibet ex parochis, et vicariis personalem assignationem ex redditibus mensarum capitularium, vel prioratuum, aut locorum piorum a kalendis januarii anni proxime futuri decurrere incipiendo constituant assignationem ad complementum assignationum hujusmodi; ita quod ab eisdem kalendis januarii parochi quingentas, vicarii vero biscentum et quinquaginta libras Turonenses nulla habita ratione emolumentorum stolæ annuatim integre sint percepturi.

Prohibitio provocandi a decretis ordinariorum.

§. 7. Nec ab ipsorum archiepiscopi, et episcoporum decretis liceat cuilibet appellationem, aut recursum interponere, vel dilationem exquirere sed illa statim ab enunciatis kalendis exequi debeant. E converso vero ad eorumdem parochorum, qui assignationis complementum susceptum eorum indemnitati consulendum pensionem annuam, aut onus aliquod ipsis imponi, et auctoritate etiam Nostra, ac apostolicæ Sedis reservari interdicimus, et inhibemus. Si autem, quod vix opinari licet, redditus mensarum capitularium, prioratuum, et locorum piorum impares prorsus essent ad supplendas assignationes, et stipendia, ut præfertur, præscripta, tunc ipsi archiepiscopus, et episcopi parochianos singularum ecclesiarum juris, et facti remediis ad complementum earumdem assignationum, et stipendiorum adigant, et obstringant.

Decernitur etiam cappellanos amovibiles eligendos esse prævio examine, et concursu.

§. 8. Demum ob præmissas magni momenti causas constituimus, et ordinamus, ut quemadmodum parochi, et vicarii quantumvis ad nutum eorum a quibus deputationem reportarunt amovibiles sint, nihilominus nonnisi prævio examine, et speciali cum ordinariorum approbatione ad animarum curæ exercitium admitti possunt. Ita in eisdem statu Avenionensi et Venaysino comitatu parochi, et vicarii, qui amovibiles sunt, nonnisi ex spectata causa, et annuente episcopo ordinario amoveri nequeant.

Clausulæ salutares.

§. 9. Præsentes autem Nostras, et in eis contenta quæcumque etiam ex eo quod quilibet interesse habentes, aut habere prætendentes, nec non capitula, et canonici earumdem ecclesiarum, aut supradicti priores, aut locorum piorum illarum partium superiores, et personæ, aut supraenunciati parochiani ad hoc vocati, et auditi non fuerint, aut ex quibusvis aliis causis, vel prætextibus de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut alias quomodolibet suspendi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, vel declarationibus generalibus, vel specialibus quibusvis de causis apostolica auctoritate pro tempore factis minime com-

prahendi, sed semper ab illis exceptas, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum perpetuo, et inviolabiliter observari, eisdemque parochis, et vicariis, aliisque personis, quorum favorem eædem præsentes quomodolibet concernunt perpetuis futuris temporibus plenissime suffragari debere, eosdemque super præmissis omnibus quavis auctoritate molestari, vel impediri, neque ad probationem, vel verificationem quorumcumque in eisdem præsentibus literis narratorum nullatenus unquam teneri, nec ad id in judicio, vel extra cogi, vel compelli posse.

Decretum irritans.

§. 10. Sicque in præmissis per quoscumque iudices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate, vel potestate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, et nuntios sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari irritum, et inane respective decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus, quatenus opus sit Nostræ, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, et apostolicis quorumcumque Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum exemptione a quorumcumque ordinariorum jurisdictione concernentibus, et continentibus constitutionibus, et ordinationibus, ac etiam statutis, et consuetudinibus, ac quibusvis conventionibus, et pactis ab iisdem parochis, et vicariis initis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro sufficienti illorum derogatione specialis, specifica, non autem per clausulas generales mentio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum præsentibus inserti forent pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, et perpetuæ firmitatis præmissorum omnium, et singulorum hac vice dumtaxat harum serie specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 12. Ad hoc autem, ut præsentes Nostræ literæ amplius innotescant, volumus autem, et eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si originaliter exhibitæ forent, vel ostensæ.

Sanctio poenalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostræ præscriptionis, statuti, mandati, commissionis, facultatum, impertitionis, interdicti, inhibitionis, constitutionis, ordinationis, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo octavo sexto nonas octobris pontificatus Nostri anno quarto.

CLXXXVI.

Dat. die 4 octobris 1778. Anno IV.

Consecratio episcopi Nepesini, et episcopi Cyrenensis habita in basilica sancti Pauli.

Prooemium

§. 1. Quanta animi Nostri jucunditate, venerabiles fratres, ad hoc accesserimus augustissimum templum, vos electos episcopos consecraturi, explicare profecto dicendo non possumus. Plurima enim, quibus insignis hæc Pauli apostoli basilica fulget, decora sunt adeo illustria, et ad sacræ hujus inaugurationis cæremoniam pertinent; ut vel solo ejus adspectu vehementer in Domino commoveamur. Mentis oculis obversatur quantum christiana ecclesia, in qua episcopi positi estis, fuerit a beato Paulo gestis, et scriptis provecta; et tamquam fulgentissimo sidere collustrata. Synagogas, veritatis luce, ipse confudit; Jesu Christi nomen in gentes invexit; paganam philosophiam perstrinxit, ac vicit; idololatriam suo tamquam e solio deturbavit, omniumque christiano nomini superbe adversantium arrogantiam depressit. Quantis se objecit periculis! quantos labores, doloresque pertulit! quas minas, quas pœnas, cruciatusque non contempsit? quas difficultates, quæ impedimenta invictissimo animo non superavit, ut apostolatus, quem a Domino suscepe-

rat, cursum, sine ulla conandi, certandique intermissione consumaret? Etsi vero Damascum, Corynthum, Ephesum, Thessalonicam, multasque præterea urbes, ac provincias, quin et universum orbem plurimum Paulo debere exploratum sit; fatendum est tamen maxima, et singularia plane beneficia in Romanam hanc urbem ab ipso fuisse collata. Ad Romanos epistolam scripsit, sublimioribus fidei nostræ mysteriis ita refertam, ut ideo fortasse ceteras ordine præcedat; ac vere dixerit Hieronymus: (1) ad ipsam enarrandam multa, et magna volumina scribi oportere. Ubi autem divinæ providentiæ consilio contigit, ut per ipsas calamitates in urbem deductus esset; quid tum non egit, quo cœleste civitati lumen ostenderet? *Mansit biennio toto in suo conducto; et suscipiebat omnes, qui ingrediebantur ad eum, prædicans regnum Dei, et docens quæ sunt de Domino Jesu Christo cum omni fiducia; suadensque eis de Jesu ex lege Moysi et prophetis, a mane usque ad vesperam* (2). Eo tandem caritatis suæ ardore progressus est, ut solum hoc Romanum, quo aptius ad fidei radices recipiendas, fructusque proferendos esset fœcundius, suo sanguine irrigaret.

Jamvero quis hæc animo repetens, ad ipsius sepulcri, immo tropæi conspectum non commoveatur? Quis eum uti parentem non diligat? Quis uti magistrum non observet, colat, veneretur? Sed ad ejusdem cultum, obsequiumque tanto magis accedi quisque debet, quanto se plurimum beato Petro commendat; in quem ejusmodi erga Paulum pietatem non mediocri ex parte referri, ac redundare putandum est. Utriusque magna fuit, dum viverent, animorum, studiorumque conjunctio; maxima vero hic Romæ laborum, vinculorum, perpessionum omnium, mortis denique, seu potius triumphi societas, ut merito adseruerit Augustinus: *illi duo* (Petrus et Paulus) *unum erant*: (3) itaque gratum, acceptumque alteri sit oportet quicquid honoris defertur ad alterum. Hinc Pauli memoriam a celebratione dierum, Petro sacrorum, Ecclesia non disjungit; ac vicissim meminisse Petri in Pauli festis jure consuevit. In ip a etiam sacrorum liminum visitatione, quam obire jubentur episcopi, par religiosi officii tributum utrique persolvitur.

Memoratur usus explendi plures sacras functiones in basilica s.Pauli

§. 2. Hæc Nobis animo sæpe versantibus jucundissimum esset, prout antiquitus in more, institutoque prædecessorum Nostrorum positum erat, (1)

(1) *Epist. ad Algasiam alias CLI.*, in *edit. Vallarsii CXXI. cap. VIII. tom. 1. oper.*

(2) *Actor. XXVIII. 23. 30. 31.*

(3) *Serm. CCXV., al. de Diver. CVIII. cap. VII. tom. V. parte II. oper. edit. Paris. monach. s. Mauri.*

(1) Die natali ss. apostolorum Petri et Pauli Romanos pontifices olim primum in basilica s.Petri in Vaticano, deinde in altera apostoli Pauli via Ostiensi sacrum solemniter fecisse, a Prudentio proditum *Peristeph. hymno XII. de passione apostolorum Petri, et Pauli*:

Adspice; per bifidas plebs Romula funditur plateas:
Lux in duobus fervet una festis.
Ibimus ulterius, qua fert via pontis Hadriani;
Lævam deinde fluminis petemus.
Transtiberina prius solvit sacra pervigil sacerdos:
Mox huc recurrit, duplicatque vota.

Consonat liber sacramentorum Rom. eccles. a s.Gelasio I. papa, uti videtur, concinnatus: etenim III. kal. julii habet missam *in natali s.Petri proprie*, quæ in Vaticana, et aliam item *in natali s.Pauli proprie*, quæ in ejus basilica via Ostiensi celebrabatur; præter tertiam de utroque apostolo communem, in aliis forte urbis ecclesiis recitandam, uti conjicit ven. card. Thomasius, *præfat. ad eumdem librum pag. VI. et VII. tom. VI. oper. postr. Rom. edit.* Qua vero celebritate, sequiori postea tempore, pridie kalend. julii recoleretur beati Pauli commemoratio, cujus auctorem Magnum Gregorium facit Micrologus, *cap. XLII. de ecclesiast. observat.*, consentientibus illius sacramentariis; præstat distincte cognoscere ex Benedicto, ineunte seculo XII., canonicô s.Petri, cujus *ordinem*, seu ritualem librum, qui *Pollicitus* inscribitur, exhibet Mabillonius *to. II. Mus. ital. p. 118 seq. edit. Paris. an. 1724. In festivitate s.Pauli vadit pontifex illuc cum omnibus scholis. Facit vesperas, et habet cum omnibus cœnam de ecclesia. Perfecta cœna, intrat ad vigilias . . . post responsorium in quarta lectione surgit do-*

ac deinceps per fel. rec. Sixtum V. instauratum, (1) crebro hanc basilicam

minus pontifex, et intrat ad arcam altaris s.Pauli, ubi est foramen in fundo arcæ super corpus apostoli. Discooperto eo, mittit manum deorsum, et apprehendit thuribulum in unco plenum carbonibus, et incenso, et trahit foras. Incensum, et carbones dat archidiacono: archidiaconus autem dat per populum, hac ratione, ut quicumque febricitans devote in fide apostoli ex his biberit, sanetur. Iterum replet thuribulum de carbonibus, et ponit super eos candelam vitream plenam incenso: accendit carbones, et candela incipit bullire: et reponit thuribulum in prœlibato unco, et cooperitur foramen arcæ a pontifice super corpus ejus .... Mane pontifex celeberrime cantat missam. Hactenus Benedictus, *cit. loco n.* 69. Pontifices autem inter missarum solemnia sermonem præterea ad populum interdum habuisse, certo argumento est sermo *in festivitate s.Pauli*, quem vulgavit primum p. abbas Jo. Chrysost. Trombellius in *Veterum pp. Latinorum opusculis tom.* 11. *part.* 1. *pag.* 245.; edidere iterum Ballerinii fratres in *appendice sermonum s. Leonis M.*, (cujus nomen perperam in quibusdam codd. præfert) *to.* 1. *oper. col.* 444. *sequ.* Stationum quoque caussa Pauli basilicam pontifices antiquitus adivisse, plane compertum est; quantum enim ex veterum librorum inscriptione intelligimus, habita fuit a M. Gregorio *in basilica s.Pauli, dominica in sexagesima*, XV. Homiliarum XL. in evangelia (*tom. I. oper. edit. Paris. monach. s.Mauri col.* 1488.); quarum viginti, teste Joanne Diacono in ejus vita, *lib.* 2. *cap.* 18. *et lib.* 4. *cap.* 74., ss.Pontifex, *dum adhuc ad loquendum voce, statuque sibi sufficeret, per stationes discurrens .... diverso tempore coram populo declamavit; reliquas vero eiusdem numeri dictavit quidem, sed lacessente stomacho languore continuo, aliis pronuntiare permisit.*

Recentiore memoria Innocentius VIII. anno 1487., ut ex diario Burchardi, *fer. V. die 25. januarii fest. conversionis s.Pauli apostoli, in mane, præcedentibus ipsum cruce, et cardinalibus, equitavit per viam campi Floræ, plateæ Judæorum ad s.Paulum;* et cappellæ interfuit, *R. P. D. Leonardo ep. Albinganensi vicario papæ missam celebrante.*

Idem rursum anno 1490. *sabbato 23. mensis januarii in mane cardinalibus omnibus, in palatio apostolico convocatis, significavit concordiam per regem Hispaniæ habitam cum rege Granatæ. Propterea ibidem in congregatione decretum, quod feria secunda mediate sequenti, fest. conversionis s.Pauli apostoli, una missa solemnis in basilica s.Pauli extra muros urbis de Spiritu Sancto per aliquem prœlatum, papa, et cardinalibus præsentibus, celebraretur.* Quæ tamen dicta die celebrata fuit in basilica Vaticana ad altare ss. Andreæ, et Gregorii, *propter maximam pluviam ab aurora usque ad meridiem, et ventum vehementem.*

Julius II., Paride Grassi in diario referente, anno 1506. *per dies octo ante festum conversionis s. Pauli apostoli, cupiens in die ipsa ire solemniter ad ecclesiam s. Pauli, mandavit, ut pro equitatione præpararetur, et etiam pro missa ibi solemniter per cardinalem celebranda super altari principali, et majori, sub quo ss. apostolorum Petri, et Pauli corpora requiescunt.* Festo autem conversionis die ad s. Paulum solemni equitatu profectus, cappellam ibi habuit: *Cardinales in totum fuerunt triginta, computato celebrante.*

Anno 1587. *die* 25. *januarii, quæ fuit dominica septuagesimæ, in festo con-*

(1) Constit. *egregia populi Romani*, XXXIII. ord. *to. VI. parte IV. Bull. rom. novis. rom. edit.*, qua inter cetera decernitur: ut II. dominica quadragesimæ, IV. adventus, et die conversionis s. Pauli pontificalis cappella ad s. Paulum in posterum habeatur. Quod ut commodius, ac decentius fieri posset, Sixtus quadem auferri jussit inter ciborium, uti vocant, et tribunam, seu absidem interjecta, referente Crescimbenio *lib. VII. cap.* 35. *hist. basilicæ s. Mariæ in Cosmedin.* Statis porro diebus constitutis cappellis, senectuti suæ minime parcens, constanter, et perpetuo deinceps interfuit, uti proditum in diariis Pauli Alaleonis cæremoniarum magistri, e quibus hæc excerpta sunt.

adire, in eaque sacris operam dare: sed si huic Nostræ obsequentissimæ cupiditati minime satisfacimus, id horum temporum tribuendum est consuetudini, quæ sacri decoris gratia, non exiguum pontificium comitatum, adparatumque requirit; cui cum sæpe et anni intemperies, et longioris viæ difficultas impedimento essent, alias oportuit sacris celebritatibus peragendis ecclesias subrogari. Illa tamen Nobis assidua inerit animo cura, ut Nostro huc non infrequenti, quoad fieri poterit, accessu, palam saltem fiat, quo in Paulum cultu, studio, pietate simus; quantum ejus ope, præsidioque nitamur; quam sæpe illa Chrysostomi verba mente, atque ore revolvamus (1) *Quis mihi nunc dederit, ut corpus Pauli circumplectar, ut sepulcro hæream, ut pulverem videam corporis illius, quæ Christo deerant, adimplentis, stigmata illa gestantis, prædicationem ubique disseminantis? Pulverem, inquam illius corporis, per quod ubique discurre-*

---

versionis s. Pauli, fuit cappella, quæ est una de adjunctis a ssmo D. N. Sixto papa V. et prima vice fuit facta in hac die a multis abhinc annis in ecclesia s. Pauli: et missam cantavit super altari erecto retro altare majus dictæ ecclesiæ illmus, et revmus dom. cardinalis De Ruvere in paramentis albis cum oratione de s. Paulo, et oratione s. Petri, absque oratione, et commemoratione dominica septuagesimæ, præsente summo pontifice, qui venit a loco paramentorum, qui fuit in cappella s. Martini accommodatus, pedester, inductus amictu etc. et mitra pretiosa; et caudam tulit orator Galliæ, præsentibus vigintiseptem cardinalibus in cappis, et subtanis rubris pro solemnitate festi in ecclesia propria, quamvis hoc festum venerit in dominica septuagesimæ.

Die 22. februarii dominica II. quadragesimæ, fuit statio, et cappella ad s. Paulum, et pontifex a palatio apostolico in lectica vectus, venit ad ecclesiam s. Pauli, cui cardinales in porta dictæ ecclesiæ obviam iverunt... missam cantavit illmus card. Sarnanus in paramentis violaceis præsente pontifice, qui venit pedester indutus amictu etc. et mitra simplici cum aliquibus perlis parvulis; et caudam tulit orator Galliæ præsentibus, absque ipso celebrante, vigintiquinque cardinalibus in cappis violaceis.

Die 20. decembris dominica IV. adventus fuit statio, et cappella ad s. Paulum, missam cantavit illmus card. Sarnanus, præsente papa, qui venit a cappella s. Martini, ubi accepit paramenta, pedester; caudam tulit orator Galliæ, præsentibus triginta sex cardinalibus in cappis violaceis ex camelotto, absque ipso celebrante.

Ex iisdem diariis constat, habitam fuisse cappellam ad s. Paulum, præsente pontifice.

Anno 1588. *die* 25. *jan. fer. II., fest. convers.; 13. martii domin. II. quadrag. et 18. decembris, domin. IV. adventus.*

Anno 1589. *die* 25. *jan fer. IV. in fest. convers.; ac 26. febr. domin. II. Quadrag.*

Deinde quæ gesta fuerint ad diem usque 27. augusti anno 1590. qua Sixtus fato cessit, diaria silent.

Postremum Benedictus XIII., uti in diaria retulit cæremoniarum magister Ignatius Reali, *anno* 1725. *die* 3. *maii, a prandio, hora* 19. *cum dimidio in suo sexjugo curru perrexit ad basilicam s. Pauli extra muros, translationem facturus ab antiquo altari ad novum sacellum imaginis prodigiosissimi Crucifixi, s. Birgittæ nuncupatæ; atque, inter cetera, pedester incessit post thalamum, quo imago delata fuit, cum intorticio præ manibus accenso, sequentibus Emis cardinalibus Zondadario, Belluga, de Comitibus, et de Marinis; necnon præsulibus et populo immenso.*

Die 10. junii, dominica, de mane sella vectus usque ad portam s. Pauli, et in hi in curru consueto viatorio compositus, accessit ad ejus basilicam; in qua consecravit novum altare ssmi Crucifixi, et munus solemnis benedictionis impendit rmo p. Porziæ abbati monasterii dictæ basilicæ (postea episcopo Bergomensi, et S. R. E. card.) *adsistentibus rev. pat. DD. Sebastiano de Molfetta abbate montis Casini, et Placido Pezzancheri abbate Casemaris.* (postmodum episcopo Imeriensi, ac dein Tiburtino)

(1). S. Jo. Chrysostomus *homil.* XXXII. *in epist. ad Rom. tom. IX. oper. edit. Paris. monach. s. Mauri pag.* 757.

bat? Pulverem corporis, per quod Christus loquebatur, et lux splendebat omni fulgore clarior, et vox exiliebat quovis tonitru dæmonibus terribilior; per quod beatum illud dictum emittebat; cupio anathema esse pro fratribus meis; per quod loquebatur coram regibus, nec erubescebat; per quod Paulum didicimus, et Pauli Dominum?

Quam bonum sit ad basilicam ipsam venire ostenditur.

§. 3. Utinam hoc Nostræ devotionis exemplo fideles ad eam erga Paulum pietatem excitentur, qua olim non Romani modo, sed omnes undique christiani ad hoc ejus sepulcrum frequentissimi confluebant (1). Et quamvis antiqua illa non perduraverit ad hoc ævum porticus, quæ a porta Ostiensi usque ad hanc basilicam pertingebat, et qua eam adeuntibus cœli injuriæ arcebantur (2); illud tamen verissime affirmandum est: cum de pietate agatur, certis diebus, aut legibus non alligata, cuique ex suo affectu, arbitrioque ejusdem exercendæ facilem constare posse rationem. Ipsa etiam Ostiensis via expeditiores quodammodo, alacrioresque ad Pauli ecclesiam properantium gressus efficere poterit. In ea enim plurima sacrarum rerum monumenta passim occurrunt oculis, animosque varia specie religionis oblectant (1); quæ perlustrantes, atque animo volventes, in cælestium contemplationem paulatim inducti, omnes itineris labores, incommoda omnia facile sibi vel sublata, vel saltem lenita sentient; sicuti s. Carolo Borromæo usuvenisse novimus, qui in hujusmodi rerum cogitatione defixus adeo hærebat, ut obvium quemque vix salutaret (2). Reminisci præterea per viam poterunt, quanta olim fuerit ipsorum seculi principum in beatum Paulum veneratio, qui cum ejus sepulcro advolvi non possent, sacras tamen, quas penes se haberent, reliquias tanto studio expetebant, ut a summis pontificibus enixe postularent, et lintea, vel

---

(1) Innumeris ferme antiquitatis ecclesiasticæ monumentis, quæ institutas a remotissimis usque regionibus peregrinationes ad apostolorum Petri, et Pauli sepulcra testantur, dignissimus sane, qui adjungatur, sermo *in festivitate s. Pauli*, cujus antea meminimus; in illo enim legimus, *cap.* 1. *tom.* 1. *oper.* 5. *s. Leonis edit. Ballerin. col.* 444. *Nulla debet, dilectissimi quemquam Christianorum ad occurrendum huic venerandæ ecclesiæ, ubi sanctum ejus quiescit corpus, desidia irretire corporis. Præcipue autem cunctos Romanæ urbis, et finitimis commorantes regionibus, quantocius accelerare præ omnibus congruit. Quoniam si universi de extremis mundi partibus neque austeritatem acerrime itineris, neque prolixitatis terræ spatia metuentes, eo, quo valent, tempore apostolorum se devote præsentari inhiant ad limina; quid Romani cives excusationis proferre possunt in eo, quod præsentialiter assistentes dissimulant saltem eorum occurrere festivitati dum se eorumdem apostolorum precibus, defensione tueri noscuntur, et ope.*

(2) Istiusmodi porticus diserte meminit Procopius *cap. IV. lib. II. de Bello Gothico pag.* 396. *Par. reg. edit. an.* 1662. *templum est Pauli apostoli, quod a mœnibus Romæ stadiis XIV. distat. Alluitur fluvio Tiberi, nullis septum operibus. Quamquam ab urbe pertinens ad templum hoc porticus, et vicinia utrique ædificia faciles negant ad locum aditus.* Eamdem porro, VIII. labente seculo, Hadriani I. p. m. curam instauratam esse, certo cognoscimus ex ejus vita in *libro pontificali tom. I. Anastasii p.* 264. *Rom. Blanchin. edit. porticum vero, quæ ducit ad beatum Paulum apostolum a Porto* (Vignolius legit *a Porta*) *una cum Ecclesia s. Eupli usque ad prædictam basilicam s. Pauli a novo restauravit.* Porticus, quas navalium commodo, et ornamento extra portam Trigeminam, seu Ostiensem, Romani faciendas curaverant, pluries memorat Livius, ac præsertim *lib. V. dec. IV. et V. dec. V.*, hasce tamen alias longe ab illa fuisse, cujus Procopius, et auctor vitæ Hadriani meminere, facile quisque intelligit.

(1) S. Salvatoris ecclesiam; ædiculam, indicem loci, in quo s. Paulus caput gladio ad aquas Salvias suppositurus, a Petro sejunctus fuisse fertur; s. Franciscæ Romanæ vineam, aliaque cum veteris, tum recentioris ævi hujusmodi monumenta, quæ ad fidelium pietatem vel excitandam, vel fovendam plurimum valent, distincte persequutur Aringhius *Romæ subterr. lib. III. cap. II.* Severanus *de septem urbis Ecclesiis part. I. pag.* 382. *sequ.* alii.

(2) Giussani vit. s. Caroli Borr. *lib. III. cap. VI.*

oleum, quæ tumulo fuissent adposita pretiosi muneris loco haberent, uti Constantinæ Augustæ præsertim, Brunichildis Francorum, et Theodorelindæ Longobardorum reginæ exempla demonstrant (1).

Hæc venerabiles fratres, quæ ad Nostram potius in beatum apostolum pietatem, quam ad vestræ consecrationis solemnitatem, pertinere alicui forte videri poterunt, plures, inter cæteras, declarant rationes, cur ad eamdem peragendam templum hoc delegerimus; et quod valde interest, etiam admonent, id vobis in posterum magnopere enitendum, ut singula vita, et moribus exprimatis, quæ de episcoporum officiis in suis ad Titum, et Timotheum epistolis a Paulo tradita sapientissime fuerunt.

Laudes antistitis Nepesini, et Sutrini.

§. 4. Quod autem ad te singulari quodam modo adtinet, Nepesine, et Sutrine antistes, quem primum sejunctim alloquimur, post tibi propositum episcopalis vitæ ab ipso Paulo episcopis omnibus traditum exemplar, peculiaria s. Pii V. documenta adjungimus, qui tres, et amplius, annos in cathedra, quam nunc ipse conscendis, sanctissime sedit (2). Hisce illum te verbis affari voluisse existima, quibus Christophorum Palentinum, et Antonium Agriensem episcopos olim informavit (3): *Considera, frater mi, diligenter, ac perpetuo recogita post brevem fragilis hujus, et mortalis vitæ cursum de grege tibi commisso summo, et æterno pastori, eidemque tremendo, ac terribili judici rationem te reddere oportere. Da igitur operam, ut cum in ejus divino conspectu fueris constitutus, fidelis servi mercedem, non autem pigri, et negligentis mercenarii pœnam consequaris. Sit vita tua clero, populoque fidei tuæ commisso, tamquam exemplar quoddam sanctitatis ad imitandum proposita. Te non minus mali timeant, quam boni diligant. Alteri te mansuetum; alteri severum cognoscant. Nullus te hominis aut metus, aut auctoritas ab eo, quod bonum, honestumque est, deterrere valeat. Esto de animarum lucro sollicitus: pietatem, hospitalitatem, misericordiam sectare; terrena, mundanaque contemne, ut ad cœlestia, atque æterna pervenire merearis.*

His ipse animi dotibus præcellere debes, easque ad ecclesiam tibi desponsatam afferre; quibus nimirum sanctisssimus antecessor tuus omnino instructos esse debere episcopos judicavit. Atque ut id assequi valeas, quo humanæ naturæ imbecillitas pervenire non potest, enitere obsecrationibus ad illum tuis, quo te suo apud Deum patrocinio sustentet, et protegat. Exaudiet profecto pro illius ecclesiæ utilitate deprecantem, quam dubitare non possumus, quin in suam tutelam, præsidiumque susceperit. Omnium vero maxime illud sit infixum animo tuo: etsi plurima semper ab episcopis sollicite curari, atque agi necesse sit; potissimam tamen, atque assiduam ab ipsis dandam esse operam orationi; quod quidem aptius, quam sancti Bernardi verbis efferre, magisque commendare non possumus (1): *utilis*, inquit, *lectio, utilis eruditio est; sed multo magis unctio necessaria, quippe quæ sola docet de omnibus. Unde autem scire videbitur, quæ sit voluntas Dei bona, et beneplacens, et perfecta, qui nec pulsare, nec quærere, nec petere consueverit?*

Monitum salutare.

§. 5. Verum ex his omnibus, quæ tibi in episcopatum ingredienti damus, monitis, quanto Nos ipsi affici timore debemus, dum ad Nos eadem multo potiori jure pertinere, ac referri agnoscimus. Nos sanctissimi pontificis Pii nomen gerimus; illius etiam sumus non in singulari aliqua, sed in universa regenda catholici orbis Ecclesia successores: *Cum omnibus pastoribus cura communis est, neque cujusquam administratio non nostri laboris est portio:* (2) Pares illi sumus dignitate, munere, po-

(1) Confer magni Gregorii *epist.* XXX. *et L.IV. lib. VI. to. II. oper. col.* 711; ac 828. *al. cit. edit.*; atque *notationem de olea ss. martyrum* cum adjuncta Muratorii *disquisitione tom. II. Anecdotorum latinorum pag.* 191. *sequ. edit. Mediol.*

(2) *Gabut. de vit. et reb. gest. s. Pii V. lib.* 1. *cap.* 4.

(3) *Epist. I. lib. I. et XXXIII. lib. III.* inter collectas editasque a Francisco Gouban Antuerpiæ anno 1640.

(1) Apud Gaufridum abbatem *in declamationibus de colloquio Simonis cum Jesu*, quas ipse ex sermonibus sancti Bernardi collegit *num. XV. tom. V. oper. s. Bern. col.* 291. *edit. Paris. Mobill. anno* 1660.

(2) S. Leo M. *Serm. V. cap.* 2. *tom.* 1. *oper. cit. edit.*

testate; at proh! quantum pietate, et caritate dispares! et ab illius virtutum exemplis, quæ ceteris proponimus, vitæque imitatione distamus! si qui sane sunt ad ejus vestigia sanctitatis sedulo persequenda vehementer excitandi; hi primum Nos ipsi sumus, quos ea præcipue ratione, quod gradu ceteros anteimus, *et ipsa suscepti operis magnitudo, creberrima est offensionis occasio* (1), eniti studiosius oportet, ut eadem ante alios videamur esse consectati; et re ipsa, Nostraque opera præstemus, quod a fratribus exquirimus. Si enim velut æs sonans, aut cymbalum tinniens aliis prædicamus; maximo certe in metu de Nobis, ne ipsi reprobi efficiamur, esse debemus. Verum gravissimam hanc animi Nostri, ad ceteras sollicitudines adjunctam, de Nobis formidinem, una divinæ miserationis cogitatione minuimus, et solamur; inque vestris, qui adestis, ac fidelium omnium fusis ad Deum pro suo parente ac pastore votis; Petri, Pauli, et Pii etiam pro suo successore patrocinio spes nostras omnes, opesque collocamus, *sperantes orationibus ipsorum esse præstandum, ut Deus misericordiarum ministerii Nostri tempora benignus aspiciat, pastoremque ovium suarum custodire semper dignetur, et pascere.* (2).

Laudes episcopi Cyrenensis. §. 6. Sed jam, quod reliquum est, animum huc adverte, Cyrenensis præsul, et brevem hunc excipe, sed depromptum ex paterna in te caritate sermonem. Tu plures annos operam, officiumque huic sacrosanctæ Pauli basilicæ contulisti una cum sodalibus tuis, monachis nempe Cassinensis, uti vocant, congregationis, quæ sancti Benedicti institutione, ac nomine gloriatur; cujusque fidei jamdiu prædecessores Nostri ecclesiam hanc procurandam, tuendamque tradiderunt. Nos quidem in hanc societatem præclare ac singulariter propensi sumus; ut proinde in summo etiam pontificatu penes Nos retinere abbatiam Sublacensem voluerimus, ejus nimirum loci, prope quem ordinis tui parens, et auctor Benedictus prima ipsius fundamenta jecit, pluribus circum extructis monasteriis, triginta, et ultra, annorum spatio, quo ibidem est, antequam ad Cassini montem demigraret, commoratus. Illo in cœtu, cui te ipse a primis adolescentiæ annis addixisti, exculta a te scimus studia tanto cum profectu, quantam ex editis jam Incubrationibus laudem publice consequutam esse cognoscimus. Tua propterea merita Nostro etiam judicio cumulanda esse arbitrati sumus; teque ad episcopalem dignitatem eveximus, ut in te ornando in hoc itidem monasterium ejusmodi beneficium Nostrum redundaret. Antiquitus præclaros e monastico ordine viros ad honorarios episcopatus, sine ullo peculiari ecclesiæ titulo, interdum evectos esse, ecclesiasticæ historiæ annales produnt (1); quæ tamen disciplinæ ratio deinceps est immutata, nemine nunc ad episcopalem consecrationem admisso, cui non aliqua committatur ad præsidendum ecclesia, vel saltem præsidendi jus detur, si illam sub infidelium potestate esse contingat.

Hos ipsos, qui titulares nuncupantur, episcopos nonnulli vehementer improbarunt; haud tamen abrogandos, sed ipsorum potestatem certis finibus coercendam, Tridentinæ synodi patres sapientissime judicarunt (2): rati nimirum privandam non esse ecclesiam jure, potestateque illas etiam diœceses, quæ ab infidelibus occupatæ sunt, conferendi; earumdem memoriam in ecclesia perpetuo retinendam, ne diuturno silentio interceptorum per hostilem injuriam episcopatuum nomen, et antiquum jus obruatur; oportere denique aliquem existere, cui singulariter incumbat, si non regere captivam illam miseri gregis portionem, preces saltem, ac lacrymas pro eadem ad misericordiarum patrem adsidue effundere. Neque secus prædecessor Noster Clemens V. antea existimavit; namque factas sine apostolicæ Sedis auctoritate hujusmodi episcoporum electione dumtaxat prohibuit, eo sane consilio, *ne instabilitate vagationis, et mendicitatis obbrobrio, serenitatem pontificalis dignitatis obnubilarent* (3). Nonnulla præterea, quæ ad hanc rem pertinere possunt, adtigit fel. mem. Benedictus XIV. in epi-

---

(1) S. Leo ibid.
(2) S. Leo eod. *Serm. cap. V.* in fine.

(1) V. inter ceteros Sozomenum *Hist. Eccles. lib. VI. cap. XXXIV. pag.* 691. *Paris. Vales. edit. an.* 1668., *et Nicephorum Callistum Eccles. Hist. lib. II. cap. XL. tom. I. pag.* 202. *edit. Paris. an.* 1630.
(2) Concilium Trident. *Sess. XIV. de Reform. cap. II. et card. Pallavicinius Hist. lib. XXI. cap. VI. et VIII.*
(3) Clementin. *in plerisque de elect.*

stola, quam die 4 augusti 1747 (1) dedit ad dictum filium Nostrum Carolum Victorium Amadeum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalem a Lanceis, cum ipsi archiepiscopatus Nicosiæ titulum contulisset.

Salutaria monita.

§. 7. Atque hic peropportune quidem in jucundissimam amplissimi hujus cardinalis mentionem incidimus; cujus profecto nomen Nos numquam sine eximia laude commemorare possumus, ac debemus. Viget apud omnes ipsius meritorum, doctrinæ, virtutisque existimatio; sed apud Nos præcipue illa viget, qui præ ceteris cognitum, ob intimam Nostram cum eo consuetudinem, habemus. Quod semper in ipso perspeximus summum religionis, ac sapientiæ studium, in apostolicam hanc Sedem cultum, atque in Nos amoris, pietatisque observantiam singularem; æquum omnino videtur esse, ut eum hoc publico pontificiæ commendationis præconio prosequamur. Te vero cum ille sit intimo semper humanitatis, ac benevolentiæ sensu complexus; certi profecto sumus, majoremque in modum lætamur, ingentem ab ipso nunc tuæ hujus dignitatis caussa lætitiam esse perceptam.

Ut vero ad argumentum, a quo paulo digressi sumus, revertamur, si tibi, venerabilis frater, cum episcopali hoc gradu una gerendum pastolaris sollicitudinis onus hactenus impositum non est; nulla tamen omnino subesse cuiquam de te potest superius memoratæ *vagationis*, *et mendicitatis* suspicio, cum addictus sis nostræ Vaticanæ bibliothecæ, a Nobisque jam ea proventus accessione auctus, quam satis esse tibi ad decenter tuendum hunc dignitatis locum judicavimus. Quos ane consilio efficere etiam voluimus, ut in hac principe Catholicæ religionis urbe titularium episcoporum auctior esset numerus, qui et sua opera præsto esse possent ad solemniora in ecclesiis festa peragenda, et sua item præsentia frequentiores, ornatioresque redderent Nostri pontificii sacelli celebritates.

Collatio tituli Cyrenensis.

§. 8. Cyrenensem, cujus tibi titulum contulimus, ecclesiam in pentapoli Lybiæ sub Alexandrino patriarchatu olim perinsignem, a Marco evangelista constitutam, et Simonis apostoli prædicationibus illustratam perhibent (1); episcopis præterea sanctitatis, et martyrii gloria insignibus floruisse (2). Neque huc immerito fortasse referunt Simonem illum Cyrenæum, qui *euntibus cum Jesu turbis ad locum poenæ, inventus est in quem lignum Crucis transferretur a Domino; ut salvatoris opprobrio non Hebræus quisquam, nec Israelita, sed alienigena subderetur; et tali facto præsignaretur gentium fides, quibus crux Christi non confusio erat futura, sed gloria* (3) viros certe extulit cum divinis charismatibus, tum lite-

---

(1) In ejus Bullario *tom. II. num.* XXXVI. *pag.* 303. *seq. Rom. edit.*

---

(1) Conf. Nicephorum *eccles. hist. lib. II. cap. XL. XLIII. tom. I. pag.* 202. 209. *cit. edit.*; aliosque plures, quos diligenter adlegat Emanuel a Schelstrate *antiq. eccles. illustr. tom. II. pag.* 246. 361.

(2) Theodorum Cyrene in Lybia episcopum, qui in persecutione Diocletiani sub Digniano præside plumbatis cæsus, et lingua abscissa, in pace tandem confessor occubuit, memorant iv nonas julii martyrologium Romanum, et Græci in Menologio. Huc quoque nonnulli referunt Rufum martyrem, cujus, præter Rom. martyrol., meminere Beda, Usuardus, Ado, et alii xv. kal. januarii; eumdem enim putant cum Rufo, filio Simonis Cyrenæi, de quo Marci XV. 21. Sed nullo certo teste, uti videtur Tillemontio nota XXXII. histor. Domini Nostri Jesu Christi.

(3) S. Leo M. *serm. LIX. cap. V. col.* 227. *tom. I. oper. edit. Baller.* Sunt, qui de Simonis patria dubitant; vel ortum, natumve malunt sive Cyrene Syriæ, sive ea, quam in Cypro insula comminiscuntur: plerique tamen Cyreni Libyæ tribuunt. Incertum etiam nonnullis videtur, Judæusne, an Gentilis fuerit; sed Judæum putant recentiores: contra temen Gentilem affirmant Leo M., Hilarius Pictav. *comment. in Matth. num. IV. col.* 748. *oper. edit. Paris. monach. s. Mauri*, Ambrosius *lib.* 10. *in Lucam, num.* 10. *col.* 1527. *tom. I. oper. edit. Paris. monach. s. Mauri an.* 1686., aliique veterum, existimantes crucis Dominicæ translatione in Simonem alienigenam figurate, et mystice significatum, fore, ut non credentibus Judæis, Gentiles Christi crucem amplecterentur.

rarum laude percelebres. Ceteris missis Lucium Cyrenensem in ecclesia, quæ erat Antiochiæ, prophetam, et doctorem Lucas meminit (1). Quantum vero disciplinarum omnium, philosophiæ præsertim peritia, excelluerit Synesius Ptolemaidis episcopus, civitate tamen Cyrenæus (2), quæ adhuc extant, pluriesque edita ipsius opera declarant. Evoptium quoque, ejus fratrem, et in episcopatu successorem veteres cum laude commemorant (1). Viris his, qui antiquitus Cyrenensem ecclesiam, civitatemque illustrarunt, tu nunc adjungeris, venerabilis frater; neque enim dubitamus, si eorum merita præ oculis semper habeas, atque insistas exemplis, quin eum sis numerum majoribus in dies et pietatis, et doctrinæ monumentis aucturus.

§. 9. Postremo utrumque vestrum, venerabiles fratres, uno paternæ dilectionis spiritu complectimur, uno vestri profectus, vestræque laudis studio incensi conjunctim, atque una voce compellamus, et quamquam ad recte sapienterque agendum satis vestra sponte incitatos, ac bene animatos, tamen Pauli Apostoli (2) verbis admonemus: *Nolite negligere gratiam, quæ in vobis est, quæ data est vobis cum impositione manuum. Hæc meditami, in his estote; ut profectus vester manifestus sit omnibus. Hoc enim facientes, et vos ipsos salvos facietis, et eos, qui vos audient.* Conclusio.

(1) Actor. XIII. 1. Lucii hujusce memoriam recolunt martyrologi plerique cum veteres, tum recentiores pridie nonas maii, qui eum ab apostolis primum Cyrenensium episcopum consecratum volunt; ejusdem Rom. quoque martyrol. ita meminit: *Cyrenæ s. Lucii episcopi, quem in actibu apostolorum s. Lucas commemorat* Probe vero observat in actis Bolland. tom. II. maii ad dictam diem, Henschenius (cui merito subscribunt Sollerius, et Georgius in suis ad Martyrologia Usuardi, et Adonis observationibus) plura a martyrologis Lucio adscribi, quam sacer textus expresserit, rectius facturis, si ei illud modo elogium tribuissent, quod die XXIV. maii habet Manahen ibidem a s. Luca memoratus, nempe *prophetæ, ac doctoris sub novo testamento.*

(2) Synesium non civem modo, sed episcopum Cyrenensem dicunt Jo. Moschus, seu Sophronius in *Prato Spirit. cap.* 195. *p.* 1149. *biblioth. PP. Lugd. to. XIII.*, et Photius in *biblioth. codice XXVI. col.* 15. *edit. Rothom. an.* 1653., haud vero, sicuti diserte affirmat *Nat. Alexander hist. eccles. sec. V. cap. IV. art. I.* Evagrius, qui *lib. I. hist. eccles. cap. XV.* Cyrenensem solum nominat, nulla episcopatus injecta mentione; Cyrenes quoque episcopum scribit Petavius in fronte operum. Se tamen Ptolemaidis, quæ Pentapoleos metropolis fuit, episcopum fuisse, pluries Synesius ipse testatur. In re satis hoc tempore explorata, uno ejus utemur testimonio in *catastasi pag.* 302. *Paris. Petav. edit. an.* 1612 *Heu*, inquit, *Cyrenem, cujus publicæ tabulæ ad me usque stirpis Herculeæ successionem deducunt! . . . Heu infelicem Ptolemaidem, cujus ego postulemus omnium sacerdos fui! Qualis, et quantus* (verba sunt Evagrii loco antea citato) *extiterit Synesius, abunde testantur tum epistolæ post susceptam sacerdotii dignitatem eleganter, et docte ab eo conscriptæ; tum oratio, quam dixit imperatori Theodosio; tum quicumque ejus libri admodum utiles circumferuntur.*

(1) De Evoptio, qui concilio Ephesino Gen. III. interfuit, adeundus P. Le Quien. *Orient. Christ. tom. II. col.* 620.

(2) *I. ad Timoth. IV.* 14. *sequ:*

Dat. die 5 decembris 1778. Anno IV.

CLXXXVII.

Revocatio concessionis factæ pro fratribus sancti Bonaventuræ ordinis minorum sancti Francisci reformatorum, super electione superiorum, discretorum, aliorumque fratrum de familia.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium.

§. 1. Apostolici muneris Nobis, meritis licet imparibus, per ineffabilem divinæ sapientiæ, atque bonitatis abundantiam commissi curam exercere satagentes, ac more seduli pastoris vigilias super Dominico grege Nostræ sollicitudini concredito assiduo, ac jugiter agentes, nonnulla, quæ a prædecessoribus Nostris concessa noscuntur, variantibus civibus, ac justis suadentibus causis, quibus æqualitati, paci, et tranquillitati inter personas, præsertim divinis obsequiis sub suavi religionis jugo mancipatas consulitur, pro pastoralis Nostri ministerii providentia, Nostrorum prædecessorum exempla sectantes interdum licet inviti moderamus, immutamus, vel etiam penitus revocamus, sicuti omnibus debitæ considerationis trutina perpensis, in Domino salubriter expedire conspicimus.

Tenor literarum expeditarum a Clemente XIII.

§. 2. Sane, sicut nuper accepimus, alias fel. rec. Clemens pp. XIII. per suas literas in simili forma Brevis sub die x januarii MDCCLXVII. expeditas, precibus sibi pro parte tunc existentium guardiani, et discretorum conventus sive recessus sancti Bonaventuræ ordinis minorum sancti Francisci reformatorum nuncupatorum hujus almæ Nostræ urbis porrectis annuere, ac christianam, religiosamque humilitatem inter fratres sex conventuum, sive recessuum hujusmodi conservare exoptans, mandavit, ut in eligendis, deputandisque superioribus, discretis, aliisque fratribus de familia dictorum sex conventuum, seu recessuum, nulla prorsus habita distinctione, seu ratione nationum Romanorum scilicet, Sabinensium, provinciæ Campaniæ, et exterorum, superiores, ac discreti, aliique fratres de familiis prædictis juxta constitutiones, et statuta eorumdem conventuum, seu recessuum eligerentur, ac deputarentur, prout in prædictis Clementis prædecessoris literis, quarum tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, uberius continetur.

Tenor reformationis.

§. 3. Verum cum hujusmodi providentia pro electione quatuor discretorum dicti conventus, seu recessus sancti Bonaventuræ, qui una cum guardiano pro tempore existente componunt discretorium ejusdem conventus, seu recessus sancti Bonaventuræ, cujus est religiosos in superiores sex conventuum, seu recessuum hujusmodi eligendos qualificare, in grave justitiæ distributivæ a constitutionibus conventuum, seu recessuum prædictorum summopere commendatæ detrimentum cedere, imo dissidia interdum, ac animorum simultates ex nonnullorum vesania magis quæ sunt, quam quæ christianæ charitati, religiosæque humilitati sunt accomodata curantium exorta esse postmodum deprehensum sit, prout audito dilecto filio ministro generali fratrum ordinis sancti Francisci minorum observantium nuncupatorum Nobis constitit; hinc est, quod Nos injuncto Nobis boni patrisfamilias oneri satisfacere cupientes, ac religiosorum hujusmodi quieti, et tranquillitati providere in posterum volentes, ut iis omnibus sublatis, quæ illorum in via Domini progressum retardare possunt, majori alacritate divinis laudibus persolvendis, et Christifidelium saluti promovendæ incumbant, scientes regularem observantiam in charitate, et concordia crescere, discordia vero dilabi; motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, ut in posterum, ac perpetuis futuris temporibus in eligendis, deputandisque quatuor discretis, qui una cum guardiano discretorium conventus, seu recessus sancti Bonaventuræ nuncupati hujus almæ Nostræ urbis componunt, distinctio habeatur nationum, Romanorum scilicet, Sabinensium, provinciæ Campaniæ, ac exterorum, ita ut pro illorum varietate semper discreti eligantur, et quælibet natio suum habeat discretum in memorato discretorio conventus, seu recessus sancti Bonaventuræ, quemadmodum inter fratres ordinis sancti Francisci reformatos nuncupatos jamdiu observatur. Non obstantibus prædictis Clementis prædecessoris Nostri literis, quibus in ea parte, qua præsentibus non sunt conformes, per easdem præsentes expresse derogamus, auctoritate Nostra apostolica, earumdem tenore volumus, statuimus, et præcipimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, et literis prædictis memorati Clementis prædecessoris, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non quatenus opus sit dicti ordinis, aliisve quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tonores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die v decembris MDCCLXXVIII. pontificatus Nostri anno quarto.

CLXXXVIII.

Dat. die 19 decembris 1778. Anno IV.

Receptio retractationis emissæ a Justino Febronio, jam antea solemnissime damnatus.

Venerabiles Fratres

Memorantur errores, et damnationes auctoris.

§. 1. Quam bonum sit confidere in Domino, venerabiles fratres, splendidissimum exhibet argumentum ea, quæ inter sævientes procellas aura prodiit securior, ob quam repletum est gaudio os nostrum, et lingua nostra exultatione. *Justa enim et rationalis est causa gaudendi*, ait Leo Magnus, *cum a sacerdotibus Domini ea gesta cognoscimus, quæ et paternorum canonum regulis, et apostolicis congruunt institutis.* (1) Magno munere divinæ misericordiæ multiplicata sunt gaudia totius catholicæ Ecclesiæ: quippe studio venerabilis fratris Clementis Wenceslai archiepiscopi Trevirensis, et S. R. I. principis electoris, quem sine summa laude nominare non possumus, perniciosissimi errores extincti sunt, et in victoria veritatis dudum falsa dogmata perierunt. Non ignoratis plane quæ, et quanta intulerit damna Joannes Nicolaus episcopus Myriophytanus, ecclesiæ Trevirensis suffraganeus, cum ab anno millesimo septingentesimo sexagesimo tertio, sub ementito Justini Febronii nomine, libros edidit, quibus, ut impugnaret hujus s. Sedis jura, veritus non est Ecclesiæ ipsius unitatem dissolvere. (2) Modo idem archiepiscopus pro religionis ardore, quo incensus est, pro pastorali, qua maxime valet, virtute, suæque mentis præstantia, illum ipsum Febronium induxit ad solemnem errorum suorum confessionem, et retractationem. Plura, et gravissima sibi ab illo proposita veritatis argumenta cum Febronius excepisset, serioque recogitasset, facile animadvertit se fuisse terrena opinione deceptum; et ut in sacris est literis apprime versatus, agnovit commentis suis obsistere, atque adversari Christi Domini doctrinam, patrum testimonia, conciliorum decreta, aliasque

(1) *Epist. 36. part. 2. oper. edit. Tyrnav.* 1767.

(2) *Libri Justini Febronii prohibiti fuerunt decretis congregationis Indicis 27. februarii 1764 3 februar. 1766 24 maii 1771. 29 martiis 1773.*

ecclesiasticas sanctiones. Ac tum etiam facile Nos credimus, animo ejus obversatum esse quidquid in sacris conventibus Trevirensibus anno millesimo quingentesimo quadragesimo nono habitis, quos ipsemet iterum prælo subjici voluit, (1) sancitum fuerat de tenenda, docendaque Romanæ Ecclesiæ doctrina, aliisque servandis ecclesiasticis juribus; quod perspicue agnovit nulla debere varietate corrumpi. Sed adfuit certe, eumque intime commutavit, illabens in cor, mentemque divinus Spiritus, ut repente Febronius lapsum intelligeret, et ruinam sentiret, atque defleret. Tum, ut ad patrem sapiens rediret, qui insipiens a patre recesserat, cum statim retractasset, rejecisset, ac detestatus esset, quæ suis antea libris scripserat; veniam a Nobis petiit, apostolicæ Sedis clementiam imploravit, tamque promptum, ac paratum ad præstandas omnes officii sui partes exhibuit animum, ut etiamsi plurima jam accurate revocasset, cetera tamen omnia, quæ Nos adhuc emendanda esse censeremus, sine ulla cunctatione se correcturum promiserit. Sed præstat hæc ipsa, venerabiles fratres, ex archiepiscopi literis, et Febronii retractatione cognoscere, quas Nostrarum ad principes epistolarum secretarius recitabit. Ac primum audite literas.

Sacrarium ingressus R. P. D. Benedictus Stay, brevium ad principes secretarius, cappa indutus, alta voce perlegit literas sequentes.

BEATISSIME PATER

Tenor literarum archiepiscopi Trevirensis.

§. 2. Benedictus Deus et pater Domini Nostri Jesu Christi, pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui me consolari dignatus est in gravissima tribulatione mea, ut possem et ipse oppressum simili sollicitudine Sanctitatis tuæ animum sublevare.

Magna nimirum tristitia mihi fuit et continuus dolor cordi meo, dum viderem suffraganeum, ac coepiscopum meum Nicolaum ab Hontheim, virum tot ceteroquin nominibus mihi carum ac venerandum, utpote qui ob excellens et singulare ingenium, immensum omnigenæ eruditionis apparatum, longævam experientiam, mores a puero intactos, et fervidum restaurandæ disciplinæ, Ecclesiæque ampliandæ studium præ alio quovis oneri meo pastorali levando aptior esset, quique, nisi eum zeli amaritudo, et inconsiderantia in transversum egisset, Ecclesiæ bono, solatio, ac præsidio natus videbatur; dum, inquam, viderem virum hunc terminos, quos posuerunt patres nostri, quin imo quos patribus nostris divinus legifer, posuit, transilire, atque a veritatis tramite tanto longius, tantoque obstinatius aberrare, quo ipsum magis decipiebat species recti, et optimæ voluntatis conscientia.

Interim tamen scriptis suis unitatem catholicam scindebat, ad quam reducere protestantes moliebatur; zizaniorum extirpandorum prætextu, ex agro Dominico evellebat, et triticum; et fundatæ supra petram Ecclesiæ ruinam parabat, dum illi etiam suppetias ferre cogitaret: sed et adversus sanctam, catholico cuivis nonnisi cum religione suspiciendam, Romanam Sedem attollere quandoque supercilium, ejus jura extenuare, prærogativas obterere, jurisdictionem universalem, quam tota antiquitas venerata est, e medio tollere, imo et ejusdem Sedis præsules hinc inde probris conscindere non dubitavit; eo nimirum, ut asserit, consilio, ut vigentes in Romana curia abusus aboleret, Sedemque divi Petri, sublatis adscititiis, iisque monstrosis parergis, nativo suo splendori restitueret.

Ut autem omnia hæc tutius ageret, et parata fors temeritati suæ mala declinaret, ficto, Justini videlicet Febronii, nomine scripta sua vulgabat; et ita quidem caute, ut quamquam authoris nomen, uti hominum neminem, ita nec me lateret, argumenta tamen deessent, quibus eum conscripti operis convincerem. Sed et verebar, ne si eo hominem adigerem, ut Febronianorum scriptorum se authorem fateri cogeretur, jam asseclarum numero, et magnatum præsidio audacior effectus, eo proterviæ procederet, ut infelicis operis elucubratione optime se de Ecclesia, et veritate meritum esse contenderet; sicque ignis non jam lente et clanculum, ut antea, sese diffunderet, sed disjectis repagulis, in vastissimum et nunquam forte amplius extinguendum incendium erumperet.

A Deo itaque Optimo Maximo consilium, auxilium, temporaque opportuniora expectanda esse duxi; quem in finem indignas quidem, at sinceras ta-

(1) *Histor. Trevirens. Diplomat. auctor. Jo. Nicolao ab Hontheim. episc. Myriophyt. tom. 2. pag. 740 edit. August. Vind. anno 1750.*

men et fervidas, cum gemitu columbæ, bonorumque omnium votis unitas preces ad cœlum direxi; illius quoque frequenter interponens authoritatem, sanguinem, et merita, qui quæcumque in nomine ejus a patre petituri essemus, ea nos consecuturos esse promisit.

Quam benignum, quamque inclinatum supplicationibus meis se præbuerit consolator in se sperantium Deus, dignabitur Sanctitas tua ex adjuncto libello intelligere.

Prætermitto, ne longior sim, narrare, qua occasione dictum suffraganeum meum officii sui commonere incœperim; quibusque gradibus eum divina clementia ad Sanctitatis tuæ pedes reduxerit.

Verum hoc, utpote virtutis eximiæ argumentum, in venerabilis senis laudem præteriisse nefas foret; quod videlicet illum a primo instanti auspicati inter nos negotii usque ad ejus consummationem, numquam non humilem, docilem, modestum, et ad quævis jussa mea capessenda obedientem, ac promptum expertus fuerim.

Nec solum Sanctitati tuæ ad saniora consilia reversum auctoris nostri animum dictus ejus libellus exhibebit; sed et cum intimi solatii sensu considerandum sistet, quam humiliter cum sancta Sede reconciliari postulet, imo quantum gratiam hanc promereatur, et magnanima errorum suorum confessione, et amara pristinæ rationis, factorumque minus rectorum pœnitudine, et inconfusibili hodiernorum ejus sensuum hothodoxia, et acri, quo modo incenditur, inlata Ecclesiæ damna reparandi desiderio.

Atque inde est, cur supervacaneam rem me acturum arbitrer, si Te rogem, sanctissime pater, ut pœnitenti paternum sinum pandas; neque enim dubitare fas est, quin illius caritatem æmuleris qui super degeneri, sed jam converso filio misericordia motus accurrens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum, eique cum stola prima omnem paternum amorem reddidit.

Certe, si quidquid tibi est in me benevolentiæ (et multoties probasti inesse quamplurimum) reverteuti ad te carissimo fratri meo exhibueris, et viscera mea in Domino reficies, et incredibili me voluptate perfundes.

Confidens in bonitate Tua, hæc duxi scribenda tibi, sciens quod super id quod rogo facies; nec præteritarum imo io ejus noxarum oblivisceris, sed et filii loco eum habebis, amabis, literisque amicis, et senium ejus solaberis, et animum adversus stolida hominum judicia confirmabis: dignum quippe, et consentaneum tuæ clementiæ arbitror, ut qui suo erga sanctam Sedem obsequio fines nullos posuit, eum illimitato prorsus affectu Sanctitas Tua complectatur.

Transfusa jam in sinum tuum, Beatissime Pater, suavissimorum solatii, gaudii, spei, ac fiduciæ sensuum exuberantia, superest ut et coram te deponam humillimæ ac profundissimæ subjectionis tributum, quo, quamdiu vixero, in persona Sanctitatis tuæ honorare intendo venerabilem illam petram, cui inædificaturum se Ecclesiam suam Salvator promisit, et contra quam, haud secus ac Ecclesiam ipsam, nullæ unquam inferiorum potestates prævaliturae sunt.

Cumque in persona beatissimi prædecessoris tui divi Petri apostolorum principis, non agnorum modo omnium, sed et ovium tibi cura concredita sit, provinciaque demandata confirmandi fratres tuos; intolerabili fere et viribus meis longe superiori duarum ecclesiarum pondere quasi ad ima depressus, ad te, oculos, manus, vocemque attollo, suppliciter orans, ut fatiscentem sub tot animarum regimine, de quarum singulis severo judici mihi olim reddenda erit ratio, animum allevare, cæcutientem illuminare, aberrantem reducere, torpentem excitare digneris consiliis, jussis, ac præsertim plurimum valenti apud Deum precatione. Quæ omnia, ut apostolica benedictione mihi confirmare velis, vehementer a te peto, qui finaliter me, gregesque mihi, utut indigno, commissos paternæ tuæ benevolentiæ commendans, filialemque reverentiam et amorem humili sacrorum pedum osculo profitens subscribor.

Sanctitatis Tuæ

Ehrenbreitsein die 15. novembris 1778.

Devotissimus et Obedientissimus servus, et filius.

Clemens Wenceslaus archiepiscopus, et elector.

Nunc animos vestros ad Febronianam retractationem advertite.

Idem R. P. D. Stay legit retractationem episcopi Myriophytani suffraganei Trevirensis.

BEATISSIME PATER

Tenor retractationis Febroniana.

§. 3. Si quid mihi in longæva, et ad exitum declinante vita evenit triste, et acerbum (evenerunt autem haud pauca); illud omnium maximum, et intima viscerum penetrans est, quod per reverendissimum, et serenissimum dominum archiepiscopum meum, pastorem vigilantissimum, ad me pervenit, Sanctitatem vestram indigne ferre plura, quæ in libris Justini Febronii, seu quovis alio adscititio nomine a me evulgatis, aut forte etiam mihi suppositis continentur, utpote summæ Sedi injuriosa, nec non supremis ejus juribus detrahentia, proin sanctæ nostræ religioni (sane præter, et contra meam intentionem) noxia.

Cum autem nihil majus, et viro bono dignius sit, quam agnitum errorem confiteri, et præteritam culpam melioribus factis redimere; sic in primis agnosco, et deffleo errorem, ex zelo indiscreto protestantes Catholicæ Ecclesiæ, et apostolicæ Sedi reuniendi, huncque in finem etiam usus, et praxes particularium ecclesiarum, easque persæpe ultra modum exaggeratas, omnibus ecclesiis applicandi studio natum; neque eum, quoad vixero, deflere desinam. Dein deliberatum mihi constitutumque est, postquam culpam confessus, et veniam gratiamque a paterna Sanctitatis vestræ clementia supplex deprecatus fuero, sicuti jura et decorem summæ Sedis pro viribus tueri, ita et ejusdem sanctæ Sedis judicium libris et luminibus meis præferre, nullumque meæ erga eamdem submissioni ponere terminum. Eripuit mihi auctoritas Sanctitatis vestræ (in qua auctoritatem Jesu Christi recognosco) errorem. Itaque præsentes, eosque genuinos animi mei sensus de statu Ecclesiæ, et summis Sedis s. Petri apostolorum principis juribus, ad successoris ejus pedes omni cum submissione depono, tamquam in qua vivere, et mori cupio. Sunt autem ii sequentes.

In primis profiteor et agnosco cum *Tournelio*, claves Ecclesiæ, et uni Petro, et unitati simul a Christo concessas esse, ita ut unum aliud non excludat. Oportebat quippe meminisse cum *Tertulliano*, in Scorpiaco *cap.* 10. *eas Dominum Petro, et per eum Ecclesiæ reliquisse*; et cum *Optato*, de Schism. Donatist. *lib. VII. n.* 3. *Petrum claves regni coelorum communicandas ceteris solum accepisse*; ut enim de Petro ait *s. Leo*, serm. *III. in anniv.*, *si quid* (Christus) *cum eo commune ceteris voluit esse principibus, nunquam nisi per ipsum dedit quidquid aliis non negavit*: Scilicet claves datæ sunt uni Petro, quatenus ille primatum et regiminis potestatem accepit a Domino, idemque personam totius Ecclesiæ, seu supremus ejusdem post Christum, et sub Christo rector ac moderator gerebat. Datæ quoque sunt unitati, idest in bonum unitatis, et Petro præcipue, ut dictum est, et aliis etiam apostolis, eorumque successoribus episcopis, quibus docendi, ac regendi ministerium et potestas, seclusa plebe, commissa sunt in verbis: *Sicut me misit vivens pater, et ego mitto vos. Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata etc. Euntes docete omnes gentes etc. Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei*: Attamen cum dependentia a Petro, et cum subordinatione ad ipsum, qui eas, ut superius ait *s. Optatus*, communicandas ceteris solus accepit. Explodendus proinde error, haustus ex protestantium fontibus, ecclesiam collegium esse, non societatem, ut catholici sentiunt, in qua baptizati fideles ex institutione Christi sub legitimorum pastorum, ac præcipue summi pontificis regimine degunt; cujus regiminis protestas, a Christo constituta, veram subjectionis, et obedientiæ obligationem multitudini, seu universitati imponit.

Profiteor Dei filium, dum suam ecclesiam fundare, eamque esse unam vellet, formandæ ac regendæ huic unitati primatum in illa instituisse; huncque s. Petro commisisse. Firmiter assero cum ss. patribus *Cypriano*, *Hieronymo*, *Optato Milevitano*, *Gregorio Nazianzeno*, *Joanne Chrysostomo*, *Ambrosio*, *Leone M.*, *Gregorio M.*, et aliis, propterea inter duodecim apostolos, unum electum esse, ut capite constituto, super quo Ecclesia fundata est, schismatis tollatur occasio: ideo Christum, cum suis apostolis potestatem largiretur, ab uno, cui primatum tribuit, cœpisse, ut unam ecclesiam, et unitatem cathedræ, simulque unitatis originem demonstraret: schismaticum esse, qui, ut ait *Optatus*, contra singularem cathedram aliam collocat, vel ab ejus communione per obedientiæ negationem recedit: non habere Petri hæreditatem, qui Petri Sedem impia divisione discerpit: siquidem ubi est Petrus, ibi est Ecclesia: Petrum Ecclesiæ fundamenta (apostolos, sibi ut

capiti subordinatos) in fidem suam recepisse: eidem Petro, in quo primatus excellenti gratia præeminet, ipsorum etiam apostolorum curam a Christo esse commissam: ipsum esse os, et principem apostolici cœtus.

Assero hunc primatum (qui non ordinis, inspectionis, ac directionis tantum est, sed et veræ auctoritatis, ac jurisdictionis) quia non minus, quam unitas ipsa, pro cujus conservatione, ac regimine institutus est, perpetuus esse debebat, in Petri successores Romanos pontifices, Sedemque apostolicam, hujus unitatis centrum et radicem, jure divino transiisse, ut nulla ratione transferri a Romana ad aliam sedem valeat: ad hanc ecclesiam *propter potiorem principalitatem* (id est, propter supereminentem ejus dignitatem atque auctoritatem) uti ait *s. Irenæus, necesse esse omnem convenire ecclesiam, hoc est eos, qui sunt undique, fideles*: eam esse caput ecclesiarum, *a qua*, ut inquit *Bonifacius papa I. quisquis se absciudit, fit a christiana religione extorris.* Huic accedunt patres concilii Constantinopolitani IV. *sequentes*, ut ajunt, *in omnibus apostolicam Sedem, et observantes omnia ejus constituta, speramus, ut in una communione, quam Sedes apostolica prædicat, esse mereamur, in qua est vera et integra christianæ religionis soliditas; promittentes etiam, sequestratos a communione ecclesiæ catholicæ, idest, non consentientes Sedi apostolicæ, eorum nomina inter sacra non recitanda esse mysteria.*

In horum sequelam cum patribus *concilii oecumenici Florentini* agnosco, Romano Pontifici in B. Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem Ecclesiam a Domino Nostro Jesu Christo plenam potestatem traditam esse. Sicut autem pascendi, et regendi potestas sine conveniente auctoritate, jurisdictione, ac coactione (ad quam etiam, velut gravissima spiritualis pœna, pertinet excommunicatio, quoad fructum et suffragia generalia separans) subsistere non potest; sic talem a Christo ipso promanantem in Romano Pontifice, tamquam universalis Ecclesiæ capite, principe, ac magistro residere affirmo.

Profiteor quoque Romanum Pontificem esse summum judicem controversiarum in rebus fidei et morum; ac in omni ejusmodi controversia exorta, hinc inde dissentientibus animis, tum maxime audiendam vocem *Hieronymi*, scribentis ad Damasum: *Ego Beatitudini Tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior: super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus est .... Non novi Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum; quicumque tecum non colligit, spargit.* Et: *adhuc in tres partes scissa Ecclesia ad se rapere me festinat ... ego interim clamito: si quis cathedræ Petri jungitur, meus est.*

Addo specialim adversus errorem tum veterum, tum recentiorum novatorum, qui spreta multitudine episcoporum, capiti suo Romano Pontifici expresse, vel tacite adhærentium, Ecclesiam, ac veritatem in sua paucitate concludere non verentur, fieri non posse, ut a vero aberret corpus episcoporum, qui capiti suo Romano Pontifici adhærent: sic hæresim Lutheri jam ante *concilium Tridentinum* ab Ecclesia, præeunte pontifice, per ejus oraculum ultimato, et irrevocabiliter damnatum fuisse; quandoquidem Ecclesia capiti unita, sive per orbem universum dispersa, sive congregata in conciliis generalibus (in quibus episcopi jure proprio, ac judiciaria potestate sibi ex institutione Christi cohærente una cum summo pontifice definiunt) in dictis causis definiendis errare non possit, nec ab ea cathedra discendere, ad quam, teste *Cypriano*, perfidia non valet accedere; et in qua, manente dispositione veritatis, b. Petrus in accepta fortitudine petræ perseverans Ecclesiæ gubernacula non relinquit, ac per successores suos sedere, ac loqui non desinit.

Agnosco pariter datam Ecclesiæ a Christo authoritatem judicandi de sensu, seu doctrina propositionum, librorum, et authorum, ac fideles compellendi ad subscribendum suæ sententiæ; hos proinde teneri eidem acquiescere interna mentis et judicii adhæsione, non solum religioso, ut vocant, silentio; atque hujusmodi judicium nullatenus errori esse obnoxium. Constitutioni *Unigenitus*, ut dogmatico sanctæ Sedis Romanæ, et universalis Ecclesiæ decreto, omnimodam ab omnibus obedientiam deberi affirmo.

Dico cum *Avito Viennensi episcopo*, in rebus, quæ ad Ecclesiæ statum pertinent, si quid dubitationis fuerit exortum, ad Romanæ Ecclesiæ maximum sacerdotem, quasi ad caput nostrum, esse referendum.

Circa decretales Romanorum pontificum epistolas, profiteor cum *ss. Gelasio, et Leone*, eas venerabiliter susci-

piendas esse, et sancte custodiri debere.

AffirmoRomano pontifici jure divino competere jus indicendi, dirigendi, et confirmandi universalia concilia, quæ per ejus concursum plenam sortiuntur firmitatem, et infallibilitatem, independenter a quacumque alia acceptatione.

Concilium Tridentinum non tantum in causis fidei, sed etiam disciplinæ liberum fuisse profiteor, non obstante, quod pro illorum temporum, et rerum circumstantiis in eadem Sacrosanta synodo non potuerint omnia de quorumdam etiam proborum virorum voto ac desiderio reformari. Causas criminales episcoporum per concilium *Tridentinum, sess. XXIV. cap.* 5. summo pontifici, et apostolicæ Sedi merito reservatas judico. Cumque eadem sacra synodus, *sess. XIV. cap.* 1. declaraverit pontifices maximos, *pro suprema potestate sibi in universa Ecclesia tradita*, causas aliquas criminum graviores merito potuisse suo peculiari judicio reservare; non arbitror licere apertam hanc synodi declarationem eludere, aut obliquis, et coactis interpretationibus evertere, quasi hæc potestas summo pontifici non competeret proprie, ac originario, divinoque jure. Habet proinde idem pontifex, et jure exercet in universa Ecclesia protestatem dispensandi ex legitima causa in lege per generale concilium lata.

Primis jam tum Ecclesiæ temporibus ii censebantur spurii, adulterinique episcopi, quorum Romanus pontifex ordinationem, seu electionem absolute respueret, veluti *ultrajectinorum pseudo-episcoporum*, aliorumque eidem communioni, atque causæ adhærentium. Quamvis autem antiquioribus temporibus confirmatio, et consecratio neo-electorum episcoporum ad provinciales synodus, præcipue vero ad metropolitanum pertinuerit; attamen ligitimis de causis hæc diciplina per universum occidentem mutata fuit, neque pristinam hac in parte disciplinam reduci posse existimo, nisi de pleno atque libero summæ Sedis assensu. Idem de translationibus, et depositionibus episcoporum, nec non de erectionibus novarum Sedium episcopalium, servandum judico.

Canonizatio servorum Dei per papam *Alexandrum III.*, ad evitandos innumeros abusus, soli Romano pontifici, seclusis episcopis diœcesanis, merito reservata est. Quamquam et ab antiquioribus temporibus, ut habetur ex *Benedicto XIV. lib.* 1. *de beatif. et canon. Serv. Dei cap.* 10. *num.* 1., beatificationes ipsæ, quæ fiebant ab episcopis, vim obtinebant canonizationis, vel per expressam summi pontificis approbationem, vel per universalem, extra concilium, Ecclesiæ consensum, in quo tacita summi pontificis approbatio continebatur.

Quamvis olim vix aliæ causæ, quam majores, ex provinciis ad Romanam curiam deferrentur; attamen hodie in reverentiam summæ Sedis, ac pro suprema potestate eidem in universa Ecclesia divinitus tradita, legitimo communique usu invaluit, ut in quibusvis causis ecclesiasticis ad summum pontificem appelletur, ita ut ejusdem sanctissimi authoritate in suprema instantia judicetur, tum Romæ per judices ordinarios ibidem constitutos, tum per delegatos in partibus, pro diversitate locorum, morum, et concordatorum.

Summi pontifices *Pius II. Julius II.*, *et Gregorius XIII.* omni jure damnarunt appellationes a papa ad futurum concilium, cujus damnationis causas suis constitutionibus explicant. Sane jam antea reprobatas comperimus *a Gelasio* appellationes a Sede apostolica: *siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones, appellare voluerint; ab illa autem nemo sit appellare permissus.*

Equidem primævo Ecclesiæ usu omnia beneficia ad episcopi, tanquam ordinarii loci, dispositionem, seu collationem pertinuisse videntur; attamen cum sanæ rationis sit, ut summus et universalis pontifex plurium in provinciis gratiarum dispensator existat, sic minime injustæ, imo huic summi, et universalis pontificis qualitati consonæ fuerunt beneficiorum reservationes, quæ deinceps nationum concordatis firmatæ, et respective moderatæ sunt. Hæc concordata, utpote vim pacti habentia, religiose omnino servanda sunt. Declararunt autem sæpius Romani pontifices, signanter *Gregorius XIII.*, longe a suo animo abesse concordatorum, nominatim Germaniæ, infractionem.

Annatæ ad sublevandas necessitates Romanæ curiæ, pro omnibus ecclesiis excubantis, laborantis, et sumptus portantis, pro legitimis habendæ; atque ut tales, eo saltem usque retinendæ sunt, donec alia æque com-

moda ratione, apostolicæ Sedis judicio, sustentationi, atque innumeris oneribus ejusdem curiæ provisum fuerit.

Exemptio regularium (quorum magna in Ecclesia est utilitas), eorundemque immediata subjectio ad apostolicam Sedem, legitimis ex causis, in bonum non tantum religiosorum ordinum, sed etiam universalis Ecclesiæ, videlicet ad faciliorem eorumdem sub uno supremo capite gubernationem, introducta, et ab omnibus ecclesiis agnita, nedum a seculari potestate, sed nec ab una particulari synodo abrogari valet. Abusibus, ex hac exemptione nasci valentibus, per *concilium Tridentinum* occursum, et provisum est.

Scio episcopos non ab Ecclesia, seu fidelium universitate, sed a Spiritu Sancto positos, ut commissos sibi greges intra suas solum diœceses pascant et regant, cum debita ad Romanum pontificem subordinatione. Quamvis autem illis primis Ecclesiæ temporibus ampliorem, pro varietate disciplinæ, in his quæ jurisdictionis sunt, potestatem exercuerint; potuere tamen canones ejus usum intra strictiores terminos coercere, quos privata authoritate extendere nefas foret.

In illis, quæ ad fidem, sacramenta, et ecclesiasticam disciplinam pertinent, potestas ecclesiastica pleno jure decernit, sine concursu potestatis civilis; ratione tamen mutuæ protectionis, quam sibi invicem debent, ad hanc spectat, juxta mentem Ecclesiæ, et quantum ipsa optat, ejus canones protegere, et exequendos curare per media temporalia.

Finaliter judico, curandum omni legitimo ac meliori modo, ut pax et concordia inter Ecclesiam, et rempublicam perpetuo retineatur; atque adeo, quoad fides, et religionis jura patiuntur, vitandas esse occasiones offensionum, unde et dissidia oriri, et gravia mala in religionis detrimentum timeri possent.

Accipe, Sanctissime Pater, has assertiones, velut tesseram genuinæ meæ sententiæ de divinis, atque eminentioribus tuis, tuæque Sedis juribus, tanquam monumentum revocationis omnium, quæ adversum ea, et si quæ fortasse alia veræ doctrinæ capita, seu universalis Ecclesiæ jura (licet præter intentionem) a me quavis via, aut modo dicta, scriptaque fuere, vel scripta videri possent.

Si quid ultra est, quod circa fidei, seu doctrinæ meæ professionem ac declarationem, quam in omnibus Sanctæ Romanæ, atque apostolicæ Ecclesiæ conformem esse cupio, jubes, aut postulas; habebis me semper ad eamdem germana sinceritate edendam obedientem ac promptum. Non negabis interim (sic humillime confido) veniam erranti, qui medias etiam inter deviationes nihilhominus cum patribus *concilii Lateranensis* semper agnovit, et quoad vivet, agnoscet, Romanam Ecclesiam, disponente Domino, super omnes alias ordinariæ potestatis obtinere principatum, utpote matrem universorum Christifidelium; qui cum *divo Bernardo* sine fraude et fuco profitetur: esse alios aliis assignatos greges, singulis singulos; tibi universos, uni unum, non modo ovium, sed et pastorum, tanquam uni omnium pastori, qui cum *s. Hieronymo* non ignorans Romanam Ecclesiam supra petram, qui Christus est, ædificatam, nihil magis desiderat, quam cathedræ Petri (qui etiam *per Christum factus est petra*, ut ait *s. Maximus Taurinensis*) perpetuo consociari. Suscipe me in hanc unionem; redde pœnitenti filio paternum affectum; et in pignus hujus gratiæ da jacenti ante sacratos pedes tuos, eosque deosculanti, apostolicam benedictionem.

Sanctitatis Tuæ,

Treviris 1. Novembris Ann. MDCCLXXVIII.

Humillimo et obedientissimo filio
Joanni Nicolao ab Hontheim episcopo Myriophytano suffraganeo Trevirensi manu propria.

Nostras modo in forma Brevis literas, quibus ad utrumque respondimus, audietis.

Postremo ab eodem lectæ sunt epistolæ Sanctitatis Suæ ad utrumque.

Venerabili fratri Clementi Wenceslao archiepiscopo Augustano, S. R. I. principi electori.

Pius papa VI.

§. 4. Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. Nihil nobis gratius, atque acceptius tuis literis contingere unquam potuit, venerabilis frater; nihil iis, quæ Nobis ipsæ attulerunt, exoptatius. Incredibile est, quanto inde, quamque immenso repleti gau-

Literæ apostolicæ quibus archiepiscopo Trevirensi gratias agitur pro bene acto negocio super reportata retractatione auctoris.

dio sumus: idque tu ipse magis ex tuo lætitiæ sensu existimare poteris, quam Nos ullis tibi significationibus exponere valeamus. Illo, quem nunciasti, successu, illo, quem transmisisti, *retractationis* libello, gravissimam detraxisti Nobis, quæ jamdiu animo infixa erat, de *Febronianis* scriptis solicitudinem; quantumque antea de illatis illinc in Ecclesiam damnis dolebamus, tantam nunc in spem inducimur fore, ut iis ipsis scriptis jam a suo auctore repudiatis, abdicatis, ab damnatis, accepta detrimenta sarciri tandem ac refici videamus. Hunc a Deo ipso rei exitum eo magis expectamus, quo magis illius digitum, cor hominis altissime pervadentem, atque immutantem agnoscimus. Tuos ille sermones, cum episcopo Myriophytano suffraganeo tuo a te habitos tua in ipso ab errandi via deducendo consilia, tuas actiones pro sua gloria, atque Ecclesiæ utilitate susceptas sui spiritus afflatu moderabatur, sua ope præsidioque muniebat, opportunitatesque omnes, et differendi, atque agendi tempora sapientia sua gubernabat. Illi igitur, qui dives est in misericordia, summæ immortalesque habendæ sunt a Nobis gratiæ, quod et tua vota, studia, ac labores, et Nostras non intermissas preces, ac lacrymas, in cordis humilitate ad eum fusas, tam liberaliter, tam benigne tandem respexerit. Verum cum ab ipso tua fuerit opera, tamquam suæ miserationis instrumentum, adhibita, ipsam hanc tam egregiam, tamque excellentem operam ac virtutem tuam intima animi Nostri comprobatione prosequimur, atque in cœlum extollimus; tibique venerabilis frater, ita gratulamur, ut nihil unquam a te in tuo episcopali munere neque gloriosius, neque utilius suscipi, atque effici potuisse apostolica voce prædicemus. Summa esse tua fatemur de Nobis, de sancta hac Sede, Ecclesiaque universa merita, ac maxima inde, nec unquam interitura accessisse ad pristinam tuam laudis ac splendoris amplitudinem veræ solidæque gloriæ ornamenta. Hæc eximia Nostra de te judicia pari etiam gratissimi animi testimonio, summique in te amoris, existimationis, ac studii declaratione cumulamus. Proinde quod tu nunc a Nobis vehementer exoptas, atque efflagitas, ut venerabilem fratrem Joannem Nicolaum episcopum Myriophytanum jamdiu aberrantem, ac ad Nos modo revertentem, in gratiam, benevolentiamque Nostram restituamus, magnopere quidem gaudemus in eo, quod Nostra animi inductione cupidissime præstituri sumus, una etiam Nos esse tuo huic gravissimo postulato præclare satisfacturos. Itaque omnia, prout fieri a Nobis cupis, ab ipso antea in apostolicæ hujus Sedis, Ecclesiæque jura perperam atque inconsulte dicta, scripta, actaque ex animo rimittimus, condonamus, atque ignoscimus; ad eaque respicimus, quæ nunc consecuta sunt, quæ nimirum a te, atque ab illo ipso etiam de præsenti suo animi sensu ad Nos deferuntur; eumdem in paternæ caritatis sinum, atque in complexum Nostrum libenter, amanterque recipimus, ac tamquam inventam ovem, quæ perierat, humeris Nostris imponimus, atque ad hanc solidissimam veritatis petram læti exultatesque reportamus, ac inter ceteros coepiscopos fratres, itemque filios Nostros adnumeramus; et quo amplius habeat paterni hujus amoris, lætitiæque Nostræ argumentum, non mediocri etiam laude, et commendatione hanc ipsius actionem exornamus. Commendari enim oportere a Nobis intelligimus ejus cum ingenii docilitate conjunctam animi fortitudinem, quæ in suo hoc facto perspicue conspicitur atque eminet, dum illas suas, quas tantopere adamarat antea, propugnaratque sententias, abjicit nunc, ac detestatur, dum plurimorum huic Petri Cathedræ aut adversantium, aut invidentium, quos undique in suas partes laudesque pertraxerat, judiciis non retrahitur, non permovetur. Quid hoc est, nisi quodammodo pro veritatis, quæ affulsit, amore semetipsum contemnere, ex Saulo novum in se Paulum exprimere, de ambitione, de sui laude, de profani sæculi hujus aura fortiter, egregieque triumphare? Quo certe humanæ naturæ imbellicitas pertingere non potest, nisi divina ope fulta, ac roborata. Divinæ igitur voluntatis rationibus inhærere Nos putamus, dum eumdem singulari laude prosequimur, quæ potissimum in Dei ipsius gloriam est redundatura. Idcirco jam nunc ipsi amantissimis respondemus literis, quas hisce conjunctas ad te transmittimus; in iisque intimæ reconciliationis, gratiæ, laudationisque Nostræ testem apostolicam benedictionem ex animo concedimus. Ut autem ad te regrediamur, venerabilis frater, ita tua hac virtute tuaque felicitate gaudemus, ut plurimum ob ipsum etiam tam singulare, tamque præstans exemplum, in te splendoris, in apostolicam Sedem utilitatis adjunctum iri cumulum judicemus. Ma-

ximo enim exemplum illud ceteris omnibus episcopis incitamento ad sacra tuenda, et propugnanda jura futurum confidimus: eos vero acerrime poterit sua claritate ac luce ad imitationem impellere, quibus ob locorum propinquitatem erit ipsum multo conspectius; quibusque deesse jam hoc tempore non potest ejusmodi exhibendæ, exercendæque virtutis copia. Nunc vero etsi te ipsum in posterum tui similem futurum non dubitemus, valdeque lætemur nulla te hortatione indigere, qui tua sponte ad præclara quæque inflammaris; tamen ut magis tibi constare possit, quantum adhuc tua virtute nitamur, illud nunc a te expectamus, ut quem a Deo recepit suffraganeus tuus docilitatis spiritum, eodem pro tua apud ipsum auctoritate velis uti ad debitam ab ipso exigendam, quam promisit, operam, qua illud errorum propugnaculum, quod jampridem excitavit, idem ipse sui ingenii, suæque doctrinæ ope dejicere, ac funditus delere pergat; ex quo certe præcipuum ipsi illi retractationi suæ pondus adjungetur. Tecum præterea s. Leonis magni adhibemus ad Theodoretum, Cyri episcopum, scribentis verba: (1) *Victoria, quam Christus Dominus Noster suæ donavit Ecclesiæ, quamdiu in hoc mundo versamur, licet fiduciam majorem tribuat, non tamen in totum sollicitudinem perimit, nec ut dormiamus donata est, sed ut suavius vigilemus.* Jam quod reliquum est, et perspectissima Nobis antea erant tua in Nos, et apostolicam hanc b. Petri cathedram studii, conjunctionis, observantiæ, pietatisque officia; et nunc adeo grata et jucunda est eorumdem in epistola tua luculentissima confirmatio, ut nihil cupiamus magis, quam palam omnibus facere posse, quantam tui, tuæque dignitatis ac virtutis rationem habeamus, quantumque ad ea omnia præstanda, quæ ad tuæ laudis gloriæque incrementa faciant, atque ab hujus s. Sedis beneficentia proficisci possint, potissimum incendamur. Interim Deum Opt. Max. precamur, ut cum ipse præstantium tuorum meritorum suasor, impulsor, atque auctor extiterit, idem etiam esse suorum in te munerum amplificator velit. Atque hujus divinæ benignitatis auspicem apostolicam benedictionem tibi, venerabilis frater, tuæque fidei concreditis populis intimo paternæ caritatis sensu amantissime impertimur. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xix. decembris MDCCLXXVIII. pontificatus nostri anno quarto.

Benedictus Stay

Venerabili fratri Joanni Nicolao episcopo Myriophytano

Pius papa VI.

§. 5. Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. Quod summopere semper optavimus, quodque a Deo Optimo Maximo omni animi contentione precati sumus, ut tu, venerabilis frater, cordis dolore tactus intrinsecus, tandem aliquando a suscepta jamdudum offensionis, atque erroris semita illius veneratione digredereris; teque ipsum ad veræ doctrinæ lucem revocares; id nunc contigisse et ex literis venerabilis fratris Clementis Wenceslai Trevirensis archiepiscopi, et S. R. I. principis electoris, et ex transmisso Nobis tuo retractationis libello incredibili paterni Nostri animi jucunditate intelleximus. Maximas extitisse Nobis a te antea doloris, atque ægritudinis causas, ipse facile percipere potes; cum te nimirum intueremur hujus apostolicæ Sedis beneficio ad episcopatum evectum, ipsique tanto necessitudinis nomine devinctum, tamen insurrexisse ad eamdem oppugnandam, idque conari, ut ejus antiquissima jura, atque a Christo Domino derivata privilegia minueres, ac labefactares. Divinis Nos sane freti promissionibus certissime confidebamus, solidissimam hanc veritatis petram nullis unquam adversis ventis, ac tempestatibus concuti posse, atque ad ruinam impelli. Sed et tuam dolebamus vicem, qui te tantopere a Nobis averteres, atque aberrares, et eorum etiam omnium errorem perniciemque deflebamus, quos ingenium tuum, amplaque eruditionis, ac doctrinæ species ad tuas partes, hoc præsertim adversissimo Ecclesiæ, ac religioni tempore, facile pertrahebat, atque aggregabat. Has pristinas gravissimas molestias, perpetuasque sollicitudines Nostras non idcirco nunc commemorandas suscepimus, venerabilis frater, ut tibi quidquam exprobare videamur; sed ut luculentissime declaremus, in quale, quantumque illæ jam conversæ sint gaudium, quamque ex ipsa

Literæ apostolicæ, quibus recipitur retractatio auctoris, et absolvitur ipse ab censuris.

(1) *Epist. 93. cap. 6. part. 2. oper. cit. edit.*

superioris temporis recordatione sensus in Nobis tuæ hujus reversionis fiat jucundior. Cognoscimus certe in tuis hisce immutatis consiliis Dei virtutem, ac misericordiam, qui non reliquit te usque in finem, sed novam tibi mentem voluntatemque per Sanctum Spiritum immisit, atque indidit; eique quantas maximas possumus intima animi fide gratias persolvimus, teque etiam hortamur, ut hæc ipsi debita tuæ religionis officia in humilitatis sensu exhibere ac referre nunquam intermittas. Porro ut tu ipse pro tanto beneficio, post Deum, unice obstrictus es eidem Trevirensi archiepiscopo tuo; ita Nos itidem plurimum ipsi debere ultro profitemur, qui sua tandem opera, sapientia, ac virtute perfecit, ut divina ope te ad hanc beati Petri cathedram cum gemitu sisteres, implorares veniam, ad ejusque cultum, obsequium, ac reverentiam puro corde, et conscientia bona, et fide non ficta redires. Hoc nimirum de te persuadent Nobis præter summam ejus amplissimi viri auctoritatem, ipsa ratio epistolæ, ac retractationis tuæ, in qua post plurima singillatim, atque accurate expressa, a teque revocata, animum præteritorum omnium pœnitentem exhibes, eumque in modum comparatum esse confirmas, ut cetera etiam, quæ non expresseris, contra apostolicæ Sedis decreta, ac doctrinam a te unquam prolata, statim, ut admonitus fueris, te ad veritatis normam redacturum esse pollicearis. Hoc optimæ voluntatis tuæ testimonium Nos perlibenter suscipimus; hoc certum tuæ constantiæ pignus esse existimamus. Proinde remittentes tibi quascumque canonicas, et spirituales pœnas, te, venerabilis frater, quod tam enixe a Nobis suppliciterque postulas, in Nostram, et sanctæ hujus Sedis gratiam reconciliamus, ac restituimus; tibi pacem, quam a Christo Domino didicimus, largimur; tibi paterno amplexu occurrimus; te inter episcopos collegas Nostros adnumeramus, atque amantissimis verbis filium etiam Nostrum compellamus. Dum hunc Nostrum, ut vides, amorem tibi tam prolixe deferimus, eumdem etiam cum plurima tui commendatione ac laude jam nunc conjungere minime dubitamus, neque enim dissimulare possumus in tua hac actione conspici a Nobis et docilitatem ingenii, et magnitudinem animi tui. Nam quid majus a te fieri, quid fortius potuit, quam discussa errorum caligine, a pristina mentis elatione ad christianæ humilitatis sensum demitti, tuas abjicere ac reprobare sententias, veritati posthabere exorituros de te rumores, temetipsum quodammodo vincere atque contemnere? Quod quanto difficilius est, humanæque naturæ vires excendens, tanto magis intelligimus abundare in te divitias gratiæ et bonitatis Dei. Ita certe boni omnes, quorum gravissima apud te esse debent judicia, Nobiscum sentient, cum Nos, quæ operata sint in te dextra Domini, palam faciemus. Tu itidem, venerabilis frater, illud nunc potissimum age, ut omnes populi publica tua veritatis a te agnitæ confessione, divinæque potentiæ celebratione quid per ejus misericordiæ gratiam sis consecutus, intelligant. Maximum existima, atque opportunissimum illati a Febronio in Ecclesiam detrimenti futurum remedium, si tu ipse, qui eos libros conscripsisti, eosdem, ut erant antea ad plurimorum ruinam, ita nunc ad ipsorum ædificationem refutes, convincas, ac redarguas. Etsi provecta jam ætate sis, integris tamen adhuc te, Deo juvante, pollere cum animi, tum corporis viribus non ignoramus. Quid potius igitur, quid utilius, quid præstantius reliquo vitæ tempore facias, quam, ut qua manu vulnera Ecclesiæ atque apostolicæ Sedi inflixisti, eadem illa ipsa alligare, ac persanare omni studio, ac labore contendas? Habes profecto plurimos, quos imitere, præcedentibus Ecclesiæ temporibus insignes et sanctitate et doctrina viros, qui nedum prioris ætatis errata retractare veriti non sunt, sed eadem semel detecta constantissime rejicientes, maximam hoc ipso apud omnes suo nomini gloriam compararunt (1). Eja igitur, venerabi-

---

(1) *Epist. Maximi, Urban., Sidon. et Machar. de suo reditu ex schismat. L. inter epistol. s. Cyprian. edit. Paris. cum adnotat. Pamel. ann.* 1603. *s. Augustin. in prolog. lib. Retractation. tom.* 1. *operum edit. Paris Monachor. s. Maur.* Neque enim quisquam, nisi imprudens, ideo quia mea errata reprehendo, me reprehendere audebit. Sed si dicit, non ea debuisse a me dici, quæ postea mihi etiam displicerent; verum dicit, et mecum facit. Eorum quippe reprehensor est, quorum et ego sum. Neque enim ea reprehendere deberem, si dicere debuissem.

lis frater, *exere vires*, te ipsis s. Joannis Chrysostomi verbis excitamus, (1) *fortiter dimica, atrociter in proelio isto concerta, considera pactum, conditionem attende, militiam nosce; pactum, quod spopondisti; conditionem, qua accessisti; militiam, cui nomen dedisti*; tibi etiam s. Bonifacii Moguntini episcopi, Germaniæque apostoli, plenas auctoritatis voces subjicimus, quem tibi ignotum esse non potest aliquantulum etiam ad Palatiolum monasterium prope Treviros constitisse (2): ille ad Zachariam scribens testatur, nihil tam se optare, quam *catholicam fidem et unitatem Romanæ Ecclesiæ servando dilatare, et quantoscumque audientes, vel discipulos in ista legatione mihi Deus donaverit, ad obedientiam apostolicæ Sedis imitare, et inclinare* (3). Nos vero tibi ipsum Zachariæ ad Bonifacium responsum damus: *Domini deprecamur clementiam, licet peccatores, ut suo te muniat, et confortet auxilio, Nosque annuat prosperitatis tuæ semper læta suscipere nuncia* (4). Demum pro Dei benignitate nova, semperque uberiora in posterum a te lætitiæ Nostræ, tuæque commendationis argumenta expectantes, apostolicam benedictionem tibi, venerabilis frater, cœlestium munerum omnium auspicem, in paternæ gratiæ, pacis, caritatisque amplexu ex animo, ac peramanter impertimur. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xix. decembris MDCCLXXVIII. pontificatus Nostri anno quarto.

Benedictus Stay

Hisce absolutis, præfatus R. P. D. Stay egressus est e loco consistorii; et Sanctissimus allocutionem sic prosecutus est

Laudatur auctoris consilium.

§. 6. Ex quibus omnibus præclare intellexistis, venerabiles fratres, quid hac in re actum jam sit; præcipue vero constare vobis potuit, quam candido, sincero, atque ingenuo animo in cor suum se rediisse fateatur Febronius; et, quod animadverti maxime debet, non temporali ullo commodo illectus, non virium infirmitate fractus, non ingenio debilitatus, nec molestis inductus suasionibus, sed sola veritatis agnitione permotus, sola supernæ gratiæ illustratione perfusus, solo denique salutis suæ desiderio incensus, errores suos singulari studio rejiciat, summaque contentione ejuret; ut retractationis libellum, quem *propria manu totum perscribere voluit*, selectis *patrum auctoritatibus, et rationibus roborarit*. Nonne hæc est mutatio dexteræ Excelsi? *qui innumeris charismatum donis universum Ecclesiæ corpus exornat, ut per multos unius luminis radios idem ubique splendor appareat, nec possit nisi gloria esse Christi, cujuslibet meritum christiani.* (1) Neque enim exiguum id esse reputamus episcopi Myriophytani meritum, qui sanctissimos Job, et Davidem imitatus, nullam afferri sibi moram passus est ab importuno, quo imbecilles animi plerumque capiuntur, pudore errata sua confitendi; sed summam ingenii docilitatem, ac miram animi fortitudinem in damnandis sententiis suis, seque ipso pro veritate abjiciendo, declaravit: audiatur hic Ambrosius, cujus verbis dum Febronii laudes cumulantur, vulgi stultitia detestatur: *Amicus Dei, propheta Dei, rex ab ipso electus Deo, et unctus in regnum, flagellis se spontaneus offerebat, nec erubescebat; et tu erubescis? non multum ista verecundia tibi opitulabitur, cum ad judicium Dei veneris: sed pudoris te istius poenitebit; cum in conspectu non solum hominum, sed etiam angelorum, et omnium potestatum coelestium constitutus, cœperis peccata propria non negare. . . . non esset hodie in requie servulus meus Job, si erubuisset tres illos reges amicos suos; nec ipse David, si erubuisset delicta propria confiteri... Et quia uterque eorum non erubuit factorum suorum pretium in mea ponere potestate, meo se judicio voluntatique committere; nec ego de talibus servulis erubescam, ut appellem amicos meos, qui meam studuerint facere volunta-*

(1) *Serm. de martyrib. Quod aut imitand., aut non laudandi sunt. Tom.* 3. *oper. edit. Paris.* 1581. *pag.* 849.

(2) *Brower. annal. Trevirens. tom.* 1. *lib.* 7. *num.* 116. *Bollandist. act. ss. Junii tom.* 1. *die* 5. §. 2., *dein. in* 4. *vita ejusd. s. Bonifac.* §. 2.

(3) *In collect. concilior. Labb. tom.* 6. *pag.* 1495. *edit. Paris.* 1671.

(4) *In citat. collect. Labb. pag.* 1527.

(1) S. Leo M. *serm.* 63. *cap.* 7. *par.* 1. *oper. cit. edit.*

tem. (1) Accedere etiam ad ipsius meritum debet, quod cum a perniciosa dissensione ipse jam discessisset, ab eadem itidem suo exemplo brevi abducturum eos confidamus, qui hactenus illius, tamquam sui ductoris, signa sunt secuti.

Quid boni ab ejus facto sit exspectandum exponitur.

§. 7. Si Dioscori interitus, qui in sua sentiendi pravitate obiit, ut scribit Leo magnus, (2) *in profundiora dejecit asseclas ejus, et perfidiæ incentore sublato, instabiles quædam, et insipientes animæ habent, quod paveant, non habent, quod sequantur*; quales nunc esse Februniani debent, auctorem suum videntes, non jam extinctum, sed immutatum, sed sectatorum omnium in seipso damnantem errores? Habent illi adhuc quem sequantur, si ipso præeunte redire ad officium, ad sanitatem velint; sin renuant, et in sua defectione persistant, quid jam illis supererit, detracto duce, nisi ut incerti paveant, confusi ut erubescant? Qui enim se a Romana Ecclesia sejungunt, in eaque constitutam unitatem dividunt, dum amantissimæ suæ matris sinum, et amplexum recusant, omnem suam substantiam quasi profugi, et inopes dispergunt. Verumtamen pergant illi, quas libuerit, fraudes, insidiasque huic Ecclesiæ struere, atque inferre calumnias, et, ut magis adhuc obtrectent, sæculi potestatibus eamdem obsistere, atque adversari clament; tamen vel inviti agnoscant, ac fateantur necesse est, quanta nunc iis auctoritatis species decesserit, quamque in apertum aggerata illa falsitatis commenta proferantur. Neque se magno similiter errantium numero tueri poterunt, sibique de multitudine blandiri; ut enim Ambrosius egregie monuit: (3) *Multitudo sociorum impunitatem non facit criminum: nam in Sodoma, et Gomorrha, et in totis quinque civitatibus innumerabiles utique habitabant populi, et omnes pariter . . . igneis imbribus conflagrarunt.*

Absolutio auctori concessa.

§. 8. Nos interea Myriophytanum episcopum, qui manifesta professione a se abjecit, ac repulit quidquid in scriptis suis Romana detestatur Ecclesia, et nihil simulatum, nihil obscurum, nihil ambiguum in sua retractatione intexuit, diutius morari non possumus, quin, etsi magno a Nobis locorum intervallo divisum, in spiritu caritatis amplectamur; et ab ineffabili misericordia Dei non judicemus alienum, sed omnis culpæ abolitionem, et apostolicæ pacis gratiam impertiamur: *nullas patitur veniæ moras vera conversio; et in dispensandis Dei donis non debemus esse difficiles, nec accusantium se lacrymas, gemitusque negligere, cum ipsam poenitendi affectionem ex Dei credamus inspiratione conceptam.* (1) Aliter, uti docuit per aptissimas similitudines Cyprianus, (2) præcluderemus, atque abscinderemus iter doloris, ac pœnitendi viam; et dum fructus pœnitentiæ intercipitur, pœnitentia ipsa tollitur. Supremus enim Creator noster magis placatur voluntate, quam sanguine, ut ostendit in Abraham, cujus fidem in filii oblatione requisivit; at si eum jussit offerri, tamen non permisit occidi. (3) Huic Nostræ voluntati magnum adjecit incitamentum Trevirensis archiepiscopus, qui idipsum a Nobis summo studio postulavit. Ipsi non solum omnem habemus, pro sua amplitudine, ac virtute, fidem; sed tantum existimationis, caritatis, ac laudis pro innumeris suis in Ecclesiam meritis deferimus, ut incredibilem in modum illius studiis, illius gloriæ faveamus. Ejus maximæ, post Deum, in eximio hoc opere partes extiterunt; ejusdem consiliis, atque actis, tam præclara incœpta præclariores sunt exitus consecuti. Summa est præterea ipsius Nobiscum conjunctio, summa erga apostolicam hanc Sedem observantia. Quapropter dum ipsum debita hac prædicatione prosequimur, dum tantopere de sua pietate gaudemus; adhuc multo majore fiducia nunc ab ipso petimus, eumque obsecramus, ut pastorali animo pergat adversariorum machinamenta confringere, coepiscoporum excitet diligentiam, ut quos eadem unitatis causa conjungit, eodem ardore inflammentur in revocandis iis, qui a veritatis semita inconsultius deerrarunt in suis ecclesiis, ut ita *Domini ovile reparetur, et per sollicitudinem charita-*

(1) *Lib. de laps. Virginis consecr. cap. 9. num. 41. tom. 2. oper. col. 316. sapracit. edit. Paris.*

(2) *Enarrat. in ps. David. 37. num. 51. tom. 1. oper. col. 838. edit. Paris. monach. s. Mauri.*

(3) *Epist. 111.*

(1) *S. Leo M. epist. 83. cap. 4.*

(2) *Epist. 52. juxt. edit. Paris. 1603.*

(3) *S. Petr. Chrysol. serm. 108. edit. Lugdun. 1627.*

-is atque doctrinæ, omnes Christi oves unum se sentiant habere pastorem (1)

Gaudium suum exprimit Pontifex.

§. 9. Hæc sunt, venerabiles fratres, quæ in sinu Nostro diutius continere præ gaudio non potuimus, quin vobiscum communicaremus, ut quos antea solicitudinis, ac doloris socios habuimus, nunc consolationis Nostræ compotes, participesque faciamus. Præclaram tribuit annunciandæ hujus lætitiæ opportunitatem, illamque potissimum auget, hæc ipsa solemnis, quam celebramus, reparationis dies (2), in qua *rex pacis, cum sua pace procedens, fugavit omne dissidium, dissensiones depulit, discordiam perturbavit, et sicut coelum splendor solis, ita Ecclesiam fulgore pacis illuminat . . . ut nunc procedente Christo rege pacis omne, quod triste est, auferatur a medio, et illucescente veritate, fugetur mendacium* (1).

Secum in Domino gloriari omnes desiderat.

§. 10. Hic etiam aptissimus se obtulit Nobis ad vos alloquendum locus, e conspectu nempe gloriosæ confessionis principis apostolorum, qui petra est, ad quam eliduntur filii Babylonis, et obtinens cum æterno sacerdote indeficiens consortium, Sedi suæ præesse non desinit, ut omnino Febronii pœnitentiam ejus patrocinio referre debeamus.

Plurimam quoque jucunditatem attulit vos alloqui e latere corporis magni Leonis, quo Christus utitur assertore; cujus scripta suavissima præbent legentibus spectacula; *quemque advocatum, et propugnatorem veritatis invenimus* (2).

Gloriemur itaque in Domino, venerabiles fratres, et causam hujusce actionis ad originem suam, caputque ferentes, illi immortales gratias, illi laudem, gloriam, et honorem tribuamus, in cujus manu, et hominum corda, et momenta sunt temporum.

---

(1) *S. Leo M. epist.* 141. *in fin.*

(2) Alexander PP. VI., uti proditum in diario Burchardi cæremoniarum magistri, habuit die 25 martii 1498. Consistorium secretum, recurrente dominica quarta quadragesimæ, *Lœtare* nuncupat., in quo providit nonnullas episcopales ecclesias. Benedixit rosam auream; et deinde venit ad cappellam majorem, in qua celebravit missam card. Perusinus.

Julius PP. II., teste diario Paridis de Crassis cærem. mag., habuit consistorium secretum in aula paramentorum die 23 februarii 1505., recurrente dominica tertia quadragesimæ; et postea venit ad cappellam, in qua missam cantavit archiepiscopus Atheniensis adsistens.

In diario Phebei cærem. mag. an. 1646., legitur: *Feria* 2 *die* 12 *mensis martii, licet sit festum palatii, videlicet s. Gregorii Magni, tamen habitum est consistorium secretum, præsentibus triginta cardinalibus; in quo propositæ sunt multæ ecclesiæ, et petitum pallium pro ecclesia Strigoniensi etc. Heri mane, cum Sanctissimus* (Innocentiu PP. X.) *cursori dixisset, quod hac mane esset consistorium; dictum est respondisse: Esse festum Palatii, et ideo celebrari non posse consistorium. Cui quam prudentissime summus pontifex, possumus inquit.*

Clemens XIII. die 24 decembris 1767 mandavit indici consistorium secretum, dum cantabantur prim. vesper. nativitatis Domini Nostri Jesu Christi; quibus expletis, habuit consistorium in aula consistoriali palatii quirinalis, et gravi allocutione exposuit necessitates catholicæ Ecclesiæ, et decrevit solemnem utriusque cleri supplicationem habend. die 28 eiusd. mensis, fest. SS. Innocentium, in basilica Vaticana. Cui idem summus Pontifex cum sac. cardinal. collegio, ac omnibus Romanæ curiæ præsulibus interfuit.

(1) *S. Petr. Chrysol. Serm.* 149. *cit. edit.*

(2) *Theodoret. Episc. Cyr. ad S. Abund. Episc. Comens. apud Bason. ad ann. Christi* 450. *num.* 33. *tom.* 8. *Annal. edit. Lucens.*

Dat. die 18. januarii 1779. Anno IV.

CLXXXIX.

Electio Nicolai Nellemam facta ab pseudo-archiepiscopo Ultrajectino in episcopum Daventriensem declaratur irrita, et illegitima, illiusque consecratio sacrilega definitur, pronunciata in utrosque anathematis pœna.

Dilectis filiis universis Catholicis in fœderato Belgio commorantibus

Pius PP. VI.

Dilecti filii salutem, et apostolicam benedictionem.

Refert subitam falsi episcopi Daventriensis mortem.

§. 1. Nova et in dies deteriora invalescunt isthic, dilecti filii, et ad Nos deferuntur audaciæ ac inobedientiæ exempla, propter quæ iteratas paucis post mensibus damus has ad vos literas, ut de iis etiam, quæ postremo sub oculis pene vestris acciderunt, pro solicitudinis Nostræ parte vobiscum agamus. Post nefariam illam Adriani Broekman in Harlemensem episcopum electionem et consecrationem, de quibus, quæ Nostra fuerint judicia, non ignoratis, nunciatum Nobis est nuper Bartholomeum Joannem Byeveld, qui se contra apostolica decreta a san. mem. Benedicto XIV. prædecessore Nostro die 29. decembris 1757. facta pro Daventriensi episcopo gerebat, morte correptum, in locum suum abiisse.

Et novam irritam prætensi successoris nominationem memorat factam a pseudo-archiepiscopo Ultrajectino.

§. 2. Quæ res cum Michaelem Van-Niewenhuysen pseudo-archiepiscopum Ultrajectinum jam tum, ut illa Harlemensis Ecclesia impleretur, occupatum, ejusque asseclas absterrere debuisset, ne amplius ejusmodi perversis consiliis atque actionibus divinam in semetipsos iram provocare pergerent, nihilhominus eosdem in suo pertinaciæ sensu obfirmavit. Itaque ille etsi post multas superiorum excommunicationum inflictas plagas, tum etiam Nostra recenti diei 5. augusti præteriti anni 1778. perculsus esset, tamen tanto magis in sua contumacia obdurescens pro pristino suo more ad peragendam novam episcopi Daventriensis electionem devenit, ac quendam Nicolaum Nelleman ecclesiæ suæ Ultrajectinæ, ut ipse appellat, canonicum, et parochiæ ad s. Ursulam Delphis pseudo-pastorem secunda proxime præteriti septembris die ad Daventriensem Ecclesiam designavit, Nosque de hoc ipso, die decimaquarta, per suas literas, perfricta ut solet fronte, fecit certiores, non jam ignorans, quid Nos sentiremus, quamque id factum respueremus, sed pensi nihil habens, reque vera per summam injuriam sanctæ huic Sedi insultans.

Sacrilega electi consecratio, et electoris insolentia insectatur.

§. 3. Neque porro veritus est, quod ex aliis intelleximus, ejusdem Nicolai peragere die 28. octobris consecrationem, quam temen non illo, quo Harlemensem, apparatu, sed privata clandestinaque cæremonia, tanquam ob suam ipse insolentiam erubesceret, est executus. Sed utinam ipsum hujusmodi actorum pudere ac tædere tandem incœpisset! Utinam in cor rediens infelicem animæ suæ suorumque statum agnosceret, ac debita erga se suosque commiseratione moveretur!

Damnatio electionis, et consecrationis.

§. 4. Dum Nos id maxime cupimus, atque a Deo precamur, ac illius cæterorumque, quos una secum abripit, discrimen perniciemque deploramus, interim quod a Nobis divinitus commissi pontificatus ratio omnino postulat, facinora illa toties repetita detestantes, ac rejicientes prædecessorum Nostrorum vestigiis insistendo auctoritate apostolica per præsentes literas hac die ipsa, qua Romanam beati Petri cathedram recolimus, datas decernimus ac declaramus tam electionem ejusdem Nicolai Nelleman in episcopum Daventriensem, illicitam, irritam, ac nullam, quum ejus consecrationem fuisse illegitimam, ac sacrilegam, contraque sacrarum legum sanctiones factam.

Publicatio anathematis contra electorem, electum, et asseclas ejus.

§. 5. Proinde cum memoratum Michaelem electorem, et consecratorem, tum ipsum Nicolaum electum et consecratum, omnesque eos, qui nefariæ electioni, vel consecrationi opem, operam, consensum, consiliumqne quomodolibet præstiterunt, excommunicamus, anathematizamus, atque ab Ecclesiæ communione segregatos, et prorsus schismaticos habendos, et evitandos esse declaramus, constituimus, et mandamus.

Interdictio jurisdictionis.

§. 6. Præterea dictum Nicolaum Nelleman pronunciamus ab omni exercitio eorum, quæ jurisdictionis sunt, et quæ ordinis, esse suspensum; eidemque idcirco interdicimus sub pœna excommunicationis ipso facto sine ulla declaratione incurrendæ, ne ullo pacto chrisma conficere, confirmationis sacramentum conferre, clericos ordinare, aut alia, quæcumque sunt episcopalis ordinis, exercere audeat; decernentes insuper vacuos, inanes, nulliusque prorsus roboris et momenti omnes et singulos actus, quos attentare præsumpserit.

Suspensio initiatorum ad sacros ordines.

§. 7. Qui vero ab ipso ecclesiasticis ordinibus initiati fuerint, noverint suspensionis vinculo se obstrictos, atque irregularitati propterea obnoxios, si susceptos ordines exercuerint. Hæc pro rei gravitate vobis per Nosmetipsos significanda duximus, dilecti filii, ne quis unquam fallacibus ac blandis verbis seducere vos posse confidat, illud vulgo disseminans, non tam hæc ipsa a Nobis, quam ab iis qui Nostræ religioni insidiantur, proficisci.

Monitum ad episcopos catholicos.

§. 8. Hanc igitur Nostri animi sententiam atque hoc apostolicæ Sedis judicium, prout prædecessores Nostri fecerunt, Nosque alias fecimus, vobis per has literas annuntiantes, minime dubitamus, quin quod super summa cum laude declarastis, fidei vestræ, pietatis, et erga hanc sanctam Sedem observantiæ, conjunctionisque studium, nunc maxime exhibere, ac præferre contendatis; ut hunc in modum gravissimas curas molestiasque Nostras, quas ex refractariorum inobedientia capimus, vestræ religionis obsequiique cogitatione egregie solemur. Quod ut alacrius præstetis, ipsa vos apostolica benedictione excitamus, quam in cælestium munerum auspicium, Nostræque eximiæ charitatis, existimationisque pignus vobis, dilecti filii, intimo paterni animi sensu peramanter impertimur. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die 18 januarii 1779 pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 23 januarii 1779 Anno IV.

CXC.

Concessio indulgentiæ plenariæ consequendæ ab iis, qui visitaverint aliquam ex ecclesiis congregationis clericorum regularium Barnabitarum occasione celebrationis capituli generalis.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis salutem, et apostolicam benedictionem.

Tenor concessionis

§. 1. Cum, sicut accepimus, capitulum generale clericorum regularium congregat. s. Pauli Decollati Barnabitarum nuncupatorum in ecclesia, seu domo clericorum ejusdem congregationis sancti Barnabæ civitatis Mediolanensis feria secunda post dominicam tertiam post pascha, benedicente Domino, celebrandum sit; Nos ut opus tam pium majori cum fructu fiat, et ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus, vere pœnitentibus et confessis, ac sacra communione refectis, qui prædictam, vel aliquam ex ecclesiis domorum clericorum regularium congregationis hujusmodi ubicumque existentem die, quo capitulum generale hujusmodi inchoabitur, ac singulis actualis illius celebrationis diebus devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel dumtaxat omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Irritationes.

§. 2. Præsentibus post celebrationem dicti capituli generalis minime valituris. Volumus autem, ut si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur præsentes nullæ sint.

Fides habenda transumptis.

§. 3. Quodque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu procuratoris generalis ejusdem congregationis subscriptis, et sigillo prædictæ congregationis munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima tertia januarii millesimo septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quarto.

CXCI.

Dat. die 25 januarii 1779. Anno IV.

Indultum pro orphanis collegii B. M. de Gratia civitatis Portugallensis deferendi tonsuram, et biretum in actis publicis, et privatis.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius modernus rector collegii beatæ Mariæ de Gratia, et moderator orphanotrophij civitatis Portugallensis, quod cum orphani ejusdem collegii in corpore communitatis vivant, et in habitu ecclesiastico incedant cum regula, et statutis approbatis, dantes operam studio linguæ latinæ, et artis musicæ, et a collegio in corpore communitatis sub cruce exeuntes, et pro eorum decore eos tamquam clericos in minoribus ordinibus constitutos, seu tonsuratos, licet ab episcopo nullam manuum impositionem acceperint, incedere, et in processionibus, aliisque actis publicis, et particularibus communitatis clericali tonsura, et bireto futuris perpetuis temporibus ad instar aliorum orphanorum civitatis Ulissiponæ uti posse summopere desideret; Nobisque propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 2. Nos igitur eumdem rectorem, seu moderatorem orphanotrophij prædicti, eosdemque orphanos specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eisdem orphanis pro tempore existentibus collegii beatæ Mariæ de Gratia civitatis Portugallensis, durante eorumdem permanentia in dicto collegio, tamquam clericos in minoribus ordinibus constitutos tonsuratos incedere in processionibus, aliisque actis publicis, et privatis communitatis tonsuram, biretum gestare libere, ac licite possint, et valeant, auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis constitutionibus, et ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima quinta januarii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quarto.

CXCII.

Dat. die 30. januarii 1779. Anno IV.

Confirmatio concessionis affictus tenimenti nuncupati = *Campo-Morto* =

Monsig. Giovanni Bufalini uno dei canonici camerlenghi del capitolo della basilica Vaticana con la speciale sopraintendenza alla tenuta denominata di Campo Morto.

Laudes insignis capituli basilicæ Vaticanæ.

§. 1. La specialissima protezione, che il glorioso principe degli apostoli si è degnato in ogni tempo compartirci, e le molte, e regguardevoli grazie, che l'Altissimo a di lui intercessione ci ha dispensate, con esserle in fine, per suoi inscrutabili giudizj piaciuto elevarci, contro ogni Nostra espettazione, e senza alcun Nostro merito al supremo apostolato, con renderci successore del s. apostolo; come hanno maggiormente eccitata la Nostra fiducia a ricorrere, e pienamente confidare nel patrocinio di sì grande intercessore in ogni occorrenza sì Nostra particolare, che comune, così ci hanno ancora giustamente aumentato quell' affetto, e parzialità, che verso il capitolo, e clero della basilica Vaticana concepimmo fin da quando fummo dalla fel. mem. di Benedetto XIV. Nostro predecessore ascritti fra canonici della medesima basilica, e che pel corso di do-

dici anni, per quanti ne ritenessimo il canonicato, pienamente conservammo per detto riguardevole clero in special modo addetto al servizio, e venerazione dello stesso principe degli apostoli; (dipoi ci ha tanto più accresciuto il desiderio di veder sempre avvantaggiato il medesimo capitolo, e suoi individui nelle rendite, e frutti a ciascuno di loro assegnati.

Tenor precum porrectarum super derogatione inhibitionis indictæ a Clemente XIV. ne tenimentum locari posset.

§. 2. Quindi avendoci egli per mezzo d'una particolar deputazione di quattro canonici rappresentato, che sebbene avea ricevuta una considerabil offerta d'annui scudi ventiduemila per l'affitto della sopradetta tenuta di Campo Morto, e, come tale, credeva non dovesse sprezzarsi, nondimeno restava del tutto inabilitato a poterne trattare, ed accettarla atteso un'ordine del Nostro immediato antecessore riferito in un decreto capitolare dei 21. settembre 1774., con cui si proibì l'effettuazione dell'affitto, che allora progettavasi della stessa tenuta, fino a che meglio esaminata la cosa, e discusse le ragioni de' canonici dissenzienti, si fosse su di ciò sentita la sovrana determinazione del sommo pontefice. Noi in vista dell'anzidetta ragguardevole recente offerta, e di quel maggior profitto, che da essa potrebbe ricavare lo stesso capitolo, e clero, giustamente credemmo di derogare al suddetto pontificio divieto, con aver lasciato il medesimo capitolo nella piena libertà di risolvere, ed effettuare ciò, che avesse creduto più utile, e vantaggioso.

Memorantur oblationes habitæ pro consequenda latifundii conductione.

§. 3. Ci ha indi soggiunto, che in seguito di detta Nostra permissione, dopo aver' egli trasmesso pria voi solo, e poscia voi stesso con altro vostro concanonico a visitare la detta tenuta, e riconoscerne sulla faccia del luogo lo stato della medesima, sentendo successivamente, per relazione da voi fattagline, di aver quella ritrovata in mal' ordine, per esser stato trascurato lo spurgo dei fossi, e scoli, e ritardati, e mal' eseguiti gli altri lavori, come anche essersi da ministri subalterni introdotti non pochi, e rilevanti abusi nella di lei azienda venne tosto nella determinazione di procedere all' affitto, invitando a tal' effetto gli oblatori con una publica notificazione in stampa sotto li 2. dello scorso dicembre con avere esibiti negli atti del Lorenzini suo notaro gli opportuni capitoli; perlocchè aperte nella congregazione tenuta li 4 del corrente gennaro dalli canonici camerlenghi, ed altri aggiunti le offerte date da' concorrenti, e ritrovatevi le seguenti, cioè, = Una di Giuseppe Lucani, e Innocenzo Garofali per scudi 22000. =: Altra di Ottavio Bandini, e Domenico Cardinali per scudi 23652. = : Altra di Giuseppe Alibrandi, e Giovanni Galassi per scudi 23850. =: Altra di Domenico Molinari, pro persona nominanda, per scudi 23999. coll'aumento di scudi 1000 sopra ogn'altra offerta =: Altra di Pancrazio Carnovali, e Carlo Tommaso de Rossi per scudi 23300. =: Ed altra di Gregorio, e Francesco Piergentili per scudi 22750. =;

Ratio prælationis concessæ favore minoris oblatoris.

§. 4. Fu nel capitolo convocato li 10. dello stesso corrente mese coll'intervento di tanti canonici, ed altrettanti beneficiati a viva voce deliberato il suddetto affitto alli sunnominati Lucani, e Garofali per il corso di dodici anni per l'annua risposta da medesimi frattanto accresciuta in altri scudi mille, e così per annui scudi ventitremila, con essersi dippiù assoggettati alle condizioni, e patti espressi nell'offerta dei detti Giuseppe Alibrandi, e Giovanni Galassi; giudicò il capitolo suddetto, con ecclesiastica equità, preferire la medesima offerta delli Lucani, e Garofali, ancorchè minore di molte altre soprariferite, sul riflesso di esser da essi stata fatta per scudi ventiduemila fin dal dì 15 del passato novembre, e perciò molto prima dell'affissione delle suddette notificazioni, ed anche precedentemente divulgata per la città, talchè gli altri sunnominati oblatori poterono da quella facilmente prender norma per superarla; e poichè colle medesime notificazioni non si ebbe altro oggetto, se non di assicurarsi se nelle offerte, che fosser potute sopravvenire, vi fosse stato un'aumento considerabile, che non si è poi rinvenuto, così riflettendo, che ne' medesimi Lucani, e Garofali restava sempre vivo il merito di aver essi aperta la strada ad un notabil vantaggio del capitolo, come quello, che sopra la detta tenuta fin da oggi utilizza con la risposta sovradetta un terzo di più di quello, che prima ne ricavava coll'amministrazione, come risulta dal confronto de' foglietti, ch' era solito distribuirsi ogni anno a ciascun canonico colla collettiva del fruttato di detta tenuta: e considerando finalmente il molto più, che potrà utilizzare in avvenire, attesi li miglioramenti, e buonifichi, che in vigore delle convenzioni stabilite dovranno farsi nel fondo, che altrimenti col proseguimento dell'amministrazione andarebbe senza meno ad una quasi desolazione;

Novæ preces porrectæ pro confirmatione contractus, et prælationis.

§. 5. Ci ha supplicati a degnarci accordargli su quanto ha egli, come sopra, risoluto, l'apostolico Nostro beneplacito, ed approvazione, con sanare insieme a questo effetto qualunque difetto, e nullità incorsa nella suddetta risoluzione capitolare, per essere emanata a viva voce, e, come dicesi, *per acclamationem*, e non già per voti secreti mediante il solito bussolo; di assolvere, a maggior cautela, i capitolari da ogni, e qualunque mancanza, e pena, nelle quali fossero incorsi, per aver posposte le suddette altre maggiori offerte; e di derogare in fine non meno alle costituzioni particolari della basilica, che a qualsivoglia costituzione apostolica, e ad ogni altra qualsisia cosa, che potesse ostare alla legittima, e valida effettuazione, e piena esecuzione del suddetto contratto d'affitto da stipolarsi con Giuseppe Lucani, ed Innocenzo Garofali.

Ratio confirmationis indulgendæ.

§. 6. E noi ben sapendo, che, a seconda delle anzidette particolari costituzioni, l'amministrazione de' beni di essa basilica è riservata alli canonici: riflettendo inoltre, che, continuandosi dal capitolo a ritenere per conto proprio l'amministrazione della suddetta tenuta, necessariamente ne dovrà esso risentire de' notabili pregiudizj, conforme di fatto li ha già in parte risentiti dall'anno 1775 sino al presente in vista delle raccolte di gran lunga più ubertose, ed in molta maggior quantità fatte dagli affittuari delle altre adjacenti, e convicine tenute; e considerando in fine, che l'azienda capitolare ha sempre, e notabilmente migliorato coll' aver affittate le tenute, giacchè dopo data in affitto quella di Boccèa, ed altre, e così dall'anno 1757 in poi si sono potute dare in ogni anno, ed in buona somma le distribuzioni straordinarie, laddove per prima non potevano darsi, che con piccole interpolazioni; ben volentieri siamo condiscesi ad accordargli, come appresso, la richiesta grazia.

Tenor confirmationis.

§. 7. Pertanto col presente nostro chirografo, in cui abbiamo per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato il tenore di tutte le accennate, e qualsisiano altre offerte per il suddetto affitto esibite, de' capitoli per il medesimo, come sopra, esibiti, degli altri patti, e condizioni dopo i medesimi capitoli convenute, delle costituzioni di detta basilica, ed altre de' sommi pontefici Nostri predecessori in ordine all'amministrazione de' beni della medesima, e specialmente di Niccolò III., Sisto IV., Clemente VII., Paolo III., Paolo IV., Clemente VIII., e Paolo V. riportate nella collezione fattane d'ordine del medesimo, ed in ultimo di quella di Benedetto XIV., che comincia = *Ad honorandam* = data li 27. marzo 1752., ed ogn'altra cosa quanto si voglia necessaria d'esprimersi, benchè degna di speciale, ed individua menzione, di Nostro moto proprio, certa scienza, e colla pienezza della Nostra suprema podestà, collaudando la detta risoluzione capitolare per l'affitto dell'anzidetta tenuta, e quelle per fondate ragioni di esperienza, sulle quali è appoggiata, approvando, e confermando ogni sua parte, come anche assolvendo il capitolo suddetto, e suoi individui da qualunque canonica, e spirituale pena, in cui fossero incorsi per avere con plausibile equità (da Noi più volte abbracciata in concorso di simili circostanze negli affitti camerali, allorchè eramo tesoriere generale) posposto il maggior oblatore, e per qualsivoglia altra contravenzione alle precitate costituzioni, ordiniamo a voi, che in nome del capitolo, e clero della basilica Vaticana diate, e concediate in affitto ai menzionati Giuseppe Lucani, ed Innocenzo Garofali, non ostante che sia questi padre d'uno de' chierici beneficiati della stessa basilica, e perciò inabilitato dalle precitate costituzioni all'affitto dei beni della medesima, la suddetta tenuta di Campo Morto, oltre ad un novennio (tempo limitato dalle costituzioni della basilica, e dalla Bolla Benedettina *Ad honorandam*), ma fino ad anni dodici prossimi futuri da incominciare dal dì 29. settembre prossimo avvenire, e come siegue continuare, e finire nello stesso giorno e mese dell' anno 1791 per l'annua risposta di scudi ventitremila, colle condizioni contenute nella predetta offerta di Giuseppe Alibrandi, e Giovanni Galassi, e dai detti Lucani, e Garofali accettate, e con tutti i patti, condizioni, e riserve contenute ne' suddetti capitoli proposti per parte del detto capitolo, e clero, ed esibiti negli atti del Lorenzini, e con quei ancora, che voi a vantaggio del capitolo, e clero medesimo stimarete bene di convenire, dichiarare, riformare, ed ampliare; ed a di loro favore stipolarete l'opportuno istromento di affitto, obligando in esso, per osservanza di quanto prometterete in nome dello stesso capitolo, e clero, i beni, effetti, e rendite del medesimo nella più ampla forma della Nostra camera, senza ammetter mai, nè prima, nè dopo detta stipolazione, altre oblazioni, neppur di

vigesima, e di sesta, quali a scanso di emulazione, e per questo caso soltanto, vogliamo non debbano aver luogo, nè riceversi, e farete tutt' altro per la stabile, e valida esecuzione di queste Nostre determinazioni sarà necessario, dandovi a quest' effetto tutte le opportune facoltà, ed anche quella di ricevere dai medesimi affittuarj per una sol volta lo sborso di scudi tremila avanti il primo semestre, che incominci l'affitto, da erogarsi nello spurgo dei fossi, restaurazione dei ponti, ed altri usi a beneficio di detta tenuta.

Clausulæ salutares et irritantes.

§. 8. Volendo, e decretando, che il presente Nostro chirografo abbia il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, nè gli si possa mai opporre di surrezione, orrezione, nè di alcun' altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè domandarsi contro il medesimo l'aperizione oris, nè altro beneficio, e rimedio, anche di ragione competente, e che così, e non altrimenti debba nelle cose premesse definirsi, decidersi, ed interpetrarsi da qualsivoglia giudice, e tribunale tanto ordinario, che delegato, e da qualsivoglia congregazione anche deputata con speciali facoltà, e benchè composta di reverendissimi cardinali, togliendo loro, ed a ciascuno di essi la facoltà, ed autorità di definire, decidere, ed interpetrare diversamente, e dichiarando fin d'adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che scientemente, o ignorantemente si facesse, o tentasse di fare in contrario.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non ostanti le precitate costituzioni apostoliche risguardanti in qualsivoglia modo la suddetta basilica Vaticana, suo capitolo, e clero, ed i beni, e rendite de' medesimi, e la loro amministrazione, e disposizione, e quali siano altre ordinazioni, decreti, e risoluzioni delle Nostre congregazioni de Vescovi, e Regolari, e del Concilio, leggi, statuti, riforme, regole, usi, stili, consuetudini, specialmente di detta basilica, ed ogn' altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi, e pienamente sanando, e convalidando colla Nostra suprema podestà qualunque vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che, a norma eziandio del dritto canonico, fosse potuto intervenire nella riferita capitolare risoluzione, ed in ogni altra cosa premessa, per questa volta solamente, ed all' effetto suddetto ampiamente, e pienamente deroghiamo, Dato dal Nostro palazzo apostolico Vaticano questo dì 30 gennaro 1779.

PIUS PP. VI.

CXCIII.

Erectio domus, seu reclusorii in quo claudendi sunt qui vagando otiosam vitam ducunt in oppido Hispelli.

Dat. die 3 februarii 1779 Anno IV.

Pius papa VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

§. 1. Ex pastoralis officii Nobis licet immeritis divina dispensatione commissi debito, ea non solum, quæ Christifidelium animarum salutem respiciunt, sollicite curare tenemur, sed interdum etiam ea, quæ ad illorum temporalem utilitatem pertinent apostolicæ Nostræ auctoritatis partes desiderari minime patimur, eoque alacrius, si quies, et tranquillitas eorum, qui temporali Ecclesiæ Romanæ dominio subditi sunt, id exigant.

Memoratur quomodo in oppido Hispelli excreverit numerus adolescentium otiosorum.

§. 2. Cum itaque sicut Nos nuper accepimus, in oppido Nostro Hispelli diœcesis Fulginatensis admodum excreverit numerus adolescentium, qui licet in florenti ætate constituti, inertia tamen, ac socordia pleni vitam nedum otiosam, sed etiam effrænem, et improbam ducunt; iisque præterea plures accedant mulieres, quæ suis impiis, ac libidinosis modis morosiores etiam decipiunt, ut non sine bonorum omnium effusione publica tranquillitas, et honestas perturbetur.

Erectio reclusorii

§. 3. Hinc, ut iis malis opportunum remedium adhibeatur, et quorumcumque otiose vivere eligentium desidiæ occurratur, ac mulierum libido coerceatur, et quieti insimul, et honestati ejusdem oppidi consulatur; motu proprio, atque ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine in eodem appido domum, in qua tum adolescentes, ac mulieres otiose, ac libidinose viventes claudendi, et custodiendi sint, ad hoc, ut in earum artium exercitationibus, quæ juxta cujusque idoneitatem magis aptæ, atque congruentes com-

periantur, suas operas impendant, perpetuo erigimus, et constituimus, et pro ejus reclusorii, seu domus correctionis sic a Nobis erectæ, et constitutæ felici, ac prospero regimine, et gubernio leges in seguentibus capitulis contentas præscribimus, atque statuimus, quorum tenor est, qui sequitur videlicet.

De reclusorii protectore

§. 4. I.° Che monsignor tesoriere generale di Roma pro tempore debba essere il protettore immediato di questo nuovo stabilimento, come incaricato specialmente da Nostro signore ad invigilare, che l'esecuzione sia diretta a quello scopo di vero ben publico, a cui tendono le sue paterne mire.

De reclusorii præfectura.

§. 5. II.° Che la sopraintendenza di tutti gli affari di questa casa di correzione debba assumersi da una congregazione particolare, che si comporrà da dodici individui della terra di Spello da deputarsi, ed eleggersi, cioè; trè dalla comunità, o suo generale consiglio, trè per ogni collegiata, cioè di s. Maria, e di s. Lorenzo, ed altri tre dalla venerabil compagnia dell'Unione, e questi, eletti che saranno, sia in libertà delli di loro respettivi consiglio, capitoli, e congregazione rimuovere, e surrogare altri a di loro beneplacito.

De congregationibus quolibet anno habendis.

§. 6. III. Che tutti gli soggetti come sopra deputati, e componenti l'intiera congregazione debbano il dì primo gennaro di ogni anno congregarsi nella sagristia della ven. chiesa del Buon Gesu, le di cui case dovranno destinarsi per casa di correzione, come in appresso, ed ivi eleggere fra di loro un priore, un rettore, e tre deputati, li quali formino una più ristretta congregazione, e consulta, da cui debbano risolversi, e decidersi tutti gli affari di tal luogo pio.

De congregationis præfecto, et cura eidem commissa.

§. 7. IV. Che il capo presidente di di detta congregazione debba essere il priore eletto; e che il rettore sia obbligato ad eseguire tutti quelli regolamenti, e provedimenti che saranno fissati da detta più ristretta congregazione.

De præeminentia episcopi in spiritualibus.

§. 8. V. Che in quanto al morale, e tutto ciò, che riguarda lo spirituale di detto luogo pio debba appartenere la cura al vescovo diocesano in conformità della disposizione del sagro concilio di Trento ai cap. 8. 9. della sess. 22. de reformat. senza che si rechi alcun pregiudizio alli proprj parrochi per li di loro diritti parrochiali sopra le persone che si riteranno in correzione.

De majoritate servanda in deliberationibus congregationis.

§. 9. VI. Che ne casi di differenza di sentimento fra li cinque soggetti componenti detta seconda congregazione debba eseguirsi quello, che avrà la pluralità de' voti; ma qualora si tratti la risoluzione di molta importanza, e che due di questi siano contrarj alla risoluzione, che gli altri tre vogliono prendere, in tal caso il priore debba fare adunare la piena congregazione per farla passare a partito, e che in tal caso la proposizione non debba intendersi approvata per l'esecuzione se non quando sarà vinta con due terzi di voti favorevoli.

De brachio sæculari præstando pro reclusione nequorum.

§. 10. VII. Che il tribunale di Spello debba dare manoforte alla predetta deputazione per far catturare quelli discoli, e femmine di mala vita paesane, che la stessa deputazione dopo aver preso le opportune informazioni crederà di dover far rinserrare in detta casa.

De recipiendis oblatis a parentibus, et examine sumendo super veritate recursuum.

§. 11. VIII. Che la detta casa di correzione sia tenuta ricevere anche quelli ragazzi, e femmine pericolanti paesane che da i loro parenti vorranno castigarsi per giusti motivi, dei quali la deputazione dovrà riscontrare la verità, e sussistenza con un diligente esame, ed inquisizione per prevenire, ed impedire, che niun vi sia rinchiuso per secondo fine d'odio, o d'interesse.

De pensione solvenda a parentibus, aliisque consanguineis in subsidium.

§. 12. IX. Che i parenti di tali ragazzi, e femmine che vi si rinchiuderanno, siano tenuti passare alla medesima casa di correzione un mezzo paolo il giorno per ogni discolo, o femmina come sopra, per tutto il tempo, che vi si terrà, e che per parenti di essi s'intendano il padre, la madre; ed in mancanza di questi i fratelli, e cugini, fino al terzo grado inclusivamente, affinchè ognuno abbia qualche stimolo d'invigilare alla buona condotta de' suoi consanguinei.

De dimittendis resipiscentibus

§. 13. X. Che sia in arbitrio della deputazione il rilasciare in libertà quei discoli, e femmine, che vi fossero stati rinchiusi, allorchè avranno dato saggio, e sicuro indizio del loro pentimento, ed emenda; dovendo esser cura della medesima deputazione di non lasciare uscire alcuno, se prima i parenti più prossimi non si saranno obbligati a rispondere della sua buona condotta in avvenire, e la medesima deputazione non abbia trovato il modo d'impiegarlo utilmente, e di assicurarsi alla meglio della sua miglior condotta.

De operibus præstandis ab eis qui recipiuntur.

§. 14. XI. Che la deputazione, e rettore di detta casa debba procurare ogni mezzo, affinchè dalli forzati, per quanto è possibile si guadagni col loro lavoro tanto da poter supplire alla spesa del loro scarso vitto, e vestito.

De redditione rationis præstanda.

§. 15. XII. Che in fine dell' anno il rettore debba presentare alla deputazione il libro dell'introito, ed esito avuto nell' anno della sua amministrazione per rilevare il vero stato attivo, e passivo del luogo pio, e riportarne il conveniente sindicato, e saldo.

De domibus occupandis pro erigendo reclusorio.

§. 16. XIII. Che si apra, e stabilisca la casa di correzione nelle case appartenenti alla ven. compagnia dell' Unione poste dentro Spello nel terziero di porta Chiusa, e contrada il Buon Gesù, le quali peraltro debbano sempre rimanere in proprietà, e diretto dominio di detta compagnia, a cui ora appartengono, e facendovisi qualche altro acquisto di case confinanti allora quando lo richiede il bisogno, restino dette nuove case in proprietà, e diretto dominio della comunità, e di quelli luoghi pii, che contribuiranno per le di loro compre, senza che mai peraltro possino divertirsi in altro uso, che per detta casa di correzione.

Descriptio assignamentorum.

§. 17. XIV. Che per stabilire, e mantenere detta casa di correzione, gli si faccino li seguenti assegnamenti, cioè

De primis expensis retrahendis a monte Pietatis.

§. 18. XV. Che si prendano dal sagro monte della Pietà di Spello scudi cinquanta per impiegarli nelle prime spese, che occorreranno per risarcire dette case, farvi le dovute reparazioni per l' abitazione da destinarsi agli uomini, e per l' altra alle donne, e per fare tutt' altro, che richiederà il bisogno.

De annuo stipendio solvendo a communitate.

§. 19. XVI. Che la comunità debba ogni anno somministrare alla detta pia casa scudi dodici moneta, e resti esente dall' obbligo, e pia consuetudine avuta in passato di far dispensare a poveri il pane nel giorno della domenica delle Palme, o il denaro in luogo di questo, mentre soleva impiegarvi ordinariamente una consimil somma, ed altresì in caso di bisogno solamente un rubbio di grano del suo monte frumentario.

De subministrationibus faciendis a locis piis.

§. 20. XVII. Che debbano similmente contribuire ogni anno in grano detta compagnia dell' Unione rubbia cinque, la collegiata di s. Maria coppe quattro, la collegiata di s. Lorenzo coppe trè, la compagnia della B.V.M. Incoronata coppe quattro, la prepositura Mancini coppe quattro, il rettore della ven. cappella della ssma Annunziata in detta collegiata di santa Maria coppe due, la compagnia della Madonna di Prato coppe cinque, la congregazione dell' oratorio di s. Filippo Neri coppe due, ed il monastero di Valleglori a coppe quattro, che in diversi tempi dell' anno solevano panizzare, e dispensare a poveri, o in virtù di legato, o di pia, ed antica consuetudine, restando peraltro esenti dal peso, ed obbligo di più panizzarli, derogando in questa parte ad ogni disposizione testamentaria, o obbligazione in qualunque modo assunta.

De extraordinaria pecuniæ erogatione in primis annis.

§. 21. XVIII. Che nelli primi anni possa la deputazione valersi anche di detto denaro, e grano per le ulteriori spese, che occorressero per il risarcimento di dette case, o per la compra di alcun' altra contigua, riconoscendola necessaria, allorchè non vi fosse altra persona da mettersi in correzione, oppure il numero fosse sì scarso, che vi si avesse qualche sopravanzo.

De prohibitione, et respectiva concessione juris quæstum faciendi in territorio.

§. 22. XIX. Che siano proibite onninamente nella terra di Spello tutte le questue di ogni sorta sì paesane, che forastiere, alla riserva di quella della nuova casa di correzione, delli conventi de' padri Cappuccini, e Mendicanti, e di quelle, che sono state solite farsi in onore della bma Vergine Incoronata, ed in suffragio delle anime sante del purgatorio, altrimenti tanto contro li questuanti, quanto contro quelli, che gli faranno l' elemosina si possa procedere alle pene, in quanto alli primi della perdita delle robbe questuate, ed in quanto alli secondi di uno scudo per ciascuno, e ciascuna volta, da applicarsi in beneficio di detta pia casa; ed affinchè in tale proibizione non restino compresi i veri poveri miserabili, che vanno ad accattare per vivere, si dia la facoltà alla deputazione di consegnare a tali poveri una tavoletta colla impronta di s. Rocco, o altro santo, la qual tavoletta non si distribuirà se non a veri poveri dopo un maturo esame; e chiunque anderà a domandar l' elemosina senza esser munito di simile segnale possa catturarsi, rinchiudersi in detta casa di correzione, e forzarsi a lavorare utilmente.

Ampliatio privilegii.

§. 23. XX. Che crescendo il numero delle persone da ritenersi in correzione, e non essendo sufficiente per il di loro mantenimento, e di quelle altre, che dovranno destinarsi per la correzione suddetta, l' assegnamento, come sopra fatto, abbia la medesima deputazione per detto effetto la facoltà di mandar questuando per la terra, e suo territorio, ed altresì confidandosi nello zelo, e pietà delli soggetti incaricati della esecuzione del presente piano, che essi vorranno darsi tutte le premure

maggiori per la felice riuscita di un così salutare, e necessario stabilimento, si accordi la facoltà alla predetta deputazione di umiliare alla Beatitudine sua per il canale del prelodato monsignor tesoriere generale quelle ulteriori proposizioni, e provvedimenti, che crederanno opportuni per fare ogni maggior bene.

Spello questo dì 31 agosto 1778.

Io canonico d. Leandro Poccetti deputato per l' insigne collegiata di s. Maria maggiore approvo il suddetto piano mano propria.

Io canonico Biagio Castellani deputato per l' insigne collegiata chiesa di s. Lorenzo approvo il suddetto piano mano propria.

Io Bartolomeo Zampetti Salvucci deputato comunitativo approvo il suddetto piano mano propria.

Io Pietro Bocci deputato comunitativo approvo il suddetto piano mano propria.

Confirmatio apostolica constitutionum.

§. 24. Præinsertas igitur leges, et ordinationes a Nobis pro recto, ac felici gubernio, et prospera directione reclusorii, seu domus prædictæ præscriptas, et constitutas, aliaque in eisdem capitulis pro illius conservatione, et manutentione contenta, et expressa ab omnibus, et quibuscumque cujusvis status, gradus, et conditionis, ac dignitatis existant, semper, et perpetuo observandas, et exequendas esse, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus statuimus, et mandamus.

Clausulæ salutares.

§. 25. Decernentes easdem præsentes literas, et omnia in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmissis quomodolibet jus, vel interesse habentes, eisdem præmissis non consenserint, nec ad ea vocati, aut auditi fuerint, seu ex alia quavis causa, colore, ac prætextu ullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aliove quolibet etiam magno, et substantiali defectu notari, impugnari, et in controversiam revocari nullatenus posse, sed semper, et perpetuo validas, firmas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari debere.

Decretum irritans.

§. 26. Sicque, et non aliter per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 27. Non obstantibus præmissis, ac quorumcumque testatorum, fundatorum, et piorum largitorum etiam ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, et quatenus opus sit Nostræ, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio et expressio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, et singulorum tenores ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso exprimerentur, et insererentur, iisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum specialiter, et expresse, hac vice dumtaxat derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia februarii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quarto.

Dat. die 6. februarii 1779. Anno IV.

CXCIV.

Confirmantur decreta, et stabilimenta a card. Calcagnino episcopo Auximano ad sedanda dissidia inter moniales ordinis Visitationis B. M. V. I. terræ Offaneæ Auximanæ diœcesis, et nonnulla loca pia ejusdem terræ condita.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Pastoralis officii Nobis licet immeritis divina dispositione commissi curam exercere satagentes, ea, quæ ad æqualitatem, pacem, et tranquillitatem inter personas præsertim divinis obsequiis sub suavi religionis jugo mancipatas firmandam, conservandamque provide, ac prudenter disposita, et statuta esse noscuntur, apostolicæ Nostræ auctoritatis munimine, dum id a Nobis petitur, libenti animo roboramus.

Expositio precum porrectarum.

§. 2. Nuper siquidem pro parte dilectarum in Christo filiarum monialium ordinis Visitationis beatæ Mariæ virginis Immaculatæ monasterii terræ Offaneæ Auximanæ diœcesis expositum est, quod dilectus filius Noster Guido Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis Calcagnini nuncupatus apostolica dispensatione episcopus Auximanus utens facultatibus alias ei per Nostras literas in simili forma Brevis die xiv. octobris MDCCLXXVII. expeditas, Nostrumque rescriptum die xxvii. junii anno MDCCLXXVIII. signatum concessis ad sedanda plura dissidia, quæ inter dictum monasterium, et alia loca pia terræ Offaneæ prædictæ erant exorta, nonnulla decreta, ac stabilimenta constituit, tenoris, qui sequitur.

Tenor decreti editi ab episcopo Auximano.

§. 3. Utendo facultatibus Nobis tributis a ssmo domino nostro Pio pp. VI. vigore Brevis apostolici die xxiv. octobris MDCCLXXVII, ac alterius rescripti die xxvii. junii anno MDCCLXXVIII., visis foleis rationum Nobis exhibitis pro parte venerabilium societatum ssmi Sacramenti, Rosarii, et Mortis, et conservatorum Montis Pietatis terræ Offaneæ, aliisque pro parte monasterii, et monialium ordinis a Visitatione beatæ Mariæ virginis ejusdem terræ, visis constitutionibus, et regulis dicti ordinis a sancta Sede specialiter approbatis, auctoritate apostolica Nobis delegata, ac alias omni etc. decernimus, et declaramus, pro compensatione fundorum, seu stabilium a supradictis locis piis monasterio, et monialibus præfati ordinis concessorum, idem monasterium, et moniales teneri, et obligatas esse nominare, simulque in monasterio tres puellas Offanienses recipere, exclusis semper exteris, illisque in eadem terra non natis, absque ulla dotis, ac alimentorum solutione pro annis experimenti, et novitiatus, sed cum medietate tantum soliti acconcii eas acceptare in qualitate sive choristæ, vel associatæ, seu domesticæ, juxta illarum habitudinem, et opportunitatem, incipiendo hujuscemodi nominandi obligationem tres post menses a die mortis, sive discessus quatuor primarum monialium, originem prælaudato monasterio præbentium, et modo cum fundorum redditibus viventium, seu stabilium, ut supra, relictorum, ita tamen, ut moriente secunda fundatrice, prima puella Offaniensis a præfato monasterio nominanda sit: e vivis tertia abrepta, secunda ejusdem terræ puella sit eligenda; et quarta demum ex illis e medio ablata, tertia pariter Offaniensis puella sit vocanda, in quarum deficientia substituantur aliæ cum iisdem exemptionibus, et privilegiis a Nobis desuper concessis.

Pro autem compensatione confraternitati ssmi Sacramenti tribuenda, cujus reservatio per Nos capta fuit in altero decreto die xii novembris MDCCLXXVII, eam nunc declarante, concedimus eidem, et gratis pro indiviso elargimur usum, proprietatem, dominium, et possessionem medietatis ecclesiæ, et sacristiæ societatis Mortis dictæ terræ Offaneæ ultra omnes suppellectiles, cæterasque argenteas res ecclesiæ sanctissimi Sacramenti jam habitas, atque receptas. Ulterius etsi redditus cujuscumque confraternitatis, et loci pii tam de præterito, quam in futurum superextantes in aliis usibus, et operibus piis Nobis magis benevisis applicandi, et disponendi, apostolica sit tributa facultas, attamen pro pariter compensatione concedimus eidem confraternitati sanctissimi Sacramenti reliquatus redditnum præsentes, et futuros, qui tamen necessarii erunt, ad effectum eos erogandi in constructione, et ampliatione dictæ sacristiæ, ut supra, elargitæ, reservata Nobis in reliquis semper, et quandocumque plena, et ampla auctoritate, et potestatis plenitudine a sanctissimo Domino Nostro in præcitato Brevi impertita, in posterum statuendi quoad unionem confraternitatum sanctissimi Sacramenti, et Mortis, sive æque principaliter, sive

subjective, sive etiam extinctive faciendam; prout magis in Domino judicaverimus. Pro omnimoda demum compensatione, præcipimus, atque mandamus, monasterium, ac moniales prædictas teneri, et obligatas fore, et esse pro una vice tantum, et non alias etc. gratis duas alias Offanenses puellas recipere, ab eodem monasterio infra tres menses nominandas a die datæ præsentis decreti computandos; unam scilicet in qualitate choristæ, et domesticæ alteram, et quatenus primæ inhabiles reperirentur, unam, sive alias duas recipere, donec illæ ad emittendam in dicto monasterio professionem perveniant.

Tandem cupientes, quantum cum Domino possumus, perpetuam pacem, et quietem firmiter constituere, ac providere, ne successive perturbationes, et lites oriantur inter monasterium, ut supra, et confraternitates, locaque pia terræ Offaneæ, et ne utilitas ejusdem terræ perpetuo fraudata remaneat, et ut pauperum familiarum puellæ divino servitio se dicare semper possint, et valeant, auctoritate apostolica nobis, ut supra, delegata, statuimus, præcipimus, atque mandamus, primas tres nominationes a prælaudato monasterio emittendas favore puellarum Offanensium causa, et intuitu largitionum a locis piis, et confraternitatibus jam in erectione factarum, perpetuas esse debere, prout pariter eadem perpetua fundorum, seu stabilium possessione idem monasterium frui debere, a confraternitatibus, locisque piis vigore cujuscumque instrumenti relictorum, auferentes ex eis quamcumque conditionem, et cauthelam ea repetendi appositam, illamque, seu illas irritas, ac inanes declarantes, et non alias etc., ac super præmissis omnibus perpetuæ, ac inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adijcientes, omnes juris, et facti defectus, qui desuper quomodolibet intervenerint, supplentes, et sanantes; mandantes eisdem confraternitatibus, locisque piis, ut compensatio hujusmodi a nobis, ut supra, tributa, ab eis nullo unquam prætextu, causa, et colore, ac juris remedio, etiam enormis, ac enormissimæ læsionis impugnari, retractari, aut in controversiam revocari possint, sed semper, ac perpetuo inviolabiliter ab omnibus nunc, et pro tempore existentibus confratribus, cæterisque, ad quos nunc spectat, et quomodolibet in futurum spectabit, observari omnino debeat, contrariis quibuscumque non obstantibus, et ita etc., omni etc. Datum Auximi in palatio nostro episcopali hac die xiv. januarii MDCCLXXIX.

G.* card. Calcagnini episcopus Auximanus, et Cingulanus delegatus apostolicus.

§. 4. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, stabilimenta, ac decreta hujusmodi, quo firmius subsistant, et serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri plurimum desiderent, Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur ipsas exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus earum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, præinserta decreta, seu stabilimenta a dilecto filio Nostro Guidone Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinali Calcagnini nuncupato dispensatione apostolica episcopo Auximano in vim prædictarum facultatum facta, ac constituta auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper in dicto decreto intervenerint, supplemus, et sanamus. *Confirmatio apostolica præ laudati decreti*

§. 5. Decernentes, easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. *Clausula sublata, et decretum irritans.*

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non earumdem monialium, vel aliorum locorum piorum terræ Offaneæ prædictæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis *Derogatio contrariorum.*

apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vi. februarii MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quarto.

CXCV.

Dat. die 9 februarii 1779 Anno IV.

Indultum vescendi carnibus in diebus sabbatis regnis Castellæ, Legionis, et Indiarum regi catholico subjectarum alias concessum extenditur ad regna coronæ Aragoniæ, et partis Navarræ.

Venerabilibus fratribus antistibus regnorum coronæ Aragoniæ, et partis Navarræ carissimo in Christo filio Nostro Karolo Hispaniarum regi catholico subjectorum.

Pius pp. VI.

Venerabiles fratres salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Ex paternæ chariratis officio, qua Christifideles omnes in Domino complectimur, in supremo pastoralis muneris fastigio, quamquam immerito collocati, licet ea omnia sollicite curare teneamur, quæ catholicæ fidei propagationem, ecclesiasticæ disciplinæ observationem, animarumque salutem respiciunt, nihilominus cum quædam sint, quæ nulla queunt ratione convelli; multa vero, quæ aut pro temporum opportunitate, aut etiam pro rerum necessitate oporteat temperari, quoad integrum Nobis fuit, ad ea avertenda, si quæ essent, quæ illarum in via Domini progressum retardare possent, supremam Nostram apostolicam auctoritatem jugiter interponere, prædecessorum Nostrorum exemplo consuevimus.

Tenor indulti concessi a Benedicto XIV.

§. 2. Sane nuper pro parte carissimi in Christo filii Nostri Karoli Hispaniarum regis catholici expositum est, quod alias felicis recordationis Benedictus pp. XIV sapientissimus prædecessor Noster per suas literas in simili forma Brevis die iv decembris MDCCXLII expeditas claræ memoriæ Philippi, dum viveret, Hispaniarum regis catholici sibi porrectis precibus annuendo ad tollendum abusum, qui ex asserta quadam consuetudine in regnis dumtaxat Castellæ, Legionis, et Indiarum eidem Philippo regi tunc subjectarum vigenti in diebus sabbati carnes animalium, quæ in laniena, seu taberna macellaria venduntur, nempe capita, colla, viscera, et pedes comedendi, ut omnes promiscue carnes comederentur, irrepserat, omnibus debitæ considerationis trutina perpensis indulsit, ut omnes Christifideles in regnis prædictis dumtaxat habitantes in diebus sabbati, extra tamen quadragesimam, exceptisque quatuor anni temporibus, aliisque quibus vigiliæ cum jejunio occurrerent, carnibus animalium dumtaxat quadrupedum, non autem carnibus suillis, gallinis, et pullis etiam africanis, et indicis, pipionibus, cæterisque avibus, et volucribus vesci libere, ac licite possent.

Incomoda quæ ab indulto promanarunt; ipsiusque indulti ampliatio.

§. 3. Ex dispensatione autem hujusmodi illud incommodi postmodum evenisse deprehensum est, ut illi, qui Deum timerent, in maximas angustias, ac dubietates ob difficultatem secernendi animalium partes, quarum esus permittebatur, adducerentur, cæteri vero, qui parum aut nihil de ecclesiastica disciplina essent solliciti, ipsam injuriose, et non sine illorum animarum pernicie contemnerent; quocirca memoratus Benedictus prædecessor Noster novis precibus nomine prædicti Philippi regis catholici sibi oblatis, ut Christifidelium timorosæ coscientiæ quieti consuleret, intercluderetque aditus plurimis scandalis, quæ exinde jugiter oriebantur, prævio maturo incommodorum hujusmodi examine, omnibusque perpensis rerum circumstantiis, tandem eidem Philippo, ut in prædictis regnis Castellæ, Legionis, et Indiarum in diebus sabbati simplicibus, extra nempe quadragesimam, aliasque sabbati dies, in quibus aliud jejunium præciperetur, carnes omnes absque ullo discrimine comederentur, indulsit, atque concessit, ut in literis in forma Brevis die vicesima secunda ja-

nuarii anni MDCCXLV expeditis uberius continetur.

Ratio prorogandi indulti ad alias regni partes.

§. 4. Verum sicut eadem expositio subjungebat, quod regnorum coronæ Aragoniæ, et Navarræ eidem Karolo subjectæ limites cum illis regnorum Castellæ, et Legionis non sint adeo distincti, ut facile definiri posset, qui inter incolas limitrophos indulto prædicto frui debeant, cumque continenter, ac quotidie uni ad aliud limitantur regnum migrent, unde vel piorum hominum conscientia semper sit in ancipiti, vel debita carnium abstinentia prorsus negligatur; immo cum ea piscium salitorum, ac ciborum, quibus in quadragesima, aliisque diebus, in quibus jejunium præcipitur, regulares, et populus vesci solent, penuria, ac difficultas, quia in Hispaniarum regnis in universum laboratur in regnis coronæ Aragoniæ, et partis Navarræ prædictæ ob fluminum, ac lacuum paucitatem invalescat; hinc memoratus Karolus rex catholicus pro sua religione suorum subditorum conscientiæ, quieti, et tranquillitati consulere exoptans, Nobis supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor prorogationis.

§. 6. Nos igitur, qui memorati Benedicti tanti prædecessoris Nostri vestigia sectare studemus, ac bono, et utilitati animarum Christifidelium omnium, ut in Nobis est, prospicere non omittimus, et piis ejusdem Karoli regis catholici votis, quantum cum Domino possumus annuere volentes, supplicationibus memorati Karoli regis nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, per præsentes fraternitatibus vestris committimus, et mandamus, ut omnibus Christifidelibus curis vestris commissis per dies sabbati, quibus tamen neque abstinentia consueta quadragesimæ, neque aliud jejunium præcipitur, quibuslibet animalium partibus vesci permittatis, injungentes, et exhortantes omnibus, et singulis, quibus indulgentia hujusmodi permittitur, ut eam aliis christianæ pietatis operibus compensare satagant.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus quibuscumque in contrarium præmissorum facientibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die nona februarii millesimo septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quarto.

PIUS VI.

ANNO QUINTO

Dat. die 25 februarii 1779. Anno V.

CXCVI.

Indultum ornandi in diebus solemnioribus altare s. Seraphini principalis patroni pretiosis supellectilibus pro confraternitate s. Seraphini in ecclesia fratrum Cappuccinorum civitatis Lucanæ erecta, non obstantibus constitutionibus dicti ordinis.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

§. 1. In supremo militantis Ecclesiæ solio per ineffabilem divinæ clementiæ providentiam, meritis licet imparibus constituti, ac pastoralis sollicitudinis officium, quantum in Domino possumus, omni ex parte implere satagentes ea interdum, quæ alias sapienter a prædecessoribus Nostris fuerunt constituta ob incostantem hujus sæculi rerum, et temporum conditionem immutare, ac etiam moderari tenemur; tunc potissimum cum ad augendum divinum cultum, sanctorum venerationem, et ecclesiarum decorem, et ornatum comparandum magis magisque in Domino profutura conspicimus.

Expositio precum porrectarum a sodalibus confraternitatis.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii congregati societatis sub invocatione sancti Seraphini a monte Granaro in ecclesia conventus fratrum minorum sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum eivitatisLucanæ, canonice, ut asseritur, erectæ, quod cum inter cætera munera, ac oblationes, quæ vel ab ipsa societate, vel etiam ab aliorum Christifidelium pietate altare sancti Seraphini illorum patroni principalis jugiter efferuntur, interdum etiam eæ sacræ supellectiles donentur, quæ tum regulari paupertati ecclesiarum, et altarium fratrum ordinis prædicti, tum illius constitutionibus, haud quaquam congruere videntur, eaque propter nonnulli inter religiosos prædictos regularis observantiæ solliciti sectatores offendantur, hinc, ut omnibus molestiis, ac vexationibus, quæ exinde in posterum forsan oriri facile possent, pro eorum religione obviam ire cupientes, Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor indulti et dispensationis.

§. 3. Nos igitur sanctorum hominum, qui suis heroicis virtutibus militantem Dei Ecclesiam illustrarunt, venerationem nunquam satis promoveri arbitrantes, ut Christifideles eorum exemplo inducti, ac patrocinio, et intercessione adversus sæculares illecebras adjuti propius in vita bona Deo famulentur, prædecessorum Nostrorum vestigia sectantes, ac specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati congregatis prædictis, ut in posterum in omnibus solemnitatibus, quæ ad altare sancti Seraphini eorum principalis patroni in memorata ecclesia fratrum minorum sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum civitatisLucan celebrabuntur,suppellectilibus, ac sacris ornatis, qui vel a fidelium pietate erunt oblati, vel etiam ab eis comparabuntur, quamquam pretiosis, et religiosi paupertati, quam de cætero fratres Cappuccini prædicti in propriis servant ecclesiis, insolitis uti libere, et licite possint ac valeant, auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus. Cæterum in

quocumque alio die, et signanter feriato, suppellectilium ornatum simplicem, et ecclesiæ Cappuccinorum omnimode congruentem in supradicto altari servandum præcipimus, et mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti ordinis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum die vicesima quinta februarii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CXCVII.

Dat. die 25 februarii 1779 Anno V.

Monialibus monasterii beatæ Mariæ virginis de BonoConsilio oppidiCoræ Veliternensis diœcesis conceditur jus stipem emendicandi in oppido et territorio Coræ alias ad ordinem s. Antonii Viennensis nunc suppressum spectans.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

§. 1. Ad universam agri Dominici curam, et ispectionem ubi primum fuimus ex divinæ bonitatis consilio, nulloque Nobis assistente meritorum suffragio vocati, nedum Nos plane ad hoc constitutos esse intelleximus, ut juxta verbum propheticum prava germina evellere, ac noxia quæque curaremus destruere, ut fructuosa plantaremus, atque ædificaremus utilia, sed vicissim agnovimus vigilis esse, et industriosi agricolæ studium præcipuum, ut ubi inspexerit partem aliquam ipsius agri bonis undique arboribus florentem, omnes in eam partoralis sollicitudinis partes impendere, ut sic de duplicatis laboribus, ac industriis abundantem fructum percipiat.

Expositio precum a monialibus porrectarum.

§. 2. Cum itaque Nobis nuper pro parte dilectarum filiarum superiorissæ, et monialium monasterii beatæ Mariæ virginis de Bono Consilio nuncupatarum, et sancti Josephi tertii ordinis sanctiFrancisci in oppido Coræ Veliternensis diœcesis existentis expositum fuit, quod alias per Nostras literas die decima septima decembris anni 1777 sub plumbo datas eidem monasterio bona una cum creditis inexactis in territorio oppidi prædicti sita, et ad ordinem canonicorum sancti Antonii Viennensem nuncupatum, et per Nos suppressum, atque extinctum spectantia univimus, adneximus, et incorporavimus. Verum sicut eadem expositio subjungebat cum bonis prædictis ecclesia sit adnexa, in qua solemni pompa sancti Antonii abbatis festum celebrare per prædicti ordinis professores consuetum erat, ac etiam benedictiones cum speciali Christifidelium fiducia super animalia quæque impendere, et spontaneas oblationes, et eleemosynas a fidelibus pro gratiarum actionibus per emendicationem quoque stipis, vulgo *questua* in eodem oppido, et territorio percipere, hinc superiorissa, ac moniales monasterii præ-

dicti Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur, qui personas sub suavi religionis jugo Deo proprius famulantes, monasterium vero prædictum speciali, ac vere paterna charitate complectimur, ac ex nova Nostræ hujus apostolicæ liberalitatis munificentia uberiores fructus speramus, et specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus Nobis humiliter porrectis inclinati, eisdem superiorissæ, et monialibus monasterii prædicti, ut ipsæ die festo sancti Antonii, ut moris fuit, et quoties id requiratur, ac etiam in loco ubi animalia degunt, intra limites tamen oppidi, et territorii prædicti, consueto sacro ritu benedictiones per earumdem monialium ordinarium confessarium, aut alium presbyterum sæcularem illarum ecclesiæ servitio addictum privative, et quibusvis aliis exclusis impendere, atque spontaneas oblationes, vel etiam per stypis emendicationem a fidelibus donatas percipere libere, et licite possint, ac valeant auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium tribuimus, et impertimur. In Domino tamen moniales ipsas hortamur, ut omnipotenti Deo piarum personarum vota commendent, et ob sancti Antonii merita exquisitas gratias pro iis effuso animo postulare non desinant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima quinta februarii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CXCVIII.

Dat. die 25 februari 1779. Anno V.

Facultas procuratori generali monachorum ordinis Cisterciensis provinciæ Romanæ erigendi novum monasterium, et construendi novam ecclesiam de domo ab eodem empta in platea vulgo delle Carrette urbis, ibique monachos monasterii s. Viti ejusdem urbis transferendi.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Refert quomodo Clem. XIII Romanam provinciam monachorum diviserit.

§. 1. Piis religiosorum votis, quæ divini cultus incrementum, religionisque prorogationem respiciunt, quo impedimentis sublatis, optatum sortiantur effectum, libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Amadeus Piermartini monachus expresse professus ordinis Cisterciensis, ac modernus procurator generalis ordinis prædicti provinciæ Romanæ, quod alias felicis recordationis Clemens pp. XIII. prædecessor Noster, ab anno usque MDCCLXI. provinciam Romanam monachorum ordinis præfati ab aliis provinciis ejusdem ordinis divisit, ac separavit: voluitque propterea, quod abbas pro tempore existens monasterii s. Viti almæ Nostræ urbis nuncupati esset ejusdem provinciæ procurator generalis.

Explicat necessitatem novi construendi monasterii pro residentia procuratoris generalis.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, quemadmodum tractu temporis deprehensa est perutilis separatio prædicta, sic nimis incommoda procuratoris generalis prædicti in monasterio sancti Viti habitatio; quocirca monachi monasterii prædicti novum monasterium in aptiori loco urbis erigere constituerunt, et ad hunc effectum domum cum viridario, omnibusque numeris absolutam in platea vulgo delle Carrette nuper emerint, hinc eam in novum monasterium domum prædictam erigi posse plurimum desiderat, atque monasterium prædictum sancti Viti subinde alienare, vendere, et in alios usus distrahere possit, et valeat. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut

infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Pontifex concedit licentiam pro nova constructione, et dat facultatem alienandi vetus monasterium.

§. 3. Nos igitur ipsum exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem procuratori generali, ut novum monasterium pro monachis provinciæ Romanæ prædictæ de dicta domo erigere, ibique ecclesiam de novo construere libere, ac licite possit, et valeat; ita ut monasterium sic erectum, ac ecclesia sic constructa omnibus, et singulis privilegiis, gratiis, et indultis, quibus nunc monasterium, et ecclesia memorata sancti Viti urbis utitur, fruitur, ac gaudet, vel etiam alia monasteria prædicta ordinis Cisterciensis provinciæ Romanæ tam de jure, usu, et consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt, et poterunt in futurum, in omnibus, et per omnia utantur, fruantur, et gaudeant, et insuper, ut monasterium prædictum sancti Viti alienare, vendere, et in alios usus distrahere possit auctoritate Nostra apostolica tenore præesentium tribuimus, et impertimur.

Præcipit literas semper esse exequendas

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari.

Et aliter judicandi cuique adimit facultatem.

§. 5. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Omnibus in contrarium facientibus derogat.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac ordinis, et provinciæ huiusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficientes expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima quinta februarii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CXCIX.

Dat. die 3. martii 1779. Anno V.

Concessio indulgentiæ plenariæ consequendæ ab eis, qui visitaverint aliquam ex ecclesiis regularium ordinis sancti Augustini occasione capituli generalis.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis, salutem, et apostolicam benedictionem.

Ratio, et tenor concessionis.

§. 1. Cum sicut accepimus capitulum generale canonicorum regularium sanctissimi Salvatoris ordinis sancti Augustini in Ecclesia, seu domo sancti Salvatoris canonicorum regularium hujusmodi civitatis Bononiensis propediem benedicente Domino celebrandum sit, Nos, ut opus tam pium majori cum fructu fiat, et ad augendum fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris, pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus, vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui prædictam, vel aliquam ex ecclesiis domorum canonicorum regularium sanctissimi Salvatoris ordinis sancti Augustini, ac singulis diebus actualis illius celebrationis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel dumtaxat omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Duratio concessionis, et

§. 2. Præsentibus post celebrationem dicti capituli generalis minime valituris.

Fides habenda transumptis

Volumus autem, ut si pro impetratione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur præsentes nullæ sint, utque earumdem præsentium transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ, vel procuratoris generalis dicti ordinis munitis eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia martii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 6 martii 1779. Anno V.

CC.

Facultas archiepiscopis, et episcopis regnorum Portugalliæ reducendi extra synodum onera pia, ac missas primogenituris annexis.

Venerabilibus fratribus patriarchæ, archiepiscopis, et episcopis in Portugalliæ, et Algarbiorum regnis existentibus.

Pius PP. VI.

Venerabiles fratres salutem, et apostolicam benedictionem.

Status primogeniturarum, ac majoratuum exponitur.

§. 1. Nuper pro parte carissimæ in Christo filiæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ Nobis expositum fuit, plures in Portugalliæ et Algarbiorum regnis supremo ejus dominio subjectis primogenituras, et majoratus existere, adeo piis oneribus gravatos, ut vix, ac ne vix quidem hæreditariæ vires pro adimplemento sufficiant. Opportunum igitur exoptans remedium Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Commissio porrecta ad ordinarios, ut tamquam apostolici delegati pro eorum prudentia onera imminuant.

§. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitatibus vestris tamquam Nostris, et apostolicæ Sedis delegatis, quatenus tam grave, ex variis testatorum relictis impositum sit onus, ut illis intra vires hæreditarias cujuscumque majoratus, seu primogenituræ nequeat satisfieri, semel extra Synodum statuendi, re diligenter perspecta, pro vestra conscientia quidquid magis ad Dei honorem, et ecclesiarum utilitatem videritis expediri, facultatem auctoritate apostolica, tenore præsentium concedimus, tribuimus, et impertimur.

Clausulæ salutares pro plena constitutionis observantia.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos de præsenti spectat, et in futurum quomodocumque spectabit, plenissime suffragari, ac ab eis inviolabiliter observari.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 4. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac Sedis apostolicæ nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus quorumcumque testatorum ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, nec non apostolicis, ac in Tridentina synodo, ceterisque universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta martii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 6. martii 1779 Anno V.

CCI.

Reductio onerum primogenituris adnexorum in regnis Portugalliæ.

Pius pp. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor legis latæ super oneribus primogeniturarum.

§. 1. Cum Nobis expositum fuerit vigore cujusdam legis, et nonnullarum conditionum intuitu bona primogenituris, et majoratibus subiiecta in regnis carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ a piis oneribus declarata fuisse exempta; cumque in ipso sui regni exordio ipsa piissima fidelissima regina legem illam de medio tollere curaverit; Nobis demum supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Sanat pontifex defectus inadimplementi legis.

§. 2. Nos igitur supplicationibus hujusmodi inclinati, eamdemque carissimam in Christo filiam Nostram Mariam Franciscam reginam fidelissimam specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et ejus singularem personam a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque [de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutam fore censentes, nullitatem omnem, quæ propter juris, et facti defectus ex prædicta lege quomodolibet intervenerit, quousque lex ipsa, utcumque abusive viguit, auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium sanamus, et neminem ob onerum adimplementum vigore dictæ legis suspensum in pœnas a sacris canonibus, aliisque ecclesiasticis constitutionibus impositas, incurrisse declaramus.

Declarat ordinariis concessurum fore ut etiam extra synodum onera imminuant pro eorum prudentia

§. 3. Quoniam vero Nobis expositum fuit, quamplures revera primogenituras, et majoratus in Portugalliæ, et Algarbiorum regnis extare, ultra vires hæreditarias piis oneribus gravatos, adeo ut ipsorum onerum adimplementum facile neglectum censeri debeat. Hinc, ut etiam pro futuro omne tollatur conscientiæ scrupulum, eidemque carissimæ in Christo filiæ Nostræ reginæ fidelissimæ, suisque subditis nulla remaneat de onerum adimplemento dubietas, per alias Nostras in simili forma Brevis literas expeditas patriarchæ omnibusque archiepiscopis, et episcopis in Portugalliæ, et Algarbiorum regnis existentibus auctoritate Nostra apostolica facultatem concedimus, ut semel extra synodum juxta datam eis a Domino prudentiam, et rerum circumstantias, omnibus debite perpensis, tamquam Nostri, et apostolicæ Sedis delegati missarum, et quorumcumque piorum onerum quantitatem, habita ratione ad majoratuum, et primogeniturarum vires, et redditus reducere, et imminuere libere, et licite possint ac valeant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat de præsenti, et in futurum quomodocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latare legatos, et Sedis apostolicæ nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, quorumcumque testatorum, qui primogenituras, seu majoratus missarum, aliorumque onerum gravatas reliquerint etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa sufficienter et expresse commutamus, nec non apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse deroga-

mus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta martii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 6. martii 1779 Anno V.

CCII.

Redditus bonorum alias pro erectione seminarii in civitate Lisbonensi assignati; iidem redditus in posterum applicantur pro restauratione cathedralis ejusdem civitatis

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. In supremo militantis Ecclesiæ solio per ineffabilem divinæ clementiæ abundantiam, meritis licet imparibus, constituti, ecclesiastica emolumenta, quæ certis usibus sapienter a prædecessoribus Nostris fuerunt attributa, in alios interdum majoris momenti usus, juxta temporum circumstantias, urgentibus necessitatibus, libenter convertimus.

Tenor precum porrectarum pro commutatione redditum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit carissima in Christo filia Nostra Maria Francisca regina fidelissima, quod alias per literas in simili forma Brevis a prædecessoribus Nostris cla: me: Joanni V., dum vixit, regi fidelissimo expeditas pro erectione patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis, vetus cathedralis ecclesia ejusdem civitatis fuerit extincta, ac suppressa, ejusque capitulo, aliud basilicæ sanctæ Mariæ capitulum fuerit subrogatum, novumque seminarium erat ædificandum, pro quo patriarchalis domus nonnullæ suppressi capituli præbendæ, redditusque aliquarum ecclesiarum fuerunt assignati. Verum, sicut eadem expositio subjungebat, cum seminarii prædicti erectio nondum peracta sit, redditus vero prædicti in alios usus, fuerint distracti, Nobis humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et, ut infra, indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor commutationis, cum suis declarationibus.

§. 3. Nos igitur illius votis, quantum in Domino possumus annuere volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutam fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, nullitatem, et nullitates omnes juris, vel facti, tam quoad redditiuum suppressæ cathedralis, ejusque præbendarum erogationem nunc usque peractam, quam pro non adimpleta seminarii erectione, auctoritate apostolica, tenore præsentium sanamus; fructus autem, seu proventus in posterum exigendos, ac decurrendos in dictæ cathedralis reædificatione, seu restauratione erogari, ac impendi posse, eadem auctoritate harum serie concedimus, et indulgemus. Qua quidem cathedrali absoluta, omnes iidem fructus, ac proventus jam alias pro seminarii erectione assignati, vel pro eodem seminario, vel in alterius ecclesiæ beneficium arbitrio ejusdem carissimæ in Christo filiæ Nostræ reginæ fidelissimæ, ejusque successorum sint assignandi, pro quibus omnibus plenam facultatem ex nunc tribuimus, et impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus præmissis clame: Joanni V. a prædecessoribus Nostris expeditis literis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta martii millesimo septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 6 martii 1779 Anno V.

CCIII.

Sanatio, et indultum quoad bona societatis Jesu suppressæ in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum existentia.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Quomodo Romana Ecclesia magistra sit de operibus fidelium declarat.

§. 1. Romanam Ecclesiam ideo matrem, et magistram constituit Christus Dominus, ut per eam, quæ ubique a fidelibus gerenda sunt, ordinentur, vel etiam errata corrigantur in melius, quin liceat irrationabili arbitrio aliquid immutari; quoties confusa libertas, si aliorum voto dissentiant, aut in aliorum scandalum sine justi discretione libraminis commendanda supprimeret, aut minus digna laudibus indebitis celebrarent.

Damnat Portugalliæ fiscum ex quo bona congregationis sibi ad judicaverit.

§. 2. Nuper in tristitia cordis Nostri accepimus, bona ad suppressam societatem Jesu spectantia, et in Portugalliæ, et Algarbiorum regnis existentia, vel ex asserto quodam reversionis jure, vel quocumque alio prætextu regio fisco fuisse addicta, una de onerum satisfactione, et adimplemento retenta lege, brevi tamen ejusdem fisci administratores sua, non quæ Jesu Christi quærentes, aliquam eorumdem bonorum partem, vel per contractum, vel per gratuitam donationem distraxerunt, nulla amplius de piis oneribus, quibus eadem bona essent gravata habita ratione, neglectoque penitus eorumdem onerum adimplemento. Eximia sane carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ religio fuit, ac sollicitudo pro inquirenda de bonorum qualitate, et natura, veritate, pluresque spectatissimos viros selegit, qui nunciarent, quæ ex dictis bonis, vel libera, vel piis oneribus essent gravata: sed irrita prorsus impensa studia, nulla enim bonorum divisio, nisi labore summo, incertoque exitu confici potest. Nobis igitur eadem carissima in Christo filia Nostra regina fidelissima humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et, ut infra, indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Sanat nullitates occursas in alienationibus, et bona vendita libera declarat.

§. 3. Nos autem boni patris familias munere fungi quotidie satagentes, et illius vices, (meritis licet imparibus) gerentes, cujus misericordiarum non est numerus, et infinitus est thesaurus supplicationibus hujusmodi inclinati, ejusdem carissimæ in Christo filiæ Nostræ reginæ fidelissimæ votis annuere, quantum in Domino possumus, sincere cupientes, tenore præsentium, deque apostolicæ auctoritatis plenitudine, nullitatem, et nullitates quascumque, quæ in dictorum bonorum alias suppressæ societati Jesu spectantium alienationibus, et distractionibus quibuscumque intervenisse dici, censeri, seu prætendi possent, sanamus, penitusque tollimus, omnesque juris, et facti defectus supplemus. Cum vero aliqua ex dictis bonis distracta, et alienata inveniantur, nulla onerum habita ratione, nihil super dictis bonis de novo imponere intendimus; sed ab iis perpetuis futuris temporibus prorsus libera, et exempta declaramus.

Ex bonis non alienatis præcipit quod alimenta præbeantur individuis suppressæ societatis, et reintegretur camera apostolica pro alimentis in præteritum subministratis.

§. 4. Verum, cum adhuc aliqua nec exigua eorumdem bonorum portio regio fisco unita remaneat, volumus, ac præcipimus ea in posterum eroganda esse in alimenta, et commodam vitæ substentationem individuorum suppressæ societatis Jesu, qui alias in regnis prædictis commorabantur, quique modo supersunt, nec non restituendis pecuniarum summis ad Nostram cameram apostolicam in sumptis pro ipsis alendis individuis tam longo annorum spatio, quo a regio ærario non fuerat eisdem consultum, quibus omnibus prædictis individuis deficientibus, et cameræ Nostræ apostolicæ dictis præstationibus integre restitutis, tunc, ut ad alios pios usus arbitrio ejusdem carissimæ in Christo filiæ Nostræ reginæ fidelissimæ, ejusque successorum assignari eadem bona suppressæ societatis Jesu, et applicari possint, eadem auctoritate libenter concedimus, et impertimur.

Clausulæ salutares et irritantes.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanc.Rom.Eccl.cardinales etiam de latere legatos, et Sedis apostolicæ nuncios sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi fa-

cultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quatenus opus sit, quorumcumque testatorum, qui missarum, aliorumque onera per suppressæ societatis Jesu individuos, vel in eorum ecclesiis adimplenda reliquerint etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, nec non apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, *illis* alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta martii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CCIV.

Dat. die 24 martii 1779. Anno V.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui die septima novembris visitaverint aliquam ex ecclesiis monachorum, vel monialium ordinis sancti Benedicti congregationis Camaldulensis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor concessionis

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis, tam monachorum, quam monialium ordinis sancti Benedicti congregationis Camaldulensis ubicumque existentibus die vii mensis novembris a primis vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima quarta martii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 29 martii 1779. Anno V.

CCV.

Ampliatio privilegii concessi a Benedicto XIV. regi Sardiniæ nominandi, ad cathedrales, metropolitanas, aliasque dignitates ecclesiasticas, personas idoneas.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

§. 1. Pastoralis officii Nobis licet immeritis divina dispensatione commissi curam exercere satagentes, ea, quæ ad pacem, tranquillitatemque inter hanc sanctam Sedem, et christianos principes firmandam, conservandamque idonea esse noscuntur apostolica Nostra auctoritate facile concedimus, prout in Domino expedire arbitramur.

Privilegium concessum a Benedicto XIV regi Sardiniæ

§. 2. Cum itaque alias felicis recordationis Benedictus pp. XIII. prædecessor Noster per suas literas in simili forma Brevis die XXIV maii MDCCXXVII expeditas claræ memoriæ Victorio Amadeo, dum vixit, Sardiniæ regi illustri, ac Sabaudiæ duci, ejusque in Sabaudiæ ducatu successoribus jus in perpetuum nominandi personas idoneas ad cathedrales, et metropolitanas ecclesias, et dignitates abbatiales in temporali dominio, quod memoratus rex Sabaudiæ dux tunc possidebat consistentes, nec non ad prioratus Tallueriarum, Ripaliæ, et Novalitii, ac præposituram Montis Jovis concesserit, ac postmodum dubitatum sit, num abbatia, seu præpositura sancti Albini de Mortaria nuncupata Viglevanensis diœcesis in indulto prædicto esset comprehensa.

Extensio privilegii pro nominatione abbatis in præpositura s. Albini.

§. 3. Hinc Nos dubium hujusmodi secundum justitiæ, et æquitatis regulas e medio tollere, et submovere, ac ea, quæ ab hac sancta Sede ad principum orthodoxæ fidei defensorum, magnisque in Ecclesia Dei meritis fulgentium favorem emanasse noscuntur, ne dum illæsa conservare, sed uberiori etiam, plenriorique interpretatione, quantum cum Domino possumus adjuvare cupientes de dilecti filii Nostri Karoli Victorii Amadei Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis de Le Lanze nuncupati consilio, ac habita super indulto hujusmodi matura deliberatione, cum nuper per obitum bo. me. Petri Josephi de Brichentau abbatia, seu præpositura prædicta vacet, et certo modo vacare dignoscatur, de qua memoratus Petrus Josephus, ab hac sancta Sede anno MDCCXVII. fuerat provisus, ad ea omnia avertenda, quæ pacem, et tranquillitatem impedire possent, ut jus in posterum nominandi Nobis, ac Romano pontifici pro tempore existenti personas idoneas ad abbatiam, seu præposituram sancti Albini de Mortaria prædictam, vel cujusvis ordinis regularis ea sit, vel sæcularis ad carissimum in Christo filium Nostrum Victorium Amadeum Sardiniæ regem illustrem, ac modernum Sabaudiæ ducem, ejusque successores spectet, ac pertineat.

Reservatur annua pensio perpetua, cujus collatio competit ad s. Sedem.

§. 4. Cum reservatione tamen perpetuæ annuæ pensionis in prima futura vacatione auctoritate apostolica imponendæ scutorum quingentorum monetæ Romanæ super abbatiæ, seu præposituræ prædictæ fructibus, redditibus, et proventibus quibusvis ecclesiasticis favore illius personæ, seu personarum sanctæ Sedi in temporalibus subditarum a Romano pontifice pro tempore existenti nominandarum, ita ut per obitum personæ, seu unius ex personis ad pensionem prædictam, ut præfertur, nominatæ, seu nominandarum eadem pensio, seu illius rata neutiquam cesset, minusque in favorem cessura sit illius, qui abbatiam, seu præposituram tunc possidebit, sed vel integram pensionem, vel ad illius ratam denuo alia, seu aliæ personæ a Romano pontifice tunc existenti ad sui libitum nominari possint, et debeant, etiamsi eadem abbatia, seu præpositura eo tempore minime vacaret dicta auctoritate earumdem tenore volumus, ac decernimus. Declarantes insuper eamdem pensionem scutorum quingentorum, sic, ut præmittitur, reservatam omnibus iis juribus, privilegiis, indultis, ac conditionibus, quibus aliæ pensiones hujusmodi super ecclesiasticorum beneficiorum fructibus, et proventibus impositæ utuntur, fruuntur, et gaudent pari modo utatur, fruatur, et gaudeat.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5 Decernentes easdem præsentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere debere, quascumque vero provisiones, et alias dispositiones de abbatia, seu præpositura prædicta, sub præsenti dispositione, et declaratione comprehensis nunc, et pro tempore quandocumque, et quomodocumque, ac ex quibusvis personis vacantibus, aliter, quam ad ipsius Victorii Amadei regis, ejusque successorum Sabaudiæ ducum nominationem pro tempore quomodolibet faciendas, et inde secuta nulla, et inva-

lida fore, et esse; sicque, et non aliter in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam nuncios sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non quatenus opus sit, in Benedicti prædecessoris Nostri prædictis literis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima septima martii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 2. maii 1779 Anno V.

CCVI.

Beatificatio servi Dei Michaelis De Sanctis ordinis excalceatorum sanctissimæ Trinitatis redemptionis captivorum.

Pius pp. VI.

Ad perpetum rei memoriam

Ratio decernendæ beatificationis servorum Dei

§. 1. Misericordias Domini, et divitias bonitatis ejus post lætitiam paschæ, quam devote celebravimus in servi Dei Michaelis De Sanctis ordinis excalceatorum sanctissimæ Trinitatis redemptionis captivorum nuncupati sacerdotis professi virtutibus, et meritis extollere, et prædicare dignum putamus, ut universisChristifidelibus uberiora quotidie suppetant ad imitandum exempla, et in patrocinio præsidia. Dominus, ac redemptor noster fidelium servorum suorum sanctitatem, et gloriam testatam, manifestamque facit, ut qui jam diu æternum laborum, atque certaminum præmium consecuti beati cum eo regnant in cœlis, iidem in terris virtutum suarum triumphum publica quadam militantis Ecclesiæ veneratione recipiant. Nos igitur in suprema universalis Ecclesiæ procuratione, meritis licet imparibus, sed inscrutabili divinæ sapientiæ consilio constituti ministerio, nostro congruum intelligimus, ut ad omnipotentis Dei gloriam, et Ecclesiæ catholicæ decus, quantum Nobis ex alto conceditur, ejusdem servi Dei cultum promovere studeamus.

Laudes venerabilis Michaelis.

§. 2. Ipse enim summa cum pietatis laude severioris disciplinæ institutum amplexus, mirabili innocentia vitæassiduisque corporis afflictationibus dilecto suo, qui pascitur inter lilia sic semper heroica charitate adhæsit, omniumque virtutum splendore sic præfulsit, ut mortalis vitæ cursu triginta trium annorum ætate feliciter consumato, æterna demum mercede donatum fuisse non dubitemus.

Judicium sac. congregationis super virtutibus ejusdem servi Dei.

§. 3. Cum itaque mature, diligenterque discussis, atque perpensis per congregationem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium sacris ritibus præpositorum processus de apostolicæ Sedis licentia confectis super vitæ sanctitate, et virtutibus, tam Theologicis, quam moralibus in gradu heroico, quibus idem servus Dei Michael De Sanctis multipliciter claruisse, nec non miraculis, quæ ad ejus intercessionem, et ad manifestandam hominibus ipsius sanctitatem a Deo patrata fuisse asserebantur, eadem congregatio coram Nobis constituta, auditis etiam consultorum suffragiis, uno spiritu, unaque voce censuerit posse quandocumque Nobis videretur, prædictum Dei servum beatum declarari cum consuetis indultis.

Beatificatio, et concessio recitationis officii, et missæ de communi confessoris non pontificis.

§. 4. Hinc est, quod Nos piis, atque innixis charissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum regis catholici, et quamplurium venerabilium fratrum archiepiscoporum, episcoporum, nec non capitulorum, regnorum, civitatum, ac universitatum fere totius Hispaniæ, ac totius insuper antedicti ordinis excalceatorum sanctissimæ Trinitatis redemptionis captivorum, supplicationibus Nobis super hoc humiliter porrectis benigne inclinati, de supradictæ congregationis consilio, ac assensu auctoritate apostolica tenore præsentium indulgemus, ut idem Dei servus Michael De Sanctis in posterum beati nomine nuncupetur, ejusque corpus, et reliquiæ venerationi fidelium (non tamen in processionibus circumferendæ) exponantur: imagines quoque radiis, seu splendoribus exornentur, ac de eo quotannis die v mensis julii recitetur officium, et missa de communi confessoris, non pontificis cum oratione a Nobis approbata juxta rubricas breviarii, ac missalis Romani. Porro recitationem officii, et missæ ce-

lebrationem hujusmodi fieri concedimus dumtaxat in universo ordine tam excalceatorum, quam non excalceatorum sanctissimæ Trinitatis redemptionis captivorum; in civitate Vici, Vick vulgariter dicta, ubi natus, et hinc in toto Catalauniæ principatu, in diœcesi Vallisoletana, ubi mortuus est, et diœcesibus Toletana, Granatensi, Giennensi, et Palentina, in quibus insigna dedit sanctitatis exempla, ab omnibus utriusque sexus christifidelibus tam secularibus, quam regularibus, qui ad horas canonicas tenentur, et quantum ad missas attinet, etiam ab omnibus sacerdotibus ad ecclesias, in quibus festum peragetur confluentibus. Præterea primo dumtaxat anno a datis hisce literis, et quoad Indias a die, quo eædem literæ illuc prevenerint, inchoando, in ecclesiis ordinis civitatum, et diœcesum antedictarum solemnia beatificationis ipsius servi Dei cum officio, et missa sub ritu duplici majori die ab ordinario respective constituta, postquam in basilica Nostra sancti Petri in Vaticano de urbe celebrata fuerint eadem solemnia die secunda mensis maii pariter celebrandi facimus potestatem.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac decretis de non cultu editis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, eu earumdem præsentium literarum transumtis, seu exemplis etiam impressis manus secretarii dictæ congregationis cardinalium subscriptis, et sigillo præfecti ejusdem congregationis munitis eadem prorsus fides ab omnibus, et ubique tam in judicio, quam extra illud habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die secunda maii millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CCVII.

Dat. die 9 maii 1779. Anno V.

Erectio episcopatus De-Sonora in Indiis.

Pius episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

§. 1. Immensa divinæ pietatis charitas, quæ omnem implet terrarum orbem potissimum in locis in umbra mortis sedentibus, et ubi errores progrediuntur impunes, suas abunde spargit misericordias. Has quidem remote illæ sub regalium et de catholica religione optime meritorum principum ditione degentes, eorumque præcipuo studio excultæ regiones summa Dei benignitate promeruerunt. Nos itaque universalis Ecclesiæ imperium, quod habilis consilii, et bonitatis altitudo humilitati Nostræ committere placuit immerito gerentes, quæ eorumdem regalium principum mediatione religiose ordinata esse sentimus apostolica Nostra potestate perficere procuramus, prout vigilantiæ Nostræ exigit, et postulat sollicitudo.

Expositio precum porrectarum.

§. 2. Cum itaque sicut a dilecto filio Hieronymo duce de Grimaldi charissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum regis catholici apud Nos, et Sedem apostolicam oratore ex parte, et nomine ipsius Caroli regis accepimus dilectus etiam filius Josephus de Galves ejusdem Caroli regis a consiliis, modo summæ rei, ac universis Indiarum negotiis a secretis alias totius novæ Hispaniæ visitatoris munere fungens, cum de illarum regionum vastitate, eorumque a metropoliticis urbibus distantia, nec non incolarum partim ad obedientiam reductorum, partim vero reducendorum numero, moribusque, deque earumdem regionum redditibus, ac auri, argentique fodinis ob quam alienigenarum aviditati, atque invasionibus prostant, ac denique de omnibus ad remotas illas pertinentibus provincias apprime foret instructus, cupiens commoda a regia pietate maxime optata, felicitatemque in populis afferre una cum marchione de Croix tunc pro rege novæ Hispaniæ eidem Carolo regi sub die xxiii. mensis januarii anni Dom. MDCCLXVIII. proposuit necesse fore, ut nova constitueretur generalis præfectura peninsulam de California, ac de Sonora et Cinaloa provincias sub se continens, nec non etiam, ut novus erigeretur episcopatus, qui eas sub sua comprehenderet diœcesi sedem episcopalem in eodem oppi-

do, in quo dicta generalis præfectura statueretur collocando. Perlustratis subinde earumdem provinciarum locis plenius Josephus de Galves prædictus cuncta præmissa circumspexit, indeque ordinationes, et statuta condidit; quæ pro sui prudentia ad regendos in civilibus incolas prompta, et necessaria esse consideravit, ex quibus illi bona quidem spiritualia, ecclesiæ vero pastoris eorumdem populorum subjectionem juxta canonicas, regnique leges consequuturi essent. Mox die xxii. mensis junii anni ejusdem Domini MDCCLXXI. una cum pro rege prædicto quidquam a se gestum fuerat eidem Carolo regi significavit, ac novis acquisitis argumentis, priori confirmata relatione, die xxiii. præteriti mensis januarii ejusdem anni MDCCLXVIII. paucis quidem et levibus immutatis, ambo convenerunt in statuendæ generalis præfecturæ, et erigendæ episcopalis sedis loco designando, videlicet in oppido de Arispe, quod in provincia de Sonora extat, non solum ob illius optimum situm, et cœli, aerisque temperiem, nec non aquarum, et quæ ad victum necessaria sunt copiam; sed etiam ob ecclesiam inibi existentem optime constructam, et ita aptam ut cathedralis honore digna censeatur.

Consensus regis Hispaniarum super erectione episcopatus.

§. 3. Antequam vero ad dictum Carolum regem hæc novissima perveniret relatio jam ipse de anno ejusdem Domini MDCCXCVI. priorem approbaverat, servatisque servandis novam erigi generalem præfecturam illius ditionem a Mexici pro-rege independentem ad memoratas, aliasque limitaneas provincias extendendo, sedem in dicto oppido de Arispe constitui, aliaque pro recto ipsius præfecti facultatum exercitio in militaribus, et civilibus fieri mandaverat generalis præfecto pro prima ea vice designato dilecto etiam filio Theodoro de Croix tunc agminum ductore; itaque summa ac vere paterna regiæ majestatis vigilantia, suique ærarii profusis thesauris quidquid ad tuendas, protegendas, ac in temporalibus fovendas dissitas illas, vastissimasque regiones fuerat providendum modo exequutioni demandatum reperitur. At quis umquam cohibere potuit ejusdem Caroli regis studium, curam et sollicitudinem quo minus præter temporalia illis populis impertita, subsidia spiritualia quoque eisdem comparanda curaret. Profecto statim ac priorem, de qua supra, relationem vidit judicio ejus qui sibi a confessionibus, aliorumque qui Indiarum consilii adstant, summamque rem curant, approbavit propositam novi de Sonora et de California episcopatus erectionem. Dum hoc interim ageretur negotium ad corrigendos abusus in animarum regimen nimis ineptos ac frequentes, episcopis de Guadalaxara et de Durango sub die vicesima quarta mensis septembris anni similiter Domini MDCCLXXVI. significarii voluit, suæ fore regiæ voluntatis, quod missionariis omnibus Hispanis, aliisque personis in illorum Indorum locis missionibus, auxiliaribusque curis (quas doctrinas vocant) degentibus, Ecclesiæ sacramenta, cæteraque spiritualia ministrarent, nec ul- prætextu parochi idipsum impedire, neque parochialibus emolumentis pro ministeriis, quæ ipsi non operantur eos incolas gravare auderent.

Distributio, et descriptio dioecesis statuendæ

§. 4. Jam vero evenerat, quod anno pariter Domini MDCCLXXIV. dilectus etiam filius Antonius a Regibus presbyter, ordinis fratrum minorum s. Francisci de observantia nuncupatorum expresse professus, qui per plures annos missionarii officium, summo studio, ibi exercuerat; præsidisque missionum de Sonora in superiori Primeria ex commissione a collegio de Propaganda Fide, sanctæ Crucis de Queretaro fratrum ejusdem ordinis tibi facta, munere functus fuerat; novæ Hispaniæ dilecto similiter filio pro-regi Antonio Mariæ Buccarelli, quo statu res missionum de Sonora reductæ essent geographice descripserat, earum aversionis causas, et quæ ad illarum restaurationem, necessaria forent exponendo. Idemque de missionibus in utraque Pimeria, superiori scilicet, et inferiori ejusdem provinciæ existentibus enunciaverat; quæ quidem documenta fiscali audientiæ tunc dilecto similiter filio Josepho Antonio de Areche fuerunt tradita. Atque is in voto desuper edito quidquid a religioso illo viro propositum fuerat, adoptanda addiderat opus esse, ut aliqua ad rem opportuna decernerentur, quod tamen exequtioni mandatum umquam fuisse minime constat. Quapropter de præmissis certior factus Josephus de Galves præfatus, regisque enixum circa ea ipsa studium agnoscens dicto Antonio a Regibus, qui jam ad suam Carthaginiensem redierat provinciam præcepit, ut suam denuo concinnaret descriptionem, expressis in ea modis, abusus, confusionesque illis vigentes evellendi, legittimumque, et accomodatum regiminis ordinem a dicto Carolo rege tanto tempore optatum statuendi; quæ quidem mandata complere minime distulit. Exposuit autem juris-

dictione ecclesiastica in vastissima generalis præfecturæ in septemtrionalibus novæ Hispaniæ provinciis recenter institutis ditione comprehensam ad episcopos *de Guadalaxara*, et de Durango *respective pertinere equidem* episcopatus de *Guadalaxara* universam Californiam una cum omnibus præsidiis de Montereis constructis ad occidentalis oram Oceani continet, comprehensis quoque de Coaguile, et Tesas guberniis ad orientalis Oceani littora, sive ad Mexicanum sinum; de Durango vero episcopatus gubernia de Sonora novi Mexici, novæque Cantabue complectitur, quæ sane regiones plures continent provincias, inibique multæ jam erectæ reperiuntur missiones, regiæ fodinæ, et congregati Hispanorum pagi; imo apud cunctas fere missiones degunt Hispani Mistigenæ vulgato Mulati, Indi vagantes ceteræque gentes, quas nationales appellant, indigenæ Indæ in suum agnoscunt parochum missionarium religiosum gratis spiritualia ministrantem; cæteri vero districtus parochum, cui jura et obventiones parochiales persolvunt perinde, ac si ex ejus parochiali ecclesia spiritualia reciperent. Sic distributi fuere parochi, et parochiani ab episcopis editis in actu pastoralium visitationum decretis, cunctas eas provincias in ecclesiasticas præsidentias vicarias, et parochias devidendo. In earum pluribus, et præsertim in limitaneis cum infidelibus nulla præter missionarios regulares; parochus vero, cujus curæ viginti, trigintive pagi commissi sunt centum pluresque leucas distat, ex quibus, ac etiam, ex confusione parochorum, parochiarum, et parochianorum plures oriuntur abusus, perturbationesque, ob quas antiqui pagi ab incolis deseruntur, montes apostatis, et fugitivis replentur, novorumque pagorum impeditur constructio. Tale enim odium et adversionem animis infidelium insinuant fugitivi, ut converti, et in populum congregari resistant.

Dismembrationes faciendæ pro constituenda nova diœcesi.

§. 5. Hisce malis unice mederi posse subjungebat eas provincias a diœcesibus de Guadalaxara, et de Durango dismembrando, novumque erigendo episcopatum, cui doctus quidem, et salutis animarum zelo flagrans destinaretur episcopus, qui unanimi consensu cum generali præfecto parochias, missiones, et auxiliares ordinaret ecclesias; quidquam detrimenti nequaquam fore obventurum præfatis episcopis *de Guadalaxara et de Durango* etiam asserebat. Californiam siquidem ad quam jus habere contendit episcopus de Guadalaxara præfecto, ex quo in regum catholicorum redacta fuit potestas, usque ad præsens nunquam inviserunt episcopi, neque qui ab eis deputati sunt diœcesis visitatores, sane ut illuc peragatur, aut cum periculo navigandum, aut ducentarum supra mille leucarum spatium peragendum de Durango traijciendo diœcesim, ubi plurima ab infidelibus metuenda sunt vitæ discrimina; de Cinaloa autem, et de Sonora provinciæ a Durango trecentas, alicubi etiam quingentas leucas distant. Decimæ vero inde obvenientes tenuis valoris sunt, quia non recte administrantur, et quasi pro derelictis habentur. Hæc continebat prædicti Antonij relatio qua Indiarum porrecta consilio, mox regio communicata fiscali, is dicti religiosi viri exactam, prudentemque descriptionem regionum regiminis abusum, populorum, morumque peritiam in missionibus quibus laudabiliter functus fuerat acquisitam commendavit, novisque corroboravit argumentis prædictis a fiscali prædicto ad rem deductis super necessitate erectionis novi episcopatus satis sit indicasse, quod duarum diœcesum de Guadalaxara, et de Durango situs, earumque versus septemptrionales Americæ provincias dilatatio, non æqua districtuum et regionum inter ipsos (quæ invicem intersecantur) divisio, unde immensæ illæ distantiæ ab episcoporum cathedris oriuntur, prout ex supradicta relatione colligitur, et in mappis ac descriptionibus geographicis facile videre est causa sunt, ut prædicti episcopi de Guadalaxara, et de Durango, cumque animarum eorum qui noviter conversi sunt, et catholicæ Ecclesiæ ovili nuper aggregati occurrere, et vigilare valeant. Præterea non deest territorium, quo numquam ullus penetravit episcopus; quapropter plura mala evenisse minime est dubitandum. Etsi enim per visitatores pastoris vices suppleri datum sit, zelus tamen pastoralis nullo modo in ipsis perspectus est, quin imo plura scandala ab eisdem aborta fuisse non raro compertum est. Enervatur hinc disciplina, et quandoque ipsorum Ecclesiæ ministrorum, nec non eorum exemplo, etiam parochianorum relaxantur mores. Hisque quæ obvenire possunt exitiis prompta sunt afferenda remedia, proindeque votum suum concludebat, ut illarum provinciarum generali præfecto committeretur, quod per viros ecclesiasticos, et sæculares expertos quidem; sibique magis benevisos topographicam tabulam conficeret totius suæ præfecturæ singillatim delineando situs provinciarum,

eorumque locorum, parochiarum, missionum, ecclesiarumque auxiliarium, ac insuper accurata fieret descriptio regiminis ecclesiastici, ac civilis redituum, populorum, climatum, fluminum, fodinarum, nihilque denique prætermisso, quod ad exactissimam earumdem regionum notitiam acquirendam conducit, ut quoad omnia firmiter consuli valeat. Potissimum vero ad evitanda damna ex episcoporum de Guadalaxara, et de Durango distantia hactenus tolerata novus in septentrionali Americæ parte erigatur episcopatus. Visis ergo omnibus ad rem facientibus Indiarum consilium die trigesima mensis junii anni pariter Domini MDCCLXXVII. rescripsit consulendum esse serenissimo regi, juxta votum fiscalis, et die vicesima prima mensis augusti ejusdem anni, majestas sua mandavit impetrari a Nobis literas apostolicas pro canonica novi *Episcopatus erectione cujus* diœcesis *Sonoram, Cinaloam, et Californiam* comprehendat. Ad quem effectum desuper confici opportunas instructiones suo apud Sedem apostolicam oratori, quanto citius transmittendas. Hinc dictus Hieronymus ad tramites ab ipso Carolo rege subinde approbatæ sibique transmissæ instructionis nomine prædicti Caroli regis Nobis humiliter supplicaverit, quatenus erectionem prædictam, aliaque infrascripta concedere dignaremur.

Tenor erectionis.

§. 6. Nos igitur omnibus et singulis circumstantiis superius expressis matura consideratione pensatis, eximium predicti Caroli regis zelum, ac religiosa desideria prosequi volentes, motu proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine ab episcopatu de Guadalaxara peninsulam de California cum omnibus novis præsidiis de Montereis ad oram occidentalis Oceani, et ab episcopatu de Durango provincias de Sonora et de Cinaloa *attento consensu a venerabilibus fratribus Nostris episcopis de Guadalaxara et de Durango* in actu acceptationis dictorum respective episcopatuum hujusmodi dismembrationi pro novo erigendo episcopatu præstito, apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo dismembramus, et separamus, ac terram ipsam de Arispe in civitatem episcopalem de Sonora nuncupandam cum omnibus juribus, honoribus, et prærogativis, quibus aliæ civitates pontificali Sede insignitæ in eisdem Indiis occidentalibus utuntur, et gaudent, nec non prædictam ecclesiam non collativam in dicta terra de Arispe sitam in cathedralem ecclesiam de Sonora nuncupandam, sub invocatione beatæ Mariæ virginis Lauretanæ nuncupatæ pro uno deinceps episcopo de Sonora, qui eidem ecclesiæ, illiusque civitati, et diœcesi, etiam de Sonora, ut infra assignandæ præsit, dictamque ecclesiam, in forma ecclesiæ cathedralis redigat, et in ea tot dignitates, ac canonicatus, et præbendas, ac cappellanias, et aliorum ministrorum competentem numerum venerabili etiam fratri Nostro moderno et pro tempore existenti archiepiscopo Mexicano metropolitico jure subjectorum, quæ et qui pro divini cultus decore, et ecclesiasticorum sacramentorum, ibique spirituali animarum administratione videbuntur expedire, prævia tamen dictæ ecclesiæ de Sonora, ejusque pro tempore existentis episcopi, ac dignitates, et canonicatus, ac cappellanias hujusmodi obtinentium, et prædictorum ministrorum congrua subsentatione ab ipso Carolo rege juxta ejus religiosum studium ex decimis dictorum territoriorum, ut præfertur, dismembratorum, sive ex capitalibus regii ærarii, prout frequenter ipse, ejusque gloriosi predecessores Hispaniarum reges fecerunt, constituenda et assignanda, nec non futurus, et pro tempore existens episcopus de Sonora episcopalem jurisdictionem, auctoritatem, et potestatem exercere, omniaque et singula, quæ ordinis, quæque jurisdictionis, et cujusvis alterius muneris episcopalis sunt, et quæ alii tam in eisdem Indiis, et prædicti archiepiscopi Mexicani suffraganei existentes, quam alibi ubicumque constituti episcopi in suis ecclesiis, civitatibus, et diœcesibus de jure, vel consuetudine, aut quomodolibet ex privilegiis, gratiis, et indultis, ac dispositionibus apostolicis desuper quæcumque fuerint, et per literas apostolicas desuper nominatim, et in specie concessa auctoritate, et facultate suffulti facere, et quibus uti solent, et possunt pariformiter, æque principaliter, et absque ulla differentia, perinde ac si sibi quoque nominatim, et in specie concessa, et expressa fuissent in sua diœcesi de Sonora, ut infra, assignanda facere, gerere, et exercere libere et licite possit et debeat, ac eidem pro tempore existenti archiepiscopo Mexicano suffraganeus, eique metropolitico jure prædicto subiectus existat.

Concessio præeminentiarum, et honorum favore episcopi eligendi.

§. 7. Cum sede, mensa, aliisque insigniis episcopalibus, nec non præeminentiis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, et gratiis spiritualibus, et temporalibus, personalibus, realibus, et mixtis, quibus ceteræ cathedrales Indiarum

hujusmodi similiter de jure, vel consuetudine, aut speciali privilegio, seu indulto apostolico, vel alias quomodolibet utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere poterunt de apostolicæ potestatis plenitudine eadem apostolica auctoritate, et perpetuo respective erigimus, et instituimus, et prædictam peninsulam de California cum prædictis novis præsidiis de Montereis, ac dictas duas provincias de Sonora, et Cinaloa per Nos, ut præfertur, dismembratas, et separatas, ac omnes et singulas utriusque sexus, et in eis respective degentes personas, et incolas, tam laicos, quam clericos, et presbyteros beneficiatos, ac religiosos cujuscumque status, ordinis, et conditionis existant ab ordinaria (non tamen respective dicti archiepiscopi Mexicani metropolitica) jurisdictione, potestate, et superioritate dictorum modernorum, et pro tempore existentium de Guadalaxara, et de Durango episcoporum, dicta apostolica auctoritate similiter disjungimus, et eximimus, et prædictam civitatem de Arispe in episcopalem sedem de Sonora per Nos, ut præfertur, erectam, nec non sic etiam per Nos ut præfertur, dismembratas, et separatas peninsulam de California, et dictas duas provincias de Sonora, et Cinaloa, et in eis nunc, et pro tempore respective degentes personas superius expressas dictæ ecclesiæ episcopalis de Sonora, illiusque futuro episcopo pro suis civitate, territorio, diœcesi, clero, et populo ita quod liceat personæ eidem ecclesiæ de Sonora, tam nunc a primæva illius erectione, et institutione hujusmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet pastoris solatio destitutæ in episcopum dicta apostolica auctoritate præficiendæ per se vel alium, seu alios ejus nomine veram, realem, actualem, et corporalem possessionem, seu quasi regiminis spiritualis, et omnimodi juris dioecesani in dicta civitate de Sonora, ac in eodem territorio per Nos, ut præfertur, dismembratis, et separatis propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere ejusdem moderni, et pro tempore existentis archiepiscopi Mexicani, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita apostolica auctoritate prædicta similiter perpetuo assignamus, et respective subiicimus.

Assignatio dotis pro mensa episcopali, et capitulo cathedralis

§. 8. Mensæ autem episcopali de Sonora per Nos, ut præfertur, erectæ pro illius dote, et congrua, ac sufficienti, tum prædicti futuri episcopi de Sonora, tum pariter futurorum capituli, et canonicorum, et cappellanorum, aliorumque ministrorum dictæ cathedralis ecclesiæ per Nos, ut præfertur, erectæ, et institutæ respective substentatione, ac onerum prædicto episcopo de Sonora pro tempore existenti, futurisque capitulo, et canonicis dictæ cathedralis ecclesiæ per Nos ut præfertur erectæ, et institutæ respective substentatione, ac onerum prædicto episcopo de Sonora pro tempore existenti, futurisque capitulo, et canonicis dictæ cathedralis ecclesiæ per Nos ut præfertur, erectæ, et institutæ pro tempore incumbentium supportatione providere volentes, decimas ex dictis territoriis, ut præfertur, dismembratis, et separatis pro diœcesi dictæ episcopalis ecclesiæ de Sonora per Nos, ut præfertur erectæ, et institutæ etiam, ut præfertur, concessis, et assignatis, ac suppositis, et subjectis provenientes, et ad eumdem Carolum regem spectantes, sive ex prædictis capitalibus dicti regii ærarii ab ipso Carolo rege quatenus opus fuerit constituenda, et assignanda; ita quod liceat eidem personæ dictæ cathedrali ecclesiæ de Sonora, ut præfertur, erectæ, et institutæ tam nunc a primæva illius erectione, et institutione hujusmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet pastoris solatio destitutæ in episcopum, ut præfertur, præficiendæ, ejus, ac dictæ mensæ episcopalis nomine supradictarum decimarum ex dictis territoriis, ut præfertur dismembratis, et separatis, ac respective concessis, et assignatis, ut præfertur provenientium veram, realem, actualem, et corporalem possessionem per se, vel alium, seu alios propria auctoritate etiam libere apprehendere, et apprehensam etiam perpetuo retinere, illasque respective locare, dislocare, arrendare, percipere, exigere, levare, et recuperare, ac in suos, et dictæ mensæ episcopalis, ut præfertur erectæ usus, et utilitatem, nec non futurorum capituli, et canonicorum, ac cappellanorum, aliorumque ministrorum prædictorum, dictæ cathedralis ecclesiæ de Sonora per Nos, ut præfertur erectæ, et institutæ, et onerum supradictorum supportationem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita apostolica auctoritate prædicta similiter perpetuo, sicuti in aliis similibus ecclesiarum cathedralium erectionibus in Indiis hujusmodi pro tempore factis consuetudo fuit, applicamus, et appropriamus, ac eisdem futuris, et pro tempore existentibus capitulo, et canonicis dictæ cathedralis ecclesiæ de Sonora, ut præfertur erectæ, et institutæ, ut ipsi

eadem prorsus indumenta choralia, signa, et insignia quæcumque, tam in dicta cathedrali ecclesia de Sonora per Nos, ut præfertur, erecta, et instituta, quam extra eam, tam in processionibus, quam in aliis actibus, et functionibus quibuscumque publicis, et privatis, etiam extra dictam civitatem de Sonora, et ubique locorum etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis, ac etiam in præsentia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium etiam de latere legatorum, vicelegatorum, archiepiscoporum, episcoporum, et aliorum quorumcumque, ac etiam in ipsius cathedralis ecclesiæ de Sonora erectæ, et institutæ choro, et capitulo quibusvis anni temporibus, et diebus deferre, et gestare, ac quibusvis aliis indultis, privilegiis, exemptionibus, et gratiis, quæ ceteris aliis capitulis, et canonicis aliarum ecclesiarum cathedralium dicto archiepiscopo Mexicano jure prædicto subiectarum, tam in limine earum respectivæ erectionis, quam subinde etiam per literas apostolicas nominatim, et in specie reperiuntur concessa etiam si talia sint, quæ specialem notam, et mentionem requirant pariformiter, uti, et gaudere respective libere, et licite possint apostolica auctoritate prædicta pariter perpetuo concedimus, et indulgemus.

Concessio juris nominandi episcopum, et canonicos favore regis Hyspaniarum.

§. 9. Ac insuper eidem Carolo regi ejusdem successoribus Hispaniarum regibus præfatis facultatem in dicta ecclesia de Sonora per Nos, ut præfertur, erecta, et instituta canonicatus, et præbendas, ac cappellanias, ut præfertur, erectos, et erectas accrescendi eadem apostolica auctoritate etiam perpetuo, quatenus opus sit, tribuimus, et impartimur, nec non eidem Carolo regi, ejusque successoribus Hispaniarum regibus prædictis juspatronatus, et præsentandi Nobis, et Romano pontifici pro tempore existenti personam idoneam ad eamdem ecclesiam de Sonora per Nos, ut præfertur, erectam, et institutam, tam hac prima vice a primæva illius erectione, et institutione a Nobis, ut præfertur, factis hujusmodi pastoris solatio destitutam, quam deinceps quoties illam quovis modo etiam apud Sedem apostolicam prædictam pro tempore quomodolibet etiam pastoris solatio destitui contigerit, per Nos, et Romanum pontificem pro tempore existentem in ipsius ecclesiæ de Sonora, ut præfertur, erectæ, et institutæ episcopum, et pastorem ad præsentationem eamdem præficiendum, ac aliud juspatronatus, etiam præsentandi coram ordinario loci personas itidem idoneas tam ad dignitatem post pontificalem majorem, quam ad canonicatus, et præbendas, ac cappellanias hujusmodi per Nos, ut præfertur erectam, et erectos ac respective erectas, aliaque beneficia, et officia ecclesiastica in ipsa ecclesia de Sonora, ac a futuro, et pro tempore existente illius episcopo ordinaria ejus auctoritate pro tempore erigenda quandocumque, et quotiescumque illam, et illos, ac illas, nec non illa de cætero quibusvis modis, et ex quorumcumque personis etiam Nostris, et Romani pontificis pro tempore existentis, seu quorumvis prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium etiam tunc viventium, familiaribus, et continuis commensalibus, seu Romanæ curiæ officialibus, aut alias qualitates, reservationem, et affectionem inducentes habentibus, seu per liberas etiam ex causa permutationis respective resignationes de illa, et illis in Romana curia prædicta, vel extra eam etiam coram notario publico, et testibus sponte factas; aut assequutionem aliorum beneficiorum ecclesiasticorum quavis auctoritate collatorum, vel quamvis aliam dimissionem, amissionem, privationem, religionis ingressum, et professionis in ea emissionem, matrimonij contractum, aut alias quomodocumque etiam apud Sedem apostolicam prædictam, ac etiam a primæva illorum respective erectione, et institutione per Nos, ut præfertur, factis hujusmodi, ut præfertur, vacantes, et deinceps pro tempore vacare contigerit in dignitate, ac canonicatibus, et præbendis, ac cappellaniis per Nos, ut præfertur erecta, et erectis, aliisque beneficiis, et officiis ordinaria auctoritate prædicta, ut præfertur, erigendis hujusmodi ad præsentationem eamdem dicta ordinaria auctoritate aut alias canonice respective instituendas prædicto Carolo regi ejusque successoribus Hispaniarum regibus prædictis eadem apostolica auctoritate itidem perpetuo respective reservamus constituimus, et assignamus.

Decernit neque apostolicam datariam juripatronatui regi reservato derogare posse, absque regis consensu

§. 10. Decernentes juspatronatus etiam præsentandi tam ad dictam ecclesiam de Sonora per Nos, ut præfertur, erectam et institutam, quam ad dictam dignitatem post pontificalem majorem, ac canonicatus et præbendas, et cappellanias per Nos, ut præfertur, erectam, erectos, ac respective erectas, nec non beneficia, et officia ecclesiastica ordinaria auctoritate prædicta, ut præfertur, erigenda hujusmodi regium existere, illudque eidem Carolo regi, ejusque successoribus His-

paniarum regibus prædictis competere, ac vim, effectum, naturam, substantiam essentiam, qualitatem, validitatem, et roboris firmitatem jurispatronatus regii obtinere, et uti tale sub quacumque derogatione, etiam cum quibusvis prægnantissimis, et efficacissimis clausulis, et decretis in quacumque dispositione etiam per viam legis consuetudinis regulæ cancellariæ apostolicæ, aut alias quomodocumque facta nullatenus comprehendi, neque illi ullo umquam tempore et ex quavis causa, seu quacumque ratione etiam per Sedem apostolicam prædictam etiam consistorialiter derogari posse, neque derogatum esse censeri nisi ipsius Caroli regis, ejusque successorum Hispaniarum regum prædictorum ad id expressus accedat assensus, et si aliter quovis modo derogetur, derogationes ipsæ cum inde sequutis quibuscumque nullius roboris vel momenti fore, ac de cætero quascumque collationis, et provisionis de prædicta dignitate post pontificalem majori, ac canonicatibus, et præbendis, ac cappellaniis prædictis per Nos, ut præfertur, erecta, et erectis, aliisque beneficiis, et officiis ecclesiasticis dicta ordinaria auctoritate erigendis hujusmodi absque prævia ipsius Caroli regis, ejusque successorum Hispaniarum regum prædictorum præsentatione, aut consensu pro tempore quomodolibet factas nullas, et invalidas, ac irritas, et inanes esse nullique suffragari debere, nec per eas cuiquam jus acquiri, vel etiam coloratum titulum possidendi tribui posse.

Clausulæ salutares.

§. 11. Ac præsentes semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus et singulis, ad quos nunc spectat, et pro tempore spectabit quomodolibet in formam firmiter et inviolabiliter observari debere, ac nullo umquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quamtumvis juridica, vel legittima, pia, privilegiata, et ex eo quod causæ propter quas eædem præsentes emanarunt adductæ, verificatæ, et justificatæ non fuerint de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vel invaliditatis vitio, aut intentionis Nostræ, vel quopiam alio quamtumvis magno substantiali, inexcogitato, inexcogitabili, ac specialem et individuam, ac expressam mentionem requirente defectu, seu etiam ex eo quod in præmissis, eorumque aliquo solemnitates, et quævis alia servanda, et adimplenda, servata et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite de jure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimæ totalisque læsionis, aut quocumque alio colore, prætextu, aliaque ratione, vel causa etiam quantumvis juxta, rationabili, legitima, juridica, pia, privilegiata, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate nostra, et aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari posset notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus vel controversiam vocari, aut ad viam, et terminos juris reduci, aut adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam et terminos juris, aut aliud quodcumque juris vel facti, aut gratiæ vel justitiæ remedium impetrari, seu quomodolibet etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, et impetrato, vel emanato quempiam uti, seu se juvari in judicio vel extra illud posse, neque easdem præsentes sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus per quascumque literas, et constitutiones apostolicas, aut cancellariæ apostolicæ regulas quandocumque etiam in crastinum assumptionis Nostræ, et successorum Nostrorum Romanorum pontificum ad summi apostolatus apicem etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter ex quibuslibet causis, et sub quibuscumque verborum expressionibus, tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis etiamsi in eis de eisdem præsentibus, earumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat editas, et imposterum edendas comprehendi, sed semper et omnino ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas fore et esse.

Decretum irritans.

§. 12. Sicque et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos, dictæque Sedis nuncios prædictos, aliosque quoscumque quavis auctoritate, potestate, facultate, prærogativa, ac privilegio fungentes, ac honore et præeminentia fulgentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate in quocumque judicio, et in quacumque instantia judicari, et definiri debere: irritum quo-

que, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executoris literarum apostolicarum.

§. 13. Ac demum ad hoc ut præmissa omnia, sic per nos, ut præfertur, disposita juxta piissima dicti Caroli regis vota prospero felicique successu suos sortiri valeant effectus, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus personæ in dignitate episcopali constitutæ, ab eodem Carolo rege nominandæ, seu cuicumque alteri ecclesiasticæ personæ in ejus locum sufficiendæ ipsi tamen Carolo regi gratæ, et acceptæ, et ad infrascriptum effectum regio ministro pariter ab ipso Carolo rege deputando, seu cuicumque alteri seculari, et idoneæ personæ ei etiam sufficiendæ per præsentes committimus, et eadem apostolica auctoritate mandamus, ut ipsi videlicet persona in dignitate episcopali, ut præfertur, constituta, et ab eodem Carolo rege nominanda, seu quævis alia ecclesiastica persona in ejus locum sufficienda ipsi Carolo regi grata et accepta easdem præsentes debitæ exequutioni demandet, easque ab omnibus, et singulis ad quos spectat, et pertinet observari faciat, ac futuris, et pro tempore existentibus capitulo, et canonicis dictæ cathedralis ecclesiæ de Sonora, sicut præfertur, erectæ, et institutæ, illiusque redditnum prædictorum, ac sacristiæ, et fabricæ earumque rerum, et bonorum præsentium, et futurorum tam spiritualium, quam temporalium regimine, gubernio, et directione dignitatis, canonicorum cappellanorum, aliorumque officialium ministrorum deputationem, et onerum eis pro tempore incumbentium supportatione missarum, horarum canonicarum diurnarum et nocturnarum, aliorumque divinorum officiorum, funeralium, et anniversariorum celebrationem, et de aliis beneficiis, et officiis, ut præfertur, erigendis instituendis hujusmodi pro tempore providendorum receptione, et admissione personali residentia distributionum etiam quotidianarum, siquæ fuerint imposterum repartitione, divisione pœnarum, per absentes ac divinis officiis, et functionibus suis loco et tempore non interessentes, seu onera, et ministeria eis respective incumbentia subire negligentes incurrendarum impositione singulorum præsentiis et absentiis notandis, cæremoniis, et functionibus in dicta cathedrali ecclesia de Sonora, sic, ut præfertur, erectæ, et institutæ, illiusque choro, capitulo, processionibus, aliisque actibus servandis, nec non ministris ejusdem cathedralis ecclesiæ de Sonora, sicut præfertur, erectæ, et institutæ deputandis, et amovendis salariis, et stipendiis eorum cuilibet assignandis, et quibusvis aliis rebus in præmissis, et circa præmissa quomodolibet necessariis, et opportunis quæcumque statuta, ordinationes, capitula, et decreta licita tamen et honesta, ac sacris canonibus, ac constitutionibus apostolicis, ac concilii Tridentini decretis minime contraria, ac alias ad tramites statutorum dictæ metropolitanæ ecclesiæ Mexicanæ condere, et edere possint et valeant, facultatem, potestatem, et auctoritatem dicta apostolica auctoritate, etiam perpetuo concedat et impartiatur. Dictus vero regius minister sic pariter deputandus, seu quævis alia sæcularis, et idonea persona etiam sufficienda limites, et confinia novæ diœcesis de Sonora juxta præmissa præfiniat, determinet, et assignet, ac tam ipse, quam dicta persona ecclesiastica quæcumque obstacula et impedimenta ex parte cujuscumque personæ super præmissa quomodolibet oritura auctoritate eis a Nobis per easdem præsentes attributa prorsus dirimere, et removere satagant, et super eis, eorumque quisque in demandato sibi munere servatis servandis etiam definitive et appellatione remota pronunciet; ita tamen ut alter alteri non dissentiat, sed uterque eorum juxta injunctum eis respective officium in supradictis omnibus agere, et procedere debeat.

Derogatio contrariorum.

§. 14. Non obstantibus Nostris et cancellariæ apostolicæ prædictæ regulis de jure quæsito non tollendo, ac de applicationibus ad partes committendis, et de exprimendo in eis vero annuo beneficiorum ecclesiasticorum valore, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri, et ab ecclesiis membra distingui, ac dividi prohibentis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, et irritantibus, ac aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus pro tempore concessis et concedendis. Quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis,

specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo, ad verbum nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata etiam inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes illis aliis in suo robore permansuris latissime, et plenissime ad præmissorum validissimum effectum, specialiter et expresse, nec non opportune, et valide hac vice dumtaxat motu, scientia et potestatis plenitudine similibus harum serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Præceptum de referendis fructibus episcopatus in libris cameræ.

§. 15. Volumus autem quod fructus ejusdem episcopalis ecclesiæ de Sonora, ut præfertur, erectæ ad 33. florenos auri, et uno tertio alterius floreni singularis de more taxari, et hujusmodi taxa in libris cameræ apostolicæ describi debeat. Volumus etiam quod earumdem præsentium transumptis, et exemplis etiam typis impressis manu, seu charactere alicujus notarii publici subscriptis, sigilloque personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio et extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ dismembrationis, separationis, suppressionis, extinctionis, erectionis, institutionis, disjunctionis, exemptionis concessionis, assignationis, suppositionis, subjectionis, applicationis, appropriationis, indulti, reservationis, decreti, commissionis, mandati, facultatis, impartitionis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo nono nonis maii pontificatus Nostri anno quinto.

CCVIII.

Dat. die 22 martii 1779 Anno V.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui die tertia mensis septembris, ac feria tertia post dominicam sexagesimæ visitaverint ecclesias congregat. tam clericorum discalceatorum ss. Crucis, et passionis Jesu Christi, quam monialium ejusdem congregationis.

Pius PP. Sextus.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor concessionis

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti; omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui ecclesias congregationis tam clericorum discalceatorum sanctissimæ crucis, et passionis Jesu Christi nuncupatorum, quam monialium ejusdem congregationis dominica tertia mensis septembris, ac feria tertia post dominicam sexagesimæ, nec non in inventionis, et exaltationis s. Crucis festis diebus a primis vesperis usque ad occasum solis dierum hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die prædictorum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Derogatio contrariorum, et fides habenda transumptis.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris. die xxii. maii millesimo septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 15. junii 1779. Anno V.

CCIX.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui expositioni ss. Eucharistiæ sacramenti interfuerint in ecclesiis clericorum regularium congregationis Theatinorum.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis salutem, et apostolicam benedictionem.

Tenor concessionis.

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui expositioni sanctissimi Eucharistiæ sacramenti de licentia ordinariorum respective locorum, in qualibet ex ecclesiis clericorum regularium congregationis Theatinorum nuncupat. ubicumque existenti in uno die cujuslibet hebdomadæ per eosdem ordinarios designando faciendæ, per aliquod temporis spatium devote interfuerint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel in mense per unumquemque Christifidelem ad sui libitum eligendo lucrifaciendam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper iisdem Christifidelibus etiam vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis prædictæ expositioni in reliquis diebus hujusmodi, ut supra, in dictis ecclesiis faciendæ interessentibus, et ibidem orantibus, quo die id egerint, septem annos, et totidem quadragenas de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus. Quas omnes, et singulas indulgentias, et peccatorum remissiones, ac pœnitentiarum relaxationes etiam animabus Christifidelium, quæ Deo in charitate conjunctæ ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse indulgemus.

Derogatio contrariorum, et fides habenda transumptis.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum, detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint; utque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ, vel procuratoris generalis dictæ congregationis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die xv. junii millesimo septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 30. junii 1779. Anno V.

CCX.

Collegium scriptorum archivii Romanæ curiæ confirmatur in notarium privativum supremi tribunalis Signaturæ, aliis dispositis ad bonum regimen officii ejusdem archivii.

Bernardinus Tituli Sanctissimæ Trinitatis in monte Pincio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter cardinalis Giraud sanctissimi Domini Nostri papæ proauditor, ac judex commissarius specialiter delegatus.

Subscriptio chirographi.

§. 1. Cum sanctissimus dominus Noster Pius divina providentia pp. VI. precibus incliti collegii dd. scriptorum archivii Romanæ curiæ benigne inclinatus chirographum propria manu Sanctitatis Suæ die 30 præteriti mensis junii subsignatum, Nobis pro exequutione in eo contentorum direxerit tenoris sequentis videlicet.

Expositio precum, et privilegiorum archivio competentium.

§. 2. Reverendissimo cardinal Bernardino Giraud Nostro pro-uditore = E ricorso a Noi il collegio de'scrittori d'archivio della Romana curia rappresentandoci, che esso fu istituito da Giulio II. Nostro predecessore il dì 1 di dicembre 1507. mediante la creazione di tanti officj vacabili. E siccome quei, che vi furono allora ammessi, sborsarono la somma di settanta mila ducati d'oro alla santa Sede, e camera apostolica per sostenere la guerra, che di quel tempo si faceva contro li turchi, ed altri inimici della santa fede, così fu da detto sommo pontefice nella sua costituzione, che comincia = *Sicut prudens* = non solo condecorato il loro collegio di molti pri-

vilegj, e provisto di molte rendite annuali, ma ben anche fu dichiarato notaro privativo di tutti i giudici commissarj di Roma, li quali solevano prima scegliere quei notarj, che più loro piaceva, essendo stati soltanto eccettuati da questo diritto privativo del collegio li giudici ordinarj, e delegati, che avessero li notarj proprj, come pure li cardinali di Santa Chiesa; il sommo pontefice poi s. Pio V. con schedola di moto proprio, che principia = *Pridem Nos* = segnata nel 1569. non solo confermò la sopraccennata costituzione di Giulio II., ma mediante un nuovo impronto di ventimila ducati d'oro, che il collegio fece per li bisogni di un'altra simil guerra, estese il notariato privativo dei scrittori d'archivio anche alle cause commesse alli cardinali di Santa Chiesa, che erano state da Giulio II. eccettuate, aggiungendo nuove prerogative, e privilegj al collegio, in forza de'quali crebbe il frutto di detti vacabili; e questo frutto ebbe anche ulterior incremento non solo quando Gregorio XIII. altro Nostro predecessore nell'anno 1581. colla sua costituzione = *Alias cupientes* = confermò la tassa del registro, e degli atti da pagarsi agli scrittori di archivio a titolo del loro notariato formata dal cardinal Riario, ma allorchè altresì Benedetto XIV. nell'anno 1746. con altra costituzione, che principia = *Justitiæ, et pacis custodes* = dichiarò quali esser dovessero le cause prelatizie da commettersi, o alli prelati fuori della Rota, o alli stessi uditori di Rota come prelati, nelle quali avevano da scriver gli atti privativamente gli scrittori di archivio.

Ampliatio privilegiorum decreta ab Alexandro VII.

§. 3. Ci ha parimente esposto il collegio oratore, che oltre il notariato sopraccennato, gli si accrebbe sotto il pontificato di Alessandro VII. anche l'altro del tribunale della Segnatura di giustizia; giacchè avendo quel sommo pontefice con sua costituzione degli 11 giugno 1659., la quale comincia = *Inter cæteras* = providamente ordinato, che il collegio de' referendarj venisse in appresso rappresentato da'dodici votanti di Segnatura di giustizia con un cardinale prefetto, che presiedesse a questo più ristretto collegio di XII. votanti da lui allora eletto, ed avendogli di più fra le altre incombenze commesso di esaminare, e decidere dei processi di quei soggetti, che avessero voluto vestire l'abito prelatizio, ed essere ammessi nel numero de'referendarj, fu necessario al medesimo collegio de'votanti, che si adunò per la prima volta li 15 luglio di detto anno 1659. il deputare un stabile notaro, e fu con di lui decreto, secondo riferisce *il Vitali nel suo trattato de Signatara justitiæ fog.* 215. deputato per tale il collegio de'scrittori d'archivio, a cui fu creduto convenire più d'ogn' altro questo notariato, come quello, che già era notaro privativo di tutti li giudici commissarj, quale poteva dirsi, per la commissione avuta dei detti processi, lo stesso tribunale della Segnatura. Siccome poi di quel tempo il collegio de' scrittori teneva affittato il suo officio notariale dell' archivio ad un notaro per nome Massimo Righi, così fu egli a nome del collegio de'scrittori il primo notaro della Segnatura, e dopo lui lo furono li successivi affittuarj; ma essendo poi piaciuto al collegio de'scrittori oratore nell' anno 1744. di cominciare a tenere l'officio dell'archivio a conto proprio, e di deputare un notaro per amministratore di detto officio, come continua a fare anche al giorno d'oggi; perciò da quel tempo il collegio medesimo oratore diede al suo amministratore la formola, colla quale in tutti gli atti di quell' officio notariale, ed in conseguenza ancora della Segnatura di giustizia, doveva sottoscriversi, la quale fu la seguente = *Pro inclyto collegio dd. scriptorum archivii Romanæ curiæ N.N. administrator* = e questa formola si continua a ritenere religiosamente fino anche al presente.

Exponitur stylus adhiberi solitus pro exercitio officii.

§. 4. Ci ha di più esposto l'oratore; che ad oggetto di adempire esattamente alli molti affari, che per conto di tutti questi notariati vi sono nel suo officio dell'archivio, esso ha sempre ritenuto in quello a proprie spese non solo un notaro col titolo di amministratore, ma anche due altri col titolo di sostituti, uno cioè de'giudici commissarj, e l'altro del tribunale della Segnatura di giustizia, ed altrettanti giovani per loro ajuto, con di più altri subalterni per il buon servizio del publico, assegnando a ciascuno gli emolumenti corrispondenti: fra questi inservienti all' officio vi fu ammesso fin dal 1742. anche Tommaso Landini, il quale essendosi ivi abilitato nella professione di notaro, passò poi a suo tempo sostituto dei giudici commissarj colli soliti emolumenti assegnati dal collegio a tale impiego; ma essendosi nel 1764. trovato debitore di sopra scudi 500 per depositi di propine da lui distratti, fu subito licenziato dall' officio; ma non molto dopo per gra-

zia del collegio oratore ci fu nuovamente riammesso, essendoglisi però mutato l'impiego, giacchè venne posto ad esercitare il sostitutato della Segnatura, offerendo egli stesso di rilasciare al collegio in dimissione del suo debito una quota del suo mensuale stipendio, conforme realmente fèce in forza della qual dimissione si trova ora residuato il di lui debito in scudi 144. 75.

Jurgia suborta super salariis officialium

§. 5. Ci ha finalmente rappresentato, che il detto Tommaso Landini diede a Noi sul fine dell' anno 1777. una supplica, in cui querelandosi, che il collegio oratore erasi appropriati, ed aveva in parte di mercede assegnati al suo amministratore dell' officio molti emolumenti incerti, quali all' opposto egli credeva a se dovuti, ci domandava, che obbligassimo il medesimo collegio a rilasciarglieli in avvenire; tanto più, che erano molto cresciuti gli affari del tribunale della Segnatura, e perciò molto anche cresciuta la di lui fatica, ed in conseguenza l'utile anche del collegio: sulla qual supplica presasi da Noi, per mezzo vostro, l'opportuna informazione, ed avendo da questo rilevato, che anche il tribunale stesso della Segnatura di giustizia era in intenzione di proporre qualche cosa contro il collegio, venissimo sotto li 20 gennaro 1778 nella determinazione di deputare sul memoriale di Tommaso Landini una congregazione particolare del reverendissimo cardinale Negroni pro-datario, e dei monsignori Alfani, Luigi Ruffo, Quarantotti, e Rusconi, perchè sentiti tutti gl' interressati prendesse quelle providenze, che avesse credute necessarie. Prodottosi quindi giudizialmente questo rescritto per gli atti del Vagnolini notaro vostro, e dell'A. C. li 4 aprile 1778., con cui fu fissata la giurisdizione di detta congregazione, ricorse poco dopo a Noi con una nuova supplica il collegio de' scrittori d'archivio oratore, in cui ci pregò di riflettere, che essendo il Landini se non che un'officiale amovibile del collegio, egli poteva non meno disciogliersi dal suo impiego, che rimanerne disciolto, giacchè lui non aveva obbligazione alcuna, per cui potesse far costare, che fosse tenuto servire coattivamente, come non era in obbligo il collegio di coattivamente ritenerlo; che di più egli vidde per tutto il tempo del suo servizio il metodo praticato, ed osservato dai suoi predecessori, vidde, che niuno reclamò dal respettivo assegnamento, mentre anzi ognuno subentrò al servizio colle medesime condizioni già ritrovate; sembrargli perciò il medesimo Landini affatto privo di una base, su cui fondamentare la sua azione per domandare, ed ottenere in aggravio del collegio assegnamento maggiore; tanto più, che se quelli emolumenti, che ora in conto di sua provisione percepisce l'amministratore dell'officio, darsi dovessero al sostituto Landini, doverebbe il collegio soccombere ad un compenso in favore dell'amministratore, e coll'esempio del Landini qualunque altro officiale subalterno dell' archivio potrebbe insistere per l' accrescimento della sua provisione: soggiungendoci, che da quelle maggiori fatiche, che il medesimo Landini esaggera per li maggiori affari, e per il nuovo sistema introdotto nel tribunale di Segnatura ne derivano al medesimo maggiori emolumenti a cagione dei viatici, e di altri incerti, che lucra, nè poter da ciò egli ascriversi un particolar merito verso il collegio, il quale per altro non ha lasciato di tollerarlo pazientemente nel di lui debito scoperto nel 1764., per cui deve per anche avere la somma residuale di scudi 144. 75.: concluse pertanto la sua nuova supplica pregandoci il collegio, che quando questi riflessi avessero incontrato la Nostra approvazione, si fossimo degnati richiamare il rescritto, con cui avevamo deputato la congregazione particolare, ed avessimo soppressa questa lite, che per parte del Landini non parevagli avere un giusto fondamento, protestandosi per altro il collegio disposto di chinare la fronte a tutte quelle sovrane disposizioni, che fossimo in questo emergente per prendere. Prima dunque di pigliare determinazione su questa nuova supplica, incaricassimo voi ad esaminare l'affare, sentiti non solamente il collegio, ed il Landini, ma anche tutti gli altri inservienti nell'officio dell'archivio, e di più il reverendissimo cardinal Andrea Corsini prefetto del tribunale della Nostra Segnatura di giustizia, e di esporci anche il vostro savio sentimento. Voi dunque sentiti tutti, e prese le opportune notizie, ci avete riferito, che per quanto sia vero, che Tommaso Landini, e gli altri sostituti, giovani, ed officiali inservienti nel detto officio dell'archivio siano stati dal collegio de' scrittori condotti con alcuni determinati emolumenti tanto certi, che incerti, cosicchè essendo quelli stati con loro pattuiti, e da loro accettati, non resti ad essi, secondo il rigor di ragione, diritto positivo di re-

clamare; ad ogni modo riconoscendosi quelli alquanto scarsi, e non sufficienti al mantenimento onesto dei detti officiali gravati quasi tutti di famiglia, pareva assai equo l'accrescergli in modo, che non avesse ad esservi in avvenire più luogo a simili querele; tanto più che con tale accrescimento di emolumenti vengono quegli officiali, che finalmente hanno la fede publica nelle mani, a porsi in stato di servire con maggior diligenza, e fedeltà il publico, ed a sortire da quella povertà, che potrebbe forse indurli a fare qualche cosa indoverosa, ed indecente al loro impiego.

Præfinitio novæ taxæ super salariis officialium.

§. 6. Che però mosso voi da questi principj, che conobbe ragionevoli anche il collegio de' scrittori, concertaste non solo con di lui consenso, e soddisfazione, ma anche con egual soddisfazione e consenso di tutti gli officiali attualmente inservienti nell'officio dell'archivio una nota di emolumenti sì certi, che incerti da percepirsi perpetuamente in avvenire tanto dai presenti, quanto dai futuri officiali, la quale è del seguente tenore = *Nota delle mensuali provisioni, ed incerti per l'amministratore, sostituti, e giovani dell'officio dell'archivio della Romana curia* - al signor Giovan Battista Aretucci amministratore, *non comprese l'attual ricognizione, che deve dargli il collegio de' signori scrittori, e quella solita darsi nei processi, e giuramenti de' prelati in piena Segnatura, scudi trenta il mese* =; al signor Tommaso Landini sostituto della Segnatura, *scudi sei il mese per provisione: inoltre li viatici per le citazioni ad comparendum pro hora certa, tanto avanti l'eminentissimo prefetto, quanto avanti monsignor uditore della Segnatura; gli emolumenti soliti delle contradette; l'esame delle liste di spese; come pure bajocchi trenta per ogni istromento di decreto di remissione di causa dal giudice criminale al civile; altri bajocchi trenta per ogni mandato de excarcerando rilasciato, e spedito avanti la Segnatura, e le supersessorie loco termini, e rogiti delle rinuncie in broliardo avanti la suddettà Segnatura*. Al signor Calisto Bizzarri sostituto de' giudici commissarj: *la mensuale provisione di scudi sei; inoltre li viatici delle citazioni ad comparendum avanti li giudici commissari; la piastra nelle spedizioni delle cause, l'esame delle liste di spese avanti li detti giudici; gli accessi quando non oltrepassino una giornata, ma quando siano di più giorni la sola metà dell'utile, giacchè l'altra metà dovrà dividersi agli altri dell'officio per anzianità, conforme è stato sempre lo stile, dando la parte maggiore a chi supplisce per il medesimo nel tempo della sua assenza*. Al signor Giuseppe Ricci giovane del sostituto de' giudici commissarj *la mensuale provisione di scudi cinque; inoltre la metà de' viatici all'archivio di s. Pietro; e più il solito emolumento del registro delle citazioni avanti li giudici commissarj; ma quando il medesimo non possa farlo da se, lo dovrà fare il sopranumero, a cui dovrà in tal caso passarsi l'accennato emolumento del registro*. = Al signor Gio: Battista Greco giovane del sostituto della Segnatura *scudi cinque il mese per provisione; inoltre la metà de' viatici all'archivio di s. Pietro, ed il solito emolumento del registro delle citazioni avanti la Segnatura*. = Al signor Luigi Lanciani novizio *la mensuale provisione di scudi quattro, e baiocchi cinquanta compresa la scopatura dell'officio; e di più li viatici delli trasporti degli atti in Rota all' A.C., o in altri tribunali*. = Al signor Carlo Aretucci soprannumero *scudi due il mese per supplire all'attuale inabilità di qualcuno dell'officio, finchè però si dia vacanza di un posto numerario, e non più oltre dovendo in tal caso cessare affatto il posto, e la paga di soprannumero*. = Li notariati poi, e legittimazioni *solite darsi dal collegio de' signori scrittori, come ancora le copie delle matricole sia in arbitrio di detto collegio di darle a chi gli piacerà nel suo officio dell' archivio colle rispettive ricognizioni che sono solite; e così ancora* la commissione di fare li processi de' prelati *per la loro ammissione alla prelatura sia in libertà il collegio di appoggiarla a chi vorrà degl' inservienti nel detto officio*.

Compositio aliarum querelarum, et constitutio novi regiminis ipsius officii.

§. 7. Fissata questa nota, con cui furono da voi con piacere reciproco sedate tutte le querele, e discordie fra il collegio, e gli officiali dell' archivio circa gli emolumenti, ci avete riferito di aver anche esaminate le altre differenze, che vi erano tra il medesimo collegio de' scrittori, ed il tribunale della Nostra Segnatura di giustizia sul notariato di essa, ed aver rilevato, che il tribunale sostiene doversi dal collegio (subito che abbia a ritenere il suo notariato, e ritrarne il pingue di lui frutto) improntare tutte quelle spese, che occorressero mai di fare nelle occasioni di difendere la giurisdizione, ed

autorità del medesimo tribunale; come pure dovere il medesimo collegio quando manca o per morte, o per dimissione il notaro sostituto della Segnatura, presentare al reverendissimo cardinale prefetto di essa un notaro idoneo tra gl' inservienti nell' officio dell'archivio, che sia di soddisfazione del medesimo cardinale prefetto, ed in caso, che questo non gli piacesse, dovergliene presentare un altro pure dell' istesso officio; nelle quali istanze parere a voi, che il tribunale sopranominato possa soddisfarsi. Avendo dunque Noi sentito questa vostra relazione, e savio sentimento, come pure avendo considerato tutto ciò, che avete colla solita vostra accuratezza fatto in questo affare, ci siamo determinati usare verso il collegio de' scrittori d' archivio supplicante gli atti della Nostra paterna clemenza, e di accordargli la grazia, come in appresso.

Officiales declarantur subditi, ac dependentes a collegio.

§. 8. Avendo pertanto nel presente Nostro chirografo per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato l'intiero tenore di tutte quelle cose, che fossero necessarie da esprimersi, di Nostra certa scienza, e colla pienezza della Nostra suprema autorità vi ordiniamo, che in nome Nostro decretiate, dichiariate, e commandiate, conforme Noi decretiamo, dichiariamo, e commandiamo, che venga riportato il Nostro rescritto dei 20. gennaro del 1778. fatto sulla supplica umiliataci per parte del sunnominato Tommaso Landini odierno sostituto della Segnatura di giustizia nell'officio dell' archivio, con cui deputammo una congregazione particolare per risolvere, se fossero a lui dovuti alcuni emolumenti, che da molto tempo si percepivano dall'amministratore del detto officio assegnatigli dal collegio oratore in conto del di lui mensuale stipendio, estinguendo intieramente quella lite. Vogliamo però, che tanto al suddetto Landini notaro sostituto del tribunale della Nostra Segnatura di giustizia, ed ai di lui successori, quanto a tutti gli altri, che ora prestano, e che presteranno in futuro il loro servizio nell' officio dell' archivio spettante al collegio oratore, quali tutti ordiniamo, che debbino esser soggetti al medesimo collegio, come al vero loro podrone, s'intendino stabiliti, e fissati quegli emolumenti certi, ed incerti solamente, che si leggono espressi nella nota da voi formata, e che ci avete distintamente riferita di sopra; qual nota, che è già inserita nel presente Nostro chirografo, vogliamo, e commandiamo, che voi la sottoscriviate per autenticarla, che debba poi sempre ritenersi affissa, ed esposta in detto officio dell' archivio a publica comodità, ed istruzione: inoltre, acciocchè il suddetto Tommaso Landini venga in qualche maniera compensato degli emolumenti passati del suo attuale impiego di sostituto della Segnatura da esso non percepiti, vogliamo, che gli siano dal collegio condonati gli scudi 144., 75., dei quali egli resta ancora debitore del medesimo.

Collegium confirmatur in notarium Signaturæ Justitiæ.

§. 9. Vogliamo, e commandiamo similmente, che il notariato della Nostra Segnatura di giustizia perpetuamente stia nel modo medesimo, con cui vi è stato finora, appresso il detto collegio dei scrittori dell' archivio della Romana curia, il quale potrà continuare ad intitolarsi negli atti di esso tribunale, come si è intitolato, e sottoscritto fino adesso: con condizione espressa però, che lo stesso collegio debba subire tutte le spese, che bisognasse mai di fare per difendere la giurisdizione, ed autorità del medesimo tribunale; come anche vogliamo, e commandiamo, che in qualunque caso di vacanza del notaro sostituto, che immediatamente serve il il reverendissimo cardinal prefetto della Segnatura, e monsignor uditore del medesimo, debba il sopradetto collegio presentare al cardinale prefetto della medesima un notaro idoneo del suo officio d' archivio, che sia di soddisfazione di esso cardinal prefetto, ed in caso, che quello non piacesse, debba presentarne un'altro, sempre però di quei, che attualmente servono, o serviranno in avvenire nel medesimo officio dell' archivio, senza aversi a prendere da luogo, o officio diverso. In esecuzione pertanto del presente Nostro chirografo ne pronunciarete qualunque decreto, concederete in nome Nostro le opportune facoltà, e farete tutt' altro, che pel totale adempimento, perpetua fermezza, e sussistenza di questa Nostra grazia stimarete essere in qualsivoglia modo spediente, e necessario: essendo così mente, e volontà Nostra espressa.

Omne juris remedium tollitur adversus chirographi tenorem

§. 10. Volendo, e decretando, che al presente Nostro chirorografo, quantunque non esibito, e nè registrato in camera, e ne' suoi libri non possa mai darsi, nè opporsi di sorrezione, orrezione, nè di alcun altro vizio, e difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri

qualunque pretesti possa essere impugnato, moderato, o rivocato, e che così, e non altrimenti debba sempre giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsivoglia giudice, e tribunale benchè collegiale, congregazioni anche de' reverendissimi cardinali, camerlengo di S. Chiesa, tesoriere, Ruota, camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di giudicare, definire, ed interpretare in contrario. Dichiarando Noi sin d'adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse giudicare contro la forma, e disposizione del presente Nostro chirografo, quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi fossero state intese, o citate quelle persone ancorchè privilegiate, e privilegiatissime, ecclesiastiche, e luoghi pii, che vi avessero, o pretendessero avervi alcun interesse, e che per comprenderle facesse bisogno di speciale, ed individua menzione.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non ostante la bolla di Pio IV. Nostro predecessore de registrandis; la regola della Nostra cancellaria de jure quæsito non tollendo, ed altre qualsivogliano costituzioni, ed ordinazioni apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, leggi, statuti, riforme, usi, stili, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra potestà pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire per questa sola volta, e per la piena e totale esecuzione di quanto si contiene nel Nostro presente chirografo, ampiamente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal Nostro palazzo apostolico al Vaticano questo dì 30. giugno 1779.

Pius pp. VI.

Executio chirographi juxta illius tenorem.

§. 12. Volentes itaque injuncta nobis ab eodem sanctissimo Domino Nostro papa debitæ executioni demandare: utendo facultatibus nobis in ipso chirographo tributis præfati sanctissimi Domini Nostri papæ nomine decernimus, declaramus, atque mandamus reportari rescriptum ejusdem sanctissimi emanatum die 20. januarii anni proxime præteriti 1778. ad instantiam domini Thomæ Landini hodierni substituti Signaturæ justitiæ in officio dicti archivii Romanæ curiæ, cum quo Sanctitas Sua deputavit congregationem particularem ad effectum decernendi, an ei deberentur nonnulla emolumenta, quæ a multo tempore percipiebantur a domino administratore ejusdem officii archivii, a præfato collegio supplicante ipsi assignata in computum sui mensualis stipendii, unde hujusmodi lis integre extincta remaneat, et remanere debeat. Volumus tamen dicto nomine, et expresse mandamus, ut tam dicto domino Landini notario substituto tribunalis Signaturæ justitiæ, ejusque successoribus, quam cæteris aliis modo, et in futurum inservientibus in supradicto officio archivii ad antedictum collegium spectante, qui omnes subditi esse debeant eidem collegio tanquam eorum vero domino constituta sint emolumenta certa, et incerta, quæ leguntur adnotata in notula per nos efformata, et distinctim relata Sanctitati Suæ, ac inserta et registrata in supradicto chirographo, quæ quidem notula per nos, de ordine sanctissimi firmata, et subscripta volumus, ut in prædicto officio ad publicam instructionem, et commoditatem semper exposita debeat retineri. Ulterius volumus nomine prædicto, ut in quamdam veluti præteritorum emolumentorum non perceptorum compensationem, condonentur prænominato domino Thomæ Landini a supradicto collegio illa scuta centum quadraginta quatuor, et obul. 75., quæ adhuc ipse debet dicto collegio. Volumus præterea eodem prædicto nomine, ut notarius tribunalis Signaturæ justitiæ perpetuo maneat eodem modo, quo hactenus fuit, penes idem collegium scriptorum archivii Romanæ curiæ, et notarius administrator poterit in futurum se subscribere in actis ejusdem tribunalis Signaturæ simili modo, quo se hactenus subscripsit, conditione tamen expressa quod præfatum collegium omnes subire debeat sumptus, quos fieri oporteat, pro tuitione jurisdictionis, et auctoritatis ipsius tribunalis; prout pariter eodem nomine volumus, ut in quocumque casu vacationis notarii substituti immediate inservientis eminentissimo, et reverendissimo domino cardinali præfecto Signaturæ justitiæ, ejusque reverendo patri domino auditori collegium orator præsentare debeat dicto eminentissimo domino cardinali præfecto nota-

rium idoneum eminentiæ suæ benevisum, et in casum recusationis, notarium alterum ex iis tamen, qui suo officio archivii de tempore vacationis hujusmodi inserviunt, et non aliunde desumendum, et non alias, ut fusius in supradicto chirographo exprimitur, et juxta in omnibus, et per omnia illius formam, seriem, et tenorem. Non obstantibus constitutionibus apostolicis, legibus, statutis, et aliis, quibus omnibus idem sanctissimus Dominus Noster papa in suo præinserto chirographo amplissime, et expresse derogavit. In quorum fidem.

Datum Romæ ex palatio nostræ residentiæ hac die ix. julii MDCCLXXIX.

Dat. die 7. julii 1779 Anno V.

CCXI.

Exstensio brevium Pauli III. et Clementis VIII. quoad satisfactionem legatorum piorum regnorum Portugalliæ etc.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Dives in misericordia Dominus, qui dat omnibus affluenter, ita Nos misericordes in pauperes esse voluit, ut nemo conqueri possit hominem non habere, cui vel propriam aperiat egestatem, vel a quo invicem egestatis suæ congruum valeat referre subsidium. Divino itaque obtemperantes mandato, merito inopum miseriis commovemur, dum quos in terrena facultate noverimus esse dissimiles, eos saltem in necessariis gloriemur Nobis esse æquales. Sane christianæ pietatis testes sunt pauperes ostiatim emendicantes, qui aliena miseratione propria sublevantur inopia: testes sunt piæ domus ubique erectæ alendis pauperibus sanandisque ægrotis, ubi in omni misericordiæ opere una ea intervenit manus, quæ panem frangendo auget, et erogando multiplicat.

Expositio precum.

§. 2. Siquidem exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii proveditor, et confratres confraternitatis Misericordiæ civitatis Ulyssipponensis administratores regii xenodochii ejusdem civitatis, quod alias felicis recordationis Paulus pp. III. prædecessor Noster per suas literas per sacram Pœnitentiariam die xx. augusti MDXLV. ad preces tunc existentium ejusdem xenodochii administratorum expeditas ex causis in eisdem literis expressis memorato xenodochio, ut legata a testatoribus in suis testamentis relicta, nisi tempore in eis præfixo, et limitato executioni demandata fuissent, ipsi xenodochio eo ipso applicarentur, et per quævis pia opera, quæ in illo fierent, piis illis operibus, quæ iidem testatores in suis testamentis exequi mandabant, satisfieri censeretur, quoad civitatem Ulyssipponensem prædictam dumtaxat, et ejus districtum, concessit, et indulsit; subinde vero cum ex aucto tum infirmorum, ac peregrinantium, tum infantium expositorum numero, auctæ quoque essent expensæ pro illius sustentatione, quin illius redditus interim aliquod augmentum suscepissent memorati administratores a felicis recordationis Clemente pp. VIII. prædecessore itidem Nostro concessionem prædictam ad universam Ulyssipponensem diœcesim extendi, ac ampliari obtinuerunt, prout memoratis tum Pauli tum Clementis prædecessorum literis uberius continetur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, ad administratores dicti xenodochii ex illius redditibus, nedum pauperum infirmorum, infantium, expositorum, sed etiam orphanorum, et carceratorum cura, et sollicitudo incumbat, quocirca redditus prædicti necessariis, opportunisque expensis pares neutiquam sint; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur votis charissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ, quantum in Domino possumus, annuere cupientes, ipsosque exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, ac eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati memoratam concessionem a prædicto Paulo prædecessore ad civitatem Ulyssipponensem, et ejus districtum limitatam, et a Clemente itidem prædecessore ad univer- Tenor concessionis.

sam Ulyssipponensem diœcesim dumtaxat ampliatam ad omnia regna, insulas, ac acquisitionis regiones, aliaque dominia eidem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ subjecta; servata tamen in reliquis forma, et dispositione earumdem Pauli, et Clementis literarum auctoritate apostolica tenore præsentium extendimus, et ampliamus, seu de novo, quatenus opus sit, concedimus, et indulgemus. Quoniam autem pauperum solatio illorum locorum, in quibus xenodochia, seu domus Misericordiæ iisdem prædictis oneribus subjecta jamdiu erecta existunt, et ubi in posterum legata non satisfacta prædicta erunt exigenda, congruere videtur ut illis etiam aliquo modo consulatur, hinc harum serie volumus, ac decernimus, ut pro eis locis aut civitatibus in quibus jam xenodochia, ut præfertur, erecta existunt, duæ tantum ex tribus partibus eorumdem legatorum regio xenodochio prædicto civitatis Ulyssipponensis applicentur; ita ut alia pars in utilitatem, ac commodum ipsorum localium xenodochiorum cedat. Committimus, insuper, ac tenore præsentium mandamus omnibus archiepiscopis, episcopis, aliisque antistibus regnorum, ac ditionum quarumcumque eidem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ subjectarum, ut si, in ecclesiis, quas per se, vel per suos delegatos visitaverint, testamenta, vel legata aliqua pia in tempore præfixo, et limitato non executa repererint, eo ipso prædicto regio xenodochio præmissis modo, forma, et conditionibus, quanto citius applicare, eadem auctoritate curent, et studeant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat de præsenti, et in futurum quandocumque spectabit plenissime suffragari, ac ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque iudices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, quorumcumque testatorum, qui legata prædicta ordinarunt etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa, sufficienter, et expresse commutamus, nec non apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, etiam juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die septima julii anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quinto.

CCXII.

Concessio indulti circa festum sanctissimi Cordis Jesu cum vigilia, et jejunio in regnis Portugalliæ.

Dat. die 7. julii 1779 Anno V.

Pius PP. VI,

Ad futuram rei memoriam.

Procemium

§. 1. Alias Nos precibus charissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ Nobis porrectis annuendo, ut in regnis prædictis festum sanctissimi Cordis Jesu quotannis sub ritu duplici primæ classis feria sexta post octavam sanctissimi Corporis Christi celebraretur concessimus, et indulsimus. Cum autem memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ pietas festum prædictum majori solemnitate promovere summopere cupiat; Nobis propterea ejusdem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ nomine nuper supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Ampliatio concessionis

§. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, ut in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum prædictis festum sanctissimi Cordis Jesu cum vigilia, ac jejunio, injuncto omnibus insuper a quocumque servili opere abstinendi præcepto futuris temporibus celebretur, auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium statuimus, ac mandamus. Quoniam autem fieri potest, ut dies festus, aut sancti Joannis Baptistæ, vel sanctorum apostolorum Petri, et Pauli, seu sancti Antonii Patavini, quem in illis regnis tamquam primum patronum eximio, ut moris est, honore Christifideles venerantur, ac colunt in feriam quintam incidat; hinc harum serie præcipimus, ac declaramus, ut una eademque vigilia, et unum idemque jejunium, quod feria quarta servandum erit, satis sit eo casu ad utrumque præceptum adimplendum.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus, apostolicis cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur; quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die septima julii anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 7. julii 1779. Anno V.

CCXIII.

Confirmatio unionis provinciæ Romanæ cum provincia Lauretana, et electionis officialium novæ provinciæ, cum approbatione decreti capitularis dine fratrum s. Francisci de Paula Minorum nuncupatorum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. De religiosorum ordinum felici guberniο apprime solliciti, dignum, quin potius debitum reputamus apostolicæ providentiæ partes in iis interponere, quæ ad eorum prosperum statum, cum regularis disciplinæ augmento stabiliendum, conducere in Domino arbitramur.

Exponitur quomodo fuerit decreta unio provinciæ Romanæ cum provincia Florentina.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Joannes Franciscus Gengemma fratrum ordinis s. Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum corrector generalis, quod alias felicis recordationis Benedictus pp. XIV. prædecessor Noster, attento, quod Romana dicti ordinis provincia parvo fratrum numero constabat, supplicationibus tunc in humanis agentis Laurentii Pinelli, ejusdem ordinis pariter correctoris generalis desuper sibi humiliter porrectis benigne inclinatus, memoratam provinciam uniendi, et incorporandi provinciæ Florentinæ ejusdem ordinis, ita ut ex his duabus, una tantum constitueretur, ac insuper, suspensis interim pro ea tantum vice provincialibus utriusque provinciæ capitulis, correctorem provincialem, tres collegas, et sex definitores eligendi, et creandi facultatem eidem Laurentio correctori generali concessit, ac alias prout in suis rescripto diei iii. augusti MDCCL et apostolicis in simili forma Brevis die xv. januarii MDCCLI expeditis literis plenius continetur.

Quomodo in pristinum provinciæ restitutæ fuerint narratur.

§. 3. Diu autem non perstitit unio hujusmodi; etenim fratres dictæ provinciæ Florentinæ licet parvo conventuum numero compositæ, satius duxerunt per se ipsos regi et gubernari, quam promiscue cum aliis; id circo porrectis pro eorum parte precibus felicis itidem recordationis Clementii pp. XIV. etiam prædecessori Nostro, per apostolicas ejus in pari forma Brevis die xviii. maji MDCCLXXI. expeditas literas obtinuerunt sese in pristinum restitui posse juxta primodictarum literarum formam, et dispositionem, quibus nempe cautum erat, ut si unionem hujusmodi omni futuro tempore in toto, vel in parte perturbari, et immutari contigeret, ex tunc Florentina provincia dissoluta, et tamquam nunquam unita censeretur, et esset; Romana vero ad eum statum reverteretur, in quo tunc erat, cum a piæ memoriæ Benedicto pp. XIII. prædecessore itidem Nostro per similes literas sub data die xi augusti MDCCXXVIII. æditas fuerat erecta.

Inde surrexit necessitas novæ decernendæ unionis.

§. 4. Hac igitur separatione, et respective restitutione sequuta, novit Romana provincia se in deteriorem statum prolapsam; cum enim tempore prædictæ unionis neglectum fuerit ad regularem hujusmodi habitum, et professionem subditos in temporalibus hu-

jus sanctæ Sedis admittere, horum idcirco numerus ita est imminutus, ut una cum alienigenis, qui fere majorem partem constituunt, octo supra quadraginta non excedat; itaque probe animadvertens dictus Joannes Franciscus corrector generalis conventuum, et religiosorum provinciæ hujusmodi numero tam exiguo regularis observantiæ disciplinam inibi vigere, et efflorere non posse, ac propterea ne tractu temporis irreperet inobservantia, et relaxatio, Romanam prædictam cum Lauretana dicti ordinis provincia a Nobis uniri; et subinde, quo confusionibus quæ oriri possent ex novitate, et contraria statutorum memorati ordinis eadem auctoritate confirmatorum dispositione, prohibentium nempe, ne duo correctores provinciales, uni, eidem provinciali capitulo præsint, neque in eo sex collegæ ferant suffragium, facultatem ad formam illius memorato Laurentio correctori generali, ut præfertur, tributæ, videlicet (prævia suspensione capituli provincialis ab utraque provincia de more respective celebrandi) novum correctorem provincialem, aliosque officiales provinciæ sic unitæ eligendi, aliaque ad provinciale capitulum spectantia pro prima vice gerendi, sibi per Nos concedi desiderans, semel, atque iterum Nobis supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune provvidere, et, ut infra, indulgere, de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor decreti unionis.

§. 6. Nos hujusmodi supplicationibus inclinantes, die xxi julii MDCCLXXVII per Nostrum rescriptum petitæ provinciarum unioni annuimus; quo vero ad optatam facultatem eligendi correctorem provincialem, aliosque officiales novæ provinciæ, aliaque præmissa gerendi die xxi augusti MDCCLXXVII per simile rescriptum remisimus preces arbitrio dilecti filii Nostri Caroli Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis Rezzonico nuncupati prædicti ordinis apud Nos, et eamdem sedem protectoris, cum facultatibus necessariis, et opportunis: qui quidem Carolus cardinalis vigore hujus rescripti edidit decretum tenoris sequentis videlicet = Cum jam ad preces patris Joannis Francisci Gengemma ordinis Minimorum correctoris generalis, Sanctissimus Dominus Noster papa pius VI per rescriptum æditum sub die xxi julii currentis anni MDCCLXXVII provinciam Romanam cum provincia Lauretana, seu Anconitana unierit, et incorporaverit, atque ad ejusdem sic unitæ provinciæ majorem firmitatem literas apostolicas in forma Brevis expediri mandaverit.

Consulitur electioni correctoris, collegarum, et definitorum.

§. 7. Cumque præterea ad iteratas preces ejusdem correctoris generalis, qui exponens eidem Sanctissimo Domino Nostro in præfata sic unita provincia justis de causis in supplici libello allatis, correctorem provincialem, collegas, et definitores per capituli provincialis celebrationem minime eligi posse, humiliter deprecatus est ut sibimet, pro hac vice tantum, ac per modum provisionis, dignaretur facultates necessarias, et opportunas ad prædictas electiones perficiendas impertiri, nostro arbitrio easdem petitas facultates eidem correctori generali concedendi, benigne commiserit: nos præmissa auctoritate in præinserto Sanctissimi Domini Nostri rescripto utendo, rationibusque in supplici libello expositis mature perpensis, necnon inspectis informatione, et voto p. procuratoris generalis, tenore præsentium, suspensis capitulis provincialibus, quæ in utraque provincia, Romana videlicet, et Lauretana juxta dicti ordinis statuta, die xxix proximi futuri septembris celebranda forent, eidem p. Joanni Francisco Gengemma correctori generali omnes, et singulas facultates necessarias, et opportunas impertimur, ut hujusmodi sic unitæ provinciæ (in posterum provincia Romana-Lauretana vocandæ) pro hac vice dumtaxat, et per modum provisionis, unum correctorem provincialem, tres collegas, et sex definitores provinciales probitate dignos (habita ratione ad alumnos utriusque provinciæ) canonice eligere, ac deputare possit, et valeat; necnon vel per se ipsum, vel per præfatos correctorem provincialem, et suos collegas eligendos statuere, et definire ea omnia, et singula, quæ in capitulis provincialibus de ordinis constitutione, ac de jure peragi solent: et ita dicimus, decernimus, ac declaramus, quibuscumque in contrarium non obstantibus.

Volumus autem, ac præcipimus, ut nostras hasce declarationes, determinationes, definitiones (si ita Sanctissimo Domino Nostro placuerit) in literis apostolicis in forma Brevis pro unione dictarum provinciarum expediendis inserantur. Datum Romæ ex ædibus nostris hac die vicesima nona augusti millesimo septingentesimo septuagesimo septimo.

L. ✠ S.

C. card. Rezzonico protector.

Consulitur æque dimissioni æris alieni utriusque provinciæ.

§. 8. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, postquam memoratus Joannes Franciscus corrector generalis facultatibus per decretum præinsertum sibi impertitis usus fuit, vocales capituli intermedii habiti in conventu ejusdem sancti Francisci de Paula fratrum prædicti ordinis civitatis Nostræ Æsinæ diebus xxvii, xxviii, et xxix septembris novissime elapsi statuerint, alienum æs, quo utraque provincia gravata existit misceri, et in unum confundi non debere, sed rationi congruum esse unamquamque suum respective persolvere, prout habetur in iisdem actis, tenoris sequentis, videlicet.

Tenor decreti editi super hac dimissione æris alieni.

§. 9. Insuper patres synodici declaraverunt, et notum fecerunt, quod provincia Lauretana nullimode intendit solvere debita cujuscumque generis, ad quæ tenentur conventus provinciæ Romanæ quia hoc esset in summam ægestatem, et miseriam ipsos conventus redigere, cum non pauca sint debita, quæ fere supra vires habent, pro quibus solvendis magnum incommodum singulis annis sentiunt: quare sicut justum non esset, ut conventus provinciæ Romanæ solverent debita conventuum Lauretanorum; ita nec æquum est, ut conventus Lauretani solvant illa provinciæ Romanæ; et ideo decernunt, ut unaquæque provincia solvat debita propria, et respectiva; et reverendus admodum procurator provincialis exponat in memoriali ad sanctissimum hanc determinationem, supplicetque Sanctitatem Suam, ut jubeat, hanc in Brevi apponi. Quæ quidem omnia ab omnibus patribus synodicis, nemine discrepante, approbata fuere. Concordat cum suo originali de verbo ad verbum. Ita est.

L. ✠ S.

Fr. Franciscus Paulus Diana deffinitor, et capituli scriba manu propria.

Tenor confirmationis decreti lati super unione, et dimissione æris alieni.

§. 10. Nobis propterea prædictus Joannes Franciscus corrector generalis humiliter supplicari fecit, ut tum unionem per primodictum rescriptum concessam, tum electionem officialium novæ provinciæ hujusmodi per eum, ut præfertur, factas, nec non etiam decretum capituli intermedii prædicti confirmare, et approbare de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur dictum Joannem Franciscum correctorem generalem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: provincias Romanam, et Lauretanam prædicti ordinis, et illarum respective conventus auctoritate apostolica, tenore præsentium perpetuo unimus, adnectimus, et incorporamus, dictasque duas provincias sic unitas, adnexas, et incorporatas, in unam dumtaxat provinciam Romanam Lauretanam deinceps nuncupandam, ab uno tantummodo correctore provinciali, tribus collegis, et sex definitoribus regendam, gubernandamque, auctoritate, et tenore prædictis constituimus: præterea deputationem, et nominationem correctoris, collegarum, et definitorum provincialium in dicta memorata Romana Lauretana provincia a prædicto Joanne Francisco correctore generali vigore præinserti decreti per dictum Carolum cardinalem editi factas, ut præfertur, auctoritate, et tenore prædictis adprobamus, et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti etiam substantiales defectus, siqui desuper in præmissis intervenerint, seu intervenisse dici, censeri, vel prætendi posset, dicta auctoritate supplemus, et sanamus, electionemque dictorum correctoris, collegarum, et definitorum provincialium, sic, ut præfertur, habitam suum sortiri debere effectum in omnibus, et per omnia, perinde ac si eorum electio, et nominatio in capitulo provinciali, accedentibus omnibus sic unitarum provinciarum vocalibus, et in eo suffragantibus facta fuisset, ita ut dicti corrector, collegæ, et definitores provinciales ab ipso Joanne Francisco correctore generali, ut præfertur, nominati, in demandato unicuique munere, seu officio, ad usque completum præsens triennium, juxta regularia dicti ordinis instituta remanere possint, ac omnibus privilegiis, auctoritate, facultatibus, aliisque omnibus solitis, et consuetis frui valeant, eadem auctoritate decernimus itidem, et declaramus; statutum denique, seu decretum a vocalibus capituli intermedii prædicti editum, et similiter præinsertum pari auctoritate adprobamus, et confirmamus, atque in omnibus, et per omnia servandum esse, et fore volumus, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 11. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis anctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non, quatenus opus sit, Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, ac ordinis, et provinciarum hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, et decretis; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 13. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo dilecti filii moderni, et pro tempore existentis dicti ordinis zelosi, seu pro curatoris generalis munitis eadem prorsus fides ipsis adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die septima julii anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quinto.

CXIV.

Dat. die 7. julii 1779. Anno V.

Confirmatio quorumdam statutorum pro congregatione de Serra de Ossa nuncupata ordinis sancti Pauli primi eremitæ.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Expedit interdum ad religiosorum ordinum quietem, tranquillitatemque servandam, nonnulla, quæ in eis minus caute inducta, ac statuta sunt, si ad eorum bonum regimen conducant apostolicæ confirmationis robore communire.

Tenor statutorum, quorum confirmatio expostulatur.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii modernus generalis, et definitores ordinis sancti Pauli primi eremitæ congregationis de Serra deOssa nuncupatæ regnorum Portugalliæ, et Algarbiorum, quod alias, nempe anno MDCCLII. tunc existentes generalis, et definitores ordinis, et congregationis hujusmodi in capitulo, quod vocant intermedio legitime congregati, ad comune dictæ congregationis bonum ediderunt statuta, quæ sequuntur, videlicet.

De hora nona singulis diebus persolvenda.

§. 3. I.° Quod hora nonæ, quæ juxta præscriptum constitutionum dicenda est sex anni mensibus, a paschate nimirum resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi, ad festum usque exaltationis sanctæ Crucis, elapsa jam hora post meridiem, eodemque tempore, præmissa lectione spirituali, mentalis habenda est oratio, deinceps per totum anni decursum immediate post horam sextæ persolvatur, atque post horam primæ subsequatur lectio spiritualis, in cujus meditatione, ad quam omnes religiosi convocandi erunt, dimidium horæ permaneant, quæ quidem horæ commutatio in more est hodie apud multas religiones.

De comitiis generalibus celebrandis.

§. 4. II.° Quod generalia comitia, quæ secundum constitutiones celebrari solent in festo pentecostes hora post meridiem, possint deinceps celebrari de mane in pervigilio ejusdem festivitatis, cantata prius ejusdem vigiliæ missa, et immediate post effusis per quadrantem horæ ad Deum precibus, sicut mos est suæ religionis; item quod capitulares suffragium laturi in hujusmodi comitiis, pro ingressu in domum capitularem, non ut usque modo in pervi-

gilio pentecostes, sed sexta feria præcedenti convocentur.

De conventus præfixione pro quovis religioso

§. 5. III.° Quod generales noviter electi præfixum habeant conventum sicuti, et cæteri aliarum religionum, cujus locales sint præsides, seu superiores, et ad hujusmodi effectum deputetur conventus vulgo Serra de Ossa tamquam caput totius congregationis; quodque præses, sive vice-rector hujus conventus sit religiosus tum ætate, et moribus, tum regulari observantia inter alios major, eique competat, quoties voto personali careat, pro tempore hujus muneris jus suffragandi in capitulo generali, quemadmodum nunc rectores prælaudati conventus habere solent.

De domo capitulari in quo comitia generalia habeantur.

§. 6. IV.° Quod conventus sanctissimi Sacramenti civitatis Lisbonensis futurus sit domus capitularis, in quo comitia generalia habeantur, reservata nihilominus generali, et definitorio facultate celebrandi capitulum generale in quolibet alio ordinis conventu, in quo forsan major reperiri poterit commoditas, quod tamen nonnisi semel contingere possit, interveniente pro hujusmodi effectu etiam juxta causa; item quod qui laudabiliter generalatu sunt perfuncti, in actibus comunitatis præcedentia polleant, super actuales definitores, sicuti in aliis religionibus mos est.

De munere vicarii hospitii.

§. 7. V. Demum quod vicarius hospitii, quod in futurum collegium erit universitatis Conimbricensis, pro tempore quo fungetur vicariatus munere, facultatem habeat ferendi suffragium in capitulis generalibus, quemadmodum vicarii hospitiorum vulgo de Borba, et del Val de Infante ejusdem congregationis tali jure potiuntur.

Rescriptum sacræ congregationis Episcoporum, et Regularium, confirmatum a Benedicto XIV.

§. 8. Hinc itaque ad congregationem venerabilium fratrum Nostrorum Sactæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium negotiis, et consultationibus episcoporum, et regularium præpositorum pro statutorum hujusmodi approbatione, et confirmatione recursu habito, eadem congregatio precibus sibi desuper porrectis rescribendum censuit, quod redactis ad selectiorem methodum constitutionibus instarent pro illarum adprobatione; quod quidem rescriptum per apostolicas felicis recordationis Benedicti pp. XIV. prædecessoris Nostri in simili forma Brevis die viii. martii MDCCLII. expeditas literas confirmari obtinuerunt, ac alias prout in eisdem literis quarum tenorem præsentibus pro plene, et sufficienter expresso, ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus uberius continetur. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, generalis, et definitores tunc existentes prædicti, apostolicas hujusmodi literas perperam interpretantes, easque votis suis conformes existimantes, præinserta statuta in usum induxerint, et tamquam ab apostolica Sede adprobata, juxta illorum dispositionem, et continentiam eadem congregatio se usque nunc gubernaverit; exponentes autem compertum habentes ex usu hujusmodi non modicum ipsi congregationi commodum, et decus accessisse, ac propterea quæ legitime subsistant, et exacte serventur a Nobis confirmari, et adprobari, ac alias desuper opportune providere summopere desiderent.

Tenor confirmationis.

§. 9. Nos igitur dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis, inclinati, præinserta statuta, omniaque, et singula in eis contenta, et expressa auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus, et sanamus: superiores autem, et fratres ordinis et congregationis hujusmodi a quibuscumque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis, quas propter eorumdem statutorum usum incurrerunt, seu incurrisse dici, censeri, vel prætendi posset, auctoritate, et tenore prædictis absolvimus, et liberamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sactæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et

auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis et congregationis hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Mariam Majorem sub annulo piscatoris die septima julii anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXV.

Dat. die 14. julii 1779. Anno V.

Revocatio Brevis Benedicti XIV. per quod ad supplicationem dictæ confraternitatis vetitum fuit, ne ejus confratres ad quasdam cappellanias per eamdem confraternitatem administrari solitas, ullum ex suis consanguineis, vel affinibus nominare, seu præsentare possint.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor brevis Benedicti XIV.

§. 1. Alias pro parte tunc existentium officialium, et confratrum confraternitatis sub invocatione Animarum Purgatorii in parochiali ecclesia sancti Juliani villæ de Lettubal Lisbonensis diœcesis canonice, ut asserebatur, erectæ felicis recordationis Benedicto XIV. prædecessori Nostro exposito, nonnullarum cappellaniarum administrationem, et ad illarum pro tempore vacantium nominationem, seu præsentationem idonearum personarum, ad eamdem confraternitatem pertinere, se vero rationi abusuum quotidie ob nominationes, seu præsentationes hujusmodi irrepentium, in quadam dictæ confraternitatis publica congregatione statuisse, quod perpetuis futuris temporibus nullus seu clericus, seu presbyter cujuscumque gradus, qualitatis, præeminentiæ, vel conditionis, quamvis filius, frater, aut consanguineus, vel affinis cujuscumque confratris, qui clericus, seu presbyter per plures annos in qualitate officialis eidem confraternitati inserviisset, ad prædictas cappellanias nominari, seu præsentari, vel ad illas nominatus, et præsentatus, in eis institui posset, sub nullitatis nominationum, seu præsentationum, aut institutionum hujusmodi, ac aliis respective pœnis a transgressoribus incurrendis; statutum vero hujusmodi a tunc temporis patriarcha Lisbonensi per decretum die viii mensis augusti MDCCLIII. seu alio veriori tempore, ordinaria ejus auctoritate editum, confirmari obtinuisse: postmodum vero eidem Benedicto prædecessori supplicato, ut ad hujusmodi decreti firmitatem, apostolicæ confirmationis robore illud communire dignaretur, idem Benedictus prædecessor, precibus sibi desuper humiliter porrectis inclinatus per apostolicas suas in simili forma Brevis die ii augusti MDCCLV. expeditas, et

perpetuo valituras literas, decretum hujusmodi apostolica auctoritate adprobavit, et confirmavit, decernens insuper ut eædem literæ nullo unquam tempore sub quibuscumque revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis dispositionibus, tam per se, quam per Sedem apostolicam etiam motu-proprio factis, et faciendis, comprehenderentur, sed semper ab illis exceptæ, et quoties illæ emanassent, toties in pristinum, et validissimum statum restitutæ, ac tamquam de novo, etiam sub posteriori data per officiales, et confratres dictæ confraternitatis pro tempore eligenda concessæ intelligerentur, et haberentur, ac alias prout in eisdem literis, quarum tenores præsentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus uberius continetur.

Exponuntur mala quæ obvenerunt ab observantia prædicti Brevis.

§. 2. Cum autem sicut dilecti filii moderni officiales, et confratres ejusdem confraternitatis jamdiu e prædicta sancti Juliani ad ecclesiam beatæ Mariæ Angelorum nuncupatæ dictorum oppidi, et diœcesis canonice, ut et asseritur, translata Nobis nuper exponi fecerunt, ipsi ex quo decreti, et apostolicarum literarum prædictarum dispositio observari cœpit, noverint confratrum zelum, defunctorum suffragia, divinum denique cultum apud ipsam confraternitatem valde esse imminuta, idcirco die XII augusti anni mox elapsi MDCCLXXVIII. de more congregati, considerantes huic malo in dies ingravescenti melius occurri non posse, nisi ad Nos, et hanc sanctam Sedem pro literarum prædictarum revocatione recurrentes ejusdem confraternitatis restitutionem ad primæva jura impetrarent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor revocationis, cum suis declarationibus.

§. 3. Nos igitur dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: memoratas Benedicti prædecessoris literas cum omnibus et singulis in eis contentis harum serie, apostolica auctoritate, tenore præsentium revocamus, cassamus, annullamus, abrogamus, et abolemus, illasque perpetuo revocatas, cassatas, annullatas, abrogatas, et abolitas, viribusque et effectu vacuas fore, et esse decernimus, et declaramus. Confraternitatem vero prædictam, ejusque nunc, et pro tempore existentes confratres ad facultatem nominandi, seu præsentandi ad cappellanias prædictas, ac in integrum, et pristinum, ac eum in quo antequam decretum, et apostolicæ literæ prædictæ emanassent quomodolibet erant statum, restituimus, reponimus, et plenarie reintegramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, dictæque confraternitati, ejusque confratribus in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis omnibus et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, ejusdemque Sedis nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, dictæque confraternitatis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima quarta julii anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 14. julii 1779. Anno V.

CCXVI.

Revocatio Brevium Clementis VIII., et Pauli V. super admissione quoad beneficia, ac dignitates ecclesiasticas in regnis Portugalliæ existentes.

Pius PP. IV.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Dominus, ac Redemptor Noster sic omnes in vitæ hujus societate instruere voluit, ut nemini dantes ullam offensionem in vinculo charitatis, et in spiritus unitate, tanquam unius corporis membra sese invicem sincera dilectione prosequerentur. Nulla sane apud Deum est personarum acceptio, nec apud eum est gentilis, aut Judæus, Barbarus, aut Scytha, servus, aut liber, sed quos natalium conditio fecit dissimiles, hos, et charitas constituit æquales: ut ergo Filii Dei nominemur, et simus, et ut Christi discipuli dignoscamur, qui nihil eorum, quæ fecit, perhibetur odisse, merito quidquid in nobis est virium, in id conferre debemus, ut sublatis dissidiis, quæ personarum distinctio fovet, omnes Christifideles uno atque indissolubili charitatis vinculo conjungantur.

Tenor Brevium Pauli V. et Clementis VIII.

§. 2. Alias siquidem felicis rec. Clemens pp. VIII. prædecessor Noster per suas literas in simili forma Brevis die xviii. octobris MDC. expeditas postquam statutum seu literas a fel. rec. Sixto pp. V. prædecessore Nostro expeditas prohibentes fieri collationes, seu provisiones de beneficiis, seu dignitatibus ecclesiasticis in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum consistentibus, ac apostolicæ Sedi reservatis personis ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentibus per ejus obitum expirasse declaraverit, supplicationibus a clara memoria Philippo, dum vixit Algarbiorum, et Portugalliæ regi catholico inclinatus, statuit, ac ordinavit, ne canonicatus, et præbendæ, ac dignitates in cathedralibus, et dignitates principales in collegiatis ecclesiis, nec non parochiales ecclesiæ, et earum perpetuæ vicariæ, cæteraque curam animarum habentia beneficia ecclesiastica dictorum regnorum etiam Sedi apostolicæ quomodocumque reservata in posterum quomolibet vacatura alicui, seu aliquibus personis de genere, seu stirpe Hebræorum descendentibus ex paterna, et materna linea, vel earum altera usque ad septimum gradum inclusive a tempore conversionis illorum computandum originem habentibus conferri, talesque personas ad illa eligi, præsentari, vel alias assumi, aut in eis institui nullatenus, et nullo modo possent; ac subinde felicis recordationis Paulus pp. V. itidem prædecessor Noster per alias suas literas in simili forma Brevis die xviii. januarii anni MDCXII. expeditas memorati Philippi precibus annuendo prædictas Clementis literas ad munus vicarii exercentis curam animarum etiam amovibilis extendit, et ampliavit, prout in eisdem tum Clementis, tum Pauli literis uberius continetur.

Preces porrectæ pro revocatione literarum hujusmodi.

§. 3. Rursus sane catholici principes, sicut Nobis nuper pro parte charissimæ in Christo filiæ nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ expositum fuit, in id toti incubuerunt, ut nempe suorum subditorum animi charitatis virtute concordes se invicem non morderent, ne invicem consumarentur, sed populus sederet in pulchritudine pacis sine ulla unitatis scissura, et quia ex personarum acceptione in dignitatibus conferendis, et obtinendis potissimam dissidii rationem didicerunt, sublata penitus veterum, et recentiorum christianorum distinctione, omnibus promiscue honores conferendos esse duxerunt, hoc quippe in Hispania sapientissime cautum est: hoc et in Gallia sancitum; immo hoc idem novit cla. mem. Joseph I. dum vixit, Portugalliæ, et Algarbiorum rex fidelissimus, quamobrem haud dudum lata lege statuit, ut tum veteres, tum recentiores christiani cœteroqui de republica benemeriti, ad civilia officia, et ad sæculares dignitates, honores et gradus indiscriminatim proveherentur. Cum autem ipsa hanc ipsam diversam personarum discretionem quoad dignitates, ac officia ecclesiastica tum ex prædictis Clementis, et Pauli prædecessorum literis, tum etiam ex synodalibus diœcesanis constitutionibus, ac omnium fere ecclesiasticorum consuetudinibus, et statutis in regnis prædictis inductam tolli summopere desideret, Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor revocationis, cum suis declarationibus.

§. 4. Nos igitur qui omnes ad immaginem Dei conditos novimus, omnesque diligimus, memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ votis, quantum cum Domino possumus, annuere cupientes, hujusmodi supplicationibus inclinati, prævia revocatione, annullatione,

cassatione, abrogatione, et abolitione nedum prædictarum tum Clementis, tum Pauli prædecessorum literarum, sed etiam synodalium diœcesanarum constitutionum, ac ecclesiasticorum in regnis prædictis existentium consuetudinum, ac statutorum pro ea parte, quæ personarum discretionem inter veteres, et novos christianos respicit, et quæ omnia perpetuo revocata, annullata, cassata, abrogata, et abolita, viribusque, et effectu vacua fore, et esse, neminique ullatenus suffragari debere decernimus, et declaramus, hac Nostra perpetuo valitura constitutione, ut de cœtero etiam qui a Turcis, Judæis, et gentilibus originem trahunt, quoties de eorum vitæ ratione, morumque honestate dubitari non possit, canonicatuum, præbendarum, ac dignitatum tum in cathedralibus, tum in collegiatis ecclesiis etiam principalium, nec non ad parochialium ecclesiarum, et earum perpetuarum vicariarum, cœterorum beneficiorum curam animarum habentium, vel etiam simplicium vicariatuum, etiam amovibilium pariter curam animarum exercentium, ac aliorum omnium ecclesiasticorum beneficiorum, officiorum, graduum, et dignitatum sint habiles, et capaces statuimus, et ordinamus. Quocirca omnibus, et singulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, cæterisque omnibus ordinariam, vel quasi ordinariam jurisdictionem exercentibus in regnis prædictis; tum veteres, tum novos christianos absque ulla prorsus differentia ad omnes ecclesiasticas dignitates, præbendas, canonicatus, personatus, officia, gradus, et beneficia quæcumque promovendi, instituendi, conferendi, ac assumendi plenam, et amplam facultatem auctoritate apostolica harum serie concedimus, et indulgemus.

Excipiuntur crimina læsæ majestatis.

§. 5. Quoniam tamen fieri potest, ut aliqui inter eos a semitis justitiæ declinantes crimine læsæ majestatis, aut divinæ, aut humanæ reos esse deprehendantur, vel etiam ad antiquos perfidos mores redeuntes veluti Judaica labe infecti per judicis sententiam condemnentur, propterea, ut delictorum auctorum suorum memoria a similibus excessibus facilius abstineantur, volumus, ac decernimus hujusmodi eorum filiis, ac nepotibus ad ecclesiastica beneficia, ac dignitates quascumque aditum esse præclusum, prout incapaces esse, ac inhabiles facimus, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac memoratis Clementis, et Pauli prædecessorum Nostrorum, cœterisque etiam apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non a quibusvis diœcesum, ac ecclesiarum dictorum regnorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes expressio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima quarta julii anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 14 julii 1779 Anno V.

CCXVII.

Revocatio Brevium Pii V Gregorii XIII et Pauli V super admissione novorum christianorum ad ordines militares.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Rationi congruit, ut illos, qui laborum pondus, cum religioso pietatis obsequio in apostolicæ Sedis honorem, Ecclesiæ Catholicæ utilitatem, fideique dilatationem pertulerunt, peculiari beneficientiæ Nostræ affectu prosequamur.

Tenor precum porrectarum a regina Portugalliæ.

§. 2. Sane charissima in Christo filia Nostra Maria Francisca Portugalliæ, et Algarbiorum regina fidelissima Nobis nuper exponi fecit, quod in florentissimis regnis prædictis plures extant militares ordines a suis majoribus ad catholicam fidem tuendam, propagandamque jamdiu erecti, quorum milites strenue decertantes honoribus, quam plurimis officiis, præceptoriis, seu commedis, ac beneficiis donantur. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat alias sanctæ mem. Pius pp. V. Gregorius pp. XIII, et Paulus pp. V prædecessores Nostri justis ac rationabilibus de causis tunc temporis vigentibus per suas constitutiones ordinaverint, immo distincte prohibuerint, ne inter ordines militares prædictos personæ a Judæis, Mauris, aliisque paganis, aut etiam hæreticis, quomodocumque descendentes, ac ii omnes, quos christianos novos appellant in posterum adscriberentur, nec etiam ad illorum officia, gradus, præceptorias, seu commendas, ac beneficia quomodolibet proveherentur, nunc vero, quemadmodum, quoad sæcularia officia, dignitates, ac gradus a claræ memoriæ Josepho primo, dum vixit, Portugalliæ, et Algarbiorum rege fidelissimo dudum sancitum fuit, sic etiam utilitati reipublicæ, ac bono suorum subditorum congruat, quoad ordines militares prædictos disponere, ut si apud Deum qui sine ulla personarum acceptione judicat secundum uniuscujusque opus, apud nos quoque, qui in uno spiritu omnes in unum corpus baptizati sumus, nulla sit novorum, aut veterum christianorum distinctio: Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor revocationis.

§. 3. Nos igitur, qui neminem dilectionis Nostrae patimur expertem, quia nullius creaturæ obliviscimur dum nemo nobiscum immaginem non exhibeat Creatoris, ac memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere cupientes, hujusmodi supplicationibus inclinati memoratas Pii, Gregorii, et Pauli prædecessorum prædictorum constitutiones præsentibus pro plene, ac sufficienter expressas, de verbo ad verbum insertas habentes præviæ illarum revocatione, annullatione, cassatione, abrogatione et abolitione, quas omnes perpetuo revocatas, annullatas, cassatas, abrogatas, et abolitas, viribusque, et effectu vacuas fore, et esse, neminique ullatenus suffragari debere decernimus, et declaramus, hac nostra perpetuo valitura constitutione, ut de cætero omnes indiscriminatim, et absque ulla prorsus Nostrorum, aut vetera christianorum discretione licet a Judæis, Mauris, aliisque paganis, et hæreticis descendant inter ordines militares prædictos, dummodo cæteroquin digni reputentur nomen dare possint, ac adscripti honores, officia, præceptorias, seu commendas, ac beneficia consequi, ac obtinere libere, ac licite possint, ac valeant, statuimus, et ordinamus Verum quia illorum filii, vel nepotes, quorum patres, aut avi in detestabili læsæ majestatis, divinæ, vel humanæ crimine, aut in erroribus in Christianam fidem, ac catholicam religionem fuerunt legitime convincti, licet in gratiam Ecclesiæ, ac principis restituti non adeo firmi, ac constantes sunt reputandi, ut illis militaribus ordinibus, qui ad tuendam, propagandamque christianam fidem, debitamque procurandam principi subjectionem fuerunt erecti, adscribi debeant, hinc ut hujusmodi personæ ab omnibus prædictis ordinibus perpetuo exclusæ censeantur, harum serie volumus, ac declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios,

et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et ejusdem Sactæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios judicari, et difiniri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac memoratis Pii, Gregorii, et Pauli prædecessorum, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non prædictorum ordinum etiam juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi illorum tenores præsentibus, pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamu, scaeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima quarta julii anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXVIII.

Dat. die 20 julii 1779 Anno V.

Indultum quoad suffragantes in capitulis generalibus ordinis minorum sancti Francisci Cappuccinorum.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Ratio concessionis.

§. 1. Postulat Ecclesiæ chatolicæ decus, ut qui a sæculo procul in religionis solitudine nuncupaverint Domino vota sua, justitia, sanctitate, et charitate reddant Altissimo, quæ voverunt. Cum autem nihil humilitate aptius, nihil inveniatur utilius, ad spiritualem religiosorum profectum maxime convenit, ut ipsi humilitati studentes superba non sapiant, et charitatem corde puro, et sincero æmulantes experiantur bonum, et jucundum habitare fratres in unum. Inane hominum fastum degentis inter mortales Dei humilitate depressum religiosi viri in se ipsis sentire non debent, cogitando quæ magister Christus exemplo docuit, cujus humilitas si nulli est aspernenda nobilium, multo magis nulli est erubescenda religiosorum: meminerint ipsi nullam inter se esse debere contentionem, quis eorum sit major; meminerint neminem coronatum in cœlis, qui Christum in terris humilem imitari non studuerit.

Præfinitur numerus eorum, qui admittantur ad suffragium ferendum.

§. 2. Cum autem, sicut nuper non sine animi Nostri dolore accepimus nonnulli alumni ordinis fratrum minorum sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum apostolicis indultis, ac privilegiis decorati, ac mero ex-provincialium, aliove, vel simili titulo fruentes adversus intemeratas ordinis prædicti constitutiones apostolica auctoritate confirmatas in generalibus capitulis activam, et passivam vocem habere præsumant, ideoque dissidia, ac perturbationes in eis exoriantur. Transalpinæ quoque provinciæ ægre ferentes suffragia Italorum augeri cum debitæ, ac rationabilis æqualitatis dispendio reclamare non desistant, hinc Nos ut hisce incommodis quantum in Domino possumus occuramus, et ne inposterum eadem animorum studia rursus excitentur debita providentia consulamus motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine harum tenore statuimus, ac decernimus, ut in futuris temporibus in capitulis generalibus ordinis prædicti ii dumtaxat activam, ac

passivam vocem habeant, qui actu sunt provinciales duos generales custodes juxta constitutiones ordinis præfati electi, et sex actuales definitores generales, quibus a felicis recordationis Clemente pp. IX. prædecessore Nostro id fuit specialiter indultum. Quocirca caeteros omnes quocumque indulto, gratia, privilegio, sive ex-provincialis, sive ex-definitoris generalis etiam apostolica concessione fruentes, voce activa, ac passiva in capitulis generalibus ordinis præfati carere earumdem tenore præcipimus, ac mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has paesentes literas firmas, validas, et efficaces existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis prædicti etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque, efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima julii millesimo septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quinto.

CCXIX.

Dat. die 21 junii 1779 Anno V.

Revocatio unionis decretæ ab Alexandro VI. ecclesiæ Calaritanæ, et Galtelinensis, cum declaratione, et ampliatione diœcesum.

Pius Episcopus

Servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

§. 1. Eam inter cæteras sibi incumbentes curas, summus Romanus pontifex agnoscit, ut ecclesiarum præsulibus per orbem constitutis, illud quidem tributum sit territorium, quod ipsi ad sacrorum canonum præscriptum perlustrare, et Christifidelium illis commissorum spirituali regimini consulere queant. Id in constitutione episcopalium sedium intellexit Romana Ecclesia, sed ob humanarum rerum eventum, quandoque episcopales ecclesiæ apostolica auctoritate, merito simul injunctæ fuere, quas subinde, ut populorum indigentiis occurratur pristino statui restituere oportuit. Quare Nos prædecessorum Nostrorum exemplo edocti, quum graves, et urgentes Nobis exhibeantur causæ, atque id ipsum christianorum principum vota requirant, aliquam ex sedibus ipsis denuo sejungere, et in ampliorem statum illius jurisdictionem constituendum ducimus.

Memoratur unio decreta ab Alexandro VI.

§. 2. Nuper quidem Nobis, nomine charissimi in Christo filii Nostri Victorii Amadei Sardiniæ regis illustris, dilectus filius nobilis vir Petrus Joseph Graneri eques commendatarius inclyti ordinis sancti Mauritii, et Lazari, et apud Nos ejusdem Victorii Amadei regis minister plenipotentiarius, retulit, alias anno scilicet Domini MCDXCVI. fel. rec. Alexandrum pp. VI. prædecessorem Nostrum ob varias tunc vigentes causas, archiepiscopali sedi Calaritanæ ecclesiam episcopalem Galtelinensem subjective inivisse, atque ab inde citra Calaritanum archiepiscopum utrique præfuisse ecclesiæ. Verum cum causæ unionis eo tempore vigentes penitus desierint, atque ea regia Galtelinensis episcopatus ditioni, olim supposita, populo modo sit referta, ideo ipsius Victorii Amadei regis nomine Nobis supplicatum fuit, ut nedum ad primæva jura Galtelinensem restitueremus ecclesiam, sed etiam, prout infra, episco-

pali Sede decentius constituta, diœcesim ampliori donaremus ambitu.

Peculiares providentiæ captæ tempore vacationis ecclesiarum unitarum.

§. 3. Nos autem posteaquam ad relationem dilecti etiam filii magistri Petri Mariæ Negroni congregationis consistorialibus negotiis præpositæ a secretis plane intelleximus, desiisse penitus causas, ob quas olim annexæ fuerant illæ episcopales Sedes, quin imo ad divini cultus augmentum, et animarum salutem proficuum, et opportunum fore; cum Calaritana, et Arborensis archiepiscopales ecclesiæ tunc essent viduatæ pastore, kalendis junii anni proxime præteriti in actu promotionis utriusque personæ electæ ad unam, et alteram archiepiscopales ecclesias animi Nostri sensus pandentes, quoad Calaritanam ecclesiam expresse declaravimus, nullam ordinariam jurisdictionem a venerabili fratre Nostro Victore Melani de Portola tunc futuro archiepiscopo acquiri posse in ea diœcesis parte, quæ Galtelinensi episcopo ante enunciatam unionem erat tributa, ac etiam loco de Orgosola Suellensis diœcesis Calaritanæ ecclesiæ itidem unitæ, cum facultate tamen eidem archiepiscopo ad Nostrum, et apostolicæ Sedis beneplacitum exercendi omnimodam spiritualem jurisdictionem in eadem Galtelinensi diœcesi, et enunciato loco. Ac insuper voluimus, quod omnes et singuli fructus ex Galtelinensi ecclesia, et diœcesi provenientes, et ad illam juxta apostolicas constitutiones spectantes ratione spolii, omniumque redditumm, tum durante ecclesiæ Calaritanæ vacatione, tum donec novus episcopus designaretur per eumdem archiepiscopum separarentur, ab eadem metropolitana, aliisque episcopatibus illi adhuc unitis, et per ecclesiasticam personam ab eodem archiepiscopo in œconomum deputandam exigerentur, atque deponerentur, omnibusque supportatis oneribus, et expensis necessariis peractis deponerentur, ad effectum in Galtelinensis ecclesiæ separatione, et erectione illos erogandi; ita tamen ut ex proventibus ratione spolii, et vacantium durante ecclesiæ Calaritanæ vacatione, duæ eorum partes prædicto œconomo concessa illos deponendi tradantur, tertia vero pars cedat in commodum seminarii archiepiscopalis Calaritani, juxta formam literarum apostolicarum fel. rec. Clementis pp. XIII. prædecessoris Nostri, pro alendis nonnullis diœcesis Galtelinensis alumnis. Quo vero ad Arborensem ecclesiam, et illius diœcesis loca Fanni, et Mammoidi nuncupata diœcesi Galtelinensi finitima, dismembrare intendentes, venerabili etiam fratri Nostro Jacobo Francisco Ostesano, tunc futuro archiepiscopo præcipimus, ut ipse ad Nostrum itidem, et apostolicæ Sedis beneplacitum tantum spiritualem, et temporalem jurisdictionem in eisdem locis exercere valeret.

Galtelinensis ecclesia separatio.

§. 4. Jam vero, ut subinde accepimus cum causa Galtelinensis ecclesiæ separationem suadentes, majoris in dies habeantur momenti; nimisque congruum videatur ampliori, quam alias diœcesis illius futuro episcopo attributa episcopalem Sedem ad oppidum cœlo salubrius, situque magis facile fore transferendam, ideo absque alia cunctatione res perficienda videtur.

Laudes regis Sardiniæ, et tenor decreti separationis.

§. 5. Itaque Nos ipsius Victorii Amadei regis in primis religionem, et zelum eximiis prosequentes laudibus, quippe qui avita dominia summa prudentia, et quam feliciter moderans Nos excitavit, ut ad consulendum illius regionis populorum spirituali regimini animum Nostrum adjiceremus; ex certa scientia, et apostolicæ potestatis plenitudine, ac apostolicas literas ipsius Alexandri prædecessoris, unionem Galtelinensis ecclesiæ præseferentes, illarumque tenorem pro expresso habentes, illasquo penitus, et omnino revocantes, ac de medio, ut dici solet, tollentes unionem ipsam ac annexionem, et incorporationem alias peractam ipsarum tenore præsentium dissolvimus, et abolemus: ecclesiamque Galtelinensem cum omnibus, et singulis ejus locis, territoriis, ac totius diœcesis ambitu, nec non juribus, jurisdictionibus, bonis, membris, et pertinentiis quibuscumique, in pristinum, ac illam, in quo ante unionem et annexionem hujusmodi erat statuta, modo tamen infrascripto constituendam restituimus, et plenarie reintegramus.

Constitutio novæ diœcesis.

§. 6. Ut autem amplior sit diœcesis Galtelinensis ambitus præter quindecim loca illam antea constituentia nimirum = *Olienum* = *Galtelum* = *Dorgalum* = *Irgalum* = *Loculum* = *Lulla* = *Onifaum* = *Proseum* = *Bittum* = *Gorofaum* = *Onanum* = *Posada* = *Lodum* = *Siniscola* = *et Torpe* = alia sex addere intendentes ab Algarensi diœcesi, venerabilis quoque fratris Nostri Algarensis episcopi accedente consensu oppidum *Noræ*, et loca *Loloi*, et *Oruni*, et ab Arborensi diœcesi loca *Tanni*, et *Mammoidi*, ac demum ab Suellensi diœcesi ipsi Calaritanæ ecclesiæ jam-

dudum unitæ locum de *Orgosola*, prout Nobis præservavimus, cum eorum confinibus in executione præsentium literarum Nostrarum præscribendis, nec non jurisdictionibus, aliisque juribus usque modo ad Arborensem, et Algarensem, ac Suellensem ecclesiam, illarumque mensas hactenus eam petentibus, qualiacumqe, et cujuscumque generis sint, præsentium pariter vi apostolica auctoritate perpetuis futuris temporibus dismembramus, segregamus, et dividimus, ac dilectorum filiorum capitulorum, et canonicorum earumdem ecclesiarum consensum authoritate Nostra supplemus: eademque sex loca Galtelinensi diœcesi ad eam ampliorem constituendam adjungimus, aggregamus, et unimus.

Destructio novæ ecclesiæ cathedralis in oppido Noræ

§. 7. Porro, cum pariter accepimus, in Galtelii oppido olim episcopali sede ob aeris intemperiem raros modo esse habitatores, itaut nec commode, nec sine vitæ discrimine futurus episcopus inibi degere queat; e converso vero Noræ oppidum cœlo salubrius, populoque refertum intelleximus, ac in eo sit parochialis ecclesia, Plebania nuncupata sanctæ Mariæ Majoris etiam nuncupatæ, cujus ædificium ad pontificalia exercenda, domus vero illius rectoris ad episcopi habitationem fere sufficiens noscatur, episcopalem ad illud sedem transferendam censemus.

Noræ oppidum in civitatem erigitur collatis privilegiis.

§. 8. Propterea idem Noræ oppidum in civitatem episcopalem cum omnibus juribus, honoribus, et prærogativis, quibus aliæ civitates pontificali sede insignitæ, earumque cives utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, frui, potiri, et gaudere possunt, et poterunt quomodolibet in futurum. Eamdem vero parochialem ecclesiam sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ, prævia illius tituli collativi, non autem parochialitatis suppressione, et extinctione in cathedralem sub eadem invocatione, et in ea sedem episcopalem pro uno futuro episcopo, qui minime dimissa primæva denominatione Galtelinensis-Norensis nuncupetur, ipsique ecclesiæ, atque illi civitati, ac diœcesi Galtellinensis-Norensis præsit, nec non cum juribus, jurisdictionibus, facultatibus, præeminentiis, prærogativis, privilegiis, honoribus, gratiis, favoribus, et indultis realibus, et personalibus, ac mixtis, quibus aliæ cathedrales ecclesiæ præsertim insulæ Sardiniæ, earumque præsules quomodolibet, non tamen titulo oneroso, vel ex indulto, aut privilegio particulari similiter utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, frui, potiri, et gaudere possunt, et poterunt in futurum.

Consulitur capitulo cathedralis.

§. 9. In ipsa autem ecclesia Galtelinensi-Norensi mox erecta unum archipresbyteratum, qui post pontificalem dignitas major existat pro uno archipresbytero, et sex canonicatus, totidemque præbendas quarum altera theologalis, pœnitentiaria altera existat, pro sex canonicis: qui quidem archipresbyter, et canonici capitulum ecclesiæ Galtelinensis-Norensis constituant, et apud eam chori servitium, divina officia, sacrasque functiones persolvere teneantur, nec non cum infrascriptis etiam qualitatibus, obligationibus, et oneribus: ac demum duos beneficiatus, et unum sacristæ officium pro tribus presbyteris ad nutum tamen pro tempore existentis Galtelinensis-Norensis episcopi amovibilibus ad omnipotentis Dei gloriam et laudem perpetuis futuris temporibus apostolica auctoritate harum quoque serie erigimus, ac instituimus.

Item providetur curæ animarum.

§. 10. Inter cætera vero archipresbyteri onera illud præcipuum erit animarum curæ parochianorum ejusdem civitatis: ipse enim statim ac per cessum, vel decessum hactenus existentis rectoris Plebani nuncupati illius ecclesiæ in cathedralem erectæ eadem cura destituta erit, curam eamdem assumere debeat, et penes ipsum illa sit, et esse debeat. Verum adjutrices præbere manus erunt obstricti canonici omnes modo et forma a futuro episcopo Galtelinensi-Norensi præscribenda, ad quem effectum iidem canonicatus, et præbendæ erunt actu presbyterales, eorumque collatio prævio concursu explebitur, cum facultate ipsi episcopo, suisque successoribus, eligendi semper, et quandocumque sacristam; nec non cum obligatione canonicis theologali, et pœnitentiario, qui instituendi erunt ad tramites literarum apostolicarum in forma Brevis fel. rec. Clementis pp. XIV. incipien. = Nuper = Primo nempe exponendi lectiones scholastico-dogmaticas; alteri vero theologiam moralem.

De modo eligendi canonicos.

§. 11. Et quoniam necesse est, ut in erectione hujusmodi cathedralis ecclesiæ ii sacerdotes seligantur in canonicos, qui verbo, et exemplo alios instruant, eo magis, quod ipsis insimul animarum cura incumbere debet; Nos precibus quoque ejusdem Victorii Amadei regis annuentes, eosdem archipre-

sbyteratum, et canonicatus clementer relinquimus dispositioni futuri episcopi Galtelinensis-Norensis, qui concursum coram se ad hunc effectum, servatis servandis, convocare debeat cum authoritate deputandi examinatores loco synodalium, derogando pro hac prima collatione canonicorum pœnitentiarii, ac theologalis literis apostolicis fel. rec. Clementis pp. XIV, in forma Brevis expeditarum, quæ incipiunt = Nuper= Nec non aliis constitutionibus apostolicis in iisdem literis enunciatis; in ea tamen solummodo parte, qua præscriptum fuit, quod hujusmodi concursus coram capitulo habendus, nec non ejus suffragium consultivum audiendum esset, eximendo insuper in perpetuum eosdem canonicatus, et archipresbyteratum a quocumque pensionis onere, cui ob reddituum tenuitatem, ac præcipue ob animarum curam ab ipsis exercendam subjacere nequirent.

De episcopi jurisdictione

§. 12. Præterea episcopo Galtelinensi-Norensi, ejusque successoribus civitatem ipsam modo erectam, in qua residere, et domum ejusdem ecclesiæ rectoris, quam pro sui habitatione incolere debeat episcopus, et omne territorium, et loca, tam de primæva Galtelinensi-diœcesi, quam alia, ut præfertur, addita, et supra recensita cum omnibus, et singulis ecclesiis, vicariis, parœciis, beneficiis, monasteriis, conventibus in diœcesim, in quibus quidem civitate, et diœcesi novus, et pro tempore existens Galtelinensis-Norensis episcopus omnem ordinariam episcopalem jurisdictionem, atque illam ordinis, ut vocant, in personas tam ecclesiasticas, quam sæculares, et ad formam decretorum concilii Tridentini, apostolicarumque constitutionum etiam regulares, prout aliis episcopis competit, libere et absolute exercere valeat, pari authoritate concedimus, attribuimus, et assignamus, ac respective supponimus, atque subjicimus. Ipsam vero Galtelinensem-Norensem ecclesiam suffraganeam pro tempore existentis archiepiscopi Calaritani, illiusque metropolitico juri subjectam fore et esse decernimus.

De dote mensæ episcopalis.

§. 13. Quo vero ad mensæ Galtelinensis-Norensis dotem, illa variis ex partibus desumenda erit, ut congruæ, et decenti futuri episcopi substentationi consulatur. In primis itaque eidem mensæ omnia, et singula bona, jura, et actiones, ac fructus, redditus, et proventus; nec non decimas, et obventiones olim antiquam episcopalem Galtelinensem-Norensem mensamconstituentia, quæ, ut accepimus, ad annuam summam librarum septem millium quingentarum tresdecim, et solidorum duodecim monetæ Pedemontanæ ex nunc, ac ex nunc, prout ex tunc, et e contra, ac cum primum de Dorgalli, Bitti, Siniscolæ, et Prosei locorum ejusdem Galtelinensis-Norensis diœcesis parochiales ecclesiæ quovis modo, etiam in mensibus apostolicæ Sedi reservatis, vacaverint, aut quoties illas obtinentes suum præstiterint consensum, octavam partem reddituum parochialium, quæ quidem, ut pariter accepimus, ad annuam summam mille quingentarum, et quinquaginta novem librarum similium circiter ascendit eidem futuro, et pro tempore existenti Galtelinensi-Norensi episcopo annis singulis integre perpetuis futuris temporibus persolvendam, perpetuo pariter reservamus, constituimus, et assignamus, et respective eidem episcopali mensæ applicamus, et appropriamus. Interim vero, et quousque præstationes hujusmodi suum integre minime sortitæ fuerint effectum, titulo dotis temporaneæ, ac interinæ summam annuam librarum mille, et triginta novem ejusdem monetæ ex pensione novem millium librarum similium super mensæ archiepiscopalis Calaritanæ, et aliam summam quingentarum et viginti librarum monetæ Pedemontanæ ex alia pensione quatuor millium nongentarum librarum super mensæ episcopalis Ampuriensis respective fructibus de consensu dicti Victorii Amadei regis, apostolica auctoritate reservatis, ipsi futuro episcopo, ea tamen lege, ut statim ac per vacationem alicujus ex præfatis parochialibus ecclesiis octava illius reddituum pars in favorem ejusdem mensæ episcopalis cesserit, tunc mensa Calaritana, et Ampuriensis ab æquali onere, proportione habita, eximantur, et liberentur.

De mensæ capitularis dote.

§. 14. Ad mensæ porro capitularis dotem præfigendam animum Nostrum convertentes, illi redditus, ac proventus omnes ejusdem parochialis ecclesiæ, quam prævia tituli collativi suppressione, in cathedralem ereximus, tam certos, quam incertos ad annuam summam sex millium septingentarum sexaginta quatuor librarum ejusdem monetæ Pedemontanæ, ut accepimus, ascendentium, super quibus annua perpetua pensio octodecim scutorum monetæ Sardiniæ mensæ episcopali Alga-

rensi noscitur reservata; nec non perpetuum, simplex et personalem residentiam non requirens beneficium ecclesiasticum de Dullusorre, et Gullineri nuncupatum ejusdem Galtelinensis-Norensis diœcesis modo vacans, illiusque titulum pariter collativum auctoritate Nostra perpetuo supprimentes, et extinguentes, ejus fructus, redditus, et proventus valoris circiter quingentarum librarum ejusdem monetæ, ut respective quoque accepimus, eidem mensæ capitulari annectimus, et incorporamus, atque pro illius dote constituimus; ita tamen, ut futuri capitulum, et canonici onera, tam parochiali ecclesiæ, quam beneficio hujusmodi alias inhærentia, et annexa perferre, et adimplere debeant, ac enunciatam pensionem persolvant. Propterea liceat futuris capitulo et canonicis eorumdem redditaum non modo, sed bonorum quoque, e quibus illi obveniunt, veram, realem, et actualem possessionem per se, vel alium, seu alios, ejusdem tamen mensæ capitularis nomine libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere. Quoniam vero redditus eidem mensæ capitulari pro archipresbytero, canonicis, ambobus beneficiatis, sacrista, et manutentione cathedralis ecclesiæ, reliqua pars in quotidianas distributiones sit convertenda, ideo Nos, ne aliqua in partitione hujusmodi oriatur dubitatio, eidem magistro Petro Mariæ jussimus, ut a se subscriptam ederet tabellam, in qua redditaum pars pro præbendis, et respective pro distributionibus quotidianis assignata conspiceretur, ad hoc, ut illa infrascripto præsentium executori exhibita, inter acta executionis referatur, et integre adimpleatur. Præcipimus etiam, ut missarum celebratio, et applicatio æqualiter unicuique incumbat, nempe archipresbytero, et canonicis, ac beneficiatis: ab hoc tamen onere exemptæ erunt portiones sacristæ, et pro manutentione ecclesiæ addictæ. Hinc cum ex legatis perpetuis alias illi ecclesiæ relictis, missarum numerus inibi celebrandarum ad mille septingentas triginta duas asseratur ascendere; singuli propterea ex archipresbytero, canonicis, beneficiatis, missas centum nonaginta duas applicare tenebuntur, quarum eleemosyna juxta regionis morem, summam librarum septuaginta sex, et solidorum sexdecim monetæ Pedemontis constituet. Quatuor tamen, quæ ut compleatur numerus, supersunt missæ, sumptibus mensæ capitularis adimpleri debeant.

Applicatio bonorum olim spectantium suppressæ congregationi Jesu.

§. 15. Cumque in ea diœcesi modo constituta quædam extent bona, quæ alias ad extinctam Jesu societatem spectabant, e quorum fructibus superstites adhuc illius societatis alumni ad sæcularem statum translati aluntur, idemque Victorius Amadeus rex suum beneficum ostenderit animum, postquam præsens eorumdem bonorum usus cessaverit, bona ipsa mensæ capitulari applicandi, ut nova fructuum accessione pinguior reddatur; interim vero ad supplendum quemcumque defectum, tam archipresbyteratui, quam canonicatibus, et præbendis theologali, et pœnitentiariæ novæ cathedralis ecclesiæ, præstationem quoque annuam librarum quatuorcentum monetæ Pedemontanæ pro quolibet detrahendam, pro duabus tertiis partibus ex pensione super mensæ Calaritanæ, et pro reliqua tertia parte, ex alia pensione super mensæ episcopalis Ampuriensis fructibus, pariter ut supra reservatis, applicamus. Ita tamen quod sequuta eorumdem bonorum applicatione præstatio hujusmodi debeat cessare.

Episcopo, et canonicis jus conceditur decernendi quidquid conferre poterit ad bonum regimen capituli.

§. 16. Insuper futuris archipresbytero, et canonicis ipsius ecclesiæ capitulum constituentibus, ut ipsi capitulariter congregati pro ejusdem ecclesiæ Galtelinensis-Norensis, illiusque mensæ capitularis, sacristiæ, et fabricæ, eorumque rerum et bonorum, tam spiritualium, quam corporalium prospero felicique statu, gubernio, regimine, et directione, ac onerum eis incumbentium adimplemento missarum, horarum canonicarum diurnarum, et nocturnarum, aliorumque divinorum officiorum, processionum, funeralium, et anniversariorum celebratione pœnarum per absentes, ac divinis officiis, et functionibus non interessentes incurrendarum impositione, cæremoniis, et functionibus in nova cathedrali ecclesia, illiusque choro, capitulo, processionibus, et aliis actibus servandis, ministris deputandis, et amovendis, salariis, et stipendiis assignandis, et quibusvis aliis rebus in præmissis, et circa ea quomodolibet necessariis, et opportunis, nova statuta, ordinationes, capitula, et decreta sacris canonibus, ac constitutionibus apostolicis, conciliique Tridentini decretis minime contraria, quin immo illis conformia, cum approbatione tamen futuri episcopi Galtelinensis-Norensis condendi, edendi, conditaque, et edita pro temporum, et rerum variatione mutandi, declarandi, ac in meliorem formam redi-

gendi, seu alia ex integro modo præmisso condendi, et per eos, ad quos pro tempore spectabit, sub pœnis in contrafacientes statuentes observari faciendi plenam, et omnimodam facultatem, et potestatem eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo concedimus, et impertimur.

De seminario, et alumnis in eo recipiendis.

§. 17. Ne vero ad institutionem adolescentum, qui in sortem Domini vocati ecclesiastico statui sese addicere cupiunt, seminarium desit, in quod recipiantur, illud in ædibus, in quibus exercitia spiritualia peragebantur, ad formam decretorum concilii Tridentini erigi præcipimus, pro cujus dote, præter taxam ab eodem concilio præscriptam, tertiam quoque spoliorum, et vacantium partem ad formam literarum apostolicarum ejusdem felicis recordationis Clementis pp. XIII. sub datum octavo idus augusti anni MDCCLXVI. tenore præsentium attribuimus, et assignamus: sique forte redditus ad seminarii erectionem impares essent, tunc Galtelinenses-Norenses adolescentes, qui in seminarium recipiendi forent, in seminario alantur Calaritano solutis alimentis juxta taxam, circa quam uterque archiepiscopus, et episcopus opportunas conventiones inibunt.

Jus præsentandi episcopum regibus Sardiniæ conceditur

§. 18. Uti vero ecclesia Calaritana, a qua episcopatus Galtelinensis-Norensis separatur, et dividitur ad præsentationem pro tempore existentis regis Sardiniæ provideri consuevit, ita quoque eidem Victorio Amadeo regi pro eo studio, et sollicitudine, qua in christianam rempublicam, et in subditorum suorum spirituale commodum, et utilitatem semper præsetulit, ejusque successoribus pro tempore existentibus jus nominandi, seu præsentandi ad ecclesiam Galtelinensem-Norensem hujusmodi tam hac prima vice a primæva illius erectione, et institutione a Nobis factis, ac deinceps, quoties eam pro tempore pastoris solatio quomodolibet destitui contigerit, personam idoneam per Nos, et Romanum pontificem pro tempore existentem ad nominationem, seu præsentationem hujusmodi eidem ecclesiæ Galtelinensi-Norensi in episcopum præficiendam, apostolica similiter auctoritate perpetuo reservamus, constituimus, et assignamus, ac jus nominandi, seu præsentandi hujusmodi eidem Victorio Amadeo regi, ac pro tempore existenti Sardiniæ regi ex causa præmissa, nimirum præsentandi jure, quod ei ad ecclesiam Calaritanam ex simili apostolica concessione competit pariter competere, et vere regium esse, ac uti tale, sub quacumque derogatione nullatenus comprehendi, neque illi derogari posse constituimus, atque decernimus.

Descriptio taxæ cathedralis ecclesiæ facienda in libris cameræ.

§. 19. Postremo statuimus, et jubemus, quod taxa novæ cathedralis ecclesiæ Galtelinensis-Norensis *ad florenos octoginta* auri in libris cameræ apostolicæ describatur: illi vero a taxa Calaritanæ ecclesiæ subducantur.

Omne juris remedium tollitur adversus literas motu proprio signatas.

§. 20. Præsentes quoque literas nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, seu in jus vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque juris, vel facti, aut alterius gratiæ remedium impetrari posse, nec illas sub quibusvis derogationibus, si quæ a Nobis fierent, comprehendi, sed tamquam ad divini cultus incrementum, et populi spirituale regimen in salutem animarum editas, et emanatas semper ab illis excipi, validasque, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 21. Sicque ab omnibus censeri, ita quoque per quoscumque judices ordinarios, et delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vice legatos, dictæque Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, ac interpretandi facultate, et auctoritate judicari, ac definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari irritum, et inane similiter decernimus.

Deputatio executoris literarum.

§. 22. Quocirca venerabili quoque fratri Nostro Josepho Mariæ Incisa Beccaria archiepiscopo Tunitano per præsentes committimus, et facultatem tribuimus, ut ipse per se, vel alium, vel alios, ut ipse præsentes Nostras literas solemniter publicans faciat auctoritate Nostra illas integre ab omnibus, ad quos spectat, inviolabiliter observari, ac futurum episcopum Galtelinensem-Norensem, ac capitulum novæ cathedralis ecclesiæ illis pacifice frui, et gaudere; non permittens ipsos, vel eorum quempiam per quoscumque quavis auctoritate fungentes indebite molestari: contradictores quoslibet per sententias, ac etiam censuras, et pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 23. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii pp. VIII, prædecessoris Nostri, qua cavetur, ne quis extra civitatem, et diœcesim, nisi in certis inibi expressis, et exceptis casibus, et in illis non ultra unam dietam a fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices a Sede prædicta deputati extra civitatem vel diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere possint, et in concilio generali edita de duabus dietis, ac quibusvis aliis etiam in synodalibus, provincialibus, generalibusque conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis de exprimendo vero annuo valore, nec non de jure quæsito non tollendo, ac de dismembrationibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, nec non Lateranensis concilii ultimo loco celebrati dismembrationes, et applicationes perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, et quatenus opus sit Calaritanæ, et Arborensis, ac Algarensis ecclesiarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis etiam motu, scientia, potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet, etiam pluries, et iteratis vicibus a prædecessoribus Nostris Romanis pontificibus concessis, confirmatis, approbatis, et innovatis, nec non quatenus opus sit, quibuscumque piorum testatorum voluntatibus, et dispositionibus. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio facienda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum omnium, et singulorum validitatis effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, ac latissime, et plenissime scientia, et potestatis plenitudine similibus harum serie derogamus, aliisque contrariis quibuscumque.

Erogatio fructuum ecclesiæ parochialis.

§. 24. Volumus autem, quod omnes, et singuli fructus ex parochiali ecclesia in cathedralem erecta de tempore illius vacationis provenientes, usque dum novus episcopus Galtelinensis-Norensis designetur, in illius ecclesiæ erectione erogentur, eidem ad hunc effectum applicando totum id etiam, quod ratione spolii archiepiscopi Calaritani defuncti pro septima circiter parte ad ipsam Galtelinensem ecclesiam pertinet. Insuperque redditus pro duabus ex tribus partibus perceptos, et percipiendos ex spiritualibus, et temporalibus proventibus ad eamdem Galtelinensem ecclesiam spectantibus.

Fides habenda transumptis.

§. 25. Volumus etiam, quod earumdem præsentium transumptis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo dicti Josephi Mariæ Incisa Beccaria archiepiscopi Turritanensis munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 26. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum restitutionis, reintegrationis, adjunctionis, aggregationis, unionis, erectionis, institutionis, exemptionis, concessionis, attributionis, assignationis, subjectionis, applicationis, constitutionis, decreti, subductionis, commissionis, injunctionis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo nono, duodecimo kalendas augusti, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 28. julii 1779 Anno V.

CCXX.

Unio ecclesiae de Barcos, et constitutio nonnullarum pensionum pro perficienda erectione monasterii Ulyssippone nuncupati pro monialibus ordinis beatae Mariae de Monte Carmelo reformatis.

Venerabili fratri Bernardino archiepiscopo Petrensi Nostro, et Sedis apostolicae apud charissimam in Christo filiam Nostram Mariam Franciscam Portugalliae, et Algarbiorum reginam fidelissimam nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium.

§. 1. Ex debito pastoralis Nostri ministerii officio ad ea operationis Nostrae studia diligenter convertimus, per quae Christifidelium vota, salutem praesertim animarum concernentia optatum consequantur effectum, ac ea, quae per fideles ipsos pie facta, ac ordinata esse dignoscuntur, ut firma, ac illibata perpetuo persistant, cum a Nobis petitur, libenter apostolicae Nostrae auctoritatis munimine roboramus, ac alia etiam concedimus, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Expositio precum porrectarum a regina Portugalliae pro obtinenda unione, et constitutione pensionum.

§. 2. Sane nobis nuper pro parte charissimae in Christo filiae nostrae Mariae Franciscae Portugalliae, et Algarbiorum reginae fidelissimae expositum fuit, quod ipsa pro singulari suae pietatis affectu ad divinum cultum magis magisque in regnis suis promovendum novum amplissimum monasterium Ulyssippone pro monialibus ordinis beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo reformatis nuncupatis magno quidem sumptu aedificare suscepit. Verum cum sicut eadem expositio subjungebat, tum ut praedicti monasterii constructio commodius perficiatur, tum, ut earumdem monialium necessitatibus, ac indigentiis in posterum etiam consulatur, ecclesiam de Barcos eidem monasterio uniri, ac nonnullas pensiones super aliquarum ecclesiarum de jure patronatu regio, ut asseritur, redditibus, ac proventibus favore monasterii praedicti reservari ipsa summopere desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur religiosis Mariae Franciscae reginae votis quantum cum Domino possumus annuere volentes supplicationibus super his Nobis humiliter porrectis inclinati, fraternitati tuae per praesentes mandamus, ut in dioecesi Lamacensi consistentem ecclesiam de Barcos una cum suis bonis, redditibus, ac proventibus, missarum, aliorumque oneribus memorato monasterio perpetuo auctoritate Nostra apostolica unias, et adnectas, et ad illam transferas, applices, appropries, ac percipias, et mandes ut missarum, aliorumque onera quibus praedicta ecclesia de Barcos gravata reperitur, moniales dicti monasterii pro tempore existentes adimpleri curent, Nosque harum serie unimus, adnectimus, et incorporamus, et respective praecipimus, et mandamus, tibique insuper earumdem tenore committimus, ut super fructibus, redditibus, et proventibus, tum ecclesiae de Miranda de Corvo dioecesis Colimbricensis annuam perpetuam pensionem ducatorum septingentorum sexaginta octo auri de camera, hoc est, un conto, e ducento mila reis monetae Portogallensis, tum ecclesiae de Sinela ejusdem dioecesis sub titulo sancti Michaelis aliam perpetuam pensionem ducatorum ducentorum quinquaginta sex auri de camera, nempe, quattrocento mila reis dictae monetae; nec non super fructibus pariter, et redditibus ecclesiae sub titulo sancti Petri annuam itidem pensionem ducarum tercentorum octuaginta auri de camera, scilicet, seicento mila reis monetae praedictae, et ecclesiae sanctissimo Salvatori dicatae aliam pariter similem pensionem ducatorum centum viginti octo auri de camera, nempe, ducento mila reis dictae monetae, et ecclesiae sub invocatione sancti Jacobi annuam ibidem perpetuam pensionem ducatorum centum nonaginta duo auri de camera, hoc est, treceuto mila reis, ac demum ecclesiae sub titulo sanctae Mariae, quae omnes in dioecesi Lisbonensi consistunt, annuam similem pensionem ducatorum tercentorum viginti auri de camera, nempe, cinquecento mila reis favore monasterii, ac monialium praedictarum eadem auctoritate reserves; declarantes tamen, quod omnes pensiones praedictae, sic super fructibus, redditibus, et proventibus dictorum beneficiorum, seu ecclesiarum reservatae, nisi prius per cessum, aut decessum rectorum, qui ea nunc obtinent, aut alias quomodolibet eadem beneficia, seu ecclesiae praedictae vacaverint, reservatae

esse intelligantur, ac nec eæ exigi, levari, ac percipi quomodolibet possint. Volumus insuper, ac earumdem serie decernimus, quod redditus ac proventus tum ecclesiæ de Barcos sic monasterio prædicto unitæ, tum memoratæ pensiones, ut præfertur, reservatæ prius in sumptum constructionis ejusdem monasterii applicentur, deinde ea perfecta in illius dotem pro monialium, ac ibi inservientium substentatione cedere debeant.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas perpetuis futuris temporibus firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, nec unquam sub aliquo prætextu, aut colore infringi, aut impugnari possint, sed ab illis ad quos de præsenti spectat, et in futurum quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et ejusdem sactæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus quatenus opus sit quorumcumque testatorum, qui missas, aliorumque onera in prædicta ecclesia de Barcos Lamacensis diœcesis adimplenda reliquerint etiam voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, nec non apostolicis, ac in generalibus, provincialibus, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac tum ecclesiæ prædictæ de Barcos, tum aliarum ecclesiarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores præsentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima octava julii millesimo, septingentesimo septuagesimo nono pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXI.

Dat. die 2 augusti 1779. Anno V.

Erectio tribunalis ecclesiastici in civitate Lisbonensi ad instantiam Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ.

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. Justitiæ ubique administrandæ satis consultum minime videretur, nisi ea, quæ temporum successu in judiciis præcavenda, quæve ordinanda comperta sunt apposite præscriberentur. Quare Nos a beati Petri cathedra, ad quam imparibus prorsus meritis, pari tamen auctoritate evecti fuimus, dum cunctorum querelas ad Nos jure delatas excipere tenemur, si causas maturiori examini subiciendas arbitraturi simus ad illas rectiori judicio definiendas opportuna media exhibere non omittimus.

Memoratur quid statuerit Bonifac. VIII ac alii pontifices circa personas admittendas ad judicium ferendum.

§. 2. Quamvis enim recol. memoriæ Bonifacius pp. VIII. prædecessor Noster provide statuerit, quibus pollere debeant qualitatibus ecclesiasticæ personæ, ut illis causæ ab apostolica Sede committi queant, et loca præscripserit, ad quæ in judicium actores valerent reos evocare. Ac successive a concilio Tridentino ad hoc ut judices in partibus delegandi idoniores essent, fuerit præscriptum in singulis conciliis provincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant juxta ejusdem Bonifacii prædecessoris constitutionem, et alioquin ad id aptas designari, ut præter ordinarios locorum iis etiam causæ ecclesiasticæ in partibus delegandæ committerentur, atque præmissæ ordinationes ab inde citra ita fuerint ab apostolica Sede constanter servatæ, ut felicis recordationis Benedictus pp. XIV. per suam encyclicam

epistolam sub datum diei xxvi augusti anni Domini MDCCXLI. patriarcharum, primatum, archiepiscoporum, et episcoporum vigilem excitaverit curam ad renunciandum apostolicæ Sedi judicum synodalium nomina, modumque præscripserit alios decedentibus subrogandi.

Exponitur quomod. utile esset, tribunal instituere ad causas ecclesiasticas definiendas.

§. 3. Nihilominus cum acceperimus in Portugalliæ, et Algarbiorum regnis valde proficuum fore ad ecclesiasticas causas definiendas, præter ea, quæ ab ipso Bonifacio prædecessore, et in Tridentino concilio præscripta noscuntur, et usu sunt firmata, ut novum suprema auctoritate Nostra institueretur tribunal, ad quod causæ ipsæ, postquam juxta ordinem judicii discussæ per tres definitivas sententias rei judicatæ titulum adeptæ fuerint, si pars succumbens, se gravatam senserit, atque iterum victricem provocandi animum foveret, tunc vigore specialis commissionis ab apostolica Sede impetrandæ non amplius uni particulari personæ deferri possent; sed in illo tantum collegialiter methodo, quam erecta a Nobis præscribenda de rei judicatæ justitia datum sit plenissime cognoscere.

Tenor erectionis ipsius tribunalis.

§. 4. Quod sane charissima in Christo filia Mariæ Portugalliæ, et Algarbiorum regina fidelissima quemadmodum summo catholicæ religionis cultu flagrat, ita justitiam in ejus regnis, et dominiis signanter erga ecclesiasticum cœtum administrari enixe curans non modo in votis habere ostendit, sed a Nobis etiam exquisivit. Nos igitur præmissa serie hujusce instantiæ consideratione, animoque perpendentes nil esse omitendum, ut jus suum cuique tribuatur, et votis ejusdem Mariæ reginæ, quam libenter obsecundare cupientes, novum, ac speciale in civitate Lisbonensi tribunal ecclesiasticum in executionem commissionum sanctæ Sedis super restitutione in integrum mensam commissionum apostolicarum nuncupandum, cum omnibus tamen, et singulis, in infrascriptis quatuordecim articulis contentis, et expressis conditionibus, circumstantiis, ac methodo inviolate, et adamussim in judicando servanda in eisdem præscripta ipsarum tenore præsentium suprema auctoritate Nostra perpetuo erigimus, et instituimus. Tenor autem articulorum est qui sequitur.

De personis ipsum tribunal componentibus

§. 5. Primo = Constabit tribunal ex uno præside aliquam ecclesiasticam dignitatem semper obtinente, et ex aliis judicibus pariter ecclesiasticis in sacris ordinibus constitutis, ac in universitate studii generalis Colimbriensis in jure canonico, vel civili baccalaureis, seu licentiatis.

De jure nominandi præsidem, et judices regi reservato.

§. 6. Secundo = Eorumdem præsidis, et judicum nominatio ad ipsam Mariam reginam, et pro tempore existentem ejus successorem Portugalliæ, et Algarbiorum regem fidelissimum spectabit; cum hoc tamen quod omnes, et singuli ad similia munera pro tempore nominati, eorum nominationis ab apostolica Sede, seu illius nuntio Lisbonæ commorante confirmationem, cujus vigore gratuito necessariæ facultates de causis ecclesiasticis cognoscendis, et judicandis ipsis communicabuntur, et tribuentur reportare teneantur, ad quem effectum de singulis judicum, et præsidis nominationibus per officium secretariæ status negotiis regni præpositæ memoratus nuntius pro tempore certior fiet ad hoc, ut ipse, si opportunis facultatibus erit munitus nominationem confirmet, sin minus confirmationem eamdem a Sede apostolica gratuite obtineat; idque servabitur in quolibet casu novæ deputationis præsidis, et judicum, ita ut novus nominatus absque prævia apostolica confirmatione munus suum exercere minime poterit.

De numero judicum tribunalis, et de forma servanda in ferenda sententia.

§. 7. Tertio = Judicum hujusce tribunalis numerus, ab ipsa Maria regina statuendus ad novem præter præsidem ascendet, et quævis causa per tres ex ipsis definietur, quorum unus juxta distributionem commissionum eidem tribunali dirigendorum a præside faciendam relatoris officium explebit, atque hi judices sententiam decisivam diebus, et horis pro tribunalis convocatione assignandis simul coacti dicere debebunt. Quoties autem necessitas id exposceret judicum numerus in posterum augeri poterit, hoc tamen servato modo, quod si numerus augendus firmiter sit perduraturus, literæ apostolicæ in forma Brevis super confirmatione novorum judicum erunt expediendæ; si vero in aliquo tantum peculiari casu augendus foret, tunc approbatio sat erit apostolici nuntii, cui a memorata secretaria status notitia communicabitur. Tam præsidem, quam judices aliqua cum causa amovere a munere permissum erit ad cujus feliciorem, et breviorem effectum idem apostolicus nuntius, opportunis facultatibus muniendus erit, ut de remotionis causæ justitia summarie, et absque forma processus cognoscat, illamque approbare queat. At si præses, vel judicum aliquis munus sponte dimittere vellet, seu ad officium aliquod

incompatibile promovebitur de hoc apostolicum nuntium pro tempore certiorem reddere teneatur.

De causis eidem tribunali delegandis, et committendis.

§. 8. Quarto = Illæ tantum causæ tribunali hujusmodi delegandæ, et committendæ erunt, quæ post latas in totidem separatis instantiis tres conformes sententias, quæ veram, et propriam rem judicatam favore unius ex partibus collitigantibus constituunt, usque modo a Sede apostolica ecclesiasticis originalis personis vigore rescriptorum restitutionis in integrum, sive revisionum nuncupatorum committi consueverunt; ideoque restitutiones in integrum, sive contra unam rem judicatam imperfectam, ac non interpositam, vel prosequutam intra legittima tempora appellationem, sive propter impedimentum alicujus pontificiæ sanctionis, ac ita quoque causas nullitatis matrimoniorum, vel religiosarum professionum citra casum quod tres conformes sententiæ jam fuerint emanatæ, quia in hoc casu eidem cum clausula = servata forma constitutionis Benedictinæ = ipsas committere licebit tribunali, ut supra instituto, non spectabunt. Quando igitur, et quoties vera, et propria res judicata sequuta fuerit, tunc delegationes, et commissiones ad novum tribunal singulis vicibus juxta stylum, et formam hucusque servatam, et absque alia immutatione præterquam directionis imposterum eidem tribunali faciendæ in personam illius præsidis, cujus deinde erit ipsas causas ad judices, quibus juxta enunciatas ordinationes pertinebunt, remittere ab apostolica Sede erunt impetrandæ, et expediendæ. Quo vero ad causas, vel simplicis appellationis, vel restitutionis contra unam rem judicatam impropriam, et quoad omnes alias, quæ sub trium conformium specie non comprehenduntur partibus collitigantibus a præfinito, et observato trium instantiarum cursu declinare non erit permissum, firma tamen remanente, prout hactenus servatum est, ad arbitrium succumbentis libertate ab episcopi sententia ad metropolitanum, vel omisso medio, ad Sedem apostolicam directe, vel ad apostolicum nuntium appellationem deferendi; advertendum tamen erit, quod si in aliquo casu ante impetrationem commissionis a nuntio unus ex collitigantibus præveniret exhibendo aliam Romæ obtentam, similes commissiones in alios, quam in tribunalis apostolicæ nuntiaturæ ministros dirigi nequibunt.

Quomodo res judicata orta censeatur, et illis finitæ exceptionem inducat.

§. 9. Quinto = Post cujuscumque causæ novo tribunali peractam commissionem si judices ad illius revisionem electi, vel in prima sententia, vel in secunda super exceptionibus oppositis prima vulgo nuncupata Embargos, prout etiam in apostolicæ nuntiaturæ tribunali servatur, remjudicatam confirmaturi erunt, causa hujusmodi integre absoluta, et perpetuo extincta censebitur. Si autem iidem judices remjudicatam in toto, vel in parte revocandam decernent, parti succumbenti, quæ rem judicatam favorabilem antea experta fuerat ad summum pontificem recursum habere licebit, ad hoc ut illi tribunali causam eamdem cum omnium insimul judicum voto definiendam denuo committere dignetur; qua postrema, ac finali expleta decisione nulli alio recursui, vel commissioni ad illud tribunal, multoque minus extra illud aditus patebit, quoniam directa semel a summo pontifice ad hocce tribunal causæ commissione minime convenit ejusdem causæ examen ad alios inferioris ordinis, et auctoritatis judices deferri.

De defensore matrimoniorum adhibendo.

§. 10. Sexto = In causis, in quibus promotor, seu defensor matrimoniorum interesse opus erit illimetipsi, qui hoc munus in apostolicæ nuntiaturæ tribunali exercent assumentur.

De notariis, scriptoribus, et ostiario eligendis.

§. 11. Septimo = Liberum erit eidem Mariæ reginæ, ejusque successori pro tempore existenti Portugalliæ, et Algarbiorum regi fidelissimo unum, vel duos scriptores, aut tabelliones, atque etiam ostiarium in tribunalis servitium deputare, ac mansiones, diesque in quibus idem tribunal convocandum erit statuere. Scriptoribus autem, seu tabellionibus ea ipsa persolventur emolumenta, quæ ab illis simili munere in nuntiaturæ apostolicæ tribunali fungentibus percipiuntur.

De sportulis, et earum distributione.

§. 12. Octavo = Sportulæ, sive propinæ juxta causarum gravitatem, et pondus eadem forma, qua pro judicibus per apostolica rescripta delegatis taxantur proportionabiliter præfiniendæ erunt, illæque statim post sequutam causæ compulsationem, et prius quam judicibus, modo præmisso, committantur a parte collitigante deponi debebunt, cauteque judices solum post hujusmodi depositum cum effectu peractum juxta stylum in nonnullis tribunalibus civitatis Lisbonensis ad multa partium collitigantium vitanda mala observatum nominabuntur. Non a judi-

cibus, qui in causa sententiam tulerunt sportulæ, seu propinæ lucrabuntur, sed illæ in arca tribus obsignata clavibus, quarum unam præses, alteram senior judex, et tertiam senior pariter scriptor, seu tabellio custodiet, servari debebunt ad hoc, ut eo modo, quo dicta Maria regina in executione erectionis tribunalis regiam suam pandet voluntatem, inter judices dividantur.

De mulctis, et earum erogatione.

§. 13. Nono = Omnes, et singulæ mulctæ, et pœnæ pecuniariæ, quas nulli partium competere dignoscetur, in eadem arca, seorsim tamen a sportularum, seu propinarum nummis poni debebunt; illarum vero ratio ex libro speciali, in quo describentur separatim constabit, et sub præsidis inspectione in tribunalis sumptus, prout in apostolica nuntiatura servatur, erunt erogandæ.

De judice relatore, illiusque jurisdictione.

§. 14. Decimo = Id totum, quod ordinatorium esse solet in judiciis privative facultatis erit judicis relatoris relicta partibus facultate ad tres deputatos judices recurrendi cum sese ab aliquo decreto, seu interlocutorio præcepto gravatos persenserint; audientia vero in tribunali diebus, et horis juxta aliorum tribunalium consuetudinem statuendis per turnum habenda erit ab uno judicum, qui, et sententias aliorum omnium, postquam illi se se subscripserint coram præside, aliisque judicibus in tribunali lectas, ipsiqua præsidi, vel illi, qui eius vices geret traditas promulgari curabit.

De remissione causarum jam pendentium ad idem tribunal.

§. 15. Undecimo = A sequuta præsentium literarum apostolicarum Nostrarum publicatione, ad tribunal mox institutum remittendæ erunt non modo novæ causæ ab apostolica Sede sub enunciata forma in posterum committendæ; verum etiam in statu, et terminis, in quibus extabunt omnes illæ causæ, quæ vigore rescriptorum revisionem præseferentium, veræque, et rigorosæ restitutionis in integrum vim habentium, pro ut in quarto præcedenti articulo plane statutum est apostolicis delegatis essent commissæ, ad quem effectum illorum auctoritates integræ sint suspensæ, et deletæ.

Quibus in causis admittetur patrocinium causidicorum, et advocatorum.

§. 16. Duodecimo = In tribunali, de quo agitur, iis solum causidicis, et advocatis causarum clientelam gerere datum erit, qui ipsius tribunalis facultatem scripto impetrabunt, idque etiam in audientia servabitur nisi ageretur de ipsomet collitigante, prout in apostolica nuntiatura itidem usuvenit.

De forma judicandi servanda.

§. 17. Tertiodecimo = Quoad reliqua omnia in hisce minime præscripta, signanter quoad tribunal, ac modum, et formam judicandi, et actitandi in causis juris dispositio, et praxis apostolicæ nuntiaturæ servebitur.

De præstantia, et munere præsidis.

§. 18. Quartodecimo = Demum cum hujusce tribunalis præsidem eximiæ auctoritatis, et fiduciæ virum esse oporteat, nec ipse pro munere hujusmodi aliquod peculiare emolumentum, præter dignitatis, quam ipse obtinebit redditus sit percepturus. Nos ut sedulius præses ipse munere suo operam præstet, tribunal ipsum pro rei amplitudine moderetur, cunctisque eventibus consulere queat in bonum ecclesiastici cœtus absque ullo suorum reddituum detrimento, neque imminutione, ideo Nos tam futurum primo electum, quam pro tempore existentem præsidem ejusdem tribunalis, diebus tamen, et horis, in quibus ratione sui muneris se impeditum censeat ab omni, et quocumque onere residentiæ, et servitii apud quamlibet etiam patriarchalem ecclesiam ratione cujusvis servitii præstandi penitus, et omnine liberamus. Ipsique ut omnes, et singulos fructus, redditus, et proventus, certos, et incertos, ac distributiones quotidianas etiam eas a nonnisi personaliter interessentibus percipi solitas percipere, exigere, et lucrari possit, et valeat ipsarum quoque tenore præsentium perpetuis futuris temporibus concedimus, et indulgemus. Hisce sancitis ad tribunal condendum, illiusque formam, methodum, auctoritatem, dignitatemque præscribendam, et constituendam primæ modo præsidis, et judicum designationi animum Nostrum adjicientes, dilectum filium Thomam de Almeyda patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis principalem in præsidem = In judices vero dilectos etiam filios tres ex ejusdem patriarchalis ecclesiæ principalibus, nimirum = Michaelem de Noronha = Franciscum de Castro = et Josephum de Mascarenhas = nec non quatuor ex illius patriarchalis ecclesiæ præsulibus idest = Franciscum de Mattos et Sylva = Antonium Maciel = Franciscum Xaverium da Lunha Thorel = Aloisium Emanuelem de Menezes = Pariter Josephum Riccardum Pereira de Castro senatorem tribunalis = del Disimbargo del Paco = nuncupari. Ac demum Fransiscum Antonium Maques Giraldes mensæ, conscientiæ, et ordinum nuncupatæ deputatum tribuentes eis, et eorum singulis

facultates in præmissis articulis contentas, et expressas ipsarum tenore præsentium apostolica auctoritate eligimus, et deputamus.

Monitum ad judices electos

§. 19. Cæterum mox electos, et futuros præsidem, et judices ejusdem tribunalis, quibus causarum commissiones a Nobis, et successoribus Nostris dirigentur ad illas post remjudicatam iterum dignoscendas enixe in Domino hortamur, ut quocumque posthabito personarum favore justitiam, in qua virtutis splendor est maximus, spectent, mente quoque recenseant una cum auctoritate eis tributa, fidem quoque fuisse creditam; æquitati tamen quandoque indulgeant, ministrosque sanctuarii Domini (quorum in numerum, et ipsos cooptatos esse gloriabuntur) inter sese dissentientes potius componere, et justitiæ legem in concordia disponere procurent.

Clausulæ solutares et irritantes.

§. 20. Præsentes autem Nostras literas semper firmas, validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus, servatis tamen omnibus, et singulis præmissis, sortiri, et obtinere debere, neque adversus illas subreptionis, vel obreptionis, aut intentionis Nostræ defectum objici posse; sicque, et non alias per quoscumque judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, respective decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 21. Non obstantibus quibusvis apostolicis, et in universalibus provincialibusque concilis editis genaralibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, et quatenus opus sit, Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis aliis quibusvis tribunalibus, eorumque moderatoribus, et judicibus concessis; quibus omnibus, et singulis eorum tenores pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum dumtaxat specialiter, et expresse harum serie derogamus, contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 22. Volumus autem quod earumdem præsentium tramsumptis, etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo præsidis ejusdem tribunalis munitis, eadem prosus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus haberetur, si exhibitæ forent, et ostensæ.

Sanctio poenalis.

§. 23. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostræ erectionis, institutionis, electionis, deputationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo nono, sexto idus augusti, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXII.

Dat. die 8 augusti 1779. Anno V.

Indultum recitandi, ac celebrandi respective missam et officium proprium beati Philippi a Jesu martyris patroni principalis civitatis et dioecesis Mexicanæ etc.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Expositio precum porrectarum.

§. 1. Expositum Nobis nuper fuit pro parte carissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum regis catholici ipsum, ut officium proprium, cum missa pariter propria in memoriam beati Philippi a Jesu martyris patroni principalis civitatis, et diœcesis Mexicanæ recitari, ac celebrari respective possint summopere desiderare; et propterea Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 2. Nos igitur piis memorati Caroli regis votis, quantum cum Domino possumus annuere capientes, ac specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes supplicationibus hujusmodi inclinati de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romane Ecclesiæ cordinalium sacris ritibus præpositorum consilio, prævia prefati officii proprii, ac missæ pariter propriæ in memoriam dicti beati Philippi a Jesu nuper exhibiti approbatione, ut perpetuis futuris temporibus prædictum officium, et missa sub ritu duplicis primæ classis in civitate,

ac diœcesi Mexicana, sub ritu vero duplicis majoris in diœcesibus suffraganeis recitari, ac celebrari respective possint, ac valeant, auctoritate Nostra apostolica harum seris concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has præsentes literas firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus in perpetuum sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quisbusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis,statutis, et consuetudinibus;privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumquetenoribus,et formis,accum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque effiacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis

§. 5. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die tertia augusti anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXIII.

Dat. die 17. augusti 1779. Anno V.

Erectio episcopatus Chamberiensis in regno Sardiniæ.

Pius episcopus

Servus servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. Universa Dominici gregis pascendi Nobis commissa procuratio requirit, ut novi animarum pastores ad apostolici ministerii partes obeundas adsciscantur; quoties, ob dissitas regiones populi vocem pastoris audire, virtutum exempla cominus intueri, negociis in episcopali curia peragendis commode incumbere nequeunt. Quapropter populorum æternæ saluti sedulo consulentes, novas episcopales sedes juxta temporum, et regionum circumstantias instituere non ambigimus, quemadmodum in Domino expedire noverimus.

Memorantur aliæ literæ datæ pro dismembratione ducatus Chamberii nuncupati, ab episcopatuGratianopolitano, et abbatia sancti Michaelis de Clusa.

§. 2. Jampridem per apostolicas Nostras literas sub datum anno incarnationis Dominicæ MDCCLXXV. octavo idus julii pontificatus Nostri anno primo dilectis filiis officialibus venerabilium fratrum Nostrorum Gebennensis, et Valentinensis episcoporum dedimus in mandatis, ut auditis omnibus interesse quomodolibet habentibus, quosdam tractatus, et conventiones inter venerabilem fratrem Nostrum episcopum Gratianopolitanum, et tunc existentem abbatem commendatarium monasterii abbatiæ nuncupatæ sancti Michaelis de Clusa nullius diœcesis provinciæ Taurinensis sub apostolicæ Sedis beneplacito initos, et subinde a dilecto filio Nostro Hiacyntho tituli sancti Joannis ante Portam Latinam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero cardinali Gerdil nuncupato moderno ejusdem abbatiæ abbate commendatario probatos, qui inter cætera divisionem, ac dismembrationem complectuntur a diœcesi Gratianopolitana, illius videlicet partis in Sabaudia consistentis decanatus usque modo nuncupatæ, ubi Chamberium, ac nonnulla oppida, et loca recensentur auctoritate Nostra approbari mandavimus, statuentes, ut quousque de ea diœcesis parte aliter a Nobis dispositum minime fuerit, ea ejusdem Hiacynthi cardinalis, et abbatis commendatarii spirituali etiam per aliam personam exercendo subesset regimini.

Preces porrectæ pro erectione novi episcopatus in parte separata.

§. 3. Cumque eædem Nostræ literæ præscripta methodo, ac omnis juris forma cumulate observata, fuerint exequutæ, Nobisque nomine charissimi in Christo filii Nostri Victorii Amadei Sardiniæ regis illustris dilectus filius nobilis vir Petrus Joseph Graneri eques commendatarius inclyti ordinis sanctorum Mauritii et Lazari, et apud Nos ejusdem Victorii Amadei regis minister plenipotentiarius, enixas obtulerit preces, ut ea in parte diœcesis in vim ejusdem tractatus separata, novam episcopalem Sedem institueremus. Nos sub die xxiv. septembris anni proxime præteriti venerabili quoque fratri Nostro Augustino Laurent archiepiscopo Tarantasiensi commisimus, ut tamquam apostolicus delegatus processum de more super causis Nobis expositis conficeret.

Relatio processus congesti.

§. 4. Transmisso autem nuper ab ipso Augustino archiepiscopo processu rite congesto, negotium hoc ad congregationem venerabilium quoque fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium rebus consistorialibus præpositorum perpendendum remisimus, ex cujus sensu, ad relationem dilecti pariter filii magistri Petri Mariæ Nigroni illius congregationis a secretis percepimus, nedum de necessitate, atque utilitate erectionis hujusmodi, verum etiam de consensu ab iis omnibus interesse habentibus, libenti animo præstito, evidenter constare, ac Chamberii civitatem episcopalis Sedis honorem promereri.

Describitur civitas Chamberij.

§. 5. Etenim Chamberium perantiqua civitas, et illustris totius Sabaudiæ ducatus caput, ubi regia olim aula residebat. In illius castro regalis est cappella jamdudum in collegiatam ecclesiam erecta, et munifice dotata, atque ab apostolica Sede specialibus insignita privilegiis. Illi hactenus præfuit unus antistes decani titulum et dignitatem obtinens, atque abbas Altecumbæ nuncupatus, insigniis, et prærogativis decoratus, eidemque apostolicæ Sedi immediate subiectus; reliquum vero ejusdem collegiatæ ecclesiæ capitulum ex tribus aliis dignitatibus archidiacono nempe, cantore, et thesaurario, ac decem canonicis constituitur; sex quoque presbyteri honorarii denominati, et quatuor clerici ecclesiæ famulatui addicti sunt: qui omnes ex regia fundatione dotati, ad regiam itidem nominationem institui solent in munere. Illius civitatis cives, et habitatores ad duodecim millium usque numerum recensentur, tribus sub paræciis distributi, una scilicet sancti Petri de Lemens, altera ejusdem sancti Petri suburbii de Machè, tertia vero sub titulo sancti Loedegarii; sed istius, quæ potior est cura post fratrum minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum ad ecclesiam extinctæ societatis Jesu translationem in ecclesia ejusdem sancti Francisci satis ampla, et decora exercetur. Sex sunt virorum regularium in ea civitate cœnobia, totidem sanctimonialium asceteria; quatuor in levamen pauperum et infirmorum, ac orphanorum, et peregrinorum quoque ex avita regali pietate in ea patent hospitalia loca.

Confirmatio dismembrationis, et erectio in civitatem oppidi Chamberii.

§. 6. Propterea Nos, qui non semel ipsius Victorii Amadei regis religionem pietatemque eximiis laudibus efferre non omisimus, hac quoque nacta occasione illas regias virtutes, quibus ornatur, ac paternum, quem erga subditas sibi gentes fovet animum, iterum celebrare non omittentes, ut neque hac in re studia in eum Nostra, et officia desint, quam libenter ejus votis indulgendum censentes ex certa scientia, et de apostolicæ potestatis plenitudine dismembrationem, et separationem illius partis diœcesis Gratianopolitanæ, quæ in Sabaudia consistit, et decanatus dicitur juxta priores Nostras literas denuo confirmamus, et approbamus; atque in primis Chamberium in civitatem episcopalem Chamberiensem nuncupandam cum omnibus juribus, honoribus, et prærogativis quibus aliæ civitates Sabaudiæ pontificali sede insignitæ, earumque cives utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti frui, potiri et gaudere possunt, et poterunt quomodolibet in futurum: ecclesiam vero sancti Francisci Conventualium nuncupatam deservire solitam, quam, prævia status regularis omnimoda extinctione, sæcularem fore statuimus in cathedralem sub invocatione Annuntiationis B. M. V., et beati Amadei, ac in ea sedem episcopalem pro uno futuro episcopo Chamberiensi, in quem præter episcopalem sibi de jure competentem, omnes honorificientiæ, et prærogativæ decani regalis cappellæ, et abbas Altecumbæ, atque ipsi ecclesiæ, atque illi civitati, et diœcesi Chamberiensi præsit; nec non cum juribus, jurisdictionibus, facultatibus, præeminentiis, prærogativis, privilegiis, honoribus, gratiis, favoribus, et indultis realibus, personalibus, ac mixtis, quibus aliæ cathedrales ecclesiæ Sabaudiæ, earumque præsules quomodolibet, non tamen titulo oneroso, vel ex indulto, aut privilegio particulari similiter utuntur, fruuntur, potiuntur, et

gaudent, ac uti, frui, potiri, et gaudere possunt, et poterunt in futurum ad omnipotentis Dei gloriam, et laudem harum Nostrarum literarum vigore perpetuo erigimus et instituimus.

Constitutio diœcesis Chamberiensis.

§. 7. Hisce constitutis, episcopo Chamberiensi, ejusque successoribus civitatem ipsam Chamberii in qua residere, et conventum olim regularem cathedrali ecclesiæ adnexum, quem pro sui habitatione incolere debebit episcopus; in diœcesim vero oppida omnia, terras, paræcias, ac dependentias, quæ actu constituunt districtum decanatus, Sabaudiæ, nempe paræciam = Lemens = Saint-Peger = Maché = Aix = Tresserve = Saint-Simeon = Vivier = Mouxy = Clarafond = Nery = Pougny = Saint-Joire = Chignin = Trivier = Montmeillan = Franciu = Arbin = Les Marches = Crovet = Saint-Pierre d'Albigoy = Treterive = Greisy = Mont-Aifleur = Saint-Jean de la Porte = Miollans = Thoiry = Puisgros = Curienne = La Thuille = Saint Jean d'Arvey = Les Desert = Apremont-Barberas = Saint-Alban = Bassin = Verel = Saint-Baldopli = La Bavoire = Balbis Jacob = Saint Sulpice = Montagnole = Vimines = Cognin = Saint Ombre = Cervolex = Bissy = Saunaz = La Motte = Voglens = Bourget = Bordeaux = Les Echeles = Saint Pierre de Genobroz = Epernex = Corbcille = Cappelle Blancha = Villaroux = Les Mollettes = Etrier = et Arvislard = cum eorum confinibus in executione præsentium literarum Nostrarum præscribendis, nec non jurisdictionibus, aliisque juribus alias ad episcopum Gratianopolitanum, illiusque mensam quomodolibet spectantibus qualiacumque, et cujuscumque generis sint, in quibus quidem civitate, et diœcesi novus, et pro tempore existens Chamberiensis episcopus omnem ordinariam episcopalem jurisdictionem, atque illam ordinis, ut vocant, in personas tam ecclesiasticas quam seculares, et ad formam decretorum concilii Tridentini apostolicarumque constitutionum etiam regulares, prout aliis episcopis competit, libere, et absolute exercere valeat pari authoritate concedimus, attribuimus, et assignamus, ac respective supponimus, atque subijcimus. Ipsam vero Chamberiensem ecclesiam ejusque episcopum pro tempore existentem attento præsertim consensu a venerabili etiam fratre Nostro archiepiscopo Viennen. in Delphinatu, uti ejusdem episcopi Gratianopolitani metropolitano pure, et simpliciter præstito, nulli archiepiscopo metropolitano pure, et simpliciter præstito nulli archiepiscopo metropolitano subjectum subjectam, et subiectum, sed a Nobis, et Romano pontifice pro tempore existente, Sedeque apostolica absque aliquo medio, et immediate dependentem fore decernimus, et constituimus, ad quem effectum ecclesiam ipsam, et diœcesim, ac novum episcorum ejusque successores sub beati Petri, ac Nostra, et successorum Nostrorum immediata protectione recipimus.

Consulitur substentationi episcopi.

§. 8. Quovero ad mensæ episcopalis Chamberiensis dotem ut congruæ, et decenti episcopi substentationi consulatur, eidem mensæ superenunciatum decanatum, et archipresbyteratum Sabaudiæ, nec non monasterium abbatiam nuncupatum sanctæ Mariæ, aut sancti Joannis Alpium, quod sicut pariter accepimus de jure patronatus dicti Victorii Amadei regis ex fundatione, seu dotatione aut privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum esse dignoscitur, prævia ejusdem monasterii tituli collativi extinctione, et suppressione, ac illius, nec non ejusdem decanatus, et archipresbyteratus fructus omnes, redditus, et proventus, ac jura, et actiones quascumque vi earundem præsentium apostolica pariter auctoritate unimus, annectimus, et incorporamus. Pariterque bona, eorumque redditus domus olim regularis ordinis sancti Benedicti congregationis Cœlestinorum nuncupatorum, quæ in actu ejus suppressionis a Nobis, per apostolicas Nostras literas in forma Brevis diei vi. augusti MDCCLXXVIII. peractæ liberæ dispositioni dicti Victorii Amadei regis erant relicta in hunc finem, ut in novæ ecclesiæ Chamberiensis dotationem converterentur: eveniente modo casu eidem mensæ cum onere tamen super omnibus redditibus ejusdem episcopalis mensæ quotannis solvendi capitulo, et canonicis cathedralis ecclesiæ summam mille, et quingentorum librarum in reparationibus fabricæ ecclesiæ, sacrarum supellectilium, et utensilium provisione, proportione ad episcopum, et capitulum spectante erogandam, præsentium etiam Nostrarum literarum serie assignamus, tribuimus, et appropriamus.

De mensa capitulari.

§. 9. Ad mensæ subinde capitularis, et singulorum ecclesiæ adscriptorum dotationem, ac redditus, animum Nostrum convertentes jubemus, et statuimus, ut dignitates, et decem canonici ejusdem regalis cappellæ, ac sex novi canonici mox erectæ cathedralis ecclesiæ illius capitulorum, ut præfertur constituentes iisdem, quos hactenus

perceperunt perfrui debeant redditibus, idest tres dignitates, et decem canonici habeant fructus eorum præbendæ, nec non obventiones, et emolumenta, ac redditus cujuscumque generis quibus usque modo gavisi sunt. Sex vero novi canonici, ut antea, percipiant fructus præbendæ, et obventiones, emolumenta, ac redditus, cujuscumque generis, quibus jam fruebantur sex presbyteri honorarii. Ut autem omnes aliquod consequantur augmentum, Nos votis ejusdem Victorii Amadei regis obsecundantes mandamus, ut redditus, tam ad decanum, quam ad quatuor clericos honorarios ejusdem regalis cappellæ nunc spectantes, comprehensa eorum respective portione, super fructibus abbatiæ de Altacumba in beneficium cedant massæ capitularis æqualibus portionibus inter eosdem canonicos destribuendi. Ad quorum effectum quatuor ea beneficia regiæ nominationis, quæ clerici honorarii obtinebant supprimimus, et extinguimus. Præterea assignationem ab ipso Victorio Amadeo rege annui redditus librarum quinque mille, et nongentorum super montibus sancti Joannis Baptistæ civitatis Taurinensis eidem massæ capitulari sua liberalitate peractam perpetuo confirmamus; ac præcipimus eamdem summam etiam in æquales portiones inter omnes canonicos ejusdem cathedralis ecclesiæ, comprehensis etiam dignitatibus fore distribuendam: cum obligatione tamen ejusdem capitulo, et canonicis injuncta, cuilibet ex sex beneficiatis minoribus supra memoratis, et quatuor regiis cappellanis ab ipso Victorio Amadeo rege servitio regalis cappellæ addicendis subministrandis annis singulis summam librarum tercentum, et quinquaginta titulo quotidianarum distributionum.

Privilegium capitulo concessum condendi statuta pro gubernio ecclesiæ cathedralis

§. 10. Insuper futuris archidiacono, cantori, et thesaurario ac canonicis illius ecclesiæ capitulum constituentibus, ut ipsi capitulariter congregati pro ejusdem ecclesiæ Chambericnsis, illiusque mensæ capitularis, sacristiæ, et fabricæ, eorumque rerum, et bonorum tam spiritualium, quam temporalium prospero felicique statu, gubernio, regimine, ac directione, onerumque eis incumbentium adimplemento, missarum, horarum canonicarum diurnarum, et nocturnarum, aliorumque divinorum officiorum, processionum, funeralium, et anniversariorum celebratione, pœnarum per absentes, ac divinis officiis, et functionibus non interessentes incurrendam impositione, cæremoniis, et functionibus in nova cathedrali ecclesia, illiusque choro, processionibus, et aliis actibus servandis, et ministris deputandis, atque amovendis salariis, et stipendiis etiam assignandis, et quibusvis aliis rebus in præmissis, et circa ea quomodolibet necessariis, et opportunis nova statuta, ordinationes, capitula, et decreta sacris canonibus ac constitutionibus apostolicis, conciliique Tridentini decretis minime contraria, quin immo illis conformia, cum approbatione tamen futuri episcopi Chamberiensis, vel si de illo eadem ecclesia apostolica auctoritate nondum provisa fuerit, tunc ab infrascripto præsentium executore approbanda, et confirmanda, condendi, edendi, conditaque, et edita pro temporum, et rerum variatione mutandi, declarandi, ac in meliorem formam redigendi, seu alia ex integro, modo tamen præmisso, condendi, et per eos ad quos pro tempore spectabit, sub pœnis in contrafacientes statuendis observari faciendi plenam, et omnimodam facultatem, et potestatem eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo concedimus, et impertimur.

Jus nominandi episcopum, canonicos, aliosque beneficiatos regi Sardiniæ conceditur

§. 11. Ipsius vero Victorii Amadei regis religionem, pietatem, et ecclesiastici decoris zelum, quem fovet, animo Nostro reputantes, atque omnem in Domino tenentes spem futuros successores regiis omnibus, et christiano principe dignis virtutibus ita præditos, ut divini luminis afflatu ducti scient, ac volent quoque inter Dei ministros eos diligere, qui dignores comperti fuerint eidem Victorio Amadeo regi ejusque successoribus, jus nominandi, et præsentandi tam ad ecclesiam Chamberiensem, quam ad canonicatus antea, et vigore præsentium erectos, nec non ad sex beneficiatos minores, qui inferiorem chorum ipsius capituli constituent, etiam hac prima vice a primæva illorum erectione, et institutione a Nobis factis, ac deinceps quoties illam pastoris solatio quomodolibet destitui contigerit, ac illi quovis modo vacaverint personas idoneas quoad ecclesiam episcopalem a Nobis, et Romano pontifice pro tempore existente, ad nominationem, et præsentationem hujusmodi eidem ecclesiæ Chamberiensi præficiendam apostolica auctoritate similiter perpetuo reservamus, constituimus et assignamus. Ac jus nominandi, et præsentandi hujusmodi eidem Victorio Amadeo regi, ejusque successoribus, ut præfertur, reservatum, vere regium esse, et fore, atque uti tale sub qua-

cumque derogatione nullatenus comprehendi, neque illi derogare posse constituimus, atque decernimus.

Decori ecclesiæ magis consulitur.

§. 12. Ut autem sanctæ regalis capellæ castri Chamberiensi servitium, eo, quo par est, decore, non deseratur, quatuor sacerdotes cappellanos regios nuncupandos, qui ab eodem Victorio Amadeo rege ejusque successoribus erunt nominandi, et ab episcopo Chamberiense dependere debebunt, illius cappellæ servitio addicimus: futuro item, et pro tempore existenti Camberiensi episcopo committimus, ut annis singulis unum ex canonicis novæ cathedralis ecclesiæ in rectorem ejusdem cappellæ deputet; cum onere tum huic canonico rectori tum regiis cappellanis in illa celebrandi, aut celebrari faciendi missam quotidianam horis divisis, audiendi sacramentales confessiones, sacrosanctum missæ sacrificium diebus festis canendi, ac præcipue fundationes adimplendi, quas iidem in sancta regali cappella exequi debebunt. Quin imo ut perennis servetur eidem in sanctæ regali cappellæ suarum antiquarum prærogativarum memoria, Nos cathedralis ecclesiæ mox erectæ capitulo, et canonicis onus expresse imponimus quolibet anno ad illam sanctam regiam cappellam solemnis supplicationis ritu semel se conferendi, inibique diebus festis sancti Josephi, sancti Mauritii, et beati Amadei unius ex principalibus fundatoribus ejusdem sanctæ regalis cappellæ missam solemnem cum cantu celebrandi; ne vero iisdem diebus desit cathedralis ecclesiæ servitium, volumus, et jubemus, ut iis diebus tum illa quæ peragetur publica supplicatio, tum aliis in quibus missæ solemnes, cum cantu persolventur, tunc in cathedrali ecclesia officiatura, et missa brevis, loco conventualis, per beneficiatum, seu cappellanum choralem celebretur.

Erectio seminarii sub cura novi episcopi.

§. 13. Satis autem ecclesiæ Chamberiensis decori, et ecclesiastici ordinis institutioni, et profectui minime esset consultum si seminarium inibi deficeret. Quam etenim utile illud censeatur, et necessarium ad ecclesiasticam disciplinam discendam, et tuendam, ac propagandam ex concilii Tridentini decreto facile intelligi potest. Quare præcipimus, et jubemus, ut in eadem civitate Chamberiense quanto citius fieri poterit juxta ejusdem concilii præscriptum seminarium puerorum ecclesiasticorum eligatur, et instituatur, ut in illo adolescentes, qui divino in ecclesiastico statu servitio sese mancipare exoptant recipiantur, atque inibi probatæ a canonicis sanctionibus, sanctisque episcopis propositæ regulæ servari debeant. In ejusdem vero seminarii dotem, et ad occurrendum alumnorum, et magistrorum substentationi, supremum ab eodem concilio remedium adhibere arbitrantes, quemdam prioratum sub invocatione sancti Balduphi denominatum sancti Benedicti, seu alterius ordinis in commendam clerico seculari apostolica auctoritate concedi solitum, commenda hujusmodi per obitum quondam cognominati de Ville cessante, vacantem, illiusque titulum collativum, itaut deinceps in titulum conferri, vel in commendam concedi nequeat, penitus, et omnino supprimimus, et extinguimus: illiusque bona mobilia, et immobilia, ac semoventia, ac fructus omnes, redditus, et proventus, nec non jura, et actiones, ac pertinentias quascumque hactenus illam obtinenti competentes, supportatis tamen omnibus, et singulis ejusdem prioratus oneribus eidem seminario erigendo præsentium pariter litererum Nostrarum vigore, similiter perpetuo apostolica auctoritate applicamus, et appropriamus. Propterea liceat futuro episcopo Chamberiensi per se vel alium, seu alios veram realem, et actualem possessionem, ejusdem prioratus, illiusque bonorum pro eodem seminario adipisci, et pro eo perpetuo retinere.

Præceptum de inscribenda taxa novæ cathedralis in libris cameræ.

§. 14. Prostremo statuimus, et jubemus, quod taxa novæ cathedralis ecclesiæ Chamberiensis sit florenorum tercentorum, et viginti trium auri, atque in ea summa in libris cameræ apostolicæ describi debeat.

Omne juris remedium tollitur, ut literæ apostolicæ plenum assequantur executionem.

§. 15. Præsentes quoque literas nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, seu in jus vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque juris, vel facti, aut alterius gratiæ remedium impetrari posse, nec illas sub quibusvis derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, siquæ a Nobis fierent, comprehendi, sed tamquam ad divini cultus incrementum, et populi spirituale regimen in salutem animarum editas, et emanatas semper ab illis excipi, validasque, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere; sicque ab omnibus censeri. Ita quoque, per quoscumque judices ordinarios, et delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum pala-

tii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, dictæque Sedis nuncios sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, ac interpretandi facultate; et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane similiter decernimus.

Deputatio commissarii apostolici pro implemento ipsarum literarum.

§. 16. Quocirca eidem Augustino archiepiscopo, cujus operam ad erectionem hujusmodi, jam exquisivimus, cum expectationem Nostram in condendo processu cumulate adimpleverit, ideo de ejus fide, ac prudentia plenam in Domino fiduciam habentes, per præsentes committimus, et facultatem omnem necessariam, et opportunam tribuimus, ut ipse præsentes Nostras literas solemniter publicans, per se, vel aliam quamlibet personam in dignitate ecclesiastica constitutam, ab ipso subdelegandam, faciat, ac curet auctoritate Nostra præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque integre exequi, et adimpleri, ac ab omnibus, ad quos spectat inviolabiliter observari, ac futurum episcopum Chamberiensem, ac capitulum novæ cathedralis ecclesiæ illis pacifice frui, et gaudere; non permittens ipsos, vel eorum quempiam per quoscumque quavis auctoritate fungentes indebite molestari: contradictores quoslibet per sententias, ac etiam censuras, et pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum

§. 17. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii papæ VIII. prædecessoris Nostri qua cavetur, nequis extra civitatem, et diœcesim, nisi in certis inibi expressis, et exceptis casibus, et in illis non ultra unam dietam a fine suæ diœcesis, ad judicium evocetur, seu ne judices a Sede præfata deputati extra civitatem, vel diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere possint, et in concilio generali edita de duabus dietis, ac quibusvis aliis etiam in synodalibus, provincialibus, generalibusque conciliis editis, vel edendis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, de exprimendo vero annuo valore, nec non de jure quæsito non tollendo, ac de dismembrationibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, nec non Lateranensis concilii ultimo loco celebrati dismembrationes, et applicationes perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, et quatenus opus sit quarumcumque ecclesiarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, respective statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis etiam motu proprio, scientia, et potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet, etiam pluries, et iteratis vicibus a prædecessoribus Nostris Romanis pontificibus concessis, confirmatis, approbatis, et innovatis, nec non quatenus opus sit quibuscumque piorum testatorum voluntatibus, et dispositionibus. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes mentio facienda, aut quævis alia exquisita forma, ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent, eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum omnium, et singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, ac latissime, et plenissime scientia, et potestatis plenitudine similibus harum serie derogamus, aliisque contrariis quibuscumque.

De functionibus parochialibus in cathedrali ecclesia peragendis.

§. 18. Volumus autem quod in eadem cathedrali ecclesia mox erecta functiones parochiales veteris, et demolitæ parœciæ sancti Leodegarii, quæ jam actu in eadem ecclesia exercentur, etiam deinceps persolvi debeant.

Fides habenda transumptis.

§. 19. Volumus etiam, quod earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo dicti Augustini Laurent archiepiscopi Tarantasiensis munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur quæ ipsis præsentibus haberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio poenalis.

§. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum confirmationis, approbationis, erectionis, institutionis, translationis, concessionis, attributionis, assignationis, subpositio-

nis, subjectionis, constitutionis, receptionis, approbationis, jussionis, statuti, reservationis, commissionis, oneris impositionis, derogationis, et voluntatis infrigere, vel ei ausu temerario contraire; siquis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo nono, quinto decimo kalendas septembris, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 17 augusti 1779 Anno V.

CCXXIV.

Facultas suscipiendi ordines extra tempora non servatis interstitiis pro fratribus beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo Excalceatis congregationis Lusitanæ.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium.

§. 1. Quamvis, ut ecclesiastica disciplina ubique locorum diligenter, ac exacte observetur, pro officio Nobis adeo absque ullo meritorum Nostrorum suffragio ex alto commisso, vigili studio, ac pastorali quidem sollicitudine curare teneamur, illud tamen interdum evenire compertum est, ut providi æque patris familias sit, vel eam in aliqua parte moderare, vel etiam ab ea omnino discedere, prout debitæ considerationis trutina omnibus prius pensatis circumstantiis prædecessorum Nostrorum etiam exempla sectantes in Domino salubriter expedire conspicimus.

Tenor precum porrectarum.

§. 2. Itaque cum Nobis nuper pro parte dilecti filii Joannis a s. Joachim prioris generalis fratrum ordinis beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo Excalceatorum, nuncupatorum congregationis Lusitanæ, expositum fuerit, quod cum interdum non sine gravi sui ordinis, et congregationis incommodo contingat, ut episcopi, ob unam, aut alteram causam etiam statis temporibus in suis respective diœcesibus clericos ad ordines promovere nequeant: Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Concessionis tenor.

§. 3. Nos igitur tum ex expressis causis, tum ex aliis animum Nostrum moventibus, ordinem ac congregationem hujusmodi specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, ac ejus singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, ordini ac congregationi prædictæ, ut ejus alumni ad quatuor minores, quatuor festivis, vel feriatis etiam continuis, vel interpolatis, et ad omnes etiam sacros, et presbyteratus ordines aliquibus tribus dominicis, aut aliis festivis pariter continuis, vel interpolatis diebus extra tempora a jure statuta, et non servatis interstitiis a concilio Tridentino designatis, et anni curriculo minime expectato, dummodo tamen ad hoc alias ab ipsis locorum ordinariis idonei reperti fuerint, a quocumque, quem maluerint, catholico antistite, gratiam, et communionem apostolicæ Sedis habente, et in propria diœcesi residente, vel in aliena de diœcesani loci licentia pontificalia exercente promoveri, et promoti in illis etiam in altaris ministerio ministrare libere, ac licite valeant, auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus; et tam memoratis religiosis ordines prædictos suscipiendi, quam cuicumque antistiti illos conferendi licentiam, et facultatem impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima septima augusti anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 18 augusti 1779. Anno V.

CCXXV.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui in primis vesperis præsentationis b. Mariæ Virginis immaculatæ, et dedicationis beati Michaelis Archangeli visitaverint aliquam ex ecclesiis congregationis clericorum Discalceatorum, vel monialium Sanctissimæ Crucis, et passionis Jesu Christi.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor concessionis.

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti; omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis congregationis clericorum discalceatorum sanctissimæ Crucis, et Passionis Jesu Christi nuncupat., quam monialium ejusdem congregationis, in præsentationis b. Mariæ Virginis Immaculatæ, ac dedicationis, s. Michaelis Archangeli festis diebus a primis vesperis usque ad occasum solis dierum hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die prædictorum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Derogatio contrariorum, et mandatum de nihilo exigendo.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque: præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ, vel procuratoris generalis dictæ congregationis, munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris. die decima octava augusti MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 21 augusti 1779. Anno V.

CCXXVI.

Unio jurisdictionis abbatiæ sanctæ Mariæ in Balneo episcopatui Burgi s. Sepulchri.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Inter cœtera, ad quæ ex injuncto Nobis desuper apostolicæ servitutis officio obligari dignoscimus animarum zelus eo Nos potissimum urget, quo pro illis exactior debetur ratio creatori; itaque ex illa die, quo nullo licet meritorum Nostrorum suffragio catholicæ Ecclesiæ, ac naviculæ Petri gubernacula suscepimus, nihil Nobis manum clavo admoventibus antiquitus fuit, quam ea libenter concedere, per quæ animarum Christifidelium Nostræ sollicitudini concreditarum saluti melius consulitur, præsertim si clarissimorum principum vota id exposcant, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Preces porrectæ pro exequenda renunciatione ordinariæ jurisdictionis.

§. 2. Sane alias pro parte dilectorum filiorum abbatis generalis, ac monachorum ordinis sancti Benedicti congregationis Camaldulensis Nobis humiliter supplicatum fuit, ut eis jurisdictionem ordinariam, seu quasi episcopalem, quam ipsi in ecclesia, ac monasterio abbatiæ sanctæ Mariæ in Balneo, ac in suo respective territorio jamdiu exercuerunt libere renunciandi, dimittendi, ac abdicandi plenam, et amplam facultatem impertiri de benignitate apostolica dignaremur.

Indulsit pontifex juxta petita, et facta fuit renunciatio

§. 3. Nos igitur multis rationabilibus de causis, ac matura debitæ considerationis trutina illorum votis annuere volentes supplicationibus super his Nobis porrectis inclinati eidem abbati generali, ac monachis prædictis, ut de abbatum visitatorum memorati ordinis, et congregationis consilio, ad cessionem, et renunciationem prædictam devenire possent, concessimus, ac indulsimus: quamobrem dilectus filius Silvanus Grisi monachus ordinis, et congregationis prædictorum expresse professus, ac abbas sanctæ Mariæ Angelorum Florentin. veluti procurator, a memorato abbati generali, et abbatibus visitatoribus, ex facultatibus ac indultis eis, a Nobis impertitis specialiter deputatus libere absolutos, et absque ulla reservatione in manibus venerabilis fratris Nostri Caroli archie-

piscopi Patracensis Nostri, et Sedis apostolicæ apud dilectissimum in Christo filium Nostrum Petrum Leopoldum archiducem Austriæ, regium Bohemiæ, et Ungariæ principem, ac Hetruriæ sibi subjectæ magnum ducem nuncii, omnem jurisdictionem episcopalem, vel quasi episcopalem abbatiæ sanctæ Mariæ in Balneo sui ordinis competentem, omnemque facultatem, potestatem judiciariam, tam in civilibus causis, quam in criminalibus, nec non quæcumque jura tam spiritualia, quam temporalia in ecclesias parochiales, confraternitates, beneficia, oratoria ab ipsa jurisdictione pendentia in territorio abbatiæ Balnensis prædictæ existentia, et ipsius pro tempore abbati tamquam ordinario, et nullius diœcesis subjecta, et illius liberæ collationis una cum honoribus, et oneribus quibuscumque tam spiritualibus quam temporalibus, tam de jure, quam ex privilegio, et tam generaliter, quam specialiter jurisdictioni prædictæ adnexis nomine, ac ex mandato prædictis in perpetuum dimisit, renunciavit, ac abdicavit; expresse reservatis dumtaxat favore prædictæ abbatialis ecclesiæ sanctæ Mariæ in Balneo, ejusque monasterii omnibus, et singulis juribus, prærogativis, exemptionibus, et privilegiis ipsi, veluti ecclesiæ matrici, et digniori de jure competentibus.

Facta renunciatione expostulata æque fuit unio ecclesiarum.

§. 4. Cum autem renunciationem, ac abdicationem hujusmodi approbaverimus, ac ratam habuerimus, memoratus Petrus Leopoldus exponi Nobis nuper fecit, quod cum jurisdictio ordinaria, seu quasi episcopalis abbatiæ sanctæ Mariæ in Balneo alias competens, ob illius renunciationem, ut præfertur, a monachis ordinis, et congregationis prædictorum sponte factam nunc vacare dignoscatur, illam, ecclesiæ, ac episcopatus Burgi sancti Sepulchri intra cujus diœcesis septa prædictæ abbatiæ territorium consistit, perpetuo uniri, adnecti, ac incorporari summopere desiderat.

Indulta pariter fuit expostulata unio.

§. 5. Nos igitur pro sollicita pastoralis officii Nostri vigilantia enixe curantes, ne propter pastorum viduitatem oves a sanguine Jesu Christi redemptæ a luporum incursibus periculum patiantur, motu-proprio, ac ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, ut animabus Christifidelium in parochialibus, cunctisque locis in territorio abbatiæ prædictæ existentibus, ac abbatibus sanctæ Mariæ de Balneo alias, quoad ordinariam, et quasi episcopalem jurisdictionem subjectis ecclesiastici regiminis subsidia non desint, eadem ordinaria, seu quasi episcopalis jurisdictio, quæ de præsenti ob liberam, et absolutam illius dimissionem, a moderno abbati generali in manibus memorati Caroli archiepiscopi Patracensis Nostri, et Sedis apostolicæ nuncii, ut præfertur, sponte factam, vacare dignoscitur, quamque ex uberiori harum serie auctoritate Nostra apostolica confirmamus, acceptamus, ac approbamus, omnesque, quatenus opus sit, et singulos juris, et facti defectus supplemus, eique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, una cum omni facultate, ac potestate judiciaria in civilibus, ac criminalibus, cum parochialibus aliis omnibus, et singulis ecclesiasticis confratribus, beneficiis, ac oratoriis, et aliis ecclesiasticis, ac sæcularibus personis, alias ab ipsa jurisdictione pendentibus, ac in territorio abbatiæ prædictæ Balnensi existentibus, et ipsius pro tempore abbati tamquam ordinario, et nullius diœcesis, alias subjectis, et illius liberæ collationis, una cum honoribus, et oneribus quibuscumque tam spiritualibus, quam temporalibus, tam de jure, quam ex privilegio tam generaliter, quam specialiter eidem jurisdictioni adnexis ecclesiæ, ac episcopatui Burgi sancti Sepulchri eadem auctoritate tenore præsentium perpetuo unimus, adnectimus, transferimus, ac incorporamus; ita ut idem separatum territorium, quod jam abbati pro tempore existenti abbatiæ Sanctæ Mariæ in Balneo subjectum fuit, una cum omnibus suis dependentiis deinceps, et perpetuis futuris temporibus jurisdictioni, superioritati, subjectioni, visitationi, et correctioni, ac potestati moderni, et pro tempore existentis episcopi Burgi sancti Sepulchri subiicimus, ac supponimus.

Reservationes speciales, circa privilegia, et præeminentias.

§. 6. Quoniam vero congruum est, ac decet ecclesiam abbatialem prædictam, ejusque monasterium, quod alias prædicta ordinaria, seu quasi episcopali jurisdictione utebatur, privilegiis, ac juribus, et præeminentiis ecclesiæ matricis, ac dignioris frui, nec prærogativæ, ac exemptiones hujusmodi in prædicta jurisdictionis renunciatione sunt comprehensæ, immo expresse reservatæ, propterea harum serie decernimus, ac declaramus, abbatialem ecclesiam, ac monasterium prædictum omni-

bus, et quibuscumque juribus, prærogativis, exemptionibus, exceptis, quæ pertinent ad curam animarum, et sacramentorum administrationem juxta dispositionem sacri concilii Tridentini, et privilegiis eidem uti ecclesiæ matrici digniori, et illius regionis antiquiori competentibus frui, uti, ac gaudere perpetuis futuris temporibus libere, ac licite possit, ac valeat, prout ei concedimus, et indulgemus. Quocirca memorato Carolo archiepiscopo Patracensi, quem in executorem præsentium literarum Nostrarum deputamus, plenam, liberam, amplam, et omnimodam facultatem, ac auctoritatem ad præmissa omnia, et circa earumdem præsentium executionem, et effectum quomodolibet necessaria faciendi, dicendi, et exequendi, motu, scientia, ac potestate paribus, tribuimus, et impertimur.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 7. Decernentes has præsentes literas, et in eis contenta, et statuta quæcumque etiam in eo, quod quilibet in præmissis, seu in eorum aliquo jus, aut interesse habentes, vel habere pretendentes etiam quomodolibet in futurum, cujusvis status, ordinis, præeminentiæ, dignitatis sint, etiam specifica, et individua mentione, et expressione digni illis non consenserint, seu quod aliqui ex ipsis ad ea minime vocati, vel etiam nullimode, aut satis auditi non fuerint, aut ex alia qualibet etiam læsionis, vel alia juridica, et privilegiata causa, colore, prætextu, et capite etiam in corpore juris clauso, nullo unquam tempore, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet defectu, quantumvis magno, inexcogitato, et substantiali sive etiam ex eo, quod causæ propter quas præsentes emanaverint non satis adductæ, verificatæ, et justificatæ fuerint, notari, impugnari, aut in controversiam vocari, seu adversus eas restitutionis in integrum, aperitionis oris, aut aliud quodcumque juris, et facti, vel justitiæ remedium impetrari posse; sed tamquam ex pontificiæ providentiæ officio, et motu proprio, certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine Nostris, factas, et emanatas omnimoda firmitate perpetuo validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac omnibus, et singulis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus de jure quæsito non tollendo, aliisque Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, ac omnibus, et singulis apostolicis, ac in synodalibus, provincialibusque, et generalibus conciliis editis, vel edendis constitutionibus, nec non dicti ordinis, et congregationis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis etiamsi illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima prima augusti anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 1 septembris 1779. Anno V.

CCXXVII.

Pro regina fidelissima=Exemptio a contributione a Benedicto XIV. super bonis ecclesiasticis imposita pro ædificatione, reparatione, ac ornatu ecclesiarum parochialium civitatis Ulyssipponensis ob terræmotum dirutarum.

Dilecto filio Nostro Ferdinando
S. R. E. presbytero
cardinali de Souza e Sylva
nuncupato patriarchalis ecclesiæ
Lisbonensis ex concessione, et
dispensatione apostolica patriarchæ

Pius PP. VI.

Dilecte fili Noster salutem,
et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. In supremo militantis Ecclesiæ solio per ineffabilem divinæ clementiæ abundantiam, meritis licet imparibus, constituti, ac pastoralis sollicitudinis officium, quantum in Domino possumus, omni ex parte implere satagentes, ad ea, per quæ ecclesiarum decus, et ornamentum augeatur, ac ad uberiorem divini nominis gloriam, divinus cultus, et Christifidelium pietas in dies multiplicetur, auctoritatis Nostræ partes libenter interponimus, ut in eisdem ecclesiis debita venerationis officia, ea qua par est cura, religione, et reverentia præstentur.

Memoratur terræmotus, quo die 1 novembris 1755 civitas Ulyssipponensis misere vastata fuit, et quomodo Benedictus XIV. restaurationi sacrorum ædificiorum consuluerit.

§. 2. Sane, cum propter maximum, horribilemque terræmotum, qui die prima novembris anni MDCCLV. civitatem Ulyssipponensem miserrime vastaverat major, ac melior illius ecclesiarum collegiatarum, ac parochialium pars, aut penitus diruta, ac conflagrata extiterit, ita ut ad divina sacramenta administranda, ecclesiasticaque officia peragenda ecclesias ligneas construere opus fuerit, fel: rec: Benedictus pp. XIV. prædecessor Noster providentiæ suæ intuitum, ad Christifidelium animarum salutem, divinique cultus decorem dirigens, cum sibi aperte constiterit, haud satis esse, ac sufficere pro earumdem sacrarum ædium reparatione, reædificatione, vel constructione illarum redditus, ac proventus, ac parochianorum, aliorumque Christifidelium eleemosinas, supplicationibus sibi pro parte cl: mem: Josephi, dum vixit Portugalliæ, et Algarbiorum regis fidelissimi porrectis annuens per suas literas in simili forma Brevis die xix. augusti MDCCLVI. expeditas unum subsidium, seu contributionem tertiæ partis omnium, et singulorum fructuum, reddituum, ac proventuum, nec non decimarum, censuum, obventionum, emolumentorum, aliorumque jurium, quorumcumque omnium, et singularum ecclesiarum parochialium, dignitatum, canonicatuum, præbendarum, cappellaniarum perpetuarum, aliorumque beneficiorum, in perpetuum, vel ad tempus etiam unitorum, etiam jure patronatus quorumcumque principum, et laicorum, etiam ex fundatione, vel dotatione in civitate Ulyssipponensi existentium cum cura, et sine cura sæcularium, simplicium, ac personalem residentiam requirentium, ac similiter omnium, et quarumcumque pensionum annuarum super præmissis ecclesiis porochialibus, dignitatibus, canonicatibus, præbendis, et simplicibus beneficiis reservatis, et infra tempus præfixum reservandis, et assignandis, seu transferendis per quoscumque præpositos, decanos, canonicos, rectores, beneficiatos, clericos, aliasque personas, ad quas spectat, et spectabit, quocumque titulo, ac jure illas obtinentes, et obtenturas, nec non œconomos, et administratores perpetuos, et temporales, usufructuarios, fructus, pensiones, res, et alia jura ad bona hujusmodi ex quacumque causa, quavis auctoritate, in toto, vel in parte concessa, reservata, seu translata habentes, et habituros sæculares cujusvis status, gradus, ordinis, et dignitatis existentes, ad quindecim annos a prima solutione per commissarium tunc deputatum præfigenda computandos auctoritate apostolica imposuit, ac indixit, prout in ejusdem Benedicti pp. XIV. prædecessoris Nostri literis uberius continetur.

Preces porrectæ pro reformatione Benedictinæ constitutionis.

§. 3. Cum autem sicut pro parte charissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ Nobis nuper expositum fuerit, memoratæ Benedicti prædecessoris literæ nonnullis urgentibus de causis, nisi die xx. junii anni MDCCLXVIII. publicatæ, ac executioni demandatæ fuerint, ac post tanti temporis intercapedinem ad hæc usque Nostra tempora aliæ ex ecclesiis prædictis, quæ penitus dirutæ erant, vel parochorum, aliorumque beneficiatorum impensis, vel etiam Christifidelium eleemosynis interim reædificatæ, aliæ ita fuerint restitutæ, ut in eis divina officia commode peragi, ac ecclesiastica sacramenta administrari possint, aliæ demum ita consistant, ut nulla, vel fere nulla

reparatione indigeant; ipsa vero Maria Francisca regina ecclesias præfatas, tum illarum dignitates, canonicatus, præbendas, cappellanias, aliaque beneficia a memorata Benedictina contributione, seu subsidio a Nobis aliquo modo eximi, et liberari plurimum desideret; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, ac ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Reformationis tenor, et ratio

§. 4. Nos igitur, quibus quam maxime cordi est ecclesiasticas personas ab omnibus oneribus immunes semper esse, et tueri, ac pia legata, testatorumque dispositiones omnino adimpleri, easque præterea ab omni contributione, si qua interdum gravissimis ex causis a prædecessoribus Nostris fuerint gravatæ, quo citius fieri potest liberare, ac piis ipsius Mariæ Franciscæ reginæ postulatis annuere cupientes supplicationibus hisce desuper Nobis porrectis inclinati, memoratas Benedicti prædecessoris literas in simili forma Brevis expeditas præsentibus pro plene et sufficienter expressas, ac de verbo ad verbum insertas habentes, eas omnes parochiales, et collegiatas ecclesias sæculares, quæ, vel pendente dictarum Benedicti prædecessoris literarum publicatione, et executione, vel ab anno MDCCLXVIII. usque ad hanc diem a suis parochis, vel alias quomodolibet fuerunt interim reædificatæ, ac restauratæ, eas quoque quæ si non omnino ad pristinum decorem fuerunt restitutæ, ita tamen reparatæ extiterunt, ut in eis actu divina sacramenta administrentur, ecclesiastica officia, ac functiones peragantur, et exerceantur, ac illas denuo, quæ licet interim nullam restaurationem, aut reparationem acceperint, ea tamen indigere non videntur, illarumque omnes rectores, dignitates, canonicos, præbendatos, administratores, vicarios curatos, œconomos, beneficiatos, cappellanos, pensionum reservatarios, cæterosque omnes fructus, redditus, ac proventus ex iisdem ecclesiis quomodolibet percipientes, non obstantibus præfati Benedicti literis, quibus in hac parte dumtaxat per præsentes expresse derogamus, ab omni subsidio, seu contributione tertiæ partis fructuum, reddituum, ac proventuum quorumcumque ecclesiasticorum, ut præfertur, imposita auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium eximimus, ac liberamus, et exemptas, ac liberas esse decernimus, ac declaramus.

Consulitur definitivæ restaurationi ædificiorum assignatis ad hoc nonnullis subsidiis

§. 5. Quoniam tamen illæ ecclesiæ, quæ reparatæ fuerunt, ut in eis vix decenter ecclesiasticæ functiones, ac divina officia peragi possint, majorem restaurationem ex Benedictino indulto expectant, ideo ut aliquam subsidii partem in publicum bonum, ac commodum spirituale conferant æquitati, ac justitiæ consonum est. Hinc de Nobis attributæ divinitus potestatis plenitudine, ut ecclesiæ præfatæ omnes, et singulos fructus, redditus, proventus, nec non emolumenta, ac obventiones quascumque ad easdem ecclesias pro orphanarum dotibus ex eleemosynis, quæstuis, vulgo *merceerias*, aliisque piis operibus hujusmodi, non autem pro missarum celebratione, aut sacramentorum administratione quomodolibet spectantia in earumdem ecclesiarum parochialium, et collegiatarum sæcularium omnimodam restaurationem, ac reædificationem, usque dum ipsæ penitus reparatæ, ac decenter ornatæ fuerint, conferre teneantur harum serie constituimus, et ordinamus, et ad hunc effectum quorumcumque testatorum, etiam ultimam voluntatem, aut aliam quamcumque piam dispositionem pro eo tempore tantum commutamus.

Deputatio commissarii apostolici pro implemento constitutionis.

§. 6. Quocirca de tua eximia pietate, fide, prudentia, integritate, charitate, rerum usu, christianæque religionis studio plurimum in Domino fiduciam habentes, circumspectioni tuæ, ac pro tempore existenti patriarchæ ecclesiæ Lisbonensis præfatæ jam in commissarium, seu executorem suarum literarum a memorato Benedicto prædecessore electo committimus, ac mandamus, ac facultates in præmissis necessarias, et opportunas tribuimus, et impertimur, ut in præmissis a solutione tertiæ partis omnium, et singulorum fructuum, reddituum, proventuum, decimarum, censuum, obventionum, et emolumentorum, ac jurium hujusmodi, ac quarumcumque pensionum reservatarum, vel reservandarum illarum ecclesiarum parochialium, vel collegiatarum sæcularium, quæ vel jam reædificatæ existunt, vel ita restitutæ, ut non impeditur quominus divinus cultus exerceatur, vel etiam illarum, quæ nulla reparatione indigent, omnes rectores, administratores, vicarios curatos, œconomos, præbendatos, beneficiatos cum cura, et sine cura sæculares, residentiam personalem habentes, et non habentes, cappellanos perpetuos, ac pensiones annuas, seu fructus, redditus, et proventus certos lo-

co' pensionis percipientes, ac pensionum prædictarum reservatarios pro constructione, reædificatione, refectione, et decenti ornatu ecclesiarum parochialium, et collegiatarum sæcularium a memorato Benedicto prædecessore, ut præfertur, ad quindecim annos impositam, auctoritate Nostra apostolica eximas, ac liberes, ac exemptos, immunes, ac liberos esse decernas, atque declares, ipsinsque tertiæ partis ratas, et portiones per ecclesiasticos commissarios, collectores, et executores a se juxta formam Benedictinæ concessionis constitutos, et deputatos a præfatis omnibus personis, vel quibuslibet earum exigi, ac levare neutiquam permittas.

Describuntur aliæ præstationes colligendæ a parochialibus, et collegiatis ecclesiis.

§. 7. Ut insuper non obstantibus præmissis ad solutionem tamen fructuum, reddituum, proventuum, nec non emolumentorum, et obventionum quarumcumque pro orphanarum dotibus ex eleemosynis, quæstuis, vulgo *merceerias*, aliisque piis operibus hujusmodi, non autem pro missarum celebratione. aut ex sacramentorum administratione provenientium eas omnes parochiales ecclesias, et collegiatas, quæ licet ita sint restitutæ, ut in eis ecclesiasticæ functiones, ac divina officia peragi possint, nondum tamen sunt sufficienter reparatæ, ac decenter ornatæ, illarumque omnes rectores, et administratores, vicarios curatos, œconomos, præbendatos, beneficiatos, cappellanos perpetuos pro constructione, reædificatione, refectione, ac decenti ornatu ecclesiarum parochialium, et collegiatarum saecularium pari auctoritate cogas, et compellas, dictorumque proventuum quantitates, et summas per eosdem ecclesiasticos commissarios, exactores, collectores, et executores, ut præfertur, deputatos, in mensam nummulariam ad formam Benedictini indulti deponendas a præfatis omnibus, aliisque quibuslibet ad quos spectat, et spectabit cujuscumque qualitatis, status, gradus, ordinis, praeeminentiæ, conditionis, et dignitatis, ac quocumque privilegio, immunitate, et exemptione reali, personali, et mixta, quamtumlibet antiqua, et pacifica, nec unquam interrupta, ac libertate suffulti, seu alias specifica, et individua mentione, et expressione digni existant, omni, et quacumque appellatione, exceptione, reclamatione recursu, excusatione, et tergiversatione remotis, tam conjunctim, quam divisim ad veram, realem, ac actualem solutionem hujusmodi sine ulla mora facienda opportunis modis, juris et facti remediis, etiam per censuras ecclesiasticas dicta auctoritate compellas, et cogas.

Poenæ contra perturbatores, ac molestatores et rebelles

§. 8. Nos enim circumspectioni tuæ, seu pro tempore existenti patriarchæ Lisbonensi prædicto omnes itidem facultates necessarias, et opportunas harum serie tribuimus, quoscumque contradictores, perturbatores, molestatores, et rebelles in præmissis tibi parere recusantes, eisque auxilium, consilium, vel favorem publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore præstantes, gradus, ordinis, et conditionis fuerint, censuris, et pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis in causam expensarum pro reædificatione, reparatione, et omnimoda constructione, ac ornatu ecclesiarum hujusmodi necessario faciendarum applicandis, cœterisque juris, et facti remediis opportunis cogendi, compellendi, ac compescendi, ipsasque censuras etiam iteratis vicibus aggravandi, ac illos parochialibus ecclesiis, dignitatibus, canonicatibus, præbendis, cappellaniis, ac beneficiis hujusmodi per eos obtentis privandi, et ab eis amovendi, et ad alia in futurum obtinenda inhabiles faciendi, ac declarandi, interdictum ecclesiasticum apponendi, auxilium brachii sæcularis quandocumque opus fuerit invocandi, et ad sanitatem vero reversos, qui debite satisfecerint, ab omnibus, et singulis censuris, et pœnis supradictis in forma Ecclesiæ consueta absolvendi, ac cum iis super irregularitate per eos ea de causa contracta dispensandi, eosque rehabilitandi, et ad pristinum statum restituendi.

Præcipitur ut reparatis ecclesiis impleantur in omnibus testatorum voluntates.

§. 9. Volumus autem, ut penitus refectis, et reparatis ecclesiis parochialibus prædictis, fructus, redditus, ac proventus dictorum legatorum piorum in illorum executionem juxta testatorum ultimas voluntates, ac alias pias dispositiones denuo applicentur, et applicatos esse intelligantur.

Clausulæ salutares.

§. 10. Decernentes omnia, et singula per te, seu commissarios tuos in præmissis juxta earumdem tenorem præsentium facienda, gerenda, dicenda, et mandanda, valida, firma, et efficacia existere ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et spectabit in futurum cujuscumque status, gradus, ordinis, præeminentiæ, et dignitatis existant inviolabiliter observari, et adimpleri debere, neque ipsas præsentes literas etiam ex eo quod in præmissis quomodolibet interesse ha-

bentes, seu habere prætendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causæ propter quas eædem præsentes literæ emanarint, sufficienter adductæ, verificatæ, et justificatæ fuerint, aut ex alia quacumque etiam quamtumvis juxta, legitima, pia, et privilegiata causa, colore, prætextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimæ, et totalis læsionis de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, quantumvis etiam formali, et substantiali, ac inexcogitato, et inexcogitabili defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, seu intentato, aut etiam motu proprio, ac de apostolicæ potestatis plenitudine concesso, vel emanato, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare unquam posse.

Decretum irritans.

§. 11. Sicque, et non aliter in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, ac Sedis apostolicæ nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 13. Non obstantibus omnibus, et singulis præmissis a f. r. Bonifacii pp. VIII. prædecessoris etiam Nostri de una, et concilii generalis de duabus dietis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non ecclesiarum parochialium, et collegiatarum hujusmodi, aliisve quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, ac usibus etiam immemorabilibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis eisdem ecclesiis, et capitulis sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, nec non ultimis voluntatibus, ac piis dispositionibus quorumcumque testatorum etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ac amplissime, et plenissime derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Monitum ad ecclesiasticos.

§. 13. Cœterum circumspectioni tuæ demum injungimus, et mandamus, ut omnes ecclesiasticos, quorum ecclesiæ, vel nullum damnum ex memorato horribili terræmotu persenserunt, vel jam reædificatæ, et reparatæ fuerunt, quæque harum serie ab omni subsidio, et contributione a memorato Benedicto prædecessore Nostro indicta immunes, ac liberæ existunt, in Domino hortaris, ut superextantes eorum ecclesiastici redditus in hoc publicum bonum, ac spirituale commodum ecclesiarum parochialium sæcularium reædificationis libenter erogare non desinant.

Fides habenda transumptis.

§. 14. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Mariam Majorem sub annulo piscatoris die i. septembris MDCCLXXIX, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 18 septembris 1779. Anno V.

CCXXVIII.

Confirmatio decreti congregationis sacrorum Rituum pro elevatione ritus festi s. Philippi Nerii ad duplicem secundæ classis sine octava quoad clerum sæcularem tantum civitatis, et diœcesis Mexicanæ pro rege catholico.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Expositio precum.

§. 1. Desiderium, quod ad religionis propositum, et animarum salutem pertinere monstratur animo Nos decet libenti petentium desideriis congruum suffragium concedere, ut videlicet fidelis devotio celerem sortiatur effectum, et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Sane pro parte charissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum regis catholici Nobis nuper expositum fuit, quod alias nempe die vi. februarii MDCCLXXVIII. Nos ejusdem regis catholici supplicationibus inclinati ob maximam vigentem devotionem in civitate, et diœcesi Mexicana erga s. Philippum Nerium congregationis Oratorii fundatorem diem festum ejusdem ad ritum duplicem secundæ classis sine octava, quoad clerum dictæ civitatis de consilio venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus præpositorum elevavimus, prout ex decreto tenoris, qui sequitur, videlicet.

Tenor decreti editi a sacra congregatione Rituum.

§. 2. Mexicana = Cum in civitate, et diœcesi Mexicana maxima vigeat devotio erga s. Philippum Nerium congregationis Oratorii fundatorem, Joseph Nicolaus de Azara nomine catholicæ majestatis regis Hispaniarum sanctissimo Domino Nostro Pio papæ VI. enixas porrexit preces pro extensione ad clerum dictæ civitatis, et diœcesis Mexicanæ officii proprii, et missæ prædicti sancti sub ritu duplicis primæ classis cum octava, prout die iv. septembris MDCCXLV. adprobatum fuit pro congregationibus Oratorii ejusdem s. Philippi Nerii regni Portugalliæ, et Algarbiorum; et Sanctitas Sua ad relationem r. p. Dominici de s. Petro fidei promotoris ex speciali gratia, nunquam in exemplum trahenda, benigne annuit pro elevatione ritus festi s. Philippi Nerii ad duplicem secundæ classis sine octava quoad clerum sæcularem tantum civitatis, et diœcesis Mexicanæ: contrariis quibuscumque non obstantibus. Die vi. februarii MDCCLXXVIII. = A. card. Marefuscus præfectus (sigillum).

Confirmatio apostolica ejusdem decreti

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, memoratus rex catholicus decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio per literas in simili forma Brevis communiri summopere desideret. Nos piis ejusdem regis catholici votis annuere volentes, ac clerum præfatum, ejusque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus quoque super hoc humiliter porrectis inclinati, præinsertum decretum auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, eique apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas firmas, validas, et efficaces perpetuis futuris temporibus existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus in perpetuum sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, ac Sedis apostolicæ nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dictæ diœcesis Mexicanæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter

et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud s. Mariam Majorem sub annulo piscatoris die xviii. septembris MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXIX.

Dat. die 18 septembris 1779 Anno V.

Pro rege christianissimo = Indultum clero sæculari civitatis et diœcesis Maxicanæ recitandi, ac respective celebrandi officium, ac missam propriam sancti Philippi Nerii alias congregationibus Oratorii regnorum Hispaniarum concessam pro die festo tantum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Prioris concessionis et novæ petitionis tenor exponitur.

§. 1. Ad hoc in apostolicæ Sedis cathedra disponente Domino constituti esse intelligimus, ut justis postulationibus liberiori animo præbeamus assensum, et quos devotiores ad Nostrum obsequium, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ gremio specialius adhærere cognoscimus, familiarius curemus. Alias siquidem nempe die vi februarii MDCCLXXVIII. supplicationibus charissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum regis catholici inclinati, diem festum sancti Philippi Nerii, quoad clerum sæcularem civitatis, et diœcesis Mexicanæ ad ritum duplicem secundæ classis sine octava elevavimus. Cum autem pro parte memorati Caroli regis catholici nuper Nobis expositum fuerit, ut officium proprium, ac missam ejusdem sancti Philippi alias patribus congregationis Oratorii in regnis sibi subjectis die xxv februarii MDCCLVIII. concessam ad eumdem clerum sæcularem civitatis, et diœcesis Mexicanæ extendatur, plurimum desiderare; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere, de benignitate apostolica dignaremur.

Ampliatio concessionis

§. 2. Nos igitur piis ejusdem Caroli regis catholici votis annuere cupientes, ac clerum sæcularem præfatum, ejusque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium sacris ritibus præpositorum consilio, ut in die festo tantum dicti sancti Philippi Nerii officium, et missam propriam alias, ut præfertur, patribus congregationis Oratorii regnorum Hispaniarum concessam in perpetuum recitari, ac respective celebrari libere, ac licite possint, et valeant auctoritate Nostra apostolica harum serie concedimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has præsentes literas, firmas, validas, et efficaces perpetuis futuris temporibus existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus in perpetuum sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab illis inviolabiliter observari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et Sedis apostolicæ nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dictæ diœcesis Mexicanæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die xviii septembris MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 20 septembris 1779 Anno V.

CCXXX.

Damnatio, et prohibitio libri Germanico idiomate editi, et in duas partes divisi, cui titulus: *Johann Lorenz Isenbiehl's neuer Bersuch über die Meissagung vom Emmanuel.* 1778 qui latine sic se habet = *Joannis Laurentii Isenbiehl's novum tentamen in prophetiam de Emmanuele* =.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam

Proœmium.

§. 1. Divina Christi Domini voce admoniti, etsi non ignoramus necesse esse, ut veniant scandala, falsosque prophetas ad fidei morumque integritatem labefactandam idem ipse veritatis magister edixit identidem extituros; cum tamen hæc eadem divinitus prænunciata huic maxime tempori nimium, et vere congruere intelligimus, incredibili quodam sensu doloris intime afficimur.

Damnantur in genere omnes errorum magistri

§. 2. Dolemus autem majorem in modum, quod ex iis ipsis, qui catholicam religionem profitentur, non desint errorum magistri, qui profanis novitatibus indulgentes, dum terminos transiliunt, quos patres Nostri posuerunt, a via veritatis deflectunt, et domestici fidei cum sint, seu potius videri velint, apertis hostibus adjungere se non verentur, eisdemque ad impietatis propugnationem nova veluti subsidia, et adjumenta suppeditare: hi scilicet prædicti sunt, qui veniunt ad vastandum gregem, tecti vestimentis ovium, eo deteriores, quo sunt ad nocendum aptiores.

Novum librum teterrimum pontifex appellat.

§. 3. Hinc commovemur etiam christianæ plebis periculo, cujus fidei innocentiæ, laqueos, insidias, fraudes omni ex parte comparari animadvertimus. *Nam ad quæ jam grex sanctus septa confugiet, si intra ovilia Ecclesiæ saucietur?* Id tum sæpe alias, tum maxime præcipua quadam ratione hisce præteritis mensibus experti sumus, cum ad aures Nostras allatum est superiori anno teterrimum librum prodiisse Germanico idiomate conscriptum, ex quo maxima christiano populo, certissimaque pernicies impenderet. Is autem liber hunc titulum Germanice præfert = *Johann Lorenz Isenbiehl's neuer Bersuch uber die Meissagung vom Emmanuel* = qui latine redditus sic habet = *Johannis Laurentii Isenbiehl's novum tentamen in prophetiam de Emmanuele* 1778.

Pravitas, et perfidia libri memoratur.

§. 4. Mirum dictu quantam liber iste, statim atque vulgari cœpit, bonorum omnium indignationem commoverit, mirantium ab homine sacris addicto tantam errorum labem in tam exiguum opus conjici potuisse, tum etiam dolentium non id tantum agi, ut veneni particulam, qui legant, per imprudentiam hauriant; sed eo totam infelicis tentaminis summam spectare, ac ducere, ut posthabita patrum auctoritate, quos Ecclesiæ suæ Deus doctores dedit ac pastores, novis, peregrinis, atque a privato, depravatoque spiritu profectis explicationibus divina oracula pervertat, fideliumque mentes a salutaribus pascuis abductas, quæ Salvatoris fontibus irrigantur, in spinosa, ac venenata dumeta conjiciat. Sane cum ad divini verbi puritatem conservandam, et a petulantibus ingeniis vindicandam Tridentini patres decreverint, ut in rebus ad fidem, et mores pertinentibus nemo sacram Scripturam contra eum sensum, quem tenuit, ac tenet Sancta Mater Ecclesia, aut etiam contra unanimem consensum patrum, interpretari audeat, querebantur non eo decreto coerceri potuisse procax hominis ingenium; sed eo temeritatis, et insaniæ progressum esse, ut saluberrimam regulam, nec sine divini Spiritus ope constitutam, fallacibus commentis eludere, seu verius in discrimen, et contemptum adducere niteretur. Maxima vero se prodidit catholicorum offensio, cum prædicari audierunt propheticum oraculum de divino Emmanuelis ortu ex virgine non ad virgineum Deiparæ partum, quem prophetæ omnes annuntiaverunt, non ad verum Emmanuelem Christum Dominum ullo sensu sive literali, sive typico pertinere: cumque s. Matthæus insigne istud vaticinium in illo mirabili pietatis sacramento adimpletum expressis verbis testetur, hoc tamen ipsum non ut oraculi adimplementum, sed ut adnotationem meram, vel allusionem a sancto evangelista memorari. Qua in re horruerunt piæ aures scripturam simul, et traditionem, qualis perpetuo ex unanimi patrum consensu ad nos pervenit, per summam impudentiam labefactari.

Levitas consilii ss. Patrum testimonio detegitur.

§. 5. Quæ cum ad Nos multorum literis, et querelis deferrentur, succurrit animo quod jam olim querebatur *Leo magnus epist. synod. ad Flavianum,* = *in hanc eos insipientiam cadere,*

qui cum ad cognoscendam veritatem aliquo impediuntur obscuro, non ad propheticas voces, non ad apostolicas literas, nec ad evangelicas auctoritates, sed ad semetipsos recurrunt = Certum est autem, quod pridem edixerat *s. Coelestinus*, scribens *ad Cler. et popul. Constantinopolitanum* = *Quia tales sermonum novitates de vano gloriœ amore nascuntur: dum sibi nonnulli volunt acuti, perspicaces, et sapientes videri, quœrunt quid novi proferant, unde apud animos imperitos temporalem acuminis gloriam consequantur.*

Laudatur sollicitudo antistitum Germanicorum, qui librum damnarunt, et sanctæ Sedis judicium exquisiverunt.

§. 6. In his porro ærumnis, et periculis non parvam Nobis mœroris levationem attulit pia sollicitudo, atque invictum robur præclarissimorum inclytæ Germanicæ gentis antistitum, qui primum nil intentatum reliquerunt, quo opportunis sive hortationibus, sive damnationibus, adscitis etiam doctissimorum undique virorum sententiis, gliscenti malo medicinam adhiberent, et inimicis prædicationibus resisterent. Deinde cum eorum prudentiam non lateret eam esse antiquæ regulæ formam toto semper orbe servatam, quod per omnes provincias de apostolico fonte petentibus responsa semper emanent, (et præsertim quoties fidei ratio ventilatur, omnes fratres, et coepiscopos Nostros nonnisi ad Petrum, idest sui nominis, et honoris auctorem referre debere, quod per totum mundum possit ecclesiis omnibus in commune prodesse) illi orthodoxorum patrum exempla secuti rem totam ad Nos mature deferre non prætermiserunt, enixis insuper precibus contendentes, ut Nostrum super pestilenti libro judicium interponeremus, quo tutius et efficacius apostolica auctoritate insana illi opinandi licentia comprimeretur, et imminentia catholicæ religioni pericula propellerentur.

Gratiarum actio erga Deum

§. 7. Quibus in precibus cum præstans pietatis, ac veritatis studium deprehenderemus, gratias egimus Patri misericordiarum, ac Deo totius consolationis, qui hoc eximio suæ largitatis beneficio consolari Nos voluit in hac tribulatione Nostra, eaque lætitia perfundere, qua exultat Ecclesia, cum pastores eam, quam debent, gregibus suis sollicitudinem impendunt.

Tenor damnationis.

§. 8. Nos itaque pro apostolico munere, quo licet immeriti fungimur, et animas pretioso Salvatoris Domini Nostri Jesu Christi sanguine redemptas pastorali charitate, quantum Nobis ex alto conceditur, ab omni erroris, et impietatis contagio immunes reddere cupientes, prædictum librum latino primum, et italico item sermone versum diligenti, et accuratiori præclarorum in sacra theologia magistrorum examini, et censuræ subjici mandavimus, uti rei gravitas postulare videbatur; subindeque doctissimorum virorum habitis consultationibus, auditisque semel atque iterum suffragiis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium in tota republica christiana adversus hæreticam pravitatem generalium inquisitorum, coram Nobis adstantium, motu proprio, et ex certa scientia Nostra, deque apostolicæ potestatis plenitudine antedictum librum *Johannis Laurentii Isenbielhs novum tentamen in prophetiam de Emmanuele* 1778., in duas partes divisum, absque ulla loci significatione, et legitima approbatione typis impressum, tamquam continentem doctrinam, et propositiones respective falsas, temerarias, scandalosas, perniciosas, erroneas, hæresi faventes, et hæreticas damnamus, ac pro damnato, et reprobato in perpetuum haberi volumus, atque decernimus.

Prohibitionis tenor.

§. 9. Mandamus insuper, ne quisquam ex Christifidelibus cujuscumque gradus, et dignitatis, quamvis specialissima nota dignis, librum prædictum jam typis editum, sive manu conscriptum, vel in suo originali, vel in quacumque alia versione legere, retinere, vel denuo imprimere, seu imprimi facere audeat, aut præsumat sub pœna suspensionis a divinis quantum ad personas ecclesiasticas; quantum vero ad personas sæculares sub pœna excommunicationis majoris ipso facto absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem, et respective relaxationem Nobis, et successoribus Nostris Romanis pontificibus reservamus, excepto dumtaxat, quoad excommunicationem prædictam, mortis articulo, quo nimirum quilibet confessarius ab hujusmodi censura, ut præfertur, incursa absolvere poterit.

Præcipitur omnibus ut librum ad ordinarios deferant.

§. 10. Præcipimus quoque bibliopolis, ac typographis, ceterisque omnibus, et singulis cujuscumque gradus, conditionis, et dignitatis, personis ecclesiasticis, et sæcularibus etiamsi speciali, et individua mentione indigeant, ut quatenus prædictus liber, vel in suo originario, vel in quocumque idiomate impressus, vel etiam manuscriptus ad eorum manus devenerit, statim deferre illum teneantur ordinariis locorum sub eisdem suspensionis a divinis commi-

natis pœnis, ac respective excommunicationis.

Monitum pro eis qui abalienari se passi sunt.

§. 11. Reliquum est, quod votis omnibus exoptamus, et humili prece a Deo petimus, ut qui humana instabilitate abalienari se passi sunt, ac circumferri omni vento doctrinæ, scripturas depravantes in suam, et aliorûm perditionem, divina opitulante gratia, in viam, et ad cor redire non morentur, ac voci Ecclesiæ docibiles effecti in ejus sinum recurrant, peramanter excipiendi. Loquimur cum *Cœlestino ad Cyrill.* = *Studeo quieti catholicæ, studeo pereuntis saluti, si tamen voluerit ægritudinem confiteri; quod ideo dicimus, ne volenti se corrigere forsitan deesse videamur* = Et ut *S. Leo ad Pulcheriam* habet = *Sedis apostolicæ moderatio hanc temperantiam servat, ut et severius agat cum obduratis, et veniam cupiat præstare correctis.*

Publicatio literarum præcipitur, et fides habenda transumptis.

§. 12. Ut autem eædem præsentes literæ ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam prætexere possit, volumus, et mandamus, illas ad valvas basilicæ Principis apostolorum, et cancellariæ apostolicæ, nec non curiæ generalis in monte Citatorio, et in acie Campi Floræ de urbe per aliquem ex cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui; sic vero publicatas perinde afficere omnes et singulos, quos concernunt, ac si unicuique illorum personaliter notificatæ, et intimatæ fuissent. Ipsarum autem literarum præsentium transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eamdem fidem tam in judicio, quam extra illud, ubique locorum haberi, quæ eisdem præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, et ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die xx septembris MDCCLXXIX., pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXXI.

Dat. die 17. novemb. 1779 Anno V.

Facultas erigendi custodias in America septemtrionali, supplicante rege catholico.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Exponitur status missionum in America septemtrionali existentium.

§. 1. Exposuit Nobis pro parte charissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum regis catholici, ejus apud Nos, et hanc sanctam Sedem orator dilectus filius nobilis vir Hieronymus dux de Grimaldi fr. Antonium a Regibus sacerdotem expresse professum ordinis minorum s. Francisci de observantia, dudum in America septemtrionali missionarium, ac missionum præfecti munere perfunctum, in Hispaniam reversum, præter cætera, in scriptis quoque retulisse plura, eaque gravissima incommoda, quibus laborant missiones de Caliphornia, Monterey, Sonora, Pimeria superiori, et inferiori, Cinaloa, Nova Cantabria, Parral, Chiguagna, Turumaras, novoque Mexico. Dum enim præter religiosos ex ordine Prædicatorum, qui missionum hujusmodi in Caliphornia curam habent, cæteri omnes missionarii ex præfato ordine s. Francisci de observantia sex ejusdem ordinis superioribus subjiciuntur, qui inter se, atque a provinciis, et missionibus, in quibus eorum subditi in vinea Domini operantur longissime distant, ex hujusmodi capitum diversitate, et stationum distantia nonnulla discrimina mandatorum repugnantiam, aut impotentiam cognoscendi, puniendi, et missionariorum abusus corrigendi cum religionis, et catholicorum damno accidisse compertum est, prout etiam perturbationes molestas ipsos inter missionarios exortas ex æmulationibus inter eosdem excitatis circa modum regendi missiones, et sacramenta administrandi ob varietatem, ac diversas prælatorum sententias, ex quo fit, quod licet missionarii eumdem ordinem profiteantur, tamen inter se dissentiant, atque scindantur, et a sinceræ fraternitatis regulis abhorrent in catholicorum ruina, et scandalum, et infidelium conversionis detrimentum.

Memorantur incommoda obvenientia pro exactione emolumentorum parochialium.

§. 2. Cum eodem autem scandalo, ac detrimento frequentiores esse æmulationes inter parochos sæculares ob emolumenta parochialia, ad quæ conservanda tanto interdum impetu pro-

cedunt, contendentes sibi deberi hujusmodi obventiones ab Indis, gentibusque rationalibus nuncupatis, vagis, aut forensibus, qui in illis orti provinciis ad habitandum se conferunt ad pagos, ubi missionarii gratis, ac sine stipendio spiritualia ministrant, ut nequaquam se contineant contumeliis, injuriisque missionarium eos in suis pagis recipientem insectari, sed ulterius, habito ad vicarios episcopales recursu, extortisque inde mandatis executores mittant, qui suo arbitrio ab invitis exigunt emolumenta; ex quo fit, ut frequenter miseræ illæ gentes, aut de una ad aliam transmigrare provinciam, aut ad montes confugere cogantur, ne obventionum, aut emolumentorum hujusmodi executorum oppressiones sentiant; unde etiam evenit quod eædem gentes determinatam, fixamque non habeant residentiam. Nec minoris, imo majoris fortasse ponderis esse causas, ob quas Indi suorum quoque missionariorum spirituales curas, et pagos abhorrent. Cum enim gratis, et sine stipendio curam exerceant, sub prætextibus tamen, aut construendi, aut ornandi ecclesiam, vel ipsorum Indorum incapacitatis se ipsos in œconomicis regendi, eos personalibus, diversisque gravant servitutibus, unde vitam sine libertate agere, ac prædiis, domibus, bonisque propriis sensim expoliari conspiciuntur.

Quid conferri posset ad mala hujusmodi removenda exponitur.

§. 2. Condidisse quidem ad hujusmodi mala removenda nonnulla salubria statuta Josephum de Galvez visitatorem olim generalem novæ Hispaniæ, sed eodem vix e provincia egresso, res ita in pejus cecidisse, ut haud pauci missionarii tot perturbationum tædio affecti nihil opportunius judicaverint, quam nonnullas ex missionibus, quibus incumbebant, dimittere, et ad propria collegia redire. Unicum itaque tot malis remedium superesse, si juxta formam apostolicarum constitutionum pro collegiis missionariorum de propaganda fide in septemtrionali America pridem erectis editarum, et præcipue a fel: rec: Innocentio pp. XI. prædecessore Nostro per suas in forma Brevis expeditas literas incipientes = Ecclesiæ catholicæ = dat die xvi. Octobris MDCLXXXVI. nonnullæ, ac diversæ juxta temporis ac locorum necessitatem efformentur fratrum minorum s. Francisci de observantia custodiæ, unaquæque a suo peculiari custode in regulari disciplina, et independenter a ministris provinciarum, dictorumque collegiorum guardianis gubernanda, quæ tamen provinciæ, atque collegia fratrum numerum functionibus exercendis necessarium subministrare teneantur, qui ad respective destinatas missiones perventi a præstanda suis prælatis, sive ministris, sive guardianis præfatis obedientia deinceps exempti sint, illisque districtus custodi omnino subjiciantur. Hujusmodi autem custodiæ divisæ, ac distributæ sint in præfatis provinciis, aliisque locis, seu terris, in quibus pro infidelium conversione, catholicæ religionis augmento, et ipsorum catholicorum in sancta religione conservatione magis expediri visum fuerit. Ad hoc autem, ut custodiæ omnes erigendæ ea, qua decet, rectitudine instituantur, ac gubernentur condenda esse regularia statuta, quoad fieri poterit uniformia statutis, usibusque collegiorum ad fidei propagationem, prout in relatis Innocentii pp. XI. apostolicis literis præscribitur, et potissimum, quod dictarum custodiarum religiosi, tamquam veri missionarii apostolici eisdem gratiis, et privilegiis per summos pontifices, regesque catholicos supradictis collegiis concessis valeant gaudere. Quoniam vero custodes in centro dictarum provinciarum constituendi a suis subditis in pluribus, remotisque missionibus peragendis occupatis adeo dissiti reperiuntur, ut illorum mores, ac rectum missionum exercitium inquirere, et super illis invigilare nequeant, congruum, et opportunum existimatur superiores, inferiores, vicarios seu præsides nuncupandos, dictis custodibus semper subjectos constituere, qui propius omnia possint sedulo perscrutari, ac perscrutata proprio custodi referre; ideoque in principali cujusque provinciæ loco hujusmodi constituendus erit unus vicarius, cui immediate subsint sui districtus missionarii. In unaquaque itaque custodia congruus vicariorum assignandus erit numerus, quorum, et custodum officia ad triennium sint duratura, quo absoluto custodes, et vicarii tamquam vocales capitulariter congregati alios in novos custodes, et vicarios, juxta ordinis constitutiones, et statuta eligere debebunt. Ad hujusmodi autem custodiarum, et vicariatuum stabilitatem necessarium videri, ut in principali loco, ubi quælibet custodia erit collocanda, hospitium, aut commoda instruatur domus, cui sex, aut quot ex gratuitis fidelium eleemosinis datum fuerit ali posse, destinentur religiosi, ibique custodes, aut eorum vicarii ad habitum ordinis suscipiendum,

nec non regularem professionem emittendam, quos a Domino cognoscent vocatos, valeant recipere: ita ut novi veteribus missionariis, et in erigendis deinceps missionibus operarii, subrogari, senesque, et valetudinarii, qui laborem graveque conversionum pondus ulterius nequeant substinere, in domo hospitii tutum habeant receptum, ubi dies suos absolvant. In principali etiam loco, ubi præses, seu vicarius suam præfiniet residentiam, alia quoque domus, vel hospitium cum tribus, aut pluribus ibi commode alendis religiosis, modo superius expresso, et ad eundem finem poterit institui, negata tamen facultate admittendi ad habitum, et professionem, quæ penes custodem tantum tamquam superiorem erit remansura. Hujusmodi autem custodiarum erectionem cum idem serenissimus rex, audito suo Indiarum consilio, præsentissimum, atque opportunissimum malis avertendis, et religioni augendæ in memoratis provinciis remedium esse intellexerit, Nobis regio nomine humiliter supplicari fecit, ut auctoritate apostolica dictas missionariorum ordinis minorum s. Francisci de observantia custodias, juxta modum, et formam, ac in locis superius expressis, erigere, erectisque omnes gratias, et privilegia missionariis collegiorum ad fidei propagationem concessa impertiri dignaremur.

Erectio custodiarum, cum privilegiis concessis collegiis missionariorum

§. 4. Nos qui pro injuncti apostolatus officio præstantem istam religiosissimi, ac vere catholici principis regis pietatem non modo complecti, sed omnibus etiam gratiis, et favoribus prosequi cupimus, effusasque regii sui ærarii largitiones in novis episcopatibus, et missionum præfecturis erigendis magnopere in Domino commendamus, audito venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium negotiis propagandæ fidei præpositorum voto, Nobis per dilectum filium Stephanum Borgia dictæ congregationis secretarium exhibito, deque apostolicæ Nostræ potestatis plenitudine, prædictarum custodiarum, quotquot necessariæ, aut opportunæ eidem serenissimo regi visæ fuerint, erectiones in memoratis Americæ septemtrionalis provinciis, videlicet de Caliphornia, Monterey, Sonora, Pimeria superiori, et inferiori, Cinaloa, Ossimuri, nova Cantabria, Parral, Chiguagua, Turumaras, novoque Mexico, salvis tamen juribus episcoporum de Guadalaxara, de Durango, et de Sonora tam ordinariis, quam delegatis, modo et forma quibus supra, fieri concedimus, et indulgemus; erectisque omnes gratias, et privilegia missionariis collegiorum ad fidei propagationem hactenus concessa, tribuimus, et impertimur; curam demandantes religoso viro fratri Emmanueli de la Vega commissario generali Indiarum condendi formam regiminis istarum custodiarum, et statuta in iis observanda, quæ interim vim suam obtineant, donec comitia generalia ordinis celebrentur, ubi examinari, et approbari debebunt, salva semper memoratæ congregationis de Propaganda Fide auctoritate ea augendi, seu moderandi, quatenus opus fuerit, et magis in Domino expedire videbitur.

Custodiæ erigendæ declarantur nullius dioecesis de jure patronatus regis catholici.

§. 5. Volumus autem, ut tam præfatæ custodiæ, quam hospitia in iis condenda, quoad regimen nullius provinciæ sint, et superiori generali illarum partium, in quibus fuerit, immediate subsint. Præfato autem serenissimo regi, ejusque successoribus facultatem tribuimus deputandi personas ecclesiasticas idoneas sibi benevisas, quæ apostolicas hasce Nostras literas executioni demandare faciant, decernentes quod statim ac unaquæque ex supradictis custodiis erecta, et instituta fuerit, per præfatum regem ministro generali dicti ordinis pro tempore existenti communicetur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, et apostolicæ Sedis nuncios, aliosque præeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpetrandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti ordinis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis,

confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 8. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die xvii novembris MDCCLXXIX pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXXII.

Dat. die 24 novembris 1779. Anno V.

Confirmatio concordiæ initæ super exercitio ecclesiasticæ jurisdictionis in territorio Corbejensi inter episcopum Paderbonensem, et abbatem monasterii ss. Viti, et Stephani Corbejensis, ordinis s. Benedicti congregationis Bursfeldensis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. Dum universi gregis Dominici curam imbecillitati Nostræ commissam ex apostolicæ Sedis fastigio majori, qua possumus, vigilantia, et sollicitudine administrare satagimus, ad ea potissimum, quæ pro personarum quarumlibet præsertim ecclesiastica qualitate, et dignitate pollentium quiete, et tranquillitate fovenda, et conservanda admodum apta, ac idonea dignoscuntur, libenti animo intendimus, ac iis, quæ vicissim provide, prudenterque per concordiæ ministerium ordinata esse comperimus, ut illa firma persistant apostolici muniminis robur adjicimus, prout in Domino magis expedire arbitramur.

Expositio precum porrectarum ab episcopo Paderbonensi, et abbate ss. Viti, et Stephani ordinis s. Benedicti.

§. 2. Nuper siquidem pro parte venerabilis fratris Guillelmi Antonii episcopi Paderbonensis, et dilecti filii Theodori moderni abbatis monasterii sanctorum Viti, ac Stephani Corbejensis ordinis s. Benedicti congregationis Bursfeldensis expositum Nobis fuit acerrimas inter ipsos, eorumque respective prædecessores jampridem viguisse lites, atque judiciales controversias super ecclesiasticæ jurisdictionis exercitio in Corbejensi territorio in diversis tribunalibus, ac etiam in palatii Nostri apostolici causarum auditorio. Animarum vero curæ sibi concreditarum salus, divini cultus in locis maxime principibus acatholicis finitimis augmentum, ac pacis, tranquillitatisque studium, quo ipsi Deo sic dante flagrant, effecit, ut resecatis hinc inde omnibus partium querelis, ac controversiis quies tandem sit restituta spe concordiæ, quæ unanimi consensu capitulorum ecclesiæ Paderbonensis, ac respective dicti monasterii sub nonnullis pactis, renunciationibus, et reciprocis cessionibus inita fuit juxta tenorem, qui sequitur nempe.

Tenor initæ transactionis.

§. 3. Nos Guillelmus Antonius Dei gratia episcopus Paderbonensis Sac. Rom. Imperii princeps comes Pyrmontanus etc. Nos Theodorus ejusdem gratia abbas liberæ, et imperialis ecclesiæ Corbejensis Sac. Rom. Imperii princeps etc. Agnoscimus, et notum facimus, qualiter inter prædecessores nostros episcopos, et principes Paderbornenses ex una, et abbates principes Corbejenses ex altera parte, non solum præterlapso, sed et hocce sæculo variæ dissentiones, et lites circa jurisdictionem ecclesiasticam in territorio Corbejensi exercendam, partim in supremis summi pontificis tribunalibus, partim vero in augustissimi imperatoris aula, non absque maximo sumptuum dispendio hucusque agitatæ fuerint. Nos itaque status nostri ratione habita, et sicuti principes præsertim ecclesiasticos hisce in partibus acatholicis vicinis habitantes decet, inter utramque ecclesiam, et utrumque territorium nostrum veram concordiam firmare volentes, insimulque autem saluti animarum, et securitati conscientiæ subditorum nostrorum consulere, omnia scandala ex litibus diutius protrahendis procedentia avertere, ansamque principibus acatholicis vicinis nostris, se hisce litibus intromittendi, proscindere cupientes; spiritu pacis animati, viam amicabilis compositionis elegimus; et cum in hac, divina assistente gratia, tandem effectum fuerit, ut propositiones utrinque factæ assensum Nostrum meruerint, adeoque ad metam propositam

feliciter deventum fuerit; hinc salva per omnia clementissima ratificatione, approbatione, ac confirmatione tam summi pontificis, quam augustissimi imperatoris, in articulos sequentes, rerum circumstantiis mature perpensis, concordavimus, adeoque.

De jurisdictione episcopi, et abbatis.

§. 4. 1°. = Nos episcopus, et princeps Paderbonensis dilectioni suæ abbati, et principi Corbejensi, ejusque successoribus promittimus, quod ratione jurisdictionis ecclesiasticæ hucusque controversæ nullam amplius in futurum litem movere velimus, sed illam ex nunc, et in perpetuum mox præfato reverendissimo abbati, et principi, ejusque successoribus, ac ecclesiæ Corbejensi libere cedimus, ita ut ecclesia Corbejensis una cum territorio ad illam jam nunc spectante, et quod præsenti tempore quiete possidet, sit et maneat independens, et intuitu Paderbonensis ecclesiæ dioeceseos nullius, habeatque illius abbas, et princeps in clerum, et populum jurisdictionem ordinariam privative, et quasi episcopalem, hucusque sive ex speciali indulto, sive alio quocumque titulo exercitam.

De erogatione redditum ecclesiæ collegiatæ Huxariensis.

§. 5. 2°. = Quandoquidem vero prædecessores nostri episcopi Paderbonenses certos quosdam redditus ad ecclesiam quondam collegiatam Huxariensem per instrumentum pacis Westphalicæ acatholicis assertam spectantes, et ex territorio nostro illuc pendi solitos sequestrari fecerunt, post autem illos inter certos a se denominatos canonicos per modum præstimonii distribuerunt, hinc circa hos redditus conventum est; quod nobis episcopo Paderbonensi, et successoribus nostris liberum sit, illos ulterius retinere, ea tamen lege, ut mortuis modernis possessoribus, aliis piis usibus, præsertim vero seminario nostro a nobis aliquot ab hinc annis in civitate Nostra Paderbornensi noviter erecto, successive applicentur.

De servanda, et renovanda abbatiæ investitura.

§. 6. 3°. = Ut autem hæc concordia, et amicabilis conventio eo firmius stabiliatur, et omnis futurarum litium zizania radicitus evellatur, ad temporales etiam controversias descendimus; et cum et has amicabiliter componere allaboraverimus, sic tandem convenimus, ut nos abbas et princeps, Corbejensis dominium directum nobis, et ecclesiæ nostræ Corbejensi super dominio Schwalenberg competens, sicuti illud ab illustrissimis comitibus de Lippia ab antiquissimis, et novioribus temporibus pro feudo recognitum est, et absque præjudicio Paderbonensis ecclesiæ recognosci potuit, et debuit, dilectioni suæ reverendissimo episcopo, et principi Paderbonensi, et successoribus suis cedere velimus, pro ut hisce in optima, qua fieri potest, juris forma cedimus, et ita quidem ut præfatus comes renovationem investituræ ab abbatibus Corbejensibus usque huc receptam in posterum a reverendissimo episcopo Paderbonensi, ejusque successoribus erga præstationem præstandorum recipere obligatus existat, quocirca nos abbas princeps Corbejensis reverendissimo episcopo Paderbonensi omnem assistentiam, et opem spondemus, si forte a comite præfato de Lippia difficultates, vel motus judiciales, vel extrajudiciales quoscumque contra hanc cessionem facere præsumat, quem in finem etiam antiquissimas, et noviores investiturarum literas una cum reversalibus, et dinumeramentis feudalibus ex parte comitum cameræ feudali Paderbonensi bona fide extrademus.

Renunciatur juri reluendi præfecturam Bewerungensem.

§. 7. 4°. = Renunciamus pro nobis, et successoribus nostris juri reluendi in præfecturam Bewerungensem illiusque pertinentias a prædecessore nostro judicialiter intentato, illudque plane abolemus, liti, et causæ solemnissime renunciantes, dictamque præfecturam ab omni nexu reluitionis liberam ad ecclesiam Paderbonensem pertinere declarantes.

Conventio circa redditus ecclesiæ Corbejensis in prædicta præfectura Bewerungensi existentis.

§. 8. 5°. = Cedimus ecclesiæ, et cameræ Paderbonensi duodecimam partem redditum, quæ ecclesiæ sive cameræ Corbejensi ex præfectura Bewerungensi hucusque obvenit, sicuti illa in peculiari designatione singillatim descripta et extradita est; reservamus tamen nobis, et ecclesiæ nostræ Corbejensi reliquos redditus extra specificatam duodecimam partem ex dicta præfectura Bewerungensi hucusque perceptos, et si forte hi a subditis illos solvere obstrictis debito tempore annue non solvantur, officiales Paderbonenses quamprimum ab officialibus Corbejensibus requisiti fuerint, teneantur omnem administrationem justitiæ contra morosos præstare.

De jure venationis in eadem præfectura exercendo.

§. 9. 6°. = Cedimus jus venationis qualibet duodecima die unius cujusque mensis in præfectura Bewerungensi a nobis hucusque exercitum, illudque in reverendissimum episcopum, et principem Paderbonensem transferimus; quod si autem nobis aut successoribus nostris abbatibus, et principibus placeret, tempore vernali, vel autumnali per aliquot dies in propria persona in districtu cesso, recreationis causa, venationi vacare,

hoc nobis, et successoribus nostris una cum personis, et venatoribus nos vel illos comitantibus liberum esto, ita tamen, ut ejusmodi venatio tempore clauso, quod in territorio Paderbonensi observari consuevit, non istituatur.

De alio jure venationis, et piscationis in pago montis Jacobi nuncupato exercendo.

§. 10. 7. Cedimus reverendissimo episcopo et principi Paderbonensi pagum montem Jacobi dictum, vulgo Jacobsberg, cum omnibus agnis, sylvis, aquis, aquarum decursibus, venationibus, piscationibus illuc pertinentibus, cum omnimoda superioritate territoriali, alta et bassa jurisdictione, mulctis, ac redditibus pecuniariis ex caupona annuatim provenientibus, omnibusque aliis juribus quibuscumque liti, et causæ in camera imperiali Wezlariensi circa hunc pagum pendenti solemnissime renunciantes, adeoque subditi illius pagi omnes collectas tam imperiales, quam provinciales, tam ordinarias, quam extraordinarias, ad ærarium Paderbornense pendere teneantur, et judicibus, et officialibus Paderbonensibus tam in ecclesiasticis, et civilibus, quam in criminalibus subjecti sint, illisque in posterum solummodo pareant, quem in finem transactiones, et recessus inter episcopos, et principes Paderbonenses ex una, et abbates principes Corbejenses ex altera parte, prioribus temporibus erecti penitus cassati, et sublati sunto, nec aliquo modo contra ecclesiam Paderbonensem posthac allegentur, sed illi cum reliquis documentis, catastis, et scripturis ad jura superioritatis territorialis spectantibus episcopo, et principi Paderbonensi in originalibus bona fide extradantur. Reservantur tamen ecclesiæ Corbejensi redditus cameraies tam pecuniarii, quam frumentarii, et in gallinis, ovis, et servitiis tam jumentorum, quam hominum, et jure glandemiæ et proprietate sylvarum consistentes, quos dicta Corbejensis ecclesia a conductore ex prædio eidem locato hucusque percepit, et quos subditi, vel incolæ illius pagi eidem annuatim præstiterunt; quod si vero in solvendis hisce præstationibus mora committatur, officiales Paderbonenses, quamprimum ab officialibus Corbejensibus requisiti fuerint, omnem administrationem justitiæ contra morosos præstare teneantur.

Conventio circa subditos servitia militaria præstare devinctos.

§. 11. 8. Circa subditos ex pago montis Jacobi oriundos, qui ad certos annos ad servitia militaria penes imperialem centuriam in civitate Huxariensi commorantem obeunda adstricti sunt, specialiter conventum est, ut si hi forsan ante elapsum capitulationis tempus militiam perfide deserant, illuc in casum deprehensionis in territorio Paderbonensi extrahendi sint, et tunc donec capitulationis tempus præterlapsum fuerit, ibidem servitia militaria continuare teneantur.

Conventio circa juspatronatum exercendum tam in præfectura, quam in pago montis Jacobi.

§. 12. 9. Quod ad jus patronatus in Bewerungen attinet, manet illud in statu, quo nunc consistit; circa illud autem in prædicto pago montis Jacobi, a nobis abbate, et principe Corbejensi promissum est, ut hisce promittitur, quod ad parochiam illam nullum regularem, sed sæcularem præsentare velimus. Et quia etiam parochus hujus loci vel pagi, illiusque successores omnes redditus, quibus hucusque, et ille, et prædecessores sui ex redditibus cameralibus Corbejensibus gavisi sunt, pro sua substentatione, absque diminutione retinebunt, specialis horum reddituum tam ad parochum, quam ad æedituum, et fabricam ecclesiæ spectantium specificatio erigetur, reverendissimo episcopo et principi Paderbonensi extradenda.

Alia similis circa exportationem frumentorum.

§. 13. 10. Circa exportationem frumentorum cameræ Corbejensi tam in præfectura Bewerungensi, in præfato pago montis Jacobi reservatorum, aliorumque ex territorio Paderbonensi eidem annue obvenientium placuit nobis episcopo et principi Paderbonensi, ut si forsan propter penuriam omnis exportatio frumentorum ex territorio nostro prohibeatur, hac lege ecclesia, et principalis abbatia Corbejensis non comprehendatur, sed illi exportatio frumentorum suorum cameralium, dummodo prius quantitas illorum consilio nostro intimo indicetur, incunctanter permittatur.

Obligatio de servanda concordia, a transigentibus emissa.

§. 14. His igitur feliciter concordatis, nos supradicti Guillelmus Antonius episcopus et princeps Paderbonensis, et nos Theodorus abbas, et princeps Corbejensis pro nobis, et nostris utrinque successoribus sincere promittimus, et data nostra fide, verboque principis interposito pollicemur, quod omnes, et singulos articulos in præsenti concordia contentos simul, et quemlibet separatim firmiter, et irrefragabiliter observare, nec contra eos quidquam in perpetuum attentare, aut permittere velimus, ut contra eosdem ulla via aut medio quocumque excogitabili aliquid per nostros unquam attentetur. Hanc præterea transactionem, conventionem, et concordiam tam a summo pontifice, quam ab augustissimo imperatore ratificari, approbari, et confirmari procurabimus, quem in finem Sanctitatem suam, et sacram cæ-

saream majestatem conjunctim humillime implorabimus. In quorum fidem nos principaliter contrahentes nomine nostro, et successorum nostrorum manu propria has transactionis literas in quadruplo expeditas signavimus, et sigillis nostris communiri jussimus. Quae dabantur in residentia nostra Neuhusana 4. septembris, et Corbejensi 28. septembris 1779. Guillelmus Antonius episcopus, et princeps Paderbonensis. (Sigillum) Theodorus abbas, et princeps Corbejensis. (Sigillum) Et nos præpositus, decanus, seniores, et reliqui ecclesiæ cathedralis Paderbonensis capitulares, nec non nos prior, senior, et totum capitulum Corbejensis ecclesiæ pro Nobis, et Nostris utrinque successoribus palam profitemur, quod hæc transactio, conventio, et concordia cum consilio, scitu, et consensu Nostro fuerit erecta, ac inita, prout etiam in eamdem hisce omni meliori modo consentimus. In quorum fidem hasce consensus nostri literas sigillo nostro communiri: et consueta subscriptione firmari fecimus. Paderbonae ex capitulo generali 11. septembris, et Corbeiæ 30. septembris 1779. Ex speciali mandato reverendissimi, ac illustrissimi capituli Paderbonensis subscripsit. Guill. Antonius Wrede secretarius juratus s. pp. (Sigillum) Josephus de Knobelsdorff prior nomine capituli m. pp. (Sigillum). Copiam hanc cum originali transactione, et respective consensu verbo tenus concordantem esse apposito reverendissimi, et clementissimi principis Paderbonensis sigillo, nec non consueta subscriptione attestatur. Neuhusii in residentia episcopali 4. octobris 1779. Ex clementissimi principis mandato. Franciscus Josephus Göllner antefati principis expeditor a secretis m. pp. (Sigillum).

Preces porrectæ pro assequenda confirmatione concordiæ.

§. 15. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, quæ in concordia hujusmodi statuta sunt, atque conventa bonum pacis potissimum respiciant, et quamcumque imposterum adimant controversiam, hinc dictus Guillelmus Antonius episcopus, ac Theodorus abbas concordiam præfatam per Nos approbari, et confirmari plurimum desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, ac ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor pontificiæ confirmationis.

§. 16. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati præfatam concordiam cum omnibus, et singulis in ea contentis, et expressis auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, omnesque juris, et facti, ac solemnitatum defectus, qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus, eamdemque concordiam ab omnibus ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit servandam, et exequendam esse, auctoritate, et tenore prædictis, præcipimus, et mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 17. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab illis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sedis apostolicæ nuntios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, et quatenus opus sit ecclesiæ, et monasterii hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud santctum Petrum sub annulo piscatoris die xxiv. novembris MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXXIII.

Dat. die 26 novembris 1779. Anno V.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui die 16 junii visitaverint ecclesiam monasterii monialium ordinis Annunciationis b. Mariæ virginis Immaculatæ Cœlestinarum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Tenor concessionis, et descriptio operum præstandorum pro assequenda indulgentia.

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem, cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui ecclesiam monasterii monialium ordinis Annunciationis beatæ Mariæ virginis immaculatæ Cœlestinarum nuncupatarum civitatis Januensis, vel quamcumque aliam ex ecclesiis monasteriorum monalium dicti ordinis ubicumque existentium die decimasexta mensis junii a primis vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Derogatio contrariorum, et fides habenda transumptis

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vicesima sexta novembris millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXXIV.

Dat. die 26. novembr. 1779. Anno V.

Facultas, priori generali ordinis Servorum beatæ Mariæ virginis concessa, transferendi omnes fratres ejusdem ordinis e vita eremitica in conventualem, existentes in eremis beatæ Mariæ virginis de Cibona apud Tulpham et s. Bonaventuræ de Monterano.

Dilecto filio Sostenco Mariæ Fassini priori generali fratrum ordinis Servorum beatæ Mariæ virginis nuncupatorum.

Pius PP. VI.

Dilecte fili, salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Assidua pastoralis officii Nobis divinitus injuncti sollicitudo Nos admonet, ut omni cura, et vigilantia, ad ea semper intendamus, per quæ omnes personæ præsentim sub suavi religionis jugo Altissimo famulantes in regularium, ac salutarium institutorum suorum observatione, non modo conserventur, sed ad illa integrius observanda modis congruentibus impellantur, atque antiquo candori suo, quo Domino auctore claruerunt, iterum restituantur, regulariaque eorum instituta ad divinæ majestatis gloriam, et laudem in posterum magis magisque stabiliantur, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Ratio concessionis, et tenor illius.

§. 2. Cum itaque, sicut nuper accepimus in solitudinibus, seu eremis fratrum tui ordinis Servorum beatæ Mariæ virginis nuncupatorum beatæ Mariæ virginis de Cibona apud Tulpham, et s. Bonaventuræ de Monterano, aut adversa valetudine fratrum illuc degentium, aut illorum fessæ ætatis causa regularis disciplina haud retineas, nec proinde ea, qua decet sollicitudine, ac studio animarum saluti, divinique cultus augmento incumbi possint, vacui vero, ac prorsus irriti extiterint conatus, usque in præsens a te adhibiti ad inveniendas personas dictis fratribus surrogandas pro apostolatus Nostri munere, quo Christifidelium animas, divinumque cultum impense curare tenemur, præmissis remedium afferre volentes, aliisque rationabilibus de causis animum Nostrum moventibus adducti, ac de tua fide, prudentia, integritate, vigilantia, et religionis zelo plurimum in Domino confisi, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et in-

terdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, tibi per præsentes injungimus, præcipimus, et mandamus, nt omnes fratres tum sarcedotes, tum laicos in supradictis solitudinibus, seu eremis b. Mariæ virginis de Cibona apud Tulpham, et s. Bonaventuræ de Monterano de præsenti existentes de vita eremitica, ac solitaria, quam nunc profitentur, ad vitam conventualem, ac de eremis, seu solitudinibus hujusmodi ad alium conventum tui ordinis tibi benevisum Nostra apostolica auctoritate transferas, atque traducas. Nos enim tibi quamcumque necessariam, et opportunam facultatem ad præmissa omnia, ac circa ea, quæ ad hujus translationis executionem pertinent, faciendi, gerendi, dicendi, declarandi, et exequendi, ac exequi mandandi eadem auctoritate tenore præsentium tribuimus, et impertimur.

Præceptum de obediendo singulis fratribus porrectum.

§. 3. Quocirca motu, scientia, et potestate paribus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis Nostræ, aliisque arbitrio Nostro imponendis pœnis omnibus fratribus tum sacerdotibus, tum laicis in duabus solitudinibus, seu eremis præfatis existentibus præcipimus, ac mandamus, ut te tamquam in hac re specialiter delegatum apostolicum reverenter suscipiant, et recognoscant, ac tibi in omnibus, et singulis præmissis prompte obediant, et obsequantur, alioquin sententiam, et pœnam, quam rite tuleris, seu statueris in rebelles ratam habebimus, et faciemus auctore Domino usque ad satisfaetionem condignam inviolàbiter observari; et postquam fratres præfati dicta auctoritate fuerint, ut præfertur e vita eremitica, ac solitaria ad conventualem traducti iisdem injungimus, ut conventus a te assignandi regulis, institutis, consuetudinibus, ac regulari observantia ita pareant, ac efficaciter ea adimpleri curent, perinde ac si ab initio conventualem vitam fuissent professi.

Clausulæ salutares pro plenaria literarum executione.

§. 4. Decernentes præsentes literas etiam ex eo, quod fratres præfati, et cæteri quicumque in præmissis interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, et auditi, neque causæ propter quas ipsæ præsentes emanarint, adductæ, specificatæ fuerint, aut ex alia quacumque, quamtumvis juxta, pia, et privilegiata causa, colore, prætextu, et capite etiam in corpore juris clauso, etiam enormissimæ, et totalis læsionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quamtumvis magno, et substantiali, ac individuam expressionem requirente defectu notari, impugnari, invalidari, infringi, retractari, ad terminos juris reduci, seu in controversiam vocari, aut adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse; sed ipsas præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Sicque, et non aliter in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac R. S. E. cardinales etiam de latere legatos, et apostolicæ Sedis nuncios, aliosque quoslibet quacumque præeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpetrandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 6. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac eremorum hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus

specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

De numero fratrum subrogando veteribus eremitis.

§. 7. Volumus tamen, ac auctoritate, et tenore præfatis decernimus, ut in memoratis solitudinibus, seu eremis b. Mariæ virginis de Cibona, et s. Bonaventuræ de Monterano postquam præsentes literæ erunt debitæ executioni demandatæ perpetuis futuris temporibus tot fratres tui ordinis in locum fratrum eremitarum subrogentur, quot eremitæ pridem temporibus ibi morari consueverant, quotque ad ecclesiæ cultum, ac Christifidelium salutem necessarii reputabuntur. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vicesima sexta novembris millesimo septingentesimo setpuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 1. decembris 1779 Anno V.

CCXXXV.

Erectio cathedralis Carpensis

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. Inter plurimas apostolici ministerii curas, quibus undique premimur episcopatus eligere, ac novos in Ecclesia Dei pastores animarum instituere, si ad id aliquorum principum dexteræ comitetur auxilium, ac studium Nostrum præcipuum esse procul dubio censemus, per quod orthodoxa augeatur religio, et Christifidelibus spiritualia obveniant auxilia, ac e medio, siquæ sint, tollantur incommoda, et catholica Ecclesia Christi sponsa, novum in diem splendorem suscipiat, atque incrementum.

Ratio pro qua erectio decreta fuit.

§. 2. Cum Nobis innotuerit, quod dilectus filius nobilis vir Franciscus III. Mutinæ dux pro sua eximia in Deum pietate, et in sanctam catholicam religionem reverentia præcipuo studio, summopere cupiat ad præpedienda ea spiritualia incommoda, et detrimenta, quæ ex pastoris deficientia Christifidelibus evenire solent, quæque dudum oppidi civitatis nuncupatæ Carpensis nullius diœcesis provinciæ Bononiensis populi experiebantur ad animarum saluti melius consulendum oppidum Carpense præfatum in episcopatum, illiusque archipresbyteratus infrascriptæ collegiatæ ecclesiæ inibi dignitatis principalis existentis, prævia ejus tituli collativi suppressione, et extinctione, sive illius insignis collegiata acclesia, quæ sicut accepimus, de jure patronatus præfati Francisci ducis ex fundatione, vel dotatione existit in cathedralem ecclesiam erigatur; Nosque ex processu confecto a dilecto etiam filio Ignatio Bussoli ejusdem collegiatæ ecclesiæ archidiacono subdelegato apostolico per venerabilem fratrem Nostrum Josephum Mariam Fogliani modernum episcopum Mutinensem delegatum pariter apostolicum in vim facultatis a Nobis eidem Josepho Mariæ episcopo impertitæ juxta decretum diei decimæ martii currentis anni a Nobis exaratum, constito de necessitate, atque utilitate erectionis hujusmodi, auditisque insuper ab eodem Ignatio archidiacono subdelegato omnibus interesse habentibus, qui liberæ erectioni præfatæ consenserunt.

Oppidum Carpense in civitatem erigitur, et ecclesia in cathedralem convertitur.

§. 3. Nos omnibus mature perpensis, habito prius venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium congregationis super rebus consistorialibus præpositæ voto, præfati Francisci ducis supplicationibus benigne annuere volentes, motu proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine præfatum oppidum Carpense cum suo territorio, ac omnibus, et singulis oppidis, et locis infrascriptis juxta canonicas sanctiones episcopalis civitatis titulo, et honore decoramus, nec non præfatam insignem collegiatam ecclesiam ejusdem primodicti oppidi per Nos episcopalis civitatis titulo decorati, illiusque capitulum septemdecim canonicatus, totidemque præbendas, ac dignitates archipresbyteratum præfatum, archidiaconatum, præposituram, et decanatum, nec non quatuor mansionariatus, et quatuor perpetua simplicia, personalem tamen risidentiam requirentia, beneficia ecclesiastica consortialatus nuncupata, pro totidem cleri-

cis, seu presbyteris in ea respective obtinentibus compositum, qui, et quæ, sicut etiam accepimus, pariter de simili jure patronatus præfati Francisci ducis existunt, quosque, et quæ, ac dictam collegiatam ecclesiam collegialitatis, et illorum respective titulum collativum, denominationem, naturam, et essentiam eadem apostolica auctoritate pariter perpetuo supprimimus, et extinguimus, illisque sic supressis, et extinctis in ecclesiam cathedralem Carpensem eisdem modo et forma, ac cum eisdem episcopalibus insigniis, præeminentiis, et prærogativis, quibus cæteri episcopatus ducatus Mutinæ, non tamen titulo oneroso acquisitis fruuntur, et gaudent cum omnimoda jurisdictione episcopali in præfata civitate Carpense, dicta apostolica auctoritate etiam perpetuo erigimus.

Constitutio diœcesis Carpensis.

§. 4. Pro diœcesi vero episcopatus Carpensis, ubi novus episcopus semper residere debebit Nos loca, et oppida infrascripta videlicet = Sancti Basilii in s. Martino = Sancti Laurentii in Gargallo = Sancti Petri in Limidi = Sancti Nicolai in Cortile = Sanctæ Juliæ in Migliarina = Sanctæ Mariæ in Pantano = Sancti Martini da Secchia = Sancti Pauli in Budrione = Sanctæ Mariæ in Fossoli = Sanctæ Catharinæ in Rovereto = Sanctæ Crucis in Pozzolo = Sanctæ Agathæ in Cibino = Sanctæ Mariæ ad Nives in Quartivolo = Sancti Joannis Baptistæ in Plebania Trebij respective nuncupata cum omnibus, et singulis aliis ecclesiis, vicariis, parochialibus, beneficiis, monasteriis, conventibus, clero, personis, sæcularibus, et regularibus in præfata civitate Carpense, ac præfatis locis, et oppidis existentibus, et commorantibus, ita ut præfata civitas Carpensis, ac loca, et oppida præfata cum omnibus, et singulis, ut præfertur, expressis in posterum subjecta sint episcopo Carpensi, prout hactenus subjecta fuerunt archipresbytero supradicti archipresbyteratus, tamquam ordinario ejusdem civitatis Carpensis, illiusque diœcesis nullius eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo adjudicamus, assignamus, et constituimus.

Dignitates capituli statuuntur, et canonicatus, præbendæ, ac mansionariatus.

§. 5. Ac archidiaconatum dictæ collegiatæ ecclesiæ in cathedralem, ut præfertur erectæ in dignitatem post pontificalem majorem, qui omnibus præeminentiis, quæ de jure debentur gaudeat, habeatque pro sua præbenda eos redditus, quos usque adhuc percepit ejusdem collegiatæ ecclesiæ in cathedralem ecclesiam per Nos, ut præfertur, erectæ archidiaconus, ceteras vero dignitates, canonicatus, et præbendas, mansionariatus, et beneficia præfata, ut præfertur, suppressa, et extincta in totidem dignitates, ac respective canonicatus, et præbendas, mansionariatus, et beneficia præfata, ut præfertur, suppressa, et extincta consortialatus etiam nuncupanda præfatæ collegiatæ ecclesiæ in cathedralem, ut præfertur, erectæ subrogatum, et subrogatos, ac subrogata, cum facultate eisdem capitulo, et canonicis præfatis condendi statuta ab ordinario approbanda, ac gaudendi privilegiis ad instar aliarum cathedralium ecclesiarum, non tamen titulo oneroso acquisitis præfata apostolica auctoritate, etiam perpetuo declaramus.

Dos mensæ episcopalis.

§. 6. Pro decenti vero novi episcopi Carpensis, ejusque in episcopatu Carpense successorum substentatione fructus ejusdem archipresbyteratus sic, ut præfertur, suppressi, et extincti ad quadringenta circiter scutorum monetæ Romanæ annuatim, ut etiam accepimus, ascendentes, nec non aliam annuam summam sexcentorum scutorum monetæ præfatæ, quam præfatus Franciscus dux ex suo ducali ærario constituit respective dicta apostolica auctoritate assignamus, usque dum nova mensa episcopalis Carpensis deiceps erigenda de alio æquivalenti ecclesiastico perpetuo redditu ab eodem Francisco duce provisa fuerit, ac etiam pro decenti novi episcopi Carpensis, ejusque in episcopatu præfato successorum habitatione solemnem donationem ab eodem Francisco duce in perpetuum factam unius partis sui palatii ducalis, quod in eadem civitate Carpensi in episcopalem civitatem, ut præfertur, erecta existit juxta chirographum ipsius Francisci ducis manu signatum, tum die decima martii, tum vicesima sexta maii respective mensium ejusdem currentis anni apostolica auctoritate præfata confirmamus, et approbamus.

Jus nominandi episcopum ducibus reservatur, injuncto tamen onere subjiciendi archiepiscopo Bononiensi.

§. 7. Nec non jus nominandi, seu præsentandi a præfato Francisco duce, ejusque in ducatu præfato successoribus infra tempus a jure præfixum Nobis, et pro tempore existentibus Romanis pontificibus personam idoneam ad ecclesiam episcopalem Carpensem primæva erectione vacantem, tam pro prima vice, ac etiam in posterum, et in futuris illius vacationibus, ea tamen lege, ut tam episcopus Carpensis primo instituendus, quam ejus in episcopatu

hujusmodi successores omnes ordinariæ archiepiscopi pro tempore existentis Bononiensis jurisdictioni, uti eorum metropolitano subjecti sint, et esse debeant, salvo tamen semper jure patronatus præfato Francisco duci, ejusque in ducatu præfato successoribus, prout hactenus dictus Franciscus dux gavisus fuit super omnibus, et singulis ejusdem collegiatæ ecclesiæ Carpensis in cathedralem ecclesiam, ut præfertur, erectæ dignitatibus, canonicatibus, et præbendis, mansionariatibus, et beneficiatis præfatis clementer admittimus.

Clausulæ salutares pro plena constitutionis executione, et observantia.

§. 8. Decernentes easdem præsentes semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum firmiter, et inviolabiliter observari debere, et nullo umquam tempore ex quocumque capite, vel causa qualibet quamtumvis juridica, et legitima, etiam ex eo quod causæ, propter quas eædem præsentes emanarunt adductæ, verificatæ, et justificatæ non fuerint de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, aut intentionis Nostræ, seu quopiam alio quamtumvis magno, substantiali, inexcogitato, et inexcogitabili, ac specialem, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu, seu etiam, quod in præmissis, eorumque aliquo solemnitates, et quævis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite de jure, vel facto, seu statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimæ, totalisque læsionis, aut quocumque alio colore, prætextu, aliave ratione, vel causa, etiam quamtumvis justa, rationabili, legitima, juridica, pia, privilegiata, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate Nostra, aut aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari posset, notari, impugnari, invalidari, retractari, et in jus, vel controversiam revocari, aut ad viam, et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ, vel justitiæ remedium impetrari, seu quomodolibet, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, et impetrato, vel emanato quempiam uti, seu se juvari in judicio, vel extra illud posse; neque easdem præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus per quascumque literas, et constitutiones apostolicas, aut cancellariæ apostolicæ regulas, quandocumque etiam in crastinum assumptionis Nostræ, et successorum Nostrorum Romanorum pontificum ad summi apostolatus apicem, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ex quibuslibet causis, et sub quibuscumque verborum expressionibus, tenoribus, et formis, ac cum quibuslibet clausulis, et decretis, etiamsi in eis de eisdem præsentibus earumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat editas, vel in posterum edendas comprehendi; sed semper, et omnino ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas esse, et fore.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 9. Sicque, et non alias, per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, vice legatos, dictæque Sedis nuncios, aliosve quoscumque quavis auctoritate, potestate, facultate, prærogativa, ac privilegio fungentes, ac honore, et præeminentia fulgentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate in quocumque judicio, et in quacumque instantia judicari, et definiri debere, irritum quoque decernimus, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus quatenus opus sit, Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, aliisque in contrarium præmissorum quomodolibet, etiam in synodalibus, provincialibus, generalibusque, et universalibus conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, pro tempore concessis, et con-

cedendis: quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quælibet alia, etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent eisdem præsentibus plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime ad præmissorum effectum specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide hac vice dumtaxat motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus harum serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Præceptum de inscribendis redditibus ecclesiæ in libris cameræ.

§. 11. Volumus autem, quod ecclesia cathedralis Carpensis per Nos, ut præfertur juxta ejus redditus de more taxari ad florenos auri quingentos, et in libris cameræ apostolicæ describi debeat, quodque in executore pro executione earumdem præsentium præfatus Josephus Maria episcopus cum facultate subdelegandi deputetur, et earumdem executione peracta capitulum, et canonici præfati infra octiduum vicarium capitularem eligere debeant, et attento quod in dicta collegiata in cathedralem ecclesiam, ut præfertur, erecta præbendæ theologalis, ac pœnitentiaria non reperiantur, et in seminario puerorum ecclesiastico Carpensi quatuor tantummodo alumni tunc existentis archipresbyteri servitio addicti existant mandamus, ut statim ac vacaverint in eadem ecclesia in cathedralem, ut præfertur, erecta duo ex præfatis canonicatibus ex ipsis non solum theologalis, sed etiam pœnitentiaria præbendæ præfatæ erigantur, ac in seminario præfato ad præscriptum concilii Tridentini alumnorum numerus augeatur conscientiam novi episcopi Carpensis super hoc onerantes.

Archidiaconatus prima dignitas capituli declaratur.

§. 12. Volumus etiam, quod archidiaconatus præfatus in dignitatem post pontificalem majorem præfatæ ecclesiæ cathedralis Carpensis, ut præfertur erectæ, semper, et quandocumque dum ille vacaverit a Romano pontifice pro tempore existente ad nominationem præfati Francisci moderni Mutinæ ducis, ejusque in ducatu Mutinæ successorum conferri debeat.

Sanctio pœnalis

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ declarationis, suppressionis, extinctionis, erectionis, adjudicationis, assignationis, constitutionis, declarationis, confirmationis, approbationis, admissionis decreti, ac derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo nono, kalendis decembris pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXXVI.

Dat. die 7 decembris 1779. Anno V.

Indultum, ut studentes, seu gradus suscipientes in sacræ theologiæ facultate in universitate oppidi, et civitatis Palensis Lascurrensis diœcesis omnibus apostolicis privilegiis fruantur.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Procemium

§. 1. Ex injuncto Nobis divinitus pastoralis sollicitudinis munere sacrarum literarum, et præsertim theologicæ facultatis studia inter Christifideles potissimum in sortem Domini vocatos, opportunis rationibus excitare, et promovere satagimus, ac ut debitus virtuti honor rependatur libenter providemus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, religionis decus, et incrementum, ac catholicæ fidei præsidium cognoscimus in Domino expedire.

Expositio precum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis super fecerunt dilecti filii universitas in oppido civitate nuncupato Palensi Lascurrensis diœcesis provinciæ Bearniæ erecta, quod alias cl. mem. Ludovicus XV. dum vixit Galliarum rex christianissimus cleri, et populi dictæ provinciæ petitionibus obsecundans; illiusque incolarum commoditatibus, et utilitatibus prospicere cupiens erectioni dua-

rum facultatum, utriusque nempe juris, canonici, et civilis ad artium liberalium in præfato oppido civitate nuncupato assensum suum præbuit, quæ post modum inibi erectæ, et institutæ fuerunt, ac etiam fel. rec. Benedictus pp. XIII. prædecessor Noster supplicationibus sibi memorati Ludovici regis christianissimi nomine porrectis annuens omnia privilegia, quibus ex apostolica concessione cæteræ universitates in Galliarum regni fines consistentes utuntur, fruuntur, et gaudent, tum duabus sic erectis facultatibus, tum eis, qui eisdem studuissent, indulsit, et concessit, prout in literis in simili forma Brevis die xii martii anni MDCCXXV. hisce desuper expeditis plenius continetur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, nuper venerabilis frater episcopus Lascurrensis, et prædicta universitas charissimum in Christo filium Nostrum Ludovicum XVI. Galliarum regem christianissimum erectionem sacræ theologiæ facultatis rogassent, illamque erigi posse obtinuerint, prout revera fuit deinde erecta, exponentes præfati hujusmodi erectionem auctoritate Nostra apostolica approbari, ac eos, qui sacræ theologiæ sedulam operam navaverint, et exacto hujusmodi studii cursu ad doctoratum, aliosve gradus, ac etiam magisterium in eadem sacra theologia promoti fuerint eisdem privilegiis, quibus in ipsis universitatibus studiorum generalium dictæ facultati vacantes, aut ad doctoratus gradus, et magisterium hujusmodi, et præcipue in universitate Tolosana in ea promoti ex concessionibus apostolicis fruuntur, donari, ac similiter frui posse plurimum desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, ac ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur ipsam universitatem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et illius singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium concilii Tridentini interpretum, qui audito prius episcopo Lascurrensi, narrata attenderunt, consilio, petitum indultum auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, et impertimur; ita ut, qui supradicto sacræ theologiæ studio operam dederint, quive doctoratus, aut baccalaureatus, aut licentiati, aliosve scholasticos gradus, vel etiam magisterium, servatis servandis, in eadem sacra theologia receperint, omnibus, et singulis etiam habilitationis ad beneficia ecclesiastica assequenda, quibus alii, qui sacræ theleogiæ student, aut dictos gradus in præfati regni Galliarum, et signanter Tholosana studiorum generalium universitatibus recipiunt, ex quibusvis concessionibus apostolicis quomodolibet utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt, et poterunt in futurum pari modo, et absque ulla prorsus differentia, uti, frui, potiri, et gaudere debeant, et valeant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes ipsas præsentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et sinodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non quatenus opus sit quibusvis, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo, ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vii decembris MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 11 decembris 1779 Anno V.

CCXXXVII.

Extensio indulti alias a S. S. concessi sub die xviii. aprilis MDCCLXXVI. super immunitate ecclesiastica militum crimine desertionis reorum, ad milites aliis excessibus reos.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit carissimus in Christo filius Noster Victorius Amadeus Sardiniæ rex illustris, quod alias illius precibus Nobis hisce desuper humiliter porrectis annuendo per Nostras literas in simili forma Brevis die xviii. aprilis MDCCLXXVI expeditas venerabilibus fratribus archiepiscopis, et episcopis civitatum, et diœcesum sub sui dominio existentium facultatem milites reos desertionis a quibusvis ecclesiis, et locis immunibus dictarum civitatum, et diœcesum extrahendi, ac illos sub certis tunc expressis conditionibus, et formis consignandi suis respectivis præfectis tribuimus, et impertiti sumus, quodque cum facultas hujusmodi ad milites dumtaxat desertionis reos, esset cohibita, satis ea non fuit ad coercendam militarem arrogantiam; spes siquidem ecclesiastici asyli in causa erat cur ab aliis militaribus excessibus milites se se haud abstinerent, hinc turbationes, hinc etiam nova delicta non solum adversus militarem disciplinam, verum etiam ad frustrandam eam sollicitudinem, quam ipse ad conservandam inter suos subditos quietem, et tranquillitatem jugiter impendere non desistit. Cum autem hisce incommodis aliquod remedium afferre plurimum desideret, Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere dignaremur.

Tenor concessionis

§. 2. Nos igitur ipsum Victorium Amadeum regem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, ejusque votis, quantum cum Domino possumus, annuere cupientes, facultatem venerabilibus fratribus archiepiscopis, et episcopis civitatum, et diœcesum sub dominio memorati Victorii Amadei existentium per prædictas Nostras apostolicas literas die xviii. aprilis MDCCLXXVI in simili forma Brevis expeditas pro militibus dumtaxat desertionis crimine reis ad omnes alios milites, qui aliquod delictum adversus militarem disciplinam, vel aliter commiserint, servatis tamen omnibus, et singulis conditionibus in memoratis literis expressis, auctoritate Nostra apostolica harum serie extendimus, et ampliamus, seu de novo concedimus, et indulgemus, nisi tamen levi crimine sint noxii, tunc quippe ad insulam Sardiniæ transmitti non posse, sed prævia levi pœna, suis signis dumtaxat restitui debeant, earumdem serie decernimus, et declaramus. Præterea cum non sine aliqua animi Nostri tristitia acceperimus, nonnullos inter milites prædictos, qui jam ob deserta signa ad ecclesias, et loca immunia confugerunt, quique ab eis juxta memoratarum literarum formam extracti, ac militaribus copiis in Sardiniæ insula existentibus fuerunt conscripti, hinc audaces evadere, quia in eos animadverti non posse putant, nisi eos denuo ad militiam restituendo, et ideo sub spe ecclesiasticæ immunitatis nedum semel, sed etiam iterum, ac tertio castra deserunt, aliosque excessus committunt. Quamvis tamen ecclesia omnes amanter complectatur, ac patrocinetur, qui ad eam confugiunt, eos tamen, qui sua clementia, ac charitate abutuntur repellit, non ut perdat, sed ut corrigantur, ne ex illius patrocinio aliquod incommodum publicæ incolumitati, ac saluti derivetur, auctoritate prædicta harum serie decernimus, ac declaramus, quod in eos milites, qui aut in desertionis, aut in alio crimine recidivi fuerint detecti, quique ad ecclesiam confugerunt, postquam denuo modis, ac formis in dictis literis expressis fuerint ab ecclesiis, aliisque locis immunibus extracti, animadverti possit juxta diversam patratorum criminum malitiam carcere etiam, vel catena compescendos, sine tamen ulla sanguinis effusione, et dummodo ne virgis, aut baculo plectentur.

§. 3. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et Sedis apostolicæ nun- Clausula sublata, et decretum irritans.

cios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac in universalibus, provincialibusque conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die undecima decembris millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXXVIII.

Dat. die 17. decembris 1779 Anno V.

Concessio indulgentiæ plenariæ ad septennium asseguendæ ab eis, qui oraverint pro hæresum extirpatione, quo tempore missionarii mittuntur ex ordine Prædicatorum.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis salutem, et apostolicam benedictionem.

Tenor concessionis

§. 1. Cœlestium munerum thesauros, quorum dispensatores esse Nos voluit Altissimus, libenter erogamus, cum ad religionis incrementum, et animarum salutem profuturos speramus. Cum itaque sicut accepimus, nonnulli fratres ordinis Prædicatorum, de ordinariorum, et superiorum licentia, in diversas christianæ reipublicæ provincias ad procurandam fidelium salutem mitti soleant: Nos eorumdem fratrum pietatem, omniumque, ad quos illi mittentur, devotionem confovere, atque augere cupientes: omnibus, et singulis fratribus prædictis, ac aliis utriusque sexus Christifidelibus, ad quos mittendi accesserint, Nostram, et apostolicam benedictionem per præsentes impertimur; iisdemque vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui pro S. R. E. exaltatione, principum christianorum unione, infidelium conversione, ac hæresum extirpatione, prout unicuique suggerit devotio, ad Deum preces effuderint, plenariam, una vice tantum, tempore uniuscujusque missionis, omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus ad septennium, quoad Indias vero ad quindecim annos, tantum valituris.

Gratia gratis datur.

§. 2. Volumus autem, ut, si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint; utque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima septima decembris millesimo septingentesimo septuagesimo nono, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXXXIX.

Dat. die 17 decembris 1779. Anno V.

Concessio indulgentiæ plenariæ ad septennium, et quoad Indias per quindecim annos, assequendæ ab eis, qui recitaverint Rosarium beatæ Mariæ virginis.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis salutem, et apostolicam benedictionem.

Tenor concessionis.

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui hora sibi assignata Rosarium beatæ Mariæ virginis devote recitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam, semel dumtaxat in anno, omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, quam etiam animabus Christifidelium, quæ Deo in charitate conjunctæ ab hac luce migraverint per modum suffragii applicare possint misericorditer in Domino concedimus.

Derogatio contrariorum, et fides habenda transumptis.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus ad septennium, quoad Indias vero ad quindecim annos tantum valituris. Volumus autem, ut si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum, detur, aut sponte oblatum recipiatur præsentes nullæ sint; atque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xvii decembris MDCCLXXIX, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXL.

Dat. die 17 decembris 1779. Anno V.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ tempore celebrationis anniversariorum in ecclesiis fratrum, et monialium ordinis Prædicatorum.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam

Tenor declarationis, et ampliationis privilegii.

§. 1. Cum sicut pro parte dilecti filii Balthasaris de Quinoñes magistri generalis ordinis fratrum Prædicatorum Nobis nuper expositum fuit, in singulis ecclesiis fratrum, et monialium dicti ordinis quatuor quotannis anniversaria, unum scilicet pro omnium, et singulorum fratrum, et monialium dicti, ac etiam tertii ordinis sancti Dominici defunctorum die decima mensis novembris: secundum pro eorumdem fratrum, et monialium, parentum, ac consanguineorum, et affinium defunctorum refrigerio die quarta mensis februarii; et alterum in suffragium animarum familiarium, et benefactorum ejusdem ordinis die quinta mensis septembris; nec non reliquum in suffragium animarum Christifidelium in ecclesiis, et cœmeteriis tam fratrum, quam monialium dicti ordinis sepultorum die duodecima mensis julii, seu aliis immediate sequentibus respective diebus non impeditis celebrari consueverint, Nos, ut opus tam pium majori cum fructu fiat, et ad augendam fratrum, et monialium devotionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti; ac supplicationibus dicti Balthasaris de Quinoñes magistri generalis nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; omnibus, et singulis fratribus dicti ordinis in sacro presbyteratus ordine constitutis, qui celebraverint, plenariam, aliis vero fratribus dicti ordinis non celebrantibus, nec non monialibus prædictis vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui missæ, seu officio defunctorum in ecclesiis prædictis anniversariorum hujusmodi diebus celebrandis devote interfuerint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, quam etiam animabus prædictorum defunctorum, quæ Deo in charitate

conjunctæ ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut, si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum, detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint; utque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xvii decembris MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quinto.

CCXLI.

Dat. die 18 decembris 1779 Anno V.

Concessio indulgentiæ plenariæ ad septennium assequendæ ab eis, qui die decima quinta mensis septembris visitaverint aliquam ex ecclesiis tam fratrum, quam monialium ordinis Prædicatorum a primis vesperis usque ad occasum solis.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis salutem, et apostolicam benedictionem.

Tenor concessionis.

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti; ac supplicationibus dilecti filii Balthasaris de Quinoñes ordinis fratrum Prædicatorum magistri generalis nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis tam fratrum, quam monialium dicti ordinis ubicumque existentem die decima quinta mensis septembris a primis vesperis, usque ad occasum solis diei hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus ad septennium tantum valituris.

Prohibitio ne quid recipiatur pro expeditione literarum.

§. 2. Volumus autem, ut, si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum, detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint; utque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die xviii. decembris MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quinto.

CCXLII.

Dat die 22. decembris 1779 Ann. V.

Concessio indulgentiæ plenariæ in exercitiis spiritualibus peragi solitis a fratribus, et monialibus ordinis Prædicatorum in memoriam quadraginta dierum quibus Dominus Jesus Christus fuit in deserto.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam

Tenor concessionis

§. 1. Exponi nuper fecit dilectus filius Balthasar de Quinoñes magister generalis ordinis fratrum Prædicatorum, quod in multis conventibus, et monasteriis dicti ordinis consuetum est, ut tam fratres, quam moniales eorumdem conventuum, et monasteriorum quotannis in aliquod cubiculum sibi a superioribus assignatum secedant, ibi per quadraginta dies diversis exercitiis spiritualibus alternative, nempe orationibus, mortificationibus, corporis flagellationibus, seu disciplinis, et aliis, in memoriam quadraginta dierum, quibus Dominus Noster Jesus Christus in deserto fuit, magna cum devotione, et silentio vacant. Nos igitur devotionem hujusmodi cœlestibus Ecclesiæ thesauris, quorum dispensatores a Domino constituti sumus, confovere volentes, ac

supplicationibus ejusdem Balthasaris de Quinoñes magistri generalis nomine Nobis super hoc similiter porrectis inclinati; omnibus, et singulis tam fratribus, quam monialibus dicti ordinis, qui per prædictos quadraginta dies piis hujusmodi exercitiis semel quotannis operam dederint, qua vice id egerint, easdem indulgentias, peccatorum remissiones, ac pœnitentiarum relaxationes, quas fel. rec. Paulus pp. V. prædecessor Noster fratribus, et monialibus prædictis, aliorumque ordinum, quæ per decem dierum spatium spiritualibus exercitiis incumbunt, concessit, apostolica auctoritate tenore præsentium misericorditer in Domino concedimus.

Derogatio contrariorum, et fides habenda transumptis

§. 2. Non obstantibus Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Præsentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut, si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum, detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint, utque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xxii. decembris MDCCLXXIX. pontificatus Nostri anno quinto.

CCXLIII.

Dat. die 10. januarii 1780 Ann. V.

Convitricibus congregationis sanctæ Crucis in via la *Longara* de urbe indulgetur, ut consequi valeant subsidia dotalia pro monachatu destinata per confraternitates urbis prædictæ destribui solitas.

Dilecto filio Nostro in alma urbe vicario in spiritualibus generali.

Pius PP. VI.

Dilecte fili Noster salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Cum sicut dilectæ in Christe filiæ convictrices congregationis Oblatarum monasterii sanctæ Crucis in via vulgo la *Longara* de urbe Nobis nuper exponi fecerunt, tametsi ipsæ in congregatione præfata non aliud, quam perseverantiæ votum emittant, nihilominus puellas tam de præsenti eidem congregationi adscriptas, quam in posterum adscribendas ad dotes, sive subsidia dotalia, quæ per archiconfraternitates, confraternitates, aliaque loca pia, et personas dictæ urbis ad effectum monachatus dispensari solent consequenda, atque obtinenda, habilitari, ac capaces reddi plurimum desiderant, quemadmodum puellis, quæ in aliis monasteriis, seu congregationibus Oblatarum, et præsertim monasteria, seu congregationes Oblatarum Camaldulensium nuncupatarum de eadem urbe recipiuntur, quæque licet pariter nullum inibi religionis votum emittant, ad dotes tamen, sive subsidia dotalia hujusmodi ex benigna prædecessorum Nostrorum dispensatione admitti consueverunt; Nobis propterea dictæ exponentes humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur dictas exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, ac quorumcumque testamentorum, aliarumque etiam ultimarum voluntatum, ac dispositionum tenores, et alia quæcumque etiam spe-

cificum et individuam mentionem, et expressionem requirentia præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium congregationi episcoporum, et regularium præpositorum, attenta tui relatione, consilio, circumspectioni tuæ per præsentes committimus, et mandamus quatenus convictricibus prædictis, ut ipsæ dotes, et subsidia dotalia pro monachandis destinata a quibuscumque archiconfraternitatibus, confraternitatibus, aliisque locis piis urbis prædictæ, ac personis quibusvis, ad quas dotium, et subsidiorum dotalium hujusmodi dispensatio, seu distributio nunc spectat, et pro tempore spectabit consequi, et obtinere libere, licite, et valide possint, ac valeant; ita tamen, quod eadem congregatio in forma juris valida se obliget de restituendo dictas dotes a locis piis ipsis exponentibus oblatas in casu non perseverantiæ auctoritate apostolica pro tuo arbitrio, ac prudentia concedas, ac indulgeas, dictasque convictrices ad præmissa habilites, ac habiles, et capaces declares.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus quorumvis testatorum, et piorum largitorum etiam ultimis voluntatibus, et dispositionibus, quas propter præmissa sufficienter, et expresse commutamus, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non archiconfraternitatum, confraternitatum, aliorumque locorum piorum prædictorum, et aliis quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Cæterum per præsentes non intendimus supradictam congregationem in aliquo approbare. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima januarii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXLIV.

Dat. die 12 januarii 1780 Anno V.

Supprimitur conventus fratrum B. M V. de monte Carmelo terræ Sorraniæ Parmensis diœcesis, ejusque bona applicantur orphanotrophio ejusdem terræ.

Venerabili fratri episcopo Parmensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium.

§. 1. In supremo militantis Ecclesiæ solio per ineffabilem divinæ clementiæ abundantiam, meritis licet imparibus, constituti, ac Nobis concreditum pastoralis sollicitudinis officium, quantum in Domino possumus omni ex parte implere satagentes, providentiæ Nostræ intuitum ad ea omnia intendere non omittimus, quæ ad regularem præsertim disciplinam inter personas sub suavi religionis jugo Deo proprius famulantes conservandam, restaurandamque, ac ad animarum salutem spectare dignoscimus, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Hispaniarum infans refert quomodo monastica observantia neglecta continuo fuerit in conventu, cujus suppressionem expostulat.

§. 2. Sane exponi Nobis nuper fecit dilectissimus in Christo filius Noster Ferdinandus regius Hispaniarum infans, quod in terra Sorraniæ Parmensis diœcesis conventus ordinis fratrum beatæ Mariæ de monte Carmelo congregationis Mantuanæ existit, qui juxta tui relationem nunquam fuit de observantia, ac in eo ob tenues redditus requisitus ab apostolicis constitutionibus religiosorum numerus residere minime potuit; ac ipsi propterea impares fuerunt, regularem observantiam in suum candorem retinere, ac animarum saluti juxta illius instituti regulas efficaciter incumbere, eamque promovere.

Flagitat æque ut ejus bona concedantur orphanotrophio eodem in loco existenti.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, in eadem terra Sorraniæ jam fundatum reperiatur orphanotrophium nullius quasi census, utile vero, ac proficuum foret terræ prædictæ quoties, prævia memorati conventus omnimoda suppressione, illius

redditus, jura, et actiones orphanotrophio prædicto unirentur, ac incorporarentur, illique revera uniri, ac incorporari memoratus Ferdinandus summopere desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Annuit utrique preci pontifex, dato munere executionis episcopo diœcesano.

§. 4. Nos igitur justis votis assensum esse præbendum, justisque petitionibus aures accommodandas, præsertim cum illorum, apud quos auctoritatem Nostram interponimus, dignitas, ac propria virtutum merita fiduciam dant, eorum spectatæ in hanc sanctam Sedem voluntatis, fidei, ac devotionis obtinendi incrementum, intelligentes, et ipsius Ferdinandi votis, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut memoratum conventum fratrum ordinis beatæ Mariæ virginis de monte Carmelo in terra Sorraniæ hujus Parmensis diœcesis existentem auctoritate Nostra apostolica supprimas, et extinguas, ac suppressum, et extinctum esse declares, et subinde omnia dicti conventus sic suppressi bona, redditus, jura, actiones, ac missarum, aliorumque onera orphanotrophio memorato dicta auctoritate unias, et adnectes, et ad illud transferas, applices, et appropries, ac incorpores, et præterea præcipias, et mandes, ut missarum, aliorumqne onera, quibus dictus conventus gravatus reperitur, ex redditibus prædictis adimpleantur, et adimpleri debeant; utque insuper annua scuta centum quinquaginta conventui fratrum ordinis prædicti Parmæ existenti per orphanotrophium prædictum præstentur, decernas, eademque auctoritate declares.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus, quatenus opus sit quorumcumque testatorum, qui missarum, aliorumque onera in ecclesia dicti conventus adimplenda reliquerunt, etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, nec non apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, ac ordinis, et conventus prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, expressio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die duodecima januarii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 19. januarii 1780 Anno V.

CCXLV.

Confirmatur fundatio seminarii clericorum in civitate Chelmensi facta.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proœmium

§. 1. Præcipuæ summi Ecclesiæ catholicæ pastoris partes sunt in iis omne studium, operamque impendere, per quæ religioni, et bonis artibus consulatur.

Expositio precum super peracta seminarii erectione in dioecesi Chelmensi.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit venerabilis frater Maximilianus episcopus Chelmensis ritus Rutheni, quod ipse pro eximio, quo flagrat catholicæ religionis, et ecclesiasticæ disciplinæ zelo, seminarium clericorum in sua diœcesi fundavit, attributis pro ejusdem dote fructibus centum mille florenorum monetæ Poloniæ, et electis in regentem, professores, et procuratores ejusdem seminarii monachis ordinis sancti Basilii magni provinciæ Lithuaniæ. Cum autem ad evertenda incommoda, quæ ad hujusmodi fundationem labefactandam insurgere aliquando possent, electionem monachorum hujusmodi in regentem, professores, et procuratores dicti seminarii, ut præfertur, factam confirmare, ac alias, ut infra, a Nobis provideri summopere cupiat; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatur erectio, et canonice facta declaratur.

§. 3. Nos igitur ejusdem Maximiliani episcopi erga Dominicum gregem sibi commissum diligentiam, studium, animique contentionem plurimum in Domino commendantes, eumque specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium negotiis propagandæ fidei præpositorum consilio, fundationem seminarii clericorum hujusmodi, nec non electionem regentis, professorum, et procuratorum ejusdem seminarii in personas monachorum prædicti ordinis sancti Basilii magni provinciæ Lithuaniæ a memorato Maximiliano episcopo, ut præfertur, factas auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus, et sanamus.

Ejus perpetuo regimini consulitur.

§. 4. Præterea, ut dicti seminarii regimen apud eosdem monachos in perpetuum permaneat, et summa ab eodem Maximiliano episcopo pro fundatione hujusmodi erogata, eidemque seminario attributa nullo unquam tempore in alios usus converti, aut ullo modo a suis in dicto episcopatu successoribus amoveri possit statuimus, decernimus, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem literas semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et apostolicæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dictæ ecclesiæ Chelmensis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona januarii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno quinto.

Dat. die 1 februarii 1780 Anno V.

CCXLVI.

Subrogatur archiepiscopus Remensis in locum episcopi Suessionensis ad supprimenda monasteria monachorum Cœlestinorum in civitate, et diœcesi Suessionensi existentia etc.

Venerabili fratri archiepiscopo Remensi,

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Memorantur quæ fuerint præcepta a Clemente XIV circa suppressionem monachorum Cœlestinorum in Galliæ regno.

§. 1. Alias, cum pro parte claræ memoriæ Ludovici XV., dum vixit Francorum regis christianissimi felicis recordationis Clementi pp. XIV. prædecessori Nostro delatum fuisset, in domibus monachorum Cœlestinorum existentibus in regno Galliarum regularem disciplinam ita esse collapsam, ut nihil ex iis ornamenti, et utilitatis, plurimum vero detrimenti, offensionis, et scandali in christianum populum redundaret, omnemque reformationis spem sublatam fuisse, pro pastoralis officii debito, piissimis ejusdem Ludovici regis votis annuendo; facultatem venerabilibus fratribus archiepiscopis, et episcopis regni Galliarum concessit ad annum duraturam, ut tamquam ejus, et apostolicæ Sedis delegati domos monachorum Cœlestinorum in suis respective diœcesibus existentes visitarent, ac sedulo inquirerent, si qui pravi usus, damnandæque consuetudines irrepsissent, et opportuna remedia adhiberent: quod si vacuum prorsus, et irritum compertum fuisset, quodcumque instaurandæ regularis disciplinæ studium, et conatum, modumque excogitarent, ac viam proponerent, qua eidem Clementi prædecessori communicata, illud deinde de prædictis monasteriis, vel omnibus, vel aliquibus, deque ejusdem ordinis personis decerni posset; quod divino cultui, Christifidelium bono, ac eorumdem monachorum conscientiæ tranquillitati magis profuturum videretur, ac alias, prout in ipsius Clementis prædecessoris desuper in simili forma Brevis die prima martii 1773. expeditis literis, quarum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, fusius continetur.

Eorum suppressionem præcepit etiam pontifex commisso munere episcopo Suessionensi

§. 2. Cum autem venerabilis frater modernus episcopus Suessionensis Nobis exposuerit, quod earumdem literarum vigore ea, qua par est, diligentia, zelo, et charitate visitatio prædicta a se peracta fuerit monasterii de Ville Neuve nuncupati in ipsa civitate Suessionensi, monasterii sanctæ crucis d'Offemont nuncupati, et monasterii sancti Petri a la Chart pariter nuncupati in sua Suessionensi diœcesi existentium, et quamvis omne studium, omnemque curam adhibuerit, ut viginti sex monachos familias dictorum trium monasteriorum constituentes, et juxta præscripta in capitulo generali ejusdem ordinis in dictorum respective monasteriorum filios declaratos ad regularis disciplinæ observantiam revocaret, omnia tamen in irritum cesserunt, quippe quia ipsi monachi monitis, consiliisque hujusmodi dictorum potius monasteriorum suppressionem præferendam esse duxerunt; serio itaque perpensis omnibus in visitationibus hujusmodi ab eo gestis, consideratisque universis rerum, et personarum circumstantiis, cum spes omnis deficeret restituendi in iisdem monasteriis regularem vivendi rationem per Nostras literas in simili forma Brevis die xxx. septembris anni MDCCLXXVIII. expeditas supprimendi, ac extinguendi monasteria prædicta cum certis tunc expressis conditionibus, et modis, et latius in iisdem prædictis literis, quarum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, continetur.

Episcopus munus executioni committere non potuit, et alius executor ei propterea subrogatur.

§. 3. Verum cum ob nonnullas supervenientas causas, ac rationes memoratus episcopus Suessionensis a literarum prædictarum executione se abstinere duxerit; Nobisque propterea carissimus in Christo filius Noster Ludovicus Francorum rex christianissimus exponi fecerit, quod ipse fraternitatem tuam in locum memorati episcopi Suessionensis ad effectum dumtaxat monasteria prædicta in diœcesi Suessionensi existentia supprimendi, cæteraque omnia exequendi in memoratis literis expressa subrogari summopere desiderat. Hinc Nos memorati Ludovici regis christianissimi votis annuere cupientes, ac supplicationibus hujusmodi inclinati, fraternitati tuæ facultatem, atque potestatem monasterium de Ville Neuve nuncupatum in civitate Suessionensi, monasterium sanctæ crucis de Offemont nuncupatum, et monasterium sancti Petri a la Chart pariter nuncupatum monachorum Cœle-

stinorum in prædicta Suessionensi diœcesi existentia supprimendi, ac omnem regularem eorum qualitatem perpetuo in eis extinguendi auctoritate apostolica tenore præsentium tribuimus, et impertimur. Tibique, ut omnia bona tam stabilia, quam mobilia, semoventia, jura, et actiones ad monasteria hujusmodi quomodolibet spectantia, et pertinentia cujusvis generis, et speciei existant in alios pios usus, in ipsa tamen diœcesi Suessionensi, assignare, et applicare libere, ac licite possis, et valeas auctoritate, et tenore prædictis concedimus, ac indulgemus.

Consulitur personis monachorum integram constituentium familiam monasteriorum supprimendorum.

§. 4. Quod vero attinet ad personas viginti sex monachorum integram familiam dictorum monasteriorum constituentium, ut ipsis, vel permanendi, quoad vixerint, extra claustra sui ordinis in habitu presbyterorum sæcularium, et sub obedientia diœcesani loci, in quo morari contigerit, vel etiam si aliquis eorum pristini suæ vitæ instituti impense studiosus regularem, ac communem vitam sectari mavit, quam extra claustra in habitu presbyteri sæcularis degere, ei monasterium de Marcousis nuncupatum Parisiensis diœcesis, intra cujus septa religiose vivere possit concedendi facultatem tribuere possis, et valeas pari auctoritate, et tenore impertimur. Volumus autem, et earumdem tenore mandamus, quod ex fructibus, redditibus, et proventibus ejusdem monasterii tam illius priori, quam cæteris monachis prædictis, vel in memorato monasterio Marcousiensi, vel in habitu presbyterorum sæcularium extra claustra viventibus ea annua assignetur portio, quoad vixerint, duratura, quæ tuo arbitrio, et prudentia sufficiens, atque congrua judicabitur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes ipsas præsentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et Sedis apostolicæ nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate fungente scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 6. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, et ordinis, ac monasterii hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima februarii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno quinto.

CCXLVII.

Dat. die 1 februarii 1780 Anno V.

R. P. D. Passionei deputatur in commissarium apostolicum ad effectum se conferendi ad lacum Trasimenum, ibique tractandi cum deputatis magni ducis Hetruriæ de modo, quo canalis navigabilis aperiatur.

Dilecto filio magistro Benedicto Passionei in utraque signatura referendario, et venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium aquarum status pontificii negociis præpositorum a secretis.

Pius PP. VI.

Dilecte fili salutem, et apostolicam benedictionem

Proemium.

§. 1. Charitatis zelus, quo Nos, et dilectissimus in Christo filius Noster Petrus Leopoldus archidux Austriæ regius Bohemiæ princeps, ac magnus Hetruriæ sibi subjectæ dux erga populos Nostris respective temporalibus dominiis subjectos, ac inter se finitimos jugiter afficimur, Nos admonet, ut intentis studiis, ac sollicitudinibus, ea omnia, quæ iisdem populis utilia, et

commoda futura fore dignoscuntur, summopere curemus.

Memoratur deputatio congregationis ad referendum de statu aquarum et constructione canalis.

§. 2. Alias sane Nobis pro parte memorati Petri Leopoldi archiducis Austriæ, et magni ducis supplicatum fuit, ut illam aquarum lacus Trasimeni portionem, quæ nunc per illius ambitum exundat, illumque tenet, ad novum canalem navigabilem per Cortonensem suam provinciam dictam aquæ portionem derivantem construendum, ei benigne concedere dignaremur; quamobrem Nos hujusmodi supplicationibus obsecundare cupientes, quin tamen ullum detrimentum, aut damnum ex hujusmodi aquarum derivatione Nostris subditis oriretur, dilectum filium magistrum Ferrantem Loffredo in utraque signatura referendarium, et civitatis Nostræ Perusinæ, illiusque comitatus, et districtus gubernatorem in commissarium elegimus, et deputavimus, ut una cum dilectis itidem filiis canonico Pio Fantoni matheseos professore, ac Petro Paulo Qualeati ad faciem loci se conferret, ac omnibus diligenter juxta tunc præscriptas leges, et conditiones pensatis, quæ animadversa essent, ad Nos referri curasset, ut deinde, quæ forent opportuniora, statueremus, prout in literis in simili forma Brevis die xii aprilis anni MDCCLXXIX. expeditis, quarum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, fusius continetur.

Deputatio alterius commissarii apostolici ut accedat in rem præsentem, et consulet prout melius sibi videbitur.

§. 3. Verum cum nuper post maturiorem rerum considerationem compertum sit, magis proficuum utriusque status subditis futurum fore, ac etiam sumptibus parci, quoties canalis navigabilis prædictus inferius ad vallem *della Tresa* aperiatur, quam si ad locum *del Borghetto*, ut prius intendebatur, in prædicta memorati magistri Ferrantis in apostolicum commissarium deputatione incisus fuisset, ac insuper, memoratus Petrus Leopoldus archidux Austriæ, et magnus dux exundantes aquas torrentis Tresa in canalem cohibere magnopere exoptet, Nos, qui ejusdem Petri Leopoldi votis, quantum in Domino possumus, annuere exoptamus. tuam propterea prudentiam, ac fidem in hac re tam gravi adhibere constituimus; singularis siquidem tuæ erga Nos, et apostolicam Sedem devotionis affectus, nec non fides, prudentia, doctrina, aliaque virtutum merita, quibus te, auctore Domino, novimus insignitum, Nos inducunt, ut in hoc arduo apostolicæ Sedis negocio tua opera libenter utamur, illudque tuæ fidei committamus: te itaque in Nostrum, et apostolicæ Sedis commissarium una cum memorato canonico Pio Fantoni, ac cum duobus Nostris architectis, ut cum eisdem ad faciem loci te conferas, ac illuc loci situationem, ac plani declivitatem examines, quomodo etiam aquas exundantes prædicti torrentis Tresa, ne jugiter in subjectas populorum finitimorum terras irrumpant, per canalem ducere possint cognoscas, auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium constituimus, et deputavimus.

Leges injunctæ eidem apostolico commissario.

§. 4. Volumus tamen dum hæc omnia perficere studes præ oculis semper tractatus jamdiu inter duos status annis 1664., et 1665. firmatos habeas, ut inde quæ in tua commissione hujusmodi expleta sunt referre cures, ac Nos, quæ in Domino opportuniora esse arbitrabimur, statuemus. Tibi insuper committimus perpendere, num ad os lacus Trasimeni canalis navigabilis ad locum vallis di Tresa potius, quam ad alteram jam in memorata commissione magistri Loffredo expressum incidi possit cum majori subditorum utilitate, ac etiam minori sumptu, servatis tamen conditionibus, ac legibus in literis tunc expeditis expressis, quoad limen immobile vulgo *Soglia*, nec non quod Molestrina ab ea aquarum prædicti lacus portione, quæ nunc per antiquum emissarium *la Cava* nuncupatum fluit, aliique usus, quibus eadem aqua in ecclesiasticæ ditionis subditorum commodum, ac utilitatem inservit, sart tecta tueantur. Demum tibi injungimus, ut ea omnia, quæ per te una cum tuis adjunctis ad hanc commissionem explendam, examinanda, observanda, ac etiam referenda erunt, prius cum dilectis filiis deputatis a memorato Petro Leopoldo archiduce Austriæ magno duce disponas, ac convenias, ut inde de communi consensu, tam grave, ac arduum negocium cum populorum utilitate confici possit.

Omnibus præcipitur, ut eum in commissarium recognoscant, et opem ferant si fuerint requisiti.

§. 5. Mandantes propterea dilectis filiis civitatum, et locorum status ecclesiastici gubernatoribus, potestatibus, nec non communitatibus, universitatibus, et hominibus, officialibus, et executoribus quibuscumque, quatenus tibi favorabiliter assistentes in præmissis pareant, ac operi auxilium, et obsequium præstent; teque tamquam Nostrum, et Sedis apostolicæ commissa-

rium recipiant, et recognoscant, non permittentes te quomodolibet molestari, vel impediri.

Derogatio contrariorum.

§. 6. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima februarii millesimo septingentesimo, octuagesimo, pontificatus Nostri anno quinto.

PIUS VI.

ANNO SEXTO

Dat. die 29 februarii 1779. Anno VI.

CCXLVIII.

Lituana provincia fratrum tertii ordinis sancti Francisci de Pœnitentia ab omnimoda jurisdictione ministri generalis ejusdem ordinis eximitur, et in novam congregationem erigitur.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium.

§. 1. Apostolicæ Sedis auctoritas, quæ universi catholici orbis consulit felicitati, religiosorum ordinum commodo, et tranquillitati sic semper prospexit, ut ea omnia opportunis sanctitis legibus decreverit, quæ ad illorum regimen, atque incolumitatem conferre in Domino viderentur: pastoralis quippe Romanorum pontificum cura in eo tota est, ut quidquid ad vineam Domini colendam, ad catholicæ religionis administros sublevandos, et ad pacem servandam pertinet, enixis viribus studeat promovere.

Erectio congregationis Lusitanæ peracta a Clemente XIV commemoratur

§. 2. Non raro summi pontifices prædecessores Nostri pro temporum ratione apostolica, qua pollent, potestate plura condiderunt decreta, quibus incommoda religiosorum ordinum spectatis viris, aut lenirentur, aut tollerentur. Nuper id merito persuasum fuit felicis recordationis Clementi pp. XIV. prædecessori Nostro, qui, supplicante claræ memoriæ Josepho, dum vixit, Portugalliæ, et Algarbiorum rege fidelissimo, Lusitanam provinciam sancti Philippi nuncupatam ordinis beatæ Mariæ virginis de monte Carmelo discalceatorum ab obedientia, et jurisdictione exteri superioris generalis exemit, et in novam Lusitanam congregationem erigi voluit peculiaribus legibus gubernandam.

Regina Portugalliæ exposuit separationem provinciæ

§. 3. Cum autem et nunc pro parte carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ Nobis expositum fuerit, urgentibus æque justissimis causis, necessariam esse separationem Lusitanæ provinciæ fratrum tertii ordinis sancti Francisci de Pœnitentia nuncupatorum a præsule generali extero, rite, et mature perpensis omnibus, nec non piis ejusdem Mariæ Franciscæ votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere, fratresque prædictos demum specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, memoratam Lusitanam provinciam tertii ordinis sancti Francisci de Pœnitentia nuncupatam, ejusque conventus, domos, et personas denique omnes, a subjectione, jurisdictione, correctione, obedientia, et visitatione exteri superioris generalis dicti ordinis apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo eximimus, et liberamus, eamdemque provinciam sic exemptam, et separatam in novam congregationem Lusitanam fratrum tertii ordinis sancti Francisci de Pœnitentia nuncupandam auctoritate, et tenore prædictis erigimus, et instituimus.

Lusitanæ a præsule extero, quam pontifex indulget.

Concessio privilegii eligendi generalem, aliosque superiores.

§. 4. Præterea fratribus novæ hujusmodi congregationis Lusitanæ sic a Nobis per præsentes erectæ facultatem juxta regulares sui ordinis constitutiones apostolica auctoritate confirmatas sibi eligendi generalem, aliosque superiores generales, qui congregationem ipsam dirigere, ac gubernare valeant, et debeant, pari auctoritate, et tenore concedimus, et indulgemus. Quoniam vero pro recto guberaio, ac regimine novæ congregationis hujusmodi communi consilio conditæ sunt leges, et constitutiones Nobis jam exhibitæ, quæ-

que sacris canonibus, conciliorumque decretis non adversantur, sed majorem primitivæ regulæ observantiam, Christifidelium ædificationem, et Dei gloriam respiciunt, quas per alias Nostras in simili forma Brevis expeditas literas confirmavimus, juxta illarum propterea formam congregationem prædictam regi, et gubernari tenore, et auctoritate prædictis volumus, et mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et Sedis apostolicæ nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate fungente scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non quatenus opus sit quibusvis dicti ordinis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis; ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima nona februarii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCXLIX.

Dat. die 29 februarii 1779 Anno VI.

Confirmatio constitutionum novæ congregationis Lusitanæ pro fratribus tertii ordinis sancti Francisci.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Commemoratur erectio congregationis et conditio statutorum per eam decretorum.

§. 1. Cum Nos hodie per alias Nostras in simili forma Brevis expeditas literas Lusitanam provinciam fratrum tertii ordinis sancti Francisci de Pœnitentia nuncupatorum eamdem provinciam una cum illius conventibus, domibus, et personis a subjectione, jurisdictione, correctione, obedientia, et visitatione exteri ministri generalis ordinis prædicti carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ votis annuentes, perpetuo auctoritate Nostra apostolica eximerimus, et liberaverimus, eamque in novam congregationem erexerimus, prout in eisdem literis quarum tenorem præsentibus pro plene, et sufficienter expresso, ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus uberius continetur. Hinc cum de communi fratrum prædictorum consilio novæ constitutiones, ac leges, juxta quas eadem congregatio sic erecta in posterum erit regenda, gubernandaque, fuerint exaratæ, tenoris qui sequitur.

Tenor statutorum prædictorum.

§. 2. Incipit regula sacri tertii ordinis de Pœnitentia regularis religiosæ observantiæ Seraphici patris Nostri divi Francisci, tam ad viros religiosos ejusdem ordinis, quam ad religiosas mulieres confirmata, et approbata per Nostros sanctissimos patres Nicolaum IV. et Leonem X. ac ultimo distincta, confirmata, et approbata per Nostrum sanctissimum patrem Pium papam sextum pro congregatione prædicti tertii ordinis de Pœnitentia regularis religiosæ observantiæ in Portugalliæ, et Algarbiorum regnis, eorumque dominiis, cujus regulæ tenor sequitur, et est talis.

Caput I.

De novitiorum ingressu

De ingressu novitiorum.

§. 3. Fratres, seu sorores ad hunc sacrum tertium ordinem Pœnitentiæ recipiendi debent esse fideles catholici, de hæresi non suspecti, in obedientia Romanæ Ecclesiæ firmi, matrimonio non ligati, debitis expediti, corpore

sani, animo prompti ad serviendum Deo, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati, et de his omnibus, antequam recipiantur ab eo, qui facultatem recipiendi habet, diligenter examinandi sunt.

Caput II.

De his quœ promittere debent fratres, et sorores in professione

De promissionibus emittendis a fratribus, et sororibus in professione.

§. 4. Fratres, et sorores, postquam per unum integrum annum probationis habitum detulerint (qui de lana arbitrio deffinitorii esse debet) si eorum conversatio laudabilis fuerit apud conventum, in quo quis, vel quæ habitum portaverit, de consilio discretorum dicti conventus ad professionem dicti ordinis recipiantur, in qua professione promittant servare mandata Dei, ac satisfacturos pro transgressionibus, quas facere possunt in futurum contra hanc tertiam regulam, ubi a prælatis requisiti fuerint, vivendo in obedientia sine proprio, et in castitate.

Caput III.

De jejunio

De jejunio

§. 5. Fratres, et sorores perpetuis temporibus feria quarta, sexta, et sabbato (excepto Dominicæ Nativitatis festo) carnes non comedant, et a festo omnium sanctorum, usque ad Resurrectionem Domini omni feria quarta, et sexta, jejunare teneantur, ac similiter qualibet sexta feria totius anni. Item ab adventu universalis Ecclesiæ usque ad Nativitatem Domini quotidie jejunent, sicut a quadragesima ejusdem universalis Ecclesiæ usque ad resurrectionem Domini, quam tamen a quinquagesima incipere debent. Diebus vero, quibus non jejunatur, bis in die dumtaxat comedant, excepto quod a festo Paschæ usque ad mensem octobris, laborantes pœnoso, seu gravi labore ter in die refici poterunt (jejuniorum semper diebus exceptis). Poterunt autem itinerantes, infirmi, et debiles tempore necessitatis jejunium solvere.

Caput IV.

De divino officio

De Divino officio.

§. 6. Fratres, et sorores in ecclesia servent silentium præsertim quando missa celebratur, vel sermo Dei proponitur. De aliis vero locis, temporibusque servent, quod per suos superiores circa silentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quotidie in sero intra se, et Deum cogitare, quid fecerint, dixerint, aut cogitaverint. Quolibet autem die, si commode potuerint, debent missam audire. Illi autem, vel illæ, qui, vel quæ horas canonicas sciunt per se dicere, debent eas secundum usum Romanæ Ecclesiæ persolvere. Qui vero horas canonicas nesciunt dicere, duodecim *Pater noster* pro matutino dicant, et pro qualibet aliarum horarum septem; addito *Gloria Patri* in fine cujuslibet *Pater noster*; addito etiam *Credo*, et *miserere mei Deus* in principio primæ, et completorii. Et qui præmissa nescierit, loco eorum ter *Pater noster* dicere debet. De confessione vero sacramentali, et sacra communione sumenda, non sacerdotes servabunt ordinationem Nicolai pp. IV., nempe quod ter in anno confiteantur, atque communicent; etiam statuta a suis superioribus super hoc ordinata servando.

Caput V.

De electione prœlatorum, officiorumque suorum

§. 7. Quælibet domus si monasterium virorum fuerit, habebit superiorem istius fraternitatis, qui minister localis appellabitur, si vero mulierum mater, seu abbatissa dicetur, et eligentur ministri per diffinitorium ejusdem congregationis, ita tamen, quod nullus sit perpetuus, sed certi temporis.

De electione prælatorum, et de eorum officio.

Caput VI.

De modo interius, exteriusque conversandi

§. 8. Cum fratres, et sorores hujus ordinis dicantur de Pœnitentia oportet, eos ab omni curiositate, tam in vestibus, quam aliis quibuscumque abstinere, et juxta apostolicum principis beati Petri salubre consilium, depositis cœteris vanis hujus sæculi ornamentis, nullum ornamentum corporale portare debent, nisi solum humile, et necessarium tegumentum corporis sui. Debent etiam ab accessu curiarum, principum, dominorum, seu dominarum, ubi mollia hujus mundi (Domino te-

De modo conversandi.

stante) habentur, omnino cavere. Nec ullo unquam tempore choreis, ludis, jocis, et aliis histrionum vanitatibus interesse. Debent quoque esse parci in verbis, et locutionibus, quæ raro sine peccato multiplicantur. Et super omnia ab omni mendacio, et juramento quocumque juxta mandatum Domini nisi pro pace, fide, calumnia, et testimonio perhibendo cavere debent. Et omni die in sero inter cœtera debent se examinare, si vel mendacium, vel juramentum aliquod fecerint, et pro quolibet ter *Pater noster* dicere debent.

Caput VII.

De visitatione, et cura infirmorum

De visitatione, et cura infirmorum.

§. 9. Si quis frater, vel soror hujus fraternitatis in infirmitatem ceciderit, minister domus, vel mater semel quotidie per se, vel per aliam personam visitare teneantur, et de bonis communibus omnia necessaria diligenter faciant illi ministrari; teneanturque infirmum, vel infirmam monere ad pœnitentiam acceptandam, veramque conversionem ad Deum faciendam, mortis propinquitatem, et judicii divini districtionem, simulque divinam misericordiam ei proponendo,

Caput VIII.

De visitatione, quam prœlati debent facere circa fratres, et sorores

De visitatione prælatorum.

§. 10. Generalis ejusdem congregationis, vel cui ipse id ipsum commiserit visitabit quolibet anno semel tantum quamlibet domum. Et facta visitatione sororum non debet intrare officinas, nec alia interiora earum. Ipse autem scandalo occurrens nunquam solus maneat, et separatus cum aliqua sorore. Debent autem ministri, et matres dicere prælato communitatis defectus, qui correctione indigent, similiter, et alii fratres, et sorores, ut si aliqui fuerint incorrigibiles, de judicio diffinitorii de congregatione ejiciantur.

Caput IX.

De officiis mortuorum

De officiis mortuorum.

§. 11. Postquam aliquis frater, vel soror ab hac luce migraverit, curabit minister, seu mater, quod ejus exequiæ solemniter celebrentur. Quibus exequiis omnes fratres, vel sorores illius domus, ubi ipsum mori contigerit, personaliter interesse debent, nec recedere donec corpus traditum fuerit sepulturæ, et pro anima cuiuslibet defuncti infra octo dies quilibet sacerdos unam missam, scientes autem psalterium quinquaginta psalmos, nescientes vero psalterium quinquaginta *Pater noster*, et in fine cujuslibet *Requiem œternam* dicere teneantur. In fine autem cujuslibet anni, seu infra quemlibet annum quilibet sacerdos tres missas pro defunctis tam fratribus, quam sororibus; scientes vero psalterium, unum psalterium, nescientes vero psalterium centum *Pater noster* cum *Requiem* in fine cujuslibet dicere debent. Et circa ista officia pro defunctis, et alia in præsenti serie annexa, cura imponetur ministris, et matribus, ut fideliter persolvantur.

Caput X.

De obligatione contentorum in regula

De obligatione contentorum in regula.

§. 12. Omnia, et singula in præsenti regula contenta sunt consilia ad facilius salvandas animas viatorum, et nulla sunt obligatoria ad peccatum mortale, vel veniale, nisi humano, vel divino jure aliquis alias esset obligatus. Obligantur tamen fratres, et sorores facere pœnitentias sibi a superioribus impositas, quando super hoc requirantur. Obligantur etiam ad tria vota essentialia, paupertatem nihil in speciali habendo; castitatem, quia post votum non possunt matrimonium contrahere, nec sine transgressione hujus voti vitiis carnis se immiscere; et obedientiam, quantum ad illa, sine quibus non potest commode ista fraternitas manuteneri. Tenentur etiam sorores ad clausuram servandam, quam expresse servare vovebunt. Quod omnibus, et singulis conventibus prædictæ congregationis concedimus. Datum Romæ etc.

Preces porrectæ pro obtinenda confirmatione statutorum, et tenor confirmationis apostolicæ.

§. 13. Quas Nobis nuper exhibitas ut ipsæ firmius subsistant, et observentur exactius, apostolica auctoritate communiri summopere desiderent: Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut eis in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de auctoritate apostolica dignaremur. Nos igitur prius præinsertis constitutionibus debite expensis, iisque sacri concilii Tridentini, aliisque canonicis sanctionibus, ac etiam ordinis prædicti regulis nedum non adversari, sed apprime convenire adinventis, ac in prædictorum fratrum in Nos, et sanctam Sedem apostolicæ

fidei, et devotionis merita paternæ dirigentes considerationis intuitum, eorumque precibus etiam in hac re, quantum in Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, præinsertas constitutiones auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium confirmamus pariter, et approbamus, eisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 14. Decernentes ipsas præsentes literas, et constitutiones præinsertas semper firmas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 15. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibus, et synodalibus conciliis editis generalibus, et specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non quatenus opus sit, quibusvis etiam dicti ordinis juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus, adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima nona februarii anno millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCL.

Dat. die 1 martii 1780. Anno VI.

Facultas fundandi unum regulare hospitium in civitate Portugallensi cum publica cappella, in qua missa, et alia divina officia celebrari possint ad commodum fratrum Reformatorum sancti Francisci.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ratio concessionis.

§. 1. Sedula fratrum ordinis minorum sancti Francisci de observantia Reformatorum nuncupatorum provinciæ Conceptionis beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ regni Portugalliæ in excolenda vinea Domini cura, animique contentio promerentur, ut ad ea, per quæ cum divini cultus augmento, eorum quoque commoditatibus consulatur, libenter intendamus. Sane pro parte dilecti filii Antonii a Doloribus fratris expresse professi, ac ordinis, et provinciæ hujusmodi ministri provincialis Nobis nuper expositum fuit, quod cum dicta provincia nullum huc usque in civitate Portugallensi locum habuerit, ubi prout religiosos decet dictæ provinciæ fratres pro negotiis, et causis ad eam pertinentibus de superiorum suorum licentia eo venientes se recipi valerent, sed in domibus conductis degere cogerentur, idem exponens, quo huic incommodo, unde nonnisi regularis disciplinæ relaxatio, cum ordinis dedecore oriri solent, occurrere posset, unum hospitium in dicta civitate fundare cupiens, non modo multorum fidelium pia subsidia parata ad hoc invenit, verum etiam venerabilis fratris moderni episcopi Portugallensis assensum ob-

tinuit. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Facultas erigendi hospitium, cum cappella publica, et sacrario.

§. 2. Nos igitur dictum exponentem, cujus vota etiam carissima in Christo filia Nostra Maria Francisca Portugalliæ, et Algarbiorum regina fidelissima sui favoris auxilio prosequuta est, specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis si quas forte incurrerit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: exponenti prædicto, ut ipse in dicta civitate Portugallensi unum hospitium, portam ad formam regularis domus habens, in quo fratres ordinis, et provinciæ prædictæ pro negotiis dictorum ordinis, et provinciæ ad eamdem civitatem adventantes commorari, et degere valeant, ac teneantur, fundare; publicam præterea apud illud cappellam cum sacrario, aliisque membris necessariis, et opportunis ad missarum, aliorumque divinorum officiorum juxta regularia dicti ordinis instituta celebrationem extruere libere, et licite possit, licentiam, et facultatem auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, et impertimur.

Clausulæ salutares, et irritantes, ut concessio suum plenum sortiatur effectum

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, dictoque provinciali, aliisque pro tempore existentibus superioribus, et fratribus prædictis, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari: sicque in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus quibusdam felicis recordationis Clementis pp. X. prædecessoris Nostri die prima martii anni MDCLXXV. expeditis literis, et subinde per alias similes confirmatis, quibus prohibetur, ne novæ fratrum mendicantium domus, nisi ad quinque, aut saltem quatuor leucas a conventibus provinciæ de Solitudine nuncupatæ inibi existentibus fratrum ordinis ejusdem sancti Francisci de observantia distantes erigi possint, aliisque apostolicis in contrarium forsan editis constitutionibus, ac primodictæ provinciæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima martii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLI.

Dat. die 4. martii 1780 Anno VI.

Ampliatio, confirmatio, et extensio privilegiorum, ac in immunitatum concessarum militibus pedestribus cohortis terrarum arcis Sinibaldæ, et Belmontis erectæ sub vexillo sanctæ Sedis, et sub jussu, ac omnimoda subjectione baronis.

Joannes Baptista Rezzonico
reverendæ cameræ apostolicæ clericus,
ac commissarius generalis armorum.

Tenor literarum apostolicarum, quibus Clemens XIII. privilegia, et immunitates concessit ad supplicationem marchionis Muti.

§. 1. Cum sanctissimus dominus Clemens divina providentia pp. XIII. supplicationibus illustrissimi domini marchionis Innocentii Muti domini terrarum arcis Sinibaldæ, et Belmontis sitarum in provincia Sabinæ benigne inclinatus chirographum Sanctitatis suæ manu die 15 novembris currentis subsignatum, Nobis pro executione omnium in eo contentorum direxerit sub hujusmodi tenore videlicet = Monsignor Gio. Battista Rezzonico chierico della Nostra camera, e commissario generale dell'armi. Ci ha fatto rappresentare il marchese Innocenzo Muti nobile Romano

Nostro cameriere segreto possessore delle due terre di Rocca-Sinibalda, e Belmonte nella Nostra provincia di Sabina di avere egli fino dall'anno 1739. fatto acquisto delli suddetti due feudi coll'onorifico titolo di principato rispetto a Rocca-Sinibalda, di cui insieme col proprio territorio, e suoi annessi fu condecorato dal venerabile servo di Dio Innocenzo XI. con Breve apostolico spedito li 19. dicembre 1685., e di marchesato rispetto alla terra di Belmonte, l'uno, e l'altro prima spettanti alla nobile famiglia Lante Feltrio della Rovere, ed avere altresì, tanto l'antecedenti possessori, quanto il supplicante successore nelli detti due feudi sempre ritenuto, e ritenere in piede la milizia di fanteria ristretta ad un certo numero di soldati colla loro officialità alta, e bassa, non meno per servizio della Sede apostolica, e decoro di detti feudi, che per garantire, secondo l'occorrenze la quiete, e tranquillità delli vassalli dalle incursioni degli esterni malviventi, e gente facinorosa, che tentassero turbargliela, impiegando tali soldati anche all'occorrenza nella formale difesa, e custodia della fortezza di Rocca-Sinibalda, che si è trovata per fino fornita di attrezzi militari, e per lo passato munita anche di alcuni pezzi di artiglieria trasportati soltanto in questo Nostro castello di sant'Angelo in tempo dell'armamento della fel. mem. di Clemente XI. Nostro predecessore, sebbene per altro in quella congiuntura restasse la fortezza suddetta presidiata dalla stessa milizia locale col rinforzo di sei soldati del reggimento di Roma a tal effetto trasmessi; ma avendo esso nobile oratore qualche dubbiezza, se li soldati nelli suddetti due feudi arrollati, e da arrollarsi possano godere per tutto il Nostro stato ecclesiastico li privilegj, ed esenzioni, che godonsi da quelli, che si trovano arrollati, e descritti nelle milizie urbane dello stesso stato, perciò ad effetto di togliere ogni dubbio, ed assicurare non meno il supplicante, e suoi successori, che li stessi soldati baronali del godimento di tali privilegj, ci ha umilmente supplicato per via di nuova concessione della grazia onorifica non meno a se, che a tutti li suoi successori possessori anche estranei delli menzionati feudi di poter eriger in cadauno di essi una compagnia di soldati di fanteria sotto le gloriose insegne della santa Sede, delle quali possessori anche estranei debbano essere li colonnelli perpetui col godimento delli detti privilegj militarj per tutti i luoghi del Nostro stato a favore di tutto il corpo, e di ciascuno individuo della stessa milizia colla facoltà in ogni caso delle menzionate incursioni di fare armare, e custodire dalli suddetti soldati la suddetta fortezza per la tranquillità delli medesimi popoli, e volendo Noi far godere all'oratore gli effetti della Nostra pontificia beneficenza con avere in vista l'antico decoro, e splendore delli suddetti due feudi, e la soggezzione della detta nuova milizia alla Nostra Sede apostolica, ci siamo determinati di accordargli la richiesta grazia nella guisa, che saremo per esprimere in appresso; quindi avendo nel presente Nostro chirografo per espresso lo stato, natura, qualità, e situazione delli suddetti due feudi, delli privilegj militari conceduti da' pontefici Nostri antecessori, e specialmente da Alessandro VIII., della supplica presentataci, ed ogni, e qualunque altra cosa quanto si voglia necessaria ad esprimersi, e degna d'individua menzione, di Nostro moto proprio, certa scienza, e colla pienezza della Nostra apostolica potestà ordiniamo, ed ingiungiamo a voi, che in Nostro nome, e di questa santa Sede diate, e concediate, siccome Noi diamo, e concediamo al predetto Innocenzo Muti, e suoi figliuoli, eredi, e successori qualsisiano anche estranei, che saranno possessori temporanei delli menzionati due feudi, piena, e libera potestà, facoltà, ed autorità di potere nelle suddette due terre di Rocca Sinibalda, e Belmonte nella detta provincia di Sabina erigere, stabilire, e ritenere due compagnie distinte di fanti composte in tutto di numero cento fanti a piedi per ciascheduna, compresavi l'alta, e bassa officialità, che deve corrispondergli a norma delle regole militari da arrollarsi volontariamente tanto delli suddetti feudi di Rocca-Sinibalda, e Belmonte, e loro territorio, quanto nei luoghi convicini, ove però non sieno erette simili compagnie, e squadre militari, colla condizione però, a tenore delle regole militari medesime, di rendere disciplinati tali soldati per avvalersene in qualunque bisogno della Sede apostolica ad ogni nostra richiesta, e de'successori nel vostro incarico, e con piena libertà, ed assoluta facoltà al detto Innocenzo Muti, e suoi di nominare, ed eleggere in perpetuo i capitani, ed altri officiali della detta compagnia a loro arbitrio, e di spedire alli medesimi le necessarie patenti, ed alli

soldati li soliti bollettini, e tutt'altro che per maggior disciplina, e regolamento della detta compagnia potesse richiedersi, ed inoltre agli officiali, e soldati, come sopra da arrollarsi, accordiate, e concediate conforme noi accordiamo, e concediamo gl'istessi privilegj, prerogative, grazie, ed esenzioni accordate dalli sommi pontefici Nostri predecessori; e specialmente dalla fel. me. di Alessandro papa VIII. a simili soldati di milizia del Nostro stato ecclesiastico, e nella guisa, e forma, che finora sono stati dalli medesimi goduti, e che si goderanno in appresso, ed inoltre colla sola subordinazione a voi, ed alli vostri successori nella carica, e non ad altri in qualunque caso di urgente bisogno della Nostra Sede apostolica, deputiate, conforme Noi deputiamo il suddetto marchese Innocenzo Muti, li di lui figli, e discendenti maschi coll'ordine di primogenitura possessori *pro tempore* delle suddette terre di Rocca-Sinibalda, e Belmonte in colonelli perpetui, e commandanti delle dette compagnie de' soldati a piedi con tutti li privilegi, autorità, e facoltà solite godersi da simili colonnelli, precedente però nell' atto di tale deputazione la prestazione del giuramento di fedeltà alla Sede apostolica da prestarsi da detto marchese Innocenzo per se, e suoi successori in infinito, e coll' obbligo di tenere in ogn'anno la generale rassegna, oltre le altre quattro annuali mostre solite a darsi dal capitano in tutto a tenore delle regole militari, e nella forma, e guisa di sopra espressa, e per la totale effettuazione delle cose promesse, interporrete, e prestarete qualunque decreto, e beneplacito, spedirete, e concederete le lettere esecutoriali della presente Nostra pontificia grazia, e farete ogni altra cosa necessaria, dandovi oltre le vostre solite, tutte le altre facoltà opportune per esser tale la mente, e volontà Nostra espressa.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 2. Volendo, e decretando, che il presente Nostro chirografo, abbenchè non ammesso, nè registrato in camera, e ne'suoi libri, vaglia, e debba aver sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, e che non gli si possa opporre di surrezione, orrezione, nè di alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, e che così, e non altrimente debba sempre nelle cose premesse giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da voi, e da vostri successori, dal reverendissimo cardinal camerlengo, da monsignor tesoriere generale, dalla piena camera, ruota, e da qualunque altro giudice, e tribunale, benchè collegiato, e composto di reverendissimi cardinali, e da questi anche legati a latere, togliendo loro, ed a ciascun di essi la facoltà, ed autorità di giudicare, decidere, ed interpretare diversamente, e dichiarando d'adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò che scientemente, o ignorantemente si facesse in contrario, ancorchè non vi sieno stati chiamati, citati, nè sentiti monsignor commissario della Nostra camera, e quali si sieno altri, che vi avessero, o pretendessero avervi interesse, non ostante la Bolla di Pio IV. *de registrandis*, la regola della Nostra cancellaria *de jure quæsito non tollendo*, e qual si siano altre costituzioni, ed ordinazioni apostoliche Nostre, e de'Nostri predecessori, leggi, statuti, riforme, usi, stili, consuetudini, ed ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario; alle quali tutte, e singole avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra suprema podestà a qualunque vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che nelle cose premesse potesse intervenire, per questa volta sola, ed all' effetto predetto specialmente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal Nostro palazzo apostolico Quirinale questo dì 15 novembre 1765.

Clemens PP. XIII.

Executio dictarum literarum.

§. 3. Nos igitur ea, quæ in præfato chirographo per sanctissimum dominum Nostrum papam Nobis injuncta, et demandata fuere debitæ, ut par est, executioni demandare volentes præfato illustrissimo domino marchioni Innocentio Muti domino dictarum terrarum arcis Sinibaldæ, et Belmontis, ejusque filiis, et descendentibus, ac in dictis feudis successoribus, ut in antedictis terris formaliter erigere, statuere, et retinere binas cohortes militares pedestres compositas ex centum militibus pro qualibet, comprehensis officialibus necessariis juxta militares regulas voluntarie conscribendis tam in antedictis binis terris, eorumque territoriis, quam in locis finitimis, ubi tamen non adsint aliæ consimiles cohortes, vel manipuli militum, et sub expressa lege juxta formam statutorum, et regularum

militiæ instruendi, et ad militiæ functiones aptos reddendi eosdem milites pro quovis usu militiæ in quavis Sedis apostolicæ indigentia, et necessitate ad omnem requisitionem sanctissimi domini Nostri papæ, ejusque legitime in papam successorum, ac pro tempore Sedis apostolicæ commissariorum, et cum plena facultate eidem domino marchioni Innocentio Muti, et suis prædictis impertita perpetuo eligendi, et deputandi capitaneos, seu duces, aliosque officiales dd. cohortium eorum arbitrio, eisque expediendi, et tradendi literas patentales, nec non militibus solitos bollectenos, et alia agendi, et exequendi, quæ pro militari disciplina, et instructione dictorum militum exequi necesse erit plenam, et liberam facultatem harum serie, et tenore præsentium concedimus, et impertimur, nec non pro ulteriori dicti chirographi executione officialibus, et militibus, ut supra conscribendis easdem exemptiones, privilegia, gratias, et prærogativas a summis pontificibus, et præsertim a san. mem. Alexandro pp. VIII. similibus militibus status ecclesiastici concessas, et impertitas communicamus, et concedimus eo modo, et forma, quibus cæteri milites status ecclesiastici privilegiis prædictis pariformiter potiuntur, fruuntur, ac in posterum potiri, et frui contigerit, et insuper attenta præstatione solemnis juramenti expleta in manibus Nostris a dicto domino marchione pro se, ejusque successoribus præfatis cum totali subordinatione Nobis, nostrisque in munere successoribus in quemvis casum urgentivum Sedis apostolicæ, eumdem dominum marchionem Innocentium Muti, ejusque filios, et descendentes masculos ordine primogenituræ in dictis feudis arcis Sinibaldæ, et Belmontis successores in columnellum, ac columnellos perpetuos, et directores dictorum cohortium militum pedestrium cum omnibus privilegiis, authoritatibus, et facultatibus a similibus columnellis frui solitis perpetuo eligimus, et deputamus, sub obligatione habendi anno quolibet solitam generalem militum recensionem, ultra alias quatuor annuales lustrationes, et recensiones a capitaneis haberi debitas, et consuetas juxta militares regulas, et in omnibus, ac per omnia, prout idem sanctissimus dominus Noster pontifex in supra registrato chirographo jussit, concessit, deputavit, et impertitus fuit iis omnibus non obstantibus, quæ idem sanctissimus dominus Noster in chirographo voluit non obstare, ac respective declaravit. In quorum etc. Datum Romæ ex ædibus nostris hac die 26 novembris 1763.

Jo. Baptista Rezzonico præfectus armorum.
Silvester Antonius Mariotti R. C. A. secretarius, et camerarius.

Reg. in lib. divers. fol. 86.

Paulus Hieronymus Massei
Cameræ apostolicæ clericus decanus, et armorum præfectus

Memorantur aliæ literæ de eadem re datæ de anno 1778.

§. 4. Cum sanctissimus dominus noster Pius divina providentia pp. VI. gloriose, et feliciter regnans supplicationibus defuncti marchionis Antonii Menafoglio dum viveret domini, et possessoris feudorum arcis Sinibaldæ, ac Belmontis cum annexis terris di Pantana, e delle ville sitorum in provincia Sabinæ benigne inclinatus bina chirographa, alterum sub die 29 aprilis 1778., et alterum Sanctitatis suæ manu in die 4 martii 1780. obsignata primum in hoc commissariatus munere antecessori, et alterum Nobis pro executione in eis contentorum direxerit sub tenoribus sequentibus videlicet.

Monsignor Ferdinando Spinelli chierico della Nostra camera, e dell' armi commissario generale.

Tenor harum literarum.

§. 5. Ci ha fatto rappresentare il marchese don Antonio Menafoglio Milanese di aver egli con precedente Nostro chirografo li 10. gennajo dello scorso anno 1777., e diretto al signor cardinal Bernardino Giraud Nostro pro-uditore fatto acquisto delli due nobili feudi, cioè del principato di Rocca Sinibalda, e del marchesato di Belmonte con le annesse terre di Pantana, e delle ville situate nella Nostra provincia di Sabina, ed in addietro possedute dal marchese Innocenzo Muti, dal quale in virtù del lodato Nostro chirografo, per contratto di compra, e vendita sono passati nel dominio del detto marchese Antonio Menafoglio, come più ampiamente risulta dal mentovato chirografo, e di avere altresì tra li dritti annessi a detti feudi transmissibili a successori ritrovato quello di poter avere, e ritenere due compagnie di soldati fanti composte di cento uomini per cadauna oltre li soliti uffiziali, le quali dirette dal comando del pa-

drone del feudo costituito colonnello delle medesime servissero non solo per servizio della Nostra santa Sede apostolica, e per decoro maggiore di detti feudi ma ancora per garantire dalle incursioni d'uomini facinorosi, e malcontenti la quiete, e la tranquillità delli vassalli, per impiegare altresì alle occorrenze li detti soldati nella difesa, e custodia della rocca, chiamata dal feudo col nome di Rocca Sinibalda, alli quali soldati fosse concessa la comunicazione di tutti li privilegi, grazie, ed esenzioni, che si godono dalle milizie del Nostro stato ecclesiastico, come risulta da chirografo segnato nel dì 26. di novembre dell'anno 1763. dalla sa. mem. di Clemente XIII. Nostro predecessore e diretto a monsignor Gio. Battista Rezzonico allora commissario generale dell'armi, col quale ancora si costituiva nuovamente colonnello perpetuo delle dette due compagnie il marchese Innocenzo Muti come padrone di detti feudi, ed i suoi successori, a' quali si dava la facoltà di arrollare il detto numero di soldati nelli detti feudi, e di spedire le solite patenti alli rispettivi alti, e bassi ufficiali con l'obbligazioni però del detto barone, e suoi successori di rendere disciplinati quei soldati, onde potessero alle occorrenze rendere il buon servizio alla santa Sede in qualunque di lei bisogno, ed a qualunque cenno vostro, o de' vostri successori nell'uffizio, a quali perciò dovesse la detta milizia essere unicamente, ed intieramente subordinata, e come più ampiamente si legge nel succennato chirografo. Quindi ci ha fatto ulteriormente rappresentare di avere nella rivista fatta tanto dell'uffizialità, che della soldatesca delle due compagnie ritrovata tutta quella milizia fuori del vero piede militare disordinata, e poco, o nulla istrutta nella militare disciplina, e quello che è peggio mancante ancora di quelle disposizioni, che secondo le buone regole sono necessarie all'oggetto di poter ottenere dalla detta soldatesca l'utile, e decorosa obbedienza alli Nostri sovrani comandi per li servigj, che ci potessero dalla medesima occorrere, e per quelli, che fossero necessarj alla difesa della rocca, ed a garantire la quiete, e la tranquillità de' vassalli, alla vista delli quali disordini siasi il detto marchese Antonio Menafoglio dato il pensiero di disporre le cose in guisa, onde possa risultar dalla predetta soldatesca il buon servizio per Noi, la sicurezza per i vassalli, ed il pubblico decoro de' feudi medesimi, e ciò per mezzo di provvedimenti atti a rendere uniformi nel vestimento quelle soldatesche, fornirle delle armi necessarie, e bene istruirle nel maneggio delle medesime, ed in tutte le altre operazioni correlative al fine per cui si sono arrollati. Per ottenere adunque un sì lodevole intento ci ha egli umilmente supplicato, che volessimo Noi degnarci di confermare non solo l'accennato chirografo di Clemente XIII. Nostro predecessore con tutte le cose in esso contenute, ma di più ancora che volessimo concedergli le ulteriori facoltà di accrescere in detta soldatesca altri duecento soldati oltre gli alti, e bassi uffiziali divisi in due altre compagnie da denominarsi col nome della terra di Pantana, e delle ville, che pur esistono nelli detti feudi, onde resti tutta quella milizia divisa in quattro compagnie con li respettivi loro alti, e bassi uffiziali, le quali compagnie, composte di cento soldati per cadauna componghino in tutto il numero di quattrocento soldati non compresi li anzidetti ufficiali con godimento a tutte, e singole persone di detto corpo militare di tutti quei privilegj, che si godono dalle altre milizie del Nostro stato ecclesiastico, e con tutte le facoltà alle medesime concesse nel mentovato chirografo di Clemente XIII. Nostro predecessore.

§. 6. E volendo Noi usare con l'oratore della Nostra sovrana beneficenza dopo avere inteso da voi l'esatta informazione delle sopra esposte cose siamo volentieri condiscesi di accordare benignamente al medesimo la richiesta grazia. Quindi di Nostro moto proprio, certa scienza, e con la pienezza della Nostra suprema autorità approviamo, confermiamo, e quando fia di bisogno rinnoviamo il chirografo ordinato dalla sa. mem. di Clemente XIII. Nostro predecessore in data li 26. novembre 1763., ed ordiniamo a voi, che in nome Nostro approviate, e confermiate intieramente il succennato chirografo, col quale fu conceduto al marchese Innocenzo Muti barone delli feudi di Rocca Sinibalda, Belmonte, Pantana, e ville annesse, ed agli altri suoi successori anche estranei la facoltà di erigere nelli detti feudi due compagnie di milizia composte di cento uomini per cadauna non compresi li alti, e bassi uffiziali, e delle quali fu il detto marchese Innocenzo Muti, e suoi successori anche estranei dichiarato colonnello perpetuo, sotto il comando di cui, e de' quali dovessero esser di-

Ampliatio privilegiorum primo baroni concessorum, facta in favorem marchionis Menafoglio, et successorum ejus.

rettè le dette compagnie tanto negli arruolamenti, spedizioni di patenti, ed altri simili atti, quanto nella direzione della militar disciplina, col godimento di tutti, e singoli privilegi, esenzioni, e grazie a favore di detta soldatesca, che si godono dalle altre milizie del Nostro stato, e con tutto il di più, che si esprime, concede, e vuole nel mentovato chirografo, avendo Noi a tale effetto nel presente chirografo Nostro, per espresso, e di parola in parola inserto il chirografo suddetto, come ancora lo stato, natura, qualità, e situazione di detti due feudi, delli privilegii militari conceduti da pontefici Nostri predecessori, e segnatamente da Alessandro VIII., ed ogni, e qualunque altra cosa necessaria ad esprimersi, e degna di special menzione in guisa, che il detto chirografo abbia la medesima forza, e valore, come se fosse stato nuovamente da Noi fatto in persona, ed a favore del marchese Antonio Menafoglio, e suoi successori anche estranei nelli feudi suddetti, onde abbia egli, ed i suoi suddetti ad avere l' intiero conseguimento di tutti gli onori, esenzioni, prerogative, grazie, privilegj, come ancora l' incarico di tutte le obbligazioni, condizioni, e pesi espressi, e voluti sopra la persona, e successori del marchese Innocenzo Muti in virtù del più volte rinomato chirografo di Clemente XIII. Nostro predecessore, al quale in tutto, e per tutto per la conferma del medesimo ci riportiamo, aggiungendo di più per effetto di Nostra graziosa condiscendenza per secondare lo zelo dell' oratore, e per conciliare maggior decoro a quelli feudi, e miglior servizio per la santa Sede, per Noi, e per quei popoli la facoltà, che liberalmente diamo, e concediamo, e che voi in nome Nostro darete, e concederete al ridetto marchese Antonio Menafoglio di accrescere la milizia ora esistente in detti feudi, ed ascendente al numero di soli duecento soldati non compresi gli alti, e bassi uffiziali divisi in due sole compagnie al numero di quattrocento oltre gli uffiziali suddetti da dividersi in quattro eguali compagnie di cento soldati per caduna, e questa soldatesca nel suddetto numero sottoponiamo, e sottoporrerete intieramente alla santa Sede, nel di cui nome, e sotto le di cui gloriose insegne dovrà militare, e per essa santa Sede a voi, ed a vostri successori nell'impiego colle facoltà al detto marchese Antonio Menafoglio colonnello delle medesime di arrollare, e spedire li biglietti di arrollamenti, per la detta soldatesca, e di creare, e spedire le patenti agli uffiziali rispettivi delle dette quattro compagnie da erigersi come si è detto nelli detti feudi, e con gli uomini delli feudi medesimi accordando al detto colonnello, suoi uffiziali, e soldatesca predetta tutti, e singoli privilegj, grazie, esenzioni, e prerogative concesse, e che si godono dalle altre milizie del Nostro stato ecclesiastico, ed in tutto, e per tutto a similitudine, ed uniformità delle medesime, con espressa condizione però in primo luogo, che l'arrollamenti de' soldati, e creazione di uffiziali da farsi dall' oratore suddetto non possa farsi, che degli uomini delli territorj appartenenti a detti feudi esclusi onninamente quegli di altra qualunque siasi giurisdizione; che debba la detta soldatesca esser tutta decentemente vestita militarmente, ed uniformemente; che sia istrutta dal marchese Menafoglio, o fatta istruire, contendere, e dirigere nella buona militare-disciplina, acciò alle occorrenze possa esser atta al buon servizio, e finalmente con la perpetua, ed intiera soggezione alla santa Sede, ed a voi, ed a vostri successori nell'impiego pro tempore in guisa, che a vista di un semplice vostro ordine, o de' vostri successori debba la medesima, suoi uffiziali, e colonnello prestarsi alla totale obbedienza, servizio, ed esecuzione di quanto sarà per essergli ingiunto.

Clausula sublata, et decretum irritans

§. 7. Volendo, e decretando, che il presente Nostro chirografo, benchè non ammesso, nè registrato in camera, e ne' suoi libri vaglia, e debba aver sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, e che non gli si possa opporre di surrezione, orrezzione, nè di alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, e che così, e non altrimenti debba sempre nelle cose premesse giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da voi, e da vostri successori, dal reverendissimo cardinal camerlengo, da monsignor tesoriere generale, dalla piena camera, Ruota, e da qualunque altro giudice, e tribunale benchè collegiato, e composto di reverendissimi cardinali, e da questi anche legati a latere togliendo loro, ed a ciascun di essi la facoltà, ed autorità di giudicare, decidere, ed interpretare diversamente, e dichiarando d' adesso preventivamente nullo, irrito, ed in-

validalo tutto ciò, che scientemente, o ignorantemente si facesse in contrario, ancorchè non vi siano stati chiamati, citati, nè sentiti monsignor commissario della Nostra camera, e quali si sieno altri, che vi avessero, o pretendessero avervi interesse, non ostante la Bolla di Pio IV. de registrandis, la regola della Nostra cancellaria *de jure quœsito non tollendo*, e qual si siano altre costituzioni, ed ordinazioni apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, leggi, statuti, riforme, usi, stili, consuetudini, ed ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra suprema potestà a qualunque vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che nelle cose premesse potesse intervenire, per questa volta sola, ed all' effetto predetto specialmente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal nostro palazzo apostolico Vaticano questo di 29. aprile 1770.

Pius PP. VI.

Monsignor Paolo Girolamo Massei decano della Nostra camera, e dell'armi commissario generale.

Tenor literarum novissime expeditarum.

§. 8. Ci ha fatto rappresentare don Antonio Menafoglio Milanese marchese di s. Martino in Spino ec., che avendo egli con precedente Nostro chirografo segnato li 10. gennaro dell' anno 1777. e diretto al reverendissimo cardinale Bernardino Giraud Nostro pro-uditore fatto acquisto nella Nostra provincia di Sabina de' nobili feudi di Rocca Sinibalda, Belmonte, ed annesi col titolo, e qualità di principato in quanto al primo in conformità del Breve accordato alla casa Lante della Rovere dalla sa. mem. d' Innocenzo XI. Nostro predecessore in data 19. dicembre 1685., e di marchesato rispetto al secondo, e con tutti quei dritti, privilegj, e prerogative alli medesimi competenti; ci aveva supplicato non solo per la conferma dell' indulto concesso dalla sa. mem. di Clemente XIII. al marchese Innocenzo Muti antecedente possessore del suddetto principato, e suoi successori anche estranei di potere avere, e ritenere nei medesimi feudi due compagnie di fanteria composte di cento soldati per cadauna da potersi arruolare anche ne' luoghi convicini, dove però non fossero erette simili compagnie, e squadre militari, con il godimento dei privilegj militari per tutto lo stato pontificio, mediante chirografo dell'enunciato pontefice segnato li 15. novembre dell' anno 1763, e diretto al reverendissimo cardinale Giovanni Battista Rezzonico, allora commissario generale delle armi, ma eziandio perchè ci fossimo degnati di concedergli la facoltà di accrescere il numero di detta soldatesca fino a quattrocento per formare altre due compagnie, colla comunicazione de' medesimi privilegj alla prima già concessi, ed essendo Noi condiscesi a secondare benignamente le di lui suppliche, che ci furono riferite da monsignor Ferdinando Spinelli, mentre era commissario generale delle armi, come da rescritto fatto dal suddetto monsignor Spinelli dalla Nostra udienza il giorno 4. aprile dell' anno passato 1778., ne fu in seguito da Noi segnato sotto li 29. dello stesso mese d' aprile il corrispondente chirografo diretto al medesimo monsignor Spinelli, ma che avendo l'oratore osservato, che sebbene con detto Nostro chirografo veniva ad essere ampiamente confermato, e senza alcuna restrizione l' indulto suddetto dalla sa. mem. di Clemente XIII. per l'erezione, e ritenzione di dette due compagnie di fanteria di cento soldati per cadauna da arrollarsi tanto ne' sopraddetti feudi, quanto nei luoghi convicini, ad ogni modo poi nell' altra parte della nuova grazia, che parimente gli facevamo dell' ampliazione del suddetto numero di duecento soldati fino al numero di quattrocento non compresa l' alta, e bassa officialità, cioè per l' erezione di altre due compagnie, gli veniva ad essere ristretto l'arruolamento nelli proprj feudi solamente, talmente che vi fosse ragione da potersi dubitare, che nè tampoco per li duecento soldati del primo indulto rimanesse più all'oratore la facoltà di arrollarli anche fuori del territorio delli suoi feudi nei luoghi convicini, e per questo motivo non si dasse premura di sollecitare la pubblicazione di detto Nostro chirografo, volendo a scanzo di qualunque dubbio supplicarci prima come ha fatto, che ci fossimo degnati di dichiarare, che la restrizione suddetta dell' arruolamento nei soli proprj feudi, debba aver luogo solamente per l'accrescimento dei duecento soldati, di che Noi glie ne abbiamo accordato l' indulto, restando nel suo pieno vigore l' altro indulto precedente

della sa. mem. di Clemente XIII. accordato al marchese Innocenzo Muti, e suoi successori anche estranei di potere arrollare li duecento soldati anche ne' luoghi convicini fuori de' proprj feudi.

Declaratur quot milites, et quibus modis cooptandi sint a barone tum in locis feudalibus, tum in aliis finitimis.

§. 9. E volendo Noi far godere all' oratore gli atti della Nostra pontificia beneficenza siamo benignamente condiscesi ad ammettere le sue suppliche. Avendo pertanto nel presente Nostro chirografo per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato l' intiero tenore del succennato Nostro chirografo segnato li 29. aprile dell'anno 1778., della supplica presentataci de detto d. Antonio Menafoglio odierno barone di detti feudi degl' istituti, e leggi militari proibitive dell' arrollamento fuor di territorio, ed in aliena giurisdizione, e di ogni altra cosa quanto si voglia necessaria ad esprimersi, e degna d' individua menzione, di Nostro moto proprio, certa scienza, e colla pienezza della Nostra podestà ordiniamo a voi, che in nome Nostro dichiariate, conforme Noi dichiariamo, che sia lecito al predetto d. Antonio Menafoglio attuale possessore del suddetto principato di Rocca Sinibalda etc. di arrollare nella predetta soldatesca de' suoi feudi duecento soldati, ancorchè siano de' luoghi convicini, ne' quali però non vi siano già erette simili compagnie, e squadre militari, nella maniera stessa, che simili facoltà erano proprie del suo antecessore in vigore del surriferito chirografo della sa. mem. di Clemente XIII. volendo Noi, che la restrizione espressa nel precedente Nostro chirografo dell' arrollamento di soldati dentro il territorio de' proprj feudi s' intenda per gli altri duecento soldati per Nostra nuova grazia accresciuti, talmente che dei quattrocento soldati, non compresa l'alta, e bassa officialità di cui sarà composta detta soldatesca, due cento debbino essere de' proprj feudi, e gli altri duecento possino prendersi da' luoghi convicini.

In reliquis priores confirmantur concessiones.

§. 10. E salva questa dichiarazione vogliamo, che in tutto, e per tutto restino ferme, intatte, e nel suo pieno vigore tutte le altre concessioni, e grazie con li respettivi pesi, obblighi, e riserve contenute, ed espresse nell'anzidetto chirografo di Clemente XIII., e Nostro precedente delli 29. aprile, quale perciò confermiamo, ed approviamo.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 11. Volendo, e decretando, che il presente Nostro chirografo, benchè non ammesso, nè registrato in camera, e ne' suoi libri, vaglia, e debba aver sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, e che non gli si possa opporre di orrezione, nè di alcun altro vizio, e difetto della Nostra volontà, ed intenzione, e che così e non altrimenti debba sempre nelle cose premesse giudicarsi, ed interpretarsi da voi, e da' vostri successori, dal reverendissimo cardinal camerlengo, da monsignor tesoriere generale, dalla piena camera, rota, e da qualunque altro giudice, e tribunale, benchè collegiale, e composto di reverendissimi cardinali, e da questi anche legati a latere, togliendo loro, ed a ciascuno di essi, la facoltà di giudicare, decidere, ed interpretar diversamente, e dichiarando d' adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che scientemente, e ignorantemente si facesse in contrario, ancorchè non vi siano stati chiamati, citati, nè sentiti monsignor commissario della Nostra camera, e qualsisiano altri, che vi avessero, o pretendessero avervi interesse.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non ostante la Bolla di Pio IV *de registrandis* la regola della Nostra cancellaria *de jure quæsito non tollendo*, e quali si sieno altre costituzioni apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, leggi, statuti, riforme, usi, stili, consuetudini, ed ogni altra cosa che facesse, o potesse far in contrario, alle quali tutte, e singole, avendone il loro tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra suprema potestà a qualunque vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che nelle cose premesse potesse intervenire per questa volta sola, ed all' effetto predetto specialmente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal nostro palazzo apostolico questo dì 4. marzo 1780.

Pius PP. IV.

Cumque post sequutum obitum dicti marchionis Antonii, supplicationibus comitis Josephi Menafoglio ejus patrui, ac tutoris et curatoris d. marchionis d. Æmilii dicti defuncti marchionis Antonii filii in minori ætate adhuc extantis, eadem Sanctitas sua in audientia diei 13. currentis ad eumdem sanctissimum per nos habita pro gratia rescripserit juxta preces hujusmodi sub tenore expressas nimirum.

BEATISSIMO PADRE

Tenor precum a barone porrectarum, pro assequenda confirmatione, ampliatione, et declaratione privilegiorum.

§. 13. Il conte Giuseppe Menafoglio brigadiere delle truppe di S. A. S. il duca di Modena oratore umilissimo della Santità Vostra prostrato a suoi santissimi piedi ossequiosamente espone di ritrovarsi per deputazione della medesima A. S. S. tutore, e curatore di don Emilio figlio del marchese don Antonio Menafoglio possessore del principato di Rocca Sinibalda, e feudi annessi. In vista di ciò rappresenta a Vostra Beatitudine, che il predetto d. Antonio fece acquisto dalla casa Muti del medesimo principato, e feudi con tutti e singoli privilegj goduti dall' antecedente possessore, e segnatamente con quello riguardante i soldati di fanteria concesso alla stessa casa Muti dalla san: mem. di Clemente XIII. mediante chirografo segnato li 15. novembre dell'anno 1763., e registrato nel lib. divers. fol. 86 per gli atti del Mariotti segretario di camera, come diffusamente apparisce dall' istromento di acquisto stipolato li 21. gennaro 1777. per gli atti di Serafino Chiarelli segretario di camera in solidum con Stelrich notaro Capitolino. In seguito di che, ed in conferma, ed ampliazione ulteriore degli accennati privilegj, ottenne il medesimo don Antonio due diversi chirografi dalla Santità Vostra, uno dei quali diretto a monsignor Spinelli allora commissario generale dell'armi segnato li 29. aprile 1778., l'altro a monsignor Massei odierno commissario segnato li 4. marzo 1780, quali due chirografi sono originalmente esibiti per gli atti del Venti parimenti segretario di camera, dopo le quali concessioni cessò egli di vivere = implora adesso pertanto il predetto tutore, che la Santità Vostra si degni benignamente accordare, dichiarare, ed ordinare, che la grazia concessa, confermata, ed ampliata al defonto d. Antonio si estenda al prefato d. Emilio di lui figlio, sebbene constituito in età minore, come se fosse stato espressamente nominato nei medesimi successivi chirografi, come se quelli fossero stati spediti, e sottoscritti a di lui favore, e che durante la di lui minorità possa non meno il presente, che qualunque altro tutore legittimamente sostituito nominare, ed eleggere i capitani, ed altri officiali, e di spedire, sottoscrivere per il predetto d. Emilio alli medesimi le necessarie patenti, ed alli soldati li soliti bollettini, e fare tutt' altro, che resta espresso, accordato, e concesso nei predetti chirografi, aggiungendo, che le cose premesse esso oratore possa farle anche per mezzo di legittimo procuratore da costituirsi dal suddetto tutore stante la di lui assenza, e che tali patenti, e biglietti spediti, sottoscritti da tal procuratore abbiano lo stesso valore, efficacia, e facoltà come se fossero fatti, e segnati dallo stesso tutore, che trasferir possa nella persona surrogata tutte le sue facoltà specialmente relative a questo oggetto; Che etc.

Rescriptum pro gratiæ concessione.

§. 14. Alla Santità di nostro signore Papa Pio VI. per il conte Giuseppe Menafoglio brigadiere delle truppe di S. A. S. di Modena.

Al monsignor commissario dell' armi, che ne parli

Ex audientia SSmi
Die 13. junii 1781.

Santissimus benignè annuit pro gratia in omnibus, et per omnia juxta preces, quibuscumque in contrarium minime obstantibus.

P. H. Massei armorum præses
L. ✠ Sigilli

Executio literarum apostolicarum.

§. 15. Nos igitur ea omnia, quæ in præinsertis binis chirographis per Sanctissimum D. N. Papam, hoc supplici libello cum rescripto a tergo in actis infrascripti segretarii cameræ originaliter exhibitis, Nobis injuncta, et demandata fuere, debitæ executioni demandare volentes (firma primitus remanente favore præfati marchionis d. Æmilii hodierni possessoris dictorum feudorum arcis Sinibaldæ, et Belmontis cum adnexis terris di Pantana, e le ville, ejusque filiis, et descendentibus, ac in eisdem feudis, et adnexis successoribus etiam extraneis facultate erigendi, statuendi, et retinendi binas cohortes centum militum pedestrium pro qualibet prout concessa fuit illustrissimo domino marchioni Innocentio Muti tunc domino, et possessori ipsorum feudorum relative in omnibus, et per omnia ad præcitatum chirographum S. M. Clementis XIII. diei 26 novembris 1763 originaliter exhibitum in actis Mariotti alterius ex segretariis cameræ apostolicæ; ad quod etc. et non alias etc.) præfato illustrissimo D. marchioni d. Æmilio Menafoglio, suisque prædictis, et pro dicto marchione d. Æmilio, durante illius minorita-

te, ac tutela, et cura præiudicato comite Josepho Menafoglio qua illius tutori, et curatori relative ad præinsertum pontificium rescriptum, ut in antedictis terris formaliter erigere, statuere, et retinere alias binas cohortes militares pedestres compositas ex centum militibus pro qualibet ex hominibus territoriorum, et feudorum præfatorum, exclusis semper, et omnino aliis cujuscumque alterius civitatis, terræ, territorii, ac provinciæ quamvis status, et ditionis ecclesiasticæ ultra officiales necessarios juxta militares regulas sponte, et voluntarie conscribendis. Quo vero ad primo dictas alias binas cohortes equidem centum militum pro qualibet non comprehensis prædictis officialibus, ex hominibus simili modo conscribendis tam ex antedictis binis feudis, et terris, eorumque territoriis, quam ex locis finitimis, et propinquis status ecclesiastici ubi tamen non adsint aliæ consimiles cohortes erectæ, vel manipuli militum juxta concessionem fel. recod. Clementis XIII. ut supra fact.; et sub expressa lege juxta formam statutorum, et regularum militiæ instruendi, et ad militiæ functiones aptos reddendi eosdem milites pro quovis usu militiæ in quovis Sedis apostolicæ indigentia, et necessitate ad omnem requisitionem Sanctissimi D. N. Papæ, ejusque legitime in papatu successorum, ac pro tempore Sedis apostolicæ commissariorum, aut armorum præsidum, et præfectorum, et cum plena facultate eidem d. Marchioni Æmilio Menafoglio, suisque prædictis impertita perpetuo eligendi, et deputandi capitaneos, seu duces, aliosque officiales dictarum quatuor cohortium eorum arbitro, eisque expediendi, et tradendi literas patentales, necnon militibus solitos bullecthenos; et alia agendi, procurandi, et exequendi, quæ pro militari disciplina, et instructione dd. militum exequi necesse erit plenam, et liberam facultatem harum serie, et tenore præsentium concedimus, et indulgemus, nec non pro ulteriori chirographi exequutione officialibus, et militibus ut supra conscribendis easdem exemptiones, privilegia, gratias, et præsertim a recol. mem. Alexandro pp. VIII. similibus militibus status ecclesiastici concessas, et indultas communicamus, et impertimur eo modo, et forma quibus cæteri milites status ecclesiastici privilegiis prædictis pari formiter potiuntur, gaudent, et fruuntur, ac imposterum potiri, gaudere, et frui contigerit, at insuper injucto dicto marchioni d. Æmilio Menafoglio, ejusque successoribus præfatis totali dispositione, et subordinatione nobis, nostrisque in munere successoribus sub vexillo hujus sanctæ Sedis in quemvis casum urgentivum ipsius Sedis apostolicæ, ipsum marchionem d. Æmilium Menafoglio, ejusque filios, et descendentes masculos in dictis feudis arcis Sinibaldæ, et Belmontis cum suis adnexis terris successores in columnellum, et columnellos perpetuos, et directores dictarum quatuor cohortium militum peditatorum cum omnibus privilegiis, auctoritatibus, et facultatibus a similibus columnellis frui solitis perpetuo eligimus, et deputamus, sub obligatione habendi anno quolibet solitam generalem militum recensionem, ultra alias quatuor annuales lustrationes, et recensiones a capitaneis haberi debitas, et consuetas juxta militares regulas, et in omnibus, ac per omnia prout idem Sanctissimus D. N. pontifex Pius VI. in supra recensitis, ac registratis binis chirographis, et rescripto jussit, concessit, deputavit, et impertitus fuit in omnibus non obstantibus, quæ prælaudata Sanctitas Sua in eisdem chirographis, et rescripto voluit non obstare, ac respective declaravit, et decrevit taliter etc. In quorum etc. Datum Romæ ex palatio nostræ habitationis hac die vicesima septima junii millesimo septingentesimo octuagesimo primo.

P. H. Massei armorum præses
Joannes Venti R. C. A. segretarius et cancellarius

Loco ✠ Sigilli

CCLII.

Dat. die 7 martii 1780. Anno VI

Indulgentia plenaria pro iis, qui tempore solemnis benedictionis a patriarcha Lisbonensi duabus anni solemnitatibus populo impertiendæ circa ecclesiam patriarchalem reperientur, ac pro monialibus infirmis, et in carceribus detentis.

Venerabili fratri patriarchæ Lisbonensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium.

§. 1. Redemptoris, et Domini Nostri Jesu Christi vices, licet immeriti, gerentes in terris cœlestium munerum thesauros, quorum dispensationem humilitati Nostræ commisit Deus, fideli, prudentique liberalitate erogare studemus, sicut ad augendam, fovendamque fidelium pietatem profuturum in Domino arbitramur.

Memorantur aliæ literæ expeditæ super concessione indulgentiæ plenariæ, et quibus ipsæ profuerint.

§. 2. Cum itaque alias Nos per Nostras in simili forma Brevis expeditas literas fraternitati tuæ facultatem solemniter benedicendi populo cum plenaria omnium peccatorum indulgentia in duabus cujusque anni solemnitatibus sub certis modo, et forma tunc expressis concesserimus, et indulserimus, ac alias, prout in eisdem Nostris literis, quarum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, uberius continetur; plurimi vero sicut nuper accepimus, hujus ecclesiæ thesauri participes esse minime valeant, tum quia patriarchalis ecclesia, in qua solemnis benedictio hujusmodi impertitur, non omnes Christifideles ad illam hac de causa confluentes intra suos fines amplecti potest, tum etiam quia moniales clausuræ legibus obstrictæ, infirmi, et detenti in carceribus ad eam accedere nequeunt, iisque omnibus pro eximio, quo polles salutis animarum zelo consultum esse summopere desideres.

Ampliatio concessionis etiam pro aliis in dictis literis non contemplatis.

§. 3. Nos igitur pia vota hujusmodi plurimum in Domino collaudantes, eidem fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, universo populo, tuo edicto, ac sonitu campanarum ejusdem patriarchalis ecclesiæ die præcedenti, tempus, ac horam benedictionis hujusmodi impertiendæ significare cures, et facias, ac pari quoque sonitu dictarum campanarum, dum eadem benedictio impertitur, omnes de ea certiores reddas. Nos enim omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis ad dictam ecclesiam patriarchalem se conferentibus, etiamsi ipsi ejus ambitum propter loci angustiam ingressi minime fuerint, sed foras circa eamdem ecclesiam præsentes tunc reperiantur; atque insuper monialibus, infirmis, et in carceribus existentibus, atque campanarum sonum hujusmodi audientibus, si tunc temporis flexis genibus, quatenus ab infirmitatibus ad id impediti minime sint, pias ad Deum preces pro Christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione effuderint, eamdem plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, perinde ac si intus ecclesiam patriarchalem prædictam eidem solemni benedictioni præsentes reperirentur, misericorditer in Domino concedimus.

Contrariis derogatur.

§. 4. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die septima martii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLIII.

Dat. die 14 martii 1780. Anno VI.

Suppressio duorum aedium canonicorum regularium SS̄mi Salvatoris ordinis sancti Augustini.

Venerabili fratri Carolo archiepiscopo Patracensi Nostro, et sanctæ Sedis apud dilectissimum in Christo filium Nostrum Petrum Leopoldum archiducem Austriæ, regium Bohemiæ, et Hungariæ principem, et magnum Hetruriæ sibi subiectæ ducem nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Inscrutabili illius, per quem reges regnant, et legum conditores justa decernunt, providentia ad supremi apostolatus fastigium meritis licet imparibus evecti, quamvis spiritualibus Dominici gregis Nobis divinitus commis-

si utilitatibus, atque incrementis promovendis jugi studio, assiduisque laboribus incumbere non desinimus; idque a Nobis suscipiendum probe intelligamus; libentius quidem id facimus, cum illorum apud quos auctoritatem Nostram interponimus dignitas, ac propria virtutum merita Nobis fiduciam dant eorum spectatæ in hanc sanctam Sedem voluntatis, et fidei, ac devotionis obtinendi incrementum.

Expositio precum porrectarum.

§. 2. Cum itaque exponi Nobis nuper fecerit dilectissimus in Christo filius Noster Petrus Leopoldus archidux Austriæ, regius Boemiæ princeps, ac magnus Hetruriæ sibi subjectæ dux, quod in suo magno ducatu duo aedes canonicorum regularium sanctissimi Salvatoris ordinis sancti Augustini, altera nempe in loco Valle di Calci nuncupato Pisanæ diœcesis de sancto Augustino de Nicosia nuncupato; altera extra mœnia civitatis Senensis, de sancta Maria Angelorum pariter nuncupata existunt, in quibus vix octo canonici regulares dicti ordinis præter aliquos laicos moram trahere consueverunt, adeo ut ipse abbas generalis ordinis prædicti arduum nimis, ac difficile futurum fore cognoscat, etiamsi ex illarum unione una dumtaxat aedes canonicalis constitueretur, in ea novitiatum erigere, regularemque disciplinam pristino suo candori restituere; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur, qui omnes Christifideles, præcipue vero, qui in religione Deo proprius famulare susceperunt, paterna charitate in Domino complectimur, ac ut hi uberes bonorum operum fructus in Ecclesia Sancta Dei assidue proferre satagant, impensis studiis, continuisque laboribus curamus, cum tenuis canonicorum regularium dicti ordinis in memoratis canonicalibus aedibus commorantium numerus impediat, quominus juxta laudabilem eorum instituti regulam fidelium animarum saluti, divinoque cultui efficaciter incumbant, clarissimorum prædecessorum Nostrorum exempla, ac instituta sectantes, ac memorati Petri Leopoldi archiducis, et magni ducis votis favorabiliter annuere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut memoratas duas aedes canonicorum regularium sanctissimi Salvatoris, ordinis sancti Augustini, quarum altera de sancto Augustino de Nicosia nuncupata in loco Valle di Calci Pisanæ diœcesis, altera de sancta Maria Angelorum pariter nuncupata extra mœnia civitatis Senensis existunt, supprimas, ac extinguas, ac suppressas, et extinctas esse decernas.

Declarationes speciales.

§. 4. Declares insuper bona omnia tam stabilia, quam mobilia, ac semoventia, iura, et actiones ad easdem domos quomodolibet spectantia, et pertinentia cujuscumque generis, et speciei sint, in alios pios usus assignanda esse, et eroganda: ita tamen, ut ex fructibus, redditibus, et proventibus bonorum hujusmodi quotannis percipiendis, in primis tum octo canonicis prædictis, tum etiam ipsis laicis in dictis canonicalibus aedibus sic suppressis, et extinctis nunc commorantibus annua vitalitia præstantia, quæ sufficiens, et congrua judicabitur, cencedatur: ut deinde iidem fructus in redemptionem æris alieni, ac satisfactionem missarum, aliorumque onerum hujusmodi, quibus eædem domus gravatæ existunt, cedant, reliqui vero dumtaxat in pios usus, ut præfertur, convertantur. Volumus etiam ædes ipsas canonicales una cum adnexis ecclesiis in eos usus pios, qui spirituale animarum Christifidelium bonum, ac divini cultus augmentum respiciunt, si id necessarium existimabitur, occupandas esse; si autem earumdem ecclesiarum, ac domorum conservatio utilis non erit, illarum profanatio, ac onerum translatio expostulari poterit, ut deinde omne perceptum in alios pios usus, ut cœtera bona prædicta erogetur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus quatenus opus sit, quorumcumque testatorum, qui missarum, aliorumque onera in ecclesiis dictarum aedium canonicalium adimplenda reliquerunt etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, nec non apostolicis, ac in universali-

bus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac ordinis, et ædium canonicalium prædictarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis, quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ac præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta martii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLIV.

Dat. die 14 martii 1780 Anno VI.

Impositio subsidii super bonis ecclesiasticis ad erigenda reclusoria pro pauperibus.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. In supremo curæ pastoralis munere, quod nullis Nostris meritis, sed divina ope freti sustinemus nihil magis curandum esse censemus, quam ut periclitantium animarum saluti, et personarum, quæ necessario auxilio sunt destitutæ, commoditati quantum cum Domino possumus, ubique consulamus, quæ quidem paternæ charitatis officia, ita cum suscepta administratione sunt conjuncta, ut ea functionis Nostræ propria esse sentiamus: quoties igitur opitulandis miseris, sublevandis egenis, solandis afflictis, piis denique promovendis operibus ad pravam maxime illorum cupiditatem avertendam, qui dissidem, ac otiosam vitam ducentes, veros pauperes frustrantur apostolatus Nostri officium requiritur, auctoritatis Nostræ partes libenter interponere, benedicente Domino, non detrectamus.

Exponitur tenor precum porrectarum.

§. 2. Cum itaque Nobis nuper pro parte carissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum regis catholici expositum fuerit, quod ipse pro sua singulari pietate dirigens vigiles considerationis suæ intuitus in orphanos, pupillos, pauperesque denique omnes suorum regnorum, qui etiam, vel inviti petunt, aut verecunde accipiunt, sed accipientes glorificant patrem, qui in cœlis est, erigere decrevit in qualibet suarum ditionum diœcesi reclusorium, aut reclusoria Misericordiæ domum nuncupandam, in quo, vel quibus, et veri alantur pauperes, et spirituali eorum bono consultum sit, ac insuper ubi talia reclusoria sint erecta eorum congruæ dotationi providere; aut si ea erigi non possint, aut in erectis recludi omnes pauperes non oporteat propter aliquam conditionem, et qualitates ipsorum solamen variis mediis stabilire, et promovere. Viros tamen sui regii ærarii tot gravissimis sumptibus pares minime sint, et hinc aliquo subsidio ex bonis ecclesiæ juvari plurimum desideret.

Clausulæ, et conditiones, quibus concessio indulgetur.

§. 3. Nos ideo ipsius Caroli regis votis favorabiliter annuere cupientes, motu-proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine eidem regi catholico, ut adhibito ordinariorum consilio, aut alterius gravis, et probati viri in ecclesiastica dignitate constituti percipere possit quotannis aliquam partem fructuum ex præposituris, canonicatibus, præbendis, dignitatibus etiam post pontificalem majoribus in cathedralibus, et collegiatis, cæterisque beneficiis ecclesiasticis quocumque nomine nuncupentur in ejusdem Caroli regis ditione existentibus, et in posterum vacaturis, dummodo ad ejus nominationem, seu præsentationem conferantur, aut sint ex numero eorum, qui vigore concordati apostolici in aliquot casibus, et temporibus ad eumdem regem catholicum illorum nominatio, aut præsentatio spectat, quamvis pro illa vice electioni, aut nominationi ordinarii subjaceant, concedimus, et indulgemus. Volumus autem, quod episcopatus omnes, nec non beneficia curam animarum habentia censeri debeant exempta, prout tenore præsentium perpetuis futuris temporibus eximimus, et liberamus: salvis juribus, et consuetudinibus, quoad pensiones super iisdem episcopatibus

imponi solitas auctoritate Sedis apostolicæ ad nominationem ipsius regis catholici, earumque applicationibus, et distributionibus. Ac insuper, quod pars fructuum ex beneficiis, ut supra percipienda quotannis debitam congruam nunquam imminuat, quam quidem pro canonicatibus, et præbendis, aliisque beneficiis in duabus ex tribus partibus constitutam perpetuo volumus, ita tamen, ut non minor sit pro beneficiis residentialibus, quam in summa ducentorum ducatorum auri de camera, et pro simplicibus denique in ducatis centum pariter auri de camera, sicque apostolica auctoritate præcipimus, ac mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum cujuscumque status, gradus, ordinis, præeminentiæ, et dignitatis existant inviolabiliter observari, et adimpleri debere, neque ex eo quod in præmissis quomodolibet interesse habentes, seu habere prætendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causæ, propter quas eædem præsentes emanarint, sufficienter adductæ, verificatæ, et justificatæ fuerint, aut ex alia quacumque etiam quamtumvis justa, legittima, pia, et privilegiata causa, colore, prætextu, et capite etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimæ, et totalis læsionis de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quamtumvis formali, et substantiali, ac inexcogitato, et inexcogitabili defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, et facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, seu intentato, aut etiam motuproprio, et de apostolicæ potestatis plenitudine concesso, vel emanato, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare unquam posse, sicque, et non aliter in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et apostolicæ Sedis nuncios sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus omnibus, et singulis præmissis, ac felicis recordationis Bonifacii pp. VIII. prædecessoris Nostri de una, et concilii generalis de duabus dietis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non ecclesiarum collegiatarum, cathedralium beneficiorum hujusmodi, aliisve quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis eisdem ecclesiis, capitulis, beneficiis, etiam in limine fundationis, et erectionis sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam consistorialiter, et alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, nec non ultimis voluntatibus, ac piis dispositionibus quorumcumque testatorum, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ac amplissime, et plenissime derogatum esse volumus, cæterisque in contrarium quibuscumque. Aut si prædictis, vel aliis quibuscumque communiter ab eadem Sede sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam, et expressam, de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Decernitur observantia decreti concilii Viennensis circa res divino cultui dicatas.

§. 6. Cæterum volumus pariter, ut juxta felicis recordationis Clementis pp. V. prædecessoris quoque Nostri in concilio Viennensi editam constitutionem calices, libri, cæteraque ornamenta ecclesiarum, seu cathedralium, collegiatarum, ac beneficiorum divino cultui dicata, aliave suppellex ecclesiastica

causa pignoris, vel alias occasione exactionis, et solutione contributionis, subsidiique hujusmodi nullatenus occupentur, atque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta martii anno millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLV.

Dat. die 22. aprilis 1780 Anno VI.

Monasterio sancti Spiritus Elchingensi Augustanæ diœcesis ordinis sancti Benedicti congregationis Augustanæ, ejusque monachis communicantur omnia privilegia spiritualia dumtaxat, quæ congregationi Cassinensi reperiuntur concessa.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam

Ratio, et tenor concessionis.

§. 1. Creditæ Nobis divinitus dispensationis ratio exigit, ut paternam religiosorum virorum Altissimi obsequiis sub laudabili vitæ monasticæ instituto mancipatorum, uberesque bonorum operum fructus adspirante superni favoris auxilio, proferre jugiter satagentium curam gerentes facilioribus eorum in via Domini progressibus, quantum Nobis ex alto conceditur, providere studeamus. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii modernus abbas, et monachi monasterii sancti Spiritus Elchingensis ordinis sancti Benedicti congregationis Augustanæ diœcesis Augustanæ provinciæ Moguntinæ, quod, ut regularis observantiæ, quæ per Dei gratiam in eodem monasterio viget, lætioribus in dies proficiat incrementis, ipsi monasterio, ejusque monachis privilegia, quæ congregationi Cassinensi monachorum ordinis prædicti ab hac sancta Sede concessa sunt, communicari plurimum desiderant. Nos igitur eorumdem exponentium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, prædicto monasterio sancti Spiritus Elchingensi, ejusque monachis, et omnibus privilegiis spiritualibus dumtaxat, quæ dictæ congregationi Cassinensi reperiuntur concessa, pariformiter uti, frui, et gaudere libere, ac licite possint, et valeant auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 2. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de indulgentiis ad instar non concedendis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima secunda aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 2. maii 1780 Ann. VI.

CCLVI.

Prævia evocatione causæ inter abbatem conventualem, et monachos monasterii Cryptæ Ferratæ ex una, et abbatem commendatarium ex altera partibus vertentibus reservatur favore prædictorum abbatis conventualis, et monachorum pensio scutorum biscentum a commendatario pro tempore in perpetuum persolvenda.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Status controversiae exponitur.

§. 1. Pertinet ad Romanum pontificem, si quæ lites, et controversiæ, præsertim inter ecclesiasticos homines, existant, eas prorsus elidere, et quoad fieri potest, radicitus evellere. Diu autem est, cum anceps controversia abbatem commendatarium sanctæ Mariæ de Crypta Ferrata Tusculanæ diœcesis, ac illius monasterii monachos Basilianos exercet. Quæ item ab initio non præfocata, minime se inter domesticos cancellos tenuit, sed in forum denique erupit. Est autem hujusmodi postquam Pius II. prædecessor Noster anno MCCCCLX. celeberrimum istud monasterium, (quod deinceps Benedictus XIV. alius prædecessor Noster sua constitutione, quæ incipit = *Inter multa* = pridie nonas aprilis MDCCXLVII. ornavit, auxitque privilegiis) Bessarioni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinali primum commendavit, una mensa indiscriminatim abbas commendatarius, ac monachorum cœtus utebatur; ac post aliquod tempus in ea mensæ communitate vix alteri parti cum altera conveniebat. Etenim de sumptibus faciendis sæpe quæstio nascebatur, cum plus oneris non raro ad abbatem commendatarium monachi, contra vero ad monachos abbas commendatarius reiiceret; sed anno MDVII. de concordia cogitari cœptum est. Neque frustra cecidit labor. Nam eodem illo anno MDVII. Joannes tituli sanctæ Mariæ in Aquiro Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis Columna abbas commendatarius, et Lucas Mirulla prior, sive abbas monachorum inter se ita transegerunt, ut monachi assignationem retulerint suæ distinctæ, ac separatæ mensæ conventualis. Rursus autem iidem monachi a felicis recordationis eodem prædecessore Nostro Benedicto XIV. super illius commendati monasterii fructibus certis, et incertis, qui ad quatuorcentum florenos auri in libris cameræ apostolicæ, uti accepimus, taxati sunt, consentiente bo. mem. Joanne Antonio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinali Guadagni tunc urbis vicario, et abbate commendatario prædicti monasterii pensionem annuam omnino immunem, et exemptam ducentorum aureorum monetæ Romanæ, ad decennium tantum duraturam, et per eosdem pro tempore existentes ipsius monasterii abbatem, et monachos pro monasterii ædificiis, et reparationibus necessariis erogandam, nec in alios usus convertendam impetrarunt. Quam quidem pensionem postea felicis recordationis prædecessor Noster Clemens XIII. pontifex maximus bis in eamdem causam ad duo alia decennia prorogavit, seu noviter reservavit. Nuper vero cum hujus pacti conventi tempus ad finem accederet, quasi exacto induciarum tempore rursus abbas, et monachi innixi præsertim duabus constitutionibus, quarum prima Leonis X. prædecessoris Nostri incipit = *Supernæ dispositionis arbitrio* = dat. iii nonas maii MDXIV. qua sancitum fuit, ut commendatarii monasteriorum habentium distinctam, ac separatam mensam conventualem tenerentur quotannis erogare quartam partem suæ mensæ abbatialis pro instauratione fabricæ, seu pro ornamentis, vestibus, et paramentis emendis, sarciendisque, aut pauperum alimonia, et substentatione, ut major exiget, et suadebit necessitas: altera felicis itidem recordationis Gregorii XIII. incipit= *Benedictus Dominus* = dat. kal. novembris MDLXXIX., qua de omnibus monasteriis monachorum ordinis sancti Basilii commendatis jussa distinctione, quæ nondum facta fuisset mensæ conventualis, ab abbatiali, commendatariis reliquit onus, prout tenentur monasteriorum, et ecclesiarum eorumdem reparationi, ac aliis in divinum cultum necessariis providendi; iisdem igitur constitutionibus communiti litem instaurarunt adversus venerabilem fratrem Nostrum Karolum episcopum Portuensem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalem Rezzonicum camerarium, et abbatem commendatarium ejusdem monasterii, a quo tamen se plurimis beneficiis cumulatos profitebantur; sed præferebant, non licere sibi de eo jure quidquam remittere, quod sibi instantibus necessitatibus competebat cogendi pro tempore abbates commendatarios ad erogationem quartæ partis eorumdem mensæ abbatialis in

usus a supradictis constitutionibus indicatos.

Memorantur acta judicialia, quae in causae prosecutione locum habuerunt.

§. 2. Itaque primum ad auditorem cameræ Nostræ apostolicæ generalem, sive ad alterum ex ejus locumtenentibus adducta lis est: ab eoque cum non satis definita fuerit, hinc ad sacræ Nostræ Rotæ tribunal gradus est factus coram dilecto filio magistro Ludovico Flanginio, altero ex ejusdem Rotæ auditoribus, et proposita fuit causa in consilio, sive turno, uti dicitur, ordinario die xviii junii 1778. quo die cum suffragia non convenissent, oportuit quintum, et sextum ex auditoribus assumi ad judicandum; et propterea die viii martii MDCCLXXIX. iisdem quinto, et sexto videntibus iterum proposita causa fuit; sed tum quoque paria hinc inde suffragia extiterunt, ut novissime die xxviii januarii proxime lapsi causa in consilium auditorum omnium, qui tunc adfluerunt, adducta fuerit: et videntibus omnibus resolutio emanavit, quo monachi in litis dimicatione superiores evaserunt, cum ex eadem resolutione sibi competeret jus cogendi cardinalem commendatarium ad subministrandas expensas pro restauratione ecclesiæ, et monasterii, ac manutentione sacrarum supellectilium, urgente necessitate.

Causam avocat Pontifex a tribunali s. Rotae, illamque componit auctoritate sua.

§. 3. Propterea huc re perducta, visum denique tempus est, quo Nos oporteat apostolica Nostra auctoritate hujusmodi gravem, atque ancipitem controversiam prorsus dirimere, ejusque radices, ac fibras omnes evellere, ut qui divino cultui omnino addicti esse debent, forensibus concertationibus non implicentur. Igitur motu proprio non ad earumdem partium, vel aliorum quorumvis pro eis Nobis super hoc oblatam petitionem, atque ex certa scientia, et matura deliberatione, deque apostolicæ potestatis plenitudine, prævia antedictæ controversiæ avocatione a Rota, et a quovis alio tribunali, ejusque omnimoda suppressione, et extinctione etiam de consensu prædictorum venerabilis fratri Nostri Karoli episcopi Portuensis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis camerarii, et perpetui commendatarii prædicti monasterii, atque illius modernorum abbatis generalis, et monachorum, volumus, et mandamus, ut in posterum perpetuis quibuscumque temporibus de fructibus, proventibus, et redditibus certis, et incertis mensæ abbatialis commendatæ, ut supra taxatis, illius abbati regulari, et monachis reservata sit, et intelligatur pensio annuorum scutorum ducentorum monetæ Romanæ, quæ ab ultima solutione, seu termino cessatæ consimilis temporalis pensionis initium sumat, eaque ab omni decima, quarta, media, et alia quavis fructuum parte, aliisque quibusvis oneribus, et impositionibus ordinariis, et extraordinariis ex apostolica Nostra auctoritate, et motu pari, et ex certa scientia, etiam pro reparatione, et fabrica basilicæ Principis apostolorum de urbe, et ex qualibet alia causa quamtumvis pia, privilegiata, et speciali nota digna, libera, immunis, et exempta, per modernum dicti monasterii abbatem, seu perpetuum commendatarium, aliosque pro tempore in futurum existentes commendatarios annis singulis hic Romæ, aut alibi, ubi magis dicti monasterii abbati, et monachis placuerit, duabus æqualibus solutionibus, pro una videlicet in sancti Joannis Baptistæ, ac altera in Domini Nostri Jesu Christi nativitate præstanda, hac tamen adjecta lege, ut eadem perpetua pensio scutorum ducentorum monetæ Romanæ per abbatem, et monachos prædictos pro ejusdem monasterii, et ecclesiæ ædificiis, et reparationibus, sacra supellectili, vestibus, paramentis, aliisque in ecclesia ad divinum cultum necessariis erogetur, nec aliter, nec alio modo. Commendatarii vero, modernus, et pro tempore existentes, soluta hujusmodi pensione annuorum scutorum ducentorum ad aliam quamcumque præstationem abbati, et monachis prædictis, eorumque conventui, aut monasterio faciendam per ipsos cogi nequeant, quacumque actione judiciaria, ex causa, seu eorum alimoniæ, et congruæ parochi regularis, seu reparationis ædificiorum monasterii, et ecclesiæ, seu paramentorum, aliorumque necessariorum ad divinum cultum, seu denique ex quavis alia causa hic etiam non expressa, aut de præterito, aut de præsenti, aut similiter de futuro. Volumus præterea, et mandamus, ut quidquid a prima instantia coram A. C. usque ad postremam propositionem in tribunali ejusdem Rotæ die xxviii januarii præteriti in agitanda lite utrinque adhuc expensum, atque æstimatum fuit, utrinque pariter condonetur.

Praecipitur observantia praesentis constitutionis etiam per clausulas irritantes.

§. 4. Decernentes præsentes literas Nostras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit

in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios; et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis omnibus derogatur.

§. 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, de non tollendo jure quæsito, aliisque Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, ac felicis recordationis prædecessorum Nostrorum Leonis pp. X. anno MDXIV.; et Gregorii XIII. anno MDLXXIX. prædictis, aliisque apostolicis etiam in universalibus, provincialibus, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, statutis, et consuetudinibus etiam longævis, et immemorabilibus, usibus, indultis, et literis apostolicis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis decretis, resolutione prædicta auditorii Rotæ coram dilecto filio magistro Ludovico Flanginio, et anterioribus etiam judicatis quibuscumque tribunalis A. C., et cujuscumque alterius judicis, et tribunalis; quibus omnibus, cæterisque contrariis quibuscumque, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita servata, inserti forent, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialier, et expresse derogamus; eaque respective, quatenus præsentibus Nostris literis quomodolibet adversari comperiantur, irritamus, revocamus, et abolemus. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die secunda maii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLVII.

Dat. die 10 maii 1780 Anno VI.

Indultum, ut Christifideles diœcesis Lausonensis quibusdam statis festivis diebus operibus servilibus vacare possint.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Exponuntur rationes, quæ concessionem suadent.

§. 1. Cum, sicut quædam sunt, ut inquit sanctus Leo magnus prædecessor Noster, quæ nulla possunt rationi convelli, ita multa sint, aut pro consideratione ætatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari; illa semper consideratione servata, ut in his, quæ vel dubia fuerint, aut obscura id noverimus sequendum, quod nec præceptis evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum patrum inveniatur adversum, ea propter apostolica hæc sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate quoad integrum sibi fuerit, convenit supremam suam in his auctoritatem interponere, quæ cœteroquin ad majus divini cultus incrementum præscripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitate ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiæ angore contemnuntur. Quoniam autem, sicut pro parte tua Nobis nuper expositum fuit in civitate, et diœcesi Lausonensi adeo excreverunt calamitates, et angustiæ, ut quam plurimis locorum jurisdictionis prædictæ hominibus, qui manu, ac labore in sudore vultus vescentes pane suo obtenta alendæ vitæ necessitate diebus festis de præcepto vetitis laboribus aditum jam late aperuerunt, si per omnes dies festos hujusmodi a servilibus operibus abstineant, ad vitam lucro substinendam, haud quaquam tempus sufficiat, ac propterea Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de auctoritate apostolica dignaremur.

Tenor indulti.

§. 2. Nos itaque, qui Christifidelibus quantum cum Domino possumus salutare remedium potius ad æternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste substentandam adhibere, quam per serviorem ecclesiasticæ disciplinæ rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos homines specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares

personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut deinceps exceptis omnibus diebus Dominicis, Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, et sequentibus, sancti Stephani, et sancti Joannis apostoli, Circumcisionis, Epiphaniæ, Resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti itidem diebus; nec non Ascensionis Domini Nostri Jesu Christi, Corporis Christi, sancti Joannis Baptistæ, sanctorum apostolorum Petri, et Pauli, et commemorationis omnium sanctorum, præterea quinque dicatis beatæ Mariæ Virgini immaculatæ, nempe Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis, nec non sancti patroni, aut tutelaris cujuslibet loci pro hominibus ejusdem loci dumtaxat, in quibus integra maneat præcepti obligatio, in reliquis diebus festivis, sive per hanc sanctam Sedem præceptis, sive per synodales diœcesis hujusmodi constitutiones, sive quacumque alia etiam voti per majores suos facti, quod quoad hanc partem etiam auctoritate Nostra apostolica per te commutari volumus, causa præceptis, audita missa, laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus, sine ullo prorsus conscientiæ scrupulo vacare possint auctoritate Nostra prædicta concedas, indulgeas, atque permittas, ac statuas, præcipias, et mandes.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non diœcesis hujusmodi, illiusque locorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, et aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima maii anno millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLVIII.

Dat. die 10 maii 1780 Anno VI.

Plenipotentia ad concludendum quemdam tractatum cum oratore regis christianissimi super redemptione cartharum lusoriarum in comitatu Avenionensi.

Dilecto filio Nostro Lazzaro Opitio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero cardinali Pallavicini nuncupato secretariæ Nostræ status ecclesiastici secretario.

Pius PP. VI.

Dilecte fili Noster salutem et apostolicam benedictionem

Tenor motus proprii pro constituendo procuratore ad tractatum ineundum.

§. 1. Cum pro singulari illa, ac prorsus paterna, qua universos Romanæ Ecclesiæ dominii, totiusque ditionis ecclesiasticæ subditos complecti pergimus, charitate, nihil Nobis magis cordi sit, quam ut ad eorumdem subditorum levamen, quietem, utilitatemque quidam tractatus super redemptionem cartharum lusoriarum comitatus Nostri Avenionensis inter cameram Nostram apostolicam, ac carissimum in Christo filium Nostrum Ludovicum Francorum regem christianissimum suscipiantur, ineatur, et terminetur. Hinc est, quod Nos motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, te, de cujus fide, prudentia, integritate, et in rebus agendis dexteritate plurimum in Domino confidimus, super tractatu hujusmodi proponendo, ac debito fine concludendo, in Nostrum, et dictæ Sedis plenipotentiarum tenore præsentium nominamus, constituimus, et deputamus, tibique, ut Nostro, et dictæ Sedis nomine una cum venerabili fratre Nostro Francisco Joachimo ejusdem Sanctæ Ro-

manæ Ecclesiæ presbytero cardinali de Pierre de Bernis nuncupato episcopo Albanensi, et ejusdem Ludovici regis apud Nos, et Sedem prædictam oratore ad hæc electo, et nominato, et sufficienti mandato itidem munito super redemptione cartharum lusoriarum hujusmodi agere, tractare, et concludere libere, et licite possis, et valeas plenam, et amplam facultatem harum serie concedimus, et impertimur.

Clausulae irritantes, et contrariorum derogatio.

§. 2. Decernentes validum, et efficax fore quidquid earumdem vigore præsentium tu egeris, tractaveris, et concluseris, id omne, quantum in Nobis est acceptum, gratum, firmumque, ac ratum habere, nec non observare, complere, et exequi in verbo Romani pontificis promittentes. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima maii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 11. maii 1780 Anno VI.

CCLIX.

Definitio controversiæ de pertinentia protectionum cappellæ ad Præsepe in basilica sanctæ Mariæ Majoris, et collegiorum sancti Bonaventuræ, et Montis Alti Bononiæ.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Romanum decet pontificem iis præsertim cognoscendis, finiendisque causis operam dare, quæ inter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales ob divini cultus, studiorumque rationem aguntur; ac æque par est, ut cum illæ ex apostolicis suorum decessorum literis sint exortæ, ac sæpius in contentionem deductæ, ad ipsum tamquam ad fontem, unde manarunt, revocentur; quo tandem fiat, ut initiis suis exitus plane consentiant.

Status controversiæ exponitur,

§. 2. Cum itaque obitu cardinalis Alexandri Albani instaurata nuper fuerit inter tres Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, nimirum venerabilem fratrem Nostrorum Joannem Franciscum Albanum episcopum Ostiensem, et Velliternensem, ac dilectos filios Nostros Marium tituli sancti Augustini Marefuscum, et Innocentium tituli sancti Silvestri in Capite de Comitibus quæstio super pertinentia *protectionum* tum cappellæ ad Præsepe Jesu Christi in basilica sanctæ Mariæ Majoris, tum collegii sancti Bonaventuræ in conventu sanctorum XII. apostolorum de urbe, tum collegii Montis Alti in civitate Bononiæ, quas felicis recordationis Sixtus pp. V. prædecessor Noster suis apostolicis literis datis v id. junii et non. octobris anni 1586. ex xv kal. decembris anni 1588. certis quibusdam legibus constituit; Nos considerantes, hujusmodi quæstiones in singulis fere *protectionum* vacationibus excitatas dirimi hactenus nequivisse judiciis particularium congregationum, et Rotæ auditorii, pro personarum, et rei dignitate duximus causam ad Nos avocare, eamque omnibus sedulo perpensis juribus, ac rationum momentis a memoratis cardinalibus ad Nos scripto delatis, et in consilium adhibitis tribus dilectis filiis præstantibus consistorii Nostri advocatis, in quos ob publica, quibus unice funguntur, munera, ulla cadere potest privati studii suspicio, iisque concordibus animis cum Nostro antea percepto, et intra Nos retento judicio consentientibus, ita definire decrevimus, ut nedum præsenti, sed futuris etiam controversiis prospiceretur.

Memorantur ordines protectorum constituti a Sixto V.

§. 3. Et quoniam res tota a Sixti voluntate pendet, opus est, ut illam singulariter in causa judicanda spectemus. Tres fuerunt a pontifice constituti ordines protectorum, quorum alterum alteri substituit, ut ex literis, quas modo memoravimus, aperte dignoscitur. Nam ex hac vita decedens cardinalis Alexander Perettus suus ex sorore pronepos, in quem tres *protectiones* Sixtus cumulaverat, vocavit primo *antiquiorem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalem*, vel ex *nostra familia* tantum, ut in erectione collegii sancti Bonaventuræ, vel ex *nostra familia et parentela*, ut in aliis duabus erectionibus factum est. Hisce autem deficientibus, vocavit secundo *antiquiorem cardinalem ex provincia Marchiæ Anconitanæ oriundum*; et eo denique non extante, vocavit tertio in defensorem cappellæ *primum presbyterum cardinalem pro tempore existentem*, in defensorem collegii sancti Bonaventuræ *protectorem ordinis minorum Conventualium*, et in defensorem collegii Montis Alti alium cardinalem, quem *rector*, *et scholares* duxerint eligendum, hac tamen adjecta lege quoad cappellam, *ut licet nullo existente Nostri*

sanguinis cardinale, *alius ad id*, *ut præfertur*, *vocatus cardinalis munus protectoris hujusmodi obire*, *et exercere incœperit*, *nihilominus si postmodum contingat*, *aliquem Nostræ familiæ*, *et parentelæ ad cardinalatus honorem assumi*, *is in ejusdem muneris functione præferri debeat*, *et constitutio*, *et deputatio cujusvis alterius in protectorem hujusmodi facta eo ipso cessare*, *et expirare debeat*.

Dividuntur capita subortæ controversiæ.

§. 4. Hac præcognita pontificis voluntate ad duo capita redigi potest triangularis, quæ nuper orta est, concertatio, ad *parentelam* nimirum, et ad *originem* ex provincia Marchiæ Anconitanæ. Nam cardinalis Innocentius de Comitibus uti consanguineus dilecti filii nobilis viri ducis Francisci Sfortia descendentis a fœmina de familia Peretti contendit se in *primo* vocatorum ordine contineri quoad *protectionem* tam cappellæ ad Præsepe, quam collegii Montis Alti ad quas antiquior cardinalis vocatur *ex Nostra familia*, *et parentela*. Contra vero cardinalis Joannes Franciscus Albanus ex Nostra Urbini civitate oriundus duabus hisce *protectionibus* ultro remissis, contendit, se esse in *secundo* genere vocatorum quoad *protectionem* collegii sancti Bonaventuræ, quæ cum in prima sede ad solos cardinales de Nostra familia fuerit coercita, cumque familia Peretti jam omnis defecerit, sibi unice tamquam *cardinali antiquiori provinciæ Marchiæ* Anconitanæ oriundo debeatur. Tandem cardinalis Marius Marefuscus Maceratæ natus, putat has tres *protectiones* sibi dumtaxat esse adjudicandas cum neget cardinalem de Comitibus esse Sixti V. consanguineum, et cardinalem Albanum esse ex provincia Marchiæ Anconitanæ oriundum.

Agitur de primo controversiæ capite.

§. 5. Ut itaque seorsim agatur de utroque controversiæ capite, ad *parentelam*, quod attinet, utique cæteris esset præferendus cardinalis de Comitibus, si is ex familia Peretta, et ex sanguine Sixti V. descenderet: at quoties ab eadem familia, nec per mares, nec per fœminas originem trahit, nulloque proinde, ut ipse agnoscit cardinalis, sanguinis vinculo eidem familiæ, et pontifici jungitur, sed tantum per medium fœminæ Victoriæ de Comitibus amitæ suæ nuptæ duci Cajetano Sen. Sfortia, consanguineus est ducis Francisci, sane ejus postulatio locum non tam habet, si *nostræ familiæ* vocabulum, quam si *parentelæ* nomen spectetur. Quamvis enim familiæ significatio varie accipi possit, et eo nomine non agnati solum, sed etiam cognati, immo gener, et nurus aliquando comprehendantur, communi tamen, et proprio jure *familia* indicat agnatos, et illi ejusdem familiæ appellantur, qui ex eadem domo, et gente sunt. Porro dubium non est, quin propria, et communi significatione fuerit a Sixto V. *familiæ* nomen usurpatum, nam semel ac vocavit ipse primo loco cardinales *de nostra familia*, ex propria vi illius possessivi = *Nostra* = idem est, ac si addito cognomine, vocasset cardinales de familia, et agnatione Peretta, ab eodem pontifice in descendentia sororis instaurata, ut alias declaratum est in constitutionibus collegii sancti Bonaventuræ a cardinali Alexandro Peretti de mente ipsius pontificis editis, et ab eodem in specifica forma confirmatis, et ut re plene discussa in lite acta anno 1671 inter cardinalem Paulum Sabellum, et Decium Azzolinum definitum est a Nostro Rotæ auditorio.

Prosequitur disquisitio ejusdem materiæ.

§. 6. Neque majus aderit cardinali de Comitibus præsidium ex latiori illo vocabulo *parentelæ*. Ii siquidem inter se consanguinei appellantur, et sunt, qui ab eodem sanguine proficiscuntur. In his censentur cardinales omnes cognati, et descendentes ex fœminis, qui in priori familiæ appellatione, minime continebantur; sed non censentur, nec censeri possunt ii, qui a sanguine familiæ non descendunt, ac propterea non sunt ipsi familiæ consanguinei. Non enim pontifex vocavit cardinales de parentela hæredum, et successorum, aut consanguineos consanguineorum, sed consulto, atque iterato vocavit de Nostra *parentela* cardinales, habita relatione *ad se ipsum*, ex qua sicuti ambigi non potest, quin soli fundatoris consanguinei fuerint honorati, ita ambigendum non est reliquos omnes exclusos fuisse; quamvis enim isti possint esse successorum, et hæredum consanguinei, extranei tamen sunt quoad fundatorem, cujus persona debet spectari. Idque fit evidentius ex aliis etiam pontificiæ dispositionis partibus, ubi *substitutos* ad *protectiones* admittendos esse edixit, *nullo existente nostri sanguinis cardinale*, et ubi tertio in cappella sepulchrum *pro nostris dumtaxat consanguineis* sepeliendis assignavit. Quæ quidem omnia optime declarant diversos esse nequivisse cardinales de nostra familia, et parentela, quam cardinales nostri sanguinis; immo in ore, et mente pontificis ea vocabula fuisse synonyma.

Erectionis natura melius explicatur, collatis literis Sixti V.

§. 7. Nec secus significavit pontifex, ubi in iisdem literis erectionis cappellæ ad Præsepe, deficientibus lineis masculinis, et fœmininis primum Michaelis, deinde aliorum omnium ex sua sorore pronepotum, substituit in jurepatronatus cappellæ, ejusque cappellaniarum *eum, qui nobis fuerit sanguine proximior*. Ideo enim hæc postrema substitutio, a qua argumentum trahitur ad *protectiones*, porrigi contenditur ad consanguineos consanguineorum, quia supponitur post extinctas memoratas lineas masculinas, et fœmininas pronepotum ad juspatronatus vocatas, neminem superesse potuisse ex pontificis sanguine, ac proinde substitutionem eamdem ne otiosa dicatur, aptari consanguineorum consanguineis oportere. At hujusmodi interpretationi verba resistunt, et facta: latere pontificem non poterat *parentela* sua; quapropter si vere nulli sibi fuissent consanguinei præter descendentes suorum ex sorore pronepotum, non utique eis in jurepatronatus substituisset illum, qui *sibi* esset *sanguine proximior*. Impropria loquutio, ac falsa demonstratio si nemini, eo sane minus adscribendæ sunt pontifici maximo de re familiari sibi notissima loquendi. Exhaurivit ipse quidem in vocatione successorum ad juspatronatus cappellæ universam descendentiam suorum ex sorore pronepotum, omnesque proinde exhaurivit consanguineos suos *de lineis contentivis proximis, et inferioribus*; sed cum idem non fecerit, quoad alios suos consanguineos linearum transversalium superiorum, tam ex latere patris, quam ex latere matris, qui *lineas contentivas remotas* efformabant, hos profecto, qui vere de ipsius sanguine erant, putandum est pontificem invitasse ad juspatronatus in postrema substitutione illius, *qui fuerit nobis sanguine proximior*. Revera memoriæ proditum est a scriptoribus fide dignis, et publicis etiam comprobatur monumentis patrem Sixti V. plures habuisse sorores pluribus nuptas familiis, aliosque eidem pontifici non defuisse consanguineos, quos inter Nostrum Rotæ auditorium in præfata lite anni 1671. recognovit ipsummet cardinalem Andream Baronum ex provincia Marchiæ, qui post mortem cardinalis Alexandri Peretti *in protectionibus nunc controversis successit*.

Exceptiones contrariæ diluuntur.

§. 8. Quidquam obesse nec potest, agi de dispositione perpetua, et de materia favorabili: nam efficit id quidem, ut quot sunt, aut esse possunt veri consanguinei pontificis, ii quovis in gradu sint, omnes admittantur; sed efficere minime potest, ut ii admittendi sint, quos litera non comprehendit.

Agitur de altero controversiæ capite.

§. 9. Alterum controversiæ caput in eo versatur, num *Urbini civitas*, ex qua originem ducit cardinalis Joannes Franciscus Albanus, sit intra fines provinciæ Marchiæ Anconitanæ, ita ut is haberi debeat *pro antiquiori cardinali ex provincia Marchiæ Anconitanæ oriundo*, quem secundo loco pontifex ad memoratas *protectiones*, invitavit. Paucis tamen quæstio ista absolvitur. Relicta enim disputatione de finibus *antiqui Piceni*, ac de ejus *Pentapoli*, quam in exordio alterius controversiæ egit lucubratio pro jamdiu defuncto cardinali Annibale Albani occasione inferius memorandæ litis evulgata, et inscripta = *status geographicus Marchiæ Anconæ pro intelligentia textus trium Bullarum pontificis Sixti V. super antiquiori cardinali Marchiæ vocato ad protectionem cappellæ Sixtinæ in basilica s. Mariæ Majoris, et duorum collegiorum Montis Alti Bononiæ, et s. Bonaventuræ urbis edit. Rom.* 1726.; illud profecto extra controversiam est positum provinciam Marchiæ Anconitanæ jam inde ab eo tempore, quo provincia est constituta, ad Nostram æternam usque, fuisse semper re, legibus, juribus, consuetudinibus, privilegiisque distinctam, ac separatam ab Urbini civitate, ejusque ducatu, si solæ Ægidianæ constitutiones excipiantur; quæ quidem ea una de causa in Urbinatensi ducatu viguerunt, dum cardinalis Ægidius legati munere fungebatur, quia idem cardinalis tamquam vicarius *generalis papæ* omnimoda auctoritate pollebat in universa ecclesiastica ditione. Cæterum legati omnes, qui Ægidium antecesserunt, aut sunt consecuti, se se subscripserunt distincto illius legationis nomine, quam obibant, et rectores *Marchiæ*, *Spoleti*, *Urbini*, aliarumque provinciarum fuerunt nuncupati, ut vetera, et recentiora diplomata testantur, et concors est geographorum, aliorumque scriptorum sententia, si pauci demantur, qui rerum ignari in errorem prolapsi sunt, vel quia divisiones spectarunt provinciarum, quæ a religiosis viris pro libitu fiunt, vel quia spirituales diœcesum fines cum temporalibus miscuerunt.

De eadem re agitur.

§. 10. Id clarius evincitur, si tempora spectentur, quibus pontifex hasce *protectiones* instituit. Tunc enim *Marchiæ Anconitanæ provincia* pleno do-

minio sanctæ Sedis, et Romani pontificis suberat; Urbinum vero non item. Constat enim ducatum illum multis ante Sixtum annis concessum a sancta Sede fuisse familiæ de Rovere per formalem, ut ajunt, infeudationem cum pleno imperio, regalibus, et iure principatus, illiusque potestati paruisse. Quæ si advertantur, planum est, Urbini civitatem, et ducatum, qui tunc ex provinciis apostolicæ Sedi immediate subjectis non erat, his verbis = *ex provincia Marchiæ Anconitanæ* = comprehendi minime potuisse. Juris enim est non ambigui, verba intelligenda esse secundum tempus, quo fuerunt prolata; eo vel magis quia cum idem pontifex fundavit, erexitque collegium Montis Alti, ita nuncupatum ex loci nomine ubi is natus fuerat, diserte declaravit, illud ab se erectum, fundatumque fuisse, ut consuleret *locis temporali Nostræ ditioni subjectis*, utque *provinciæ Nostræ Anconitanæ* prospiceret, ac transiens subinde ad cardinalem ejusdem collegii protectorem invitavit post cardinales consanguineos, *cardinalem ex dicta provincia Marchiæ Anconitanæ oriundum*; quibus sane verbis ducatum Urbinatensem, et Urbinates temporali ditioni tunc non subjectos, fuisse dilucide exclusos facile est intelligere. At vero ambigi nequit, quin Sixtus V. in omnibus iis dispositionibus, in quibus Marchiam Anconitanam nominavit de una, eademque provincia semper fuerit locutus.

Conclusio circa modum intelligendi literas apostolicas de re latas ab eodem Sixto V.

§. 11. Sed pluribus opus non est, semel ac constat, Marchiæ Anconitanæ provinciam ab Urbini ducatu habitam ab eodem pontifice fuisse pro distincta, et separata. Constat enim ex literis apostolicis datis idib. martii 1589. pontificem Sixtum erexisse Rotæ tribunal in civitate Maceratæ *pro felici regimine provinciæ Nostræ Marchiæ*; et huic quidem cuncta provinciæ loca submisisse, sed non item partem ullam Urbinatensis ducatus, cum illum extra Marchiæ provinciam situm esse censuerit. Monstrant item aliæ ejusdem pontificis apostolicæ literæ datæ ix kalend. junii 1589. ecclesiam episcopalem Firmanam tot prærogativis illustrem fuisse ab ipso erectam in ecclesiam archiepiscopalem, eo quod *in provincia Marchiæ nulla esset metropolis ecclesia*: id autem nec asseruisset pontifex, nec asserere revera potuisset, si ducatum Urbinatensem ex ea putasset provincia: nemini enim melius quam ei notum erat Urbinatensem ecclesiam ante annos viginti quinque, scilicet anno 1563. in metropolim erectam a Pio IV. felic. record. pontifice fuisse. Quo in loco prætereunda non sunt ea, quæ in iisdem literis consulto addidit Pontifex, dum ait = *quemadmodum Firmum Picenum olim nominabatur, ita aliis temporibus Marchiam Firmanam vocatam fuisse, quod Firmum primaria civitas in dicta provincia existeret* = hisce enim animadversis planum est, ab eo usque tempore desiisse distinctionem inter Marchiam Firmanam, et Anconitanam, et tum Firmum, tum alia totius provinciæ loca non per extensionem, sed proprio, et communi usu sub uno provinciæ Marchiæ Anconitanæ vocabulo comprehensa fuisse.

Excluditur contraria possessio et consuetudo

§. 12. In tanta rei luce, si qua possessio, aut consuetudo ab Urbinatibus afferri posset in medium, ea spectanda non esset: jus enim clarum vincit causam possessionis, et quod non ratione introductum, sed errore primum, deinde consuetudine est invectum, id diutius servari non decet. Cæterum observantia Urbinatibus magis obest, quam prosit. Nam Urbinum, ejusque ducatus etiam post illius devolutionem ad sanctam Sedem, non secus atque antea, remansit ab omni alia provincia disjunctus, ita ut cum provincia Marchiæ Anconitanæ nihil omnino habeat commune. Ad *protectiones* vero quod attinet, eas obtinuit quidem omnium primus cardinalis Gaspar de Carpineo, mox cardinalis Hannibal Albanus, tandemque cardinalis Alexander ex eadem Albana familia, omnes ex Urbino oriundi; at primus si duas ex illis obtinuit anno 1689., id nonnisi ex transactione factum est, inter ipsum inita, et cardinalem Petrum Matthæum Petruccium Æsinatem, qua fuit cautum, ut *protectiones* dividerentur inter eos cum lege reversionis favore superstitis, hac insuper adjecta declaratione, ut nullum ex hoc placito illatum censeretur hodiernæ, tunc etiam promotæ quæstioni præjudicium; quo fit, ut hæc privata, et circumspecta conventio afferri in exemplum non queat. Alii vero cardinales duo per id temporis *protectiones* obtinuerunt, quo nullus aderat ex provincia Picena cardinalis, tacentibus cæteris in eum casum substitutis, quorum proinde silentium nocere non posse successoribus in tertio hoc ordine comprehensis, et ex jure proprio venientibus est exploratum.

Memoratur in observantia judicialis in seu-

§. 13. At præteriri non debet, cardinalem Annibalem Albanum, suscepta

su penitus diverso.

antea lite cum cardinali Prospero Marefusco Maceratensi coram congregatione particulari a Benedicto XIII. fel. record. pontifice deputata, editisque hinc inde allegationibus, dissertationibusque, de quibus supra meminimus, ultro eidem liti cessisse, et id *facto* agnovisse, quod *verbis* etiam professus fuit in commentario vitæ Clementis XI. ab se evulgatæ, ubi dicitur, esse *Urbinum nobile Umbrorum municipium.* Quæ autem modo a cardinale Joanne Francisco Albano adjiciuntur, se esse protectorem provinciæ Marchiæ, ecclesiæ, et collegii Piceni urbis, et loca duorum collegiorum Piceni, et Montis Alti adolescentibus ex provincia Marchiæ addicta, Urbinatibus etiam collata aliquando fuisse, ea levia admodum sunt. Nam nulla lex scripta est, quæ præcipiat, ut soli ex provincia Marchiæ cardinales patrocinium suscipiant ejusdem provinciæ, ecclesiæ, et collegii in urbe existentis, sed arbitrio, placitoque deputatorum nationis eliguntur. Quoad loca vero duorum collegiorum Urbinatibus adolescentibus collata, aut id ex erronea opinione factum est, aut loca ex iis esse potuerunt, quæ in Sixtinis literis pro collegio Montis Alti editis reservata sunt liberæ cardinalis protectoris dispositioni.

Cui jus competat obtinendæ protectoriæ declaratur.

§. 14. Deest igitur jus omne tum cardinali Innocentio de Comitibus, tum cardinali Joanni Francisco Albano. Hinc reliquum est, ut cardinali Mario Marefusco, qui ex provincia Marchiæ Anconitanæ certam habet originem, et antiquior est cæteris ejusdem provinciæ cardinalibus, *protectiones omnes* unice debeantur. Quare finem huic controversiæ imponentes *decernimus*, *protectiones cappellæ ad Præsepe in basilica s. Mariæ Majoris, collegii s. Bonaventuræ in conventu XII. apostolorum de urbe, et collegii Montis Alti in civitate Bononiæ spectare ad dilectum filium Nostrum cardinalem Marium Marefuscum cum omnibus juribus, præeminentiis, legibus, et conditionibus, quæ in sæpius memoratis literis* felicis recordationis pontificis Sixti V. continentur: et proinde *volumus et mandamus, ut is qua verus supradictorum trium locorum protector, et defensor ab hac die imposterum cunctos possessionis actus, et jura exercere libere valeat, et qua talis ab omnibus agnoscatur, recipiaturque, quavis contradictione, et reclamatione remota.*

Motus proprii tenor pro eliminandis futuris aliis litibus.

§. 15. Verum quia mens Nostra est, ut quoad fieri possit, futuro etiam tempore omnium litium, dissidiorumque semina in *protectionibus* istis optandis elidantur, ideo Nos morem, et exempla sequuti prædecessorum Nostrorum, qui sæpius novis constitutionibus editis veterum legum ambiguitatem provide sustulerunt, enunciatas Sixtinas literas interpretando, explicando, et supplendo cohærenter ad ea, quæ supra constituta sunt, ex certa scientia quasdam adiicimus motu proprio, et auctoritate Nostra apostolica declarationes, quæ instar legis perpetuo valituræ habendæ sint, perinde ac si in iisdem literis appositæ usque ab initio fuissent.

Declaratur cui competat substitutio quoad protectoriam collegii s. Bonaventuræ.

§. 16. Declaramus itaque, et præcipimus, ut substitutio cardinalium *de Nostra familia*, quæ primo loco facta est, quoad *protectionem* collegii s. Bonaventuræ, habeatur pro extincta, cum familia, et agnatio Peretta, ad quam fuerat coercita, jamdudum defecerit, et ut deinceps *protectio* ejusmodi, exclusis omnibus cardinalibus cognatis, spectet tantum ad antiquiorem ex provincia Marchiæ Anconitanæ cardinalem, eoque non existente, ad cardinalem protectorem ordinis minorum Conventualium, ab eodem pontifice Sixto V. substitutos. Hinc approbamus, et confirmamus latum hac in re a Rota judicium inter Sabellum, et Azzolinum S. R. E. cardinales in decisione Nobis exhibita, cui titulus = *Romana, et Bononien. protectionum 20. April.* 1671. *coram Albergato*, et cui perpetuæ, et inviolabilis firmitatis robur adiicimus ejus tenorem pro expresso habentes, etiamsi decisio isthæc typis impressa non fuerit, et aliis quibuscumque non obstantibus defectibus.

Idem quoad aliam protectoriam cappellæ ad præsepe.

§. 17. Declaramus præterea, et decernimus, ut cardinales tantum *de cognatione, et consanguinitate Sixti V.*, quocumque in gradu sint, ad alias duas *protectiones* cappellæ ad Præsepe, et collegii Montis Alti ante alios admittantur, et ut illis salvum sit jus avocandæ *protectionis* cappellæ a cæteris cardinalibus substitutis eo modo, quo in literis erectionis ejusdem cappellæ præscriptum est. Qua in re sicuti duæ sunt congregationum particularium ab Urbano VIII., et ab Alexandro VII. deputatarum invicem pugnantes resolutiones, a quarum altera jus ejusmodi cardinali Francisco Peretto probatum fuit, altera autem ad postulationem nationis Picenæ confirmata a Clemente IX. suis apostolicis literis datis die 25. maii anni 1668. cardinali Virginio Ursinio negatum, ita penitus abrogata secunda hac

resolutione, ejusque confirmatione, quam idem Clemens IX. ad viam juris redegit eo ipso quod causam subinde ortam inter Sabellum Sixti V. pontificis consanguineum, et Azzolinum Rotæ auditorio *prout de jure* definiendam commisit, priorem illam resolutionem approbamus, et inviolabiliter servandam esse præcipimus.

Qui sint admittendi ad easdem protectorias deficientibus cardinalibus provinciæ Marchiæ.

§. 18 Declaramus etiam, et præscribimus, ut cardinales oriundi ex Urbino, ejusque ducatu, ne deficientibus quidem cardinalibus ex provincia Marchiæ, *ad protectiones* imposterum admitti valeant, quum in præjudicium aliorum vocatorum subsidiaria hæc admissio concedi nequeat iis, qui a provincia Marchiæ Anconitanæ omnino extranei nullum habent vocationis primordium.

Aliæ substitutiones, pro aliis vacantiæ casibus.

§. 19. Cum vero dubitari possit comprehendi, nec ne debeant nomine cardinalium ex provincia Marchiæ Anconitanæ oriundorum cardinales ex Nostris civitatibus *Camerini*, et *Fani* oriundi: etenim ex una parte constat *Camerinum* suos habuisse duces, et ad Umbriæ provinciam pertinuisse; in *Fano* autem ideo servandam non esse costitutionem Carpensem, inter cætera edixit Rotæ tribunal *in Fanen. Salviani 16 aprilis* 1717. *cor. Gamaches*, quia cum geographis censuit eam civitatem intra limites provinciæ Marchiæ non esse, sed sitam reperiri in provincia Umbriæ: parte vero ex altera notum est, utramque civitatem fuisse a Sixto V. enumeratam inter civitates provinciæ Marchiæ in suis apostolicis literis datis idibus martii 1589. in quibus *non obstantibus constitutionibus dictæ provinciæ, et locorum statutis, legibus, naturis, et privilegiis pro ea vice dumtaxat specialiter, et expresse* derogatis, rotam Maceratensem *pro felici regimine provinciæ Marchiæ* instituit, quæ literæ confirmatæ fuerunt primum a Gregorio XIV. per alias literas diei 12 julii 1591. et deinde præviis duabus Rotæ decisionibus, ab Innocentio X. per literas diei 5. martii 1646: nec non *Camerini* urbem, ex qua ortum habuit mater Sixti V. fuisse ex præcipua ejusdem pontificis beneficentia decoratam nominatatione trium civium suorum ad totidem scholarium loca in collegio Montis Alti per literas apostolicas datas xv. kalen. decembris 1588.

Declarationes speciales, ad omnes ambiguitates eliminandas.

§. 20. Hinc, ut ambiguitatem omnem, quæ futurarum hac in re contentionum causa facile esse posset, præcidamus, eam elegimus viam, quæ juris rationi, et pontificis actibus visa Nobis est magis consentanea. Quapropter supradictarum literarum apostolicarum, cæterorumque omnium monumentorum tenore præ oculis habito, animadvertentes vocationem cardinalium ex incontrovertibilibus locis provinciæ Marchiæ oriundorum *explicitam* habere vocationem in literis illis apostolicis, in quibus tres nunc controversæ *potectiones* institutæ fuerunt; cardinales vero Camerinenses, et Fanenses vocationem eamdem non aliter sibi asserere posse, quam *inductive* ex aliis mox relatis ejusdem Sixti V. literis ad alios effectus editis, in quibus Camerinum et Fanum cæteris provinciæ Marchiæ locis quodammodo aggregavit: itemque considerantes majora erga Camerinum, quam erga Fanum pontificem ipsum exhibuisse suæ dilectionis, et munificentiæ argumenta, statuimus, ut ad *protectiones* primo admittatur antiquior cardinalis oriundus ex iis provinciæ Marchiæ civitatibus, oppidis, et loci, quibus naturalis, indubia, et incontrovertibilis Marchiæ Anconitanæ proprietas suffragatur; horum autem cardinalium nemine extante, antiquior admittatur cardinalis oriundus ex civitate Camerini, ejusque comitatu; quorum nemo si adsit, admittatur antiquior cardinalis ex civitate Fani, ejusque loci oriundus. Volumus tamen ut per hoc non sit, nec censeatur quidquam in cæteris innovatum quoad naturam, statum, condictionem, et jura prædictarum civitatum Camerini et Fani, sed illa non secus, ac jura omnia provinciæ Marchiæ Anconitanæ in reliquis salva, integra, et in suo robore ac firmitate permaneant.

Aliæ similes declarationes.

§. 21. Et quoniam inter cardinales ad hujusmodi *protectiones* vocatos alia etiam excitari potest quæstio, an *oriundi* censeri debeant cives tantum ex *nativitate*, vel alii etiam ex *origine*, *allectione*, *ac privilegio*, quive inter eos servandus sit successionis ordo; idcirco ut hisce etiam in futurum forsan excitandis dissidiis occurramus, mentem interpretantes Sixti V. prædecessoris Nostri, decernimus cives ex sola allectione, vel privilegio, appellatione oriundorum non comprehendi; eos vero qui tales sint nativitate, et origine ex locis memoratis, esse ad *protectiones* admittendos juxta antiquitatis ordinem et mox præscriptam pro diversis regionibus unius post alium successionis methodum; verumtamen originarios ad præsentem effectum, eos tantum censendos esse a pontifice Sixto invitatos, qui patrem habuerint in locis illis

natum: Quod si tandem omnes isti cardinales non extent, tunc reliqui postremo succedant, qui fuerint a Sixto V. nominatim substituti, nempe in *protectione* cappellæ ad Præsepe primus cardinalis in ordine presbyterorum, in *protectione* collegii s. Bonaventuræ is, qui erit protector ordinis minorum Conventualium, et in protectione collegii Montis Alti ille cardinalis, quem rector, et scholares elegerint.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 22. Ut autem hæc omnia perpetuo firma sint, volumus presentem Nostram sanctionem et schedulam motus proprii nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel quopiam alio defectu notari, sive eam infringi, invalidari, seu revocari posse, sed illam semper validam, et efficacem existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, nec non inviolabiliter observari, etiamsi auditi non fuerint dilecti filii Urbinates, Camertes, Fanenses, aliique, quorum interesse poterat, quum ex deliberata Nostra voluntate omnia processerint: sicque per quoscumque judices ordinarios, et commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etsi de latere legatos, seu vicelegatos, aut cameræ apostolicæ præsidentes, et clericos, et quoscumque alios sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, ubique locorum judicari, et definiri, ac sententiari debere, nec non quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 23. Non obstantibus constitutione Pii IV. prædecessoris Nostri de registrandis, regula cancellariæ de jure quæsito non tollendo, et quibusque aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, indultis, usibus, consuetudinibus, quibus omnibus ad præmissum effectum dumtaxat specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 24. Volumus autem ut hujusmodi decretalis et schedulæ transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem fides ubique locorum tam in judicio, quam extra illud habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio poenalis.

§. 25. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ sententiæ, declarationis, et voluntatis infrigere, vel ausu temerario contraire. Datum Romæ apud s. Petrum die xii. maii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLX.

Dat. die 31 maii 1780 Anno VI.

Declaratur circa privilegia abbati, seu superiori monasterii s. Mariæ in Balneo ordinisCamaldulensium competentia.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Expositio precum porrectarum, et privilegii favore abbatis concessi.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius modernus superior, seu abbas abbatialis ecclesiæ sanctæ Mariæ in Balneo, ejusque monasterii monachorum ordinis sancti Benedicti congregationis Camaldulensis Burgi sancti Sepulchri diœcesis, quod alias dilecti itidem filii abbas generalis ac monachi visitatores ordinis, et congregationis prædictorum, ex facultatibus, et indultis Nobis eis impertitis omnem ordinariam, seu quasi episcopalem jurisdictionem, quam ipsi in ecclesia, ac monasterio abbatiæ prædictæ, ac in suo respective territorio jamdiu exercuerunt in manibus venerabilis fratris Caroli archiepiscopi Patracensis, Nostri, et Sedis apostolicæ apud dilectissimum in Christo filium Nostrum Petrum Leopoldum archiducem Austriæ regium Bohemiæ, et Ungariæ principem, ac Hetruriæ sibi subjectæ magnum ducem in perpetuum dimiserunt, renunciarunt, ac abdicarunt; reservatis tamen favore prædictæ abbatialis ecclesiæ sanctæ Mariæ in Balneo, ejusque monasterii omnibus, et singulis juribus, prærogativis, exemptionibus, et privilegiis ipsi veluti ecclesiæ matrici, et digniori de jure competentibus exceptis, quæ ad curam animarum, et sacramentorum administrationem juxta sacri concilii Tridentini dispositionem, pertinebant, quam etiam renunciationem, ac respective reser-

vationem per Nostras literas in simili forma Brevis die xxi. augusti anni MDCCLXXIX. expeditas approbavimus, ac ratam habuimus. Verum sicut eadem expositio subjungebat cum monachus, qui a superioribus ordinis, et congregationis prædictorum ad regimen dictæ abbatiæ, et monasterii assumptus erat titulo abbatis dumtaxat mere localis, non vero personalis, et absque voce in capitulis ex decreto venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium episcoporum et regularium negociis præpositorum die xii. aprilis MDCCXX. emanato, ac postmodum per literas in similis forma Brevis a felicis recordationis Clemente XI. die vicesima tertia junii millesimo septingentesimo vigesimo expeditas confirmato, et juxta antiquam dictæ abbatiæ consuetudinem, uti, frui, et gaudere consueverit, ita tamen, ut completo gubernio, omnis etiam abbatialis titulus in eo expirasset, nuper emersit dubitatio an favore superioris localis ejusdem abbatiæ pro tempore existentis post prædictam renunciationem, et abdicationem eadem privilegia, ac tituli adhuc durent; Nobis propterea humiliter supplicari fecit modernus ejusdem abbatiæ, ac monasterii superior, seu abbas, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor ampliationis concessionis factæ in literis præcedentibus.

§. 2. Nos igitur ipsum exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis si quas forte incurrerint hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes supplicationibus hujusmodi inclinati harum serie sancimus, et declaramus, quod renunciatio prædicta nullatenus obstet quominus superior localis abbatiæ sanctæ Mariæ in Balneo prædictæ, ejusque monasterii, durante munere, et gubernio ejusdem abbatiæ, et monasterii iisdem juribus, privilegiis, et præeminentiis, quibus alias superiores locales prædicti ad formam dicti decreti congregationis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium episcoporum, et regularium negociis præpositorum, et dictarum Clementis literarum, et antiquam consuetudinem uti, frui, et gaudere consueverant, pariter uti, frui, et gaudere libere, ac licite possit, et debeat, ac ita perpetuis temporibus servari præcipimus, et mandamus.

Clausula sublatis, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis, nec non abbatiæ, et monasterii prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die trigesima prima maii anno millesimo septingentesimo octuagesimo pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 7 junii 1780. Anno VI.

CCLXI.

Imminutio festorum in territorio d' Elten.

Venerabili fratri Karolo archiepiscopo Tienensi Nostro, et sedis apostolicæ ad fractum Rheni, et partes inferiores Germaniæ nuncio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium.

§. 1. Ex quo divina majestas ad pastoralis officii fastigium Nos quamquam immeritos evexit, quantum in Nobis fuit superno auxilio freti paterna charitate Christifideles omnes in Domino complecti conati sumus, et quamvis præcipue ad divini cultus, et catholicæ fidei propagationem, animarumque salutem Nostra apostolici ministerii sollicitudo conversa sit, quoniam tamen boni patris familias partibus una simul fungi tenemur, singulari cura ad ea quoque interdum incumbere, non destitimus, quæ eorum temporalia commoda respiciunt, quibus presertim illos ad spiritualia consectanda fieri promptiores, alacrioresque posse in Domino arbitrati sumus,

Tenor precum porrectarum pro assequenda imminutione festorum.

§. 2. Cum itaque dilecta in Christo filia moderna abbatissa monasterii d'Elten nullius provinciæ Coloniensis, seu alterius exponi Nobis nuper fecerit, quod alias populis provinciarum suo territorio limotrophiarum a prædecessoribus Nostris ab obligatione in certis diebus anni festis se abstinendi ab operibus servilibus fuerint absoluti, ac liberati, ideoque inter suos subditos non parva exinde oriri incommoda, hinc, ut ipsis, quantum fieri potest, obviam ire desiderans, Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur abbatissam prædictam specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et populorum conscientiæ consulendum esse judicantes, fraternitati tuæ committimus, et mandamus, ut in duabus parochiis in districtu d' Elten existentibus, hanc omnibus Christifidelibus de diebus festis legem, in quam maturo consilio, et expensis omnibus, descendimus, auctoritate apostolica denuncies, et edicas.

Declarantur qui dies festivi sint habendi.

§. 3. Retineantur enim, et celebrentur festivi dies Resurrectionis cum sequenti, et Pentecostes item cum sequenti, aliisque per annum dies Dominici, nec non nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, Circumcisionis, Epiphaniæ, Ascensionis, et Corporis Christi, tunc quinque dicati beatæ Mariæ Virgini, scilicet Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis; præterea retineantur festa sanctorum apostolorum Petri et Pauli, omnium Sanctorum, sancti Stephani protomartyris, et sancti Viti, et santi Martini in suis respective parochiis, in quibus principaliores patroni existunt.

Præscribuntur quæ præstari debeant diebus festivis, et aliis exemptis.

§. 4. In his igitur omnibus festis diebus pro veteri Ecclesiæ catholicæ instituto Christifideles sacris adesse, a servilibus operibus abstinere, et jejunium in eorumdem vigiliis, quibus adnexum sit, observare debeant, et teneantur. In reliquis vero festis nondum laboriosas artium exercitationes, et servilia opera permittimus, et indulgemus; sed insuper eosdem Christifideles a quacumque vigiliæ, et jejunii diebus præcedentibus, dummodo aliunde, vel ratione quadragesimæ, vel ratione quatuor temporum, non præcipiatur, et audiendi missam in prædictis festis obligatione absolvimus, et liberamus.

Consulitur venerationi sanctorum, et translationi jejunii.

§. 5. Sed quoniam dum populorum conscientiæ consulimus, et eorum, qui in sudore vultus sui panem comedunt, indigentiæ providemus, sanctorum venerationem, et salutarem Christifidelium pœnitentiam minuere non intendimus, ideo sanctorum, et solemnitatum officia, et missas tam in eisdem abrogatis festis, quam in eorum vigiliis retineri, et sicut prius in quacumque ecclesia celebrari mandamus. Sacrum vero jejunium, quod in prædictis vigiliis habebatur, ad quartas, et sextas ferias adventus transferendum, ibidemque servandum edicimus, et constituimus. Ut autem non solum clerici, et divites homines sæculares, qui etiam diebus non festivis sacrosanto missæ sacrificio, et divinis officiis, quod vehemanter cupimus, adesse possunt, (sed etiam ii, qui rusticis detenti laboribus ecclesias diebus tantum festis adeunt, sanctorum apostolorum, et martyrum, quorum solemnitates superius abrogavimus, memoriam servent, et venerentur, volumus, ac præcipimus, ut die xxix. junii, ultra præcipuum sanctorum Petri, et Pauli apostolorum, et die xxvi. decembris, ultra præcipuum sancti Ste-

phani festum etiam aliorum sanctorum martyrum memoria celebretur. Quare die xxix. junii in kalendariis ecclesiasticis ita festum inscribendum erit = sanctorum Petri, et Pauli, et commemoratio omnium apostolorum = ac tam in offfcio, quam in missa addatur = commemoratio de communi apostolorum = die vero xxvi. decembris ita notetur festum = sancti Stephani protomartyris, et commemoratio omnium sanctorum martyrum = ac tam in officio, quam in missa addenda erit = commemoratio de Communi plurimorum martyrum.

Monitum ad ordinarium, cui onus committitur exequendi literas apostolicas.

§. 6. Hæc Nos venerabilis frater non minus spiritualem, quam temporalem istius populi utilitatem intuentes sancienda esse judicavimus, in quo plurimum sollicitudini, ac partorali vigilantiæ tuæ confidimus, qui illud profecto sedulitate, studioque tuo efficies, ne quid e divino cultu detractum videri possit, sed quo minor festorum dierum factus est numerus, et major sit in populorum animis pietas, fervor, ac devotio; proinde vehementer cupimus, ac in Domino fraternitatem tuam hortamur, ut populos tibi commissos diligenter edocendos cures, quæ ad justam, legitimamque dierum festorum celebrationem pertinent, quo ardore, quave humilitate spiritus adstare sanctissimo altaris sacrificio, quo studio, qua frequentia divinis officiis, sacris concionibus, ac christianæ doctrinæ institutionibus interesse debeant, et ne per eos dies Christifidelium corda graventur crapula, et ebrietate, ac sæcularibus cogitationibus, quam diligentissimam operam dare debebis, ut profana quæque ludrica, et minus religiosa a publicis locis amoveantur, contra vero in conspectu illa sint, abundeque suppetant, quæ ad fovendam devotionem, pietatemque plurimum prodesse possint. Quæ quidem cuncta a perspecta pastorali sedulitate tua Nobis maxime pollicemur.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus apostolicis constitutionibus, et ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die septima junii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXII.

Dat. die 7. junii 1780 Ann. VI.

Immutatio temporis absolvendi horas canonicas in ecclesia cathedrali Palentina.

Pius pp. VI.

Ad futuram rei memoriam

Exponitur petitionem super immutatione horarii delatam fuisse ad s. congregationem Concilii.

§. 1. Nuper pro parte dilectorum filiorum capituli, et canonicorum ecclesiæ cathedralis Palentinæ congregationis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium concilii Tridentini interpretum expositum fuit, quod cum adesset in eadem ecclesia consuetudo immemorabilis recitandi matutinum cum laudibus hora media noctis tam æstivo, quam hyberno tempore, serio perpensis incommodis, quæ hunc piissimum, et pervetustum morem comitabantur, fuit ipsi derogatum a tunc existente episcopo ex hora media noctis, ad nonam deflectendo; verum quia providentia ejusdem episcopi capitulo prædicto non satisfecit propterea quod per horam ab ipso determinatam non removebantur incommoda interessentibus obvenientia cum notabili eorum salutis detrimento; hinc idem capitulum prædictæ congregationi preces obtulit pro horæ immutatione, aptius censendo, matutini persolutionem tam hyeme, quam æstate transferre post sonitum vespertinæ salutationis; requisito vero de more ab eadem congregatione episcopo, vicarius capitularis legitime deputatus, ex eo, quia ecclesia hujusmodi suo pastore viduata erat, retulit, justam, et rationabilem esse capituli instantiam, neque ullum sive in libris, sive in actibus capitularibus ejusdem ecclesiæ statutum formale reperiri circa tempus prædictas horas canonicas absolvendi, sed tantum mentionem fieri consuetudinis immemorabilis, quæ ad hæc usque tempora non sine magno ad prædictas horas interessentium periculo perseveravit. Quare eadem congregatio edidit decretum tenoris sequentis, videlicet.

Die 29. aprilis 1780.

Tenor decreti editi a sacra congregatione.

§. 2. Sacra congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium concilii Tridentini interpretum, attenta relatione vicarii capitularis Palentini, benigne commisit eidem, ut veris existentibus narratis, supradictis oratorum precibus pro suo arbitrio, et conscientia gratis

indulgeat juxta ejus votum, nempe, quod matutinum, et laudes canantur hora nona post solis occasum.

L. card. Pallavicinus

Loco-signi

Preces porrectæ pro confirmatione decreti.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes, quo decretum hujusmodi firmius subsistat, et servetur exactius apostolicæ confirmationis patrocinio communiri summopere desiderent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor confirmationis.

§. 4. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præinsertum decretum una cum omnibus, et singulis in eo contentis, et expressis auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illique apostolicæ inviolabilis firmitatis robur adiicimus, omnesque juris, et facti, etiam substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes ipsas præsentes literas firmas, et efficaces existere, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis, per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Deregatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ecclesiæ, et capituli præfatorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die septima junii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXIII.

Dat. die 10. junii 1780. Anno VI.

Exemptio nonnullorum monasteriorum sanctimonialium in dominio Venetiarum existentium a jurisdictione fratrum minorum s. Francisci de observantia, eorumque subiectio respectivis ordinariis.

Venerabili fratri Vincentio archiepiscopo Tyrensi Nostro, et Sedis apostolicæ in dominio Venetiarum nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Vineam Domini Sabaoth, quæ est catholica Ecclesia pro commisso Nobis divinitus apostolicæ servitutis munere custodire, ac excolere omni studio, atque industria jugiter satagentes animarum Christifidelium, qui contemptis illecebris hujus sæculi in religionis portu divinis se se obsequiis manciparunt, saluti, ne illorum in via Domini progressus aliquo modo retardetur, præcipua quadam, et singulari sollicitudine providere tenemur, prout salubriter expedire conspicimus.

Minister generalis ordinis postulat liberari ab onere regendi moniales.

§. 2. Cum alias sane dilectus filius Paschalis a Varetio frater ordinis minorum sancti Francisci de observantia nuncupatus expresse professus, ac ejusdem ordinis minister generalis Nobis humiliter supplicari fecerit, ut ei curam, ac

gubernium tam spirituale, quam temporale dilectarum itidem in Christo filiarum sanctimonialium in monasteriis Clugone il Paradiso in diœcesi Bergomensi Orzinuovi s. Claræ in diœcesi Brixiensi Asola s. Claræ nullius Asulanæ provinciæ Venetiarum, Crema sanctæ Claræ, et Crema Terziariæ Immaculatæ Conceptionis diœcesis Cremensis degentium libere renunciandi, dimittendi, ac abdicandi plenam, et amplam facultatem impertiri de benignitate apostolica dignaremur.

Pontifex indulget juxta petita.

§. 3. Nos igitur multis rationabilibus de causis, ac matura debitæ considerationis trutina illius votis annuere volentes, supplicationibus super his porrectis inclinati, cum renunciationem, et abdicationem hujusmodi auctoritate Nostra apostolica approbaverimus, ac ratam, et acceptam habuerimus, prout tenore præsentium confirmamus, acceptamus, et approbamus, omnesque, et quatenus opus sit, et singulos juris, et facti defectus supplemus, eisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine fraternitati tuæ, de cujus fide, doctrina, vigilantia, ac charitate, et in gerendis negociis dexteritate plurimam in Domino fiduciam habemus, per præsentes committimus, et mandamus, ut dicta monasteria = Clugone il Paradiso = Orzinuovi sanctæ Claræ = Asula sanctæ Claræ, Crema sanctæ Claræ = Crema Terziariæ Immaculatæ Conceptionis, illorumque sanctimoniales, ac quæcumque bona ad illa spectantia, a quacumque subjectione, ac regimine, et gubernio dictorum fratrum ordinis minorum sancti Francisci de observantia nuncupatorum tenore præsentium eximas, liberesque, ac exempta, et libera esse decernas et declares.

Moniales jurisdictioni singulorum ordinariorum subjiciuntur.

§. 4. Et omnimodæ jurisdictioni venerabilium fratrum modernorum, et pro tempore existentium episcoporum Borgomensis, Brixiensis, Cremensis, et dilecti filii moderni, et pro tempore existentis abbatis Asulanæ provinciæ Venetiarum intra quorum diœcesum, ac territorii septa sunt sita respective subiicias. Eaque propter fratribus prædictis harum serie prohibemus, ne in iis, quæ ad monasteria hujusmodi, ac sanctimonialium prædictarum gubernium, ac regimen tam temporale, quam spirituale pertinent in posterum se ullatenus ingerere audeant, seu præsumant. Declarantes tamen, quod licet moniales prædictæ, quoad gubernium tam spirituale, quam temporale a fratribus prædictis segregaverimus, ut præfertur, ac segregatæ existant, nihilominus gratiis, indultis, ac privilegiis tam spiritualibus, quam temporalibus alias per summos pontifices prædecessores Nostros ordini fratrum minorum sancti Francisci de observantia nuncupatorum prædicto concessis, uti, frui, et gaudere sanctimoniales prædictæ libere, ac licite possint, et valeant.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 5. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti ordinis, et monasteriorum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima junii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 23. junii 1780 Anno VI.

CCLXIV.

Unio, et incorporatio perpetua cappellaniæ Marcucci monasterio, sive congregationi Piarum Operariarum immaculatæ Conceptionis in civitate Asculi in Piceno.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam

Procemium.

§. 1. Quantum ex monasteriis aliisque locis piis, in quibus sapientes virgines accensis lampadibus obviam euntes Christo sponso suo, ac gratum, et debitum exhibentes eidem famulatum, puellarum educationi, ac christianæ institutioni incumbant, in Ecclesia Dei splendoris, ac utilitatis oriatur, perpendentes, id unum ex intima animi Nostri charitate, qua eas in Domino prosequimur, præstare cupimus, ut monasteria, et loca pia hujusmodi satis congruo censu sint ditata, ut magis magisque ab omnibus sæcularibus curis abstractæ, alacrius hunc vitæ cursum in virginibus, et puellis, catholicis moribus, et virtutibus instituendis consumantes, fidem earum cœlesti sponso servantes, tandem accipient coronam justitiæ, quam reddet eis Dominus in die retributionis justus judex.

Expositio precum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit venerabilis frater Franciscus Antonius episcopus Montis Alti, ac in alma urbe Nostra vicesgerens, quod alias bo. me. Rinaldus Marcucci senior civis Asculanus, ac suus ascendens, dum adhuc in vivis ageret, cappellaniam cum onere trium missarum in qualibet hebdomada in suffragium animarum suæ familiæ Marcucci, assignato censu in sorte scutorum mille monetæ Romanæ, et annui redditus scutorum trium pro quolibet centenario ad altaræ beatæ Mariæ virginis Lauretanæ in ecclesia cathedrali civitatis Nostræ Asculanæ cum authoritate tunc existentis episcopi Asculani instituit, raservavitque jus nominandi cappellanum ad nutum amovibilem ad eamdem cappellaniam favore suæ familiæ, et lineæ Marcucci; qua vero penitus extincta, constituit idem jus nominandi ad confraternitatem sanctissimi Corporis Christi in ecclesia sancti Francisci Asculi canonice erectam spectare, ac alias prout in instrumento hisce desuper per acta quondam Francisci Sardi notarii Asculani die 15 aprilis MDCXLI. rogato, ac in decreto episcopali die 14 februarii anni MDCXLII. per acta quondam Petri Guidoni emanato uberius continetur.

Ratio præsens pro adimplenda incorporatione, et unione

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Franciscus Antonius episcopus sit ultimus superstes de familia, ac linea memorati quondam Rinaldi prædictæ cappellaniæ institutoris, ac eamdem cappellaniam in præsenti retineat, ad cujus titulum fuerat alias ad sacros ordines promotus, et dudum in dicta civitate Asculi in Piceno congregationem, seu monasterium Piarum Operariarum, seu oblatarum sub invocatione beatæ Mariæ virginis Immaculatæ, quæ ex suæ vitæ instituto vitam communem servant, et puellarum christianæ educationi, ac disciplinæ, aliisque pietatis, et charitatis operibus hujusmodi jugiter vacare non desistunt erexerit, ac magno quidem, sed proprio sumptu instituerit, ac dotaverit; cumque insuper, sicut eadem expositio prosequebatur, a fel. rec. Benedicto pp. XIV. prædecessore Nostro onus præfatarum missarum trium in qualibet hebdomada ex lege in actu institutionis volita, altari beatæ Mariæ virginis Lauretanæ in cathedrali ecclesia Asculi adnexum per decretum a congregatione venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium sacri concilii Tridentini interpretum die x julii anni MDCCVII. emanatum ad ecclesiam, seu cappellam publicam monasterii, seu domus dictarum Piarum Operariarum transferri obtinuerit, annui vero redditus memoratæ congregationis, seu monasterii sint adeo tenues, ut cultus sit major censu, quos ex fructibus superextantibus, detracto prædicto onere missarum dictæ cappellaniæ, augeri summopere cupiat; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et, ut infra, indulgere, de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 4. Nos igitur ejusdem Francisci Antonii episcopi votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, ac dicti instrumenti, nec non decreti episcopalis tenores præsentibus pro plene, ac sufficienter expressis, et inser-

tis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, cappellaniam prædictam per liberam dimissionem, et resignationem memorati Francisci Antonii episcopi in manibus Nostris factam in supplici libello Nobis porrecto, et a Nobis admissam, nec non substitutionem pro titulo suæ ordinationis a Nobis pariter approbatam, ratæ scilicet scutorum tercentum pensionis eidem Francisco Antonio episcopo reservatæ etiam in majori summa super fructibus archiepiscopatus Firmani vacantem, una cum suis bonis, redditibus, et proventibus memorato monasterio, seu congregationi Piarum Operariarum, seu Oblatarum sub invocatione beatæ Mariæ Virginis immaculatæ Asculi existenti auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium perpetuo unimus, adnectimus, et incorporamus, prout perpetuo unitam, adnexam, et incorporatam esse decernimus, et declaramus; ita tamen, ut perpetuis futuris temporibus tres missæ juxta mentem, ac dispositionem pii illius fundatoris in qualibet hebdomada in ecclesia, seu cappella publica dicti monasterii, seu congregationis in suffragium animarum familiæ Marcucci celebrentur, et celebrari debeant; super hisce etiam earumdem piarum oblatarum, ac illarum administratorum pro tempore existentium conscientiam onerando, auctoritate, et tenore præsentis volumus, præcipimus, ac mandamus: liberantes insuper memoratum Franciscum Antonium episcopum a quocumque onere publicationis, quatenus opus sit, supradictæ suæ dimissionis, ac resignationis in manibus Nostris factæ, nec non substitutionis superius memoratæ pro titulo suæ ordinationis.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, et efficaces existere, et fore, suumque plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari, dictisque Francisco Antonio episcopo, ac monasterio, seu congregationi hujusmodi plenissime suffragari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delagatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, et de jure quæsito non tollendo, aliisque quibusvis, nec non, quatenus opus sit, memorati Rinaldi dispositione, et dictæ cappellaniæ, ac memoratæ confraternitatis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xxiii junii MDCCLXXX pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXV.

Dat. die 27 junii 1780 Anno VI.

Facultas episcopo Celsonensi reducendi onera anniversariorum communitatis presbyterorum, et beneficiatorum parochialis ecclesiæ s. Nicolai Cervariæ Celsonensis diœcesis incumbentium.

Venerabili fratri episcopo Celsonensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii communitas, et confraternitas nuncupata sancti Nicolai presbyterorum, et beneficiatorum in parochiali sanctæ Mariæ Cervariæ Celsonensis diœcesis existens, quod ipsi multis missarum oneribus gravantur, ex quibus plures cum cantu, et ministris; nonnullæ cum determinato presbyterorum numero; reliquæ vero certis, et statutis horis celebrandæ sunt: porro eleemosyna pro oneribus hujusmodi juxta eorum diversitatem olim ab ordinario, uti ab hac sancta Sede delegato, assignata, evasit incongrua propter rerum omnium, quæ ad victum, vestitumque pertinent auctum pretium, cui accedit, quod caussa literariæ universitatis a cla. mem. Philippo V. dum vixit, Hispaniarum rege

catholico in dicto Cervariæ oppido, seu loco erectæ, aucta frequentia populi, decentia (et maxime in personis ecclesiasticis) fit necessaria. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, si missæ cum cantu, et determinato presbyterorum numero celebrandæ ad anniversaria generalia; missæ lectæ ad octo solidos liquidæ monetæ illarum partium pro qualibet; anniversaria autem, aliæque omnes missæ cantum, et ministros requirentia, singula quoque ad decem solidos hujusmodi, aliæ vero missæ statutis horis celebrandæ ad novem, decem, undecim, et duodecim solidos prædictos respective eleemosynæ libere percipiendæ pro modo horæ in qua celebrari debent, reducerentur, et respective pariter assignarentur, profecto exponentium statui foret consultum; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere, de benignitate apostolica dignaremur.

Commissio episcopo porrecta pro indulgenda gratia cum suis declarationibus

§. 2. Nos igitur dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: attentis relationibus tua, et dilecti etiam filii magistri Francisci Carrara congregationis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium concilii Tridentini interpretum secretarii, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, supradicta missarum tam lectarum, quam cantatarum onera juxta proportionatam cujuslibet legati reddituum quantitatem, ad rationem eleemosynæ manualis juxta taxam diœcesanam, vel consuetudinem regionis auctoritate Nostra apostolica pro tuo arbitrio, et conscientia gratis modereris, atque reducas, deductis tamen expensis pro sacris utensilibus, aliisque de jure, et necessario deducendis, atque assignata distributione duorum solidorum monetæ prædictæ pro unoquoque sacerdote interessente iisdem missis, seu anniversariis, quæ cum assistentia cani debent. Propterea, ut eas quoque missas, quæ certis horis celebrandæ sunt, ad rationem eleemosynæ, quam in Domino necessariam judicaveris auctoritate Nostra apostolica prædicta pro tuo pariter arbitrio, et conscientia reducendi facultatem pari auctoritate tenore præsentium tribuimus, et impertimur.

Reservationes speciales.

§. 3. Volumus autem, quod in singulis reductionibus per te vigore præsentium faciendis apponas clausulam, ut si quando augeantur redditus, augeatur etiam proportionabiliter numerus ipse missarum, quod in actu præsertim visitationis, tu, et pro tempore existens episcopus Celsonensis, inspicere debebitis; quodque in reliquis, firma, et separata remaneant tam legata missarum lectarum, quam anniversariorum, servata uniuscujusque testatoris dispositione; factaque demum hisce modis reductione, onera missarum sic reducta distincte, et seorsim describantur in tabella onerum missarum, et in libris sacrarii ecclesiæ prædictæ, in quibus præsentes etiam literæ describantur, et perpetuo asserventur ad formam decretorum generalium felicis recordationis Urbani pp. VIII., et Innocentii XII. prædecessorum Nostrorum de celebratione missarum.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quorumcumque testatorum etiam ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse derogamus, dictæque ecclesiæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima septima junii millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 1. iulii 1780 Anno VI.

CCLXVI.

Facultas uniendi quamdam parochialem ecclesiam domui congregationis Missionis in Lovic Gnesnensis diœcesis existenti.

Venerabili fratri archiepiscopo Gnesnensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem

Tenor precum porrectarum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii presbyteri sæculares congregationis Missionis domus Loviciensis Gnesnensis diœcesis, ac modernus visitator dictæ congregationis per Poloniam constitutus, quod parochialis ecclesia villæ, seu pagi in Dmosin nuncupati ejusdem diœcesis tantam numerat animarum copiam, ut ad explenda parochialia munia unius parochi opera sit impar omnino, et nihilominus illius redditus adeo tenues sunt, ut vix ad congruam sui parochi substentationem sufficiant: huic accedit, quod ipsa ecclesia ob vetustatem fatiscens ruinam minatur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, attento quod exponentes dictam villam seu pagum jure hæreditario, aut alias possident, ejusdemque parochialis patroni, et collatores, ut asseritur, existunt, tu animo reputans, quod si prædicta ecclesia domui eorumdem exponentium perpetuo uniretur, et incorporaretur, profecto omnibus tam spiritualibus, quam temporalibus dictæ parochiæ necessitatibus foret consultum, ea propter memoratam ecclesiam, per obitum ultimi illius parochi, qui extra Romanam curiam diem clausit extremum, nuperrime vacantem, auctoritate tua ordinaria, ac salvo Nostro, et apostolicæ Sedis beneplacito, communitati dictorum presbyterorum sæcularium perpetuo uniendam, et incorporandam duxeris, cum onere ipsis presbyteris, ut unum foveant de clero sæculari presbyterum, a te, et pro tempore existentibus tuis in archiepiscopatu hujusmodi successoribus, seu archiepiscopalis curiæ officio instituendum, qui prædictæ parochialis commendatarius nuncupetur, assignata ei congrua substentatione, atque uno cedente, vel decedente alium substituant; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati; attenta etiam relatione dilecti filii magistri Francisci Carrara congregationis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium concilii Tridentini interpretum secretarii, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, et dummodo per eosdem exponentes provideatur memoratæ parochiali ecclesiæ, et illius fabricæ, ad supradictam unionem, et incorporationem respective, juxta petita, cum oneribus a te præfiniendis auctoritate Nostra apostolica, pro tuo arbitrio, et conscientia gratis devenias, atque procedas.

Derogatio contrariorum

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dictæ congregationis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die prima julii anno millesimo septingentesimo octuagesimo pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXVII.

Dat. die 5 julii 1780. Anno VI

Commissio episcopo Beneventano porrecta, ut constito de imminutione redditum assignatorum a Benedicto XIII. pro recitatione officii B. M. Virginis, in ecclesia collegiata s. Spiritus comparticipationem canonicis concedat, absentibus a choro causa infirmitatis.

Venerabili fratri episcopo Beneventano Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Benedic. XIII. qui fuit olim ecclesiæ s. Spiritus canonicus, dotem assignavit capitulo pro recitatione parvi officii B. M. Virginis in choro.

§. 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii capitulum, et canonici istius ecclesiæ collegiatæ sancti Spiritus civitatis Beneventanæ, quod ex institutione præscripta a fel. mem. Benedicto pp. XIII. prædecessore Nostro ex tempore, quo ipse, dum in minoribus erat, huic ecclesiæ Beneventanæ præsidebat, dictum capitulum inter horas canonicas officium quoque parvum beatæ Mariæ virginis in choro recitare tenetur: pro dote vero ejusdem pii operis memoratus Benedictus prædecessor summam ducatorum Regni novem millium, et septingentorum assignavit, ad hoc ut ex hujusmodi quantitatis fructibus, ac redditibus, quisque ex canonicis, et dignitatibus annua ducata triginta sex quotidianæ distributionis titulo obtineret.

A comparticipatione distributionum arcendi sunt, qui choro non intersint quavis ex causa

§. 2. Prædictis tamen quotidianis distributionibus idem Benedictus prædecessor voluit, ut illi tantum frui, et gaudere deberent, qui revera personaliter choro interfuissent semper, ac generaliter per modum regulæ absentibus, etiam malæ valetudinis causa, aut infirmis, vel alias legitime impeditis a consecutione hujusmodi distributionum exclusis; mandavitque, ut omnes indistincte subjecti essent punctaturis applicandis non quidem beneficio aliorum, qui interfuissent, sed ærario ecclesiæ prædictæ, quam sane memorati Benedicti prædecessoris dispositionem, et voluntatem, ea qua par erat diligentia, et fide dicti exponentes executioni mandare usque adhuc non omiserunt.

Diminutis annuis redditibus postulant canonici etiam onerum reductionem.

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, annui redditus, ac proventus prædictæ quantitatis ducatorum novem millium, et septingentorum ex variis emergentibus de causis adeo imminuti sint, ut vix quisque ex canonicis, ac dignitatibus prædictis annua scuta triginta quotidianæ distributionis titulo obtineat: hinc prædicti exponentes dispositionem, ac leges ab eodem Benedicto prædecessore præscriptas in ea tantum parte, qua cavetur, ut absentes etiam causa infirmitatis punctaturis subjiciant, per Nos moderari, ac absentes ex causa dumtaxat infirmitatis hujusmodi distributionum participes fieri per Nos declarari summopere desiderant: Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

§. 4. Nos igitur eosdem exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, audita relatione dilecti filii Francisci Carrara congregationis venerabilium fratrum Nostrorum S.R.C. cardinalium concilii Tridentini interpetrum secretarii, ac comperto alias per fel. me. Clementem pp. XIII. prædecessorem Nostrum capitulo, et canonicis istius metropolitanæ ecclesiæ Beneventanæ simile indultum per suas literas in simili forma Brevis die v. februarii anni MDCCLXVIII. expeditas fuisse concessum, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, iisdem capitulo, et canonicis istius ecclesiæ collegiatæ sancti Spiritus nunc, et pro tempore existentibus legitime impeditis secundum dispositionem textus in capitulo = Consuetudinem de clericis non residentibus, et sacri concilii Tridentini prædicti sess. xxiv. cap. xii. de reformatione, potestatem percipiendi emolumentum officii Mariani auctoritate Nostra apostolica gratis pro tuo arbitrio, et conscientia concedas, et indulgeas.

Tenor commissionis episcopo porrectæ ut gratiam indulgeat verificata narratorum existentia.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes has literas præsentes firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in premissis per quoscumque judices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam,

quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus memorati Benedicti prædecessoris dispositione, et voluntate, quam, quoad præmissa, sufficienter, et expresse commutamus, atque derogamus, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dictæ collegiatæ ecclesiæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die v. julii MDCCLXXX. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXVIII.

Dat. die 8. julii 1780 Anno VI.

Indultum, et dispensatio favore archiducis Austriæ, et concessio vocis activæ, et passivæ in electione episcopi Coloniensis.

Dilectissimo in Christo filio Nostro Maximiliano archiduci Austriæ.

Pius PP. VI.

Dilectissime in Christo fili Noster salutem, et apostolicam benedictionem

Laudes archiducis.

§. 1. Præclara regiæ celsitudinis tuæ pietas, ac religio, et singularis in Nos, et apostolicam Sedem devotio, aliaque virtutum decora, quibus personam tuam multipliciter insignivit Altissimus, Nos inducunt, ut apostolica benignitate te libenter prosequamur.

Tenor dispensationis, et indulti.

§. 2. Volentes itaque te præmissorum meritorum tuorum intuitu, et ob plures, gravissimasque causas fidei bono, et Ecclesiæ utilitati conjunctas specialibus gratiis, et favoribus prosequi, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus quoque tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, tecum, ut si contingat venerabilem fratrem Maximilianum Fridericum archiepiscopum Coloniensem S. R. I. principem electorem, et ecclesiæ Monasteriensis administratorem, administrationi dictæ ecclesiæ Monasteriensis cedere, aut alias quomodolibet de illius persona ecclesiam hujusmodi vacare, tua dilectis filiis capitulo, et canonicis ejusdem ecclesiæ Monasteriensis, ad quos occurrente illius vacatione, electio personæ idoneæ ipsi ecclesiæ in episcopum per Romanum pontificem pro tempore existentem ad electionem hujusmodi præficiendæ juxta concordata dudum inter Sedem apostolicam, et inclytam nationem Germanicam inita, sive privilegia, et indulta apostolica, aut alias canonice spectat, licet in ætate legitima, nec in sacris ordinibus constitutus existas, nec canonicatum, et præbendam in dicta ecclesia Monasteriensi obtineas, nec in capitulo cathedralis ecclesiæ hujusmodi vocem activam, et passivam habeas; neque alias debite juxta dispositionem sacrorum canonum, et constitutionum apostolicarum, et statutorum, privilegiorum, usuum, ordinationum, ac consuetudinum ecclesiæ hujusmodi qualificatus sis, et forsan in archiepiscopum Coloniensem electus, et magni magistri hospitalis B. M. Theutonicorum coadiutor existas, nihilominus in episcopum administratorem ecclesiæ Monasteriensis hujusmodi eligi, ac etiam memorato Maximiliano Friderico vivente, dictæque ecclesiæ Monasteriensi, ut præfertur, præsidenti in illius coadjutorem cum futura successione in regimine, et administratione ejusdem, ecclesiæ Monasteriensis, de ipsius archiepiscopi consensu, quem Nobis per suas literas die secunda currentis mensis julii datas, junctis quoque assensioni precibus, exhibuit, designari libere, et licite, ac valide possis, et valeas in omnibus, et per omnia, perinde ac si in legitima ad id ætate, sacrisque ordinibus constitutus existeres, canonicatum, et præbendam in cathedrali ecclesia hujusmodi obtineres, vocemque activam, et passivam in memorato capitulo haberes, nec non juxta

illius statuta, usus, consuetudines, ordinationes, privilegia, et indulta, sacrosque canones, ordinationes, privilegia, et indulta, sacrosque canones, et apostolicas constitutiones hujusmodi, ac alias debite qualificatus reperireris, et dictæ metropolitanæ ecclesiæ Coloniensis, et prædicti hospitalis B. M. Theutonicorum coadiutor non esses, auctoritate apostolica tenore præsentium de speciali dono gratiæ dispensamus, tibique concedimus, et indulgemus.

Clausulæ salutares, et irritantes

§. 3. Decernentes ipsas præsentes literas firmas validas, et efficaces existere, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis omnibus, et singulis, per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, et apostolicæ Sedis nuncios sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non quatenus opus sit ecclesiarum, et hospitalis hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis: quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die VIII julii MDCCLXXX. pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXIX.

Dat. die 19. julii 1780 Anno VI.

Suppressio monasterii s. Frigdiani civitatis Lucanæ, et applicatio ejus bonorum pro erigenda universitate studiorum in civitate prædicta.

Venerabili fratri Martino archiepiscopo Lucano

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem

Proœmium

§. 1. Divina disponente clementia per quam reges regnant, et legum conditores justa decernunt, in eminenti apostolatus specula, et super gentes, et regna, meritis licet imparibus constituti, suavissimos atque uberes fructus, quos viri literarum scientia præditi in agro Dominico in dies producunt, animo revolventes, ac quam pro spiritualium, temporaliumque rerum regimine, ac directione in hac vita tenebris, et ambagibus plena utilis, ac necessarius sit ipsarum literarum usus sedula meditatione perpendentes, inter varias sollicitudines, quibus pro injunctæ Nobis desuper apostolicæ servitutis officio prospere, ac feliciter exequendo, undique angimur, ad ea quo providentiæ Nostræ intuitum convertendum esse probe intelligimus, per quæ in singulis orbis partibus literarum studio vacare cupientibus, facilis illarum capessendarum occasio, et commoditas ministretur: quod quidem ei libentius facimus, quo omnibus precibus id a Nobis contendatur, et illarum, apud quos auctoritatem Nostram interponimus, dignitas, ac propria virtutum merita Nobis fiduciam dant eorum spectatæ in hanc sanctam apostolicam Sedem voluntatis, fidei, et devotionis obtinendi incrementum.

Erectio, et privilegia templi beato Frigdiano dicati.

§. 2. Dudum sane, sicut accepimus, in hac civitate Lucana fuit erectum satis amplum templum beato Frigdiano olim ejusdem civitatis episcopo dicatum sufficienti clero, qui adoleret odorem suavitatis Domino, instructum, quod ab undecimo usque sæculo tum ob piorum Christifidelium frequentiam, tum ob sui cleri juxta illius ævi instauratam ecclesiæ disciplinam collegialiter viventis devotionem, ac exemplaritatem adeo celebre fuit, ut felicis recordationis Alexander pp. II. prædecessor Noster postquam ab ecclesia Luca-

na, cui præsidebat, ad summi pontificatus apicem fuerat evectus, sub defensione, ac protectione Sedis apostolicæ illud suscepit, quod etiam confirmari meruit a felicis recordationis pascali II. prædecessori itidem Nostro; immo cum hujusce ecclesiæ, ac inservientis cleri fama in dies augeretur fuit ipsa a felicis recordationis Gelasio pp. II. a Calixto pp. II. Honorio pp. II. Innocentio pp. II. Cælestino PP. II. Lucio pp. II. Eugenio pp. III. Adriano pp. IV. Alexandro pp. III. prædecessoribus Nostris quamplurimis privilegiis donata, ac felicis recordationis Urbanus pp. VI. et Bonifacius pp. IX. itidem prædecessores Nostri suum priorem multis prærogativis, præeminentiis auxerunt, ac decorarunt, prout in omnibus apostolicis literis hisce desuper expeditis uberius continetur.

Concessio ipsius ecclesiæ facta favore congregationis Lateranensis ordinis s. Augustini.

§. 3. Verum cum temporis processu antiqui cleri, ac canonicorum inibi divino cultui deservientium numerus felicis recordationis Leoni pp. X. prædecessori Nostro minus aptus visus sit diutius ejusdem ecclesiæ, curam, regimen, ac admistrationem gerere, ad illam canonicos regulares congregationis Lateranensis ordinis sancti Augustini accersivit, eidemque congregationi, et ordini bona omnia, fructus, redditus, ac proventus, jura, actiones, et privilegia, quæ ad ecclesiam, et clerum prædictum alias spectabant, univit, ac incorporavit. Ut autem in monasterio hujusmodi, ac adnexa ecclesia sancti Frigdiani perpetuis futuris temporibus divinus cultus, religionis zelus, ac animarum Christifidelium salus incrementum susciperent, voluit, statuitque, ut viginti, et octo canonici congregationis, et ordinis prædictorum, quorum decem, et octo essent in sacro presbyteratus ordine constituti, decem vero clerici in eodem monasterio continuam residentiam facerent, die, noctuque in ecclesia ejusdem monasterio deservirent, in quadragesimali, ac tempore adventus Domini populo ad hoc convenienti per eosdem canonicos verbum Dei evangelizaretur, ac alia etiam onera edixit, prout in memorati Leonis prædecessoris literis die xiii. octobris MDXVII. sub plumbo datis uberius continetur.

Ratio decernendæ suppressionis, et incorporationis.

§. 4. Hæc omnia ad Nostra usque ferme tempora canonici ordinis, et congregationis prædictorum summa religione, ac cum magna fidelium utilitate adimplevere, ac adimplere persisterent, nisi ex misera hujus sæculi conditione, quod quidem non sine gravi cordis Nostri mœrore commemoramus, defervescente Christianorum charitate, ac neglecta juventutis educatione, sicuti cæteræ omnes religiosæ societates, hæc quoque congregatio, et ordo adeo novis agricolis ad sufficiendos iis, qui jam laboribus defessi vineam Domini amplius excolere non possunt, laboret, ut triginta ab hinc annis nullus nationalis Lucensis tirocinium posuerit, unde et regularium hujusmodi Lucensium numerus ad solos duodecim sacerdotes præter duos, qui administratione, ac cura ecclesiarum parochialium fidelium ejusdem monasterii, ac ecclesiæ sancti Frigdiani occupantur, redactus sit, ideoque impar omnino injunctis oneribus satisfacere, hinc ne tum ecclesia prædicta, tum etiam duæ aliæ ecclesiæ filiales, ac animæ Christifidelium illorum curæ concreditarum damnum, aut detrimentum patiantur, impensis studiis consulendum est. Cum itaque hæc videant, hæcque intelligant dilecti filii nobiles viri antiani, ac vexillifer reipublicæ Lucanæ, iisque pro eorum singulari erga Deum pietate, ac religione, ac erga prædictam ecclesiam sancti Frigdiani devotione aliquod constans remedium per Nos afferri cupientes, Nobis nuper exponi fecerunt, quod in civitate Lucana quinque collegiatæ ecclesiæ præter cathedralem jamdiu erectæ reperiuntur, quamobrem ut hisce malis medatur, neque necessarium, neque proficuum foret novam collegiatam in memorato monasterio, ac ecclesia sancti Frigdiani erigere; e contra vero, et religioni, et reipublicæ utilius, quoties redditus, fructus, et proventus omnes ad dictum monasterium, ac ecclesiam spectantes, dempta prius ea debita quantitate, quæ illius per antiquum splendorem restaurandum, retinenendumque congrua videbitur, piæ institutioni, quam senatus Lucensis in prædicta sua civitate Lucensi ad erudiendam juventutem tum in theologicis, ac civilibus, tum in philosophicis scientiis, aliisque omnibus artibus liberalibus erigere intendit, unirentur, ac incorporarentur, prout uniri, ac incorporari summopere desiderant. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

§. 5. Nos igitur memoratas Leonis prædecessoris literas pro plene ac sufficienter expressas, et insertas habentes, ac quantum Nobis ex alto permittitur, cupientes omnia prædicta incommoda ex adeo imminuto prædictorum canonicorum regularium numero, ut

Tenor suppressionis, commissæ episcopo dioecesano.

impares omnino sint, et divino cultui, et Christifidelium animarum saluti prout usque adhuc laudabiliter gesserunt, ac a memorato Leone prædecessore fuerat dispositum, efficaciter incumbere nequeant, invalescentia corrigere, et prædictam ecclesiam sancti Frigdiani in suum pristinum splendorem servare, ac attendentes nihil magis christianæ religioni, ac rectæ reipublicæ administrationi conferre, quam si ad illius gubernium viri literarum præditi suscipiantur, prædictorum antianorum, et vexilliferi justis votis annuere, ac specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis, quovis modo, et quacumque de causa latis si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati; fraternitati tuæ de cujus prudentia, integritate, religione, ac in negociis gerendis dexteritate plurimum in Domino confidimus per præsentes committimus, ac mandamus, ut in præmissis antiquos prioratum, ac canonicatus sancti Frigdiani, omnemque dicti monasterii regularitatem, ac conventualitatem auctoritate Nostra apostolica supprimas, ac extinguas, ac suppressas, et extinctas esse declares; subinde vero eamdem ecclesiam in beneficium cum cura animarum, seu beneficium curatum auctoritate prædicta erigas, et instituas, prout harum serie erigimus, et instituimus.

Consulitur electioni parochi, eique privilegia communicantur.

§. 6. Parochi vero ejusdem ecclesiæ electionem, quatenus ea vacare contigerit, inter tres ad curam animarum juxta sacri concilii Tridentini disposita examinatos, Nobis, et Romanis pontificibus successoribus Nostris pro tempore existentibus a dilectis filiis senatu reipublicæ Lucensis præsentandos reserves; eidemque parocho pro tempore existenti, quem sub defensione, ac privilegio Sedis apostolicæ suscepimus, eumque Nostrum, et Sedis apostolicæ notarium cum omnibus privilegiis, indultis, ac juribus, quibus alii notarii de numero non participantium fruuntur, et gaudent, nuncupamus, et facimus, titulum prioris ecclesiæ sancti Frigdiani auctoritate prædicta dones, ac concedas, ut insuper eidem priori duo vice curati, seu cappellani per eum eligendi, ac amovibiles ad nutum in animarum ejus curæ creditarum gubernio adsistere debeant, utque per ipsum sacrista, qui cultum, ac interim ecclesiæ prædictæ curare teneantur, ac octo saltem cappellani, qui eidem ecclesiæ inserviant, ac missam, aliisque oneribus satisfaciant, qui tamen omnes tum sacrista, tum cappellani prædicti sint admovibiles, ad nutum eligantur, constituas, atque decernas.

Providetur Mensa parochialis.

§. 7. Quoniam autem scriptum est non alligabis os bovi trituranti, ac mercenarius dignus est mercede sua, propterea eidem fraternitati tuæ harum serie injungimus, ut congruam memorato priori saltem in annua scuta tercenta monetæ Romanæ, duobus vero vice-curatis, seu cappellanis prædictis cuilibet illorum in annua scuta quinquagena ejusdem monetæ, ac sacristæ annuam pensionem in scuta triginta dictæ monetæ eisdem in quemlibet mensem pro rata portione, et ab omni onere exempta, et libera solvenda taxari cures, et studeas; aliis vero octo saltem cappellanis manuales cappellanias, vulgo *uffiziature* annui redditus scutorum quinquagenorum, quæ eis pariter in quemlibet mensem pro rata portione, ac ab omni onere exempta erunt persolvenda, ea tamen lege, ut quotidie sacrosanctum missæ sacrificium in satisfactionem, ac adimplementum missarum, aliorumque onerum dictæ ecclesiæ sancti Frigdiani adnexorum celebrare teneantur, constituas, ac assignes.

Alimoniis fratrum consulitur, et eis munera adimplenda indigitantur, si vitam sæcularem eligant.

§. 8. Considerantes porro quod dilecti filii Franciscus di Poggio, Dominicus Fatinelli, Benedictus Orsucci, Vincentius Nieri, Joseph Bartholomei, Angelus Sergiusti, Bernardus Vecoli, Hieronymus Minsitoli, Victorius Compagni, Aloisius Gambarini, Alexander Gambarini, Joseph Baroni, Fridericus Compagni, ac Nicolaus Nieri presbyteri canonici regulares congregationis, et ordinis prædictorum expresse professi, nec non dilecti filii Camillus Coselli, Petrus Onesti, et Joannes Baptista Mariani laici ejusdem congregationis, et ordinis expresse pariter professi, qui nunc, aut in prædicto monasterio sancti Frigdiani commorantur, aut forsan in aliis monasteriis ordinis, et congregationis prædictæ degunt, cum omnes nationales Lucenses sint, nimis durum esset, eos cogi in alia suæ congregationis, et ordinis monasteria vagare cum eis per alias Nostras literas in simili forma Brevis singulis illorum contemporanee expeditas, ut ad statum presbyteri sæcularis, ac respective ad statum sæcularem quisque illorum pertransire possit, et valeat, impertiti simus, hinc,

ut charitas, qua eos paterne prosequimur, in eis vacua non sit, tibi denuo committimus, ut in præmissis memoratum Franciscum di Poggio, qui nunc monasterii, ac ecclesiæ prædictorum prior existit, cum illius integritas, religionis zelus, ac doctrina Nobis undique perspecta sit, pro hac prima vice in actualem priorem dictæ ecclesiæ sancti Frigdiani confirmes, ac etiam cætera munera prædicta, iis inter memoratos canonicos regulares postquam ad statum presbyteri sæcularis erunt transacti, qui dummodo ad ea capaces, ac habiles sint, ea expectent, concedas, illaque in eorum personas respective perpetua futura fore declares. Cuilibet porro sacerdoti annuam pensionem non minorem scutorum septuagenorum monetæ Romanæ, cuilibet vero laico annuam pensionem scutorum quinquagenorum ejusdem monetæ eis in singulos menses pro rata portione solvendam assignes, ac constituas, ita tamen, ut eamdem pensionem favore omnium, et præcipue illorum, qui ob munera eis commissa in religione laudabiliter gesta, illius gradus, ac dignitates obtinuerunt, in majorem summam constituere, eam vero pro priore ecclesiæ sancti Frigdiani, cui jam assignata est annua congrua scutorum tercentorum, ac pro parochis ecclesiarum filialium, quibus pariter assignata erit, ut infra annua congrua scutorum centum viginti pro tuo arbitrio, conscientia, ac prudentia imminuere possis, ac valeas. Quoniam autem nonnulli inter memoratos sacerdotes, ac laicos sunt, quibus alias in vim literarum apostolicarum in simili forma Brevis a felicis recordationis Clemente pp. XIV. prædecessoreNostro die xxvii. novembris MDCCLXX. expeditarum, per quas ipse nosocomio Misericordiæ civitatis Lucanæ monasterium Frisonariæ ejusdem congregationis, et ordinis in agro Lucano existenti una cum adnexa ecclesia, ac bonis omnibus in perpetuam emphiteusim concessit, annua pensio fuerat assignata, ut nonnisi illius supplementum, adeout eis unica sit pensio, modo tamen, et forma, ac facultatibus superius expressis petere possint, decernimus.

Aliis consulitur perseverantibus in ordine, et transferendis in alio monasterio ejusdem congregationis

§. 9. Si vero unus, aut alter eorum, vel presbyteris, vel laicus suæ congregationis, et ordinis amore incensus in eis perseverare voluerit, quod tamen intra menses erit deliberandum, quod eadem pensio dumtaxat scutorum septuagenorum pro sacerdotibus, quinquagenorum vero pro laicis eis respective monasteriis, ad quæ suorum præsulum jussu ipsi fuerint traducti, sit solvenda, auctoritate, et tenore prædictis, pariter constituimus, ac declaramus.

Dismembratio ecclesiæ ab aliis parochialibus, cum reservatione pensionis scutorum centum.

§. 10. Præterea cum toties memoratæ ecclesiæ sancti Frigdiani duæ aliæ ecclesiæ parochiales, altera nempe sub invocatione sanctissimi Salvatoris, altera vero sancti Leonardi filiales, ac adnexæ existant, ac ad eas quoque Nostræ providentiæ intuitum convertere teneamur, eidem fraternitati tuæ mandamus; quod eas ab eadem ecclesia sancti Frigdiani auctoritate prædicta dividas, dismembres, ac separes, easque omnino divisas, dismembratas, ac separatas esse statutas, ac declares; illarum congruam in annuam summam scutorum centum viginti, modo, et forma de illis pensionibus expresse, constitutas, ac assignes; ita tamen, ut annuum canonem scutorum viginti a prædicto nosocomio Misericordiæ civitatis Lucanæ juxta alias literas in simili forma Brevis a felicis recordationis Clemente pp. XIV. prædecessore Nostro die v februarii MDCCLXXI. expeditas priori Frisonariæ pro tempore existenti solvendum in congruam parochi sanctissimi Salvatoris, cui titulum prioris Frisonariæ reservamus, attribuas.

Jus conferendi alias parochiales ecclesias s. Sedi, et respective archiepiscopo Lucensi reservatur.

§. 11. Ecclesiarum vero parochialium hujusmodi quoties utraque, vel altera illarum vacare contigerit, collationem, aut ad Nos, ac ad Sedem apolicam, aut ad archiepiscopum Lucensem pro tempore existentem cum consueta mensium alternativa, ac juxta Nostras cancellariæ apostolicæ regulas spectare decernas, atque declares; pro hac tamen prima vice dilectos filios Vincentium Nieri actualem parochum ecclesiæ sanctissimi Salvatoris, ac Angelum Sergiusti parochum ecclesiæ sancti Leonardi, quoniam recte, ac cum Christifidelium animarum eorum curæ in via Domini progressu ecclesias parochiales prædictas administrant, in priorem, ac respective parochum dictarum ecclesiarum confirmes.

Providentiæ speciales pro implemento, et exemptione omnium contentorum in literis apostolicis.

§. 12. Et quum Nobis quam maxime cordi sit, ut hæc omnia sic disposita religiose exequantur, ac ut omnes annuæ pensiones prædictæ, vel temporales, ac vitalitiæ, vel perpetuæ, ac summæ pro missarum, aliisque oneribus debitæ absque ulla exemptione solvantur, immo, ut aliquam etiam annuam summam pro manutentione,

tum prædictæ ecclesiæ, tum sacræ suppellectilis, quatenus alias provisum non sit pro tuo arbitrio constituas; propterea tibi injungimus, ut eas omnes veluti perpetuos canones, aut temporales in quolibet mense pro rata portione solvendos super fructibus, proventibus, ac redditibus, nec non bonis omnibus mobilibus, et immobilibus, alias ad dictam ecclesiam, ac monasterium, ut præfertur, suppressum spectantibus, auctoritate prædicta indicas, ac imponas; ut insuper aptari, ac sufficientem portionem monasterii prædicti in habitationem, tum prioris ecclesiæ sancti Frigdiani pro tempore existentis, tum duorum viceparochorum, et adsistentium constitui, et concedi.

Assignatio bonorum favore universitatis studiorum erigendæ.

§. 13. Omnes vero sacras suppellectiles, nedum nunc ad eamdem ecclesiam sancti Frigdiani spectantes, sed etiam illas, quæ ad usum altaris quomodocumque sunt destinatæ eidem ecclesiæ tradi, ac consignari cures, ac studeas; cætera vero omnia, et singula bona, salvis tamen oneribus quindenniorum, quibus ea sunt subjecta, quæ dumtaxat erunt imminuenda, habita ratione provisionum, quæ a Nostra dataria apostolica in posterum, ut præfertur, fient, ac salvis itidem favore cujuslibet ex religiosis prædictis omnibus mobilibus, quæ veluti extantia in cujuslibet illorum respective cubiculo, vel ad illum pertinere non stet, vel etiam ei ad usum fuerant concessa, dummodo tamen, non sint, neque ea, quæ ad officium, ac munus, quo actu funguntur, pertinent, neque sint libri ad communem bibliothecam, neque chartæ, scripturæ, aut manuscripta ad familiarem monasterii administrationem quomodocumque spectantia, immobilia, ac mobilia, semoventia, domos, prædia, canones, præstationes, actiones, jura quælibet quæcumque nomine vocata, et sub quocumque genere comprehensa ad monasterium, ac ecclesiam prædictam alias quomodocumque spectantia, aut pertinentia, aut quæ in futurum quomodolibet spectare, ac pertinere poterant, piæ institutioni ad promovenda studia theologiæ, philosophiæ, ac juris civilis, et canonici, aliarumque liberalium artium, a memorato senatu reipublicæ Lucanæ erigendæ, unias, ac incorpores, et unita, ac incorporata esse decernes, atque declares.

Decernitur usque ad erectionem universitatis, bona esse describenda, et sub administratione conservanda.

§. 14. Quoniam autem hujusmodi pia institutio nondum erecta reperitur, propterea eidem fraternitati tuæ injungimus, ut interim confecto rerum omnium diligenti inventario, ecclesiasticam personam tibi benevisam in illarum administratorem, ac custodem eligas, qui omnem pecuniam, vel existentem, vel quæ ex rerum venditione, quæ servando servari non possunt, erit ratrahenda, in publicas mensas deponant, quique facta illorum deputatione, qui juxta leges, ac methodum, quam senatus prædictus eis præscripserit, dictam piam institutionem repræsentabunt, eos in veram, realem, ac actualem possessionem, seu quasi bonorum omnium mobilium, ac immobilium, et semoventium, jurium, ac actionum alias, ut præfertur, ad memoratum monasterium, ac ecclesiam sancti Frigdiani spectantium ponat, et immittat, quin ipse ulterius illorum administrationi se ingerere debeat. Hanc porro piam institutionem, quæ illud unum spectat, ut nempe ex instituta in liberalibus artibus juventute, et ecclesiæ, et statui docti, ac literati clerici, ac cives suppeditentur, ex duobus, aut pluribus ecclesiasticis ab archiepiscopo Lucano pro tempore existenti eligendis, ac ex tot nobilibus, seu patritiis a senatu prædicto eligendis, ac etiam ab alio ecclesiastico, qui moribus, ac doctrina sit spectabilis, quique primus erit inter pares, ab eodem senatu eligendo componi auctoritate, ac tenore prædictis statuimus, et decernimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 15. Decernentes easdem præsentes literas, et in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quod aliqui in præmissis interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes vocati, citati, et auditi non fuerint consensumque præstiterint, nec causæ, propter quas eædem præsentes emanarunt sufficienter adductæ, verificatæ, et justificatæ fuerint, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut alio quocumque, etiam quamtumvis magno, inexcogitato, et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, ad terminos juris reduci, aut adversus illas quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, aut etiam impetrato, quempiam in judicio, seu extra illud uti, seu se juvare ullo modo posset, sed semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tem-

pore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 16. Non obstantibus præmissis, ac Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis de unionibus, seu applicationibus committendis ad partes, vocatis, quorum interest, et de exprimendo vero valore bonorum ecclesiasticorum uniendorum, seu applicandorum, et altera regula de jure quæsito non tollendo, ac Lateranensis concilii novissime celebrati, uniones, seu applicationes perpetuas, nonnisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, nec non quatenus opus sit, memoratis Leonis pp. X. prædecessoris literis, aliisque, et in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, nec non ordinis, congregationis, et monasterii prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo, ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima nona julii millesimo septingentesimo octuagesimo pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXX.

Dat die 4 augusti 1780 Anno VI.

Confirmatur venditio, et respectiva emptio ecclesiæ, et monasterii sancti Viti, et Modesti de urbe etc.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

§. 1. Studia, ac sollicitudines, quæ a dilectis filiis fratribus ordinis Conceptionis beatæ Mariæ virginis immaculatæ Mariani nuncupatis in Polonia pro animarum Christifidelium salute, ac pro divini cultus augumento jugiter impenduntur, Nos adducunt, ut eis liberaliter concedamus, et quæ ad illorum temporalem commoditatem spectare, et quæ ad uberiores fructus juxta regularis sui instituti disciplinam in hac præsertim alma Nostra urbe magis magisque præferendos viam aperire dignoscuntur, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Expositio precum porrectarum a procuratore generali ordinis B. M. Virginis immaculatæ Conceptionis.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Candidus Spourni frater ordinis prædicti expresse professus, ac ejusdem ordinis procurator generalis, quod cum alias per Nostras literas in simili forma Brevis die xxv. februarii anni MDCCLXXIX. expeditas, dilectis itidem filiis monachis ordinis Cisterciensis provinciæ Romanæ monasterium sanctorum Viti, et Modesti in hac alma urbe Nostra existens vendendi, et alienandi, ac adnexam ecclesiam diaconiam sanctorum pariter Viti, et Modesti in alios transferendi facultatem concesserimus, ac impertiti simus; hinc ipse nomine, ac de mandato præpositi generalis, aliorumque superiorum dicti ordinis monasterium prædictum cum omnibus illis adnexis emit, illiusque adnexam ecclesiam sanctorum Viti, et Modesti, sibi, ac suo ordini cum omnibus juribus, gratiis, et indultis, ac præeminentiis illi alias competentibus concedi obtinuit, ad effectum aperiendi in eo conventum, seu collegium pro religiosis ordinis prædicti, ac in eadem ecclesia ea omnia exercendi, quæ ad illorum institutum pertinent, prout in istrumento hisce desuper per acta notarii Michaelis Augustini Clementi confecto uberius continetur. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat memoratus Candidus nomine etiam dicti præpositi generalis, aliorumque ejusdem ordinis superiorum, ut contractus emptionis, et venditio-

nis hujusmodi, ac memorata prædictæ ecclesiæ sanctorum Viti, et Modesti concessio firmius subsistant, et serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

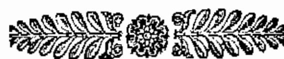
§. 3. Nos igitur ipsum exponentem, ac omnes memoratos fratres ordinis prædicti specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, memoratum dicti monasterii cum omnibus illis adnexis emptionis, et venditionis contractum, nec non dictam concessionem ecclesiæ sanctorum Viti, et Modesti cum omnibus, et singulis juribus, privilegiis, ac præeminentiis, alias ad illam spectantibus a memoratis monachis ordinis Cisterciensis provinciæ Romanæ prout in instrumento hisce desuper confecto, ut præfertur factum, et respective factam, auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, dicta auctoritate supplemus, et sanamus, ita ut monasterium prædictum, ac ecclesia sanctorum Viti, et Modesti eidem monasterio adnexa omnibus, et singulis gratiis, et indultis, quibus aliæ domus, seu conventus, et ecclesiæ fratrum ordinis prædicti utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt, et poterunt quomodolibet in futurum pari modo, salvis tamen semper juribus, ac præeminentiis cardinali diacono ejusdem ecclesiæ tituli pro tempore existenti debitis, utantur, fruantur, et gaudeant, ac in eadem ecclesia religiosi prædicti omnia divina ministeria peragere, quæ ad majorem Christifidelium utilitatem, ac divini cultus incrementum juxta memorati ordinis regulas, ac institutum spectabunt, libere, ac licite possint, et valeant auctoritate, et tenore prædictis concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus quatenus opus sit Pauli II., et aliorum Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum de rebus ecclesiasticis non alienandis constitutionibus, aliisque ordinationibus apostolicis, nec non quatenus opus sit, ordinum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die quarta augusti millesimo septingentesimo octuagesimo pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXI.

Dat. die 9 augusti 1780. Anno VI.

Restauratur collegium in civitate Carpenctoratensi erectum, ac illi certæ præscribuntur leges, quibus in posterum erit administrandum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Æternæ sapientiæ consilio ad Ecclesiæ catholicæ per universum terrarum orbem diffusæ regimini, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio, evecti, excitandis, promovendisque sacrarum, eisque ancillantium bonarum literarum studiis, per quæ depulsa ignorantiæ caligine, mentes veritatis luce illustrantur, et non minus catholicæ fidei, divinique cultus propagationi, et incremento, quod justitiæ administrationi, aliisque in publicum commodis, privatorumque utilitatibus consulitur, ubique locorum, et præsertim in civitatibus Nostro, et Sedis apostolicæ dominio in temporalibus subditis, quantum Nobis ex alto conceditur, pastoralis Nostri muneris sollicitudinem perpensa charitate adhibemus, sicut omnibus maturæ considerationis trutina propensis, ad omnipotentis Dei gloriam, et hujus sanctæ Sedis dignitatem, et eorumdem Nostrorum, et ejusdem Sedis in temporalibus subditorum decorem, commodum, et utilitatem salubriter in Domino expedire arbitramur.

Memoratur erectio collegii studiorum, cujus regimen tenuit societas Jesu.

§. 2. Siquidem sicut accepimus, jamdudum scilicet ab an. usque MDCVII in civitate Nostra Carpenctoratense, ut juventus ad ingenuas artes, atque scientias addiscendas, ac excolendas ardentiori studio incitaretur collegium studiorum fuit erectum, cujus regimen, ac cura juxta leges, et pacta inter tunc existentes scutiferum, et consules ejusdem civitatis ex una, et aliquot tunc vigentis societatis Jesu professores legitima facultate munitos, annuente etiam per suum vicarium in spiritualibus generalem tunc pariter existentem episcopo Carpenctoratense inita, ejusdem nunc extinctæ societatis Jesu alumnis fuit concredita, ac etiam ad hoc apta habitatione, ecclesia, et bibliotheca fuerunt instructi, subministrata iis insuper summa mille, et octingentorum aureorum monetæ Franciæ, sive quinque mille, et quadringentorum francorum monetæ tunc currentis, supellectilem comparandam communitas, ac cives Carpenctoratenses sese pactione obligarunt præstandi eidem collegio quotannis ex impositione farinarum jamdiu constituta, nec non super omnibus aliis quibuscumque bonis, redditibus, et emolumentis ad eamdem communitatem spectantibus summam mille aureorum, sive ter mille francorum dictæ monetæ initio cujuslibet trimestris æquis solutionibus rependendam, nisi forte in posterum aliquod beneficium, aut redditus, vel quævis alia bona ex industria, et labore ejusdem communitatis, et aliorum civium ipsi collegio procurarentur, vel unirentur, tunc quippe expresse cautum est, ut tantum ex prædicta summa mille aureorum detraheretur quantum ex obventis bonis collegium locupletari compertum esset.

Suppressa societate Jesu alii ecclesiastici viri præpositi fuerunt.

§. 3. Pactis, et conventionibus utrique religiose paruerunt; communitas quippe conventam præstationem solvere non destitit, ac scholæ confluenti juventuti patuere etiam postquam ejusdem societatis alumni ab ea provincia evaserunt. Immo inter primas sibi concreditæ administrationis curas venerabilis frater Joseph episcopus Carpenctoratensis ratus est primum per suum vicarium in spiritualibus generalem, deinde etiam coram enixe studere, ut circa scholas, quod probati moris erat, cumulate impleretur; hocque animo consilium ex tribus civitatis consulibus, et ex collegii præside, principali denominato compertum fuit institutum, ut collegii prædicti regimini consuleret.

Enumerantur redditus collegii.

§. 4. Verum cum experientia compertum sit juxta præsentem collegii statum illius cultum majorem censu esse, quoniam præter præmissam communitatis, et civium assignationem, unum valoris librarum quatuor mille pro erectione cathedræ philosophiæ a quondam cognominato de Insula, et alterum legatum in simili summa librarum quatuor mille in variis fundis consistentibus a quondam Josepho Forneri variis temporibus respective relicta, quarum pars in summa librarum -excentum circiter cum fuerit alienata absque judiciali controversia, denuo acquiri nequibit, annuum quoque proventum librarum quadraginta pro emptione librorum in professorum usum ab eodem Josepho assignatum; ac demum quoddam fundum in loco de Monteux valoris circiter librarum mille, quo idem collegium gaudet, de cætero nulla alia bona, seu redditus, ac proventus illi sunt; ac ut communitas, ac cives integram prædictæ annuæ constitutæ præ-

stationis solutionem usque adhuc rependere non obnuerunt.

Erectio collegii auctoritate apostolica confirmatur.

§. 6. Cum autem de hisce omnibus fidelem, ac plenam exceperimus relationem a dilecto filio Nostro Lazaro Opitio tituli sancti Petri ad Vincula Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero cardinali Pallavicini nuncupato status Nostri a secretis, et venerabilium fratrum Nostrorum ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium super Avenionensi congregatione deputatorum præfecto, qui ea qua pollet ingenii vi, et virtutis præstantia, quibus in publicarum rerum cura assidue Nobis adest, suasor, ac auctor fuit, ut inter multiplices, gravissimasque supremi pontificatus sollicitudines, quibus undique premimur, ut collegium quoque illud legibus muniendum, ac bonis dotandum, mentem Nostram converterimus. Nos igitur ad constantis fidei, et sinceræ devotionis affectum, quem cives prædicti erga Nos, et Sedem apostolicam gerere comprobantur paternæ dirigentes considerationis intuitum, ac ut ipsi, et juventus illuc confluens, tum in catholica religione, tum in sacris, cæterisque liberalibus artibus informentur; motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine collegium studiorum in civitate Nostra Carpenctoratense, ut præfertur, erectum, atque institutum, in quo sub regimine, ut infra constituendo, magistri, ac professores artes, ac scientias, cives non modo, sed etiam juvenes confluentes nulla prorsus mercede recepta, edoceant auctoritate apostolica harum tenore confirmamus, et approbamus, et quatenus opus sit, denuo erigimus, et instituimus, eidemque collegio, illiusque magistris, et professoribus omnia, et singula indulta, privilegia, gratias, et prærogativas a Sede apostolica alias collegiis studiorum hujusmodi elargitas pariter concedimus, et indulgemus.

Assignatio bonorum, privilegiorum, et exemptionum.

§. 7. Nec non collegio prædicto sacram ædem, domum a ministris incolendam, viridarium, ac mobilia, et supellectilia cujuscumque valoris, et generis sint, ac generaliter id omne, quod antea possidebat, et actu possidet a die extinctæ societatis prædictæ, comprehensa quoque exemptione ab oneribus communitativis juxta formam instrumenti, ut præfertur, anno MDCVII. erogati, etiamsi in præsentibus minime enuncietur, tenore, et auctoritate prædictis attribuimus, et assignamus. Ut autem stabili collegii hujusmodi manutentioni consultum sit, auctoritate Nobis unice de rebus ac bonis ecclesiarum disponendi tradita utentes, prioratum sanctæ Mariæ de Grez olim prope, et extra mœnia, nunc vero intra muros ejusdem Carpenctoratensis civitatis ordinis sancti Augustini canonicorum regularium, alias per felicis recordationis Clementem pp. VIII prædecessorem Nostrum per suas literas apostolicas tertio idus decembris MDCXLVII sub plumbo datas collegio in civitate etiam Nostra Avenionensi instituto unitum, illiusque titulum, et ecclesiam, ac domum regularem, ac jura, nec non prædium italico idiomate denominatum *la Quintina* cum omnibus aliis suis adjacentiis, ac cæteris ejusdem prioratus bonis, ac fundis, non autem prioratum sanctæ Mariæ de Nazareth, seu de Pernes, ejusque bona, ac alios prioratus illi forsan alias adnexos, unitos, et incorporatos ipsarum tenore præsentium dimembramus, sejungimus, et separamus, ac ejusdem prioratus titulum, ecclesiam, domum, nec non superenunciatum prædium cum eisdem adjacentiis, et pertinentiis; nec non omnia, et singula alia bona eidem prædio *la Quintina* adjacentia, alias nomine collegii civitatis Avenionen., dum ab extinctæ societatis Jesu alumnis moderabatur, acquisita, præter annuam præstationem a communitate, et civibus, ut præfertur, constitutam, quam salvam, et illæsam, ut antea absque conditione aliqua vigere præcipimus, ac etiam præter legata, ut præfertur, relicta, annuosque redditus, ut supra assignatos, eidem collegio Carpenctoratensi, vi pariter præsentium Nostrarum literarum applicamus, et appropriamus, ac unimus, annectimus, et incorporamus. Insuper cum in primæva collegii institutione a communitate, et civibus ob publicam, quam spectarunt, utilitatem annui census civitati debiti fuerint collegio remissi, ne, immutato regimine, bonorum redditus decrescant, ideo exemptionem, et immunitatem, qua eatenus collegium gravisum fuit, Nos quoque probantes, illam auctoritate Nostra obfirmamus, et roboramus.

Designantur onera ferenda a collegio pro bonis obtentis.

§. 8. Cæterum, quia compertum Nobis fuit, prioratui Sanctæ Mariæ de Grez varia incumbere onera, quæ ex illis, et adnexorum bonorum proventu ferebantur, modo cum titulus ejusdem prioratus in collegium Carpenctoratense transferatur, quamvis non universa bo-

na, sed partim in illius commodum sint cessura, ab omnibus tamen oneribus subeundis non erit immune. Præcipimus propterea, ut onera quæcumque eidem prioratui sanctæ Mariæ de Grez dumtaxat infixa, quæ illius unionis causa collegium Avenionense ferebat, non vero ea, quæ ratione unionis dicti prioratus sanctæ Mariæ de Nazareth, seu de Pernes, aliorumque forsan prioratuum idem collegium Avenionense ferre constabit, deinceps a Carpenctoratensi collegio ferri debeant; e converso vero eidem Josepho episcopo, ejusque successoribus jus asserimus, servatis tamen canonicarum sanctionum regulis, salvisque reservationibus, et affectionibus apostolicis, conferendi in sua civitate, et diœcesi vicarias cum animarum cura, ac canonicatus, et præbendas, et beneficia quæcumque ab ipso prioratu sanctæ Mariæ de Grez dependentia, ac in eisdem civitate, et diœcesi existentia.

Leges servandæ pro perfecto regimine collegii.

§. 9. Satis tandem ejusdem collegii stabilitati, et profectui minime esset consultum, nisi illius regimen certis legibus firmaretur; quare illas in infrascriptis articulis complectentes integre observari præcipimus, et mandamus.

ARTICULUS I.

De auctoritate episcopi

§. 10. Episcopus Carpenctoratensis ejusque vicarius in spiritualibus generalis pro tempore auctoritatem habeat privativam, et absolutam invigilandi supra mores, religionem, doctrinam tam relate ad discipulos, quam ad præceptores, et collegii ministros, contra quos etiam procedere possit secundum circumstantias, eos nempe puniendo, dimittendo e collegio, ex gymnasiis expellendo; nemine ex infra instituendæ congregationis administris ad sententiam vocato.

ARTICULUS II.

De congregatione deputanda.

§. 11. Ut hujus collegii regimini, et administrationi provido, et perenni consilio sit consultum, congregatio juxta illius regionis vocabulum *Bureau* denominanda ab episcopo instituatur, illaque ex eodem episcopo, et rectore pro tempore ejusdem civitatis, comitatusque Venayssini, ac ex primo consule, et ex collegii immediato moderatore principali nuncupando constet. Addatur, qui a secretis munere fungens acta omnia, et resolutiones scriptis tradat.

ARTICULUS III.

De vicario generali.

§. 12. Absente episcopo, vicarius generalis illius vices repræsentet, ac tunc tamquam dignior sedem episcopi rector tenebit, et vicario generali, quæ debebatur rectori, sedes assignabitur.

ARTICULUS IV.

De rectore, et vice-rectore.

§. 13. Absente rectore; vices ejus gerat vice-rector, sique eodem tempore deerit episcopus, illius vicarius congregationis præses erit. Deficiente pariter primario consule, secundus ejus implebit locum.

ARTICULUS V.

De congregatione cogenda.

§. 14. Hæc administrationis congregatio semel in mense, die tamen fixa cogetur, sæpius etiam quotiescumque præses opportunum arbitrabitur, unumquodque membrum, seu administrator certior fiet præcedenti die ex epistola, administer a secretis ei diriget præside tamen mandante.

ARTICULUS VI.

De præside.

§. 15. Prævio nuncio, licebit præsidi negotia peragere cum præsentibus, etiamsi non omnes intersint.

ARTICULUS VII.

De loco cogendæ congregationis.

§. 16. In aula collegii habeatur congregatio, quoties administratores, ex aliqua circumstantia, habendam alio in loco minime putarent.

ARTICULUS VIII.

De administris eligendis, et eorum munere

§. 17. In primo eorum cœtu, seligendi erunt duo administri, unus nempe a secretis, et alter redditituum quæstor, ille, qui publicus pontificia auctoritate tabellio etiam sit; in codice, in quo primum præsentes literæ cum legibus in hisce sancitis referri debeant, deinceps ordine omnes congregationis deliberationes transcribat; hic vero proventus collegii exigere curabit, datique, et accepti rationem erit redditurus.

ARTICULUS IX.

De a secretis.

§. 18. A secretis de omnibus actibus ad collegium pertinentibus fidem præbebit, scripturasque omnes, quæ eidem collegio quomodolibet spectant, tamquam custos servabit.

ARTICULUS X.

De archivio servando.

§. 19. Pro majori scripturarum hujusmodi custodia habeat idem collegium archivium duabus seris dissimilibus clausum, quarum claves una penes a secretis, altera penes administratorem a congregatione eligendum servetur.

ARTICULUS XI.

De custodia scripturarum.

§. 20. Hæ scripturæ nemini consignentur absque consensu congregationis, et a quibus eæ tradentur cum onere restitutionis, fides receptionis exaretur.

ARTICULUS XII.

De deliberationibus capiendis.

§. 21. Deliberationes capiantur ex votorum pluralitate. In casu tamen æqualitatis eorumdem, præses præponderantiam habebit; quoties vero scripturæ sint in regestro, ab omnibus, qui intererunt, administratoribus subscribi etiam debebunt.

ARTICULUS XIII.

De negociis absente episcopo non peragendis.

§. 22. Peragenda alicujus momenti negocia non proponantur, absente episcopo, absque necessitate, aut saltem nisi ille sive voce, sive scripto certior factus sit, dummodo ejus absentia pro suo munere visitationis ad limina, vel aliis de causis valde longa non foret.

ARTICULUS XIV.

De munere congregationis

§. 23. Congregatio consulet iis omnibus, ad quæ regimen temporale pertinet, ac etiam selectui principalis, a secretis, aliorumque officialium approbationi quoque, atque reprobationi præceptorum, methodo circa studia, classiumque disciplinam; collegii interiori nitori, vacationibus sive ordinariis, sive extraordinariis, œconomicæ, ac temporali bonorum administrationi, præmiis, cum opus fuerit, meritorum alicujus remunerationi (abusu tamen in hac re semper reprobando), ac generaliter iis omnibus; quæ ad majorem collegii utilitatem, optimamque juvenum educationem erunt profutura, reservata tamen super hisce penes episcopum auctoritate, ut in articulo primo videre est.

ARTICULUS XV.

De specialibus facultatibus præsidis.

§. 24. Non obstante depositione in articulo præcedenti facta, facultatem præses habeat impertinendi per se ipsum, suoque met nomine aliquam vacationem in casibus peculiaribus, qui præcedenti in consilio neutiquam fuissent prævisi.

ARTICULUS XVI.

De præside collegii aligendo inter digniores ecclesiasticos.

§. 25. Principalis in collegio cunctis præsidens, a quo dependent professores, et administri, vel sacerdos erit, aut saltem in ecclesiasticum ordinem adscitus. Innuet ipse rationes studiorum artium, scientiarum, et facultatum; studentium classium divisiones; seliget quoque lectores, quæ tamen omnia congregationis judicio, ut ab ea approbentur subdere debebit; recto item rerum ordini, collegii demandatæ munditiæ, classium disciplinæ, præceptorum obligationum adimplemento, juvenum educationi sedulo, et assidue invigilare debebit, ac demum in consilio referet difficultates suborientes, ut cito opportuna adhibeantur remedia, cumque dilectus filius Joannes Franciscus De Gros presbyter usque modo laudabiliter collegio præfecerit, ipse absque nova electione principalis instituatur, et sit.

ARTICULUS XVII.

De jure condendi regulas, pro collegii ac curata administratione.

§. 26. Penes hujusmodi congregationem plena facultas sit regulas edendi pro collegio accurate regendo necessarias, atque opportunas, nec non pro iis ad ejusdem collegii tam internum, quam externum regimen, et disciplinam quomodolibet pertinentibus.

ARTICULUS XVIII.

De iis qui a consilio sunt dispensandi in negocii pertractatione.

§. 27. Si aliquid in congregatione circa principalis personam sit peragendum, ille a consilio se abducet, ut deliberandi libertas non lædatur.

ARTICULUS XIX.

De distributione præmiorum

§. 28. Denique cum consules Carpenctoratenses consueverint annis singulis publice præmiis afficere discipulos illos, qui ob progressum in scientiis, et morum probitatem inter cæteros distinguerentur, et in hunc usum centum francos impendere, civitati integrum sit hanc prosequendi consuetudi-

nem, illiusque consulibus distributionem peragendi. Præmissæ sane leges, quas juxta datam Nobis a Domino prudentiam tulimus, vim habere, atque plenissime observari debent. Ut prospere, feliciterque regatur, administreturque collegium, idoniores adniscantur præceptores, ad scholas frequentius accedant juvenes, atque inibi religionis, et pietatis itidem, ac scientias addiscant, ac demum optimi cives, et qui in sortem Domini vocati fuerint egregii catholicæ veritatis, et ecclesiasticæ disciplinæ assertores, ac vindices instituantur. Id unum propterea superest, ut idem Joseph episcopus, ejusque successores, ac inter cives, qui ad munera administrationis collegii pro tempore selecti fuerint summa animorum consensione, qua res cunctæ servantur, et augentur, in bonum collegii operam eis demandatam assidue curent.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 29. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et Sedis apostolicæ nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 30. Non obstantibus quatenus opus sit memorati Clementis pp. VIII. prædecessoris literis anno MDCXLVII. sub plumbo datis, ac in universalibus provincialibusque conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, aliisque ordinationibus apostolicis, nec non dictorum collegiorum Avenionensis, et Carpentoratensis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die nona augusti millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXII.

Dat. die 8. augusti 1780 Anno VI.

Dismembratio viginti parochialium ab episcopatu Quinque Ecclesiense, et decem ab episcopatu Zagabriense, earumque incorporatio ecclesiis Bosnensi, et Syrmiensi invicem unitis.

Pius episcopus servus servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

§. 1. Iterata personarum regia potestate fulgentium pro Christifidelium spirituali bono huic exhibita Sedi apostolicæ studia excitant ultro paterna viscera Nostra, ut quæcumque per eas circa nonnullarum diœcesum implicatos limites rite disponendos pro meliori spiritualis administrationis commodo laudabili zelo excogitata, ministerio apostolicæ potestatis ad expetitum perducantur effectum.

Expositio precum porrectarum a regina apostolica

§. 2. Cum itaque nuper charissima in Christo filia Nostra Maria Theresia imperatrix vidua, ac Bohemiæ, et Hungariæ regina apostolica Nobis exposuerit, quod dum ipsa saluberrimo rite disponendarum diœcesum regni Hungariæ, et respective provinciarum illi annexarum operi intenderet, perspexit quoque limites tum Quinque Ecclesiensis ac Bosnensis, et Syrmiensis invicem unitarum, tum etiam Zagabriensis respective diœcesum in aliqua eorum parte adeo implicatos esse, ut illos in ordinem redigere, atque administrationi spirituali magis accommodos reddere pro catholicæ religionis bono valde opportunum, ac necessarium fore videatur.

Descriptio status diœcesum ordinandarum.

§. 3. Cum enim Quinque Ecclesiensis diœcesis prædicta limites inter Bosnensis, et Syrmiensis diœcesum hujusmodi ita se diffundere comperiatur, ut

easdem penitus separet, congruum magis, ac facilius evadit, ut districtus QuinqueEcclesiensis hujusmodi, inter Bosnensem, et Syrmiensem diœceses prædictas in uno continuo situs per episcopum Bosnensem, et Syrmiensem potius in spiritualibus administrari possit, quam per episcopumQuinqueEcclesiensem, qui jam in ea districtus hujusmodi parte ob situs distantiam unum vicarium foraneum deputare solitus fuit, non secus ac diœcesis Zagabriensis limites ad fluvium Savum ita vicini esse diœcesi adjiciendos omnis ratio melioris obtinendi curæ animarum dilectorum filiorum parochianorum ipsarum parochialium ecclesiarum exercitii suadeat, proindeque cum dicta Maria Theresia regina apostolica cunctis incommodis hac in parte obventuris obviare cupiens enixas Nobis preces porrexerit, quatenus infrascriptas parochiales ecclesias tam a diœcesi Quinque Ecclesiensi prædicta, cui alias seu nuper plures parochiales ecclesiæ in Baranyensi, et Tolnensi comitatibus respective comprehensæ, prævia illarum dismembratione a diœcesi Strigoniensi, ad quam antea spectabant, apostolica auctoritate facta, eadem apostolica auctoritate unitæ extiterunt, quam a diœcesi Zagabriensi de consensu venerabilis fratris Nostri moderni episcopi Zagabriensis, ac dilectorum etiam filiorum modernorum capituli, et canonicorum cathedralis ecclesiæ Quinque Ecclesiensis illius sede episcopali vacante, seu dilecti pariter filii vicarii ab eisdem capitulo, et canonicis legitime deputati perpetuo ut infra dismembrare, illasque sic dismembratas Bosnensi et Syrmiensi diœcesibus prædictis perpetuo etiam, ut infra, adijcere et incorporare, aliaque infrascripta concedere, et ordinare dignaremur.

Approbantur quæ a regina catholica disposita sunt.

§. 4. Nos igitur præmissis omnibus matura deliberatione perpensis, et in spem quod hujusmodi dispositio fidelium animarum saluti plurimum conferre possit, tam pia vota ipsius Mariæ Theresiæ reginæ apostolicæ obsecundare volentes motu-proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine a diœcesi Quinque Ecclesiensi prædicta in comitatu scilicet Syrmiensi unam Tavarni Kiensem, ac aliam Kukojeuzensem, ac aliam Janhouezensem, ac aliam Lovasziensem, ac aliam Nustarinensem, ac aliam Sarengradensem, ac aliam Sottinensem, ac aliam Sordinezensem, ac reliquam Valkovariensem parochiales et matrices ecclesias; in comitatu autem Veroczensi unam Erdödensem, ac alteram Tenyensem respective nuncupatas parochiales ecclesias respective sitas cum suis respective filialibus ecclesiis apostolica auctoritate perpetuo dividimus, et dismembramus, in modum tamen, ut cum limitibus circiter a parochiali ecclesia Erzekiensi usque ad Diakovar ductis loca Sepin, et Reufalu iisdemque adjaceant, et ad omnem quæstionem inter hujusmodi diœceses in posterum removendam locus Sepin prædictus diœcesi Quinque Ecclesiensi remaneat, alter vero locus Reufalu supradictus ob nimiam ejus cum ipso loco Erzekino vicinitatem diœcesi Bosnensi prædictæ attributus existat.

Constituuntur ecclesiæ parochiales matrices, et filiales.

§. 5. Ac ulterius ab eadem diœcesi Quinque Ecclesiensi in confiniis militaribus unam similiter Vinkouezensem, ac aliam Tuvankovensem, ac aliam Czernaensem, ac aliam Xupanyaensem, ac aliam Ottokensem, ac aliam Nemezensem, ac aliam Drenouezensem, ac aliam Kacsinouczensem, ac reliquam Morovichensem etiam respective parochiales et matrices ecclesias consistentes, cum suis quoque respective filialibus ecclesiis apostolica auctoritate prædicta itidem perpetuo seiungimus, et separamus, illasque sic sejunctas, et separatas eisdem Bosnensi et Syrmiensi diœcesibus dicta apostolica auctoritate perpetuo quoque adjungimus, et incorporamus, ac simili modo a dicta Zagabriensi diœcesi in eisdem pariter militaribus confiniis unam videlicet Schamaczensem, ac aliam Kopaniczensem, ac aliam Gerchinensem, ac aliam Brodensem, ac aliam Dubounikensem, ac aliam Verhouinensem, ac aliam Poduiniensem, ac aliam Szibiniensem respective etiam existentes parochiales, et matrices ecclesias cum suis itidem respective filialibus ecclesiis eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo dividimus, et segregamus, ea tamen lege quod etsi ad prædictas Dubouikensem et Verhouinensem parochiales ecclesias tres filiales ecclesiæ ex comitatu Posegano et dominio Pletterniczmunct alias spectaverint, ad præsens tamen parochiali ecclesiæ Ruscheuiensi in eodem comitatu Posegano existenti attributæ reperiuntur eam ob causam intra limites diœcesis Zagabriensis ultro quoque remanere debeant, nec non ad parochialem ecclesiam in Sabinij ecclesia actu filialis ex Gradisvano regimine; e converso vero ad parochialem ecclesiam in Dubochacz Gradisvani etiam regiminis spectent duæ filiales ecclesiæ ex Brodensi

Zbig, et Schumecze, quæ pro inde quoad naturam filialium retinuerint ad matrices suas ecclesias ex nunc, deinceps eodem modo applicatæ remaneant hoc insuper adiecto, quod sicuti uno aliorum diœcesanorum limitum dispositionibus, ita etiam præcedens dismembratio ad ipsas solum parochiales non autem territoriales limites respexerit, ideoque loca hujusmodi tantum speciatim denominaverit.

Providentiæ circa decimales proventus.

§. 6. Præmissa autem hujusmodi dismembratione, et limitum diœcesanorum prædictorum dispositione, ut præfertur facienda cum sicut accepimus in districtibus a dicta Quinque Ecclesiensi diœcesi, ut præfertur, dismembratis nonnulli decimales proventus ad eamdem Quinque Ecclesiensem diœcesim spectantes hactenus percepti, et respective juxta ibidem vigentem consuetudinem inter episcopum, illiusque cathedralem ecclesiam, nec non capitulum, et canonicos, ac seminarium ecclesiasticum Quinque Ecclesiense divisi fuerint; in posterum autem attenta cura animarum relate ad districtus hujusmodi translationem ad eamdem Bosnensem, et Syrmiensem dieceses prædictas, ut præfertur, facta eorsum amplius pertinere nequeant, Idcirco universas decimas hujusmodi in eodem districtu antea ad ipsam QuinqueEcclesiensem diœcesim, ut præfertur, pertinente ab eadem diœcesi QuinqueEcclesiensi, illiusque ecclesia, episcopo, capitulo, et seminario prædictis ad quos ad præsens, ut præfertur respective spectant, et a quibus hactenus perceptæ fuerunt, attenta potissimum eorum cujuslibet locupleti dotatione apostolica auctoritate prædicta similiter perpetuo detrahimus, et dismembramus, illasque sic detractas, et dismembratas pro eo quod, ut etiam accepimus, in Bosnensi, et Syrmiensi diœcesibus prædictis solum adest episcopus, qui congruam suam constitutam habeat; in reliquis vero ecclesia cathedralis, et seminarium videlicet omni prorsus dotatione destituantur, capitulum vero exiguis sit proventibus provisum eisdem Bosnensi, et Syrmiensi diœcesibus ob id dicta apostolica auctoritate itidem perpetuo attribuimus, ea tamen conditione, ut ex eisdem decimis sic dismembratis, et respective attributis quatuor æquales portiones efficiantur, quarum una cedat cathedrali ecclesiæ prædictæ, ac alia clero juniori in seminario generali cleri regni Hungariæ Budæ ratione hujus diœcesis educando, ac in subsidium aliqua etiam in parte emeritorum parochorum præter nonnullas capitales summas, quas jam prius hoc titulo pro sua diœcesi fundatas habuit, nec non cum alia capitali summa decem mille florenorum monetæ illarum partium ex peramplis capitalibus seminarij ecclesiastici Quinque Ecclesiensis ad hujus diœcesis junioris cleri meliorem subsistentiam translata: reliquæ vero duæ residuales portiones decimarum hujusmodi capitulo Bosnensi prædicto dentur, seu adsignentur sub conditionibus tamen in ipsis fundationalibus literis ab eadem Maria Theresia regina apostolica desuper expeditis latius contentis, et expressis cum hoc quod universæ decimæ prædictæ per ipsum capitulum dictæ cathedralis ecclesiæ Bosnensis in fines supradictos, sub impertitione tamen, et directione ordinarij loci, et ad tramites dictarum literarum fundationalium accurate reddendæ administrari debeant.

Dispositiones circa redditus seminarii et ecclesiæ cathedralis.

§. 7. Ceterum Bosnensi, et Syrmiensi diœcesibus hujusmodi sic, ut præfertur, dispositis cum adhuc, ut pariter accepimus, pro dicta cathedrali ecclesia Quinque Ecclesiensi, illiusque seminario prædicto, et episcopo ipso pingues redditus remaneant, Nos idcirco eadem apostolica auctoritate constituimus, atque decernimus, ut ex superfluis redditibus prædictis ecclesiæ hujusmodi orphanorum etiam educationi, nec non pauperibus parochiis, et ecclesiis, scholis item vernaculis, ac emeritorum parochorum convenienti substentationi pro majori orthodoxæ religionis bono quantum liceat prospici debeat, proprietate tamen bonorum semper penes cathedralem ecclesiam Quinque Ecclesiensem prædictam remanente; parique modo, ut non solum redditus seminarij Quinque Ecclesiensis prædicti in eumdem itidem finem impendantur, sed etiam per episcopum Quinque Ecclesiensem ex bonis ad ejus episcopalem mensam spectantibus prædictis ecclesiis, ac parochis, et scholis pariter præter incumbentem alioquin jurispatronatus obligationem ad formam literarum fundationalium hujusmodi sufficienter etiam debeat provideri.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 8. Decernentes quoque præsentes semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque integros, et plenarios effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis ad quos nunc spectat, et pro tempore spectabit quomodolibet in futurum firmiter, et inviolabiliter observari debere, ac nullo umquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis ju-

ridica, et legittima, etiam ex eo quod causæ propter quas eædem præsentes emanarunt adductæ, verificatæ, et justificatæ non fuerint de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, vel intentionis Nostræ quopiam alio quantumvis magno, substantiali, inexcogitato, inexcogitabili, ac specialem, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu, seu etiam ex eo quod in præmissis, eorumque aliquo solemnitates, et quævis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite de jure, vel facto, seu statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimæ, totalisque læsionis, aut quocumque alio colore, prætextu, aliaque ratione, vel causa etiam quantumvis iusta, rationabili, juridica, legittima, pia, privilegiata, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate Nostra, et aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari posset notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, ad viam, et terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ, vel justitiæ remedium impetrari, seu quomodolibet etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, et impetrato, vel emanato quempiam uti, seu se juvari in judicio, vel extra illud posse, neque easdem præsentes sub quibuscumque similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus per quascumque literas, et constitutiones apostolicas, aut cancellariæ apostolicæ regulas quandocumque etiam in crastinum assumptionis Nostræ, et successorum Nostrorum Romanorum pontificum ad summi apostolatus apicem etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus etiam consistorialiter ex quibuslibet causis, et sub quibuscumque verborum expressionibus, tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiamsi in eis de eisdem præsentibus, earumque toto tenore ac data specialis mentio fiat editas, et in posterum edendas comprehendi, sed semper, et omnino ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas fore, et esse.

§. 9. Sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vicelegatos dictæque Sedis nuncios, aliosve quoscumque quavis auctoritate, potestate, facultate, prærogativa, ac privilegio fungentes, ac honore, et præminentia fulgentes sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate in quocumque judicio, et in quacumque instantia judicari, et definiri debere; irritum quoque, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. *Clausula sublata.*

§. 10. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostris, et cancellariæ prædictæ regulis de jure quæsito non tollendo, ac de unionibus, et applicationibus ad partes committendis, ac de exprimendo in eis vero annuo valore, etiam de quibuscumque fructibus ecclesiasticis, ac Lateranensis concilii, novissime celebrati uniones, et applicationes perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque in contrarium præmissorum quomodolibet, etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus pro tempore concessis, et concedendis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quælibet alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime ad præmissorum validis *Derogatio contrariorum.*

simum effectum specialiter et expresse, nec non opportune, et valide hac vice dumtaxat motu, scientia, et potestatis plenitudine singularibus, harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ divisionis, dismembrationis, sejunctionis, separationis, adjunctionis, incorporationis posterioris, divisionis, segregationis, detractionis posterioris, dismembrationis, attributionis, constitutionis, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis dominicæ millesimo septingentesimo sexto idus augusti pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 10. augusti 1780. Anno VI.

CCLXXIII.

Reintegratio episcopatus Varadiensis, et applicatio bonorum pro mensa episcopali cum suis privilegiis, et exemptionibus.

Pius episcopus servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

§. 1. Ingeniosa personarum regia potestate fulgentium sollicitudo in procurandis præsulum ecclesiarum majoribus prout dignitas ipsa pontificalis exigit commoditatibus Nos adeo trahit, et allicit, ut ea, quæ ab illis tam provide sunt disposita denique ad optatum perducamus effectum.

Providentiæ captæ a regina Bohemiæ, et Hungariæ pro nonnullis sedibus episcopalibus, et archiepiscopalibus Hungariæ.

§. 2. Cum itaque nuper charissima in Christo filia Nostra Maria Theresia imperatrix vidua, ac Bohemiæ, et Hungariæ regina apostolica Nobis exposuerit, quod ipsa quæ jam pluribus ab hinc annis archiepiscopatus, et episcopatus in regno Hungariæ prædictæ consistentis ab apostolica Sede in aliqua eorum respective diœcesum portione perpetuo dismembrari, et ex portionibus diœcesum hujusmodi sic dismembratis novos episcopatus erigi, et jam erectos ita ordinari curavit, ut relictis pro respectiva eorum mensa episcopali sufficientibus annuis redditibus ex iis, qui superflui videbantur, tam respectivorum diœcesanorum, quam etiam aliorum tunc occurrentibus necessitatibus pro catholicæ religionis utilitate prospiceretur.

Describitur status episcopatus Varadiensis.

§. 3. Nunc vero habeat in votis episcopatus quoque Varadiensis, qui olim florentissimus erat, sed deinde hæretica pravitate grassante, variisque succedentibus bellorum motibus destructus, duobus pene sæculis desertus erat, postmodum vero per claram memoriam Leopoldum dum viveret Romanorum imperatorem, et Hungariæ prædictæ regem postliminio restitutus, et ab eo inde tempore diversimode dispositus extitit, hac eadem occasione in ordinem etiam reducatur. Quandoquidem paucis annis post dicti episcopatus Varadiensis restitutionem jure postliminii, ut præfertur, factam hujusmodi sub claræ etiam memoriæ Carolo hoc nomine *Sexto* similiter Romanorum imperatore, et Hungariæ prædictæ rege circa annum Domini millesimum septingentesimum trigesimum tertium statutum fuit, ut ex redditibus bonorum episcopalium Varadiensium septemdecim millia florenorum monetæ illarum partium mensæ episcopali Varadiensis, tamen cederent; residui autem proventus in bonum ipsius catholicæ religionis, et præsertim diœcesis Varadiensis pro illius videlicet parochialibus, aliisque ecclesiis, nec non scholis, ac clero, tam Latini, quam Græci ritus catholicorum converterentur. Quare iidem residuales proventus in eumdem finem ad capsam parochorum nuncupatam in bonum religionis orthodoxæ suapte natura destinatam sequenter annue ex tunc fuerunt illati, et per ipsum episcopum Varadiensem sub rationis redditione per archiepiscopum Colocensem, uti metropolitanum eidem Mariæ Theresiæ reginæ apostolicæ facienda in necessitates ipsius diœcesis Varadiensis erogati extiterunt.

Expostulatur reintegratio episcopatus

§. 4. Ac demum, recensioribus temporibus ex iisdem residualibus redditibus quota triginta quatuor mille florenorum ab eodem episcopo in capsam piam pariter nuncupatam annuatim administranda fuit constituta ea semper sub lege, ne pro mensa episcopali prædicta, ultra dictam summam septemdecim millium florenorum hujusmodi destinaretur, eoque modo plures quidem, ex tunc Varadienses episcopi se gesserunt. Ne autem præmissa ultra, et in incertam fluctuarent, postquam interea temporis in dicta diœcesi Varadiensi novus Græco catholicus episco-

patus ejusdem nominis apostolica auctoritate perpetuo erectus, et institutus, ac pro hujusmodi diœcesi Græco-catholica emensa dos ad fundum dicti episcopatus, qua prius, tam Latinum quam Græco-catholicum populum radicata est in hoc, et pro stabili providendum.

Tenor decreti reintegrationis.

§. 5. Ut propterea quæ dicta Maria Theresia regina apostolica, prævia tum dilectorum filiorum modernorum capituli, et canonicorum ecclesiæ Varadiensis, illius sede episcopali vacante, legitime deputati, quam venerabilis fratris Nostri moderni episcopi Varadiensis Græco-catholici respective informatione enixe Nobis supplicaverit, quatenus infrascripta per ipsam Mariam Theresiam reginam apostolicam pro catholicæ Ecclesiæ utilitate provide disposita concedere, et ordinare dignaremur. Nos igitur habita prius de hoc matura deliberatione tam pio voto ipsius Mariæ Theresiæ reginæ apostolicæ annuere volentes motus proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine ex bonis et juribus possessionariis eidem episcopatui Varadiensi jure postliminii, olim ut præfertur restitutis dominium Magno-Varadinense nuncupatum, quod sicut accepimus amplissimis redditibus provisum est cum universis decimis ad eumdem episcopatum olim pertinentibus, exceptis tamen illis, quæ in reliquis tribus scilicet Beleniies, ac Bel, et Vasko respective nuncupatis dominiis episcopatui dependebant, seu debebantur. In futurum autem ad eos ad quos dominia hujusmodi juxta ea, quæ inferius commemorabuntur percipientur pro tempore existenti episcopo Varadiensi Latini ritus apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo concedimus, et attribuimus.

Leges peculiares super distributione redituum.

§. 6. Ea tamen lege, ut retentis annuatim viginti mille florenis Rhenensibus pro suæ mensæ episcopalis sumptibus, ac præterea quatuor mille florenos singulares in provisionem parochialium, aliarumque ecclesiarum; nec non scholarum utriusque ritus catholicarum in primodicto dominio existentium juxta eamdem dispositionem predictæ Mariæ Theresiæ reginæ apostolicæ convertere; eaque insuper ratione singularibus oneribus, quæ eidem episcopo uti domino terrestri, ac patrono incumbunt satisfacere teneatur. Alios vero quinque mille florenos pares in conservationem sanctorum tectorum, atque ædificiorum episcopalium, aliasque necessitates erogare, ac demum mille florenos singulares in expensas consistorij sui episcopalis Varadiensis, et sanctæ Sedis ex redditibus primodicti dominii impendere obligatus existat. Quæ quidem universa onera sic imposita summam annuam triginta millium florenorum similium efficiunt, et quidquid ultra præscriptam summam hujusmodi triginta millium florenorum parium ex ipsius primodicti dominii proventibus juxta calculum assumptum superesse solet, illud ita repartitum sit, ut aliunde ecclesiæ cathedrali Varadiensi, atque illius deservitoribus, nec non seminario junioris cleri, ac emeritis deficientibus parochis, aliisque diœcesis Varadiensis prædictæ necessitatibus satis provisum sit, et non exigua etiam summa remaneat, quæ ad fundum studiorum, atque scholarum regni Hungariæ prædictæ pro mutuatis ex illo in Orthodoxæ religionis utilitatem, dictæque diœcesis Varadiensis necessitates occurrendas nonnullis capitalibus summis, nec non ad capsam parochorum annuatim numerari debeat, prout in literis fundationalibus, et respective dispositivis prædicti episcopatus Varadiensis plenius continetur.

Unio diœcesum.

§. 7. Cum vero vicariatus Græci ritus catholicorum Varadiensium in episcopatum Varadiensem ejusdem Græci ritus, ut præfertur, erectus, diœcesisque prædicta Varadiensis, in duas proinde diœceses pro duplici fidelis populi ritu hujusmodi divisa sit, et attento quod vicariatus Varadiensis hujusmodi, antea quoque cum suo clero, suisque parochiis, et scholis ex fundo ipsius Varadiensis episcopatus dotatus extitit, ita ne in posterum post separationem, ut præfertur, factam quæstio aliqua oriatur. Nos propterea ex bonis dicti Varadiensis episcopatus dominium Belenijes eidem episcopatui Varadiensi Græci ritus hujusmodi dicta apostolica auctoritate perpetuo applicamus, et incorporamus; ad hoc tamen ut ex ejusdem dominii sic applicati redditibus et proventibus tam congrua illius episcopalis mensæ ad formam literarum apostolicarum supradictarum erectione dicti episcopatus Græci ritus hujusmodi expeditarum constitui, quam pro capitularibus illius cathedralis ecclesiæ respective portiones, aliæque, diœcesis Varadiensis Græci ritus prædicti necessitatibus prout in dicto instrumento, ac literis fundationalibus prædictis clarius dicitur exprimi provideri debeant, ac etiam portio alia ad capsam parochorum hujusmodi annuatim in

alios pios dictæ religionis Orthodoxæ, ac propagandæ sacræ unionis usus impendenda administranda remaneat.

Consulitur ecclesiis parochialibus, et sacræ unioni.

§. 8. Cumque insuper prædicta Maria Theresia regina apostolica Nobis subjunxerit, quod in designando prædicto dominio Belenijes eidem Græco catholico episcopo Varadiensi ipsa Maria Theresia regina apostolica inter cœtera perpendit, quod cum in dicto dominio Beleniies parochialis ecclesia Græco catholica, et populus cum Romana Ecclesia unitus existant, majori tamen in parte dominium ipsum refertum sit populo alias quidem unito, verum posterioribus temporibus ad schismaticorum errores prolapso idem proinde Græco catholicus episcopus in medio eorum positus, et dominium etiam terrestrale exercens occasionem peropportunam habiturus sit, tam illum qui in sacra unione existit populum melius confirmandi, quam vero illum, quia comunione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ descivit facilius ad ovile Christi, unitatemque fidei catholicæ reducendi.

Applicatio dominiorum, Bel, et Vasko nuncupatorum.

§. 9. Idcirco hac ratione sufficienti provisione pro utriusque ritus catholico episcopatu Varadiensi facta cum ultra hæc tertio loco, ut etiam accepimus, duo minora dominia scilicet Bel, et Vasko nuncupata hujusmodi æque ad dictum episcopatum Varadiensem spectantia remaneant. Nos proinde juxta vota ipsius MariæTheresiæ reginæ apostolicæ ea quidem ab episcopatu Varadiense licet per præsentes non separemus, verum sicuti, ut etiam accepimus, perdictum Carolum imperatorem, et regem optime statutum fuit, ut superflui a mensa episcopali et necessitatibus dictæ Varadiensis diœcesis proventus ad capsam parochorum hujusmodi, ac in bonum dictæ catholicæ religionis, signanter pro sacra unione prædicta promovenda administrarentur, ob id apostolica auctoritate prædicta statuimus, atque decernimus, ut eorumdem duorum dominiorum quoad eumdem episcopatum spectantium proventus annuatim ad dictam capsam parochorum administrantur, et respective in varios pios usus, ac præsertim pro eadem sacra unione promovenda, nec non in seminarij junioris cleri Græco catholici in civitate Viennensi Austriæ ad sanctam Barbaram fundati substentationem, variasque diœcesum Munkacsiensem, et Orisiensem itidem Græco catholicarum necessitates juxta itidem instrumentum fundationale respective debeant erogari.

Omne juris remedium tollitur, adversus executionem literarum.

§. 10. Decernentes quoque easdem præsentes perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque integros, et plenarios effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis ad quos nunc spectat, et pro tempore spectabit quomodolibet in futurum firmiter, et inviolabiliter observari debere, ac nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quamtumvis juridica, et legitima, etiam ex eo quod causæ, propter quas eædem præsentes emanarunt adductæ, verificatæ, et justificatæ non fuerint de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel quopiam alio quamtumvis substantiali, substantialissimo, inexcogitato, et inexcogitabili, ac specialem, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu, seu etiam ex eo quod in præmissis, eorumque aliquo solemnitates, aut quævis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite de jure, vel facto, seu statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimæ, totalisque læsionis, aut quocumque alio colore, prætextu, aliave ratione, vel causa, etiam quamtumvis justa, rationabili, legittima, juridica, pia, privilegiata, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate Nostra, et aliis superius nullibi appareret, seu alias probari possit, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad viam, et terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ, vel justitiæ remedium impetrari, seu quomodolibet, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, et impetrato, vel emanato quempiam uti, seu se juvari in judicio, vel extra illud posse; neque easdem præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus per quascumque literas, et constitutiones apostolicas, aut cancellariæ apostolicæ regulas, quandocumque etiam in crastinum assumptionis Nostræ, et successorum Nostrorum Romanorum pontificum ad summi apostolatus apicem, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ex quibusvis causis, et sub quibuscumque verborum expressionibus, tenoribus, et formis, ac cum qui-

busvis clausulis, et decretis, etiamsi in eis de eisdem præsentibus, earumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat editas, vel in posterum edendas comprehendi; sed semper, et omnino ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas fore, et esse.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 11. Sicque, et non alias, per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, vice legatos, dictæque Sedis nuncios, aliosve quoscumque quavis auctoritate, potestate, facultate, prærogativa, ac privilegio fungentes, ac honore, et præeminentia fulgentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate in quocumque judicio, et in quacumque instantia judicari, et definiri debere, irritum quoque, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostris, et cancellariæ prædictæ regulis de jure quæsito non tollendo, ac de unionibus, et applicationibus ad partes committendis, ac de exprimendo in eis vero annuo valore etiam de quibuscumque fructibus ecclesiasticis, ac Lateranensis concilij novissime celebrati uniones et applicationes perpetuas nisi in casibus a jure præmissis fieri prohibentis, aliisque in contrarium præmissorum quomodolibet, etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, pro tempore concessis, et concedendis. Quibus omnibus et singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata etiam inserti forent, eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime ad præmissorum validissimum effectum specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide hac vice dumtaxat motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus harum quoque serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod ratione applicationis prædictæ nulla reductio taxæ dictæ ecclesiæ Varadiensis in futuris illius vacationibus prætendi possit.

Sanctio poenalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis, attributionis, applicationis, incorporationis, statuti, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo, sexto idus augusti, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXIV.

Dat. die 12. augusti 1780 Anno VI.

Extensio facultatum pro cappellano majori pro tempore existenti exercituum reginæ Hungariæ apostolicæ, et Bohemiæ illustris

Venerabili fratri Josepho archiepiscopo episcopo Montis Falisci ad carissimam in Christo filiam Nostram Theresiam Hungariæ apostolicam, et Bohemiæ reginam illustrem Nostro, et apostolicæ Sedis cum potestate legati de latere nuncio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Tenor concessionis

§. 1. Cum alias per Nostras literas in simili forma Brevis die xii octobris MDCCLXXVIII. expeditas venerabili fratri Henrico Joanni episcopo Neostadiensi cappellano majori, ac aliis cap-

pellanis majoribus pro tempore existentibus, dummodo episcopali charactere essent insigniti, exercituum carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Theresiæ Welburgæ, Hungariæ reginæ apostolicæ, nec non Bohemiæ reginæ illustris in Romanorum imperatricis electæ viduæ plures facultates impertiti simus, ut magis magisque, cum animarum Christifidelium illius curæ concreditarum salute, ac divini cultus augumento sibi commissum munus exercere possit, fraternitati tuæ per præsentes committimus, ut tamquam a Nobis, et Sede apostolica delegatus memorato episcopo Neustadiensi, ac aliis cappellanis majoribus pro tempore existentibus, dummodo episcopali charactere sint insigniti, infrascriptas facultates, nempe exercendi, ac utendi omnibus facultatibus, quoad exercitus prædictos extra Italiam tamen commorantes, quæ illi veluti unius tantum diœcesis episcopo competunt, erigendi in ecclesiis militaribus, parochialibus, unum altare privilegiatum, indulgendi apostolicam benedictionem in articulo mortis, aliasque personas, quæ castra sequantur ad id subdelegandi, ac demum dispensandi in esu carnium etiam in quadragesima, diebus sabathi, et quatuor primis diebus majoris hebdomadæ quoad milites gregarios a decurione, seu sargente deorsum tantum auctoritate Nostra apostolica tribuas, ac impertiaris.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ceterisquæ contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod non obstantibus prærogativis cappellano majori tenore præsentium per te impertiendis semper illæsa remaneant Nostri, et apostolicæ Sedis nuntii pro tempore existentis jura, quibus quoad hunc cappellanum majorem uti debeat, prout quoad alios episcopos civitatum eidem Mariæ Theresiæ reginæ subditarum uti censuerit. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima secunda augusti millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXV.

Dat. die 19 augusti 1780 Anno VI.

Assignatio, et translatio plurium locorum montium urbis favore monasterii sive congregationis Piarum Operariarum Immaculatæ Conceptionis in civitate Asculi in Piceno.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

§. 1. Charitatis zelus, quo erga dilectas in Christo filias pias operarias, seu oblatas sub invocatione beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ in civitate Nostra Asculana existentes, ex quarum quidem vitæ istituto puellarum ætas, quæ ad mundi voluptates sequendas prona est recte instituitur, ac a teneris annis ad pietatem, ad religionem, et ad christianam vitam illæ solerter informantur, afficimur, Nos excitat, ut quemadmodum alias ea, quæ ad spiritualem illarum in via Domini progressum spectare visum est, intentis studiis curare non omisimus, sic etiam, quæ ad temporale earumdem commodum conducere dignoscuntur, impensis sollicitudinibus animum Nostrum intendamus, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Memoratur pia dispositio Jacobi De Comitibus civis Asculani super erogatione sum hereditatis.

§. 2. Alias siquidem, sicut nuper accepimus, bona memoria Jacobus de Comitibus civis Asculanus in suis testamentariis tabulis sub die prima augusti 1730 per acta Nicolai Taddei notarii Florentini, nec non in suis epistoliis, seu cedulis, sic ab ipso nuncupatis sub diebus 25 augusti ejusdem anni 1730, et 17 decembris 1727 respective conscriptis, et signatis ex asse hæredem instituit animam suam, voluitque propterea annuos sui patrimonii redditus in præscripta pia opera distribui, ac erogari, deputatis in executores testamentarios superiore pro tempore existente certi tunc determinati conventus civitatis Asculanæ, præfecto congregationis nobilium in ecclesia sancti Venantii erectæ, ac primo assistente ejusdem congregationis. Inter hæc porro opera pia, ut in conventu nunc sancti Dominici civitatis prædictæ cathedra rhetoricæ cum annuo assignamento scutorum sexagintorum monetæ Romanæ erigeretur, ac, ut quotannis a prædictis exequutoribus testamentariis unus locus montium urbis emeretur præscripsit, et ordinavit, prout in dicto testamento, ac cedulis

supra indicatis uberius dicitur contineri.

Commutatur pia dispositio, et applicantur bona monasterio Piarum operariarum.

§. 3. Insuper, sicut pariter accepimus, post obitum memorati testatoris fuit apostolica auctoritate annua præstatio scutorum similiter sexagintorum dilectæ in Christo filiæ Franciscæ de Comitibus, quoad vixerit, ex redditibus dictæ hæreditatis assignata. Verum cum prædicta cathedræ rhetoricæ erectio parum necessaria, ac proficua videatur, et patrimonium memorati Jacobi nova singulis annis non indigeat unius loci montium emptione, nec non assignata annua præstatio vitalitia scutorum sexagintorum, ut præfertur, memoratæ Franciscæ in alios pios usus post ejus mortem sit eroganda; hinc Nos ea, qua pollemus auctoritate, hujusmodi pia opera, vel omnino, vel in parte hæreditarios fructus assignare, claris Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum, etiam quoad hanc ipsam hæreditatem de Comitibus, qui alias dismembratis quampluribus locis montium ea conservatorio orphanarum Asculi assignarunt, exemplis inhærentes, motu proprio, ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, memoratum testamentum, ac cedulas Jacobi de Comitibus præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et specificatis habentes, prævia suppressione cathedræ rhetoricæ, præfatæ congregationi, seu monasterio piarum operariarum sub invocatione beatæ Mariæ Virginis immaculatæ tum annua scuta sexaginta a memorato testatore pro professore rhetoricæ, ut præfertur, legata, tum scuta centum in emptionem unius loci montium quotannis eroganda, tum demum annua præstatio memoratæ Franciscæ de Comitibus assignata, harum serie plenarie relaxamus, adjudicamus, ac applicamus, et adjudicata fore, et esse decernimus, et declaramus; eaque propter, prævia separatione, divisione, ac dismembratione septuaginta trium locorum montium sancti Petri sextæ erectionis cum quinquagenis centesimis a patrimonio, seu prædicta hæreditate de Comitibus, prout motu, scientia, et auctoritate, ac tenore præsentis separamus, disjungimus, ac dismembramus, ac in eamdem congregationem, seu monasterium piarum operariarum transferimus, illique perpetuo assignamus, unimus, adneximus, ac incorporamus, cum onere tamen realiter, et cum effectu per eamdem congregationem, seu monasterium adimplendo, ut nimirum, quoad vixerit memorata Francisca de Comitibus assignata, ut præfertur, annua præstatio persolvatur.

Liberantur executores testamentarii ab oneribus in testamento præfinitis.

§. 4. Quo circa prædictos executores testamentarios ab oneribus tum subministrandi annua scuta sexaginta monetæ Romanæ professori cathedræ rhetoricæ jam suppressæ, tum acquirendi quotannis unum locum montium urbis, prout fuerat a Jacobo de Comitibus dispositum, tum demum annua scuta sexaginta Franciscæ de Comitibus, quoad vixerit, præstandi, auctoritate, et tenore præsentis eximimus, et liberamus.

Tenor applicationis bonorum.

§. 5. Volentes itaque omnia christianæ charitatis, et religionis opera a memoratis piis operariis juxta illarum institutum præstari consueta in satisfactionem, ac adimplementum piorum onerum ex auctis redditibus, et fructibus hæreditatis de Comitibus ob annuam prædictam exemptionem unius loci montium urbis per exequutores testamentarios explendorum cedere, prout ea ad hanc causam motu, auctoritate, et tenore præsentis transferimus, et applicamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes has præsentes literas validas, firmas, et efficaces existere, et fore, suumque plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere, ac illis plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac memorati Jacobi de Comitibus etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, ac Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, nec non felicis recordationis Pauli pp. II., et aliorum Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis æditis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, et quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet con-

cessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita, observata exprimerentur, et insererentur pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Declarationes speciales.

§. 8. Volumus autem, ac harum serie declaramus, ut prædicta septuaginta tria loca montium sancti Petri sextæ erectionis, ut præfertur, dismembrata, ac ab hæreditate prædicta separata in memoratam congregationem, seu monasterium translata, eique assignata usque a die prima julii intelligantur; mandantes propterea dilecto filio administratori generali locorum montium, ut hæc omnia prompte, ac sollicite adimpleri curet, ac studeat. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decimanona augusti millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 19. augusti 1780. Anno VI.

CCXXVI.

Ratificatio nonnullorum pactorum inter Sanctitatem suam, et regem Christianissimum initorum circa redemptionem chartarum lusoriarum comitatus Avenoniensis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Expositio precum.

§. 1. Cum per dilectum filium Nostrum Lazarum Opitium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalem Pallavicini nuncupatum Nostrum status secretarium a Nobis specialiter deputatum, ac venerabilem fratrem Nostrum Franciscum Joachim episcopum Albanensem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalem DeBernis nuncupatum carissimi in Christo filii Nostri Ludovici Francorum regis christianissimi apud Nos, et Sedem apostolicam oratorem, quem prædictus Ludovicus rex ad hoc electum, et nominatum, ac sufficienti mandato itidem munitum nominaverat, nonnullæ conventiones, et pacta inter Nos, et eumdem Ludovicum regem super redemptione chartarum lusoriarum comitatus Nostri Avenionensis subscripta fuerint, tenoris sequentis, videlicet.

Tenor conventionis.

§. 2. Stabilimento, e convenzione fatta fra la Santità di Nostro Signore, e sua maestà cristianissima risguardante la percezione del diritto sulle carte da giuoco nel contado di Avignone.

La santa memoria di Clemente XIII. per secondare le premure di sua maestà cristianissima il re di Francia Luigi XV. e per il bene de'rispettivi dominj, avendo stabilito sulle carte da giuoco, che si fabbricano nel contado di Avignone, un dazio simile a quello, che era imposto in Francia sul medesimo oggetto in favore della scuola reale militare, ed avendo la Santità Sua con una convenzione sottoscritta in Roma li 29 agosto 1758 accordato alla detta scuola reale militare per quaranta anni, e sotto la mallevadoria della corte di Francia l'appalto generale del suddetto dazio sulle carte da giuoco del contado di Avignone, mediante l'annua corrisposta di cinque mila lire, si è riconosciuto colla esperienza di più anni, che da tale convenzione si è ottenuto quell'utile reciproco, che le due corti si erano proposto, togliendosi per una parte i contrabandi, che prima si facevano colle carte della fabbrica di Avignone, e con promuoversi all'incontro la facilità del loro commercio nel regno. Ma siccome sua maestà cristianissima il re di Francia Luigi XVI. con aresto del suo consiglio de' 26 novembre 1778 ha ritirato dalla scuola reale militare la facoltà di esiggere il suddetto dazio per farlo correre a suo profitto, ed allo stesso tempo ha dichiarato, che il dazio dovesse essere accresciuto di otto soldi per lira, così tali cambiamenti hanno esatto, che tra la Santità di Nostro Signore, e la maestà sua cristianissima si venisse ad una nuova convenzione, colla quale, senza deviare dai principj della convenzione precedente, restino combinati, ed ammessi i cambiamenti relativi alle circostanze attualj, ed autorizzata nel contado di Avignone la percezione di otto

soldi per lira sulle carte da giuoco, oltre il dazio principale, in maniera che venga con tale augumento ristabilita una perfetta uguaglianza sul dazio delle carte dell'uno, e dell'altro dominio. In conseguenza i sottoscritti ministri plenipotenziarj, cioè per parte di Sua Beatitudine, e della santa Sede l'emo, e rmo signor cardinale Pallavicini segretario di stato, e per parte di sua maestà cristianissima re di Francia l'emo, e rmo signor cardinale De Bernis ministro plenipotenziario della maestà sua in Roma, mediante le respettive plenipotenze vicendevolmente consegnate in originali, e trascritte in piedi del presente stabilimento, sono convenuti ne' seguenti articoli da osservarsi inviolabilmente.

De jure exigen di taxam.

§. 3. 1.° Il dazio sulle carte da giuoco imposto nel contado di Avignone sarà esatto a profitto di sua maestà cristianissima per anni quaranta, da cominciare dal giorno della data della presente convenzione, e da tale epoca il precedente trattato colla scuola reale militare per l'appalto generale del suddetto dazio sarà sciolto, ed annullato, ed in conseguenza sua maestà cristianissima si obbliga a tenore della convenzione dei 29 agosto 1758 a far pagare annualmente alla tesoreria della camera apostolica la somma di cinque mila lire per conto del dazio principale solamente, ed indipendentemente dall'altra somma, che sarà convenuta nel seguente articolo.

De augumento taxæ decernendo.

§. 4. 2.° Sua Santità ordinerà al più presto, che sarà possibile, la percezione nel contado di Avignone di otto soldi per lira oltre al dazio principale sulle carte da giuoco, e li detti otto soldi per lira saranno percepiti a profitto di sua maestà cristianissima nella stessa maniera, che il dazio principale, e per il medesimo tempo, se tanto durerà l'esazione di detti otto soldi per lira in Francia, ed in conseguenza sua maestà cristianissima si obbliga di far pagare annualmente alla tesoreria della camera apostolica per ragione di detti otto soldi per lira, per finchè sussisteranno, due mila lire, che cominceranno a decorrere dal giorno della pubblicazione del regolamento, in virtù del quale i detti otto soldi per lira potranno essere percipiti nel contado di Avignone.

De æqualitate servanda supra chartas lusorias.

§. 5. 3.° Affine di prevenire tutte le difficoltà, e ristabilire prontamente l'eguaglianza tra le carte del regno, e quelle del contado, sarà ordinato nel regolamento, che imporrà gli otto soldi per lira, che li detti otto soldi saranno percepiti sopra tutti i giuochi, che nel giorno della pubblicazione si troveranno in potere de'fabbricanti di carte, ancorchè i detti giuochi fossero già compiti, ed eziandio, che il dazio principale fosse stato soddisfatto.

De redemptore eligendo, pro exactione taxæ

§. 6. 4.° L'amministratore, o appaltatore, che da sua maestà cristianissima sarà incaricato della percezione del dazio nel contado, non potrà, che esiggere il dazio imposto sopra ciascun giuoco di carte, con mettervi il suo bollo, ed insistere per l'esecuzione del regolamento del primo maggio 1761, e di quelli, che potranno essere pubblicati in appresso per la percezione del dazio nel contado, senza che l'appaltatore, o amministratore, e la persona, che la rappresentasse possa in alcuna maniera impedire, o pregiudicare l'industria de' fabbricanti stabiliti tanto nel contado, che nella città di Avignone.

De residentia exactoris.

§. 7. 5.° La persona, che sarà incaricata della direzione di detto dazio, continuerà a fare la sua residenza in Avignone, e sarà sotto la dipendenza di monsignor vice-legato.

De fabricatoribus chartarum

§. 8. 6.° Li detti fabbricanti potranno continuare a fabbricare le carte ad uso di quelle di Francia, senza alcun distintivo, e si lascerà loro la libertà di spacciarle in Francia, in maniera che riguardo a questo genere d'industria, il contado di Avignone sarà considerato come una provincia di Francia, bene inteso però, che in conformità de'regolamenti già pubblicati, e che monsignor vice-legato farà pubblicare, vengano i detti fabbricanti del contado sottoposti ai medesimi ordini, diritti, ed emende, ai quali sono soggetti i cartari di Francia.

De exemptione a gabellis, pr extractione chartarum.

§. 9. 7.° Per le carte, che li fabbricanti del contado invieranno a Roma, allo stato ecclesiastico, ed ai paesi stranieri, verrà loro accordato il passaggio libero, e franco de'diritti di gabelle, nè altro dovrà da loro esiggere l'appaltatore, se non che quelle precauzioni, e cautele, che servono a garantirlo dai contrabandi.

De tribunali competenti pro litibus agendis

§. 10. 8.° Le liti, o controversie tanto civili, che criminali, che potessero insorgere per rapporto alle carte del contado di Avignone, o a causa di qualche contrabando commesso in detto territorio, saranno esaminate dai giudici ordinarj del contado, o da monsignor vice-legato, senza che vi si possa

mai ingerire, nè conoscerne alcun altro giudice, o tribunale straniero.

De observantia conventionis initæ anno 1756

§. 11. 9.° Li cinque articoli del concordato conchiuso li 4 febbrajo 1756 saranno mantenuti, ed osservati in tutto ciò, che non sono contrarj alla presente convenzione, e specialmente dovrà avere la sua totale, e piena esecuzione l'articolo 5.° di detto concordato, che porta di ammettere la gioventù della nobiltà del contado nella scuola reale militare colle condizioni in detto articolo prescritte.

Exponitur ratio peractæ concessionis.

§. 12. 10.° Essendosi compiaciuta sua maestà cristianissima, a riguardo di Sua Santità, ed a contemplazione delle sue rappresentanze di ordinare con pubblico editto dei 21 giugno 1757, la intiera osservanza dell'articolo ottavo del concordato fatto per il tabacco, e tele stampate a conto del passaggio franco da diritto di gabelle da darsi in Francia alle sete di Avignone, e contado, in corrispondenza di ciò la Santità Sua essendosi creduta in dovere di comprovare a sua maestà cristianissima la propria riconoscenza, è condiscesa ad accordargli colla presente convenzione la percezione tanto del dazio principale sulle carte da giuoco, quanto degli otto soldi per lira accresciuti sul medesimo dazio nel contado di Avignone a tempo più lungo del solito, non ostante qualunque costituzione apostolica in contrario.

Sanctiones pro obtinenda executione conventionis.

§. 13. 11.° I regolamenti, che farà pubblicare monsignor vice-legato per fissare, e stabilire la percezione del dazio sopra le carte, dovranno esser concertati colla intelligenza della corte di Francia, e di quella di Roma, la quale dovrà poi dare tutta la mano, affinchè abbiano esatta, e pronta osservanza, ed esecuzione.

Sua Santità, e sua maestà cristianissima si obbligano reciprocamente alla osservanza della presente convenzione, che sarà ratificata dall'una, e l'altra parte al più presto, che sarà possibile, ed incomincerà ad essere provisionalmente eseguita dal giorno della infrascritta data, e dopo sottoscritta dai respettivi ministri plenipotenziarj della santa Sede, e della corte di Francia, e munita de'loro sigilli. Dato in Roma a dì 17 maggio 1780.

L. card. Pallavicini.
Loco ✠ sigilli.

F. I. card. De Bernis.
Loco ✠ sigilli.

Confirmatio conventionis.

§. 14. Hinc est, quod Nos conventiones, et pacta hujusmodi, rata itidem habere, stabilique firmitate subsistere, et inviolabiliter servari cupientes motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, conventiones, et pacta præinserta a memorato Ludovico rege approbata, confirmata, et rata habita, ut præfertur, tenore præsentium ratificamus, ac rata habemus, ac præmissa per ipsum Lazarum Opitium cardinalem Nostrum, apostolicæ Sedis prædictæ plenipotentiarium in conventionibus, et pactis prædictis sincere, et inviolabiliter ex Nostra, ejusdemque Sedis parte adimpletum, et servatum in verbo Romani pontificis promittimus. Decernentes præsentes literas nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostræ, aut alio quocumque quantumvis magno, et inexcogitato defectu notari, et impugnari posse, sed semper tempore prædicto durante firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac inviolabiliter observari.

Derogatio contrariorum.

§. 15. Non obstantibus apostolicis constitutionibus, et ordinationibus. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona augusti millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXVII.

Dat. die 5. septembris 1780 Ann. VI.

Indultum non emittendi professionem regularem, ac vota solemnia per alios magnos militiæ beatæ Mariæ virginis Theutonicorum emitti consueta, et nihilominus juribus, privilegiis, et indultis uti magno magistro militiæ præfatæ competentibus uti, et frui possit, et valeat.

Dilectissimo in Christo filio Nostro Maximiliano archiduci Austriæ, magno magistro militiæ ordinis beatæ Mariæ virginis Theutonicorum.

Pius PP. VI.

Dilectissime in Christo fili Noster salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium.

§. 1. Præclara regiæ celsitudinis tuæ pietas, ac religio, et singularis in Nos, et apostolicam Sedem devotio, aliaque virtutum merita, quibus personam tuam multipliciter insignivit Altissimus, Nos inducunt, ut apostolica benignitate te libenter prosequamur.

Expositio precum porrectarum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecisti quod cum magnus magister militiæ ordinis beatæ Mariæ Theutonicorum existas juxta statutorum, seu stabilimentorum, ac ordinationum capitularium militiæ præfatæ auctoritate apostolica confirmatorum præscriptum, professionem regularem, et solemnia vota per magnos magistros dictæ militiæ emitti consueta, expresse emittere teneris. Verum cum apostolica auctoritate dispensari summopere desideres, Nobis propterea humiliter supplicari fecisti, ut tibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 3. Nos igitur rationabilibus de causis animum Nostrum moventibus, ac præmissorum meritorum tuorum intuitu te specialibus favoribus prosequi volentes, et a quibusvis censuris absolutum censentes supplicationibus tuis inclinati, te ab onere professionem regularem præfatam, nec non dicta vota solemnia expresse emittendi auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium eximimus ac liberamus, tibique ut omnibus et singulis juribus, prærogativis, privilegiis, præeminentiis, gratiis, et indultis quibus alii magni magistri ordinis, et militiæ præfatorum tam de jure, usu, et consuetudine, vel alias quomodolibet usi, potiti, et gavisi sunt, ac uti, potiri, et gaudere quomodolibet potuerunt, ac debuerunt pari modo, et absque ulla differentia uti, potiri, et gaudere libere, et licite possis, ac valeas, in omnibus, et per omnia perinde ac si juxta præscriptum eorumdem statutorum, seu stabilimentorum, et ordinum capitularium dictæ militiæ professionem regularem præfatam, ac vota solemnia expresse emisisse repereris, auctoritate et tenore præfatis concedimus et indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis nec non militiæ præfatæ, et statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis, ac ordinationibus capitularibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet confirmatis, et innovatis: quibus omnibus et singulis illorum tenores, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem die quinta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXVIII,

Dat. die 6 septembris 1780 Anno VI.

Committitur episcopo Visensi, ut tamquam visitator apostolicus visitet, et reformet congregationem canonicorum regularium sanctæ Crucis Colimbricensis.

Venerabili fratri Antonio episcopo Visensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem et apostolicam benedictionem

Proemium

§. 1. Cum illius vicem, meritis licet minime suffragantibus, geramus in terris, qui pacem in terras intulit; charitatemque ad invicem præ cæteris omnibus ejus fidelibus præcepit, officii Nostri debitam prosequimur actionem, si regularium personarum, quæ relicto sæculo sub suavi religionis jugo Dei obsequio se dedicarunt, illique proprius famulari susceperunt, pro commisso Nobis munere, concordiæ, ac quieti, et in via Domini progressui consulere cupientes pacem, et charitatem inter ipsos inducere, inductamque confovere, ac regularem disciplinam ad suam

puritatem, ac pristinum suum candorem, quatenus illa collapsa sit, restituere, vel vigentem conservare, et quæ iis contraria sunt, falce pastoralis vigilantiæ ad radices posita, ne hinc sanctæ religiones, quæ ad Ecclesiæ Dei decorem, illamque variis virtutum meritis venustandam sunt constitutæ, in ejusdem ecclesiæ dedecus, ac vituperium, ob morum in eis profitentium licentiam, ac discordiarum scandala convertantur, omnibus rerum, et temporum mature perpensis circumstantiis, quantum Nobis ex alto conceditur totis viribus curemus, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Expositio precum porrectarum a regina Portugalliæ, et Algarbiorum.

§. 2. Sane sicuti Nobis pro parte carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ dilectus filius Henricus de Menezes miles militiæ Domini Nostri Jesu Christi regiis negociis apud Nos, et Sedem apostolicam deputatus nuper exposuit, licet alias per felicis recordationis Innocentium pp. XIII., Benedictum pp. XIII., Clementem pp. XII, et Benedictum pp. XIV. Romanos pontifices prædecessores Nostros piis, ac enixis claræ memoriæ Joannis hoc nomine V. dum vixerat, Portugalliæ, et Algarbiorum regis fidelissimi precibus eis humiliter respective porrectis annuentes ed ecclesiasticam, regularemque disciplinam in congregatione canonicorum regularium sanctæ Crucis Colimbricensis ordinis s. Augustini jamdiu collapsam restaurandam, restituendamque bonæ memoriæ Gasparum ab Incarnatione ordinis fratrum sancti Francisci minorum de observantia reformatorum nuncupatorum, dum vixit, professorem in ejusdem congregationis visitatorem, ac reformatorem constituerint, ac deputaverint, illique quamplures diversis respective temporibus facultates sint impertiti, prout in literis hisce desuper a memoratis Innocentio die xxiv. aprilis MDCCXXIII., a primo dicto Benedicto diebus xi. augusti, xxv. septembris, et xviii. decembris MDCCXXV., et secunda martii MDCCXXVIII. a Clemente die xxx. januarii MDCCXXXI., xv. decembris MDCCXXXIII., et iii. augusti MDCCXXXVI., et iv. augusti MDCCXXXIX. in simili forma Brevis respective expeditis, ac in literis a secundo dicto Benedicto pariter prædecessori Nostro die vi. septembris anni MDCCXLII., et xvi. maii MDCCXLIII. sub plumbo datis plenius, ac diffusius continetur. Ipseque Gaspar veluti apostolicus visitator, et reformator dictæ congregationis neque laboribus, neque vigiliis pepercerit, multaque etiam salubria provisonalia decreta, ac ordinationes ad quietum, et tranquillum canonicorum prædictorum statum, ac ad regularem disciplinam in congregatione prædicta inducendam pertinentes ferre non destiterit, ut canonici in ea professores cum Dei cultus augumento, animarum Christifidelium utilitate, ac illorum in via Domini progressu in Ecclesia sancta Dei denuo uberes bonorum operum fructus proferrent; nihilominus cum memoratus Gaspar e vivis fuerit ereptus adhuc re infecta, nec nondum publicatis constitutionibus, quæ ad noviter inductam ecclesiasticam, regularemque disciplinam, ac reformationem in eadem congregatione stabiliendam, firmandamque opportuniores duxerat, ex novarum simultatum, et dissentionum zizania ab infensissimo Nostro inimico inter prædictos canonicos disseminata, ac ex nonnullorum præsertim reluctantia, qui sine spiritu regularis disciplinæ professi, et indictam per memoratum Gasparem reformationem graviter audientes illius jugum subire detrectarunt, factum est, ut paulisper hujusmodi effrænis spiritus, qui quidem est spiritus vertiginis faciens errare, sicut errat ebrius, et vomens nedum a recta morum institutione alienus, quinimmo illius prorsus extinctor, adeo inter dictos religiosos irrepserit, ut sua contagione, et jam infectas arbores plane depravaverit, et novos palmites, qui uberes bonorum operum fructus aspirante superni favoris auxilio proferre pollicebantur, vitiaverit, ac brevi in dicta congregatione primæva mala, ac incommoda, ad quæ extirpanda memorati prædecessores Nostri omnes eorum providentiæ curas sollicite impenderunt, repullulare visa sunt.

Tenor concessionis

§. 3. Nos igitur ad ea, per quæ diu optatæ regularis disciplinæ restitutioni in congregatione prædicta firmiter consulatur, serio, ac omni ex parte intendentes, prætercaque in præmissis concessæ Nobis a Domino potestatis partes interponere, ac uberius providere volentes, et eximium memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ intuenda, promovendaque hujusmodi regulari disciplina zelum plurimum in Domino commendantes: motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, fraternitatem tuam, de cujus fide, pietate, doctrina, prudentia, ac in rebus gerendis dexteritate, et reli-

gionis zelo plurimum in Domino confidimus, congregationis prædictæ apostolicum visitatorem, ac reformatorem tenore præsentium constituimus, et deputamus: tibique insuper committimus, et mandamus, ut cum assistentia unius vel plurium sociorum, qui sit, vel sint religiosus, vel religiosi in aliquo ex ordinibus, seu congregationibus a Sede apostolica approbatis expresse professus, vel professi a te ad hujusmodi effectum pro tuo arbitrio eligendi, et assumendi, seu eligendorum, vel assumendorum probatæ vitæ, et circa statuta, et mores regulares dictæ congregationis versati, seu versatorum, quatenus tibi visum fuerit opportunum, qui etiam singuli, prout tibi expedire videbitur, procedant, ac quæcumque eis mandaveris, et commiseris exequi possint, et teneantur, et a se gesta, quæ ante tuam approbationem nullum habeant vigorem, ad te referant, ipsam congregationem, et illius prælatos, et superiores etiam generales, canonicos, et personas cujusvis status, gradus, conditionis, præeminentiæ, et dignitatis existant; monasteria quoque, domos, conventus, hospitia, ac alia loca regularia quæcumque, in quibus etiam prior generalis residet, ac residere consuevit, semel, vel pluries prout expediri dijudicaveris, auctoritate Nostra apostolica visites, et summarie, simpliciter, de plano, sine strepitu, et figura judicii, sola facti veritate inspecta, reformes.

Impartitio facultatum apostolicarum pro explendo munere visitationis.

§. 4. Mandata, et præcepta quæcumque necessaria, et opportuna in personis, et locis sic visitandis, et reformandis, illis in rebus, quæ visitationis, et reformationis hujusmodi præparationem, statum, progressum, et executionem concernunt, decernes, facies, eaque exequi jubeas; personas quaslibet cujusvis qualitatis, et conditionis etiam laicalis dictæ congregationis pro rebus, et negociis ad eamdem visitationem, et reformationem pertinentibus voces, et ad personaliter comparendum cites, opportunisque juris, et facti remediis compelles. Similes etiam personas quascumque, et tamquam principales, et tamquam testes, quoad alios examines, et ut veritati testimonium perhibeant, admoneas, ac etiam cogas, juramenta eis deferas, et ab eis exigas, et recipias ad sacrorum canonum præscriptum, ac recusantes per censuras ecclesiasticas, aliasque pœnas etiam temporales tibi benevisas compescas; in dictæ congregationis, illiusque monasteriorum, domorum, conventuum, et locorum regularium præfatorum statum, formam, regulas, instituta, regimen, statuta, consuetudines, vitamque, ritus, mores, disciplinam, doctrinam, et idoneitatem singularum personarum conjunctim, vel divisim, ac tam in capite, quam in membris, nec non circa divinum cultum, religiosas functiones, ecclesiarum decorem, fructuum, et introituum dispositionem, regularem observantiam, aliaque omnia, et singula ad actum hujusmodi visitationis, et reformationis quomodocumque spectantia diligenter inquiras, et ad hunc effectum quæcumque illorum archivia, bibliothecas, et quæ in illis continentur documenta, instrumenta, scripturas, libros, computa, et ratiocinia perlustres, inspicias, perscrutes, præsertim vero sacras reliquias, et quibus ipsæ reliquiæ, nec non sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, et res ad alia sacramenta pertinentes, continentur sacra vasa, pixides, thecas, tabernacula, et indumenta, ornamenta, ac instrumenta, utensilia, ac supellectilia ecclesiastica etiam pretiosa diligenter inspicias, et ad prædicta exhibenda quascumque personas coges, et compellas; re in præmissis omnibus, et singulis quæcumque correctione, emendatione, et reformatione indigere cognoveris, corrigas, emendes, et reformes.

Facultates pro reformatione ordinationum, statutorum, ex decretorum re servationibus adjectis.

§. 5. Statuta, ordinationes, et decreta de novo condas, et condita confirmes, dummodo sacris concilio Tridentio, ac apostolicis, et ejusdem congregationis a Sede apostolica confirmatis constitutionibus, et ordinationibus non adversantur: abusus, et pravas consuetudines etiam ab immemorabili tempore inductas tollas, et aboleas, bonas, et laudabiles institutiones, ac in primis divinum cultum, ecclesiasticam disciplinam, et observantiam regularem, tam in temporalibus, quam in spiritualibus, ubi opus fuerit, modis congruis restitues, et reintegres.

Licentia de irrogandis pœnis, contra quoscumque.

§. 6. Mandata, decreta, statuta, et ordinationes executioni demandes, et custodiri, ac observari præcipies; et si aliquos prælatos, seu superiores etiam generales canonicos, et alias quaslibet dictæ congregationis personas culpabiles, vel delinquentes repereris, illos, vel illas pro modo culpæ, ac delicti similiter corrigas, carceres, punies, et castiges per censuras, aliasque pœnas ecclesiasticas, et temporales etiam suspensionis ab officiis, administrationibus, et dignitatibus, atque alias ejusdem con-

gregationis personas idoneas, et requisitis per constitutiones prædictas qualitatibus præditas in eisdem officiis, administrationibus, et dignitatibus loco suspensorum, et pro tempore, quo illorum munera durare debuissent, subroges, et deputes. Eidem fraternitati tuæ insuper concedimus, ut durante visitatione, seu reformatione hujusmodi suspensa capituli generalis dictæ congregationis celebratione, quæ dominica secunda post pascha Resurrectionis in quolibet triennio fieri solet, per te ipsum indipendenter a capitularibus, et vocalibus priorem generalem, substitutum, collegas, definitores, et in singulis monasteriis, et domibus regularibus ipsius congregationis priores, ac vicarios, et in collegio Colimbricensi rectorem, et regentem, nec non priores generales, et reliquos officiales ministros, et consiliarios universæ congregationis prædictæ pro tuo arbitrio, et prudentia, etiamsi ab eorum respective officiis per triennium minime vacaverint, ac singula monasteria, et domos regulares hujusmodi nedum visitaveris, ad triennium inde proximum eligere, deputare, confirmare, ita ut per electionem, et deputationem hujusmodi omnes, et siguli prælati, superiores, priores, cæterique officiales, et ministri prædicti a suis respective dignitatibus, muneribus, et officiis, licet tempus, quo illa juxta constitutiones, et morem dictæ congregationis durare debent non expleverint, eo ipso absque ulla declaratione absoluti censeantur, nec amplius se in eis ingerere valeant: vel etiam deputationem, seu confirmationem hujusmodi, quatenus id necessarium duxeris, prætermittere possis, et valeas.

Providentiæ circa novitios sumendæ.

§. 7. Rursus cum ex novitiorum acceptatione, qui novam per te inducendam reformationem alacriter suscipiant primævi dictæ congregationis splendoris restitutio maxime pendeat, hinc tibi, durante visitatione, seu reformatione prædicta novitios acceptandi nominando personas, quæ mundanis relegatis illecebris sub arctiori vitæ observantia, se perpetuo divinis obsequiis mancipare, et sub suavi Christi jugo vota sua reddere, uberesque bonorum operum fructus, divino afflante spiritu proferre exoptent, eisque pro ipsorum educatione illa monasteria, in quibus vere disciplina regularis custodiatur assignandi, ac elapso probationis anno, si ita a te judicabitur non obstante quavis canonicorum regularium prædictorum reluctantia in eamdem congregationem recipiendi, ac ad habitum regularem admittendi, illosque in selectis ejusdem congregationis monasteriis conventuales a reliquis ejusdem congregationis canonicis regularibus ante visitationem, et reformationem professis, illiusque jugum subire detractantibus, separatim assignandi, dictosque canonicos regulares ante visitationem, et reformationem præfatas, ut præfertur, professos a monasteriis hujusmodi ad alia ejusdem congregationis monasteria transferendi, donec his pro tempore decedentibus, eorum loco personis præfatis, ut præfertur, assumptis in reliquis, ac tandem omnibus præfatæ congregationis monasteriis canonici regulares post visitationem, et reformationem prædictas expresse professi conventuales assignentur, unde eadem congregatio ad pristinum regularis disciplinæ candorem gaudeat se esse restitutam, plenam, et amplam facultatem concedimus, et impertimur. Verum si aliqui ex canonicis regularibus hujusmodi ante visitationem, et reformationem prædictas, ut præfertur, professi, morum sanctimonia, et regularis disciplinæ observantia prælucentes, ita continuum Altissimo præstabunt in sanctitate, et bonis operibus famulatum, ut ipsi absque ullo pravi exempli periculo, quod ex regularis disciplinæ inobservantia proveniret, ad tui libitum, et quatenus expediens tibi videbitur, in omnibus, et singulis congregationis prædictæ monasteriis etiam una cum dictis canonicis regularibus ejusdem congregationis post visitationem, et reformationem prædictas expresse professis respective permanere, sive conventuales respective existere, eorumdemque monasteriorum priores, consiliarios, aut officiales, nec non ejusdem congragationis definitores respective eligi, et esse harum serie decernimus, et declaramus.

Similes circa canonicos regulares.

§. 8. Demum attendentes, quod nonnulli ex canonicis regularibus ante visitationem, et reformationem per te inducendam professis regularis disciplinæ observantiam graviter audient, et oculos suos eatenus clauserint, ut videntes non videant, idcirco ad funditus malum hujusmodi e congregatione prædicta extirpandum, et ne serpens inter illos ad bonos quoque sensim, sine sensu se extendat, illosque aliquando corrumpat: motu, scientia, ac deliberatione similibus, deque apostolicæ potestatis plenitudine tibi, ac in tui defectum superiori majori dictæ con-

gregationis pro tempore existenti, ut eadem fraternitas tua, vel in tui defectum ipse superior major pro tempore existens præfatus illis ex canonicis regularibus ante reformationem, et visitationem hujusmodi expresse professis, ac etiam conversis, vel laicis nuncupatis ejusdem congregationis, qui e dicta congregatione potius egredi exoptantes, quam regularis disciplinæ legibus per visitationem, et reformationem prædictas injungendis se ex animo subijcere, infrascriptam egrediendi licentiam petierint, sive omnibus, sive pluribus, vel nonnullis ex ipsis pro tui, vel in tui defectum dicti superioris majoris pro tempore existentis arbitrio, et prudentia, et quatenus expediens videbitur, e congregatione prædicta egrediendi, et quoad canonicos regulares prædictos in habitu clericali sub omnimoda jurisdictione ordinarii loci, ubi morabuntur, remanendi licentiam concedere, et egressi pro cujuscumque ipsorum victu ex redditibus congregationis hujusmodi tibi, vel in tui defectum præfato superiori majori pro tempore existenti benevisis certam tuo arbitrio pariter, et in tui defectum dicti superioris majoris prudentia stabiliendam summam respective assignare, et quoad conversos, seu laicos prædictos extra eam in habitu laicali incedendi, victumque, ac vestitum sibi convenienter comparandi, ac propterea absque ulla pro eorum victu, et vestitu ex redditibus dictæ congregationis assignatione licentiam tribuere, ita tamen quod neque canonici regulares, neque laici prædicti e congregatione prædicta semel dimissi, et ordinariis locorum respective subjecti ad congregationem eamdem ullo unquam tempore, seu quovis modo regressum, et ingressum habere nequeant libere, ac licite possis, et valeas plenam, et amplam facultatem tenore præsentium concedimus, et impertimur.

Declarationes circa eos qui obtinuerunt licentiam egrediendi a congregatione.

§. 9. Nos insuper volentes eorumdem canonicorum regularium, qui e congregatione prædicta, ut præfertur, egrediendi licentiam obtinuerint, commoditatibus prospicere, harum serie declaramus, quod illi quæcumque, et qualiacumque cum cura, et sine cura sæcularia beneficia ecclesiastica etiamsi canonicatus, et præbendæ, dignitates majores, et principales, personatus, administrationes, et officia etiam curata, et electiva in cathedralibus, metropolitanis, collegiatis, aliisque ecclesiis, seu si parochiales ecclesiæ, vel earum perpetuæ vicariæ fuerint, si eis alias canonice conferantur, aut ipsi eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, et instituantur in eisdem, recipere, et dummodo plura simul non sint, quam quæ a concilio Tridentino permittuntur, quoad vixerint, retinere, nec non quascumque pensiones annuas super similium, vel dissimilium beneficiorum ecclesiasticorum, ac etiam mensarum archiepiscopalium, episcopalium, et abbatialium fructibus, redditibus, et proventibus apostolica eis auctoritate reservandas, seu in eos canonice transferendas percipere, exigere, levare, ac in suos usus, et utilitatem convertere; ita quod in singulis casibus hujusmodi assignatio ex redditibus congregationis hujusmodi alias eis pro eorum respective victu a prædicto Gaspare, vel in ejus defectum a dicto superiore majore pro tempore existente respective facta, cesset eo ipso, libere, ac licite respective possint, et valeant. Proviso, quod illis ex prædictis canonicis regularibus sic dimissis in charitate Christi quiescentibus, qui durante eorum vita pro aliorum canonicorum regularium, et conversorum in congregatione prædicta similiter decedentium animabus solita suffragia se explevisse per documentum publicum superiori majori dictæ congregationis pro tempore existenti prædicto annuatim significaverint, pariter quoque eadem suffragia pro illorum animabus in universa congregatione prædicta omnino persolvantur.

Ampliatio facultatum.

§. 10. Nos demum tibi circa visitationem, et reformationem prædictas eas omnes facultates, ac indulta, quæ præter expressa alias per memoratos Innocentium, primo dictum Benedictum, Clementem, et secundo dictum Benedictum in suis respective literis, aut in simili forma Brevis, aut sub plumbo datis prædicto bonæ memoriæ Gasparo ab Incarnatione in ejusdem congregationis visitatorem, et reformatorem deputato concessæ, et impertitæ fuerunt motu, scientia, et potestate paribus, harum serie tribuimus, et indulgemus.

Monita ad superiores, aliasque personas super onere præbendi obedientiam visitatori apostolico.

§. 11. Mandantes propterea prælatis, superioribus, canonicis, et personis prædictis, aliisque, ad quos spectat, ut te uti visitatorem, et reformatorem, sicut præmittitur, a Nobis deputatum reverenter suscipientes, et recognoscentes, tibi in omnibus, et singulis præmissis prompte pareant, et obsequantur, tuaque salubria monita, et

mandata humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententias, sive pœnas, quas rite tuleris in rebelles ratas habebimus, et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignas inviolabiliter observari.

Præceptum de peragendo processu actorum visitationis faciendo.

§. 13. Volumus autem, ut visitationis, et reformationis ejusmodi, postquam peracta fuerint, omniumque illius actorum copiam a te subscriptam clausam, tuoque sigillo munitam, ad congregationem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium negotiis, et consultationibus episcoporum, et regularium præpositorum ad hoc, ut illa Nobis referat diligenter transmittas.

Derogatio contrariorum.

§. 14. Non obstantibus felicis recordationis Pii V., Gregorii XIII., et Pauli V. Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum, quibus caveri dicitur memoratam congregationem canonicorum regularium per alium visitatorem, quam ejusdem congregationis religiosum visitari non posse, illiusque priori generali pro tempore existenti munus visitationis, et reformationis hujusmodi tribuitur, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non quatenus opus sit ordinis, et congregationis, monasteriorum, conventuum, domorum, hospitiorum, et locorum regularium prædictorum, ac quibusvis aliis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, et literis apostolicis etiam ordini, et congregationi, ac monasteriis, conventibus, domibus, hospitiis, et locis regularibus hujusmodi, illorumque prælatis, superioribus, canonicis, et personis quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, et alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, et etiam pluries iteratis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Declarationes speciales.

§. 15. Volumus autem favore memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ servatam nominationem prioris de Maffra de cujus jurepatronatu, ut asseritur, existit; ac præterea, ut earumdem præsentium transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die sexta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXIX.

Dat. die 13 septembris 1780 Anno VI.

Translatio festi s. Francisci de Paula, cum officio, et missa cum sua octava, aliisque prærogativis patroni principalis regni Siciliæ ultra Pharum, ad secundam dominicam post Pascha Resurrectionis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Desiderium, quod ad religionis propositum, et animarum salutem pertinere monstratur, animo Nos decet libenti petentium votis congruum suffragium concedere, ut videlicet fidelis devotio celerem sortiatur effectum, et utilitas postulata indubitanter vires assumat.

Expositio precum porrectarum.

§. 2. Sane pro parte dilectorum filiorum ministri provincialis, ac fratrum ordinis sancti Francisci de Paula minimorum nuncupatorum, ac communitatum, universitatum, et hominum regni Siciliæ ultra Pharum nuper Nobis expositum fuit, quod alias felicis recordationis Clemens pp. XII. prædecessor Noster de consilio venerabilium fratrum Nostrorum tunc suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium sacris

ritibus præpositorum per suas literas in simili forma Brevis die xv. julii anni MDCCXXXIX. expeditas in compatronum principalem regni Siciliæ ultra Pharum cum omnibus prærogativis patroni principalis sanctum Franciscum de Paula ordinis prædicti fundatorem declaravit, ac confirmavit. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat illius diem festum multis rationabilibus de causis cum omnibus prærogativis prædictis a die propria ad dominicam secundam post Pascha Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi per Nos transferri summopere desiderent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia obsolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, de eorumdem fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium congregationis prædictæ specialiter deputatorum consilio, diem festum memorati sancti Francisci de Paula cum omnibus prærogativis patroni principalis ad secundam dominicam post Pascha Resurrectionis adeo, ut omnes, et singuli tum sæculares, tum regulares utriusque sexus, qui horas canonicas recitare tenentur, illius officium, et missam cum octava in posterum etiam de præcepto recitare, et celebrare debeant auctoritate apostolica tenore præsentium transferimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus perpetuis futuris temporibus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenore præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima prima septembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXX.

Dat. die 13. septembris 1780 Anno VI.

Confirmatio Brevis Clementis XIII sententiæ A.C. et rescripti domini cardinalis pro auditoris, in quo conceditur confratribus archiconfraternitatis sanctissimi Rosarii in castro s. Petri Bononiensis diœcesis canonice institutæ facultas elevandi proprium vexillum vulgo confalone in processionibus

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. Commissæ Nobis apostolicæ Sedis Nos hortatur auctoritas, ut nedum locis, sed etiam personis auxilium devotione debita implorantibus tuitionis præsidium impendere debeamus; quia sicut injusta poscentibus nullus tribuendus est effectus; sic legitima, et justa desiderantium nulla est differenda petitio.

Expositio precum porrectarum.

§. 2. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii prior, officiales, et confratres archiconfraternitatis sub invocatione ssmi Rosarii in archipresbyterali ecclesia sanctæ Mariæ Majoris loci castri sancti Petri Bononiensis diœcesis canonice, ut asseritur, institutæ, quod alias a felicis recordationis Clemente pp. XIII prædecessore Nostro rescripta felicis recordationis Benedicti pp. XIV. prædecessoris itidem Nostri, ac instrumentum super facultate, ac licentia elevandi in publicis functionibus, et processionibus per dictum castrum sancti Petri pro tempore habendis pro-

prium vexillum, vulgo stendardo, o confalone nuncupatum a bonæ memoriæ Vincentio, dum vixit, cardinali Malvetio, ex concessione, et dispensatione apostolica tunc archiepiscopo Bononiensi in vim facultatum sibi a memorato Benedicto prædecessore concessarum stipulatum confirmari obtinuerunt per suas literas in simili forma Brevis die iv septembris 1759. expeditas tenoris, qui sequitur

Clemens pp. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Tenor literarum Clementis XIII. super concessione juris elevandi vexillum.

§. 3. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii prior, officiales, et confraternitatis sub invocatione ssmi Rosarii in archipresbyterali ecclesia sanctæ Mariæ majoris castri sancti Petri Bononiensis diœcesis canonice, ut asseritur, institutæ, quod alias dilectus filius Noster Vincentius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter cardinalis Malvezzi nuncupatus metropolitanæ ecclesiæ Bononiensis ex concessione, et dispensatione apostolica præsul vigore facultatum sibi a felicis recordationis Benedicto Papa XIV prædecessore Nostro attributarum, ipsis exponentibus licentiam elevandi in publicis functionibus, et processionibus per dictum castrum pro tempore habendis proprium vexillum, vulgo stendardo, o confalone nuncupatum, illoque sub nonnullis præscriptis conditionibus utendi concessit, prout constat ex publico ea super re confecto instrumento, tenoris sequentis nempe = In Dei nomine amen. Fidem facio, et attestor ego notarius infrascriptus s. pastoralis visitationis cancellarius, qualiter occasione dictæ s. pastoralis visitationis sub die octava maij 1756 per emum, et Rmum dnum cardinalem Bononiæ archiepiscopum, et principem habita de ecclesia archipresbyterali sanctæ Mariæ Majoris castri sancti Petri, Bononiensis diœcesis inter cetera sequens factum fuit decretum, videlicet = Attentis supplicationibus humillime porrectis ssmo domino Nostro Benedicto XIV mediante exma dna Imelda Lambertini moniale in monasterio sanctæ Mariæ novæ Bononiæ, et ejus ex fratre nepte dilectissima nomine prioris, et confratrum omnium dictæ archiconfraternitatis, ut inter tot gratias, ac privilegia in sua elevatione eidem concessa etiam ipsam vexillo vulgo confalone insigniri dignaretur, quas preces nostro arbitrio, et prudentiæ cum opportunis, et necessariis facultatibus remisit, ut per epistolam, et supradictæ excellentissimæ suæ neptis nobismetipsis sub datum in arce Gandulfi xv junii 1754 sanctitas Sua significavit. Nos occasione hujus Nostræ sacræ pastoralis visitationis supradictæ plebatæ ecclesiæ mandavimus, ut confratres ipsius archiconfraternitatis cappa induti sub suo signo præcedente vexillo *vulgo confalone* accederent ad palatium nobilis viri comitis Cæsaris Malvasia in eodem castro pro nostra residentia occasione talis visitationis nobis assignatum, et ad archipresbyteralem supradictam nos sociarent, ut prompte exequi fecerunt completa visitatione pastorali, et confirmationis sacramento administrato, aliisque de ritu peractis cum publicæ venerationi extaret statua beatæ virginis Mariæ de Rosario in cappella ipsius archiconfraternitatis exposita ad petendam necessariam pluviam solemnis supplicatio magno populi, clerique concursu, ac nostro interventu cum eadem beata virgine Maria de Rosario per vias ejusdem castri instructa fuit confratribus supradictæ archiconfraternitatis cum dictis vexillo, et signo ipsam præcedentibus, data per nos deinde benedictione cum dicta beatæ Mariæ virginis statua, eaque in suo altare reposita, et sic omnino expleta functione in sacrario ecclesiæ archipresbyteralis fuerunt de nostro expresso mandato convocati officiales omnes tam dictæ archiconfraternitatis, quam confraternitatum ssmi Sacramenti, et sanctæ Catharinæ virginis, et martyris in eodem castro erectarum, et existentium, quibus omnibus per nos patefacta fuit *specialis gratia* a prælibato ssmo domino Nostro Papa feliciter regnante concessa ipsis confratribus archiconfraternitatis ssmi Rosarii usus, et delationis in processionibus vexilli, *vulgo confalone in privilegium præcipuum*, et in honorem distinctum archiconfraternitatis, et terræ suæ, seu castri: ad evitandas porro omnes dissentiones, quæ ex parte supradictarum confraternitatum aliquando exoriri possent occasione *tam insignis gratiæ* injungimus, et stricte mandavimus etiam sub pœnis arbitrio nostro, et successorum nostrorum reservatis, confratribus archiconfraternitatis ssmi Rosarii tam præsentibus, quam futuris, ut hujusmodi gratia moderate, et præcedenter utantur, attributa postea eisdem facultate deferendi dictum vexillum vulgo confalone semper, et in omnibus, et quibuscumque proces-

sionibus, et supplicationibus de ritu, de præcepto, de lege, et de consuetudine loci, et archiconfraternitatis, nec non in aliis a Nobis, et a successoribus Nostris forsan demandandis, sicuti etiam ab archipresbytero pro tempore ordinandis in quocumque casu, et necessitate eidem benevisis; hac tamen lege, sine qua hujusmodi gratia ipso facto corruat, quod in supra expressis supplicationibus, quando non interveniat, nisi sola archiconfraternitas sanctissimi Rosarii sub suis signo, et vexillo, ut supra, intercedere possit, ac valeat semper, et quotiescumque eidem placuerit; quando vero interveniant cuicumque ex supradictis processionibus aut una, aut ambæ aliæ duæ confraternitates; nempe sanctissimi Sacramenti, et sanctæ Catharinæ, hoc casu archiconfraternitas IPSO DICTO VEXILLO VULGO CONFALONE, ET SUO SIGNO IN SIMUL UTI PARITER POSSIT, et valeat, sed semper sine minimo præjudicio præcedentis præeminentiæ, jurisdictionis, aut quorumcumque aliorum jurium, etiam speciali, et individua mentione dignorum, aliis duabus confraternitatibus spectantium, et competentium, semper, et ubicumque, ita ut per supradictam reportatam gratiam usus, et delationis dicti vexilli confalone nuncupati nullum unquam majus, aut alterius jus ipsi archiconfraternitati sanctissimi Rosarii acquiratur, et ne minimum quidem præjudicium uni, vel alteri, vel ambabus insimul confraternitatibus, et sic distinctim, vel unitim unquam inferatur: et hoc inhærendo expressæ, et Nobis patefactæ intentioni, et voluntati Sanctitatis Suæ occasione gratuitæ condecorationis, ut supra concessæ, et non alias, nec alio modo, sed et omni etc. quia sic etc. Quibus omnibus officialibus dictarum archiconfraternitatis, et confraternitatum, etiam nomine aliorum confratrum, eorumque successorum perpetuo obedire promiserunt, et Sanctitati Suæ, nobisque gratias summo obsequio reddiderunt, utque in libro, in quo adnotata reperiuntur dicta decreta, ad quod etc. In fidem etc. hac die xii. februarii MDCCLIX.

... vexilla su... ... impe... ne in... uti pos... confratres

§. 4. Præmissis vero non obstantibus subinde dilecti filii officiales, et confratres confraternitatis sub titulo sanctissimi Sacramenti in dicto castro sancti Petri canonice, ut pariter asseritur, erectæ per quoddam præceptum vulgo *Monitorio* per dilectum filium causarum curiæ cameræ apostolicæ generalem auditorem, inde obtentum impedire contenderunt, ne exponentes præfati indulto sibi concesso in posterum uterentur sub prætextu, quod ipsi in aliis circumstantiis facultatem elevandi proprium vexillum vulgo confalone antea obtinuerant; dicti autem exponentes, ne pro substinenda lite super usu hujusmodi vexilli magnos sumptus impendere cogerentur, eidem Benedicto prædecessori supplicari fecerunt, ut in præmissis silentium imponere, et quatenus opus esset, de novo dictam facultatem concedere de benignitate apostolica dignaretur. Idem Benedictus prædecessor supplici libello sibi porrecto aliud rescriptum apponi mandavit, quod idem Vincentius cardinalis, et archiepiscopus debitæ executioni demandare curavit, prout continetur in publico inde confecto ea super re instrumento, prævia insertione supplicis libelli ipsi Benedicto porrecti, et rescripti appositi tenoris, qui sequitur, videlicet.

In nomine Domini amen.

§. 5. Die xvii. julii MDCCLVI. coram emo, et rmo domino Vincentio miseratione divina tituli sanctorum Marcelli, et Petri, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero cardinali Malvezzi, Bononiæ archiepiscopo, et Sacri Romani Imperii principe, et in hac parte delegato apostolico, ut infra comparuit eccmus dominus Antonius Rossi procurator seu etc. dominorum prioris, et confratrum venerabilis societatis sanctissimi Rosarii castri sancti Petri diœcesis Bononiæ, et reverenter eminentiæ suæ reverendissimæ exhibuit, et præsentavit supplices preces pro parte ejus principalium iterum porrectas ssmo domino Nostro pp. Benedicto XIV. feliciter regnanti pro habenda confirmatione facultatis utendi insigniis del confalone in processionibus, seu nova concessione facultatis ipsius, licet super prædictis ad instantiam aliorum confratrum societatis sanctissimi Sacramenti dicti loci castri sancti Petri transmissa fuerit quædam inhibitio expedita ab illustrissimo, et reverendissimo domino cameræ apostolicæ auditore, una cum rescripto eisdem precibus apposito ex audientia Sanctitatis suæ sub die x. julii currentis, in quo sanctissimus, prævia avocatione causæ ab A. C., et ab alio quovis judice, seu tribunali, indultum utendi infrascriptis insigniis del confalone nuncupatis confraternitati oratrici alias a Sanctitate Sua concessum benigne con-

Tenor instrumenti executionis rescripti editi a Benedicto XIV. super exercitio gratiæ a Clemente XIII indultæ.

firmavit, et quatenus opus sit, de novo concessit, dictæque confraternitatis priori, et hominibus hujusmodi insignium usum in processionibus perpetuo competere, nec ab aliis confratribus castri sancti Petri, etiam vigore anterioris cujusdam rescripti in aliis rerum circumstantiis a Sanctitate Sua emanati, et consecutivi decreti curiæ archiepiscopalis Bononiensis, seu alio quocumque prætextu iisdem prohiberi posse decrevit, et ad dominum cardinalem archiepiscopum Bononiensem F. C. Boschi secretarius L. ✠ B. et prout ex eodem rescripto manu illustrissimi, et reverendissimi domini F. C. Boschi secretarii firmato, illiusque sigillo munito: instarunt propterea per eminentiam suam reverendissimam in vim commissionis apostolicæ prædictæ declarari, quatenus opus sit, ita quod utile etc. et prout magis, et melius etc. locum esse executioni dicti rescripti, successiveque mandari ea omnia notificari tam dictis priori, et hominibus alterius societatis sanctæ Catharinæ castri sancti Petri, et super prædictis quodcumque decretum etc. et jus etc. implorando etc. et non solum etc. sed et omni etc. qui eminentissimus, et reverendissimus dominus cardinalis archiepiscopus judex etc. visis dictis precibus una cum rescripto illis apposito, eisque perlectis, et consideratis, mihi notario in suo originali tradidit, mandavitque perpetuo in actis asservari, indeque inhærendo instantiæ prædictæ, utpote justæ, rationique consonæ auctoritate etiam sibi a sanctissimo commissa utendo dixit, et declaravit quatenus opus sit etc. locum esse exequutioni prædicti rescripti sanctissimi; quapropter mandavit ea omnia notificari, cæterisque confratribus aliarum societatum prædictarum, nempe sanctissimi Sacramenti, et sanctæ Catharinæ dicti loci castri sancti Petri, et pro eis respectivo eorum priori, ne ullam valeant allegare ignorantiam usus prædictæ insignis del confalone, ut præfertur, concessæ, et futuris temporibus gestandi a dictis priore, et confratribus sanctissimi Rosarii, et in omnibus, et per omnia juxta petita, et ad formam rescripti sanctissimi, et non solum etc. sed et omni etc. Ego Vincentius cardinalis Malvetius archiepiscopus, et judex delegatus = sequitur tenor memorialis, et rescripti sanctissimi in hæc verba, videlicet.

Tenor precum porrectarum Benedicto pontifici XIV. pro assequenda confirmatione gratiæ concessæ a Clemente XIII.

§. 6. = Foris = Alla Santità di nostro signore papa Benedetto XIV. = per il priore, e confratri della veneranda confraternita del santissimo Rosario di Castel s. Pietro, diocesi di Bologna = Intus vero = Beatissimo Padre = Il priore, e confratri della venerabile confraternita del sanctissimo Rosario di Castel s. Pietro, diocesi di Bologna, oratori umilissimi della Santità vostra ossequiosamente espongono di avere ottenuta circa la metà di giugno dell' anno mille settecento cinquantaquattro, o altro più vero tempo per rescritto pontificio la grazia di potere alzare l' insegna detta del confalone; ed essendo in oggi gli oratori inquietati dall' altra venerabile confraternita del santissimo Sagramento mediante una inibizione di monsignore uditore della camera, con cui detta confraternita del santissimo Sagramento pretende contrastare l' uso del suddetto privilegio. Quindi per togliere di mezzo il dispendio della lite inevitabile fra li due luoghi pij; supplicano Vostra Santità degnarsi con altro suo special rescritto imporre silenzio alla inserta pendenza, confermando agli oratori la grazia di poter proseguire ad innalzare come sopra l' insegna del confalone, e quando la Santità Vostra lo giudichi necessario, concederla anche di nuovo. Che ec.

Ex audientia ssmi die x. julii MDCCLVI

Tenor rescripti editi a Benedicto XIV.

§. 7. Sanctissimus prævia avocatione causæ ab A. C., et ab alio quovis judice, seu tribunali, indultum utendi introscriptis insigniis del confalone nuncupatis confraternitati oratrici alias a Sanctitate Sua concessum benigne confirmavit, et quatenus opus sit, de novo concessit, dictæque confraternitatis priori, et hominibus hujusmodi insignium usum in processionibus perpetuo competere, nec ab aliis confraternitatibus castri sancti Petri, etiam vigore anterioris cujusdam rescripti in aliis rerum circumstantiis a Sanctitate Sua emanati, et consecutivi decreti curiæ archiepiscopalis Bononiensis, seu alio quocumque prætextu iisdem prohiberi posse decrevit, et ad dominum cardinalem archiepiscopum Bononiensem etc. I. C. Boschi secretarius.

L. ✠ B.

Preces porrectæ pro obtinenda apostolica confirmatione.

§. 8. In hoc rerum statu dicti exponentes licet nulla quæstio super indulto sibi concesso elevandi proprium vexillum, seu confalone oriri posse videatur, nihilominus ad dirimendas quascumque lites, quæ sub prætextu, quod

facultas sibi concessa per simplicia rescripta sit attributa in posterum oriri forsan possent, præmissa omnia per Nos confirmare, seu de novo concedi plurimum desiderent.

Tenor confirmationis.

§. 9. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præmissorum dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, præinserta instrumenta ab ipso Vincentio cardinali, et archiepiscopo, ut præfertur, super præfata facultate elevandi proprium vexillum, seu confalone ipsis exponentibus concessa, inde confecta auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus, ac eisdem modernis, et pro tempore existentibus memoratæ archiconfraternitatis sanctissimi Rosarii priori, officialibus, et confratribus facultatem elevandi proprium vexillum, vulgo confalone in quibusvis processionibus, et supplicationibus, aliisque publicis functionibus, servata tamen forma, et concessione, ac tenore primodicti præinserti instrumenti, auctoritate, et tenore præfatis, quatenus opus sit, de novo concedimus, ac impertimur.

Clausulæ sublata, et decretum irritans.

§. 10. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die quarta septembris millesimo septingentesimo quinquagesimo nono, pontificatus Nostri anno secundo.

Pro domino card. Passioneo.
Joannes Florius substitutus.

Lis terminata fuit per rem judicatam.

§. 11. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, licet dilecti itidem filii confraternitatis sanctissimi Sacramenti in dicto loco castri sancti Petri canonice, ut asseritur, erectæ per quoddam præceptum, vulgo monitorio per dilectum filium causarum curiæ cameræ apostolicæ auditorem ab exponentibus obtentum anno scilicet MDCCLXXVII. fuerint admoniti, ut a novis jactationibus, et perturbationibus desisterent, qui vero ea occasione acriter in judicio impedire conati sint, ne exponentes prædicti indulto sibi, ut præfertur, concesso in posterum uterentur, nihilominus post longam litem eadem facultas per sententiam in rem judicatam per expensarum taxationem transactam fuit confirmata tenoris, qui sequitur.

Christi nomine invocato.

Tenor sententiæ in rem-judicatam prolapsæ.

§. 12. Pro tribunali sedentes, et solum Deum præ oculis habentes per hanc nostram definitivam sententiam, quam de juris peritorum consilio in his scriptis ferimus in causa, et causis, quæ primo, et in prima, seu alia veriori coram Nobis versæ fuerunt, et vertuntur instantia inter venerabilem archiconfraternitatem ecclesiæ sanctæ Mariæ Majoris castri sancti Petri Bononiensis diœcesis, ejus dominos priorem, officiales, et confratres actores ex una, et venerabilem societatem sanctissimi Sacramenti dicti loci, ejusque pariter dominos officiales, atque confratres reos conventos partibus ex altera de, et super petita per eosdem actores manutentione in concessione juris, et privilegii elevandi in publicis functionibus, et processionibus quibuscumque per dictum castrum pro tempore habendis proprium vexillum, seu confalone vigore facultatum eisdem actoribus concessarum gl. mem. Benedicto XIV., exinde confirmatarum a sa. me. Clemente XIII. per literas in forma Brevis expeditas sub datum Romæ die quarta septembris millesimo septingentesimo quinquagesimo nono, ad quas etc. rebusque aliis in actis causæ etc. latius deductis (firmis remanentibus decreto, et mandato de manutenendo per Nos contempora-

neis facte, et respective relaxatis) dicimus, pronunciamus, decernimus, declaramus, ac definitive sententiamus, exceptiones omnes, et singulas pro parte dictæ venerabilis societatis sanctissimi Sacramenti, ejusque officialium, et confratrum reorum conventorum datas, atque propositas nullius fuisse roboris, et momenti, propterea que reijciendas fore, et esse, prout reijcimus, et pro rejectis haberi volumus, atque mandamus, easque propterea non obstitisse, neque obstare ad effectum impediendi actoribus manutentionem prædictam in omnibus, et per omnia ad formam dicti pontificii indulti gloriosæ recordationis Benedicti XIV., ejusque confirmatoriarum literarum in forma Brevis sa. me. Clementi XIII. decernimus, et declaramus, perpetuumque silentium super præmissis omnibus imponendum fore, et esse, prout imponimus, et pro imposito haberi volumus, atque mandamus. Partemque victam victrici in expensis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de jure in posterum reservamus. Et ita dicimus, pronunciamus, decernimus, declaramus, et definitive sententiamus non solum præmissos sed et omni alio meliori modo.

Ita pronunciavi ego T. Gavotti A. C. Locumtenens.

Ac etiam audito venerabili fratre Nostro archiepiscopo Bononiense, indultum prædictum per dilectum filium Nostrum Bernardinum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalem Giraud nuncupatum pro-auditorem confirmavimus, et approbavimus, ut ex rescripto tenoris, qui sequitur.

Ex audientia sanctissimi
Die 12. augusti 1780.

Tenor rescripti editi ab auditore sanctissimi.

§. 13. Sanctissimus, auditis informatione, et voto eminentissimi domini cardinalis archiepiscopi Bononiensis, privilegium elevandi in publicis functionibus, et processionibus quibuscumque per castrum sancti Petri habendis vexillum, seu confalone venerabili archiconfraternitati oratrici indultum a sanctæ memoriæ Benedicto XIV., et subinde a sanctæ memoriæ Clemente XIII. confirmatum, benigne iterum confirmavit, et approbavit juxta petita; nec non insuper ad dirimendas, præcidendasque lites, et controversias super eodem vexillo fortasse exoriendas, declaravit, eidem archiconfraternitati oratrici licere uti proprio vexillo, seu confalone eisdem modo, et forma, quibus utuntur et sacrosanctæ urbis basilicæ, et venerabilis archiconfraternitas sanctæ Mariæ Vitæ ejusdem civitatis Bononiensis, contrariis quibuscumque non obstantibus: et ad eminentissimum dominum cardinalem Brevium pro-secretarium pro expeditione Brevis in forma.

B. card. Giraud pro-auditore.

Loco ✠ signi.

Preces porrectæ pro obtinenda nova apostolica confirmatione.

§. 14. Hinc, ut tam dictas literas apostolicas memorati Clementis prædecessoris Nostri, nec non sententiam A. C., ac prædictum rescriptum, quo firmius subsistant, atque serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio per literas in simili forma Brevis communiri summopere desiderent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor confirmationis.

§. 15. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, præinsertas memorati Clementis prædecessoris apostolicas literas, nec non dictam sententiam A. C., et Nostrum rescriptum auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, eique apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; mandantes propterea, ut quidquid, tum a memoratis literis, tum a præinserta sententia, ac Nostro rescripto fuit constitutum nullo unquam prætextu, causa, colore, ac juris remedio, vel etiam enormis, enormissimæ læsionis impugnari, retractari, aut in controversiam revocari possit; sed semper, ac perpetuo inviolabiliter ab omnibus, ad quos nunc spectat, et pro tempore spectabit observari omnino debere, silentium etiam confratribus societatis prædictæ sanctissimi Sacramenti, nec non in omnibus, qui prædictis sese opponere audebunt, imponentes.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 16. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et de-

legatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima tertia septembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 27 septembris 1780 Anno VI.

CCLXXXI.

Confirmatio epistolæ secretariæ status super urna, seu bussolo magistratuum civitatis Pisaurensis alias datæ.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Circumspecta Romani pontificis omnium Christifidelium patris, et pastoris providentia, sicut spiritualibus Dominici gregis sibi divinitus commissi utilitatibus jugi vigilantia consulere studet, ita et temporalibus suorum, et apostolicæ Sedis etiam quoad temporalia subditorum commodis paterno studio providere satagit, prout æquitatis, et justitiæ ratio suadet, reipublicæ salus exposcere comperitur.

Memoratur concessio facta per epistolam secretariæ status

§. 2. Alias sane electionariorum civitatis Nostræ Pisaurensis precibus annuentes de venerabilium fratrum Nostrorum negociis, et consultationibus status ecclesiastici præpositorum consilio per epistolam secretariæ status die prima martii currentis anni MDCCLXXX dilecto filio magistro Karolo Levizzani ducatus Urbini præsidenti datam, capitulum V. additionum aliis capitulis anno MDCCVIII quoad urnam, seu bussolo magistratuum prædictæ civitatis Pisaurensis editis anno MDCCXXVII factarum in ea parte, quæ possessoribus feudorum immediatum gradum confalonerii, quin ille esset ab ipsis per inferiores magistratuum gradus, cæteroquin æque nobiles, adipiscendus, concedebat, seu veluti concessum ponebat, auctoritate Nostra apostolica antiquavimus, ac refiximus.

Tenor precum porrectarum.

§. 3. Cum autem, sicuti Nobis nuper exponi fecerunt dilecti filii electionarii civitatis prædictæ, nihil fuit æque, quod ab omnibus civibus libentius acceptatum extiterit, quam hujusmodi resolutio ex eo, vel maxime quod sartum tectumque nonnullis familiis, ac personis jus obtinendi immediate gradum confalonerii ipsis, vel ex consularibus resolutionibus, vel ex præscriptione, vel ex aliis titulis competentibus servatur: ipsi, quo firmius capituli quinti hujusmodi abrogatio, cum jam epistola secretariæ status prædicta debitæ exequutioni fuerit demandata, ac in posterum semper, et quandocumque servetur exactius apostolicæ confirmationis patrocinio communiri plurimum desiderent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatio apostolica prioris concessionis.

§. 4. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiastictis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati prædictarum capituli V additionum aliis capitulis anno MDCCVIII super urna, seu bussolo magistratuum dictæ civitatis Pisaurensis editis anno MDCCXXVII factarum abrogationem, ac abolitionem per memoratam epistolam secretariæ status, ut præfertur, demandatam, atque præscriptam auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac ab omnibus in posterum pro abrogato, ac abolito capitulo V. prædicto semper haberi volumus, et jubemus.

Clausulæ salutares, et irritantes

§. 5. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus

super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dictæ civitatis Pisaurensis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima tertia septembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXXII.

Dat die 27 septembris 1780 Anno VI.

Allocutio habita in consistorio secreto in propositione coadjutoriæ ecclesiarum Coloniensis, et Monasteriensis pro regio principe Maximiliano archiduce Austriæ.

Venerabiles fratres.

Laudes principis regii.

§. 1. Dilectissimum in Christo filium Nostrum Maximilianum archiducem Austriæ, cui apostolica auctoritate concessimus, ut in coadjutorem, futurumque successorem eligi posset venerabilis fratris Coloniensis, et Monasteriensis antistitis, in id ipsum consentientis, idque a Nobis etiam ob provectam ætatem, gravissimasque ob causas enixe flagitantis, jam in utrisque nuper habitis capitolorum comitiis electum suffragiis omnibus, cooptatumque esse plurima cum jucunditate accepimus. Præter cætera Austriacæ domus ornamenta, propriis regium principem pietatis, religionisque laudibus florere Nos ipsi, vobiscum facile perspeximus, cum quinque ab hinc annis aliquo temporis spatio hic apud Nos commoratus esset, neque ullis propterea testimoniis, etsi plurima luculentissimaque suppeterent, indiguimus, quin præclare de egregia illius indole assentientibus bonis omnibus judicaremus.

Ex Austriaca familia seligi solent etiam ætate minores ad grave episcopi munus subeundum.

§. 2. Propterea nequaquam obesse Nobis posse visa est nondum plane matura muneri episcopàtus subeundo illius ætas, cum adhuc superstite, atque incolumi Coloniensi, et Monasteriensi antistite, cui successurus est, animum ipse una cum ætate in gerendis pastoralibus curis magis in dies confirmare possit, cumque in hoc ipso secuti Nos simus prædecessorum Nostrorum exempla, qui antea ex Austriaca familia minores etiam natu, quam Maximilianus nunc sit, ad ejusmodi ecclesiastica munera provehendos non sine summa ratione sunt arbitrati. Eos enim, qui essent ex hujusmodi clarissimis et potentissimis familiis optimeque de catholica religione meritis ad regendas delecti ecclesias, quæ præsertim in acatholicorum finibus sint constitutæ, maxime ipsis prodesse, et consulere posse existimarunt, atque abunde, quod deesset ætati, tanta spe utilitatis esse pensatum. Quin memoria repetentes sacros præteritorum Ecclesiæ temporum annales, cum intelligamus multos ad episcopatum evectos in ipso adolescentiæ flore, eximiis statim virtutum fructibus exuberasse, quid ni magnas, egregiasque Nos habere causas in Maximiliano lætemur, præclara Nobis omnia de illo pollicendi, cum suas explicare regias animi dotes in episcopatu cœperit? Ac jam nunc ipsum Deo vocanti obsequentem, suscepto ecclesiastico habitu, ecclesiasticis itidem ordinibus aliquot per Viennensem Nostrum nuncium initiatum, ac plurimam sacris studiis, pietatique navantem operam, nonne ad eximium usquequaque informari dicemus episcopalis vitæ specimen, atque illud exequi beati Pauli monitum, dum ad Timotheum in hæc verba scriberet: *Nemo adolescentiam tuam contemnat, sed exemplum esto fidelium.*

Exponuntur rationes suadentes electionem ad majorem ecclesiæ decorem.

§. 3. Hæc Nos vobiscum, venerabiles fratres, libentissime communicamus, ut nedum excellentium virtutum expectationem, sed præsens etiam excitemus in Nobis, ac percipiamus gaudium ex redundaturo non solum in amplissimas ecclesias Coloniensem, et Monasteriensem emolumento, ac decore, sed in universam etiam Catholicam Eccle-

siam, ac religionem præsidio, atque incremento. In id ipse pares præstanti huic voluntati suæ, opes etiam facultatesque afferet atque adjunget, et ex maxima Austriacæ familiæ dignitate, et ex singulari potentissimæ, amatissimæque parentis, atque augustissimi fratris germani gratia. In domesticis etiam præteritorum temporum exemplis, jam a seculo XIII. repetitis, abunde habet, quos in suscepto ecclesiasticæ, atque episcopalis vitæ genere non solum imitetur, verum etiam constanti virtutum æmulatione rerumque gerendarum opportunitate anteire possit, ac præcurrere. Sed inter ceteros præterire silentio non possumus, qui fama ac meritis eminet, cardinalem Andream ab Austria, quem ecclesias Constantiensem, ac Brixinensem summa pietatis laude, religionisque studio moderatum esse non ignoramus. Catholicæ præsertim fidei propugnator is fuit acerrimus, commissosque sibi populos ab hæreticorum tum præcipue grassantium pravitate, sua vigilantia, atque auctoritate tutatus est, ac etherodoxorum etiam plurimos non minus virtutibus, quam consiliis suis ab errore revocavit. Dum anno jubilæi singulare suæ pietatis exhiberet specimen, ac e Belgio Romam sub peregrinantium habitu latens advenisset, agnitus porro, ac statim a Clemente VIII. in Vaticanum vocatus, hospitioque exceptus, ibidem in morbum incidit, quo in dies ingravescente, demum in paterno illius sinu, atque complexu, migrante ad Deum animo, maximo dolore, luctuque omnium extinctus est. Proinde merito magnum ipsius nomen erat, dum viveret, apud omnes ejus temporis Romanos pontifices, magna laus, actionumque admiratio. Nos item hanc illius memoriæ laudem Nostro hoc tempore in Austriaco principe Maximiliano renovandam esse, majorem in modum confidimus, ob expressam ipsius regiæ indolis præstantiam, quam præcipue præferet, et confirmabit, cum maximo succedet oneri, et in gerendo S. R. I. electoratu, et quod primum ac præcipuum est, in moderandis sacrarum ecclesiarum diœcesibus, curanda animarum salute, divinaque gloria provehenda. Propterea eximia in illum paterna charitate inflammati, ac sanctæ hujus Sedis beneficiis eundem ultro prosequentes, jam quod nunc ad rem pertinet . . . .

Sequitur propositio ecclesiarum Coloniensis, et Monasteriensis in forma consueta.

CCLXXXIII.

Dat. die 27 septembris 1780 Anno VI.

Suppressio cathedralis Mirandensis cum illius unione cathedrali Brigantiensi, ac erectione primodictæ cathedralis suppressæ in collegiatam insignem, et in ea undecim canonicatuum, et avocatione causæ indulto retinendi titulum episcopi cathedralis suppressæ, suppressione duorum canonicatuum, et alterius dimidii canonicatus, reservatione quinque pensionum perpetuarum super fructibus quinque parochialium, illarumque applicatione mensæ capitulari dictæ collegiatæ sic erectæ, indulto favore undecim canonicorum utendi mozzetta, facultate condendi statuta, reservatione juris nominandi ad dictos undecim canonicatus favore reginæ fidelissimæ, ejusque successorum Portugalliæ regum.

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

§. 1. Romanus pontifex super universam agri Dominici curam, et inspectionem divinitus constitutus, ut juxta verbum illud propheticum pro rerum, et temporum varietate succreta germina modo avellat, et plantet; quandoque dudum ædificata destruat, alioque transferat, seu rursum ædificet, dum personarum regia potestate fulgentium ingeniosa, iterumque de catholicæ religionis incremento, et animarum salute perspecta sollicitudo ea Sedi apostolicæ uti gratiarum fonti rationum momenta defert, per quæ aliquæ episcopales ecclesiæ alias tamquam nova fidei tentoria, ac propugnacula erectæ pro temporalium tamen rerum angustia seu climatis, vel regionis, aliove satis comperto pastoris incommodo, juxtaque, et rationabili causa aliis reuniri debeant ecclesiis, quæ antea ex illis ortum habuere, quoties in bonum ipsius religionis id protendere noscit de sibi tradita cœlitus potestate per ministerium suppressionis cuicumque incommodo satagit providere, aliaque pro divini cultus honore disponit, prout pia vota personarum hujusmodi exigunt, et ipse in Domino conspicit expedire.

Exponitur erectio ecclesiæ

§. 2. Cum itaque sicut ex insinuatione charissimæ in Christo filiæ Nostræ Ma-

Mirandensis facta a Paulo III

riæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ per dilectum filium Henricum de Menezes suum apud Nos, et Sedem apostolicam ministrum plenipotentiarium Nobis facta nuper accepimus dudum felicis recordationis Paulus pp. III. prædecessor Noster precibus claræ memoriæ Joannis III., dum viveret, eorumdem Portugalliæ, et Algabiorum regis, tunc eidem Paulo prædecessori porrectis annuendo de anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quinto ex archiepiscopatu Bracharense, quandam illius diœcesis portionem apostolica auctoritate perpetuo sejunxerit, et dismembraverit. Ac ex illa sic sejuncta, et dismembrata ad hoc, ut novus episcopatus efformari valuisset infrascriptam parochialem ecclesiam beatæ Mariæ virginis in oppido Mirandense, tunc civitatis titulo, et honore decorato existente, prævia illius tituli collativi suppressione, et extinctione in cathedralem ecclesiam Mirandensem, et in ea sedem, et dignitatem episcopalem pro uno episcopo Mirandense, eadem apostolica auctoritate perpetuo erexerit, et instituerit.

Deteguntur incomoda, quæ manabant ab prædicta erectione.

§. 3. Ac, ut similiter accepimus, cum præfata civitas Mirandensis in qua sedes episcopalis sic erecta, et instituta hujusmodi constituta licet in eminentiori esset ædificata loco, aere fruatur purissimo nihilominus in extrema totius diœcesis Mirandensis parte constituta reperiatur, experientia, hinc compertum fuit, incommodis, quæ causam eidem dismembrationi a præfato archiepiscopatu Bracharense, ut præfertur, factæ præbuerunt non satis obviam itum fuisse, pro eo quod cum diœcesis Mirandensis præfata ad viginti duas leucas, quæ septuaginta circiter milliaria Italica conficiunt extendatur; sedes autem episcopalis hujusmodi in angulo, seu in extrema ipsius diœcesis Mirandensis parte constituta, ut præfertur, existeret. Hæc proinde erat incommoda tum episcopo Mirandensi, tum etiam illius diœcesanis, iis videlicet quia non sine difficultate datum erat dictum episcopum adire necessitate occurrente. Ipsi vero episcopo quia suam diœcesim lustrare non poterat hyemali quidem tempore ob gelu, et nives, quæ montes illarum partium obtegunt, et vias ob fluminum, et aquarum inundationes propter quas impervia redduntur itinera. Aestivo autem tempore ob calores, qui maxime in ea regione dominantur, atque impedimento sunt, ne quis se se itineri committat.

Quomodo obvenerit erectio sive translatio sedis episcopalis in civitate Brigantiensi annuente rege peracta, memoratur.

§. 4. Ex quo factum est, ut duorum, et ultra sæculorum spatio vix datum fuerit episcopum utcumque animarum zelo succensum reperire, qui ad sacrorum canonum, ac præsertim concilii Tridentini præscriptum integram, vel semel eamdem Mirandensem lustraverit diœcesim, donec quidam bonæ memoriæ Alexius, dum viveret, Mirandensis episcopus, cum animadvertisset civitatem Brigantiensem tunc sub eadem Mirandense diœcesi existentem satis amplam, et populosam, eamdem veluti in totius dictæ Mirandensis diœcesis centro sitam esse, postquam per plures annos in ea resederat, eodem prædefuncto Josepho, dum viveret, eorumdem Portugalliæ, et Algarbiorum rege assentiente in eadem Brigantiense civitate dictam episcopalem sedem constituit, et in eam ipsius cathedralis Mirandensis capitulum, et canonicos ordinaria ipsius Alexii episcopi auctoritate respective transtulit. Cujus quidem translationis gratia plana, et facilia reddita fuerunt omnia, quæ antea difficilia erant, et perincommoda. Nam et episcopus Mirandensis præfatus suam integram diœcesim hujusmodi singulis annis tunc visitare poterat. Veris, et autumni temporibus, et diœcesanis præfatis facilis etiam tunc patebat ad ipsum Mirandensem episcopum accessus; hujusmodi autem res eo loci permansit donec idem Alexius episcopus a vinculo, quo dictæ Mirandensis ecclesiæ, cui tunc ac etiam dum viveret præerat, tenebantur apostolica auctoritate præfata absolutus ad ecclesiam Portugallensem certo tunc expresso modo pastoris solatio destitutam dicta apostolica auctoritate translatus fuit.

Dismembratis ecclesiis Clemens XIV. duas constituit sedes episcopales.

§. 5. Dicta igitur Mirandensis ecclesia per hujusmodi translationem similiter pastoris solatio tunc destituta existente, in eam sententiam descensum fuit, ut magis expediens, utiliusque Christifidelium animarum saluti fuisset, dictam Mirandensem diœcesim in duos episcopatus dividere. Ac idcirco eodem Josepho rege tunc desuper postulante felicis etiam recordationis Clemens pp. XIV prædecessor quoque Noster præmissis rationibus sibi ex parte præfati Josephi regis tunc expositis mature perpensis, prævia dictæ Mirandensis diœcesis dismembratione, in oppido Brigantiense civitatis titulo, et honore etiam decorato unam, similiter cathedralem

ecclesiam Brigantiensem, et in ea itidem sedem, et dignitatem episcopalem pro uno episcopo Brigantiense apostolica auctoritate præfata pariter perpetuo erexit, et instituit; dictæque Brigantiensi ecclesiæ sic erectæ, et institutæ portionem præfatæ Mirandensis diœcesis, ut præfertur, dismembratæ pro suis territorio, et diœcesi Brigantiensi etiam perpetuo attribuit.

Nihilominus nonnulla incommoda præcavenda supererant, quæ enumerantur.

§. 6. Verum nec præfatæ diœcesis divisio, ut præfertur, facta, nec novi episcopatus Brigantiensis erectio hujusmodi satis fuere ad omnia supradicta incommoda præcavenda; fieri enim non poterat, ut alter ex duobus episcopis tantum haberet, unde episcopalem dignitatem decenter tuerentur, dum alteri uberiores proventus, ac fructus cederent. Quandoquidem licet territorium Mirandense in duas fere æquales partes divisum fuisset, tres nihilominus redditnum partes Mirandensi quarta autem, et reliqua pars Brigantiensi respective episcopis obveniebat. Quocirca cum fieri non possit, ut episcopus Brigantiensis per se maneat, et subsistat nisi aliunde parentur media ad illius procurandam congruam substentationem, et ad diœcesanorum suorum indingentiis sublevandum eo magis, quod deterior etiam ejusdem episcopi Brigantiensis evaderet conditio, si forte restituto capitulo Mirandense, ad suam Mirandensem ecclesiam ex qua, ut præfertur, de ejusdem Josephi regis consensu, et dicta ordinaria tantum, non autem apostolica auctoritate ad Brigantiensem ecclesiam sic erectam translatum extitit, novum in ipsa Brigantiensi ecclesia capitulum erigendum esset.

Incommoda removere satagit regina Portugalliæ, implorata suppressione sedis Mirandensis, et illius unione ecclesiæ Brigantiensi.

§. 7. Cum itaque hæc omnia præfatæ Mariæ Franciscæ reginæ probe innotescerent, dum scilicet ipsa præmissis incommodis remedium afferre meditabatur, evenerit, ut venerabilis frater Noster Michael Barreto de Menezes nuper episcopus Mirandensis, ecclesiam Mirandensem, cui tunc praeerat, illiusque regimen, et administrationem in manibus Nostris sponte, et libere dimiserit, et per hujusmodi dimissionem, ut præfertur, factam, et per Nos nuper admissa dicta Mirandensis ecclesia pastoris solatio etiam destituta ad præsens existat. Ac in hujusmodi rerum circumstantia idem Henricus ipsius Mariæ Franciscæ reginæ nomine supradicto Nobis humiliter supplicaverit, quatenus cathedralem ecclesiam Mirandensem præfatam, illiusque sedem, et dignitatem episcopalem, ut infra perpetuo supprimere, illamque sic supprimendam, ac ejus episcopalem mensam, nec non civitatem, et diœcesim Mirandensem episcopatui Brigantiensi, illiusque respective diœcesi, etiam ut infra, perpetuo unire, et incorporare. Ac præfatam cathedralem ecclesiam Mirandensem sic supprimendam in secularem, et insignem collegiatam, quæ etiam parochialis, ut antea existat, ecclesiam similiter, ut infra, perpetuo erigere, et instituere, aliaque infrascripta concedere dignaremur.

Suppressio cathedræ episcopalis Mirandensis.

§. 8. Nos igitur præmissis omnibus matura deliberatione perpensis, tam pia vota ejusdem Mariæ Franciscæ reginæ obsecundare, illiusque supplicationibus per ipsum Henricum Nobis, ut præfertur, porrectis annuere cupientes: motu-proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine in dicta civitate Mirandense episcopalem cathedram, dignitatem, et sedem Mirandensem, illiusque titulum, et denominationem, nec non præfatam cathedralem ecclesiam cum universa diœcesi Mirandensi, illiusque diœcesano jure, eidem ecclesiæ, ac sedi episcopali Mirandensi hactenus annexo, ita ut ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus cathedralis ecclesia Mirandensis denominari, nec ullus de dicta Mirandense ecclesia provideri, eique in episcopum, et pastorem præfici ab apostolica Sede amplius nequeat apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo supprimimus, et extinguimus, illisque sic suppressis, et extinctis præfatam civitatem Mirandensem, illiusque diœcesim, ut præfertur, suppressam, et in eis respective existentes, et existentia collegiatas parochiales, et alias ecclesias, dictarumque parochialium ecclesiarum, perpetuas vicarias, monasteria, præposituras, præpositatus, prioratus, conventus, et alia quæcumque, quotcumque, et qualiacumque, cum cura, et sine cura sæcularia, et quorumvis ordinum regularia beneficia ecclesiastica, etiamsi seculares, videlicet, canonicatus, et præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, et officia etiam curata, et electiva etiam in collegiatis, aliisque ecclesiis præfatis; regularia vero beneficia hujusmodi, præpositatus, præpositūræ dignitates, etiam conventuales, personatus, administrationes, et officia etiam claustralia, cappellaniæ, et cappellæ sint, et ad dignitates, prioratus, præposituras, et præpositatus hujusmodi consueverint, qui

per electionem assumi, dictarumque civitatis, et diœcesis Mirandensis, utriusque sexus personas, habitatores, et incolas tam laicos, quam clericos, presbyteros, beneficiatos, et religiosos quoscumque, cujusvis status, gradus, ordinis, et conditionis existant, ecclesiæ, et diœcesi Brigantiensi, ita quod liceat venerabili fratri Nostro moderno, et pro tempore existenti epicopo Brigantiensi per se, vel alium, seu alios ejus nomine veram, realem, actualem, et corporalem possessionem, seu quasi possessionem administrationis spiritualis, et omnimodi juris diœcesani in civitate, et diœcesi Mirandensi præfatis, propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam hujusmodi perpetuo retinere.

Incorporatur ecclesiæ Brigantiensi, cum subjectione archiepiscopo Bracharensi uti metropolitano.

§. 9. Venerabilis quoque fratris Nostri moderni, et pro tempore existentis archiepiscopi Bracharensis uti metropolitani, et cujusvis alterius licentia desuper minime requisita apostolica auctoritate præfata itidem perpetuo adjungimus, et incorporamus, ac ordinariæ jurisdictioni, potestati, et superioritati ejusdem moderni, et pro tempore existentis episcopi Brigantiensis etiam perpetuo supponimus, atque subijcimus. Ita ut ex nunc deinceps civitas, et diœcesis Mirandensis hujusmodi, et in eis respective consistentes personæ supradictæ præfato moderno, et pro tempore existenti episcopo Brigantiensi, qui simul episcopi Mirandensis titulo, et denominatione, ut infra, gaudere debeat subjectæ sint, sicque ab uno, eodemque episcopo Brigantiensi, et Mirandensi regenda sint, et gubernanda, ac insuper omnia, et singula bona, redditus, proventus, res, propietates, et jura quæcumque, et in quacumque re consistentia ad præfatam mensam episcopalem Mirandensem quomodolibet spectantia, et pertinentia episcopali mensæ præfatæ ecclesiæ Brigantiensis ita pariter, ut liceat præfato moderno, et pro tempore existenti episcopo Brigantiensi, ut infra, episcopo Mirandensi etiam denominando ejus, ac dictæ mensæ episcopalis Brigantiensis nomine omnium, et quorumcumque præfatæ mensæ episcopalis Mirandensis bonorum, rerum, proprietatum, fructuum, redditium, proventuum, ac jurium universorum præfatorum, veram, realem, actualem, et corporalem possessionem per se, vel alium, seu alios propria itidem auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, illaque respective locare, dislocare, arrendare, percipere, exigere, levare, et recuperare, ac in suos, et dictæ mensæ episcopalis Brigantiensis usus, et utilitatem convertere, cujusque licentia desuper minime requisita, eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo unimus, applicamus, et appropriamus.

Avocantur ad s. Sedem lites exortæ super translatione sedis Mirandensis, illisque finis imponitur.

§. 10. Quoniam vero super nullitate translationis ejusdem capituli, et canonicorum dictæ cathedralis ecclesiæ Mirandensis, ut præfertur, suppressæ ordinaria auctoritate præfata etiam, ut præfertur, facta lis, et causa, ut etiam accepimus, coram certo, seu certis illarum partium judice competente, seu judicibus competentibus inter certas ecclesiasticas, seu sæculares personas, quas præsentibus haberi volumus pro expressis ex una, et altera partibus alias introducta adhuc pendeat indecisa. Nos propterea volentes quæcumque jurgiorum, et discordiarum semina penitus eliminare, illisque finem imponere litis, et causæ præfatarum in quocumque tribunali, et coram quocumque judice etiam quavis dignitate, ac prærogativa fulgente, ac potestate, et auctoritate fungente pendentium, statum, et merita, nominaque, et cognomina eorumdem judicum, et collitigantium, et alia quæcumque etiam specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirentia præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus litem, et causam hujusmodi a quocumque tribunali præfato, et a quocumque judice supradicto, ad Nos, apostolica auctoritate præfata, earumdem tenore præsentium avocamus, illasque penitus, et omnino supprimimus, et extinguimus, perpetuumque silentium desuper imponimus.

Confirmatur auctoritate apostolica translatio sedis Mirandensis facta originaliter absque Sedis apostolicæ beneplacito.

§. 11. Ac translationem dicti capituli Mirandensis licet nulliter, et absque Sedis apostolicæ beneplacito, ut præfertur, factam hujusmodi nihilominus ipsarum tenore præsentium ratam habendo dicta apostolica auctoritate pariter perpetuo approbamus, et confirmamus, omnesque, et singulos alios quam præmissos tam juris, quam facti, et solemnitatum, aliosve quantumvis substantiales defectus, si qui desuper in hujusmodi translatione, ut præfertur, facta intervenerint, aut intervenisse dici, censeri, intelligi, aut prætendi possent, supplemus, et sanamus, ac penitus, et omnino tol-

limus, et abolemus. Et quatenus opus sit, præfatos capitulum, et canonicos dictæ cathedralis ecclesiæ Mirandensis, ut præfertur, suppressæ, et extinctæ ad dictas civitatem, et ecclesiam Brigantiensem, reservationibus tamen, et affectionibus apostolicis in vacationibus dignitatum, canonicatuum, et præbendarum, dimidiorum canonicatuum, et dimidiarum præbendarum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum ejusdem capituli sic translati pro tempore occurrentibus, salvis, firmis et illæsis remanentibus eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo de novo transferimus, in modum tamen, ut iidem capitulum, et canonici Mirandenses in civitatem, et ecclesiam Brigantiensem hujusmodi per Nos, ut præfertur, de novo translati nunc, et pro tempore existentes perpetuis futuris temporibus, in ipsa cathedrali ecclesia Brigantiensi, cum omnibus, et singulis bonis, redditibus, juribus, honoribus, prærogativis, quæ eisdem capitulo, et canonicis per Nos ad ecclesiam Brigantiensem præfatam, ut præfertur, de novo translatis dum in ecclesia Mirandensi hujusmodi, ut præfertur, suppressa et extincta residerent competebant, manere debeant, et in capitulum, et canonicos ipsius ecclesiæ Brigantiensis respective subrogati censeantur, et sint.

Servatur titulus Mirandensis, et decernitur illum esse assumendum ab episcopo Brigantiensi.

§. 12. Ne autem ecclesia episcopalis Mirandensis, ut præfertur, suppressa, et extincta per hujusmodi suppressionem, et extinctionem, ut præfertur, factas memoria pereat eidem moderno episcopo Brigantiensi, ut ipse, ut præfertur, modernus, et pro tempore existens episcopus Brigantiensis titulum, et denominationem episcopi Mirandensis retinere, illoque respective, uti, et gaudere possit, ita ut idem modernus, et pro tempore existens episcopus Brigantiensis, in omnibus, et quibuscumque actibus episcopus Mirandensis, et Brigantiensis nuncupari, et inscribi, ac uti talis ab omnibus, et quibuscumque recognosci, haberi, et reputari respective debeat apostolica auctoritate præfata itidem perpetuo concedimus, et indulgemus.

Reintegratur ecclesia Mirandensis in parochialem, et vetera eidem conceduntur privilegia.

§. 13. Cum vero, ut pariter accepimus, dicta cathedralis ecclesia Mirandensis, ut præfertur, suppressa, et extincta antequam in cathedralem ecclesiam hujusmodi erigeretur, ut præfertur, parochialis ecclesia existeret, et in ea una perpetua rectoria, pro uno rectore, seu parocho, ac duo perpetua simplicia, personalem tamen residentiam requirentia, beneficia ecclesiastica pro duobus presbyteris perpetuis in dicta tunc existente parochiali ecclesia beneficiatis in curæ animarum parochianorum dictæ tunc existentis parochialis ecclesiæ exercitio coadjutoribus tunc nuncupatis respective erecta, et instituta, quæ postmodum in actu erectionis, et institutionis ejusdem cathedralis ecclesiæ Mirandensis, per Nos, ut præfertur, suppressæ, et extinctæ, pariter suppressa, et extincta fuere, reperirentur. Nos idcirco ne divinus cultus imminuatur, sed ut iterum in eadem ecclesia Mirandense per Nos, ut præfertur, suppressa, et extincta, divina officia, cæteræque functiones ecclesiasticæ debito cum honore peragantur, eamdem cathedralem ecclesiam Mirandensem, ut præfertur, suppressam, et extinctam, in secularem, et insignem collegiatam, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesia sub invocatione ejusdem beatæ Mariæ virginis Mirandensis cum capitulo, choro, mensa capitulari, arca, sigillo, bursa communibus, omnibusque aliis, et singulis signis, insigniis, prærogativis, libertatibus, privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, antelationibus, concessionibus, et gratiis aliis sæcularibus, et insignibus collegiatis ecclesis de jure, usu, stylo, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet non tamen titulo oneroso acquisitis, aut ex indulto, seu privilegio particulari concessis, et competentibus.

Erigitur de novo capitulum illiusque dignitates constituuntur.

§. 14. Et in ea unum canonicatum, et unam prioralem nuncupandam præbendam pro uno actu presbytero futuro illius canonico priore nuncupando, qui dictæ collegiatæ, quæ parochialis ut antea existat, ecclesiæ, ut infra, erigendæ, illiusque capituli caput existat, et tam in choro, quam capitulo præfato, processionibus, aliisque actibus, et functionibus capitularibus tam publicis, quam privatis præsit, ac præeminentiam, et præcedentiam habeat: cuique animarum dilectorum filiorum parochianorum dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat, ecclesiæ, ut infra erigendæ cura principaliter immineat. Ac alios duos canonicatus, et totidem presbyterales nuncupandas præbendas primo erigendos, et erigendas, quibus prævia ordinarii approbatione onus coadjuvandi ipsum pro tempore futurum canonicum priorem dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea etiam, ut præfertur, existat, ecclesiæ, ut infra erigendæ in

exercitio curæ animarum parochianorum hujusmodi respective pariter immineat pro duobus itidem actu presbyteris futuris ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea, ut præfertur, existat ecclesiæ canonicis, curatis respective nuucupandis, qui una cum eodem pro tempore futuro canonico priore a servitio, et præsentia chori ipsius collegiatæ, quæ parochialis, ut antea, ut præfertur, existat ecclesiæ, ut infra erigendæ, quoties ratione exercitii curæ animarum hujusmodi legitime impediti fuerint, exempti existant, et nihilominus infrascriptas distributiones quotidianas lucrari valeant perinde, ac in choro præfato interessent. Nec non stallum in eodem choro, ac locum, et vocem in capitulo dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ ut infra erigendæ, aliisque prærogativis, quibus cæteri infrascripti octo canonici, ut infra, utentur, et fruentur pariformiter uti, et frui debeant. Ac reliquos octo canonicatus, et octo præbendas pro totidem clericis, seu presbyteris futuris quoque ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ, ut infra, erigendæ canonicis, qui illius choro præfato interesse, ejusque servitio, horisque canonicis diurnis, et nocturnis, cæterisque divinis officiis, et functionibus ecclesiasticis obstricti existant. Ac omnia, et singula onera, et suffragia, quæ vel juxta veteres obligationes, institutiones, et contractus, aut receptarum eleemosynarum causa, alias per cappellanos dictæ cathedralis ecclesiæ Mirandensis, per Nos, ut præfertur, suppressæ, et extinctæ adimplebantur, simili modo per turnum adimplere, eisque satisfacere debeant, adeout in capitulum, et canonicos dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ, ut infra erigendæ, omnia onera supradicta, ac etiam emolumenta, et eleemosynæ, quæ ex eisdem obveniunt, quæque inter eosdem canonicos ipsius collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ, ut infra, erigendæ devidentur perpetuo translata censeantur, apostolica auctoritate præfata similiter perpetuo erigimus, et instituimus.

Supprimuntur duo canonicatus, et ex illis consulitur fabricæ ecclesiæ.

§. 15. Illisque sic erectis, et institutis ad hoc, ut dictorum undecim canonicatuum, totidemque præbendarum hujusmodi, ut præfertur, erectorum, nec non fabricæ dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat, ecclesiæ, ut præfertur, erectæ respective dos, seu fundum constitui posset, duos canonicatus, et duas præbendas ipsius cathedralis ecclesiæ Mirandensis per Nos, ut præfertur, suppressæ, certo quem eisdem præsentibus haberi volumus pro expresso modo extra Romanam curiam respective, ut etiam accepimus, ad præsens vacantes ex nunc, ac dimidium canonicatum, et dimidiam præbendam ejusdem cathedralis ecclesiæ Mirandensis per Nos etiam, ut præfertur, suppressæ, per dilectum quoque filium modernum dimidium canonicum parochum nuncupatum, qui in dicta civitate Mirandensi curam animarum dilectorum pariter filiorum parochianorum dictæ cathedralis ecclesiæ Mirandensis per Nos, ut præfertur, suppressæ actu exercet, ut pariter accepimus, ad præsens obtentos ex nunc, prout ex tunc, et e contra postquam tamen dimidium canonicatum, et dimidiam præbendam præfatos ex illos nunc obtinentis præfati persona quovis modo vacare contigerit, illorumque, et illarum respective titulum collativum nomen, denominationem, naturam, et essentiam ita quod illi, et illæ ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus collativi esse desinant, et de cætero uti tales in titulum collativum quavis auctoritate conferri, seu de illis quovis modo disponi amplius nequeat. Etsi illos, et illas deinceps ullo umquam tempore conferri, seu impetrari, aut commendari, vel alias de illis disponi contigerit, collationes, impetrationes, commendæ, aliæque dispositiones de illis pro tempore quomodolibet factæ, nullæ, et invalidæ, nulliusque roboris, vel momenti existant, neminique suffragentur, nec cuiquam jus, vel coloratum titulum possidendi tribuant, dicta apostolica auctoritate perpetuo quoque supprimimus, et extinguimus.

Ex prædictis præbendis imminutis aliæ eriguntur.

§. 16. Dictorumque duorum canonicatuum, totidemque præbendarum sic vacantium, ut præfertur, ex nunc ac dimidii canonicatus, et dimidiæ præbendæ hujusmodi postquam, ut præfertur, vacaverint respective suppressorum, et suppressarum respective fructus, redditus, et proventus ad septies centena, et quinquaginta millia regalium monetæ illarum partium annuatim, ut etiam accepimus, ascendentes, et quoad dimidium canonicatum, et dimidiam præbendam hujusmodi in eventum præmissum, et non alias; nec antea eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etjam parochialis ut

antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ, ut præfertur erectæ, ita quod liceat quoque eisdem undecim dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea, ut præfertur existat, ecclesiæ etiam, ut præfetur, erectæ canonicis pro tempore ut infra gradatim futuris omnium, et singulorum eorumdem duorum canonicatuum, et præbendarum, ac dimidii canonicatus, et dimidiæ præbendæ, ut præfertur, suppressorum, et suppressarum respective fructuum, redditurum, et proventuum præfatorum, et quoad dimidium canonicatum, et dimidiam præbendam hujusmodi suppressos, postquam illorum vacationis præfatæ casus evenerit per eos, vel alium, seu alios eorum, ac præfatæ mensæ capitularis nomine veram, realem, corporalem, et actualem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam etiam perpetuo retinere, eosdemque fructus, redditus, et proventus respective percipere, exigere, levare, ac supportatis tamen prius per dictæ collegiatæ, quæ, ut præfertur, parochialis, ut antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ etiam, ut præfertur, erectæ suo tempore futuros undecim canonicos præfatos dictorum duorum canonicatuum, totidemque præbendarum, ac dimidii canonicatus, et dimidiæ præbendæ, ut præfertur, respective suppressorum, et suppressarum hujusmodi, si quæ sint respective oneribus in eorum, ac dictæ mensæ capitularis dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ etiam ut præfertur, erectæ respective usus, et utilitatem convertere diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper quoque minime requisita, eadem apostolica auctoritate etiam perpetuo applicamus, et adjicimus.

Regibus Portugalliæ reservantur quinque parochiales ecclesiæ reservatis adnexis pensionibus in vure capituli.

§. 17. Eidemque mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea, ut præfertur, existat ecclesiæ etiam, ut præfertur, erectæ ex nunc, prout ex tunc, et e contra postquam tamen infrascriptæ quinque parochiales ecclesiæ ex personis dilectorum similiter filiorum earum respective modernorum rectorum vacare, et infrascriptas pariter pensiones antiquas cessare contigerit, unam videlicet biscentum, et quinquaginta millium regalium hujusmodi super omnibus, et singulis unius scilicet sanctæ Leucadiæ de Cercis nuncupatæ Mirandensis per Nos, ut præfertur, suppressæ ad septies centena millia regalium similium circiter; ac aliam biscentum millium regalium ejusdem monetæ super alius Purificationis beatæ Mariæ virginis de Podense nuncupatæ Brigantiensis ad sex centena millia regalium similium, super quibus pensio annua antiqua quadraginta millium regalium hujusmodi dilecto pariter filio moderno rectori de Izeda nuncupato presbytero illam annuatim percipienti apostolica auctoritate præfata reservata, seu in eum canonice translata reperitur, ut similiter accepimus. Ac aliam octoginta millium regalium monetæ paris super alius sancti Matthæi de Sobreiro nuncupatæ ejusdem Brigantiensis ad quinque centena millium regalium præfatorum. Ac aliam biscentum, et sexaginta millium regalium hujusmodi super alius sancti Petri de Guiras dictæ Brigantiensis ad octo centena millia regalium monetæ paris. Ac reliquum pensiones annuas perpetuas ab omni, et quocumque onere novo, et vetere nunc imposito, et pro tempore quomodolibet imponendo, ac alias in omnibus, et per omnia, et omnino quoad omnia respective liberas, immunes, et exemptas aliorum biscentum, et sexaginta millium regalium monetæ similis super reliquæ sancti Petri de Cacarelhos nuncupatæ dictæ Mirandensis etiam, ut præfertur, suppressæ respective diœcesum super cujus juris patronatus pertinentia lis, et causa similiter in partibus coram certo, seu certis partium earumdem judice competente, seu judicibus competentibus inter ipsam Mariam Franciscam reginam, et certam aliam, seu certas alias personam ecclesiasticam, vel sæcularem, seu personas ecclesiasticas, vel sæculares, quam, seu quas eisdem præsentibus etiam haberi volumus pro expressa, seu expressis ex una, et altera partibus etiam introducta adhuc, ut pariter accepimus, pendet indecisa respective parochialium ecclesiarum abbatiarum respective nuncupatarum, respective fructibus, redditibus, et proventibus certis, et incertis ad octo centena millia regalium hujusmodi annuatim, ut similiter accepimus, respective ascendentibus super cujus quintodictæ parochialis ecclesiæ fructibus, redditibus, et proventibus præfatis alia pensio annua antiqua certæ summæ, quam Nos eisdem præsentibus etiam haberi volumus pro expresso certæ personæ ecclesiasticæ illam annuatim percipienti dicta apostolica auctoritate reservata, seu in eam canonice translata etiam reperitur, ut pariter accepimus, eidem

mensæ capitulari præfatæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ etiam, ut præfertur, erectæ, illiusque futuris capitulo, et canonicis pro tempore existentibus, vel eorum procuratori legittimo, seu procuratoribus legittimis per ipsarum quinque parochialium ecclesiarum respective modernorum rectorum respective successoribus primo, secundo, tertio, quarto, et quinto dictas parochiales ecclesias pro tempore quomodolibet respective obtinentes annis singulis in civitate Mirandensi in termino, seu terminis inter ipsius collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea, ut præfertur, existat, ecclesiæ etiam, ut præfertur, erectæ futuros capitulum, et canonicos præfatos, ac dictarum quinque parochialium ecclesiarum modernorum respective rectorum successores supradictos postquam ipsarum quinque parochialium ecclesiarum respective vacationi simul, vel gradatim eventuræ locus factus fuerit statuendo, vel statuendis vigore tamen earumdem præsentium, nec alias, alioquin præsentes reservationes nullæ sint eo ipso integre, et absque ulla etiam minima diminutione, postquam tamen quinque parochiales ecclesiæ præfatæ ex earum respective modernorum rectorum hujusmodi respective personis, ut præfertur, vacaverint, et dictæ pensiones antiquæ super secundo, et quintodictis parochialibus ecclesiis, ut præfertur, reservatæ cessaverint, et non alias, nec antea respective persolvendas apostolica auctoritate præfata; et quoad quintodictam pensionem, ut infra, perpetuo reservandam de consensu præfatæ Mariæ Franciscæ reginæ, quatenus quintodictæ parochialis ecclesiæ juspatronatus hujusmodi declaretur, in posterum ad ipsam Mariam Franciscam reginam, ejusque in dicto regno Portugalliæ successores reges spectare: motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus perpetuo quoque reservamus, constituimus, et assignamus, ac respective easdem quinque pensiones per præsentes sic reservatas eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea, ut præfertur, existat ecclesiæ etiam, ut præfertur, erectæ, itidem perpetuo unimus, annectimus, et appropriamus. Decernentes propterea dictarum quinque parochialium præfatarum respective modernorum rectorum hujusmodi respective successores præfatos ad integram solutionem dictarum quinque pensionum per præsentes reservatarum eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat, ecclesiæ, illiusque capitulo, et canonicis pro tempore futuris præfatis respective faciendam juxta reservationis, constitutionis, et assignationis præfatarum tenorem fore efficaciter respective obligatos.

Statuuntur poenæ contra non solventes pensiones reservatas.

§. 18. Ac volentes, et eadem apostolica auctoritate statuentes, quod ille ex successoribus rectoribus præfatis, qui in dictis terminis, vel saltem infra triginta dies illorum singulos tunc immediate sequentes quinque pensiones per præsentes reservatas præfatas per eum eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ, illiusque capitulo, et canonicis pro tempore futuris præfatis tunc respective debitas non persolverit cum effectu, lapsis diebus eisdem sententiam excommunicationis incurrat, a qua donec eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ, illiusque capitulo, et canonicis pro tempore futuris præfatis, vel eidem procuratori, seu eisdem procuratoribus de quinque pensionibus per præsentes reservatis hujusmodi tunc respective debitis integre satisfactum, aut alias cum eisdem pro tempore futuris dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur erectæ canonicis, vel cum dicto procuratore, seu dictis procuratoribus super hoc amicabiliter concordatum fuerit, præter quam in mortis articulo constitutus absolutionis beneficium nequeat obtinere. Si vero per sex menses dictos triginta dies tunc immediate sequentes sententiam ipsam animo, quod absit, substinuerit indurato, ex tunc effluxis mensibus eisdem respectiva ex quinque parochialibus ecclesiis præfatis perpetuo privatus existat, illaque vacare censeatur eo ipso. Cum autem omnes, et singuli tam præfatorum duorum canonicatuum, et totidem præbendarum, ac dimidii canonicatus, et dimidiæ præbendæ hujusmodi, ut præfertur, repective suppressorum, et suppressarum, quam dictarum quinque pensionum per præsentes reservatarum hujusmodi respective redditus eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea, ut præfertur, existat ecclesiæ etiam, ut præfertur, erectæ, sic uniti, applicati, et appropriati summam octodecim centenorum millium regalium dictæ monetæ constituant, et

ex eis dictorum undecim canonicatuum, totidemque præbendarum, ut præfertur, erectorum, et erectarum, nec non præfatæ fabricæ dos, seu fundum respective efformari, et ministrorum ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea, ut præfertur, existat ecclesiæ etiam, ut præfertur, erectæ respective stipendia assignari debeant.

Consulitur ne controversiæ oriantur super distributione facienda inter canonicos, et dignitates.

§. 19. Hinc ne oriatur confusio, et controversia, volentes unicuique ex dictis undecim canonicis pro tempore futuris ipsius collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ dos, seu fundum hujusmodi respective constitui possit juxta vota dictæ Mariæ Franciscæ reginæ; ex supradicta summa octodecim centenorum millium regalium hujusmodi eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ etiam, ut præfertur, unita decies centena millia regalium hujusmodi dicta apostolica auctoritate perpetuo separamus, atque detrahimus, dictamque summam decies centenorum millium regalium parium sic separatam, et detractam pro tempore futuris canonico priori, ac duobus canonicis curatis, et reliquis octo canonicis præfatis ad residentiam chori ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ pariter, ut præfertur, adstrictis pro uniuscujusque eorum respective præbenda, seu congrua certa, et incerta, seu distributionibus quotidianis, ut infra, dividendis simili apostolica auctoritate pariter perpetuo addicimus, et assignamus, in modum tamen, ut idem pro tempore futurus ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ canonicus prior videlicet, centum, et viginti mille regales hujusmodi pro sui priorali præbenda, et alios octoginta mille regales pares pro suis distributionibus quotidianis, in totum vero biscentum mille regales dictæ monetæ annuatim habeat præter redditus, et emolumenta parochialia, quæ inter ipsum canonicum priorem, et duos canonicos curatos ejus coadjutores pro tempore futuros præfatos juxta modum, et formam in infrascriptis statutis præscribendos. dividi debebunt. Quilibet vero ex reliquis decem itidem pro tempore futuris ipsius collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ canonicis præfatis quadraginta millia regalium similium pro eorum respective præbenda, et alios quadraginta mille regales pares pro eorum respective distributionibus quotidianis annuatim pariter respective habere, et percipere debeant. Cum vero ex totalitate præfatæ summæ octodecim centenorum millium regalium hujusmodi supersint octingenta millium regalium præfatorum, Nos pariter, et illis sexcentum mille regales dictæ monetæ eidem fabricæ præfatæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ, nec non pro illius ministrorum, et famuli respective salariis, seu stipendiis persolvendis, aliisque expensis pro tempore faciendis apostolica auctoritate præfata itidem perpetuo concedimus, et assignamus. Reliquos autem ducentos mille regales monetæ similis in dictorum undecim ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ canonicatuum respective præbendarum etiam, ut præfertur, erectorum, et erectarum hujusmodi augmentum cessuros esse dicta apostolica auctoritate statuimus, atque decernimus.

Declarantur onera ferenda ab episcopo, a dignitatibus, et canonicis, nec non indulta eisdem concessa.

§. 20. Ac insuper eidem moderno, et pro tempore existenti episcopo Mirandense, et Brigantiense, ut ipse pro dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur erectæ, illiusque chori capituli illorumque rerum, bonorum, ac jurium tam spiritualium, quam temporalium prospero, felicique regimine, guberno, et directione; nec non onerum eisdem undecim ipsius collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ futuris canonicis pro tempore incumbentium supportatione divinorum officiorum, processionum, funeralium, anniversariorum, et suffragiorum celebratione, distributionum quotidianarum, aliorumque emolumentorum quorumcumque exactione, repartitione, et perceptione, ac quoad jura parochialia hujusmodi inter ipsos ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ pro tempore futuros canonicum priorem, et duos canonicos curatos facienda divisione, ac pœnarum per absentes, et divinis officiis suis loco, et tempore non interessentes seu onera, et ministeria eis, et eorum cuilibet incumbentia subire negligentes incurrendarum, incursu singulorum præsentiis, et absentiis notandis cæremoniis, et ritibus in dicta collegiata, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesia, ut

præfertur, erecta, illiusque choro, capitulo, processionibus, et aliis actibus hujusmodi servandis, ac quibusvis aliis rebus in præmissis, et circa præmissa quomodolibet necessariis, et opportunis, de consilio tamen dictæ Mariæ Franciscæ reginæ, quæcumque statuta, ordinationes, capitula, et decreta licita tamen, et honesta, ac sacris canonibus, et constitutionibus apostolicis, decretisque concilii Tridentini præfati minime adversantia per ipsum tamen episcopum Mirandensem, et Brigantiensem nunc, et pro tempore existentem præfatum rite prius examinanda condendi, et edendi, ac edita declarandi, et interpretandi, ac in meliorem formam redigendi, et reformandi, seu alia de novo, et integro eisdem tamen sacris canonibus, et constitutionibus apostolicis, decretisque concilii Tridentini præfati minime adversantia, et ut præfertur, per ipsum modernum, et pro tempore existentem episcopum Mirandensem, et Brigantiensem prius rite examinanda, et per eos, ad quos spectat, et pertinet, et pro tempore spectabit, et pertinebit observanda sub pœnis in contrafacientes statuendis plenam, liberam, et omnimodam facultatem, potestatem, et auctoritatem, apostolica auctoritate præfata similiter perpetuo concedimus, et impartimur.

Indigitatur signum gestandum a canonicis, et dignitatibus.

§. 21. Nec non eisdem futuris undecim præfatæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ canonicis, eorumque in undecim canonicatibus, totidemque præbendis, ut præfertur, erectis præfatis respective successoribus pro tempore existentibus, ut ipsi perpetuis futuris temporibus tam in dicta collegiata, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesia, ut præfertur erecta, illiusque choro, et capitulo præfatis intra missarum, et horarum canonicarum diurnarum pariter, et nocturnarum, vesperarum, matutinorum, aliorumque divinorum officiorum celebrationem, quam extra eam in processionibus, funeralibus, anniversariis, aliisque omnibus actibus capitularibus, et functionibus publicis, et privatis ubique locorum etiam in synodalibus, provincialibus, universalibus, et generalibus conciliis, ac etiam in præsentia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium, etiam de latere legatorum, vicelegatorum, ac ejusdem Sedis apostolicæ nunciorum, archiepiscoporum, et episcoporum, et ordinarii etiam proprii, et aliorum quorumcumque, quibuscumque anni temporibus, et diebus, ac alias semper, et ubicumque, ac quomodocumque opus fuerit cottam, seu rocchettum, et super ea, vel eo mozzettam coloris tamen, et qualitatis arbitrio ipsius moderni episcopi Mirandensis, et Brigantiensis designandorum deferre, et gestare, illisque respective uti libere, et licite possint, et valeant eadem apostolica auctoritate pariter perpetuo concedimus, et indulgemus.

Jus patronatum canonicatuum regi pro tempore reservatur.

§. 22. Ac præterea eidem Mariæ Franciscæ reginæ pro sua in Deum pietate, ac devotione erga Nos, et Sedem apostolicam præfatam, ejusque in dicto regno Portugalliæ successoribus regibus pro tempore existentibus præfatis jus nominandi ad præfatos undecim ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ canonicatus, totidemque præbendas hujusmodi tam hac prima vice, et a primæva illorum, et illarum erectione præfata vacantes, quam etiam in posterum perpetuis futuris temporibus, quoties illos, et illas de cœtero quibusvis modis, et ex quorumcumque personis etiam Nostris, et Romani pontificis pro tempore existentis, seu quorumvis præfatæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium etiam tunc viventium familiaribus, et continuis commensalibus, seu Romanæ curiæ officialibus, aut alias qualitates, reservationem, et affectionem inducentes habentibus, seu per literas etiam ex causa permutationis respective resignationes etiam in Nostris, et Romani pontificis pro tempore existentis manibus, vel extra eam quomodolibet respective factas, et admissas, aut assequutionem aliorum beneficiorum ecclesiasticorum quavis auctoritate collatorum, seu obitum non tamen apud Sedem apostolicam præfatam, vel quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, privationem, religionis ingressum, et professionis in ea emissionem, matrimonii contractum, aut alias quomodocumque, et qualitercumque vacare contigerit in octo anni mensibus Nobis, et dictæ Sedi apostolicæ reservatis, videlicet, januarii, februarii, aprilis, maii, julii, augusti, octobris, et novembris respective mensibus Nobis, et eidem Romano pontifici pro tempore existenti personas idoneas, quæ post habitam respective nominationem hujusmodi ad eosdem undecim ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ canonicatus, et præbendas hujusmodi pro

tempore, ut præfertur, ac etiam pro hac prima vice hujusmodi, et a primæva illorum erectione præfata vacantes, literas apostolicas super respectiva illorum, et illarum provisione sub pœna nullitatis inde habitæ respective possessionis, et fructuum, reddituum, et proventuum, ex illis etiam respective perceptorum restitutionis expedire teneantur. In reliquis vero quatuor scilicet martii, junii, septembris, et decembris respective anni mensibus ordinariis collatoribus competentibus jus similiter nominandi coram ordinario loci personas itidem idoneas ad eosdem undecim dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ canonicatus, et præbendas in eis ad nominationem hujusmodi per eumdem loci ordinarium respective instituendas simili apostolica auctoritate perpetuo reservamus, concedimus, et assignamus. Nec non jus nominandi hujusmodi regium existere, illudque vim, effectum, naturam, substantiam, essentiam, qualitatem, validitatem, et roboris firmitatem juris nominandi regij hujusmodi obtinere, ac uti tale sub quacumque derogatione etiam cum quibusvis efficacissimis clausulis, et decretis in quacumque dispositione etiam per vias constitutionis legis regulæ cencellariæ apostolicæ, aut alias quodcumque facta nullatenus comprehendi, neque illi ullo unquam tempore, et ex quavis causa derogari posse, neque debere ac collationes, provisiones, et quasvis alias dispositiones de dictis undecim canonicatibus, totidemque præbendis, ut præfertur, erectis absque ipsius Mariæ Franciscæ reginæ, ejusque in dicto Portugalliæ regno successorum regum præfatorum consensu, seu nominatione pro tempore factas, processusque desuper habere, et inde sequenda quæcumque nulla, et invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, et esse, ac pro nullis, et infectis haberi, nec jus, vel coloratum titulum possidendi cuiquam per illa tribui posse etiam decernimus.

Declarationes circa redditus ac proventus, mensæ capitulari reservatos.

§. 23. Cum hoc quod sicuti per suppressionem, et extinctionem duorum canonicatuum, totidemque præbendarum hujusmodi, ut præfertur, vacantium ex nunc, ut præfertur, factam eorum, et earum respective fructus, redditus, et proventus præfati eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ etiam ex nunc, ut præfertur, uniti, excepta proportionabiliter summa pro fabrica præfata pro duorum ex dictis undecim canonicatibus, ut præfertur, erectis respective præbendæ constitutione sufficientes esse noscuntur eadem Maria Francisca regina ad nominationem ex nunc canonici prioris, ac unius ex duobus canonicis curatis ipsius collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ procedere possit, qui tamen canonicus prio..., et alter ex duobus canonicis curatis præfatis sic primo nominandi, donec idem modernus dimidius canonicus parochus vixerit, ac dimidium canonicatum, et dimidiam præbendam obtinuerit, seu de aliquo beneficio ecclesiastico personalem residentiam requirente, vel non requirente etiam ad nominationem præfatæ Mariæ Franciscæ reginæ existente provisus fuerit, non possint, neque debeant in exercitio curæ animarum eorumdem parochianorum dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ se in aliquo ingerere, minusque parochialia emolumenta præfata percipere. Cum hoc etiam quod quatenus eidem Mariæ Franciscæ reginæ ita placuerit, ut ipsi futuri canonicus prior, ejusque coadjutor canonicus curatus sic primo loco, ut præfertur, ab ea nominandi statim habita nominatione hujusmodi, et respective provisione apostolica, et possessione duorum, et duarum ex dictis undecim canonicatibus, totidemque præbendis, ut præfertur, erectis præfatam curam animarum parochianorum dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ exercere incipiant, tunc et eo casu tantum idem modernus dimidius canonicus parochus, dimidium canonicatum, et dimidiam præbendam præfatos per eum, ut præfertur, obtentos, et in eventum præmissum similiter, ut præfertur suppressos in manibus ordinarii loci præfati libere dimittere teneatur, reportata tamen prius, et obtenta a præfata Maria Francisca regina nominatione, seu præsentatione ad aliquod actu tunc vacans beneficium ecclesiasticum suæ pariter nominationis, seu jurispatronatus existens annui redditus, non tamen minoris dimidii canonicatus, et dimidiæ præbendæ præfatorum per eum, ut præfertur, obtentorum, ac in eventum præfatum etiam, ut præfertur, suppressorum, et non alias, ac suspensa remanente nominatione ad alios novem canonicatus, totidemque præbendas ejusdem collegiatæ, quæ etiam parochialis

ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ donec earumdem quinque pensionum favore præfatæ mensæ capitularis in eventum hujusmodi per Nos, ut præfertur, perpetuo reservatarum solutioni simul, vel gradatim locus fiat.

Tollitur omne juris remedium ne præsentes apostolicæ literæ ullo modo convelli possint.

§. 24. Decernentes quoque easdem præsentes semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque integros, et plenarios effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum firmiter, et inviolabiliter observari debere, ac nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis juridica, et legittima etiam ex eo, quod causæ propter quas eædem præsentes emanarunt adductæ, verificatæ, et justificatæ non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, aut intentionis Nostræ, seu quopiam alio quantumvis magno, substantiali, inexcogitato, et inexcogitabili, ac specialem, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu, seu etiam ex eo, quod in præmissis, eorumque aliquo solemnitates, et quævis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite de jure, vel facto, seu statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimæ, totalisque læsionis, aut quocumque alio colore, prætextu, aliaque ratione, vel causa etiam quantumvis justa, rationabili, legittima, juridica, pia, privilegiata, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmissorum necessario exprimenda foret, aut qua de voluntate Nostra, et aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari posset, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, ad viam, et terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ, vel justitiæ remedium impetrari, seu quomodolibet etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, et impetrato, vel emanato quempiam uti, seu se juvari in judicio, vel extra illud posse, neque easdem præsentes sub quibuscumque similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus per quascumque literas, et constitutiones apostolicas, aut cancellariæ apostolicæ præfatæ regulas etiam in crastinum assumptionis Nostræ, et successorum Nostrorum Romanorum pontificum ad summi apostolatus apicem etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus etiam consistorialiter ex quibuslibet causis, et sub quibuscumque verborum expressionibus, tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis etiamsi in eis de eisdem præsentibus, eorumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat editas, et in posterum edendas comprehendi, sed semper, et omnino ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, et validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas fore, et esse.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 25. Sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vicelegatos, dictæque Sedis nuncios præfatos, aliosve quoscumque quavis auctoritate, potestate, facultate, prærogativa, ac privilegio fungentes, ac honore, et præeminentia fulgentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate in quocumque judicio, et in quacumque instantia judicari, et definiri debere; irritum quoque, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executor apostolicus deputatur cum omnibus facultatibus.

§. 26. Quo circa dilecto quoque filio Nostro, et Sedis apostolicæ præfatæ nuncio in civitate Lisbonensi commoranti per apostolica scripta mandamus, quatenus ipse per se, vel alium, seu alios faciat auctoritate Nostra quinque pensiones per præsentes respective reservatas præfatas eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ, illiusque capitulo, et canonicis pro tempore futuris præfatis, vel eidem procuratori, seu eisdem procuratoribus perpetuo juxta reservationis, constitutionis, et assignationis præfatarum, ac primodicti decreti Nostri hujusmodi continentiam, et tenorem integre respective persolvi. Et nihilominus quemlibet ex dictarum quinque parochialium ecclesiarum modernorum respective rectorum hujusmodi successoribus præfatis, quem hujusmodi excommunicationis

sententiam incurrisse eis constiterit, quoties super hoc pro parte dictorum capituli, et canonicorum ipsius collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur, erectæ pro tempore futurorum fuerit requisitus, tamdiu dominicis, et aliis festivis diebus in ecclesiis, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit excommunicatum publice nunciet, et faciat ab aliis nunciari, et excommunicatum ipsum ab omnibus arctius evitari, donec eidem mensæ capitulari dictæ collegiatæ, quæ etiam parochialis, ut antea existat ecclesiæ, ut præfertur erectæ, illiusque capitulo, et canonicis pro tempore futuris præfatis, vel eidem procuratori, seu eisdem procuratoribus de respectiva ex quinque pensionibus per præsentes reservatis præfatis tunc debitis fuerit integre satisfactum, ipseque excommunicatus ab hujusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere, contradictores per censuras ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 27. Non obstantibus Nostris, et cancellariæ præfatæ regulis de unionibus ad partes committendis, ac de exprimendo in eis vero annuo beneficiorum ecclesiasticorum valore, ac de præstando consensu in pensionibus, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, ac felicis recordationis Benedicti pp. XIII., etiam prædecessoris Nostri pensiones annuas super parochialium ecclesiarum fructibus reservari prohibentis, aliisque in contrarium præmissorum quomodolibet etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus apostolicis; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus pro tempore concessis, et concedendis: quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata etiam inserti forent, eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime ad præmissorum validissimum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, harum quoque serie derogamus cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si dictarum quinque parochialium respective modernorum rectorum hujusmodi successoribus præfatis, vel quibusvis aliis communiter, aut divisim ab apostolica Sede præfata sit indultum, quod ad præstationem, vel solutionem pensionis alicujus minime teneantur, et ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Præceptum de inscribendis ecclesiæ redditibus in libris cameræ.

§. 28. Volumus autem quod taxa ecclesiæ Mirandensis, ut præfertur, suppressæ, et extinctæ ad septingentos, et septuaginta septem florenos auri cum duobus tertiis alterius floreni similis in libris cameræ apostolicæ, ut similiter accepimus, descripta super ecclesia Brigantiense integraliter transferatur, ita ut ex nunc perpetuo ipsius ecclesiæ Brigantiensis in eisdem libris cameræ apostolicæ ad mille centum, et sexaginta sex florenos pares cum uno tertio alterius floreni similis describi debeat, et re ipsa descripta remaneat: secus vero quod in libris datariæ apostolicæ fructus, redditus, et proventus dictarum quinque parochialium ecclesiarum proportionabiliter, et ad ratam pensionum præfatarum super illis per Nos, ut præfertur, perpetuo reservatarum reduci, et rescribi debeant.

Absolutio reginæ a solutione quindenniorum.

§. 29. Eamdem insuper Mariam Franciscam reginam hoc non obstante a solutione quindenniorum, quæ ratione tam reductionis fructuum, reddituum, et proventuum hujusmodi, quam etiam suppressionis, et extinctionis eorumdem duorum canonicatuum, et præbendarum, et dimidii canonicatus, et dimidiæ præbendæ præfatorum, ut præfertur, factarum constitui deberent, ex specialis dono gratiæ liberando. Præterea etiam volumus, quod in exequutorem earumdem præsentium pro illarum exequutione tantum præfatus Noster, et

dictæ Sedis apostolicæ nuncius in civitate Lisbonensi, ut præfertur, commorans cum facultate quamcumque personam in dignitate ecclesiastica constitutam in hujusmodi exequutione subdelegandi, deputetur, ac per præsentes deputatus sit.

Sanctio poenalis.

§. 30. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ suppressionis, extinctionis, adjunctionis, incorporationis, suppositionis, subjectionis, unionis, applicationis, litis, et causæ avocationis, et respective extinctionis, approbationis, confirmationis, defectuum suppletionis, sanationis, novæ translationis, concessionis, indulti, erectionis, institutionis, posterioris suppressionis, et extinctionis, appropriationis, addictionis, ac reservationis dictarum quinque pensionum annuarum, illarumque posterioris unionis, ac separationis, detractionis assignationum, statuti, facultatis, impartitionis, posteriorum concessionis, et indulti reservationis, et assignationis, juris nominandi hujusmodi, ac decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo, quinto kalendas octobris, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 27 septembris 1780 Anno VI.

CCLXXXIV.

Coadiutoria metropolitanæ ecclesiæ Coloniensis favore Maximiliani archiducis Austriæ, in qua de privilegiis disseritur ipsius regiæ domus Austriæ.

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Dilectissimo in Christo filio Nostro Maximiliano ex archiducibus Austriæ electo archiepiscopo Coloniensi salutem et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Romanus pontifex potestatis plenitudine a cœlesti Dominici gregis pastore apprime instructus, de statu ecclesiarum omnium excogitans, non modo illis, quæ proprio viduatæ sunt pastore alios præficere debet idoneos, sed quibus ob præsidentium senio confectorum vel infirmitatibus laborantium detrimentum aliquod pati compertum foret, aliasque sibi notas causas etiam per coadjutores deputationem earum regimini, et administrationi juxta datam sibi a Domino intelligentiam consulere, personasque ex illustriori progenie seligere studet.

De præstantia ordinis episcopalis.

§. 2. Ea enim est episcopalis ordinis celsitudo, et dignitas, ut divinæ prorsus bonitatis beneficio sit referendum, ut quis ad illum evocetur, sique ex catholicis privilegiis, quibus simile impertitum fuit donum, illud effuso animo, ut par erat, exceperunt. Ad eorum autem fovenda vota atque ecclesiæ spiritualibus, et temporalibus feliciter regantur, Nos prædecessorum Nostrorum morem servantes principes viros in ecclesiasticum cœtum jam adscitos ad insignia Ecclesiæ munera, et episcopalis ordinis dignitatem evehere, non ambigimus, atque in Domino lætamur, quia Nobis datum est novum ecclesiastico ordini addere decus et ornamentum.

Ratio constitutionis

§. 3. Sane cupientes venerabili fratri nostro Maximiliano Friderico ex comitibus de Konigsegg Rothenfls archiepiscopo metropolitanæ ecclesiæ Coloniensis, et electori, non modo ob gravem illius ætatem, sed etiam ob plures gravissimasque causas catholicæ fidei bono, et Ecclesiæ utilitati conjunctas de coadjutore in regimine, et administratione ecclesiæ Coloniensis, cui dictus Maximilianus Fridericus archiepiscopus, et elector ex concessione, et dispensatione apostolicis ad præsens præest cum futura in illa successione, attentis ejus Nobis humiliter porrectis precibus benigne providere, te ex augustis genitoribus legitime natum, ordinis militaris et hospitalis beatæ Mariæ virginis Theutonicorum nuncupatorum magnum magistrum, qui vigore literarum apostolicarum in forma Brevis super tui eligibilitate ad ecclesiam eamdem a Nobis concessarum a dilectis filiis capitulo, et canonicis metropolitanæ ecclesiæ Coloniensis ad quos occurrente illius vacatione electio personæ idoneæ ipsi ecclesiæ Coloniensi, in archiepiscopum per Romanum pontificem pro tempore existentem ad electionem hujusmodi præficiendæ juxta concordata dudum inter Sedem apostolicam ex una, et inclytam nationem Germanicam ex altera

partibus inita, sive privilegia, et indulta spectare dignoscitur unanimi consensu electus fuisti.

Dispensationes singulares, et extraordinariae

§. 4. Quamvis vigesimum quartum ætatis tuæ annum agas, et in minoribus tantum ordinibus constitutus sis, nec doctoratus gradum hactenus susceperis, nihilominus catholicæ religionis zelo, pietate, morum probitate, et in pauperes charitate præditum, aliisque regii animi dotibus ornatum te esse, studiisque canonici juris incubuisse comperimus, firma spe, fiduciaque conceptis, quod divini numinis auxilio tu ecclesiæ Coloniensi, illiusque spirituali, et temporali regimini plurimum prodesse poteris. Electionem propterea de tui persona, ut præfertur, factam cui tu illius tibi præsentato decreto assensum præbuisti, apostolica, auctoritate Nostra confirmantes, et approbantes, ac defectus omnes, et quoscumque etiam substantiales, siqui in ipsa electione quomodolibet intervenerint, authoritate Nostra supplentes, ac te quem Nos hodie eidem Maximiliano Friderico archiepiscopo, et electori, atque Monasteriensis ecclesiæ administratori in coadjutorem perpetuum, et irrevocabilem in regimine, et administratione ipsius ecclesiæ Monasteriensis cum futura in illa successione, et simili concessione in administratorem per alias Nostras literas constituimus, et deputavimus a quibusvis ecclesiasticis censuris, et pœnis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium tantum consequendum harum serie absolventes, eidem Maximiliano Friderico archiepiscopo, et electori quoad vixerit, et dictæ ecclesiæ Coloniensi præfuerit in coadjutorem perpetuum, et irrevocabilem in regimine, et administratione ejusdem ecclesiæ Coloniensis cum futura in illa successione in spiritualibus, et temporalibus cum plena, libera, et omnimoda facultate, potestate, et auctoritate omnia, et singula quæ ad hujusmodi coadjutoris officium de jure, uso, stylo, consuetudine, aut alias quomodolibet spectant, et postquam ad sacrum presbyteratus ordinem promotus fueris, et munus consecrationis susceperis pontificalia officia in civitate, et diœcesi Coloniensi exercendi ipsius Maximiliani Friderici archiepiscopi, et electoris ad hoc accedente consensu.

Prohibitio de non invadenda jurisdictione coadjuti vita durante.

§. 5. Ita tamen, ut coadiutoris officio hujusmodi durante, tu in administratione spiritualium, et temporalium dictæ ecclesiæ Coloniensis, illiusque mensæ archiepiscopalis bonorum, ac fructuum, redditaum, et proventuum, et emolumentorum quorumcumque te ingerere nequeas de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium consilio ipsarum præsentium vigore apostolica auctoritate constituimus, et deputavimus, nec non cedente, vel decedente præfato Maximiliano Friderico archiepiscopo, et electore, seu dictæ ecclesiæ Coloniensis quomodolibet præesse desinente, illaque quovis modo etiam apud sedem apostolicam etiamsi tempore vacationis hujusmodi tu coadjutoris officium hujusmodi exercere non inceperis, aut per te steterit quominus illud exercueris vacante ex nunc prout ex tunc, et e contra eidem ecclesiæ Coloniensi de persona tua, auctoritate Nostra prædicta de simili consilio providemus.

Præceptum de emittenda professione fidei catholicæ.

§. 6. Teque qui fidem catholicam juxta articulos jampridem a Sede apostolica præpositos in manibus venerabilis etiam fratris Nostri Josephi Garampi archiepiscopi, atque ecclesiarum Montis Falisci, et Corneti episcopi, Nostrique, et apostolicæ Sedis nuntij Viennæ commorantis expresse professus fuisti eidem metropolitanæ ecclesiæ Coloniensi in archiepiscopum præficimus, et pastorem ex nunc, prout ex tunc de tui persona eidem ecclesiæ Coloniensi provisum, teque ipsi ecclesiæ Coloniensi in archiepiscopum, et pastorem præfectum fore decernimus, curam, regimen, et administrationem ipsius ecclesiæ Coloniensis tibi in spiritualibus, et temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratias, et largitur præmia confidentes quod dirigente Domino actus tuos prædicta ecclesia Coloniensis sub tuo felici regimine regetur utiliter, et prospere dirigetur, ac grata in eisdem spiritualibus, et temporalibus suscipiet incrementa. Jugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione suscipiens curam, et administrationem præfatas sic exercere studeas sollicite, fideliter, et prudenter quod ecclesia ipsa Coloniensis gubernatori provido, ac fructuoso administratori gaudeat se commissam; tuque præter æternæ retributionis præmium Nostram, et apostolicæ Sedis benedictionem, et gratiam exinde uberes consequi merearis.

Mandatum pro recognitione electi, omnibus superioribus, et vassallis directum.

§. 7. Propterea venerabilibus fratribus Nostris episcopis suffraganeis, ac iisdem capitulo et canonicis, nec non dilectis pariter filiis vassallis dictæ ecclesiæ Coloniensis, ac clero, et populo

civitatis, et diœcesis Coloniensis per apostolica scripta mandamus, ut suffraganei tibi tamquam membra capiti obsequentes, et capitulum tibi tamquam patri, et pastori animarum suarum humiliter intendentes exhibeant tibi obedientiam et reverentiam debitas, et devotas, ita quod mutua in te, et ipsos suffraganeos gratia gratos sortiatur effectus, et Nos eorum devotionem possimus merito commendare, ac clerus te pro Nostra, et ejusdem Sedis reverentia benigne recipiens, et honorifice pertractans tua salubria monita humiliter suscipiat, et efficaciter adimplere procuret. Populi vero te patrem pariter, et pastorem animarum suarum devote suscipientes, et honorifice prosequentes tuis monitis, et mandatis salubribus humiliter intendant, ita quod tu in eis devotionis filios, et ipsi in te econverso patrem benevolum invenisse gaudeant. Vassalli vero prædicti te debito honore prosequentes tibi fidelitatem debitam, et consueta servitia, ac jura tibi ab eis debita integre exhibere procurent, alioquin sententiam, sive pœnam quam rite tuleris, seu statueris in rebelles ratam habebimus, et faciemus authore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Hortatio ad imperatorem electi, et ecclesiæ jura auctoritate sua tueatur.

§. 8. Rogamus quoque, et hortamur attencte charissimum in Christo filium Nostrum Josephum Romanorum regem in imperatorem electum quatenus te, et præfatam ecclesiam Coloniensem tuæ curæ commissam habens pro Nostra et Sedis apostolicæ reverentia propensius commendatos in conservandis et ampliandis juribus universis. Sic vos benigni sui favoris auxilio prosequatur, quod tu ejus suffultus præsidio in commisso tibi curæ pastoralis officio possis Deo propitio prosperari, ac eidem Josepho regi in imperatorem electo perennis vitæ præmium, et a Nobis condigna proveniat actio gratiarum.

Aliæ peculiares concessiones.

§. 9 Nos enim tecum super ætatis et gradus doctoratus defectu, et super eo quod modo in minoribus tantum ordinibus constitutus existas juxta decretum a Nobis editum pari auctoritate harum serie de specialis dono gratiæ dispensamus, ac insuper ad ea, quæ ad tuæ commoditatis incrementum cedere possunt favorabiliter intendentes, tibi, ut statui tuo juxta sublimem tui conditionem decentius consulere valeas, quod tam coadjutoris officio hujusmodi durante, quam eo cessante, et successioni prædictæ loco facto magnum magistratum dicti militaris et hospitalis ordinis beatæ Mar. Virg. Theutonicorum nuncupatorum. Coadiutoris vero officio hujusmodi durante tantum unum et alterum canonicatus, et præbendas ecclesiarum Coloniensis, et Monasteriensis quos et quas ex concessione, et dispensatione apostolicis, ut accepimus, obtines retinere libere et licite possis, et valeas constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, et dicti ordinis, ac prædictarum ecclesiarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus nequaquam obstantibus apostolica authoritate dispensamus, proviso quod interim magnus magistratus ac canonicatus, et præbendæ prædicti debitis propterea non fraudentur obsequiis, sed eorum congrue supportentur onera consueta.

Declarationes, et prohibitiones speciales.

§. 10. Volumus autem quod iidem canonicatus, et præbendæ officio coadjutoris hujusmodi cessante, et successioni præfatæ loco facto vacent eo ipso. Verum antequam officium coadjutoris hujusmodi exercere incipias, seu si successioni hujusmodi loco facto in regimine, et administratione dictæ ecclesiæ Coloniensis te in aliquo immisceas, in manibus ejusdem Josephi archiepiscopi, et nuntii, vel venerabilis pariter fratris Nostri Caroli Bellisomi archiepiscopi Tyanensis Nostri, Sedisque apostolicæ ad tractum Rheni nuntij Nostro, et Romanæ Ecclesiæ nomine fidelitatis debitæ solitum emittas juramentum juxta formam inferius expressam, et infertam præstare tenearis, ac juramenti hujusmodi a te tunc præstiti formam Nobis de verbo ad verbum per tuas patentes literas tuo sigillo munitas per proprium nuntium quanto citius destinare procures; atque uni vel alteri nuntio, quem elegeris similiter mandamus, ut ipse a te Nostro, et Romanæ Ecclesiæ nomine juramentum hujusmodi recipiat. Ac præterea tibi ut ab uno vel altero nuntio accitis, et in hoc sibi assistentibus duobus vel tribus aliis catholicis episcopis vel archiepiscopis gratiam, et communionem apostolicæ Sedis habentibus infra præscriptum tempus munus prædictum, servata in omnibus forma ab apostolica Sede præscripta tibi impendere libere, et licite possit, et valeat plenam concedimus facultatem.

Interdictio de non alienandis ecclesiæ bonis, et præceptum de resignandis præbendis cessato coadiutoris munere

§. 11. Volumus autem quod tu coadjutoris officio hujusmodi durante ab alienatione qualibet quorumcumque bonorum immobilium, et pretiosorum mobilium ecclesiæ Coloniensis, illiusque

archiepiscopalis mensæ te penitus abstineas, et de iis quæ gesseris, et administraveris ratione coadjutoris officii hujusmodi non solum in districto examine, sed etiam eidem Maximiliano Friderico archiepiscopo, et electori juxta constitutionem fel. rec. Urbani pp. VIII. prædecessoris Nostri quæ incipit = *Pastoralis* = plenariam rationem reddere tenearis. Volumus præterea quod successioni prædictæ loco facto præbendas theologalem, et pœnitentiariam ad præscriptum concilij Tridentini in metropolitana ecclesia Coloniensi instituas, montemque Pietatis in civitate Coloniensi erigi cures conscientiam tuam super his onerantes. Forma autem juramenti quod præstabis hæc est = Ego Maximilianus ex archiducibus Austriæ coadjutor datas etc. ab hac ora in antea fidelis etc. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo, quinto kalendas octobris pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXXV.

Dat. die 28. septembris 1780 Anno VI.

Confirmatur reductio numeri consiliariorum communitatis Corinaldi Senogalliensis diœcesis, nonnullis expressis conditionibus.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Decori simul, ac tranquillitati civitatum, et locorum, quæ etiam quoad temporalia Nobis, et apostolicæ sanctæ Sedi subdita sunt, æterna charitate consulere cupientes, in id pastoralis officii Nostri partes interponere non omittimus, sicuti omnibus mature perpensis in Domino salubriter expedire conspicimus.

Expositio precum a communitate porrectarum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii præsides, ac consiliarii communitatis Corinaldi Senogalliensis diœcesis, quod cum alias Nobis supplicari fecerint, ut tum ad conservandum ejusdem consilii splendorem, tum etiam aliis de causis tunc expressis, præscriptum numerum quadraginta octo consiliariorum ad numerum triginta sex tantum auctoritate Nostra apostolica redigere dignaremur; Nos eorum votis annuentes numerum consiliariorum prædictum ad triginta sex redigimus, ita tamen, ut hujusmodi reductio fieri deberet in respectivis renovationibus vulgo *del bussolo* gradatim, et dum moderni consiliarii sine prole defecissent, ac cum numerus prædictorum consiliariorum ad triginta sex, ut præfertur, erit redactus, tum quartus gradus, quo in præsens vulgo *il bussolo* componitur, sit suppressus, ac magistratus deinceps tribus dumtaxat personis de more in quolibet bimestre, hoc est confalonerio, ac duobus prioribus extrahendis efformetur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, ipsi quo hujusmodi concessio semper, et quandocumque firmius subsistat, ac exactius servetur apostolicæ confirmationis patrocinio communiri plurimum desiderent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, prædictam consiliariorum communitatis prædictæ Corinaldi reductionem ad numerum triginta sex cum omnibus conditionibus, et formis supra expressis auctoritate Nostra apostolica confirmamus, illique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac semper quandocumque servari volumus, et mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis,

nec non dictæ communitatis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die vicesima octava septembris millesimo septingentesimo octuagesimo., pontificatus Nostri anno sexto.

CCLXXXVI.

Dat. die 3. octobris 1780. Anno VI.

Declaratio super dubiis in alio Brevi a ssmo alias expedito irreptis pro monasterio, seu conservatorio Piarum Operariarum civitatis Asculanæ.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Decet Romano pontifici justitiæ simul, et pacis assertori ad antevertendas lites, et controversias, quibus literarum apostolicarum executionem ex improvidis aliquorum quærimoniis, et criminationibus morari facile posse conspicit, apostolicæ suæ auctoritatis providentia, quæ sunt dubia, declarare, quæ vero justa, ac æqua confirmare, ut sic omni cunctatione remota, eædem apostolicæ literæ, et convenientia reverentia recipiantur, et debitæ executioni demandentur, nullique in posterum fas sit illas adversari.

Memorantur ea quæ fuerunt disposita in alio Brevi.

§. 2. Sane Nos nuper ea paterna charitate, qua erga dilectas in Christo filias pias operarias, seu oblatas sub invocatione beatæ Mariæ virginis Immaculatæ, in civitate Nostra Asculi in Piceno existentes afficimur, excitati: motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine separatis, ac dismembratis septuaginta tribus LL. MM. cum quinquaginta centesimis s. Petri VI ab hæreditate bonæ memoriæ Jacobi deComitibus civisAsculani, quæ in universum in pia legata erat eroganda in earumdem piarum operariarum congregationem, seu monasterium dicta LL. MM. cum dictis centesimis transtulimus, ac perpetuo illi assignavimus, univimus, et incorporavimus; ac volentes ne dicta hæreditas de Comitibus, seu illius administratores præter vires ipsius patrimonii ob factam hujusmodi locorum montium separationem, ac dismembrationem gravarentur, suppressa, ac omnino extincta cathedra rhetoricæ juxta dicti Jacobi testamentariam dispositionem alias erecta ab onere tum solvendi annua scuta sexaginta in stipendium professoris dictæ cathedræ, tum collocandi, seu erogandi in emptionem unius LL. MM. annua scuta centum secundum dicti testatoris voluntatem, tum demum annuæ vitalitiæ præstationis scutorum sexagintorum dilectæ in Christo filiæ Franciscæ de Comitibus vigore indulti ei a felicis recordationis Benedicto pp. XIV. prædecessore Nostro alias concessi debitæ, eamdem hæreditatem, seu dictos illius administratores, motu, scientia, ac autoritate prædictis eximimus, ac liberavimus injuncta tamen dictæ congregationi, seu monasterio obligatione dictam annuam vitalitiam præstationem scutorum sexagintorum memoratæ Franciscæ de Comitibus, quoad vixerit, solvendi, prout in Nostris literis hisce desuper in simili forma Brevis die xix. augusti mox præteriti expeditis, uberius continetur.

Dubia exorta superinterpretatione literarum apostolicarum.

§. 3. Verum cum ad audientiam Nostram nuper pervenerit in eadem Nostra civitate Asculana a nonnullis adversus easdem Nostras literas fuisse datas turbas, ac etiam de obreptionis, et subreptionis vitio fuisse accusatas ex eo vel maxime, quod alias felicis recordationis Clemens pp. XIV. prædecessor Noster per rescriptum congregationis venerabilium fratrumNostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium concilii Tridentini interpretum die xiv. julii anni MDCCLXX. signatum inter coetera dictam annuam præstationem eidem Franciscæ, ut præfertur, debitam, eveniente illius obitu conservatorio Orphanarum, et Periclitantium ejusdem civitatis Asculanæ assignaverat, et applicaverat, quodque Nos alias per rescriptum dilecti filii Nostri cardinalis Giraud pro-auditoris Nostri die xxi. no-

vembris MDCCLXXVIII. signatum eisdem executoribus testamentariis, seu administratoribus potestatem fecimus inter cætera annuum stipendium professori rhetoricæ solvendum in reintegrationem scutorum mille, quæ pro subsidio dotali Magdalenæ de Comitibus fuerunt ab eodem Benedicto prædecessore a dicta hæreditate dismembrata sub certis tamen conditionibus, et de quibus ad libitum disponere, derogatis illis conditionibus a memorato Clemente eidem Magdalenæ fuit concessum, erogandi.

Declaratio dubiorum.

§. 4. Nos itaque, ut circa rectam earum literarum Nostrarum intelligentiam omnis removeatur dubietas, et ad tollendum in præmissis cujuscumque ambiguitatis sensum prospicere volentes memoratas Nostras literas in simili forma Brevis die xix. mox præteriti augusti expeditas, ac omnia in eis contenta, et quomodolibet concessa motu, scientia, ac potestatis plenitudine paribus harum serie confirmamus, et approbamus, ac innovamus, et quatenus opus sit de novo concedimus, et indulgemus, illisque in omnibus, et per omnia perpetuum, et inviolabilis firmitatis robur adiicimus. Declaramus insuper, quod licet alias, ut præfertur, memoratus Clemens prædecessor Noster per suum rescriptum memoratam annuam præstationem scutorum sexagintorum Franciscæ de Comitibus debitam post illius obitum dicto conservatorio Orphanarum, et Periclitantium Asculi concesserit; quoniam tamen Nobis constat alias in congregationem concili Tiridentini super validitate hujusmet rescripti inter prædictos executores testamentarios ex una, et ejusdem conservatorii defensores ex altera fuisse acerrimam litem contestatam, ac subinde ob nullam captam ab eadem congregatione resolutionem litigantes hinc inde ulterioris litis prosecutionis expensis pepercisse, proptereaque dictam Clementinam gratiam veluti imperfectam remansisse, et adhuc remanere, ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, eamdem vitalitiam præstationem, quoties Franciscæ de Comitibus obitus occurrat, monasterio, seu conservatorio Piarum Operariarum prædicto univimus, ac expresse derogando prædicto rescripto Clementino in ea parte, quæ præstationem Franciscæ de Comitibus respicit, illudque tollendo, et abrogando, denuo quatenus opus sit modo, et forma in eisdem Nostris literis expressis incorporamus, ac adiicimus. Demum quum memoratis Nostris literis, cathedram rhetoricæ perpetuo extinximus, ac suppressimus; propterea per præsentes decernimus, ac statuimus, quod licet Nos alias per Nostrum rescriptum diei xxi. novembris MDCCLXXVIII. dictis administratoribus, seu executoribus testamentariis stipendium professori cathedræ rhetoricæ ex lege testatoris debitum in reintegrationem scutorum mille, ut præfertur, ab hæreditate de Comitibus dismembratorum erogare concesserimus; nihilominus cum alias a memorato Clemente prædecessore Nostro hanc reintegrationem ex centum annuis scutis a testatore assignatis in ornatum altarium, ac cappellarum fieri per suum rescriptum die iii. augusti anni MDCCLXXII. fuerit constitutum, Nos Nostram prædictam concessionem revocantes, ac memoratum rescriptum Clementinum innovantes dicti stipendii memorato monasterio, seu conservatorio Piarum Operariarum unio, ac incorporatio modo, et forma in dictis Nostris literis expressis perpetuo firma, ac inviolabilis maneat; injungentes dictis administratoribus onus reintegrandi memoratam summam scutorum mille ex dictis annuis scutis centum in ornatum altarium, et cappellarum assignatis juxta formam in memorato Clementino rescripto expressam.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus chirographis, rescriptis, sententiis, mandatis, ac resolutionibus cujuscumque congregationis, et tribunalis, tam in urbe, quam extra urbem, ac omnibus, et singulis, illis, quæ in dictis Nostris literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die tertia octobris anno millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 3. octobris 1780 Anno VI.

CCLXXXVII.

Declaratio chirographi lati ad diem 26 februarii 1777 super solutione taxæ pro viis consularibus.

Monsignor Gio: Battista Bussi de Pretis chierico della Nostra camera, e presidente delle strade.

Expositio precum porrectarum a præside viarum.

§. 1. Ci è stato rappresentato per parte del tribunale delle Strade, anche a nome dei possessori, che attualmente contribuiscono al mantenimento delle strade consolari del distretto, che in vigore non meno della disposizione di ragione comune, che di varie costituzioni apostoliche, ed in specie di quella del Nostro predecessore Innocenzo XI. di fel. mem. li 22 giugno 1680, molti possessori pagavano, e pagano la tassa fissa stabilita fin dal detto anno 1680 sopra le vigne, ville, e orti nell' agro Romano a quatrini 14 per ogni pezza, e dipoi nel 1730 accresciuta a quatrini 28, e sopra le tenute in detto agro Romano a quatrini 6 per pezza, o sia bajocchi 8 per rubbio, e sopra le osterie, poste, porti, laghi, e stagni, ed altri opificj, edificj, e fondi esistenti in detto agro Romano, e respettivamente nelle cinque province adjacenti alla nostra città di Roma in somma distinta, e discreta, proporzionata al frutto, e rendita, e che altri molti possessori di simili fondi andavano indebitamente esenti, perchè non denunciati, o non ricercati, o perchè tali fondi posteriormente costruiti; e quantunque per riparare a tal pregiudiziale assurdo, e disordine, che ha posto in sbilancio e necessità la cassa delle tasse di dette strade oberata di debiti, Noi dopo serie informazioni, e riflessioni ci determinassimo con Nostro special chirografo firmato li 26 febraro 1777 di ordinare, che tutti indistintamente, senza eccettuazione di alcuno benchè privilegiato, debbano pagare detta tassa fissa, con avergli condonato le tasse decorse per tutto il tempo precedente a detto Nostro chirografo, deputando voi giudice privativo *quoad omnes*, togliendo ad altri giudici le facoltà d' inibire, ed impedire il pagamento di dette tasse; contuttociò buona parte delli possessori hanno ricusato, e ricusano pagare adducendo differenti motivi, e pretesti insussistenti, atti solamente a coltivar liti, pretendendo sino taluni di non dover pagare col motivo di non esser soliti a pagare, ed altri col motivo, che li loro fondi non sono espressamente nominati in detto chirografo, o non sono sulle strade consolari, e con altri motivi del tutto insussistenti, e venendo forzati per via giudiziaria procurano impedire il pagamento con introdurre le cause per via di appellazione in piena camera, dove già trovansi introdotte quelle ad istanza dei possessori di Viterbo, Amelia, Tivoli, e quella di Gasperoni, ed altri, o procurano farle avocare, e riassumere in altri tribunali, trovandosene già alcune introdotte nei tribunali del tesoriere, maggiordomo, e rev. fabbrica di san Pietro ad istanza del capitan Maruffi, tenente Giustiniani, Niccola Alessandri; e a voler sostenere ognuna di tali, ed altre cause da muoversi, le spese eccederebbero le tasse, che perloppiù sono di tenui somme.

Tenor declarationis edicta lis legis precedentis, cum avocatione litium super illius interpretatione subortarum.

§. 2. E siccome è urgente la necessità di speditamente esiggere dette tasse, ci hanno supplicato per l' opportuno riparo, e a compiacerci di dichiarare più espressamente detto Nostro chirografo, e togliere alli renitenti ogni motivo di ritardare il pagamento con liti dispendiose, e sopra tali tasse deputar giudice privativo voi, e vostri successori presidenti delle strade: perciò Noi ben informati della verità dell' esposto, seguendo la giustizia distributiva, ed in vista anche della necessità della cassa delle tasse, che per tal disordine trovasi oberata di rilevanti debiti, col presente Nostro chirografo, in cui abbiamo per espresso, e registrato il tenore delli chirografi, costituzioni, ed altre disposizioni fatte da Noi, e Nostri predecessori sopra il pagamento della tassa delle strade consolari, di Nostro moto-proprio, certa scienza, e colla Nostra suprema autorità dichiariamo, che siano soggette al pagamento di detta tassa fissa per il mantenimento, e risarcimento delle strade consolari, e pagamento de' debiti contratti per la manutenzione di dette strade tutte le ville, vigne, orti, tenute, ed altri terreni esistenti nell'agro, e territorio Romano, e per tutta l' estensione del medesimo, in qualunque sito, e luogo di esso, anche ne' luoghi chiamati giurisdizionali, che non hanno però comunità, la quale paghi la tassa fissa, come Ostia, Porto, e simili; parimente tutte le osterie, bettole, alberghi, poste, porti, laghi, stagni, e pesche, cave di travertini, ed altri materiali,

fabbriche di carta, ferro, tabacco, calce, mattoni, piatti, e simili, di cera, acquavite, ed altri edificj, opificj, e fondi lucrosi, e lucrose industrie di qualsivoglia specie, e genere, tanto solite tassarsi anticamente, e comprese nelle antiche tasse particolari usate prima dell' imposizione della tassa fissa, quanto che per identità di ragione devono tassarsi, esistenti in qualunque sito e parte dell' agro Romano, e respettivamente nelle circonvicine province di Marittima, e Campagna compreso Velletri, del Lazio compreso castel Gandolfo, Sabina, Umbria incluso il ducato di Spoleto, ed altri, e del Patrimonio compreso lo stato di Castro, Ronciglione, Viterbo, niuno affatto eccettuato, non ostante qualunque privilegio, ed esenzione, etiam ex titolo oneroso, non ostante qualunque lasso di tempo, anche immemorabile, non ostante qualunque contrario decreto, e giudicato, anche della Nostra camera, e non ostante il pretesto di mantener le strade avanti i proprj beni, e fondi, di non far uso delle strade consolari, di non esser solito a pagare, di spacciare nell' osterie il vino proprio, e qualunque altro motivo, e pretesto, a quali cose tutte deroghiamo, ed in caso di dubbio, e di qualunque controversia s' intendano, e siano sottoposti alla tassa fissa nella quantità e somma da voi stabilita, o da stabilirsi, li generi, e specie di edificj, ed opificj, e fondi lucrosi, ed industriosi, che dichiararete soggetti alla medesima voi, e vostri successori presidente delle strade, dandovi le facoltà speciali di riassumere, ed avocare a Nostro nome, conforme Noi avochiamo dalla piena camera, e dalli nominati, ed altri tribunali, ed altri giudici tutti, ed anche dal tribunale del s. Offizio, tutte, e singole cause attive e passive in essi, ed altri quantunque maggiori tribunali introdotte, e da introdursi, ed esse cause mosse, e da muoversi conoscere, e decidere sola *facti veritate inspecta* sommariamente in ogni giorno feriato, e non feriato, senza servar termini sostanziali e solenni; e che alla decisione, e risoluzione vostra, e del vostro uditore debba ognuno acquietarsi, proibendo dalli decreti, e risoluzioni vostre, e del vostro uditore ogni ricorso ed appellazione, e che sul proposito della presente tassa dobbiate voi essere totalmente indipendente, non solamente dal decano della rev. camera apostolica, ma dalla stessa camera piena, e da ogni altro giudice, e tribunale anche superiore, e maggiore, ordinando che nè li nominati, nè altri giudici possino interloquire, giudicare, o esercitare giurisdizione di sorta alcuna, tanto circa li meriti delle cause, quanto sopra l' appellazione, o ricorsi, o qualunque altro incidente, togliendo fin da adesso l' autorità, e giurisdizione ad ogni altro giudice, e dichiarando adesso nullo qualunque decreto potesse esser stato fatto, o potesse farsi da essi sopra le cause della presente tassa, e volendo che possino impunemente sprezzarsi qualunque citazione, inibizione, patente di qualsivoglia altro giudice, tribunale, o persona, anche di grado eminentissima, degni di specialissima menzione.

Clausulae salutares, et irritantes.

§. 5. Essendo così mente, e volontà Nostra, che niuno sia esente, e che non sia da alcuno ritardato il pagamento di dette tasse, perchè ritardandosi tal pagamento, si ritarda per conseguenza il lavoro delle strade, dichiarando compresi, e soggetti alla detta tassa, ed alla presente legge, ed ordinazione tutti e singoli possessori, affittuarj, o esercenti di qualunque grado, stato, e preeminenza nominati nel Nostro precedente chirografo, sino la rev. camera apostolica, e palazzo apostolico, s. offizio, rev. fabbrica di s. Pietro, reverendissimi cardinali, ed ogni altro luogo pio, e persona, di cui dovesse farsene particolar menzione in conformità del chirografo della fel. mem. d' Innocenzo XI. li 22 giugno 1680, e di altri chirografi, motuproprj, Bolle, e costituzioni indicate in detto Nostro chirografo, a quali si abbia respettivamente espressa relazione in quelle parti, che concordano col presente Nostro chirografo; volendo e decretando, che al presente Nostro chirografo non possa mai opporsi vizio alcuno di surrezione, orrezione, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè altro vizio, o difetto quantunque sostanziale, e formale, e che il medesimo abbia il suo pieno vigore, effetto ed esecuzione colla Nostra sola sottoscrizione, senza che sia ammesso, e registrato in camera, e ne' libri della medesima, secondo dispone la Bolla di Pio IV. de registrandis, benchè non sieno stati sentiti li possessori, ed interessati suddetti; e chiunque avesse, o potesse avere interesse, non ostante le regole della Nostra cancellaria *de jure quaesito non tollendo*, e qualsisiano altre ordinazioni, e costituzioni apostoliche Nostre, e de'

Nostri predecessori, usi, stili, leggi, decreti, statuti, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse in contrario; alle quali tutte, e singole, avendone il pieno tenore qui per espresso di parola in parola per questa volta sola, ed all'effetto suddetto, di Nostro moto proprio, e Nostra podestà espressamente deroghiamo, non solo in questo, ma in ogni altro miglior modo. Dato dal Nostro palazzo apostolico nel Quirinale li 3 ottobre 1780.

Dat. die 11. octobris 1780 Ann. VI.

CCLXXXVIII.

Erectio conservatorii puellarum in civitate, et dioecesi Castelli, illiusque unio nosocomio infirmorum, et expositorum ejusdem civitatis.

Pius PP. VI.

Motu proprio etc.

Proemium

Frà li varj oggetti, che tendono ad accrescere, o almeno ad assicurare maggiormente la publica felicità, ed il publico bene, ed a quali, innalzati appena dalla divina providenza al pontificio soglio, dirigemmo li Nostri pensieri, le Nostre mire, ed i desiderj Nostri, debbono senza meno, e pria d'ogn'altro annoverarsi quelli della buona educazione della gioventù dell'uno, e dell'altro sesso nella cristiana pietà, e nelle adattate occupazioni, prestando sollievo, e provvedimento a quelle povere fanciulle, le quali, o prive già di genitori, o oppresse dalla povertà, mancan di mezzi per esser ben istruite, e proporzionatamente occupate; ond'è, che ad ogni opportuna occasione, che ci si è presentata, non abbiam punto tralasciato d'interessarci vivamente, per quanto ci è stato possibile, per ottenere l'uno, e l'altro fine non meno in questa Nostra dominante, che in altre città, e luoghi del Nostro stato. E quindi essendoci abbastanza noto, che la Nostra città di Castello abbonda di poveri, ed è all'opposto molto scarsa di quei mezzi, che sono più confacenti al bisogno, abbiam creduto, che essa tanto più meritar debba le paterne Nostre cure, ed il sovrano Nostro ajuto, quanto che dalle providenze de' Nostri predecessori non rimane bastantemente sollevata, e proveduta. Non ignoravamo in fatti, che Clemente XIV. Nostro immediato predecessore informato dello stato di precisa decadenza, a cui erasi ridotto quell'antico spedale degli esposti sotto il titolo di s. Maria della Misericordia, per mancanza di rendite, e per li molti debiti, de' quali era gravato, con suo Breve de' 21 marzo 1772 deputò monsignor Luigi Gazzoli allora governatore della stessa Città di Castello in commissario apostolico, e visitatore del medesimo spedale con amplissime facoltà, anche d'imporre a favore di esso tasse, e prestazioni tanto annue, che per una sol volta a qualisisiano comunità, e luoghi pii della medesima città, e sua diocesi, e di sopprimere altresì i meno utili, ed a quello unirli. E con altro suo Breve de' 14 giugno del seguente anno 1773. ordinò allo stesso monsignor Gazzoli di venire alla formale unione dello stesso spedale all'altro degl'infermi esistente parimenti nella medesima città sotto il titolo di s. Florido, ed incorporarne insieme tutti i loro rispettivi beni sì stabili, che mobili. In seguito delle quali facoltà lo stesso monsignor commissario con varj suoi decreti impose ad alcuni de' suddetti luoghi pii tasse annuali, e perpetue, e ad altri per una sol volta; unì vicendevolmente li detti due spedali con tutti i loro beni; soppresse, e similmente unì ai medesimi varie confraternite, legati, ed opere pie; e per ultimo prescrisse providamente diverse leggi per il buon regolamento sì spirituale, che economico di ambedue li detti spedali uniti, meritando in fine, che tutto il di lui operato venisse con special rescritto emanato dal detto Nostro immediato predecessore sotto il dì 5. aprile 1774 pienamente approvato, e confermato. Dopo di che, avendoci egli, a precisa Nostra richiesta, fatta una piena, ed esatta relazione dello stato attuale de' medesimi spedali uniti, dalla quale risultava, che, mercè le dette precedenti disposizioni, erasi di già proveduto alla buona educazione di quegli esposti, alla mancanza delle rendite, ed alla dimissione de' debiti: che inoltre colla introduzione, già seguita nello stesso spedale, delle arti, e massime di ben filare, e tessere in varie maniere li cottoni (quali nelle diverse loro qualità Noi stessi con Nostra soddisfazione abbiam veduti, e riconosciuti in congiontura delle proviste fattene da questa fabrica camerale delle calancà) si somministrava a quella gioventù il modo di profittarne nell'in-

Lo spedale de' Projetti di Città di Castello era gravato dai debiti. Il pontefice Clemente XIV. deputò monsign. Gazzoli visitatore apostolico di detto ospedale.

E concesse al medesimo prelato la facoltà di unire ad esso ospedale l'altro de' malati.

Soppressione de' luoghi pii, ed imposizione di tasse a favore del suddetto spedale unito.

Narrazione dello stato dello spedale, e dell'esercizio degli alunni, ed alunne.

teresse, anche dopo spirato il tempo della sua permanenza nello spedale: e che in fine dal buon sistema, ed economico governo di questi proveniva ogni anno un considerabile sopravanzo; noi sebbene di tutto ciò restammo pienamente consolati, tuttavia sommamente desiderosi di avantaggiare vieppiù quei Nostri amatissimi sudditi, pensammo di eriggere un conservatorio per le povere, ed abbandonate fanciulle, per le quali eraci noto, che esisteva colà una casa, o sia conservatorio istituito da Elisabetta Lazzari, ma sì angusto nell' edificio, e sì scarso di rendite, che non è capace se non d'un numero molto ristretto d' individui, e di gran lunga inferiore al bisogno di quella popolazione; e quindi ordinammo tosto allo stesso monsignor commissario di erogare il suddetto avanzo dello spedale in ampliare, anche coll' acquisto delle occorrenti vicine case, la di lui fabrica, in maniera però adattabile al detto oggetto, che avevamo in mira, e di portarsi altresì sollecitamente in detta città, per riconoscere se in essa, e nella sua diocesi si trovassero, e quali fossero le confraternite, legati, o altre opere, ed istituzioni di poca utilità al publico, o uniformi in qualche parte a quella, che, come sopra, intendevamo di erigere, ad oggetto appunto di supprimerle, ed a questa unire, ed applicare i loro capitali, e rendite: ed anche in questo nuovo incarico si è lo stesso monsignor commissario diportato con il solito suo zelo, esattezza, e prudenza, coll' averci perciò ultimamente riferito, che le confraternite, legati, ed altre opere pie, che secondo le loro rispettive fondazioni pareangli adattabili all' altra, che da Noi intendeasi, come sopra, erigere, erano le opere pie Lazzari, Paolucci, Cristiani, e due confraternite, da' specificarsi in appresso, con averci contestualmente presentate le respettive disposizioni de' fondatori, la pianta dell' edifizio di tutto il suddetto spedale colla distinzione del sito, e fabrica per il conservatorio da erigersi, ed altre opportune scritture, e documenti sopra la totale sussistenza di quanto ci ha rappresentato, ed in giustificazione di tutto il suo precedente operato; quali disposizioni de' fondatori, avendo Noi stessi maturamente esaminate, abbiamo da esse riconosciuto, che la suddetta Elisabetta Lazzari con suo testamento rogato dal notaro Gio: Domenico Fabri li 21 luglio 1741 istituì un conservatorio in detta città da erigersi coll' autorità ordinaria per l' educazione di zitelle orfane della medesima città, di onesti natali, e buoni costumi, e da sciegliersi da monsignor vescovo pro tempore, e da' sacerdoti Filippini della stessa città: che Gio: Paolo de' Paolucci con suo testamento publicato da Giuseppe Buratti ai 17 giugno 1729 istituì suo erede un' ospedale da erigersi nella propria casa in Pietralunga diocesi di Città di Castello, e da servire soltanto per gl' infermi di quel capitanato, con averne commessa l' esecuzione al detto monsignor vescovo, ed all' arciprete pro tempore del medesimo luogo: che Ottaviano Cristiani con testamento rogato li 12 ottobre 1679 da Biagio Leonardi istituì sua erede universale un'opera pia sotto la protezione, e direzione perpetua di monsignor vescovo pro tempore per dar elemosine, e doti di scudi trenta per ciascuna a Vergini di buona fama, e condizione, poverissime, e mendiche di detta città, e suo contado, e di età maggiore di anni diciotto, da estraersi annualmente nel terzo giorno di Pentecoste, colla preferenza di quelle di bontà, e povertà maggiore, e di condizioni, e requisiti migliori delle altre concorrenti, e coll' obligo alle dotate di recitare ogni giorno una salve regina in onore della beatissima vergine in suffragio dell' anima di esso testatore, e de' suoi congiunti. Esaminate poscia le altre scritture, e documenti, abbiam da questi rilevato, che lo spedale è al presente in sì ottimo stato economico, che, qualora se ne prosiegua la buona amministrazione, avrà in ogni anno un considerabile sopravanzo, e con questo potrà supplire in parte al mantenimento del conservatorio erigendo; che però nel tempo stesso, in cui siam rimasti pienamente contenti della pronta, ed esatta esecuzione data dal detto monsig. Gazzoli ai suddetti Nostri ordini, ed anche di tuttocciò, che in seguela di essi, e dell' assunta sua incombenza ha fin qui lodevolmente, e non senza sua fatica, ed incomodo fatto, ed operato, ci siamo determinati in primo luogo di pienamente approvarlo, e confermarlo; indi erigere, ed unire al detto spedale un nuovo conservatorio per le zitelle orfane, ed abbandonate di detta città, e sua diocesi: di unire a questo l' altro conservatorio fondato da Elisabetta Lazzari, come pure lo spedale instituito in Pietralunga dal soprannominato Paolucci, e di sopprimere non meno la sopraddetta opera pia Cristiani, che due

Il regnante pontefice pensa di erigere un nuovo conservatorio di orfane, ed unirlo allo spedale, e ne commette l'ispezione a monsignor Gazzoli.

Relazione del prelato al s. Padre sulle confraternite, e luoghi pii, e sull ampliazione della fabrica dello spedale.

Esamina sua Santità l'istituzioni de' luoghi pii da supprimersi, e lo stato economico dello spedale.

Determina il santo Padre di erigere il nuovo conservatorio di orfane, ed unirlo allo spedale.

confraternite di campagna, una cioè sotto il titolo della Madonna di Petrella, e l'altra di Promano, ambedue di poco profitto spirituale a quelle anime, giacchè le loro rendite sogliono almeno in parte impiegarsi in spese inutili, e positivamente non dirette al culto di Dio, con applicare allo stesso conservatorio erigendo li beni, e rendite di tutte, e di ciascuna delle suddette opere pie, e confraternite, come appresso. Pertanto colla presente Nostra cedola di moto proprio, in cui abbiamo per espresso, e di parola in parola inserito, e registrato il tenore de' precitati Brevi Clementini, del decreto, o decreti, ed altre ordinazioni in esecuzione di essi dal suddetto monsignor Gazzoli fatti tanto sopra le imposizioni di tasse, soppressione, ed unione di più, e diversi luoghi pii, e loro beni a favore del suddetto spedale, quanto sopra la erezione della di lui chiesa in parrocchiale per i suoi alunni, infermi, e ministri ivi dimoranti, de' statuti, e regole formate per il buon regolamento sì spirituale, che civile, ed economico del medesimo, del succennato rescritto Clementino sopra la totale conferma, ed approvazione delle suddette ordinazioni, de' Nostri posteriori rescritti per la conferma del medesimo monsignor Gazzoli in visitatore, e delegato apostolico per lo stesso spedale, non ostante la di lui assenza da detta città, e sopra la facoltà conceduta ad esso, e suoi deputati di distribuire ad oneste zitelle alcune delle infradicende doti, de' preindicati testamenti di Elisabetta Lazzari, Gio. Paolo de' Paolucci, ed Ottaviano Cristiani, il preciso attuale stato non meno del detto spedale, che del detto conservatorio istituito dalla suddetta Lazzari, dello spedale degl' infermi di Pietralunga, e della detta opera pia Cristiani, ed altresì delle predette confraternite di Petrella, e Promano, e la vera, e precisa erogazione delle loro rendite, ed ogni altra cosa quantosivoglia necessaria d'esprimersi, benchè degna di speciale, ed individua menzione, di Nostro moto proprio, certa scienza, e con la pienezza della Nostra suprema potestà, approvando, e pienamente confermando i suddetti Brevi, e rescritti pontificj, quali vogliamo, che rimangano nel loro primiero vigore, ed abbiano tuttavia la loro esecuzione, come se nuovamente da Noi ora si emanassero, ed altresì pienamente approvando tutti i riferiti decreti, statuti, e regole da Noi stessi letti, e maturamente

Approva li Brevi, e rescritti Clementini, e i decreti, statuti, e regole formate dallo stesso visitatore.

considerati, ad onore, e gloria di Dio, e della sua santissima Madre, e sempre vergine, ad utilità, e vantaggio sì spirituale, che temporale de' Nostri amatissimi sudditi della città di Castello, e sua diocesi erigiamo, ed istituiamo nella medesima città un conservatorio, per ivi educarsi oneste donzelle, istruirsi nella cattolica religione, confermarsi nel santo timor di Dio, ed ammaestrarsi nelle arti confacenti, e adattate al loro sesso, ed utili al pubblico, e alla loro patria, e questo così eretto, ed istituito uniamo, ed incorporiamo perpetuamente al suddetto spedale de' Projetti, ed infermi, in guisa che l'uno, e l'altro debbano considerarsi, e reputarsi sempre per una sol casa, ed un sol luogo, sebbene a diversi pii usi, fini, ed effetti destinato, come anche li beni, rendite, che ad esso conservatorio, come appresso, assegneremo, si abbiano per assegnati ancora al detto spedale, tanto che quelle dell' uno appartengano anche all' altro, e formino una sol cassa; ed avocando a Noi stessi la direzione, ed amministrazione di detti spedale, e conservatorio così uniti, la commettiamo, e concediamo al detto monsignor Gazzoli per ritenerla perpetuamente con qualità di Nostro delegato apostolico, non ostante che si trovi egli al governo di altra città del Nostro stato, o ottenga in avvenire altri impieghi di questa santa Sede, e con tutte quelle facoltà, autorità, giurisdizioni, onori, e prerogative, che per detto titolo gli competono, ed anche di suddelegare altri in suo luogo a tutti gli effetti espressi tanto in detti Brevi Clementini, che nella presente Nostra cedola. Vogliamo indi, ed espressamente ordiniamo, che nel medesimo conservatorio da Noi così eretto, istituito ed unito debbano sempre, ed in perpetuo ammettersi, ritenersi, e mantenersi fanciulle oneste, orfane, povere, ed abbandonate di detta Nostra città, e sua diocesi, ad elezione, e scelta del detto Nostro delegato, o de' suoi suddelegati, e deputati, ed in quel numero, che egli, o essi crederanno possa sopportarsi dallo stato attuale del luogo pio, dopo che si sarà supplito a tutto l'occorrente per il mantenimento dei projetti, ed infermi, e quanto alla scelta, ed elezione delle dette fanciulle, dovranno principalmente esser considerate in essa le orfane di padre, e madre, e fra queste le più povere, ed abbandonate di qualunque condizione; indi le orfane di un sol geni-

Erige il nuovo conservatorio delle orfane, e lo unisce allo spedale de' malati, e projetti.

Avoca a se la direzione dello spedale, e conservatorio uniti, e la commette a mons. Gazzoli in qualità di perpetuo delegato.

Ordina il modo da tenersi per l'ammissione delle orfane, e per la scelta di esse.

tore, di simil povertà, abbandonamento, e condizione, e finalmente le non orfane, ma parimente povere, o abbandonate, e di ogni condizione, restando per altro in pieno, ed assoluto arbitrio di detto Nostro delegato, o suoi suddelegati, e deputati di variare, e prescindere da tal'ordine a seconda de' casi, delle circostanze, e de' particolari bisogni delle donzelle concorrenti. Affine poi di provedere al loro mantenimento, a tutto ciò, che abbisognerà per l'anzidetta loro educazione, ed anche alla loro dotazione, sopprimiamo in primo luogo il mentovato conservatorio istituito da Elisabetta Lazzari, le di cui zitelle in esso ora esistenti dovranno farsi passare al nuovo conservatorio tosto che sarà esso costruito, e disposto in maniera da potervisi quelle ritenere, e educare, sotto la sopraintendenza, direzione, e governo del detto Nostro delegato, e de' deputati, e direttori pro tempore di detto spedale, e sotto le leggi, e regole per il medesimo già stabilite, o che dallo stesso Nostro delegato opportunamente si formeranno, e stabiliranno in appresso; e similmente sopprimiamo il detto spedale degl'infermi, come sopra, istituito in Pietralunga da Gio. Paolo Paolucci, la surriferita opera pia istituita da Ottaviano Cristiani, e le accennate due confraternite di campagna, cioè quella della Madonna di Petrella, e l'altra della Madonna di Promano assieme con qualunque giurisdizione, sopraintendenza, e diritto eziandio di elezione, ed amministrazione a qualsivoglia persona, o persone in qualsisia modo competenti in vigore dell'anzidette disposizioni de' suddetti Lazzari, Paolucci, e Cristiani, e di qualsisiano altri loro istitutori, e benefattori; e tutti i medesimi conservatorio Lazzari, spedale Paolucci, opera pia Cristiani, e confraternite suddette uniamo, incorporiamo, ed applichiamo in perpetuo al detto spedale, e conservatorio con tutti, e singoli loro beni stabili, mobili, e semoventi di qualsivoglia specie, chiese, e loro supellettili, ed arredi anche sagri, e preziosi, frutti, rendite, proventi, emolumenti certi, ed incerti, capitali fruttiferi, ed infruttiferi, crediti, nomi di debitori, residui dovuti dai passati e presenti esattori, ed amministratori, sopravanzi di qualunque sorte, dritti, ragioni, azioni, annessi, e connessi qualsisiano; quali beni tutti, e singoli, come sopra, uniti, come che dovranno servire per la detta nuova istituzione, e fondazione da Noi, come

Provede al di loro mantenimento colla soppressione di alcune confraternite, e luoghi pii.

Applica tutti i beni, rendite, e sopravanzi delle dette confraternite, e luoghi pii soppressi allo spedale.

Dichiara, che li suddetti beni debbano considerarsi di prima erezione, e perciò esenti dai pesi non privilegiati.

sopra, fatta, dichiariamo, e comandiamo, che debbano sempre considerarsi come beni di prima erezione, abbenchè ve ne fosse taluno acquistato posteriormente alla primiera erezione de' medesimi conservatorio, spedale, opera pia, e confraternite, e come tali esenti, immuni, e liberi da tutti i pesi, e dazj non privilegiati. Siccome però per un opera sì pia, ed utile al publico, ed alla povertà, qual'è quella, che è stata da Noi, come sopra, istituita, ci prevaliamo de' beni di altri suddetti luoghi pii, così volendo ancora, per quanto è possibile, secondare le intenzioni de' fondatori, e benefattori di esse, e provedere, che non si diminuisca in quei Nostri sudditi la divozione, ed il culto a quelle sacre immagini, come neppure manchi ad essi il modo per la santificazione delle feste, ordiniamo, ed espressamente commandiamo, che il detto spedale, e conservatorio sia tenuto in perpetuo far trasportare presso di esso a sue spese tutti gl'infermi del capitanato di Pietralunga, per farli ivi curare, e di tener sempre aperta nel medesimo luogo una casa con i necessarj commodi per ivi riceversi, e curarsi similmente a sue spese quei malati, che non potranno commodamente trasportarsi allo stesso spedale di città: ed inoltre di far adempire tanto nella detta chiesa di s. Maria di Petrella, quanto nell'altra di s. Maria di Promano tutti quegli obblighi di celebrazione, ed applicazione di messe, che da pii testatori sono stati ingiunti a ciascuna delle dette confraternite, come sopra, soppresse, a norma delle rispettive disposizioni; con che il cappellano, o cappellani, che sodisfaranno i medesimi oblighi, siano tenuti di ascoltare le sagramentali confessioni in tutte le feste di precetto nella maniera stessa sinora praticata, ed in quella forma, che verrà dichiarata, e prescritta dal medesimo Nostro monsignor delegato, e non altrimenti, abrogando nel rimanente ogni altr' obligo di celebrazione di feste, e qualsisia costumanza, ed uso o ordinato da testatori, o stabilito dall'ordinario, o introdotto da confratri. Ad oggetto poi di provedere alla dotazione delle zitelle di detto nuovo conservatorio, la quale vogliamo, che non debba, nè possa mai esser minore di scudi trenta per ciascuna delle medesime, assegnamo per tal titolo le due doti di scudi trenta l'una, che la detta opera pia Cristiani è stata solita distribuire ogni anno a zitelle di detta

Stabilisce l'occorrente per i malati di Pietralunga.

Prescrive la sodisfazione degli obblighi delle messe nelle chiese delle confraternite soppresse col peso ai cappellani di confessare.

Assegna la qualità, e quantità dei sussidj dotali da somministrarsi alle orfane.

città, e qualora accadesse in un medesimo anno il maritaggio di un maggior numero di dette zitelle, in tal caso vogliamo, che possa il detto spedale, e quei, che sopraintenderanno al governo del medesimo, prevalersi al detto effetto delle doti delle opere pie Ronchetti, e Vitelli, che lo stesso spedale deve ogni anno distribuire in seguito dell' unione avuta delle medesime opere pie, a tenore, ed in vigore de' soprariferiti decreti di monsignor delegato; e poichè alcune di queste doti sono di soli scudi dodici, ed altre di scudi diecinove, perciò una di esse dovrà unirsi coll' altra, per formare insieme la somma di scudi trenta per dote di ciascuna delle medesime orfane, le quali non saranno mai soggette ad esser imbussolate, come, relativamente all' altre zitelle, si era ne' medesimi decreti prescritto. E ad effetto che la suddetta Nostra volontà, e quanto nella presente Nostra cedola si prescrive, venga perfettamente, e sollecitamente adempito, ingiungiamo al detto Nostro delegato, che con egual speditezza faccia proseguire l'ampliazione della fabrica del suddetto spedale adattata all' uso di un tal conservatorio, a norma della pianta da esso esibitaci, erogando in quella il suddetto sopravanzo dello spedale, ed anche il prezzo da ritraersi da qualche fondo, che crederà egli debba a tal fine alienarsi, e con acquistare precisamente la vicina casa di Gaetano Matteucci come troppo necessaria alla detta ampliazione, e di somma soggezione allo spedale suddetto, e generalmente tutte le altre case, orti, e siti adiacenti, che stimerà essergli necessarj per lo stesso fine, e per far godere alle zitelle dello stesso spedale quella libertà, e comodo, che gli conviene; e tal' acquisto, o acquisti dovrà fare per il prezzo, e prezzi, che verranno giudicati da due periti publici di detta città, da eleggersi uno per parte, ed in caso di dissenso, dal periziore da deputarsi dallo stesso monsignor delegato, o suo suddelegato, il quale premessane al detto Matteucci, ed agli altri proprietarj di dette case, orti, e siti l' interpellazione per la vendita delle medesime entro il termine di tre mesi, dovrà indi, nel caso di loro renitenza, o mora, procedere *ex officio* colle facoltà da Noi delegategli, tanto all' elezione del perito, o periti suddetti, quanto all' effettiva vendita della detta casa, o case, orti, e siti con tutti i loro annessi, eziandio mediante la stipolazione di publici opportuni istromenti, ed obligarli altresì per li giusti mezzi alla libera consegna della casa, e case, in tal modo vendute. E per l' effetto, esecuzione, e adempimento delle premesse unioni, ed incorporazioni ingiungiamo, e commettiamo al detto monsignor Nostro delegato di prendere per se stesso, o per mezzo di persona, o persone da esso suddelegate, e deputate il pieno, reale, ed attuale possesso de' predetti conservatorio, spedale, opera pia, e confraternite, come sopra, soppresse, ed unite, e di tutti i loro beni suddetti. E finalmente confermiamo, ed occorrendo, nuovamente concediamo allo stesso monsignor delegato la facoltà di fare, in caso di ulterior bisogno del detto spedale, altre consimili soppressioni, ed unioni al medesimo di altre confraternite, luoghi, ed opere pie, a tenore de' sopraccennati suoi Brevi, e rescritto, di far nuovi decreti, regole, statuti, e provedimenti non meno temporanei, che perpetui per il buon governo, e direzione sì morale, che economica, e civile di detto luogo pio, e de' suoi alunni, maestre, direttori, e ministri, ed i già formati moderare, limitare, dichiarare, ed interpretare, come meglio stimerà, concedendogli per il predetto, e per ogni altro fine, ed effetto voluto, ed ordinato non meno da Noi, come sopra, che dal detto Nostro predecessore, tutte, e singole facoltà, che gli saranno opportune, eziandio di procedere contro i renitenti, e disobedienti alle pene comminate, ed espresse ne' detti Brevi, per essere così mente, e volontà Nostra espressa. Volendo, e decretando, che la presente Nostra cedola di moto proprio, benchè non ammessa, nè registrata in camera, e ne' suoi libri, vaglia nondimeno, ed abbia sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, nè gli si possa mai opporre di surrezione, orrezione, nè d'altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, e che così, e non altrimenti debba sempre nelle cose premesse definirsi, decidersi, ed interpretarsi da qualunque giudice, e tribunale, benchè collegiale, e composto di reverendissimi cardinali, ed eziandio da legati a latere, togliendo loro, ed a ciascuno di essi la facoltà di definire, decidere, ed interpretare diversamente, e dichiarando fin d'adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che scientemente, o ignorantemente si facesse, o tentasse di fare in contrario, ancorchè non vi siano stati

Ingiunge a monsignor delegato la prosecuzione della fabrica, e la compra di case, orti, e siti vicini a stima de' periti.

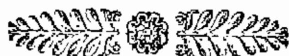
Commette l'esecuzione del presente moto proprio allo stesso suo delegato con facoltà di prendere i possessi, anche per mezzo d'altri.

Conferma nuovamente al medesimo prelato le antecedenti facoltà, e gli ne concede altre maggiori.

Decreta, che la presente cedola di moto proprio abbia il suo pieno effetto, benchè non citati, nè sentiti quelli, che avessero qualunque diritto sulle anzidette soppressioni.

chiamati, citati, nè sentiti monsignor vescovo di detta Nostra Città di Castello, nè il procurator fiscale della sua curia, li sacerdoti della congregazione di san Filippo Neri, ed il magistrato, ed officiali della medesima città, l'arciprete, gli uomini, ed abitanti di Pietralunga, e suo capitanato, gli officiali, e confratri delle predette confraternite di Petrella, e Promano, nè altri qualsisiano, che per qualunque titolo, e ragione, anche di riserve, facoltà, ed espresse ordinazioni de' suddetti, ed altri testatori, e pii benefattori delle medesime, e di detti luoghi, ed opere pie, e di giusquesito, e possesso anche centenario vi avessero, o pretendessero d'avervi interesse, e diritto alcuno, non ostante il moto proprio di Pio IV. altro Nostro predecessore *de registrandis*, li preindicati testamenti di Elisabetta Lazzari, Gio. Paolo de'Paolucci, e Ottaviano Cristiani, le costituzioni di Simmaco, e Paolo II. *de rebus Ecclesiæ non alienandis*, la regola della Nostra cancellaria *de jure quæsito non tollendo*, e qualsisiano altre costituzioni, ed ordinazioni apostoliche Nostre, e de'Nostri predecessori, come anche qualsisiano altri testamenti, e disposizioni in ordine alle medesime confraternite, opera, e luoghi pii finora fatte, leggi, eziandio canoniche, statuti, riforme, ancorchè con apostolica autorità fatte, approvate, e confermate, usi, stili, consuetudini, ed ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra suprema potestà, ed apostolica autorità a qualunque vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che nelle cose premesse potesse intervenire, per questa volta solamente, ed agli effetti premessi amplamente, ed espressamente deroghiamo. Data dal Nostro palazzo apostolico Quirinale questo dì 11. ottobre 1780.

Finalmente deroga alle costituzioni, e l ordinazioni de' pontefici predecessori ostative al presente moto proprio, ed a qualsivoglia cosa in contrario.

CCLXXXIX.

Dat. die 13 novembris 1780 Anno VI.

Archidiacono ecclesiæ Burgi sancti Domnini, seu in illius absentia antiquiori canonico ejusdem ecclesiæ conceditur, ut committere possit omnes omnino causas ecclesiasticas curiæ Burgi s. Domnini in gradu appellationis seu aliis etc.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

§. 1. Onerosa pastoralis officii sollicitudo, meritis licet imparibus humilitati Nostræ ex alto commissa crebro Nos admonet, ac inducit, ut ne dum ea, quæ felici, ac fructuosæ Dominici agri culturæ profutura esse noscuntur, provide statuamus, sed etiam veluti solliciti justitiæ custodes, et cultores litigantium utilitati consulentes, ad ea, per quæ, et causis in curiis ecclesiasticis pertractatis celerius, quo fieri potest finis imponatur, et appellationis beneficium a sacris canonibus concessum, ad hoc ut cautius suum unicuique tribuatur in litigantium damnum non immutetur, providentiæ Nostræ oculos intendamus, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Rationes ad gratiam indulgendam moventes.

§. 2. Cum itaque, sicut nuper accepimus in causis, quæ in curia ecclesiastica Burgi sancti Domnini agitantur, illud incomode interdum eveniat, ut ipsæ postquam fuerunt a vicario in spiritualibus generali, vel ab alio judice per definitivam sententiam confectæ, et appellationis remedio ad Nostram curiam conscensæ, vel ob angustiam rei familiaris litigantium, vel ob defectum personarum, quæ in hac alma urbe Nostra causis ipsis præsto sint, et quæ cum sit literarum commercium, vel ob alias rationes hujusmodi, non sine gravi justitiæ jactura, vel diutissime hæreant, vel etiam quod dolentes dicimus justam causam succumbentes deserere cogantur, sicque remedium ad veritatis præsidium, ac litigantium utilitatem, et commodum institutum ad iniquitatis defensionem, ac illorum dispendium, ac detrimentum convertatur.

Tenor indulti

§. 3. Nos, quibus præmaxime curæ est fraudes omnes in damnum litigantium latentes, vel emergentes funditus evellere, licet, ex universis christianorum provinciis jus appellationis in causis ecclesiasticis ad Romanum pontifi-

cem usque ab ipsis Ecclesiæ incunabulis per concilia, ac prædecessorum Nostrorum decreta jure meritoque sit constitutum, nihilominus malis prædictis quantum cum Domino possumus occurrere volentes: motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine harum serie archidiacono prædictæ ecclesiæ Burgi sancti Domnini nunc, et pro tempore existenti, eoque absente antiquiori residenti canonico ejusdem ecclesiæ Burgi sancti Domnini concedimus, et indulgemus, ut omnes, et singulas causas beneficiales, et alias quascumque ad forum ecclesiasticum pertinentes, a quibuscumque judicibus civitatis, et diœcesis prædictæ, sive ordinariis, sive delegatis jam decisas, et definitas judicibus synodalibus diœcesanis juxta concilium Tridentinum sess. xxx. cap. xx. de reformat. ac incyclicam felicis recordationis Benedicti pp. XIV. prædecessoris Nostri die xx. augusti anni MDCCXLI. expeditam, quæ incipit = *Quamvis paternæ vigilantiæ* = qualificatis, nec non aliis ecclesiasticis viris in sacris canonibus laureatis accedente tamen quoad istos partium consensu in gradu appellationis, sive in secunda, sive in alia ulteriori instantia cognoscendas committere auctoritate Nostra apostolica possit, et valeat; judicibus vero, quibus in gradu appellationis quomodolibet causæ prædictæ fuerint commissæ ea audiendi, cognoscendi, fineque debito ad juris tramites, et citatis interesse habentibus etiam per edicta publica terminandi plenam, et amplam facultatem motu, et auctoritate paribus harum serie tribuimus, et impertimur.

Exceptiones speciales.

§. 4. Volumus tamen, et tenore præsentium decernimus a facultate, ut præfertur, archidiacono dictæ ecclesiæ Burgi sancti Domnini committendi causas ecclesiasticas omnes exceptas esse restitutionis in integrum adversus res judicatas quomodolibet, ac etiam per lapsum fatalium subortas, nec non causas omnes valorem excedentes ducatorum mille aureorum de camera, quarum omnium, et singularum commissiones reservatas esse de more apostolicæ Sedi statuimus, prout reservamus, et excipimus. Declaramus insuper, ac mandamus, ut quoad causas nullitatis matrimonii, vel professionis religiosæ in omnibus, et per omnia serventur constitutiones a memorato Benedicto, quarum prima incipit = *Dei miseratione* = et sub die tertia novembris anni MDCCXLI. expedita, et altera incipit = *Si datam hominibus fidem* = die iv. martii MDCCXLVIII. expedita, itaut extra casus in eis expressos, aut præter modum in illis præscriptum causæ hujusmodi, ab archidiacono prædicto committi non possint, neque omnino debeant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non dictæ diœcesis Burgi sancti Domnini etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima tertia novembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 15. novemb. 1780 Anno VI.

CCXC.

Concessio fodinarum onychinarum, et marmorearum facta singulis communitatibus status ecclesiastici

EDITTO

Guglielmo del titolo di s. Eusebio della S. R. C. prete card. Pallotta della Santità di N. S., e sua R. C. A. pro-tesoriere generale.

Publicatio literarum apostolicarum pro thesaurario committitur.

§. 1. La Santità di Nostro signore felicemente regnante sempre intenta al vantaggio delle comunità dello stato ecclesiastico, all' utile de' suoi sudditi, e all' accrescimento del commercio, essendosi degnata di concedere alle comunità dello stato ecclesiastico la facoltà privativa di aprire, e far aprire in qualunque luogo dei respettivi territori le cave di marmi, alabastri, e pietre mischie con diverse riserve, esenzioni, e privilegj espressi nel chirografo dalla medesima Santità Sua sotto li 15 del prossimo scaduto mese di novembre, e a noi per l' esecuzione diretto del tenore seguente =.

Tenor ipsarum.

§. 2. » Rmo cardinale Guglielmo Pallotta Nostro pro-tesoriere generale. Amministrando con tanto zelo, e studiando di promovere con nuove maniere il publico bene del Nostro stato il rmo cardinale prefetto del Buon Governo, merita certamente, che glie ne palesiamo il Nostro gradimento, col prestarci prontamente alle sue lodevoli brame, ed accordargli la grazia, che ci ha dimandata.

Status fodinarum, et jus rev. Cameræ super illis exponitur.

§. 3. » Ci ha egli esposto, essersi per opera sua trovate diciotto cave di alabastri, e marmi mischi in diversi territorj del Nostro stato ecclesiastico, colla probabilità di rinvenire altre proseguendo le stesse diligenze. Le quali cave, e per diritto, e per costante consuetudine appartenendo al principe, dipende dal Nostro arbitrio farne quell' uso, che ne vogliamo. In altri tempi si è investito taluno della facoltà privativa di scavare, e di vendere quanto abbia trovato, riserbandone una porzione, o vero un annuo canone al fisco.

Præcedentes concessiones recordantur, et incomoda enumerantur obventa.

§. 4. » Il quale uso vincolando con privilegj esclusivi il commercio, si è veduto per esperienza, essere poco utile all' erario. Mentre in tutti coloro, che restano esclusi dalla speranza del guadagno, la industria resta priva di azione, e di vita; e riducendosi la merce in mano di pochi il publico è costretto a ricevere quel prezzo, che parrà ad essi d' imporvi; delle quali cose l' una viene a privare il fisco, ed i sudditi dell'ampliamento del commercio, che risultarebbe dal moltiplicare il numero degli industrianti, e l' altro aggrava di un giogo assai odioso i compratori.

Jus effodiendi solis communitatibus reservatum esse statuitur.

§. 5. » Abborrendo da un canto l' animo Nostro da queste false massime di economia, e non convenendo dall' altro al principe fare a conto proprio somigliante commercio, e molto meno di dare a tutti indistintamente la facoltà di scavare, perchè la emulazione, e le frodi inaridirebbero in breve il commercio, che vuol farsi fiorire, condiscendendo all' istanze dell' accennato cardinale prefetto del Buon Governo, giudichiamo opportuno di applicare questo bene alle rispettive comunità nei territorj delle quali esistono, persuasi, che così abbiano le comunità, onde alleviare i pesi, che portano, il commercio de marmi, e degl' alabastri onde trarre i necessarj presidj a bene indirizzarsi; ed il fisco del principe onde avvantaggiare i suoi diritti. Ed affinchè tutto siegua con buon' ordine, essendo necessario di far dipendere le comunità dal loro prefetto, mercè del quale si assicureranno meglio gl' interessi delle medesime comunità, vogliamo anche in questo particolare esaudire le di lui suppliche.

Tenor concessionis.

§. 6. » Quindi col presente Nostro chirografo, in cui abbiamo per espresso, e di parola in parola inserito il tenore della supplica presentataci, lo stato, il luogo, e la qualità delle cave sinora trovate, ed ogni altra cosa quanto si voglia necessaria ad esprimersi, e premessa la dichiarazione, che colla presente concessione non intendiamo di pregiudicare in conto alcuno a qualunque altra persona, da cui in vigore di simili concessioni fatte da Noi, o da Nostri predecessori fosse stata aperta altra cava di detti marmi, e pietre mischie nel Nostro stato, e molto meno intendiamo d' impedire in esso la introduzione, e la vendita solita a farsi di qualsivoglia sorta di marmi, e non altrimenti ec. di Nostro moto-proprio, certa scienza, e pienezza della suprema Nostra podestà, ordiniamo a

» a voi, che in nome Nostro, e della » Nostra camera diate, e concediate, » siccome Noi diamo, e concediamo » a quelle comunità del Nostro stato » ecclesiastico, per le quali secondo » l' opportunità si farà l' istanza a voi, » o ai vostri successori dal reverendis» simo cardinal prefetto del Buon Go» verno, la facoltà privativa in perpe» tuo di aprire, e far aprire ne' res» pettivi loro territorj una, o più cave » di marmi, alabastri, e pietre mi» schie.

Cavetur ne quis impedimentum excavationi præbere valeat.

§. 7. » Senza che possano essere » impedite dai possidenti de' terreni, » baroni de' feudi, e da qualsivoglia » altra persona secolare, regolare, ed » ecclesiastica di qualsivoglia stato, gra» do, e condizione abbenchè degna di » speciale, ed individua menzione, » coll' obbligo ad ognuna delle suddette » comunità, e per esse al reveren» dissimo cardinale prefetto pro tem» pore del Buon Governo di pagare in » primo luogo alla Nostra camera nel» la vigilia, o festa de' gloriosi aposto» li Pietro, e Paolo tanto per le cave » già aperte, quanto per l' altre da » aprirsi ne' rispettivi loro territorj un » annuo canone, o sia risposta da con» cordarsi da voi, e vostri successori » coll' enunciato cardinal prefetto sotto » pena di caducità nel caso del ritar» dato pagamento; ed in secondo luo» go di indennizzare i proprietarj de' » terreni da qualunque pregiudizio, » mediante la riduzione in pristinum » del sito da scavarsi, e la rifazione di » ogn' altro danno, che potessero ri» sentire per l'apertura di dette cave, » trasporti dei marmi, introduzione di » bestiami, ed altro da liquidarsi da » due periti, uno de' quali venga eletto » dal padrone del fondo, e l' altro per » parte della comunità; ed in caso » di discrepanza da un periziore da » deputarsi dal sunnominato cardinal » prefetto del Buon Governo, al cui » giudizio ambe le parti dovranno on» ninamente acchetarsi.

Cardinal præfectus pro tempore sac. congregationis Boni Regiminis, perpetuus eligitur præses. et curator fodinarum.

§. 8. » E siccome nell' applicare al» le comunità del Nostro stato eccle» siastico il diritto, e l' utile di que» sta Nostra regalia, l' unico Nostro » intendimento è di giovare alle medesi» me, e di ampliare il commercio » degli alabastri, marmi, e pietre mi» schie, così per ottenere più facilmente » il fine che ci siamo proposti, vo» gliamo, ed ordiniamo, che la tota» le sopraintendenza delle suddette cave » debba privativamente ad ogni altra » persona, appartenere al reverendis» simo cardinal prefetto pro tempore » del Buon Governo, tolta ai rispettivi » comunisti la facoltà di disporre del» l' uso, e degli utili dell' anzidette » cave; di sorta che tutto il denaro, » che si ritrarrà dalla vendita degli ala» bastri, marmi, e pietre mischie deb» ba interamente depositarsi nel Nostro » monte di Pietà di Roma a credito del» le rispettive comunità, ed a libe» ra disposizione del ridetto cardinal » prefetto per erogarlo primieramente » nel pagamento dell' annuo canone ri» servato a favore della Nostra ca» mera, e secondariamente a vantag» gio di quelle comunità, dalle quali » saranno state ne' proprj territorj tro» vate, ed aperte le dette cave. Per fa» cilitare poi, ed estendere anche ne' » paesi esteri il nuovo commercio, che » si vuole introdurre, degli alabastri, » marmi, e pietre mischie, concedia» mo alle stesse comunità la libera » introduzione delle medesime in Ro» ma, ed estrazione per fuori di stato » tanto per terra, quanto per mare » senza il menomo pagamento di al» cun dazio, e gabella sia comuni» tativa, sia camerale, eccettuate però » le due tasse del fiumicino, e del ri» sarcimento. E per evitare le frodi ba» sterà, che li trasporti siano corredati » colla fede sottoscritta dai magistrati, » e segretarj, i quali attestino con giu» ramento, essere state cavate le dette » pietre nei territorj delle loro comu» nità.

Declarationes speciales pro recta intelligentia concessionis indultæ.

§. 9. » Finalmente a scanzo d' o» gni lite, e controversia, che per av» ventura potesse insorgere sull' intel» ligenza della presente concessione di» chiariamo, che nella medesima non » siano, nè s' intendano comprese le » cave di pietre sulfuree, allnminose, » vetrioliche, e saline, delle quali il » diritto privativo è stato già affittato » ai rispettivi appaltatori camerali; co» me neppure le altre cave di pozzo» lana, gesso, pietra da far calce, tra» vertini, e peperini, e molto meno » le cave, o sian miniere d' oro, ar» gento, rame, piombo, e simili me» talli, ma soltanto siano comprese nella » presente concessione le pietre mi» schie, che ricevono il lustro, e ser» vono per decoroso ornamento di al» tari, ed altri ornamenti intimi del» le fabbriche. Dichiariamo inoltre, » che volendo la Nostra camera pre» valersi, e far uso delle divisate pie» tre per i suoi edificj, debba essere

» preferita ad ognuno, anche per un » terzo meno del prezzo, che si offerisse da un altro. Ed in fine dichiariamo, che siccome il privilegio » fiscale non ammette distinzione di » luoghi, e di persone, così la facoltà » di aprire le suddette cave da Noi accordata alle comunità del Nostro stato, » debba estendersi eziandio ai luoghi baronali, ed ai terreni posseduti dai baroni, di qualunque stato, grado, e condizione essi siano; e con tali dichiarazioni, ed altri patti, capitoli, privilegj, e » condizioni, che a voi piacesse d'aggiungere, ne stipolarete a favore dell' enunciate comunità publico istromento, concederete inibizioni, e publicarete ad » ogni istanza del reverendissimo cardinal prefetto del Buon Governo, notificazioni, ed editti anche penali, e » farete tutt' altro, che per la piena esecuzione della presente Nostra grazia » stimarete necessario, e conveniente, » dandovi Noi a tale effetto tutte le facoltà necessarie, ed opportune, oltre » quelle, che vi competono per ragione » del vostro officio di pro-tesoriere generale, essendo così mente, e volontà » Nostra espressa.

Clausulæ irritantes, et derogatoriæ.

§. 10. » Volendo, e decretando, che » il presente Nostro chirografo, d'ammettersi, e registrarsi in camera secondo la disposizione della Bolla di » Pio IV. Nostro predecessore *de registrandis* vaglia, e debba aver sempre il suo pieno effetto, esecuzione, » e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, ancorchè non vi siano stati » chiamati, citati, nè sentiti li possidenti de' terreni, monsignor commissario della Nostra camera, nè altri, » che vi avessero, o pretendessero d'avervi interesse, non ostante la costituzione di Simmaco, Paolo II., Paolo IV., » e del detto Pio IV. *de rebus ecclesiæ, et cameræ non alienandis*, la » regola della Nostra cancellaria *de jure quæsito non tollendo*, e qualsiano altre costituzioni, ed ordinazioni apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, leggi, statuti, riforme, usi, stili, consuetudini, ed » ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, » e singole avendone il loro tenore qui » per espresso, e di parola in parola inserito, e registrato, per questa volta » solamente, ed all' effetto suddetto pienamente deroghiamo. » Dato dal Nostro palazzo apostolico 15 novembre 1780.

PIUS PP. VI.

Decretum executoriale.

§. 11. Pertanto acciò le lodevolissime providenze di Sua Beatitudine abbiano il loro pieno effetto, e sia eseguita la mente, e volontà potificia, coll' autorità del nostro officio di pro-tesoriere generale, e delle facoltà particolarmente concesseci nell' inserto chirografo, ordiniamo, e comandiamo a tutte, e singole persone di qualsisia stato, grado, e condizione ecclesiastica, regolare, secolare, e benchè degna d'individua menzione, che non ardiscano sotto qualsivoglia titolo, causa, e pretesto d' impedire alle comunità concessionarie, loro uomini, soprastanti, e lavoranti di aprire, e far aprire le cave de' marmi, alabastri, e pietre mischie, e quelle già aperte, continuare in qualunque luogo, e parte dei respettivi territorj, ancorchè baronali, e non possino li padroni de' fondi ove seguiranno le dette cave, benchè posseduti dai baroni dare per tal conto alcuna molestia, o impedimento alle suddette comunità, e loro operaj. Come ancora, che niuno ardisca d' impedire l'estrazione dei nominati marmi, dai rispettivi territorj, e trasporto di essi al loro destino, e solamente li padroni dei fondi possino domandare l' emenda de' danni, e la riduzione in pristinum nella maniera ordinata nel detto pontificio chirografo, e non altrimenti. Commandiamo inoltre, ed ordiniamo alli magistrati, officiali, e comunisti rispettivi della suddette comunità di dover attendere, e inviolabilmente osservare quanto viene disposto nell' inserto pontificio chirografo sotto le pene in caso di contravenzione, di scudi cento per ciascuna volta, ed anche corporali a nostro arbitrio, secondo la qualità de' casi, e delle persone, e lo stesso s'intenda contro quelli, che impedissero alle medesime comunità l' apertura, e lavoro delle suddette cave, e trasporti de' marmi nella maniera di sopra indicata. E finalmente ordiniamo, e commandiamo a tutte, e singole persone di sopra nominate, che non ardiscano sotto qualsivoglia pretesto aprire, o far aprir cave de' marmi suddetti nelli territorj delle riferite comunità, ancorchè le cave si facessero nei proprj terreni, e che per proprio uso abbisognassero, sotto le riferite pene.

Avvertendo ognuno, che il presente editto affisso, e publicato, che sarà nei luoghi soliti di Roma, e delle rispettive comunità astringa tutti alla pronta esecuzione, e puntuale osservanza, come se fosse stato a ciascuno

personalmente intimato, e presentato. Dato in Roma dalla nostra residenza nel palazzo di monte Citorio questo dì 14. dicembre 1780.

Dat. die 20 novembris 1780 Anno VI.

CCXCI.

Derogatur statutis ordinis canonicorum regularium ssmæ Trinitatis redemptionis captivorum provinciæ Castellæ in ea parte, qua conceditur prædicatoribus privilegium exemptionis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Pastoralis officii Nobis, licet immerito, divina dispensatione commissi satis postulat, ut ea, quæ ad æqualitatem, pacem, tranquillitatemque inter personas præsertim divinis obsequiis sub suavi religionis jugo mancipatas firmandam, conservandamque prospiciunt, omni sollicitudine curare satagemus, iis etiam moderatis, revocatis, et prorsus immutatis, quæ licet alias provide disposita, ac statuta fuerint, ex humanarum tamen rerum conditione potius in animarum Christifidelium detrimentum, quam salutem, divinique cultus imminutionem, quam augumentum cedere nunc compertum est, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Expositio precum porrectarum a ministro provinciæ Castellæ.

§. 2. Sane dilectus filius minister provincialis provinciæ Castellæ ordinis canonicorum regularium sanctissimæ Trinitatis redemptionis captivorum nuncupatorum, nomine etiam definitorii dictæ provinciæ Nobis nuper exponi fecit, quod quamvis in eadem provincia ea adamussim fuerint adimpleta, quæ alias in ipsius provinciæ bonum fuerunt præscripta, nihilominus cum in ipsius ordinis statutis, ac constitutionibus auctoritate apostolica confirmatis cautum sit, iis inter canonicos regularis ordinis prædicti, qui tamquam a ministro provinciali pro tempore existenti electi per integros duodecim annos in quovis ejusdem ordinis conventu sacro prædicationis ministerio laudabiliter functi essent, exemptionem, seu *Giubilazione* esse concedendam, unde numerus exemptorum in dicta provincia quotidie non sine divini cultus, ecclesiarum, et communitatis incommodo admodum excrescat. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 3. Nos igitur provincialem prædictum, ipsiusque definitorium specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, illorumque singulas personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes supplicationibus hujusmodi inclinati, memorata dicti ordinis statuta, ac ordinationes, et constitutiones in ea parte, quæ privilegium exemptionis prædictum concernunt, præsentibus pro plene, et sufficienter expressa, ac de verbo ad verbum inserta habentes, ut in futuris perpetuis temporibus hi dumtaxat canonici regulares ordinis prædicti, qui per annos duodecim, prævia de illorum persona nominatione, legitime a provinciali pro tempore existenti facta in conventibus Matritensi, Toletano, Conchensi, Locroniensi, Burgensi, Vallisoletano, Civitatensi, Zamoriensi, Segobensi, Argelitano, et Functano in Affrica sacræ prædicationis ministerio functi erunt, omnibus, et singulis privilegiis, alias, ut præfertur, concessis uti, frui, et gaudere libere, ac licite possint, et valeant auctoritate apostolica harum serie constituimus, et ordinamus, ita tamen, ut in eventum alicujus vacationis in conventibus prædictis, provincialis pro tempore existens in locum vacantem, alterum ex iis, qui legitime deputatus in cæteris conventibus munus prædicatoris prædictum exercuerit, nisi illius nominatio aliunde impediatur, sufficere omnino teneatur, volumus, ac statuimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere,

ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicta memorati ordinis constitutione, cæterisque statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima novembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 21 novemb. 1780 Anno VI.

CCXCII.

Translatio festi s. Francisci de Paula in regno Siciliæ ultra Pharum, et præceptum recitandi missam, et officium illius.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. §. 1. Desiderium, quod ad religionis propositum, et animarum salutem pertinere monstratur, animo Nos decet libenti petentium votis congruum suffragium concedere, ut videlicet fidelis devotio celerem sortiatur effectum, et utilitas postulata indubitanter vires assumat.

Tenor precum porrectarum. §. 2. Sane pro parte dilectorum filiorum ministri provincialis, ac fratrum ordinis sancti Francisci de Paula minimorum nuncupatorum regni Siciliæ ultra Pharum nuper Nobis expositum fuit, quod alias felicis recordationis Clemens pp. XII. prædecessor Noster de consilio venerabilium fratrum Nostrorum, tunc suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium sacris ritibus præpositorum per suas literas in simili forma Brevis die xv. julii anni MDCCXXXIX. expeditas in compatronum principalem regni Siciliæ ultra Pharum cum omnibus prærogativis patroni principalis sanctum Franciscum de Paula ordinis prædicti fundatorem declaravit, ac confirmavit. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, illius diem festum multis rationabilibus de causis cum omnibus prærogativis prædictis a die proprio ad dominicam secundam post pascha Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi per Nos transferri summopere desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, de eorumdem fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium congregationis prædictæ specialiter deputatorum consilio, diem festum memorati sancti Francisci de Paula cum omnibus prærogativis patroni principalis ad secundam dominicam post pascha Resurrectionis adeo, ut omnes, et singuli tum sæculares, tum regulares utriusque sexus, qui horas canonicas recitare tenentur, illius officium, et missam cum octava in posterum etiam de præcepto recitare, et celebrare debeant, auctoritate apostolica tenore præsentium transferimus. Concessionis tenor.

§. 4. Decernentes has præsentes literas perpetuis futuris temporibus semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, ac sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, Clausula sublata, et decretum irritans.

ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, e sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima prima novembris, millesimo, septingentesimo, octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 26 novembris 1780 Anno VI.

CCXCIII.

Erigitur in civitate Ulyssipponensi tribunal commissionis pontificiæ, ac regiæ super examine librorum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Jura s. Sedis memorantur super proscriptione librorum pravas doctrinas disseminantium.

§. 1. Romanorum pontificum, quibus est a Domino Nostro, et Salvatore Jesu Christo facta in beato Petro pascendi universi christiani gregis, regendique potestas, in eo semper vigil, atque sollicita cura versata est, ut ne quæ pravæ doctrinæ semina in agrum Dominicum inferantur; quæ quidem et pullularent dentius, et latissime propagarentur, nisi cautione, et providentia sacerdotali intercluderetur tot librorum introducendorum via, quos in dies non ad instruendum publicari cernimus, sed ad subvertendum. Id cum Tridentina synodus satis explorate perspectum, et cognitum haberet, indicem librorum prohibitorum, quem salutari decreto suo confici jusserat, exhiberi Sedis apostolicæ antistitibus oportere testata est, ut corum judicio, et auctoritate perficeretur, atque evulgaretur, quorum ad hæc usque tempora diligens investigatio serpentes profanas novitates detexerat, vigilantia divulgaverat, censura, et auctoritas coercuerat; neque vero ignota sunt, quæ inde communi saluti consultura Sedes apostolica statuit, quo mala bonis permixta, tamque multis in libris sata gramina oves Christi possint secernere, ac vitare. Hac in alma quidem urbe Nostra cautum est a pontificibus prædecessoribus Nostris, ne opus ullum cuiquam imprimere, emittereque in publicum liceat, non ante impetrata a dilecto filio sacri palatii apostolici magistro pro tempore existenti facultate, qui illud, aut per se, aut adhibitis doctis, gravibus, et accuratis censoribus, per quam diligenter expenderit. Quin etiam eorumdem prædecessorum Nostrorum prospicientia singulari, atque sollicitudine factum videmus, ut venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium hæreticæ pravitatis inquisitorum, et Indicis congregationes id continenter agant, et elaborent, ut qui libri ubivis locorum vulgati in suspicionem erroris vocati sint, cogitate, studioseque considerentur, ac si quid in iis pravitatis deprehensum fuerit proscribantur, caveaturque, ne a quoquam catholicorum ubicumque degat, retineri, aut legi possint.

Memorantur adjumenta ab orthodoxis principibus apostolicæ Sedi continuo præbita ad nefariam hanc pestem eluminandam.

§. 2. Qua in re, et alias sæpe, et nunc etiam Sedes apostolica adjumentis est usa principum orthodoxorum, quibus cum jus sit proscribendi libros, quos ipsi arbitrentur, noxios statui, seu reipublicæ suæ civili fore, tum illud etiam est vehementer cordi, ut qui item libri doctrinæ pravæ causa (de qua judicare ad Ecclesiam pertinet) reprobati auctoritate pontificum sint, e manibus suorum subditorum tollantur, seu venenum, quod lectione detestabilium operum eo propinatur perniciosius, quo venenata pocula, quodam veluti melle perlinita sint, ne usquequaque sentiantur, quæ sunt futura mortifera; cujusmodi operum hac ætate permulta dolemus esse, quæ decipiendæ imperitæ, aut incautæ plebis causa circumferuntur.

Laudatur consilium reginæ fidelissimæ erigendi tribunal ecclesiasticum pro censura librorum.

§. 3. Sane cum inter catholicos, eximieque religiosos principes hujusmodi carissima in Christo filia Nostra Maria Francisca Portugalliæ, et Algarbiorum regina fidelissima jure, ac merito enumeretur, quæ ut primum divino munere ad regium solium pervenit, serio cogitans, quæ damna ex fraudolenta pravorum librorum in regna prædicta introductione Christifidelibus suis subditis inferri possent; licet aliquid de avertendo tam gravi malo a

claræ memoriæ Josepho primo, dum vixit, rege fidelissimo genitore suo constitutum fuit; quoniam tamen ea, quæ de sanæ doctrinæ custodia statuenda sunt, ad Sedem divi Petri referri oportere probe novit, ut tota ejus auctoritate justa, quæ fuerit pronunciatio firmetur, indeque sumant cæteræ ecclesiæ, veluti de natali suo fonte aquæ cunctæ procedunt, et per diversas totius mundi regiones puri latius capitis incorrupti manent, quid decernendum sit, quidque christianæ plebi præcipiendum. Nobis propterea pro parte memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ expositum fuit, methodum usque adhuc in præfatis Portugalliæ, et Algarbiorum regnis ad evellendam tot damnorum radicem observatam minus commodam esse, quippe quia omne de probandis, publicandisque, ac introducendis libris judicium sola unius, alteriusve censoris relatione nitatur, eamque idcirco legitimum tribunal a personis ecclesiasticis compositum institui, cujus præcipua sit, et singularis de libris aut adprobandis, aut reprobandis cura, cuique librorum eorumdem expendendorum, ac dijudicandorum auctoritas delegetur, tribunal commissionis pontificiæ, ac regiæ super examine, ac censura librorum denominandum summopere desiderare.

Erigitur tribunal cum commissione pontificia, et regia.

§. 4. Nos igitur, qui summa quæque studia Nostra, diligentiam, operam præstamus iis omnibus, quæ ad tutelam, amplitudinem, decus religionis, et spirituale populorum bonum, atque ad publicam regnorum tranquillitatem conferre posse videntur: motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine tribunal, cui, ut præfertur, commissionis pontificiæ, ac regiæ super examine, ac censura librorum indenda sit appellatio, cuique præcipua cura, atque onus singulare erit proprium in examen revocandi, et adprobandi bonos, atque utiles, malos vero contemnendi libros, nec non suspensione, interdicto, excommunicatione, aliisque pœnis in offensis memoratæ reginæ fidelissimæ juribus inobedientes sibi homines coercendi in civitate Ulyssipponensi erigimus, ac tenore præsentium constituimus, ac deputamus. Verum cum inter præcipuas pastorum curas ea sit, concreditas sibi oves a pravis pascuis avertere, hinc salvam, et illæsam esse episcoporum in præfatis regnis consistentium auctoritatem eis a sacrosancta Tridentina synodo attributam harum serie decernimus, ac declaramus. Quamquam vero ad hæc usque tempora sanctæ Inquisitionis tribunal in eisdem regnis consistens diligenter caverit, nequi libri in ea ipsa regna irreperent, quibus in periculum vocari simplicium, incautorumque hominum fides posset, ne tamen, si id agere pergat, ulla inter sanctæ ejusdem inquisitionis, novique tribunalis ministros oriatur propter jurisdictionem contentio, quæ pacem perturbet, tranquillitatemque communem, edicimus, ne posthac Lusitanis hæreticæ pravitatis inquisitoribus jus sit ullum dijudicandorum, notandorum, damnandorumque librorum, sed ea omni potestate tribunal commissionis pontificiæ, ac regiæ potiatur.

Declaratur a quibus personis in perpetuum tribunal sit componendum.

§. 5. Mandamus præterea, ut nunc, perpetuisque futuris temporibus illud ipsum pontificiæ, ac regiæ commissionis tribunal a personis ecclesiasticis componatur; quæ personæ a memorata Maria Francisca regina fidelissima, deincepsque a suis successoribus seligantur, ac deputentur, utque insuper Ulyssipponensis patriarcha Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis unum aliquem in sacris constitutum suo arbitrio designet, qui suas vices in eodem tribunali gerat. Quin etiam volumus, ut qui ejus tribunalis a regia majestate nominatus præses, is omnino sit a Romano pontifice in ea dignitate, atque officio confirmandus. Sed cum sine gravi, aut detrimento, aut incommodo fieri nequeat, ut dum ex urbe Roma confirmatio expectatur, præsidis ejusdem facultas exercendi muneris suspensa maneat, concedimus, ut is, simul ac primum dictus est præses, a pontifice confirmationem petat, dumque hanc opperitur, nuncio apostolico se se sistat, ut hujus verbali assensu, obire interim munus possit.

Eidem tribunali committitur jus concedendi licentias retinendi literas.

§. 6. Demum si venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium hæreticæ pravitatis inquisitorum, ac Indicis congregationibus supplices libelli subditorum memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ ad retinendos, legendosque vetitos libros in posterum porrigantur, esse eos remittendos, non velut hactenus factum est, ad sacræ Inquisitionis tribunal in illis regnis existens, sed ad tribunal pontificiæ, ac regiæ commissionis, motu, scientia, ac potestate paribus harum serie præcipimus, ac ordinamus.

Clausulæ salutares, et irritantes

§. 7. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et effi-

caces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 8. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima nona novembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCXCIV.

Dat die 20 decembris 1780 Anno VI.

Privilegium ordinariæ jurisdictionis in causis primæ instantiæ, quo fruitur ab immemorabili confalonerius, et magistratus civitatis Tiferni, confirmatur

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. §. 1. Inter præcipua vigilantis pontificis studia, illud profecto esse debet, ita eos, qui sub immediata Sedis apostolicæ defensione, ac temporali dominio constituti esse noscuntur, in eorum justis petitionibus, et votis confovere, ut eisdem sine cujusque injuria per legitimos tramites justitia ministretur, aliasque desuper opportunis remediis, prout rerum, et temporum, ac personarum conditione pensata commodius esse prospexerit, providere.

Expositio precum. §. 2. Sane Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum magistratus, et hominum civitatis Nostræ Tiferni expositum fuit, quod ab immemorabili confalonerius ejusdem civitatis pro tempore existens est in pacifica quasi possessione juris judicandi, ac decidendi in prima instantia, et veluti judex ordinarius eas causas civiles, quæ ad tribunal illius quotidie deferuntur, eaque propter suum etiam habet actuarium, cujus officium est acta, ac causarum hujusmodi processus scribere, et colligere. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, licet prætor ejusdem civitatis auctoritate Nostra apostolica deputatus sit judex ordinarius primæ instantiæ causarum omnium, quæ in dictæ civitatis, ejusque comitatus districtu moventur, nihilominus cum in dicto confalonerii tribunali taxæ actorum mitiores sint, quam in tribunali prætoris, immo judex pro sententiarum expeditione nullam sportulam consequatur, ac solemnitates, et formæ in judiciis adhiberi solitæ minime observentur, quod in causis præsertim lævissimis, ac inter miserabiles personas agitatis, cujusmodi sunt illæ, quæ ad tribunal confalonerii deferri solent, prægrandem utilitatem affert; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis. §. 3. Nos igitur inter maximas perturbationes, quibus in apostolici ministerii procuratione undique conflictamur, hoc maxime cupientes, ut subditorum Nostrorum commodis apprime consulatur, eisque eo minori, quo fieri potest dispendio in pauperum utilitatem æquitatis, et justitiæ complementum ministretur, eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, de dilecti filii Nostri Bernardini tituti ssmæ Trinitatis in monte Pincio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis Giraud

nuncupati Nostri pro auditoris consilio, nec non audito dilecto itidem filio magistro Aloisio Gazzoli, privilegium ordinariæ jurisdictionis per confalonerium, et magistratum civitatis prædictæ ab immemorabili tempore hucusque, ut præfertur, cumulative exercito iisdem modo, et forma quibus eo semper usi sunt, et utuntur, et quoad causas civiles tantum, quæ non excedant summam scutorum quindecim monetæ Romanæ auctoritate apostolica harum serie confirmamus, et approbamus, eique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, et quatenus opus sit de novo illud concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dictæ civitatis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima decembris millesimo septingentesimo octuagesimo, pontificatus Nostri anno sexto.

CCXCV.

Dat. die 2 januarii 1781 Anno VII.

Dismembratio quatuor parochialium ecclesiarum a diœcesi Ravennatensi, earumque unio diœcesi Cæsenatensi.

Pius episcopus servus servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

§. 1. Satis Nobis aliquorum populorum spirituali regimini, et unius episcopalis Sedis decori consultum minime videremur, nisi post nonnulla illi attributa loca alia etiam propiora, quæ usque modo longius a pastore fuere dissita, eidem Sedi addiceremus; ita quidem fiet ut episcopus boni gerens vices pastoris supra gregem sibi creditum cominus excubans diœcesim facilius perlustrando munia, quibus a Tridentina synodo oneratur, plene valeat adimplere.

Memoratur dismembratio alia facta a diœcesi Ariminensi.

§. 2. Cum alias Nos inter plura late patentis diœcesis Ariminensis oppida, terrasque, et loca nonnullas parœcias, aliasque ecclesias pluribus passuum millibus a civitate Arimini distare, sed civitati Cæsenæ ita adhærere, et fere adjacentes esse perpenderimus, ut ad illam, quæ remotior erat spatio duarum circiter horarum commode posset accedi, animo reputavimus magis appositam in ea parte diœcesum distributionem constituere. Propterea que per alias Nostras literas sub datum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo septuagesimo septimo quinto idus julii pontificatus Nostri anno tertio, easdem parœcias, et ecclesias prævia ab Ariminensi diœcesi dismembratione ecclesiæ Cæsenatensi cui nimis angusta parebat diœcesis addiximus.

Exponitur ratio qua movetur pontifex, ut novam decernat dismembrationem.

§. 3. Verum cum Nos, cui in civitate Cæsenæ dies natalis primum illuxit minime lateat, quod in Ravennatensi diœcesi quatuor extant parœciæ plurium itidem passuum millibus a Ravenna distantes, Cæsenæ tamen ita quoque proximæ, ut earum remotior septem millibus passuum dumtaxat ab ea sit dissita, aliæ vero tres propinquiores sint, ideo Nos qui commendatione quadam naturæ nedum ad civitatis, sed etiam ad illius ecclesiæ episcopalis decorem amplificandum gratitudinis gratia sumus invitati Cæsenatensem ecclesiam, cujus diœcesis neque modo porrectos fines habet earumdem quatuor parochialium ecclesiarum additione augere exoptamus, firmam spem foventes, et

fiduciam illorum locorum incolis, ex hoc non exigua obventura spiritualia subsidia.

Descriptio locorum dismembratorum, et respective assignatorum.

§. 4. Nos igitur Ravennatensi metropolitana sede pastoris modo solatio destituta, antequam a Nobis novus ordinetur archiepiscopus, qui regimini adeo insignis ecclesiæ præsideat motuproprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine unam sancti Petri plebis Sextinæ in territorio Cæsenatensi inter rivum Dismanum, et flumen Sapin, et alteram sancti Christophori in villa sancti Christophori ejusdem territorii, ac aliam sancti Andreæ in villa ejusdem sancti Andreæ in Bagnolo nuncupat: etiam territorii Cæsenatensis, et reliquam sanctæ Mariæ de Nive Novæ nuncupatæ in villa sancta Maria Nova territorii Brictinoriensis parochiales ecclesias, earumque circuitus, et ambitus parochiales per integros eorum limites cum omnibus, et singulis aliis ecclesiis, et oratoriis, conventibus, hospitiis regularium, piisque locis, si quæ infra limites ipsarum parochialium ecclesiarum modo sint, et in futurum existent; nec non ipsarum parochialium ecclesiarum rectores, ac quoscumque presbyteros, et clerum omnem, ac populum infra eosdem limites de præsenti commorantes, et commoraturos, quæ, et qui hactenus archiepiscopo Ravennatensi pro tempore existenti, ejusque ordinariæ jurisdictioni subjectæ, et subjecti, atque de ejus diœcesi fuere ab omni Ravennatensis archiepiscopi jurisdictione, et ab illius diœcesi penitus, et omnino apostolica Nostra auctoritate ipsarum vigore præsentium perpetuo dismembramus, sejungimus, separamus, ac dividimus, nec non a Ravennatensis archiepiscopi superioritate, jurisdictione, potestate, subjectione, visitatione, correctione, ac quibusvis aliis juribus Ravennatensis ecclesiæ, etiam decimas quascumque, et proventus, aliaque jura persolvendi prorsus, et omnino perpetuo pariter eximimus, et liberamus.

Dismembratæ ecclesiæ uniuntur diœcesi Cæsenatensi.

§. 5. Iisque, ut præfertur, dismembratis supraenunciatas quatuor parochiales ecclesias, earumque circuitus, et ambitus per integros ipsarum limites cum omnibus, et singulis aliis ecclesiis, oratoriis, conventibus, hospitiis regularium, piisque locis infra limites ipsarum parochialium ecclesiarum si quæ sint, et in futurum exsterint. Itidemque modernos, et pro tempore existentes earumdem quatuor parochialium ecclesiarum rectores, et quoscumque presbyteros, ac clerum omnem, et populum inibi nunc, et pro tempore degentes Cæsenatensi ecclesiæ, illiusque venerabili fratri Nostro moderno, et pro tempore existenti episcopo Cæsenatensi, et illius ordinariæ jurisdictioni, auctoritati, et potestati, collationi quoque, et visitationi, ac correctioni, nec non quibusvis omnibus, et singulis actibus, qui episcopalis ordinis sunt, et episcopi in sua quisque diœcesi de jure, usu, consuetudine, aut alias quomodolibet agere, ac quibus uti solent, et possunt, nec non etiam cum quibusvis juribus, decimis, et proventibus ex ipsis ecclesiis per archiepiscopum Ravennatensem hactenus percipi solitis etiam perpetuo assignamus, subiicimus, subponimus, ac plenarie concedimus. Ipsisque quatuor parochialium ecclesiarum rectoribus presbyteris, et clericis, incolisque quibuscumque, ut ipsi moderno, et pro tempore existenti episcopo Cæsenatensi tamquam proprio eorum ordinario in omnibus pareant, et obediant etiam præcipimus, et mandamus. E converso vero venerabili fratri Nostro episcopo Cæsenatensi clerum, populumque ejus regimini, et spirituali curæ a Nobis addictum specialiter in Domino commendamus, et summopere exoptamus, ut ipse eo, quo flagrat cleri disciplinæ, et animarum salutis zelo illos peramanter excipiat, et sicut in primaeva sua diœcesi servare solet sibi in fratres, ac filios adsciscat.

Quodlibet juris remedium tollitur, ne literæ apostolicæ plenam consequantur executionem.

§. 6. Præsentes autem literas etiam ex eo, quod quicumque in præmissis interesse habentes, vel habere prætendentes ad id vocati, et auditi non fuerint, seu etiam ex eo, quod Revennatensis ecclesia modo pastoris solatio destituta existens defensore caret de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, seu in jus, vel controversiam revocari, aut adversus illas quodcumque juris, vel facti remedium impetrari posse; nec illas sub quibusvis generalibus derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, si quæ fierent, comprehendi, sed tamquam ad prosperum populorum spirituale regimen in salutem animarum editas, et emanatas semper ab illis excipi, validasque, et efficaces esse, et fore; suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, sicque ab omnibus censeri.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Ita quoque per quoscumque judices ordinarios, et delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum

palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et vice-legatos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum

§. 8. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis de jure quæsito non tollendo, et de unionibus, ac dismembrationibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac de præstando consensu in similibus unionibus, et dismembrationibus, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac etiam in universalibus, et provincialibus conciliis æditis generalibus, et specialibus constitutionibus, ecclesiæque Ravennatensis privilegiis; indultis quoque, et literis apostolicis *illi*, ejusque archiepiscopo, et capitulo, et canonicis, ac civitati Ravennatensi etiam specifica, et expressa, atque individua mentione dignis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, et irritantibus, ac aliis decretis in genere, vel in specie etiamsi motu simili, et consistorialiter in contrarium præmissorum forsan concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, et expressa ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia quævis exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores, formas, et clausulas præsentibus pro plene et sufficienter expressis, ac insertis habentes, *illis* alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat latissime, ac plenissime, atque specialiter, et expresse auctoritatis Nostræ plenitudine harum quoque serie derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 9. Volumus autem quod earumdem præsentium transumptis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides habeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ dismembrationis, sejunctionis, separationis, divisionis, exemptionis, liberationis, assignationis, subjectionis, suppositionis, concessionis, præcepti, mandati, decreti, atque derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo primo, quarto nonas januarii pontificatus Nostri anno sexto.

CCXCVI.

Confirmatio erectionis confraternitatis sanctissimi Sacramenti loci Ponti Comensis diœcesis

Dat. die 5 januarii 1781 Anno VII.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Exponitur quæ fuerit confraternitatis erectio.

§. 1. Expositum Nobis nuper fuit, quod alias in parochiali ecclesia sancti Mauritii loci Ponti territorii de Medio Vallinæ Comensis diœcesis una pia, et devota Christifidelium confraternitas sub titulo ssmi Eucharistiæ sacramenti usque ab anno 1615 a bonæ memoriæ Philippo, dum viveret, episcopo Comensi auctoritate ordinaria erecta fuit, prout in patentibus ejusdem Philippi episcopi literis, quarum tenor est qui sequitur, videlicet = Philippus Dei gratia, et apostolicæ Sedis episcopus Comensis, et comes etc.

Tenor literarum patentalium episcopi Comensis, indulgentium erectionem ipsius sodalitii.

§. 2. Ad perpetuam rei memoriam. Æquum, et rationi consonum justa, et honesta potentibus gratum præstare assensum in iis præsertim per quæ fidelium pietas, et devotio augeatur, et ad charitatis opera exercenda homines inducuntur. Cum itaque dilecti in Christo curatus, et homines loci Ponti territorii de Medio Vallinæ Nostræ Comensis, et dominii temporalis illustrissimorum dominorum rhetorum precibus super hoc porrectis humiliter supplicarint, ut pro divini cultus incremento, ac sanctissimi, et augustissimi Eucharistiæ Sacramenti majori veneratione, et honore, animarumque salute, ac Christifidelium in pietatis christianæ augumento unam sub ejusdem venera-

bilis Sacramenti invocatione, et tutela singulari, confraternitatem, et scholam in ecclesia sancti Mauritii parochiali dicti loci Ponti erigere, et instituere vellent. Nos pium, adeoque sanctum desiderium pro Nostra pastorali sollicitudine amplectentes, auctoritate Nostra ordinaria, et omni meliori modo, via, jure, et forma, quibus melius possumus, his Nostris literis perpetuis temporibus valituris, scholam, seu confraternitatem ecclesiasticam scholarium ssmi corporis Christi, quæ sub regulis, institutis, atque ordinationibus jam præscriptis, sive in futurum per Nos præscribendis, et a Nostris successoribus episcopis Comensibus in Domino regatur, et gubernetur, ad omnipotentis Dei laudem, gloriam, honorem, et spiritualem Christifidelium profectum in ecclesia prædicta sancti Mauritii parochiali Ponti ad altare majus erigimus, instituimus, et creamus cum facultate eligendi priorem, sub-priorem, thesaurarium, et alios officiales: nec non et eidem scholæ, seu confraternitati omnia, et quæcumque bona, terras, domos, possessiones, redditus, proventus, et quæcumque alia bona, quæ ipsi scholæ, seu confraternitati per quoscumque ligari, donari, tradi, assignari, et concedi, dari, relinqui, aut vendi, et quæ per priorem, et scholares dictæ scholæ, seu confraternitatis pro tempore existentes, cujus nomine acquiri contigerit, per eosdem priorem, et confratres, seu deputatos ab eis possidenda, administranda, et in dictæ scholæ, seu confraternitatis, usus, et utilitatem convertenda damus, concedimus, applicamus, et appropriamus, quod omnium redditurum, successionum, eleemosynarum, donationum, et oblationum capax sit, et esse censeatur, ac omnibus indulgentiis, gratiis, privilegiis, immunitatibus, et prærogativis, aliisque quibuscumque similibus scholis sanctissimi Sacramenti hujus Nostræ diœcesis per sanctam Sedem apostolicam, et per Nos concessis, et in futurum concedendis gaudeat, potiatur, et fruatur volumus, atque decernimus hac conditione, ut Nobis, et successoribus Nostris pro tempore existentibus semper subjecta remaneat, ac rationem administrationis omnium oblationum, seu eleemosynarum dicti confratres singulo anno Nobis, et a Nobis deputandis reddere teneantur. In quorum fidem præsentes Nostras literas institutionis, erectionis, ac decreti episcopali manu signatas, et per cancellarium episcopalem subscriptas, sigilloque nostro munitas expediri jussimus. Datum, et actum Comi in ædibus Nostris episcopalibus die tertia mensis julii MDCXV.

Gig. Philippus episcopus Comensis.

Locus ✠ Sigilli.

Subscrip. Bartholomaeus Mainonus secretarius, et notarius apostolicus.

Literæ episcopi apostolica confirmantur auctoritate.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, ad augendam pietatem Christifidelium ejusdem loci summopere conduceret, si erectionem, seu institutionem dictæ confraternitatis, ut præfertur, factam apostolica auctoritate confirmare dignaremur. Nos supplicationibus desuper Nobis humiliter porrectis inclinati, præinsertas patentes literas, et in eis contenta quæcumque auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas, et in eis contenta quæcumque semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die quinta januarii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno sexto.

Dat. die 30 januarii 1781 Anno VI

CCXCVII.

Confirmatio translationis confraternitatis Domini Nostri Jesu Christi = dos Afflictos = et beatæ Mariæ de Rosario civitatis Lisbonensis ad ecclesiam sancti Joannis de Praca ejusdem civitatis.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii officiales, et confratres confraternitatis sub titulo Domini Nostri Jesu Christi dos Afflictos nuncupatæ, et B. M. V. de Rosario civitatis Lisbonensis, quod eorum confraternitas, quæ dudum in parochiali ecclesia sancti Petri de Alfama dictæ civitatis canonice erecta existit, postmodum ex eo, quod dicta parochialis ecclesia occasione terræmotus eversionem subjit, ad ecclesiam similiter parochialem sancti Joannis de Praca ejusdem civitatis, in qua ad præsens existit, etiam canonice translata fuit. Hac itaque translatione, et institutione secuta, iidem exponentes altare, seu cappellam in secundo dicta ecclesia decenter erigi curarunt, atque in ea, ordinarii accedente licentia, missas, ac divina officia celebrare, aliaque christianæ pietatis opera exercere, cum omnimoda subordinatione tunc, et pro tempore existenti parocho ecclesiæ secundodictæ hujusmodi ultro se obligarunt, prout in literis super obligatione hujusmodi confectis, et a tunc existente vicario generali patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis recognitis latius continetur; quarum quidem literarum tenor est, qui sequitur, videlicet.

D. Antonio Bonifazio Coelho arcivescovo di Lacedemonia ec.

Tenor literarum datarum a vicario generali patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis, super obligatione suscepta a parocho ecclesiæ s. Joannis a Praca.

§. 2. A tutti quelli, che la presente provisione vedranno salute, e pace per sempre nel Signore. Facciamo noto, che il giudice, e confratri della confraternita del Signor Gesù degli Afflitti della parrocchia di s. Pietro de Alfama rappresentarono a sua eminenza, ch' eglino si stabilirono nella parrocchia di s. Giovanni da Praca, ove presentemente esistono, e siccome in virtù dell' approvazione del loro compromesso sono soggetti alla protezione di sua eminenza, lo supplicavano, che gli facesse sottoscrivere l' atto nella camera patriarcale di soggezione alla detta parrocchia di s. Giovanni da Praca, essendo pronti a sottoscriverlo, volendo continuare con il culto al detto Signore Gesù per loro divozione, edificando la sua cappella nella nuova chiesa parrocchiale di s. Giovanni da Praca, facendo istanza in fine della loro supplica all' eminenza sua ordinasse spedirglisi la provisione; ed essendosi considerata dal detto signore la loro petizione, mi commise con suo decreto; e per mezzo del nostro ordinammo, che sottoscrivendosi nella camera l' atto di soggezione, si spedisse la provisione, al che immediatamente soddisfecero li supplicanti, sottoscrivendo nella camera patriarcale l' atto, in cui si obbligarono, e soggettarono a detta parrocchia di s. Giovanni da Praca, ed al parroco di quella, e che la detta confraternita, ed il suo compromesso sarebbe soggetta al detto signore, al quale effetto si spedì la presente, in virtù della quale acconsentiamo di soggettare la detta confraternita alla nuova parrocchia alias alla parrocchia di s. Giovanni da Praca, ed affinchè sempre ciò apparisca si registri nella camera. Dato in Lisbona 7 novembre 1770.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, exponentes prædicti quo præinsertæ literæ firmius subsistant, et serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desiderent. Nos dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati: translationem memoratæ confraternitatis, ejusque novam institutionem in prædicta ecclesia sancti Joannis de Praca dictæ civitatis Lisbonensis canonice, ut præfertur, factam, nec non præinsertas obligationes, prædictas literas, auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus. — Confirmatio apostolica literarum prædictarum.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas, et in eis contenta quæcumque semper firmas, validas, et effi- — Clausula sublata, et decretum irritans.

caces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, dictæque confraternitati, ejusque nunc, et pro tempore existentibus confratribus in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; ita ut desuper a quoquam nullo unquam tempore ex quavis causa, colore, vel prætextu quomodolibet molestari, seu perturbari valeant; sicque in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et apostolicæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dictæ confraternitatis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die trigesima januarii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno sexto.

PIUS VI.

ANNO SEPTIMO

CCXCVIII.

Dat. die 20 februarii 1781. Anno VII.

Statuitur, ut officia provinciæ sancti Antonii de Brasile ordinis minorum sancti Francisci de observantia reformatorum in posterum concedantur per alternativam nationum, quæ illam constituunt.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Pastoralis officii Nobis licet immerito divina dispensatione commissi curam gerere satagentes, ea, quæ ad æqualitatem, pacem, tranquillitatemque inter personas præsertim divinis obsequiis sub suavi religionis jugo mancipatas firmandam, conservandamque provide, ac prudenter disposita, et statuta esse noscuntur apostolicæ Nostræ auctoritatis munimine, dum id a Nobis petitur, libenti animo roboramus.

Exponitur status controversiarum subortarum super distributione officiorum

§. 2. Nuper siquidem pro parte dilectorum filiorum fratrum ordinis minorum sancti Francisci de observantia reformatorum nuncupatorum provinciæ sancti Antonii in Brasiliis expositum fuit, quod provincia prædicta ex tribus nationibus, seu filiationibus constat, scilicet ex filiis status Bahiensis, ex filiis status Pernabucensis in Brasiliis, et ex filiis regni Portugalliæ in Europa. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, filii, seu nationales Europei ab anno millesimo septingentesimo decimo nono ad hæc usque tempora, ut plurimum dignitates, ac officia provinciæ prædictæ obtinuerint, ac ex inæqualitate hujusmodi cum cæteroquin etiam in aliis duabus nationibus, seu filiationibus status nempe Bahiensis, et status Pernabucensis plures reperiantur fratres tum ob morum integritatem, ac religionis zelum, cum etiam ob ingenii præstantiam summopere commendabiles jurgia, ac dissentiones quamplurimæ in eadem provincia cum animarum Christifidelium, et regularis disciplinæ dispendio, ac bonorum omnium scandalo exortæ sint.

Tenor decretorum latorum super modo procedendi in distributione officiorum.

§. 3. Hinc est, quod Nos, quam dissidia hujusmodi, inter regulares præsertim personas perniciosa sint, quamque etiam illarum progressum in via Domini impediant, probe noscentes, ac paci, tranquillitatique ejusdem provinciæ quantum cum Domino possumus consulere, ipsosque exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et illorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratias absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, motu proprio, ac ex certa scientia, maturaque deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine in futuris electionibus superiorum, aliorumque officialium dictæ provinciæ statuimus, ac ordinamus.

De electione provincialis, custodis, et definitorum.

§. 4. 1.° Quod in proximo capitulo celebrando eligatur provincialis cum uno definitore ex filiatione Bahiensium: custos cum alio definitore ex filiatione Pernabucentium: et alii duo definitores ex filiatione Europeorum, de qua provincialis triennium solvit. In secundo capitulo eligatur provincialis cum uno definitore ex filiatione, de qua custos in primo: custos cum alio definitore ex filiatione, de qua duo definitores fuerunt: et duo definitores ex filiatione, de qua provincialis immediatus; et sic in posterum orbiculariter observetur, ita taliter, ut semper provincialis cum uno definitore eligatur ex illa fi-

liatione, quæ in duobus capitulis præcedentibus provincialem non habuit, ne forte aliquis ex-provincialis ante sexennium reeligatur; ut cautum est in constitutionibus apostolicis, statutisque ordinis et provinciæ (1). Et custos cum alio definitore eligatur ex illa filiatione, quæ in capitulo immediate subsequenti provincialem habitura est: et duo definitores eligantur ex alia filiatione, quæ superest, et ex qua fuit provincialis, qui triennium solvit.

De electione visitatoris generalis.

§. 5. 2.° Quod visitator generalis, et præses capituli, qui a ministro generali ordinis eligi, et nominari debet, et per concessionem Innocentii pp. XI. huic provinciæ factam, non ex alia, sed ex eadem met provincia nominandus est, assumatur ex filiatione, ex qua duo definitores supradicti ad mensam definitorialem assumpti fuerunt. Propter quod illi tres religiosi, qui in forma dicti Brevis, et statuti (2) per ministrum provincialem cum suo definitorio ad ministrum generalem proponi debent, sint ex præallegata filiatione, servato in aliis, et ob deficientiam, vel mortem hujusmodi visitatoris generalis, quod per statuta (3) provinciæ servari debet, et ab illis optime cautum est.

De modo procedendi si electi decedant, vel officium dimittant ante finitum triennium.

§. 6. 3.° Quod si provincialis e vivis decedat, vel officium dimittat ante finitum triennium, eligatur vicarius provincialis a definitorio juxta constitutiones generales ordinis, et municipales provinciæ ex eadem filiatione provincialis defuncti, seu dimittentis, ut triennium incœptum, et non ultra, compleatur: et hoc idem de custode, si fortasse moriatur, observari debeat. Et decedente aliquo ex definitoribus actualibus, subrogetur frater ex-provincialis ejusdem filiationis defuncti, si existat, et illo non existente, ex-definitor, vel lector antiquiores ex eadem filiatione, at iste in defectu illius; ut vota, seu suffragia vocalium mensæ definitorialis in capitulo electorum in singulis tribus filiationibus semper æqualia serventur.

De æqualitate vocalium servanda.

§. 7. 4.° Quod hæc æqualitas vocalium servanda pro tribus filiationibus in mensa definitoriali, omnino observetur in vocalibus ad capitulum provinciale. Ideo guardianiæ æquali distributione per dictas tres filiationes partiantur. Quod ut integre consequatur, ratione disparitatis conventuum, qui in dicta provincia sunt tantummodo tresdecim, necesse est, ut hospitium Dominæ nostræ de Boaviagem elevetur in conventum, attenta ad hoc illius actuali capacitate; et dum non elevatur, superior illius sit per electionem, sicut guardianus, electus, et habeat votum in capitulis provincialibus. Quo posito, æquali numero vocalium in capitulo, sicut in definitorio, omnes tres filiationes gaudebunt: et ne conventus principaliores semper uni, et minus principales semper alteri ex tribus filiationibus conferantur, sequenti ordine distribuantur. Filiationi provincialis dentur conventus sancti Francisci de Bahia = sancti Francisci de Sergipe do Conde = sancti Antonii de Iguarassù = Dominæ nostræ Angelorum do Rio de s. Francisco = et hospitium Dominæ nostræ de Boaviagem. = Filiationi custodis dentur conventus Dominæ nostræ a Navibus de Olinda = sancti Francisci de Paraiba = sancti Francisci de Serinhaem = sanctæ Mariæ Magdalenæ das Alagoas = et sancti Antonii do Cayrù = Et filiationi duorum definitorum dentur conventus sancti Antonii do Recife = sancti Antonii da Ipojuca = Boni Jesu de Sergipe del Rey = et sancti Antonii de Paraguassù. Quæ quidem distributio, et æqualitas vocalium, et conventuum in infra scriptis clare dignoscitur.

Distributio, et æqualitas vocalium, et conventuum.

FILIATIONES

Prima

1 Provincialis
2 Definitor
3 Conventus Bahia
4 Sergipe do Conde
5 Rio de s. Francisco
6 Iguarassù
7 Hospicio

Secunda

1 Custos
2 Definitor
3 Conventus-Olinda
4 Paraiba
5 Serinhaem
6 Alagoas
7 Cayrù

---

(1) *Stat. Provinc. cap.* 33. *num.* 1, *et cap.* 46 *num.* 2.
(2) *Stat. provinc. cap.* 33 *num.* 11, *et cap.* 37 *num.* 1.
(3) *Ibid. num.* 5.

Tertia

1 Visitator generalis, et præsidens capit.
2 Definitor
3 Definitor
4 Conventus-do Recife
5 Ipojuca
6 Sergipe del Rey
7 Paraguassù

De electione, et munere procuratoris provinciæ.

§. 9. 5.° Quod procuratores provinciæ in capitulo, et congregatione intermedia electi, et destinati ad negotia conventuum pertractanda, quæ vel in curia regali Ulyssipponensi, vel in civitatibus Bahiensi, et Pernabucensi occurrere possunt, sint tantummodo tres, prout in præsenti. At eorum electio, et suorum sociorum nominatio fiat cum respectu ad tres memoratas filiationes; ita ut procurator partitionis Bahiensis sit ex filiatione, de qua provincialis, ejusque socius ex filiatione, de qua custos. Procurator curiæ Ulyssipponensis sit ex filiatione custodis, et ejus socius ex filiatione visitatoris generalis. Et procurator partitionis Pernabucensis sit ex filiatione visitatoris generalis, sociusque illius ex filiatione provincialis: quin aliquis istorum procuratorum ultra triennium conservetur, nec illorum ternarius numerus quocumque prætextu alicubi in futurum augeatur.

De lectoribus artium instituendis.

§. 10. 6.° Quod de sexennio in sexennium instituantur tres lectores artium respective ad tres filiationes; ita ut quælibet filiatio in quolibet sexennio unum habeat artium lectorem. Idemque observetur circa lectores theologiæ speculativæ, et moralis, ut prædictæ tres filiationes in omnibus serventur æquales: consummatoque philosophico curriculo, procedatur ad oppositiones, de more solito; quæ quidem oppositiones celebrabuntur in conventu s. Francisci de Bahia, et non alibi, et intra semestre visitatoris generalis, per quem in suis primis literis encyclicis convocabuntur fratres omnes, qui ad hoc in unaquaque filiatione apti, et habiles inventi fuerint: et si forte contingat, quod aliqua filiatio nullum habeat idoneum oppositorem, qui tali prævia oppositione judicetur capax cujuscumque lectoratus, occupet tunc ipsam lecturam aliquis ex-lector ex ipsamet filiatione. Quod etiam observari debet in morte, vel deficientia alicujus ex similibus lectoribus: quorum omnium electio, et nominatio ita fiet, ut semper digniores minus idoneis præferantur, licet isti illos et ætate, et habitus receptione præcedant.

De præmio lectoribus tribuendo.

§. 11. 7.° Quod, ut similibus lectoribus etiam in hac vita proprium respondeat præmium, decernatur lectores illos, qui per novem annos theologiæ tantummodo vacaverint, implendo lectiones, et conclusiones de more solito in provincia, frui debere prærogativis, gratiis, et exemptionibus, quæ per moderniora acta ejusdem provinciæ concessæ reperiuntur lectoribus per idem novennium theologiæ, et philosophiæ insimul incumbentibus. Decernatur etiam, iisdem gratiis, prærogativis, privilegiis, et exemptionibus, de quibus loquitur statutum municipale (1) erga lectores per sex annos philosophiam, et per totidem theologiam legentes, frui etiam debere lectores illos, qui per eosdem duodecim annos, vel solummodo theologiam, vel insimul philosophiam per sex, vel per tres annos legerint, impletis lectionibus, et conclusionibus solitis.

De numero studentium philosophiæ.

§. 12. 8.° Quod numerus studentium philosophiæ sit æqualis pro quolibet lectore, et filiatione: at in casu deficientiæ studentium in aliqua ex filiationibus suppleatur ex alia, servata, quoad fieri possit, in omnibus æqualitate desiderata. Quod, ut facilius in hoc puncto consequatur, admittantur philosophiæ adhuc recentes professi, non obstante statuto prohibente (2) (quod multoties dispensatum est) ne ante sexennium, postquam habitum receperunt, huic studio applicentur. Expleto curriculo theologico, instituantur oppositores futuri, vulgari nomine, *passantes*, omnes illi, qui per attestationem suorum lectorum idonei informentur. Et lectores artium ad doctrinam Scoticam sequendam, et explicandam non sint adstricti, ut in statutis (3) provinciæ reperitur, imo eis sit liberum docere, et defendere systema illud, et doctrinam, quæ eis magis utilis, et proficua in Domino videatur. Conventusque ad studia philosophiæ, et theologiæ destinati, sint conventus Bahiæ, Olindæ, et Recifi, et ita per gyrum, et turnum tribus filiationibus conferantur, ut nunquam in eodem conventu legant successive lectores ex eadem filiatione.

De numero religiosorum provinciæ servando.

§. 13. 9.° Quod numerus religiosorum provinciæ reducatur ad numerum

---

(1) *Stat. prov. cap.* 16 *num.* 6.
(2) *Stat. Prov. cap.* 17. *num.* 2.
(3) *Stat. Prov. cap.* 15. *num.* 5.

tercentorum, et nonaginta novem, scilicet, centum et tresdecim clerici, et viginti laici pro qualibet filiatione, ut in omnibus servetur æqualitas: et quia nunc temporis religiosi alicujus filiationis non adæquant numerum religiosorum ex alia, ministri provinciales non recipiant ad habitum, vel ingressum religionis aliquem ex illa natione, cujus numerus excedat; sed ex illa admittant novitios, quæ in tali numero inferior inveniatur, donec ad æqualitatem, et numerum præscriptum reducantur religiosi, tam clerici, quam laici cujuscumque filiationis. Completoque numero æquali religiosorum dictarum filiationum, tunc in casu obitus, vel deficientiæ alicujus religiosi, assumant provinciales, ad habitum regularem alium, qui sit de eodem statu, et natione, de qua erat religiosus, qui obiit, vel defecit, ad hoc ut successivis temporibus nunquam interrumpatur, imo observetur hæc perfecta æqualitas: et quatenus contigere potest, ut aliquis natus extra territorium Bahiense, et Pernabucense velit, annuente Domino, hanc religionem ingredi, et provinciam quærere, quod illi negandum non est, necesse est, ut alicui ex tribus filiationibus associetur. Ideo qui nati fuerint in locis decurrentibus de territorio Bahiensi ad partes Austri, Minas, Mediterraneique etc., pertineant ad filiationem Bahiensium: qui de territorio Pernabucensi usque ad lineam æquinotialem ad Aquilonem originem duxerint, pertineant ad filiationem Pernabucensium: et qui in regno Portugalliæ, insulisque Europeis ortum habuerint, pertineant ad filiationem Europeorum.

De distributione officiorum minorum.

§. 14. 10. et ultimo. Quod distribuantur cum eadem desiderata æqualitate reliqua officia minora provinciæ; ita ut nullus in illis ultra triennium conservetur, sicut in majoribus officiis. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis Nostræ, aliisque arbitrio Nostro etiam suspensionis ab officiis imponendis pœnis omnibus, et singulis superioribus, fratribus, ac in capitulis provincialibus vocem habentibus, ut omnia prædicta capitula futuris perpetuis temporibus adimpleant, ac ea adimpleri sollicite curent, ac studeant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 15. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 16. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis, et provinciæ prædictæ etiam juramento, confirmatione apostolica roboratis statutis, et consuetudinibus,; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque; et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima februarii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCXCIX.

Dat. die 20 februarii 1781 Anno VII.

Reductio onerum missarum pro hospitio Convalescentium venerabilis servi Dei Angeli Paoli de urbe.

Dilecto filio Nostro Guillelmo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinali Pallotta nuncupato.

Pius PP. VI.

Dilecte fili Noster salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum porrectarum pro assequenda reductione.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii deputati hospitii pauperum convalescentium urbis venera-

bilis servi Dei Angeli Paoli nuncupati, quod alias bonæ memoriæ Nicolas Giobbe in suo ultimo testamento instituta sibi in hæredem usufructuariam totius sui patrimonii Angela Albuzi ejus, dum vixit, uxore, ad illius proprietatem memoratum hospitium pauperum convalescentium vocavit, ut illuc valetudinarii, ac convalescentes majori etiam charitate in posterum alerentur, adjecto tamen onere eidem hospitio trium missarum quotidianarum manualium defuncta dicta Angela Albuzi sua uxore, sicque consolidato usufructu cum proprietate suæ hæreditatis. Cum autem sicut eidem expositio subjungebat, licet memorata Angela hæres usufructuaria juxta præscriptam ei in dicto testamento legem pretium rerum mobilium, tabularum pictarum, aliorumque similium in loca montium ad patrimonii prædicti augumentum investire teneretur, nihilominus ea distraxit, alienavitque, ex quo factum est, ut, cum patrimonium Giobbe, jam defuncta memorata Angela, vix sufficiens ad adimplenda onera trium dictarum missarum reperiatur, nullum compendium ex hæreditate hujusmodi in pauperum convalescentium solatium ad hospitium prædictum, pro ut fuerat mens testatoris, deveniat; Nobis propterea humiliter exponentes prædicti supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, audito prius tui, qui apud Nos, et apostolicam Sedem ejusdem hospitii protector existis, consilio, circumspectioni tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut constito tibi de narratis, prius quodcumque onerum prædictarum missarum, quoad tempus præteritum inadimplementum eidem hospitio auctoritate Nostra apostolica remittes, relaxes, et condones; ut insuper onera trium missarum prædictarum ad unam missam quotidianam manualem, cum onere dumtaxat etiam trium missarum in die anniversarii obitus dicti Nicolai Giobbe auctoritate, et tenore prædictis redigas, ac reducas.

Omnibus in contrarium facientibus derogatur.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus apostolicis, nec non pii testatoris etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima februarii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCC.

Dat. die 20 februarii 1781. Anno VII.

Ad instantiam procuratorum linguæ provinciæ hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani derogatur confirmationi capituli generalis fratrum militum prædicti hospitalis nuper habiti super celebratione capitulorum provincialium.

Dilecto filio magno magistro hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani.

Pius PP. VI.

Dilecte fili salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii procuratores linguæ provinciæ istius hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, quod in postremo capitulo generali alias annis nempe MDCCLXXVI., et MDCCLXXVII. in conventu dicti hospitalis habito, inter cætera statuta, seu stabilimenta, ac ordinationes capitulares auctoritate apostolica per Nostras literas die xx. julii anni MDCCLXXIX. sub plumbo datas confirmata sub titulo sexto capituli in ordinatione decima octava cautum, præscriptumque reperitur, ut in omnibus prioratibus septem linguarum dicti hospitalis capitula provincialia, a secunda dominica mensis junii, usque ad diem festum sancti Joannis Baptistæ patroni ejusdem hospitalis in posterum celebrentur. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, quoad prioratum sancti Gilles ea anni tempestate assemblea capituli provincialis haberi nequeat, tum ob nimium singulorum hoc capitulum constituentium incommo-

dum, qui in ferventissimo anni æstu iter facere deberent; tum etiam quia unusquisque ipsorum ob malignum civitatis aerem tempore æstivo grave sanitatis periculum obiret; tum demum quia cum junius sit mensis messis, in quo multi titulares, administrantes per se ipsos eorum respectivas præceptorias, seu commendas dicti hospitalis, ac alii præesse, ac super earumdem fructibus, ac redditibus invigilare debent, Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, tibi, eisdem exponentibus, ut quoad prædictum dumtaxat prioratum sancti Gilles in assembleæ capituli provincialis dicti prioratus sancti Gilles convocationibus id, quod ante memoratum proximum capitulum generale, juxta ordinationem decimam septimam tituli sexti capituli sancitam in antecedenti capitulo generali anno MDCXXXI. habito, adhibebatur, auctoritate Nostra apostolica concedendi, et indulgendi plenam, et amplam facultatem eadem auctoritate tenore præsentium tribuimus, et impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non quoad prioratum sancti Gilles prædictum dicta ordinatione decima octava tituli sexti capituli, aliisque dicti hospitalis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis, ac ordinationibus capitularibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima februarii millesimo septingentesimo septuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCI.

Dat die 1 martii 1781 Anno VII.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui visitaverint ecclesiam archiconfraternitatis = *della Morte* = nuncupatæ de urbe.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor concessionis, et designatio operum præstandorum pro consecutione indulgentiæ.

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti omnibus, et singulis Christifidelibus utriusque sexus vere pœnitentibus, et confessis, seu firmum confitendi propositum habentibus, qui ecclesiam archiconfraternitatis de Oratione, alias *della Morte* nuncupatæ de urbe devote visitaverint, inibique juxta eorum devotionem pias preces ad Deum effuderint, quoties id fecerint indulgentiam plenariam omnium, et singulorum peccatorum suorum veniam, et remissionem apostolica auctoritate perpetuo concedimus, et impertimur, ipsisque, ut quilibet eorum indulgentiam, et peccatorum remissionem hujusmodi animabus purgatorii per modum suffragii applicare possit, etiam perpetuo concedimus, et indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die 1. martii MDCCLXXXI. pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 8 martii 1781 Anno VII.

CCCII.

Confirmatur juspatronatus regis fidelissimi, et infantis Portugalliæ pro tempore existentis nominandi, et præsentandi ad quædam beneficia.

Pius episcopus

Servus servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Præclara devotionis sinceritas, et eximia fidei constantia, quibus personæ regia potestate præditæ in Nostro, et apostolicæ Sedis conspectu, de qua continuo, ut obedientiæ filii benemereri non cessant fulgere noscuntur, Nos supra modum invitant, suaviterque alliciunt, ut earum votis, et petitionibus, quæ regiorum jurium conservationi collimare conspicimus gaudenter annuamus, eaque favoribus opportunis libentissime prosequamur.

Exponitur status ultimus jurispatronatus, cujus reintegratio efflagitatur.

§. 2. Sane pro parte charissimi in Christo filii Nostri Petri Portugalliæ, et Algarbiorum regis fidelissimi Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum ad ipsum Petrum regem uti administratorem status, et domus dilectissimi in Christo filii dicti regni infantis ex regio indulto Portugalliæ regni infantibus pro tempore existentibus concesso jus præsentandi ad unam de Pavos, et alteram de Bucellas Lisbonensis, nec non ad reliquam de Castro Daire respective locorum Lamacensis respective diœcesum parochiales ecclesias prioratus respective nuncupatas pro tempore vacantes, quæ sicut accepimus de jurepatronatus dicti Petri regis, et pro tempore existentis Portugalliæ, et Algarbiorum regis fidelissimi ex fundatione, vel dotatione existunt, spectet, et pertineat; cumque licet ob id eidem regio infanti jus alterum præsentandi ad perpetua simplicia, et personalem residentiam non requirentia beneficia ecclesiastica in dictis parochialibus ecclesiis respective fundata spectare, et pertinere dignoscatur. Nihilominus propter tacitam, et successivam dissimulationem prædictorum administratorum status, et domus hujusmodi, et reddituum beneficiorum prædictorum tenuitate de præterito præsumendam parochialium ecclesiarum prædictarum respective rectores in quasi possessione præsentandi ad dicta beneficia pro tempore vacantia permanserunt non alio quam parochialium ecclesiarum prædictarum titulo suffulti, cujus quidem vigore nulla illis facultas, nullumque jus ad hujusmodi præsentationes faciendas attribuitur, quin ejus prædictum argui possit ex dicta quasi possessione precaria, et facultativa de ejus natura præcipue adversus regios patronatus revocabili: quodque ad præsens intollerabile esset dum beneficiorum prædictorum fructus, redditus, et proventus valde adaucti reperiuntur; proptereaque præsentationes hujusmodi a dictis parochialium ecclesiarum rectoribus, ut præfertur, faciendæ regiam minuerent auctoritatem. Quamobrem dictis parochialibus ecclesiis modo extra Romanam curiam vacantibus idem Petrus rex fidelissimus, qui ob suos puros, et religiosos, quos semper in corde habuit sensus tantum si in rebus ecclesiasticis apostolica auctoritas accedat operari intendit. Quare pro parte ipsius Petri regis Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ejus justis desideriis favorabiliter annuere de benignitate apostolica dignaremur.

Reintegratio jurispatronatus favore regis, et infantis.

§. 3. Nos igitur attendentes peculiarem ejusdem Petri regis in hanc apostolicam Sedem pietatem, et reverentiam, eumdemque Petrum regem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, illius votis, et supplicationibus inclinati præsentationes ad dictas parochiales ecclesias, ut præfertur, vacantes, et earum quamlibet cum expressa reservatione dicti juris præsentandi ad eadem beneficia in parochialibus ecclesiis prædictis, ut præfertur, fundata per eum faciendas apostolica auctoritate tenore præsentium specialiter, et perpetuo approbamus. Ac dictum jus præsentandi ad eadem beneficia simplicia dictarum parochialium ecclesiarum pro tempore respective existentibus rectoribus minus competere, sed præsentationes ad dictas parochiales ecclesias ab eodem rege fidelissimo uti administratore prædicto, et ad Portugalliæ regni infantibus pro tempore existentibus faciendas semper cum expressa, et valida reservatione jurispatronatus ad dicta beneficia simplicia in eisdem parochialibus ecclesiis, ut præfertur, fundata factas intelligi debere eadem apostolica auctoritate ipsarum tenore præsentium etiam perpetuo declaramus.

Clausulæ salutares, pro plena literarum executione.

§. 4. Nec non easdem præsentes semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere,

ac ab omnibus, et singulis ad quos nunc spectat, et pro tempore spectabit in futurum firmiter, et inviolabiliter observari debere, ac nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, seu invaliditatis vitio, vel intentionis Nostræ, aut quovis alio quantumvis magno substantiali, substantialissimo, inexcogitato, inexcogitabili, ac specialem, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu, aut ex quocumque alio capite a jure, vel facto, aut statuto, vel etiam in corpore juris clausa occasione, aliave causa etiam quantumvis justa, rationabili, juridica, legitima, pia, privilegiata etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate Nostra, aut aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari non posset notari, impugnari, invalidari, in jus vel controversiam revocari aut ad viam, et terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aut aliud quodcumque juris facti, gratiæ, aut justitiæ remedium impetrari, seu quomodolibet etiam motu proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine concesso, et impetrato, aut emanato quempiam uti seu se juvari in judicio, vel extra illud posse, neque easdem præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, supplicationibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus, etiam per Nos, et successores Nostros Romanos pontifices pro tempore existentes, ac Sedem eamdem etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter ex quibuslibet earum, et sub quibusvis verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiamsi in eis de eisdem præsentibus, earumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat pro tempore factis, et faciendis, ac concessis, et concedendis comprehendi, sed semper ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas fore et esse.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vice legatos, dictæque Sedis nuncios, aliosve quoscumque quavis auctoritate, potestate, prærogativa, et privilegio fungentes, ac honore, et præeminentia fulgentes in quocumque judicio, et in quacumque instantia judicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus quibusvis etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis æditis, vel ædendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus pro tempore concessis, et concedendis; quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum idem importans mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quælibet alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, etiam inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, latissime, et plenissime ad præmissorum validissimum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ approbationis, declarationis, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Goritiæ anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo primo, idus martii pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 9. martii 1781 Anno VII.

CCCIII.

Suppressio parochialis ecclesiæ Portalegrensis cum unione, et applicatione bonorum favore monasterii monialium ordinis sancti Joannis Hierosolymitani terræ de Extremos diœcesis Elborensis.

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Venerabili fratri episcopo Portalegrensi salutem et apostolicam benedictionem

Proœmium

§. 1. Exposcit debitum postoralis officii cui disponente Domino præsidemus, ut dum de statu monasteriorum quorumlibet dirigendo studemus de illis quandoque, in quibus prudentes Deo dicatæ, ac Christo filio sub suavi religionis jugo desponsatæ virgines ab hujus sæculi immunes caligine degunt, sedulo cogitemus, ut præsertim ubi redditus hactenus statuti haud sufficere noscuntur, ne earum mentes pro rerum temporalium angustia a cœlestium contemplatione arceantur commoda ac decentior dotatio potissimum cum personarum regali dignitate fulgentium Nostris ad id consona accedunt desideria valeat procurari, atque ut illud facilius subsequi possit ecclesiasticorum beneficiorum curam etiam animarum annexam habentium unionis opem, et medium quantum ex alto conceditur favorabiliter adhibemus, aliaque circa animarum hujusmodi curæ exercitium opportune disponimus prout in Domino conspicimus expedire.

Expositio precum porrectarum a rege Portugalliæ.

§. 2. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte charissimi in Christo filii Nostri Petri Portugalliæ, et Algarbiorum regis fidelissimi petitio continebat quod cum ipse Petrus rex uti magnus prior magni prioratus nuncupati ordinis sancti Joannis Hierosolymitani in Portugalliæ regnis, ad quem uti magnum priorem hujusmodi monasterium monialium prædicti ordinis sancti Joannis Hierosolymitani terræ de Estremos Elborensis diœcesis dependens pertinet, et cujus jurisdictioni subjectum existit divinum cultum promovendi studio flagrans laudabile, et sanctum ejusdem monasterii institutum cum ædificatione, et exemplo a pro tempore existentibus dicti monasterii monialibus perfecte observari curaverit. Cumque observantiam hujusmodi firmam et stabilem reddere summopere cupiat, idcirco provide considerans quod modus ad id cum effectu assequendum magis conducens foret si ita dicto monasterio illius redditus communes statuendo moniales ipsæ ab omni sollicitudine, et cura pro earum particulari, et necessaria substentatione immunes fierent, ut sic facilius ad pias tamen exercitationes intentæ ferventius Domino famulari possint. Quamobrem licet idem Petrus rex aliquos in dicto monasterio statuerit redditus, nihilominus cum illi nondum sufficientes existant; in loco vero de Marvam Portalegrensis diœcesis adsit parochialis ecclesia, quæ sicut accepimus de jurepatronatus dicti regis fidelissimi ex fundatione, vel dotatione existit, quæque certo, quem præsentibus haberi volumus pro expresso modo extra Romanam curiam ad præsens vacat, et ad quam dum illa pro tempore vacat nominatio personæ idoneæ in ea ad nominationem hujusmodi per ordinarium loci, aut alias canonice instituendam ad pro tempore existentem magnum priorem dicti magni prioratus spectat, et pertinet si ipsa parochialis ecclesia, ut infra perpetuo apostolica auctoritate supprimeretur, et extingueretur, illiusque infrascripti fructus, redditus et proventus monasterio prædicto pariter ut infra perpetuo applicarentur, et appropriarentur profecto cum illis quod dicto monasterio deest magna in parte suppleri posset. Quare pro parte ejusdem Petri regis Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus piis ejus votis in præmissis annuere de benignitate apostolica dignaremur.

Tollitur titulus collativus ecclesiæ parochiali.

§. 3. Nos igitur qui sanctimonialium commodo, decentique statui, ut earum spiritus Deo tranquillius vacari possit, quantum cum Domino possumus providere satagimus, quique dudum inter alia voluimus quod parentes beneficia ecclesiastica aliis applicari, et uniri tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum communem æstimationem tam beneficii uniendi, quam illius, cui applicari, et uniri petitur, alioquin applicatio, seu unio non valeret, et in applicationibus, seu unionibus hujusmodi commissio semper fieret ad partes, vocatis quorum interest, idemque servaretur in quibusvis suppressionibus perpetuis dismembrotionibus, et concessionibus, et de quibuscumque fructibus ecclesiasticis eumdem Petrum regem de sua in Deum pietate, cultu, et honore, animarumque in dies perficiendarum zelo plurimum laudantes; nec

non aliarum applicationum eidem monasterio hactenus tamen factarum, si quæ sint, tenores etiam veriores, ac datas, verumque et ultimum dictæ parochialis ecclesiæ vacationis modum, et si ex illo quævis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausa resultet præsentibus pro expressis habentes hujusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tuæ per apostolica scripta mandamus quatenus vocatis, qui fuerint ad id evocandi parochialem ecclesiam prædictam cujus, et illi forsan annexorum fructus redditus, et proventus certi, et incerti, ac infrascriptarum cappellarum quingentorum ducatorum auri de camera secundum communem æstimationem valorem annuum, ut asseritur non excedunt, sive ut præfertur, sive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona seu per liberam cujusvis resignationem de illa extra dictam curiam etiam coram notario publico, et testibus sponte factam, aut constitutionem rec. mem. Joannis pp. XXII. prædecessoris Nostri, quæ incipit « Ecclesiasticis, vel assequntionem alterius beneficii ecclesiastici ordinaria auctoritate collati vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem apostolicam legitime devoluta, dictaque parochialis ecclesia dispositioni apostolicæ specialiter reservata existat, et super ea inter aliquos lis cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa. Illiusque titulum collativum, nomen, denominationem, naturam, et essentiam parochialis ecclesiæ collativæ, ita quod illa ex nunc collativa esse desinat, et de cetero uti talis in titulum collativum quavis auctoritate conferri aut alias de illa, et ad nominationem hujusmodi disponi nullatenus unquam possit, et si illam deinceps conferri, aut impetrari, vel alias de illa quovis modo disponi contigerit collationes, provisiones, impetrationes, et quævis aliæ dispositiones de illa quomodolibet faciendæ nullæ, et invalidæ, nulliusque roboris, vel momenti existant, neminique suffragentur, nec cuiquam coloratum titulum possidendi tribuant de charissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ approbatione auctoritate Nostra perpetuo supprimas, et extinguas.

Bona ecclesiæ suppressæ monialibus applicantur.

§. 4. Illisque sic suppressis, et extinctis omnia, et singula ipsius parochialis ecclesiæ sic per te, ut præfertur, supprimendæ et extinguendæ, nec non cappellarum minime collativarum in ea existentium respective bona, res, proprietates, fructus, redditus, et proventus certos, et incertos, jura, obventiones, et emolumenta universa undecumque, quandocumque, et qualitercumque provenientia, et ad dictam parochialem ecclesiam per te, ut præfertur, supprimendam et extinguendam, et ad ceppellas minime collativas prædictas spectantia, et pertinentia eidem monasterio, ita quod liceat dilectis in Christo filiabus dicti monasterii monialibus nunc, et pro tempore existentibus earum, ac dicti monasterii nomine per se, vel alium, seu alios dictæ parochialis ecclesiæ per te, ut præfertur, supprimendæ, et extinguendæ, ac dictarum cappellarum minime collativarum respective bonorum, rerum, proprietatum, actionum, ac jurium quorumcumque prædictorum veram, realem, actualem, ac corporalem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere; dictaque bona, res, et proprietates hujusmodi locare, dislocare, arrendare, illorumque respective fructus, redditus, proventus, et emolumenta prædicta percipere, exigere, levare, ac supportatis tamen prius per easdem modernas, et pro tempore existentes dicti monasterii moniales, ut infra dictæ parochialis ecclesiæ per te, ut præfertur, supprimendæ, et extinguendæ, nec non cappellarum minime collativarum in ea, ut præfertur, existentes oneribus in ejusdem monasterii monialium nunc, et pro tempore existentium prædictarum necessariam, et particularem substentationem convertere diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, auctoritate Nostra prædicta sine alicujus præjudicio etiam perpetuo applices, et appropries.

Consulitur curæ animarum parochialis ecclesiæ suppressæ.

§. 5. Et ne ob suppressionem, extinctionem, applicationem, et appropriationem per te, ut præfertur, faciendas prædictas cura animarum dilectorum filiorum parochianorum dictæ parochialis ecclesiæ per te, ut præfertur, supprimendæ, et extinguendæ aliquod detrimentum patiatur, sed cura hujusmodi recte, et accurate exerceatur in eadem parochiali ecclesia, ut præfertur, supprimenda, et extinguenda unam vicariam perpetuam pro uno presbytero sæculari idoneo futuro dictæ parochialis ecclesiæ per te, ut præfertur, supprimendæ, et extinguendæ vicario perpetuo cui ipsius parochialis ecclesiæ per te, ut præfertur, supprimendæ, et

extinguendæ animarum parochianorum hujusmodi cura immineat, et apud dictam parochialem ecclesiam per te, ut præfertur, supprimendam, et extinguendam continuo personaliter residere, et propriis, suisque parochianis ecclesiastica sacramenta ministrare, ac omnia, et singula officia, munia, et onera parochialia dictæ parochialis ecclesiæ a te, ut præfertur, supprimendæ, et extinguendæ pro tempore incumbentia subire, et adimplere debeat, et teneatur, ad quam vicariam, ut infra erigendam, seu instituendam et pro hac prima vice, et a primæva illius erectione, et institutione ut infra facienda, et deinceps dum illa pro tempore vacare contigerit nominatio personæ idoneæ ab ordinario loci prius examinandæ, et ad curam animarum hujusmodi exercendam approbandæ, ac in ea ad nominationem hujusmodi per eumdem ordinarium loci, aut alias canonice instituendæ ad prædictum modernum, et pro tempore existentem magnum priorem dicti magni prioratus, prout antea per ipsum ad dictam parochialem ecclesiam per te, ut præfertur, supprimendam et extinguendam peragebat spectare, et pertinere debeat dicta auctoritate Nostra similiter perpetuo erigas, et instituas.

Assignantur bona pro nova vicaria instituenda loco parœciæ suppressæ.

§. 6. Eidemque vicariæ sic per te erigendæ, et instituendæ pro illius competenti dote, illamque pro tempore obtinentis congrua substentatione, onerumque illi incumbentium supportatione ex dictæ parochialis ecclesiæ per te, ut præfertur, supprimendæ, et extinguendæ fructibus, redditibus, et proventibus prædictis summam ab omni, et quocumque onere liberam, immunem, et exemptam ab eodem Petro rege fidelissimo, uti magno priore dicti magni prioratus præfigendam, dictoque vicario pro tempore existenti quotannis in perpetuum persolvendam, et per vicarium prædictum percipiendam, exigendam, et levandam, ac in suos usus, et utilitatem convertendam simili auctoritate Nostra pariter perpetuo constituas, et assignes.

Tollitur omne juris remedium ne adversus plenariam executionem literarum apostolicarum quid obiici possit.

§. 7. Nos enim si suppressionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, erectionem, institutionem, constitutionem, et assignationem hujusmodi per te earumdem præsentium vigore fieri contigerit, et postquam illa facta fuerint easdem præsentes, et in eis contenta quæcumque nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis juridica, et legitima, pia, privilegiata, ac speciali nota digna de subreptionis, vel obreptionis aut nullitatis vitio, aut intentionis Nostræ, aut alio quolibet quantumvis substantiali, substantialissimo, et inexcogitato, ac specialem mentionem, et expressionem requirente defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam vocari, aut ad viam, et terminos juris reduci aut adversus illas restitutionis in integrum aut aliud quodcumque juris, vel facti aut gratiæ remedium impetrari, seu etiam motu proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine concesso, et impetrato quempiam uti, seu se juvari posse, neque illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, supplicationibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per quascumque literas, et constitutiones apostolicas, aut cancellariæ apostolicæ regulas, et quandocumque, etiam in crastinum assumptionis successorum Nostrorum Romanorum pontificum pro tempore existentium, et cujuslibet eorum ad summi apostolatus apicem, ac alias sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis etiamsi de eisdem præsentibus, earumque toto tenore specialis mentio fiat in posterum edendas comprehendi; sed semper ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt toties in pristinum, et validissimum, ac eum in quo antea quomodolibet erant statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data quandocumque eligenda concessas esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat inviolabiliter observari.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Sicque et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos, dictæque Sedis nuncios judicari, et definiri debere; et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus voluntate Nostra prædicta, ac Lateranensis concilii novissime celebrati suppressiones, et applicationes perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque quibusvis etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus

conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis in genere vel in specie, aut alias in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, seu quælibet alia, etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, etiam inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, etiam insertis habentes illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime, ac specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide hac vice dumtaxat harum quoque serie derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio specialis super implemento onerum bonis adnexorum.

§. 10. Volumus autem quod omnia et singula dictæ parochialis ecclesiæ per te, ut præfertur, supprimendæ, et extinguendæ, ac cappellarum prædictarum minime, ut præfertur, collativarum onera, quibus prædicti fructus etiam per te, ut præfertur, applicandi, et appropriandi obligati reperiuntur monasterium prædictum adimplere facere teneatur. Datum Goritiæ anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo primo, idus martii pontificatus Nostri anno septimo.

CCCIV.

Dat. die 14 martii 1781 Anno VII.

Dismembratio ecclesiarum s. Quirici, et s. Blasii a monasterio s. Frigdiani civitatis Lucanæ, et applicatio bonorum monasterii pro erectione universitatis studiorum.

Dilecto filio Nostro Andreæ S. R. E. presbytero cardinali Giovannetti nuncupato ex dispensatione apostolica archiepiscopo Bononiensi.

Pius PP. VI.

Dilecte fili Noster salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Universi Dominici gregis cura humilitati Nostræ demandata Nos urget, ut ad ea, quæ alias a Nobis ad sacrarum, eisque ancillantium bonarum artium studia promovenda, fovendaque ad catholicæ Ecclesiæ utilitatem, ac reipublicæ bonum provide, prudenterque fuerunt constituta, si aliqua ex parte, vel a Nobis volitam, exoptatamque utilitatem sortita non sunt, vel etiam ita Nostræ pastorali sollicitudini concrediti gregis bono consultum, ne exinde aliqua incommoda exoriri queant, mentis Nostræ intuitum convertamus, sic disposita, vel moderando, vel declarando, vel etiam quatenus opus sit, de medio tollendo, prout omnibus rerum circumstantiis mature perpensis in Domino salubriter expedire conspicimus.

Memorantur aliæ literæ expeditæ super suppressione prioratus, et canonicatuum ecclesiæs. Frigdiani.

§. 2. Alias siquidem per Nostras literas in simili forma Brevis die XIX. julij mox elapsi anni MDCCLXXX. expeditas votis, ac precibus pro parte dilectorum filiorum nobilium virorum antianorum, ac vexilliferi reipublicæ Lucanæ Nobis humiliter porrectis annuentes venerabili fratri archiepiscopo Lucano commisimus, ac mandavimus, ut prævia suppressione, ac extinctione antiquorum prioratus, et canonicatuum ecclesiæ s. Frigdiani, ac cujuscumque regularitatis, et conventualitatis monasterij prædictæ ecclesiæ adnexi ad canonicos regulares congregationis Lateranensis ordinis s. Augustini spectantium bona omnia, jura, ac actiones quascumque ad eamdem ecclesiam, et monasterium pertinentia piæ institutioni ad promovenda tum sacra, tum philosophica, tum juris canonici, et civilis, aliarumque liberalium artium studia in civitate Lucana erigendæ uniret, ac incorporaret. Statuimus insuper mo-

dum, ac formam in posterum observandam, tum quoad curam animarum, quam tunc in dicta ecclesia s. Frigdiani ereximus, cum quoad alias duas ecclesias ssmi Salvatoris nempe, et s. Leonardi tunc parochiales filiales in agro Lucano existentes, illisque unicuique tamen habita ratione tum onerum adnexorum, cum ejusdem ecclesiæ splendoris, ex bonis prædictis debitam congruam concessimus, ac assignavimus, aliaque etiam, quæ ad feliciorem earumdem ecclesiarum statum opportuniora esse compertum est, decrevimus, ac constituimus, prout in memoratis Nostris literis, quarum tenorem presentibus pro plene, et sufficienter expresso haberi volumus, uberius continetur.

Quæ fuerit dispositio præsulis Ubaldini episcopi Bononiensis memoratur super donatione plebis s. Quirici de Casio, et ultimus status ecclesiæ s. Frigdiani.

§. 3. Verum cum olim usque ab anno scilicet MCCXCIII. per bo. mem. Octavianum Ubaldini tunc existentem episcopum Bononiensem sub die nona februarij stipulata fuerit donatio plebis s. Quirici de Casio favore prioris, et canonicorum s. Frigdiani cum omnibus juribus, et pertinentiis suis spiritualibus, et temporalibus, ac corporalibus quibuscumque ad plebem ipsam spectantibus, et pertinentibus in suo plebatu, ac cappellis cum onere curæ animarum in eadem plebe de Casio in ecclesia s. Quirici existente, ac postmodum cum nempe fel. record. pp. Leo X. prædecessor Noster per suas literas die xiii. octobris anni MDXVII. sub plumbo datas ecclesiam s. Frigdiani una cum suis bonis, juribus, et actionibus, prævia suppressione prioratus, ac antiquorum canonicatuum dictæ congregationi, et ordini canonicorum regularium Lateranensium univerit, ac incorporaverit bona etiam, ac jura ad plebem de Casio spectantia, ac priori, et antiquis canonicis s. Frigdiani per episcopum Bononiensem, ut prædicitur, donata in eamdem congregationem, et ordinem expresse fuerint translata, adeo ut canonici regulares prædicti in posterum usque in præsens pacifice nedum in dicta ecclesia s. Quirici plebis de Casio, ac in altera ecclesia s. Blasij, quæ in parochialem fuerat erecta, cura animarum functi sint, sed etiam bonis, juribus, et actionibus, ut prædicitur, donatis semper usi, potiti, ac gavisi sint, ob memoratam propterea regularitatis, et conventualitatis tum ecclesiæ s. Frigdiani, tum adnexi monasterij suppressionem, ac bonorum quorumcumque ad illa spectantium piæ institutioni studiorum in civitate Lucana erigendæ, ut prædicitur, unionem, bona, jura, ac actiones ad dictas parochiales ecclesias s. Quirici, et s. Blasij plebis de Casio in tua diœcesi Bononiensi existentes eidem piæ institutioni perpetuo incorporata extiterunt. Ast cum hæc omnia ad audientiam Nostram nuper pervenerint, ac etiam tui nomine Nobis expositum fuerit, te, qui pastorali charitate gregem tuæ vigilantiæ commissum incunctanter prosequeris, ut quemadmodum in prædictis Nostris literis dictarum duarum ecclesiarum parochialium in agro Lucano existentium, ac alias dicti monasterii filialium bono, ac utilitati provide consultum fuit, sic etiam ad dictas parochiales ecclesias plebis de Casio, præsertim cum intra ditionem ecclesiæ ipsæ, et bona ad eas spectantia sita reperiantur, apostolicæ Nostræ providentiæ intuitum convertere dignaremur, summopere desiderare.

Dismembrantur ecclesiæ s. Quirici, et s. Blasii ab ecclesia s. Frigdiani, et reservatur jus nominandi ad s. Sedem, et episcopum ad tramites privilegiorum ecclesiæ Bononiensis.

§. 4. Nos igitur, licet ad promovenda, fovendaque tum sacra, tum liberalium artium studia in civitate Lucana summopere intenti supplicationibus pro parte dictorum antianorum, ac vexilliferi reipublicæ Lucanæ porrectis annuentes omnia, et singula bona, jura, et actiones ad monasterium s. Frigdiani quomodocumque pertinentia, ut prædicitur, concesserimus, animo tamen reputantes unionem, ac incorporationem hujusmodi quoad bona quoque alias ad parochiales ecclesias plebis de Casio pertinentia, et, ut præmittitur, ecclesiæ, ac canonicis s. Frigdiani donata potius in animarum Christifidelium inter illarum septa commorantium, ac Nostrorum et s. Sedi in temporalibus subditorum detrimentum, quam in illarum favorem, et utilitatem, ut mens profecto Nostra fuerat, nisi aliter de bonis prædictis disponatur, fore cessuras, supplicationibus Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, memoratas Nostras literas diei xix. julij MDCCLXXX., ut prædicitur, expeditas præsentibus pro plene, ac sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, motu-proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine prædictas duas parochiales ecclesias s. Quirici, et s. Blasij plebis de Casio tuæ diœcesis Bononiensis cum omni illarum parochialitate, suisque jurisdictionibus, ac dependentijs a memorata ecclesia, ac monasterio s. Frigdiani, ut prædicitur, suppresso harum serie dividimus, ac

dismembramus, easque divisas, ac dismembratas esse motu, scientia, auctoritate, et tenore prædictis statuimus, ac declaramus, illarumque propterea collationem, quoties una, aut altera vacare contingerit, aut ad Nos, ac ad Sedem apostolicam, aut ad archiepiscopum Bononiensem pro tempore existentem cum consueta mensium alternativa, ac juxta Nostras, et cancellariæ apostolicæ regulas, ac hujus tuæ ecclesiæ Bononiensis privilegia, et indulta motu, scientia, auctoritate, et tenore prædictis reservamus.

Bona spectantia ad monasterium s. Frigdiani assignantur pro erectione piæ institutioni studiorum.

§. 5. Præterea bona omnia, et singula, in hac tua diœcesi existentia, ac in loco plebis de Casio sita, cujuscumque generis sint, et alias ad toties memoratum monasterium s. Frigdiani, ut prædicitur, suppressum pertinentia, vel quod a memorato Leone prædecessore in dictum monasterium fuerint translata, ac unita, vel quod postmodum a canonicis regularibus prædictis fuerint acquisita, quæque alias per Nostras literas in simili forma Brevis, ut prædicitur expeditas, piæ institutioni studiorum in civitate Lucana erigendæ una cum aliis bonis, juribus, et actionibus ad memoratum monasterium s. Frigdiani fuerunt unita, ac incorporata, ab eadem pia institutione, motu, scientia, ac auctoritate paribus pariter tenore præsentium dismembramus, dividimus, ac separamus, atque dismembrata, divisa, et separata esse, et fore motu, scientia, et auctoritate prædictis, decernimus, ac declaramus.

Deputatio executoris apostolici, cum expressis legibus, et declarationibus.

§. 6. Quo circa circumspectioni tuæ harum tenore committimus, et mandamus, ut assignata ex hisce bonis unicuique ex parochis ecclesiarum parochialium sancti Quirici, et sancti Blasii plebis de Casio congrua, quæ minor non sit annui redditus scutorum centum monetæ Romanæ, ac etiam detracta ea eorumdem bonorum quantitate, quæ ad onera missarum, aliaque pia legata dictis ecclesiis adnexa satisfacienda sufficiens videbitur, quod reliquum est, tuo archiepiscopali seminario cum onere recipiendi, ac admittendi inter ejusdem seminarii alumnos unum clericum tuo, tuorumque successorum arbitrio eligendum de plebe de Casio, seu de finitimis parochiis, qui habeat requisita, et conditiones præscriptas a diœcesana synodo, et cujus mores, ac vitæ integritas eum futurum fore bonum agricolam in vinea Domini, ac in utilitatem, et tuæ diœcesis decus cessurum spem afferant, auctoritate Nostra apostolica unias, incorpores, ac adnectes, et unita, incorporata, ac adnexa esse decernes, atque declares.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum, plenissime suffragari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S.R.E. cardinales, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 8. Non obstantibus memoratis Nostris literis in forma Brevis expeditis, ac Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis de unionibus, seu applicationibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, et de exprimendo vero valore bonorum ecclesiasticorum uniendorum, seu applicandorum, et altera regula de jure quæsito non tollendo, ac Lateranensis concilii novissimi celebrati uniones, seu applicationes perpetuas nonnisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, nec non, quatenus opus sit, memorata donatione a dicto Octaviano Ubaldini episcopo Bononiense anno MCCXCIII. stipulata, ac memorati Leonis pp. X. prædecessoris literis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac congregationis, et ordinis prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expresrio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, exprimerentur, et

insererentur, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta martii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 14 martii 1781 Anno VII.

CCCV.

Licentia perpetua monialibus cappuccinis monasterii sanctæ Floræ civitatis plebis diœcesis sumendi s. communionem in missa solemni in nocte nativitatis D.N.J.C. celebrari solita.

Dilectis in Christo filiabus, seu priorissæ, et monialibus monasterii monialium cappuccinarum sanctæ Floræ civitatis Plebis diœcesis.

Pius PP. VI.

Dilectæ in Christo filiæ salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecistis, quod ob specialem consolationem, et animarum vestrarum profectum in solemni missa, quæ in nocte nativitatis Domini Nostri Jesu Christi celebrari solet, sanctissimo Eucharistiæ sacramento refici cupiatis: Nobis propterea humiliter supplicari fecistis, ut vobis in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur spirituali vestræ consolationi, quantum cum Domino possumus, benigne consulere, vosque specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristis, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: vobis, ut peracta sacramentali peccatorum vestrorum confessione, sacram communionem in missa solemni, quæ in nocte nativitatis Domini Nostri Jesu Christi celebrari solet perpetuis futuris temporibus sumere libere, ac licite possitis, ac valeatis auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die decima quarta martii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 21 martii 1781 Anno VII.

CCCVI.

Derogatur constitutionibus ordinis Redemptionis Captivorum volentibus quolibet triennio convocari capitulum generale pro electione commissarii generalis etc. et celebratio hujusmodi capituli ad sexennium prorogatur.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Sollicitudo Ecclesiæ universalis per bonorum omnium largitorem Nobis injuncta exigit, ut religiosos Dei famulos, eique placentes ordines regulares, qui relictis mundi illecebris, et arctam viam, quæ ducit ad vitam, ingressi, sequuti sunt Dominum Redemptorem Nostrum gratiis apostolicis fovere, et modis omnibus propugnare studeamus.

Expositio precum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Petrus a sancto Joanne Baptista procurator generalis fratrum ordinis sanctissimæ Trinitatis redemptionis captivorum excalceatorum nuncupatorum, quod ex constitutionibus, seu ordinationibus ordinis prædicti auctoritate apostolica confirmati cautum, præscriptumque reperitur, ut præter capitula provincialia, quæ a quacumque provincia quolibet triennio habentur, capitulum etiam generale intermedium, quolibet tertio anno sexennii regiminis ministri generalis ordinis hujusmodi pro electione commissarii generalis, ac definitorum generalium convocetur; utque insuper si eveniat durante sexennio regiminis ministri generalis ipsum de-

ficere, primus definitorum generalium quam primum capitulum generale ad eligendum vicarium generalem, cujus munus duret usque ad complementum sexennii indicati, quo absoluto, novumque capitulum generale pro electione ministri generalis habeatur.

Ratio pro decernenda derogatione constitutionum.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, ob miseram horum temporum calamitatem, ac imminutam Christifidelium in regulares ordines observantiam, ac pietatem eleemosynæ, piæque oblationes adeo decreverint, ut memoratus ordo necessariis itinerum impensis pro iis præsertim religiosis, qui in dissitissimis regionibus commorantur, quolibet triennio pro electione commissarii generalis, ac definitorum generalium satisfacere, minus vero etiam intra paucos menses eveniente obitu ministri generalis exeunte sui regiminis sexennio iterare omnino impar sit. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor derogationis.

§. 4. Nos igitur ipsius Petri votis, quantum cum Domino possumus, annuere cupientes, eumque a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ac memoratas ordinis prædicti constitutiones pro plene, et sufficienter insertis, ac expressis habentes de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium negotiis, ac consultationibus episcoporum, et regularium præpositorum consilio præfata capitula intermedia pro electione commissarii generalis, ac definitorum haberi solita auctoritate apostolica, tenore præsentium omnino tollimus, ac abrogamus, eaque de cætero non amplius haberi, aut convocari posse statuimus, ac declaramus; immo officia moderni commissarii generalis, ac definitorum, quæ in dicto capitulo intermedio immutari consueverant, usque ad convocationem capituli generalis, in quo in posterum, ac perpetuis futuris temporibus eadem officia ad sexennium erunt conferenda, auctoritate, et tenore prædictis extendimus, ac prorogamus.

Statuitur modus servandus pro electione vicarii si minister generalis vel commissarius decesserit in officio.

§. 5. Præterea expedire censentes, ne memoratus ordo in casu, quo illius minister generalis, vel commissarius generalis in postremo sui respectivi officii anno e vivis excedat, iteratis itinerum expensis ad eligendum vicarium generalem, vel vice-commissarium generalem prægravetur, priorem, seu primum ex respectivis definitoribus tamquam vicarium generalem, aut vice-commissarium generalem regimen totius ordinis, ac familiæ usque ad novum capitulum generale quolibet sexennio, juxta ejusdem ordinis statuta, ac constitutiones quolibet sexennio indicendum, quin congregatio generalis pro ejusdem vicarii, seu vice-commissarii generalis electione deinceps sit convocanda, assumere auctoritate, ac tenore prædictis sancimus, ac declaramus, ac ita perpetuis futuris temporibus occurrente obitu alterutrius ex dictis superioribus generalibus in postremo officii sui anno servari volumus, ac mandamus.

Consulitur etiam aliis muneribus in conventu s. Caroli ad quatuor fontes, et s. Mariæ Fornacis de urbe.

§. 6. Quoniam autem in memoratis capitulis intermediis, ut præfertur, abrogatis præter officia commissarii generalis, ac difinitorum, quæ in eis ad triennium eligi consueverant, et quæ per Nos fuerunt ad sexennium prorogata munera, etiam ministri conventuum tum sancti Karoli ad quatuor Fontes, tum sanctæ Mariæ Fornacis, seu collegii de Propaganda Fide almæ Nostræ urbis, cum demum Mediolani ad triennium conferebantur; constitutiones vero, ac statuta ordinis prædicti prospicientes ad eventum, quo capitulum generale intermedium haberi nequeat, jus eligendi ministros dictorum conventuum in familiam uniuscujusque conventus transferant, in quo mentis, ac intentionis Nostræ non est eisdem statutis, ac constitutionibus derogare: ad tollenda propterea omnia dubia, ac ambiguitates, quæ ex præmissis exoriri deinceps possent, constitutiones, ac statuta prædicta, quoad electionem ministrorum dictorum trium conventuum sancti Karoli nempe ad quatuor Fontes, sanctæ Mariæ Fornacis, seu collegii de Propaganda Fide, ac Mediolani, salva penitus, ac illæsa esse auctoritate, ac tenore prædictis volumus, ac mandamus, eisque ullo modo derogare intendimus, atque declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia pleuissime suffragari, et ab eis respective inviolabi-

liter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non prædicti ordinis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 9. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima prima martii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCVII.

Dat. die 6. aprilis 1781 Anno VII.

Confirmatur concessio præbendæ fratribus conventualibus conventus oppidi Sanmaxiensis, diœcesis Pictaviensis a proceribus dicti oppidi alias facta.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exponitur erectas fuisse præbendas pro tuenda fide catholica contra hæresim Calvinianam.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii fratres ordinis minorum sancti Francisci conventuales nuncupati conventus oppidi civitatis nuncupati Sanmaxiensis, diœcesis Pictaviensis, quod alias ob zelum tum in tuenda fide Catholica præcipue adversus Calvinianam hæresim in dicta diœcesi quam maxime debacchantem, tum etiam in omnibus præstandis christianæ charitatis officiis dicti oppidi civitatis nuncupati incolis, dum dira pestis ibidem grassabat, quo jugiter dicti exponentes fungi non destiterunt, proceres ejusdem oppidi, seu civitatis Sanmaxiensis, ut opem in eorum extrema paupertate illis præberent, unam ex duabus fundationibus, seu præbendis sanctæ Mariæ Magdalenæ nuncupatæ, quæ vulgo dicuntur *Stipendies* existentibus in ecclesiis parochialibus sancti Saturnini, et sancti Leodegarii oppidi, seu civitatis prædictæ, eam nempe, quæ in ecclesia sancti Saturnini existit, quæque postea de ordinarii consensu, et domini loci fuit commutata cum alia, quæ existit in ecclesia sancti Leodegarii, ut Nobis constare fecerunt conventui dictorum exponentium, alias fratrum sancti Francisci minorum observantium nuncupatorum concessere.

Postulatur erectionis confirmatio.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, licet exponentes prædicti a duobus sæculis hac sibi concessa præbenda pacifice usi, potiti, et gavisi sint, ac etiam diligenter, accurateque adnexis oneribus satisfecerint, nihilominus ne ullo umquam tempore hujusmodi concessio ex aliquorum malitia, aut invidia conventui prædicto deficiat, utque firmius subsistat, apostolicæ Nostræ confirmationis patrocinio communiri eam summopere desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor confirmationis.

§. 3. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi

volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, concessionem præbendæ, ut præfertur, dictis exponentibus a proceribus oppidi civitatis nuncupatæ Sanmaxiensis alias factam, dummodo tamen eam adhuc pacifice possideant, apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, et confirmamus, illique perpetuæ inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas perpetuis futuris temporibus firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dictæ diœcesis Pictaviensis, nec non ordinis prædicti etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCVIII.

Dat. die 6 aprilis 1781 Anno VII.

Ecclesiastica bona in diœcesibus Parmensi, Placentina, Burgi sancti Domnini, et oppido Guastallæ existentia subiiciuntur solutioni vectigalium.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Memorantur literæ datæ a Benedicto XIV quibus exemptio a solutione vectigalium indulta fuit.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii communitates, et homines, seu publici repræsentantes civitatum Parmensis, Placentinæ, Burgi sancti Domnini, et oppidi Guastallæ, quod alias recolendæ memoriæ Benedictus XIV. prædecessor Noster per suas literas in simili forma Brevis die xxviii. januarii MDCCLIV. expeditas, commiserans eorum angustias, et calamitates, in quibus ob præterita bella, aliasque adversitates versabantur, episcopis earumdem civitatum, ut quisque in sua respective civitate, ac diœcesi, exemptiones, immunitates, quibus ecclesiastici tam sæculares, quam regulares, nuper quibusdam rerum generibus gaudebant, ac fruebantur, intra quemdam a se præscriptum modum coercerent, ac moderarentur, et insuper ut quæcumque bona immobilia, quæ deinde a laicorum dominio in personarum ecclesiasticarum, aut monasteriorum, aliorumque locorum piorum proprietatem, sive dominium, aut possessionem per quoscumque contractus inter vivos, seu per ultimas voluntates transire contigisset iisdem omnibus impositionibus, oneribus, et gravaminibus, quibus antea dum in manibus laicorum erant, obnoxia, et gravata fuerant nullo prorsus excepto, in posterum subjacere deberent, ejusdem Benedicti prædecessoris auctoritate statuerent, ac declararent.

Preces porrectæ pro ampliatione concessionis factæ a Benedicto XIV.

§. 2. Sed quoniam sicut eadem expositio subjungebat hujusmodi provisio a dicto prædecessore Nostro Benedicto, ut præfertur, capta pro earumdem communitatum indigentiis sublevandis minime sufficere experientia compertum fuerit, atque æs alienum per ipsas contractum in tantam nunc excreverit quantitatem, ut non solum capiti, sive sortis extinguendæ, sed etiam ejus usuris exolvendis, bona, et facultates laicorum impares, et insufficientes sint; quare nisi ad ferenda communia onera etiam ecclesiastici, tam seculares, quam regulares pro quibusdam eorum bonis,

et redditibus accurrant, manusque adjutrices porrigant, quod alias in civitatibus, et diœcesibus Parmensi, et Placentina a felicis recordationis Clemente VII., et Paulo III. prædecessoribus Nostris mandatum esse, atque observatum asseritur, fore ut brevi ad summam egestatem, rerumque inopiam redigantur. Propterea Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Mandat primis pontifex observari easdem literas Benedictinas.

§. 3. Nos autem, qui etsi in tuenda ecclesiastica immunitate, ab omnibus, et quibuscumque oneribus, non solum personarum, sed atiam bonorum, quæ Deo, ejusque ecclesiæ dicata, divino cultui, sacrarum ædium splendori, sacris ministris alendis, et pauperibus sublevandis potissimum inserviunt pro Nostro pastorali munere, quod immerentes gerimus, maxime anxii, ac solliciti simus, quoties tamen, vel honor Dei, vel salus animarum, vel publica utilitas, aut necessitas exigit, ad apostolicam providæ dispensationis indulgentiam, quantum in Domino possumus, animum Nostrum inducere non recusamus, existimantes, et in Domino judicantes, exponentium votis annuendum esse, eorumque necessitatibus, quantum Nobis datum est, celerem opem, atque auxilium afferri oportere, eorumdem singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, attento præcique testimonio venerabilium fratrum Nostrorum episcoporum Parmensis, Placentini, et Burgi sancti Domnini ad Nos transmisso, quo certam, ac indubitatam fidem de omnibus Nobis superius expositis fecerunt, primum quidem præfatas literas Benedicti XIV. prædecessoris Nostri editas die xxviii. januarii anno MDCCLIV. in ea tantum parte præcipimus observari, atque debitæ executioni mandari, quæ cum novis Nostris hic præscribendis ordinationibus, ac gratiis, quas communitatibus prædictis concedimus, atque indulgemus, congruit, et consentit: volentes, ut omnes, et quicumque ecclesiastici tam sæculares, quam regulares omnibus, et singulis immunitatibus, exemptionibus, et franchigiis super iisdem rerum generibus, quibus ante emanationem dictarum literarum gaudebant, ac fruebantur, atque etiam nunc fruuntur, et gaudent, ita in posterum a die tamen dumtaxat, quo prædicti ecclesiastici sæculares, aut ad sacrum subdiaconatus ordinem promoti fuerint, aut beneficium aliquod ecclesiasticum adepti; regulares vero a die, quo religioni nomen dederint, frui, ac gaudere debeant, sublata reliquis quibuscumque clericis quacumque franchigia, et exemptione.

Ampliatur indultum ad bona quomodocumque acquisita, vel permutata.

§. 4. Præterea motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium constituimus, præcipimus, atque mandamus, omnia, et singula bona, prædia, fundos, agros, molendina, follos, domos, nec non livellos, affictus, aut locationes sive annuas, sive perpetuas, aliosque redditus cujuscumque generis, et conditionis ad quascumque personas tam sæculares, quam regulares, monasteria, conventus, collegia, hospitia tam virorum, quam mulierum, nec non ad quascumque ecclesias, et mensas episcopales, abbatiales, conventuales, capitulares, et ad prioratus, præposituras, canonicatus, et præbendas, atque ad alia quæcumque beneficia etiam de jurepatronatus laicorum spectantes, et spectantia, quæque ab iisdem ecclesiis, et monasteriis, locis piis, conventibus, aliisque supramemoratis personis ante annum MDCXX inclusive, quocumque jure, causa, aut titulo in locis, ac territoriis, universaque ditione civitatum Parmæ, Placentiæ, Burgi sancti Domnini, atque oppidi Guastallæ adepta, comparata, et acquisita fuerint, eorumque possessionem, ac proprietatem adhuc retinent, vel si vendita, ac alienata fuerint, alia sive ejusdem, sive alterius generis pro æquali quantitate in locum venditorum subrogaverint, ab omnibus, et quibuscumque oneribus, collectis, impositionibus, vectigalibus, gabellis realibus, personalibus, aut mixtis, ordinariis, et extraordinariis impositis, aut in futurum quomodolibet imponendis, immunia, exempta, ac libera esse, ac in perpetuum quandocumque, eadem immunitate, exemptione, ac libertate frui, et gaudere debere, exceptis dumtaxat tum rurali onere, pro rata tamen, quæ in qualibet respective diœcesi ab ecclesiasticis persolvi consuevit, tam subsidio forensi, quod in territorio Placentino *Tassa dell' estimo de' magnifici feudatarii forensi di Piacenza* appellatur, pro eis

tantum bonis, quæ in eodem territorio Placentino prædicto oneri obnoxia erant, et in ecclesiasticorum possessionem quocumque tempore etiam post annum MDCXX transierunt, tum demum taxa pro cavamentis, atque aggeribus ad ripas fluminum construendis, reficiendis, muniendis, ac respective reparandis, quorum tanta est in republica utilitas, ut hujusmodi taxæ persolvendæ fratres etiam ac moniales ex ordinibus mendicantium in territorio Parmensi teneantur, juxta apostolicas literas in forma Brevis sancti Pii pp. V. prædecessoris Nostri sub die x. augusti anni MDLXXI., quas tenore præsentium ad territoria civitatum Placentiæ, Burgi sancti Domnini, ac oppidi Guastallæ extendimus, ac ampliamus, ac quatenus opus sit de novo concedimus, ac confirmamus, servata tamen in omnibus earumdem literarum supradicti Pii pp. V. forma, tenore, legibus, ac conditionibus in eisdem præscriptis; supradictum enim rurale onus, atque subsidium forense, ac demum taxam prædictam in superius per Nos concessa immunitate, atque exemptione non comprehendi, sed sicuti hactenus ab ecclesiis, monasteriis, aliisque locis piis respective persolvi consuevit, ita in posterum persolvi debere pro eorum bonis tam ante, quam post annum MDCXX acquisitis, tenore præsentium præscribimus, atque jubemus.

Excluduntur tamen bona alienanda, etsi pervenerint in manus privilegiatæ personæ.

§. 5. E contra vero eodem pariter motu proprio, et ex certa scientia, matura deliberatione, et de plenitudine apostolicæ potestatis, tenore præsentium constituimus, præcipimus, et mandamus, omnia, et singula bona, prædia, fundos, agros, molendina, follos, domos, nec non livellos, affictus, aut locationes, sive annuas, sive perpetuas, aliosque redditus cujuscumque generis, et conditionis, etiamsi sint primæ erectionis, ad quascumque personas tam sæculares, quam regulares quibusvis privilegiis suffultas, ac munitas, et quacumque dignitate præeminentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, ad quæcumque monasteria, conventus, collegia, hospitia, et alia loca pia sæcularia, et regularia utriusque sexus, etiam undecim congregationum, et quarumcumque militiarum, etiam fratrum sancti Joannis Hierosolymitani, et sancti Georgei, ordinis equestris Constantiniani, ac sanctæ Mariæ *della Steccata* vulgo nuncupatæ, nec non ad quascumque ecclesias, et mensas episcopales, abbatiales, conventuales, capitulares, et ad prioratus, præposituras, canonicatus, præbendas, et alia quæcumque beneficia de jurepatronatus cum cura, et sine cura etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium quocumque jure, ac titulo spectantes, et spectantia ab anno MDCXX. exclusive, usque in præsentem diem, quocumque modo, ac jure perventos, seu perventa, acquisitos, seu acquisita, et quæ in futurum pervenient, et acquirentur in civitatibus, locis, ac territoriis prædictarum civitatum Parmensis, Placentinæ, Burgi sancti Domnini, et oppidi Guastallæ existentia, omnibus, et singulis oneribus, gravaminibus, collectis, gabellis, et impositionibus quibuscumque tam realibus, quam mixtis, tam ordinariis, quam extraordinariis, quæ vel ante, vel post hujusmodi transitum in manus ecclesiasticas, seu per viam novæ impositionis, sive per viam augumenti, aut alia ratione, nomine, causa, aut modo quocumque super bonis laicorum imposita fuerint, aut in posterum imponi contigerit, omnino obnoxia, subjecta, et obligata esse, ita tamen, ut bona ruralia ecclesiasticorum, et ecclesiarum, monasteriorum, aliorumque locorum piorum in hujusmodi collectarum, et onerum exactione, perinde considerentur, atque habeantur, ac si essent bona a civibus in civitate degentibus possessa, quamvis eorum possessores extra civitates in castris, vel in oppidis, vel ruri in agris commorentur.

Declarationes speciales.

§. 6. Ab hac tamen onerum, et vectigalium solutione exempta pariter esse præcipimus, ac declaramus ea omnia bona, quæ quamvis post prædictum annum MDCXX. ab ecclesiis, aliisque locis piis, ac personis ecclesiasticis acquisita fuerint, in locum tamen aliorum bonorum, quæ ante prædictum annum ab iisdem possidebantur, subrogata fuere, vel quæ pro parochorum congrua portione ad ratam taxæ conciliaris assignata sunt, vel deinceps assignabuntur, vel quæ, sive ecclesiastica, sive laicalia in patrimonium clericis ad sacros ordines promotis, intra tamen taxam synodalem constituta fuerunt, vel in posterum constitui contigerit, quæ plenissima onerum exemptione, ac immunitate, sicut cætera bona ante annum MDCXX. acquisita frui, et gaudere debent, atque debebunt, tribus supradictis oneribus dumtaxat exceptis, onere videlicet rurali subsidio forensi appellato = *tassa dell' estimo de' magnifici*

feudatari forensi di Piacenza = ac demum contributione pro cavamentis, atque aggeribus ad ripas fluminum, juxta literas apostolicas sancti Pii pp. V., atque secundum ea, quæ superius a Nobis præscripta sunt circa reliqua bona ab ecclesiasticis ante annum MDCXX. comparata.

Mandatum de inscribendis bonis possessis, a personis exemptis.

§. 7. Ut vero facilis, ac parata methodus, ac ratio statuatur, qua conventus, monasteria, loca pia, et ecclesiasticæ personæ prædictæ probare possint, eorum bona acquisita, et comparata fuisse ante annum MDCXX., volumus, atque mandamus, quod omnia quæcumque bona, redditus, ac proventus cujuscumque generis, et qualitatis, qui in catastris pro territorio Parmensi, ac Burgi sancti Domnini anno MDLXXXVIII.; pro territorio vero Placentino anno MDXCVI confectis, et pro territorio Luzariæ in regestu anno MDCXVII. exarato, tamquam ab ecclesiis, et ecclesiasticis personis possessa describuntur, et adnotantur, vel si in prædictis catastris, et regestu adnotata non fuerint, descripta tamen, et adnotata habeantur sub nomine earumdem ecclesiarum, et ecclesiasticarum personarum in aliis libris, quos appellant *di voltura*, vel aliis codicibus, aut regestis ante annum MDCXX. confectis, in quibus transitus bonorum de una in aliam personam describi consueverunt, tamquam bona ecclesiarum, atque ecclesiasticarum personarum censenda, atque habenda esse, atque propterea absque eo, quod alia ulteriori probatione indigeant, prædicta exemptione, ac immunitate frui, et gaudere debere decernimus, et declaramus. Si vero forte contigerit, nonnulla ex prædictis bonis, ac redditibus ecclesiasticorum, neque in supradictis generalibus catastris, ac regestu, neque in prædictis libris, aut codicibus, aliisque ut supra descripta inveniri, vel quia libri deficiant, vel quia aliqua ex causa descriptio neglecta fuerit, sed tamen possessores supradictorum bonorum, ac redditaum ecclesiasticorum contendant, se aliis probationibus confirmare posse eorumdem suorum bonorum possessionem anteriorem esse anno MDCXX. præscribimus ac jubemus, ut intra biennium a præsentium Nostrarum literarum publicatione coram ordinariis in propria uniuscujusque diœcesi, vel si prædicta bona in aliena diœcesi fuerint, subiecta tamen sint in temporali communitatibus Parmæ, Placentiæ, Burgi sancti Domnini, et Guastallæ, coram ordinario viciniori præfatarum civitatum, ac oppidi, qui ad hunc dumtaxat effectum tamquam Noster, et apostolicæ Sedis delegatus procedere possit, ac valeat, per scripturas legitimis documentis munitas, quæ ad deputatos deinde dictarum communitatum remittentur, constare faciant, ea ad suum dominium, et possessionem ante dictum annum pertinuisse, et ad præsens pertinere. Cum vero in duobus territoriis Guastallæ, et Regioli non existant catastra ante annum MDCXX. confecta, in quibus ecclesiasticorum regularium, et sæcularium, sive ecclesiarum, et monasteriorum, et locorum piorum bona descripta, et adnotata sint, sed tantum, ut asseritur, extet pro territorio Guastallæ æstimum anno MDCXXXVII. exaratum, et pro territorio Regioli regestum bonorum ab ecclesiasticis possessorum anno MDCXXIX. absolutum, ideo ne in suis faciendis probationibus indebito onere graventur ecclesiæ, præscribimus, ac decernimus; bona, quæ in prædictis æstimo Guastallæ, et regestu Regioli sub nomine ecclesiarum descripta, et adnotata habentur, censeri, ac præsumi debere tamquam ab ipsis acquisita, ac possessa ante annum MDCXX., ut præfata exemptione frui libere possint, salva tamen facultate hominibus, et communitatibus prædictis Guastallæ, et Regioli intra biennium exhibendi probationes validis, et autenticis documentis munitas coram ordinariis, ut superius decrevimus, præsentandas, ex quibus constare faciant, præscripta bona post annum MDCXX. ab ecclesiis, atque ecclesiasticis personis fuisse acquisita, et comparata.

Quomodo exempti teneantur probare qualitatem bonorum declaratur, et providetur, ut possint libere documenta recognoscere in archiviis communitatum.

§. 8. Præterea, ut facilior ecclesiasticis præbeatur modus, quo probationes sibi comparare possint, ut evincant, an ante, vel post annum MDCXX. eorum bona adepta fuerint, illud erit præfatis communitatibus, earumque ministris, secretariis, ac cancellariis injungendum onus, ut quoties ecclesiastici, vel eorum legitimi procuratores recognoscere, atque intueri cupiant in publicis archiviis, et tabulariis catastra, libros, codices, aliaque quæcumque publica documenta ad prædictam probationem spectantia, id ipsis permittere absque ulla prorsus impensa debeant, ac teneantur. Omnia autem ecclesiarum, monasteriorum, atque ecclesiasticorum bona, ac redditus supramemorati, atque post annum MDCXX ab ipsis comparati, et acquisiti, qui harum Nostrarum literarum apostolica-

rum vigore ad solutionem omnium onerum, ac vectigalium in posterum tenebuntur, ab earumdem literarum publicatione hujusmodi solutioni, atque onerum, et vectigalium præstationi obnoxia, et obligata esse volumus, ac præcipimus, exceptis dumtaxat iis bonis, quæ quamvis in supradictis antiquis catastris, æxtimis, aut regestis inter ecclesiasticorum classem descripta non fuerint, eorum tamen possessores probare, ut supra, vellent, vel ea possidere ante annum MDCXX, vel in antiquorum bonorum locum subrogata fuisse, his enim spatium duorum annorum concedimus ad hujusmodi probationes faciendas, quo elapso, si vel authentica documenta exhibere neglexerint, vel nullo modo, quod proposuerant, probare potuerint, statim ad solutionem onerum, sicuti alia quælibet bona post annum MDCXX. ab ecclesiasticis acquisita, teneri, ac obligata esse, præcipimus, ac mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 9. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et spectabit in futurum, cujuscumque status, gradus, ordinis, præeminentiæ, et dignitatis existant, inviolabiliter observari, et adimpleri debere, neque ipsas præsentes literas, etiam ex eo, quod in præmissis quomodolibet interesse habentes, seu habere prætendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causæ, propter quas eædem præsentes emanarint, sufficienter adductæ, verificatæ, et justificatæ fuerint, aut ex alia quacumque etiam quan tumvis justa, legitima, pia, et privilegiata causa, colore, prætextu, et capite etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimæ, et totalis læsionis, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis formali, et substantiali, ac inexcogitato, et inexcogitabili defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque juris, et facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, sed impetrato, aut etiam motu proprio, et de apostolicæ potestatis plenitudine concesso, vel emanato, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare unquam posse; sicque, et non aliter in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et Sedis apostolicæ nuncios, aliosque quoslibet quacumque præeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus omnibus, et singulis præmissis, nec non memoratis Benedicti pp. XIV. prædecessoris literis, ac felicis recordationis Bonifacii pp. VIII. pariter prædecessoris Nostri de una, ac concilii generalis de duabus dietis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non ecclesiarum, monasteriorum, conventuum, collegiorum, et locorum piorum, ac ordinum, congregationum, societatum, militiarum, et aliorum prædictorum, et quibusvis aliis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, et usibus, etiam immemorabilibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis eisdem ecclesiis, monasteriis, collegiis, conventibus, et locis piis, ac ordinibus, congregationibus, societatibus, militiis, et aliis prædictis, illorumque præsulibus, capitulis, abbatibus, aliisque superioribus, et personis quibuslibet etiam in limine fundationis, et erectionis sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, il-

lis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ac plenissime, et amplissime derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Prohibitio distractionis bonorum, et fides habenda transumptis.

§. 12. Cæterum volumus pariter, ut juxta piæ memoriæ Clementis pp. V. prædecessoris quoque Nostri in concilio Viennensi editam constitutionem calices, libri, cæteraque ornamenta ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, et beneficiorum, ac locorum piorum sub præsentibus comprehensorum divino cultui dicata, aliave supellex ecclesiastica causa pignoris, vel alias occasione exactionis, et solutionis subsidii, et contributionis hujusmodi nullatenus capiantur, distrahantur, aut quomodolibet occupentur, utque præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 7 aprilis 1781 Anno VII.

CCCIX.

Suspensio aperitionis collegii Martialis nuncupati in civitate Firmana, et applicatio fructuum bonorum pro ædificatione ecclesiæ metropolitanæ ejusdem civitatis.

Ven. fratri Andreæ archiepiscopo Firmano

Pius PP. VI.

Venenerabilis frater salutem et apostolicam benedictionem

Proemium.

§. 1. Quamvis apostolicæ Nostræ auctoritatis partes in utilitatem, ac incrementum collegiorum, et seminariorum, in quibus adolescentes ad pietatem, et sacrarum doctrinarum studia formantur, bonisque moribus imbuuntur ab ipso die quo ad hoc pastorale munus ex ineffabili Dei dispositione fuimus vocati paterna sollicitudine interponere, ac conferre expetiverimus; tamen si aliquando ex incostanti mundanarum rerum, ac temporum conditione, unde etiam meliora interdum in pejus delabuntur, collegia seu seminaria hujusmodi ab intenta, rectaque institutione declinantia ea inutilia devenerunt, ac debita considerationis trutina pensatis rerum circumstantiis salubrius fore illorum redditus, vel ad tempus, vel perpetuo alteri pio operi addicere conspeximus, supremæ Nostræ providentiæ officium esse ducimus, ut ubicumque id exigatur officium hujusmodi a nemine desiderari patiamur.

Clemens XIV. jussit quod collegium clauderetur, noviter aperiendum ad sui beneplacitum.

§. 2. Sane, sicut accepimus nonnullis ab hinc annis ob plures abusus qui in collegio Martiali nuncupato istius Nostræ civitatis Firmanæ tum quoad rectam ibidem vivendi rationem, tum quoad ejusdem collegii bonorum, ac redditnum administrationem irrepserant fel. rec. Clemens pp. XIV. prædecessor Noster per suas literas in simili forma Brevis die xxii. augusti anno MDCCLXX. expeditas in dicti collegii visitatorem, ac reformatorem bo. me. Urbanum dum vixit presbyterum cardinalem Paracciani nuncupatum tunc ex apostolica dispensatione archiepiscopum Firmanum prædecessorem tuum deputavit, ac subinde, auditis prius ejusdem cardinalis visitatoris relatione, ac consilio, cum non aliter ejusdem collegii tum morali, cum oeconomico statui consulere posse intellexisset, quam per novam legum, ac statutorum sanctionem, ac æris alieni, quo gravabatur dissolutionem illud ad suum, ac Sedis apostolicæ beneplacitum claudendum fore mandavit. Cum autem interim tuum seminarium archiepiscopale in adolescentibus tum ad pietatem, ac religionem informandis, cum in ecclesiastica disciplina instituendis, ex tuis præsertim sollicitudinibus, ac studiis fama floreat, ac nedum pauperes, sed etiam ditiores adolescentes, quorum indoles, ac voluntas spem afferat eos in ecclesiastica disciplina progressuros, in eo religiose educari, bonisque artibus institui possint, inutile prorsus hinc videtur nunc dictum collegium Martiale denuo reserare, sed salubrius futurum fore per aliquod tempus redditus, et proventus bonorum ad illud spectantium in utiliorem causam erogare.

Declaratur quomodo metropolitana ecclesia pluri-

§. 3. Itaque sicuti Nobis nuper exponi fecisti, licet alias per Nos memorati Urbani cardinalis decessoris tui

ens, ac urgentissimis indigeret restaurationibus.

votis, ac precibus annuentes ad novam reædificandam metropolitanam istam ecclesiam, antiqua enim præ sua vetustate adeo fatiscesserat, et minosa, ut hyemali præsertim tempore tremenda Dei misteria, ac sacra officia in ea fieri nisi ægre possent, cospicua summa scutorum quindecim millium circiter alias ad hoc extinctæ societatis Jesu collegium spectantium, sub certis tamen tunc expressis legibus, ac conditionibus fuerint concessa, tamen ob superventum non diu post ejusdem cardinalis Urbani obitum hujus metropolitanæ ecclesiæ meditata reædificatio, ac præfatæ summæ concessio penitus suspensæ manserunt. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, quamvis eamdem metropolitanam non de novo reædificare, sed dumtaxat reficere, ac restaurare intendas, nihilominus cum ex mutatis rerum vicibus, adauctisque interim mensæ archiepiscopalis oneribus præfatæ summæ scutorum quindecim millium largitio ob adnexas leges, ac conditiones amplius congruere nequeat, ac ex solis redditibus, et proventibus tuæ mensæ archiepiscopalis impensæ pro hujusmodi reparatione necessaria satisfacere omnino impar sis, idcirco tibi, ac ejusdem ecclesiæ decori ex providentiæ Nostræ patrocinio consulere quamplurimum desideres.

Mandatum de suspendenda aperitione collegii, et applicandi redditus pro sarcitione ecclesiæ cathedralis.

§. 4. Nos igitur ad officium Nostrum pertinere arbitrantes cives domos habent instructissimas, ac ornatissimas, ecclesiæ Dei, in quibus quotidie sacrosancta christianæ religionis misteria celebrantur, et in quibus fideles ad orandum in unitate coeunt, ruinosæ, et squalore deformes sint, et considerantes absque nllo juventutis detrimento collegii Martialis aperitionem per aliquod adhuc tempus suspendi posse, tuæque metropolitanæ ecclesiæ decori consulere volentes motu proprio, et certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine fraternitati tuæ per præsentes committimus, ac mandamus, ut in primis, quod dictum collegium Martiale clausum adhuc manere debeat auctoritate Nostra apostolica decernas, ac declares: ut insuper omnes, et singulos annuos fructus, redditus, et proventus ad illud quomodolibet spectantes in restaurationem, ac hujus metropolitanæ ecclesiæ reparationem attribuas, ac addicas.

Facultas imponendi census super bonis collegii.

§. 5. Nos enim tibi omnem, ac quamcumque necessariam, opportunamque circa ea omnia, quæ ad reparationem, et restaurationem hujusmodi perficiendam, absolvendamque pertinent faciendi, gerendi, dicendi, et exequendi dictos fructus, redditus, et proventus hypotecandi, super eis unum, aut plures annuos census pro necessariis usibus imponendi, ac dictum collegium clausum futurum fore mandandi plenam, et amplam facultatem motu, scientia, et auctoritate, ac tenore præfatis concedimus, et impertimur. Volumus tamen, ac harum serie declaramus, ut postquam restauratio, ac reparatio dictæ ecclesiæ fuerit absoluta, annui fructus, ac proventus prædicti in redemptionem censuum, ac æris alieni dissolutionem ex causa prædicta contracti sint erogandi; itaut cum primum bona ad præfatum collegium Martiale spectantia ab omni ære alieno quomodolibet contracto erunt libera, et exempta; collegium prædictum, constitutis iis legibus, quæ pro illius morali et œconomico statu utiliores tunc videbantur sit denno juxta piorum fundatorum mentem, ac dispositionem aperiendum.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes has præsentes literas validas, firmas, et efficaces existere, et fore, suumque plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ejusdem collegii etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum snb annulo piscatoris die septima aprilis, millesimo, septingentesimo, octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 7 aprilis 1781 Anno VII.

CCCX.

Mandatur episcopo Fulginatensi, ut supprimat monasterium monialium sanctæ Claræ in oppido Hispelli existens.

Venerabili fratri Cajetano episcopo Fulginatensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proœmium.

§. 1. Sacrosancti apostolatus ministerium, quod ineffabilis divitiarum sapientiæ, et scientiæ Dei altitudo humilitati Nostræ nullis licet suffragantibus meritis per abundantiam cœlestis misericordiæ credidit, jugiter Nos admonet, ut inter multiplices, gravissimasque apostolicæ servitutis curas, eam peculiari solicitudine amplectamur, per quam si interdum inter Christifideles, qui sub suavi religionis jugo Deo proprius servire susceperunt, ex humanæ mortalitatis infirmitate, quæ post primi parentis lapsum semper ad inferiora Nos deprimit, ac ex carnis fragilitate regularis disciplinæ vigor paulatim sit imminutus, suo pristino candori restituendæ omni studio advigilemus; ubi vero adeo mundano pulvere religiosa corda sordescere dignoscuntur, ut modis omnibus noxia evellere, et utilia plantentur, datum non sit, cum omnis arbor, quæ non facit fructum bonum sit excidenda, securim ad radicem arboris ponamus, ne quæ ad utilitatem, ac Christifidelium salutem fuerunt adinventas ipsis in lapidem offensionis, et petram scandali convertantur, prout salubriter in Domino expedire conspicimus.

Collapsam lamentatur pontifex monasterii regularem disciplinam.

§. 2. Sane peculiarem charitatem, qua a primis usque Nostri pontificatus exordiis oppidum Nostrum Hispelli tuæ Fulginatensis diœcesis jugiter prosequuti sumus, omnibus modis demonstrare non omisimus, Nobis in hisce summopere adjuvante dilecto filio Nostro Guillelmo presbytero cardinali Pallotta nuncupato moderno cameræ Nostræ apostolicæ pro-thesaurario generali, cujus opere, ac consilio in eis, quæ maxime Nobis cordi sunt, uti jugiter non desistimus; non sine itaque gravi animi Nostri mœrore ad audientiam Nostram nuper pervenit jamdiu in monasterio sanctæ Claræ in dicto oppido Hispelli existente, tum ob tenuem monialium numerum, qui vix est octo monialium choristarum nuncupatarum comprehensis duabus inorbis, vel senio confectis, ac quatuor novitiis, tum etiam ob collapsam in integram regularem disciplinam tot inordinationes, ac scandala irrepsisse, ut nedum omnes conatus, quos pro tua singulari vigilantia, qua commissum tibi gregem prosequi non desinis, ad restituendum inter ipsas regularem disciplinam, veluti opportuniores adhibere arbitratus es, in irritum cessere, quinimmo, et congregationis venerabilium fratrum Nostrorum S.R.E. cardinalium episcoporum, et regularium negotiis, et consultationibus præpositorum provisiones, ac decreta diu exoptatam reformatione inducere neutiquam potuerunt.

Et ad graviora mala arcenda monasterii suppressionem decernit.

§. 3. Quocirca cum experientia edocti simus propter earumdem monialium irrequietum ingenium, ac indolem frustra ad eas ad pristinum suæ regularis disciplinæ candorem, et observantiam sicero animo revocare, Nos novas vias periclitari, ac si veluti amantissimus pater familias in patientia, ac longanimitate diutius expectaremus morbum magis magisque non sine bonorum omnium scandalo, ac offensione ingravescere, ne supremus Ecclesiæ auctor, ac vindex a Nobis neglectæ curationis pœnas repetat, eo ipso paterni amoris studio, quo, ut præfertur, dictum oppidum Hispelli pro illius prospero, ac felici temporali statu jugiter respicimus, omnia etiam noxia, et quæ Christifidelium in via Domini progressum retardare possent, evellere sedulo curamus.

Onus committit episcopo, cique mandat ut consulat destinationi monialium ab eo ejiciendarum.

§. 4. Nos igitur prius ea, qua par erat, maturitate, omnibus rerum circumstantiis pensatis, motu proprio, ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, fraternitati tuæ, de cujus fide, integritate, religionis zelo, in negociis gerendis dexteritate plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, et mandamus, ut dictum monasterium sanctæ Claræ in oppido Hispelli existens auctoritate Nostra apostolica supprimas, ac extinguas, prout Nos supprimimus, et extinguimus. Moniales professas vero inibi nunc existentes ad alia monasteria, seu conservatoria dicti oppidi Hispelli, vel alterius loci tuæ diœcesis juxta tibi a Deo datam prudentiam, et prout necessitas, et rerum vices postulabunt, eligenda, assignatis cuilibet pro illarum alimentis annuis scutis trigintasex, pro ipsarum vero livello professis, seu choristis saltem annuis scutis sex, conversis saltem annuis scutis quatuor arbitrio tuo juxta rerum adjuncta etiam adaugendis

auctoritate Nostra apostolica prædicta transferas, ac traducas; ita tamen, ut hæ moniales sic translatæ monasterii, seu conservatorii, ad quod erunt traductæ, regulis, statutis, et consuetudinibus, ac regulari observantiæ pareant, ac efficaciter adimplere procurent, veluti si usque ab initio regularis disciplinæ professionem in eo emisissent: immo quoties moniales hujusmodi ad alia monasteria cum clausura, vel sine clausura eis benevisa, quæ illas recipere non obnuant, etiamsi ultra tuæ diœcesis limites sita transire, vel ad propriam domum, ac familiam secedere moverent, monasteria hujusmodi ingrediendi, ac suam familiam, ac domum repetendi, firmis tamen remanentibus regularibus votis, ac cum iis cautelis, quæ Deo sacratis virginibus congruunt, plenam, et amplam facultatem auctoritate Nostra prædicta impertiaris.

Consulitur etiam destinationi novitiarum ab eodem monasterio extrahendarum.

§. 5. Tres porro novitias inter quatuor nunc in dicto monasterio degentes, quæ alias regularem professionem in monasterio Interamnense emiserunt, licet in prædicto suppresso, ut præfertur, monasterio sanctæ Claræ regularem professionem emiserint ad suum monasterium auctoritate prædicta remittas, alteri vero novitiæ, cujus mores sunt commendabiles, quamvis professionem prædictam ipsa quoque jam emiserit, paterne pro tuo arbitrio, ac prudentia consulas. Volumus tamen, ad hoc ut citius, quo fieri potest, præsentes hæ Nostræ literæ debitam obtineant executionem, ut easdem moniales inter alia tria monasteria in dicto oppido Hispelli existentia distribuere, ac inibi nunc, et usque dum eis fuerit alias provisum, collocare libere, ac licite possis, et valeas.

Suppressi monasterii bona episcopo administranda traduntur, datis legibus super distributione fructuum.

§. 6. Præterea motu, scientia, ac auctoritate paribus tibi harum serie injungimus, ut durantibus annuis assignamentis prædictis bonorum omnium ad dictum monasterium sic suppressum quomodolibet spectantium administrationem ecclesiasticæ personæ tibi benevisæ concedas, qui ex omnibus illorum fructibus, redditibus, ac proventibus reclusorio in dicto oppido ad coercendam mulierum libidinem, ac otiosorum inertiam tollendam per Nos alias erecto annua scuta ducenta, seminario tuo episcopali in eodem oppido Hispelli existenti alia scuta pariter ducenta, ac scuta tercentum conservatorio puellarum orphanarum, ac pereclitantium inibi erigendo, diligenter persolvat; qui insuper dum annuæ pensiones, seu assignamenta dictis monialibus facta paulatim deerunt, ex hisce fructibus supellectilia, ac instrumenta ad artes in dicto conservatorio exercendas necessaria comparari curet; defectis porro in totum pensionibus, ac assignamentis prædictis, prius detracta ea dictorum bonorum quantitate, quæ annuum scutorum ducentorum fructum reddat, hæc bona reclusorio prædicto, factis subinde ex residua bonorum quantitate tribus partibus, duas dicto conservatorio, unam vero seminario respective, ac perpetuo auctoritate prædicta unias, ac incorpores, ac unita, et incorporata esse decernas, et declares.

Conventus assignatur pro erigendo puellarum conservatorio, additis aliis necessariis providentiis.

§. 7. Insuper tibi mandamus, ut dictum monasterium ad instituendum ibidem memoratum puellarum, ac pereclitantium conservatorium auctoritate prædicta pariter assignes, ac constituas, illudque eidem conservatorio incorpores, et adnectes. Cum autem, ex hujusmodi unius ex tribus dictorum bonorum partibus memorato hospitali assignatione illius annui redditus, ac proventus non parum accrescant, hinc statuimus, et ordinamus, ut in primis magistrorum, ac pauperum puerorum præcipue orphanorum numerus, qui in eo gratis alantur augeatur: magistrorum vero, ac puerorum hujusmodi electionem dilectis filiis ejusdem oppidi consilio, seu magistratui auctoritate prædicta reservamus; ita tamen, ut non prius admitti debeant, quam ab episcopo Fulginatense pro tempore existenti approbationem obtinuerint, ut deinde annuum congruum constituatur assignamentum ad hoc, ut adolescens ex dicto oppido Hispelli oriundus, vel in eo natus in collegio Umbriæ nuncupato in hac alma Nostra urbe existenti per quatuor annos sustentari valeat: illum porro inter cæteros esse eligendum, qui in examine coram episcopo Fulginatense pro tempore existente, ejusque generali in spiritualibus vicario, ac vicario foraneo a duobus personis per dictum magistratum, seu consilium deputandis dignior censebitur, et cujus mores, ac indoles spem afferat, sedulam operam studiis navaturum fore, motu, scietia, et auctoritate prædictis volumus, ac mandamus. Nos enim tibi quamcumque necessariam, et opportunam ad præmissa omnia, et circa ea, quæ ad dicti monasterii sanctæ Claræ suppressionem, dictarum monialium translationem, ac bonorum prædictorum separationem, ac respective unionem, et applicationem pertinent, faciendi, gerendi, dicendi, et

exequendi, ac exequi mandandi, et omnia, quæ pro præsentium literarum executione componere, constituere, ac decernere in Domino salubriter expedire conspexeris, pleuam, et amplam facultatem motu, scientia, et auctoritate, ac tenore prædictis tribuimus, ac impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Decernentes has præsentes literas, semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti monasterii sanctæ Claræ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die septima aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXI.

Dat. die 7. aprilis 1781 Anno VII.

Confirmatio transactionis initæ a moderatoribus seminarij civitatis Comaclensis, et marchione Rondinellio super emptione domus sitæ prope ecclesiam cathedralem.

Pius PP. VI.

Dilecte fili salutem et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii deputati nuncupati seminarii clericorum civitatis Comaclensis, quod venerabilis frater Joannes episcopus Comaclensis, alias ut citius, et minore cum impensa dictum seminarium institueret, solemni actu cessit favore ejusdem seminarii erigendi palatium, quod commodiore in loco situm prope cathedralem ecclesiam ipse episcopus anno MDCCLXXIII. emerat tamquam marchio Rondinellius ex patrimoniali pecunia, ac quoniam in dicta cessione nonulla imposita fuerunt onera, idcirco in ipsa reservatum fuit Sedis apostolicæ beneplacitum; super his vero tu infrascriptæ cardinalium congregationi retulisti contractus hujusmodi firmitatem satis constare, quod memoratus episcopus emit ædes hujusmodi ab universali bonorum fideicommissi quondam Joannis Ciri emptore, quorum alienatio propter dotium constitutiones ab ascendentali fideicommisso detrahendas prius per sententiam locum tenentis civitatis Ferrariensis, tum per chirographum felicis recordationis Clementis pp. XIII. prædecessoris Nostri fuit confirmata. Præterea emergere evidentem ejusdem contractus utilitatem favore enunciati seminarii, ex eo quod a peritorum relatione palatium hujusmodi multis impensis a prædicto episcopo reparatum, dimidio fere auctum, jam nunc scutis duobus millibus noningentis quinquaginta octo monetæ Romanæ æstimatur; unde multo minoris videntur habenda onera in dicta cessione imposita, eo quia onus assumendum annuorum trigita scutorum parium pro implemento legati missarum fidei commissi Ciri ex dicto chirographo in eodem palatio firmiter, et perpetuo constituti vix pertingit summam unius scuti similis in singula centum; ac insuper dum splendidiore, et commodiore loco ejus seminarii fabrica sita erit, majores sumptus in antiqua reparanda, et ampliauda fabrica necessario impendendi effugiuntur, imo ex istius locatio-

ne totidem, et ultra scuta similis monetæ percipientur quod legati onus absorbet: demum nihil in contrarium negotiis facessere videri, aut onus impositum solvendi duo scuta annua, et quinquaginta obulos dictæ monetæ presbytero cuidam Parmiano ferme sexagenario, donec vixerit, vel etiam episcopo expetita biscentum scutorum parium remuneratio titulo, ut ajunt, = *di buona uscita* =, ejusdem rei familiaris angustiæ admodum opportuna, ex eo quod præter ingentes sumptus in ampliandum, ornandumque palatium ab ipso collatos, certum est, quod ad reparandam, aptamdamque fabricam antiquam, et valde incommodam duplo major summa in hoc sacro Pietatis monte ad hanc causam deposita esset impendenda, cum ad palatium ab episcopo oblatum seminarii sui accomodandum tercentum scuta dictæ monetæ sufficiunt. Nobis propterea dicti exponentes approbationem memoratæ cessionis per Nos fieri summopere desiderantes humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium concilii Tridentini interpretum, qui relationem tuam prædictam super præmissis ad eosdem cardinales transmissam attenderunt, consilio discretioni tuæ committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, et postquam ita judicaveris expedire supradictum contractum cum pactis, et conditionibus expressis, et in similibus apponi solitis auctoritate Nostra apostolica pro tuo arbitrio et conscientia gratis approbes, atque confirmes.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die septima aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXII.

Dat. die 7. aprilis 1781 Anno VII.

Commissio episcopo Balneoregiensi super suppressione, et taxatione quarumdam confraternitatum, et applicatione bonorum favore seminarii clericorum civitatis Balneoregiensis.

Venerabili fratri episcopo Balneoregiensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater
salutem
et apostolicam benedictionem

Proemium

§. 1. Clericorum seminaria ad informandos bonis moribus, et ecclesiastica disciplina adolescentes in sortem Domini vocatos instituta, a sacro concilio Tridentino tantopere commendata, et postmodum in omnibus fere catholici orbis diœcesibus recepta, et propagata non ultimam pastoralis officii Nostri exigunt sollicitudinem, ut apostolica auctoritate omnia firmemus, quæ ad illa solidius stabilienda conferunt, et amplificanda; unde seduli in agrum Domini operarii facile deducantur, et fructus subinde proveniant uberiores.

Exponitur status seminarii, et impetratur ampliatio redditum illius.

§. 2. Cum itaque, sicut dilecti filii moderni deputati nuncupati seminarii istius civitatis Balneoregiensis Nobis nuper exponi fecerunt, in ipsa Balneoregiensi diœcesi satis ampla, magnus optimæ indolis iuvenum numerus existat, qui ecclesiasticæ viæ cursum ingressi, illum prosequi nequeunt, eo quia in dicto seminario recipi, ibique in disciplinam tradi non possunt, ob exiguos ejusdem pii loci redditus, qui annuam summam biscentum scutorum monetæ Romanæ non excedunt; tu vero sedulam dederis operam, ut hujusmodi redditus copiosiores efficeres, obtento præsertim a felicis recordationis Clemente pp. XIV. prædecessore Nostro apostolico indulto applicandi ad ejusdem loci utilitatem, et incrementum universa, quæ ejus civitatis, et diœcesis confraternitatibus debebantur nomina, ex quibus tamen ob debitorum, et præcipue earumdem confraternitatum administratorum inopiam trium annorum spatio vix biscentum scuta paris monetæ coacta sunt. Ipsi exponentes parvum, ex hujusmodi applicatione dicto seminario considerantes accepisse levamen, nullam aliam arbitrati sunt huic malo occurrendi rationem existere, nisi illa eadem, quam prædictus Clemens præ-

decessor pro seminario Assisiensi inivit, supprimendo scilicet plures ejusdem diœcesis confraternitates, earumque redditus ipsi seminario applicando. Quare iidem exponentes in magnum istius Balneoregiensis seminarii commodum, et utilitatem fore arbitrati, si nonnullarum confraternitatum istius diœcesis suppressio per Nos fieret, earumque redditus ipsi seminario applicarentur. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, ac ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Consulitur necessitati, suppressis confraternitatibus, et applicatis bonis ad seminarium.

§. 3. Nos igitur dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auditis tuis informatione, et voto fraternitati tuæ omnes facultates necessarias, et opportunas ad effectum supprimendi, atque abolendi confraternitatem tantum sancti Rochi erectam in terra Polymarsii; cæteras vero duas confraternitates, illam nimirum s. Joannis Baptistæ, seu ut ajunt = *della Misericordia* = in eadem terra Polymarsii fundatam, et alteram B. M. V. Lauretanæ, seu sanctissimi Corpori Christi erectam in civitate Balneoregii ad effectum taxandi in scutis viginti pro unaquaque confraternitate persolvendis in singulos annos ex redditibus superextantibus earumdem confraternitatum, omnesque redditus, et proventus præmemoratæ confraternitatis supprimendæ, una cum suis sortibus, et capitalibus, atque aliarum confraternitatum taxas addicendi, et applicandi seminario ipsius civitatis Balneoregiensis, una tamen cum iisdem missarum, et legatorum, aliisque oneribus indeclinabilibus, quibus prædicta confraternitas supprimenda, et abolenda reperitur obnoxia, et obligata, auctoritate apostolica tenore præsentium tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, dictoque seminario in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis omnibus, et singulis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus quorumcumque testatorum etiam ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, dictarumque confraternitatum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die septima aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXIII.

Dat. die 10. aprilis 1781 Anno VII.

Nonnullæ facultates domino cardinali Bandi episcopo Imolensi pro erectione novi hospitalis in eadem civitate facienda.

Dilecto filio Nostro Joanni Karolo tituli sanctæ Mariæ de Populo presbytero cardinali Bandio nuncupato episcopo Imolensi.

Pius PP. VI.

Dilecte fili Noster salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium, et laudes cardinalis Bandi episcopi Imolensis.

§. 1. Præclaræ virtutes, quibus magnopere præstas in custodia gregis tibi commissi, eum te revera episcopum esse ostendunt, quem apostolus omnino esse monet oportere. Tota qua late patet diœcesi Imolensi passim oc-

currunt argumenta pietatis, et religionis tuæ, ac splendida ubique locorum monumenta supersunt pastoralis sollicitudinis, qua de ecclesia ista, populoque tibi credito bene, optimeque meritus es. Quoniam te auspice, teque ipso auctore templum ecclesiæ cathedralis a fundamentis erectum est, et in ampliorem, elegantioremque formam restitutum. Cura etiam, studioque tuo ecclesiam parochialem Campiani, quæ a castro Bononiensi non longe distat, atque alteram sancti Patritii juxta caput Consilicis ædificatam esse intelleximus: jam quoque a fundamentis extruere aggressus es parochialem ecclesiam sanctæ Mariæ in Regula, quæ est intra mœnia civitatis, atque ad monasterium pertinet, quod tibi commendavimus, congregationis Olivetanæ. Vetus episcopium, quod ære, pecuniave tua amplificatum, ac novo, rectoque ordine dispositum est, magna commoditatis, dignitatisque accessione donatum videtur. Plura etiam ædificia, quæ sumptibus propriis in arce, feudoque Bagnariæ, ac in latifundiis mensæ episcopalis facienda curasti, meliorem sacerdotalis istius patrimonij conditionem reddiderunt. Neque charitas, et misericordia animi tui fugit ægrotos, et infirmos: nam petentibus omnium ordinum civibus, ut nosocomium Imolense, quod nimis angustum, incommodum, ipsique infirmorum saluti perniciosum est, alibi mutato solo collocaretur, non modo æquas dedisti aures, sed validam quoque opem tuam præstare constituisti. Laudamus profecto consilium, quod providum est, plenumque humanitatis: gratulamur quoque tibi, qui paterno ductus amore in opus omnium piissimum, et publicæ utilitati necessarium vehementer incumbis: quapropter omni studio, et labore cures necesse est, ne consilio desit eventus.

Motus proprius super nova concessione pro extruendo nosocomio.

§. 2. Nos igitur motu proprio, omnimodam, plenamque tibi elargimur potestatem, ut novum opus, ædificiumque valetudinarii, in quo infirmi utriusque sexus excipi, ac diligenter curari debeant, magno animo aggrediaris, idque Deo fovente perficias in loco amplo, et aprico, uti majores instrui commoditates possint, quæ in veteri desunt nosocomio, atque in eo ob nimiam ipsius angustiam nequeunt comparari. Volumus autem, ut tu ipse pro arbitrio, placitoque tuo, locum, solumque eligas, ubi valetudinarium construendum sit, ac formam ejus, modumque præscribas; si ratio novi hujus ædificii, et adnexorum ejus postulet, ut solum sive publicum, sive privatum, sive ecclesiasticum, sive profanum occupari debeat, jus, et plena tibi potestas esto illud occupandi, sed pro ea tantum parte, quantum operis necessitas exigat, soluto tamen dominis pretio, quod erit judicio peritorum constituendum.

Præcipitur ut quis cedere teneatur solum necessarium ad novas extruendas ædes.

§. 3. Domini vero, ac possessores, quocumque etiam amplissimo privilegio donati sint, nullam habeant contradicendi facultatem, sed pro ea parte, qua opus erit, libenter ferant proprium solum, propriasque ædes nullo eorum detrimento, et jactura in publicam causam, utilitatemque pauperum converti. Idcirco ex plenitudine apostolicæ potestatis Nostræ, ac pari motu proprio derogamus, et solvimus, ac pro derogatis, et solutis haberi volumus, et mandamus quæcumque fideicommissa, hypothecas, onera, et vincula cujusvis generis etiam privilegiatissima, quibus solum, et ædificia prædicta forsan obligata, et affecta essent. Operam itaque dabis quam diligenter, ut pretium, quod volumus loco rerum occupatarum succedere, probe investiatur, et si qua aderunt fideicommissa, hypothecæ, onera, et vincula in subrogatos fundos transferantur. Ut vero consilia, et vota tua, quæ Nobis vehementer probata sunt, facile ad exitum perducere valeas, opem gravissimis sumptibus ferre non recusamus.

Applicatio bonorum veteris nosocomii.

§. 4. Residua igitur veteris nosocomii, quæ implicata jam esse investimentis, et caput novem fere scutorum millium constituere accepimus, novo operi addicimus, et in ejus causam erogari volumus, atque jubemus. Neque id satis eidem operi perficiendo esse arbitramur. Idcirco amplam tibi facultatem concedimus, ut fœnebrem pecuniam ea de re libere, ac licite contrahas, et accipias, totque in prædiis, fundisque veteris nosocomii, quod vocant, sanctæ Mariæ de Scaletta, passivos census imponas, quot necessaria totius perficiendi, absolvendique valetudinarii ratio exigere videatur. Præcipimus tamen, ut annui passivorum censuum fructus quam diligenter persolvantur, et nonnihil etiam quotannis adhibeatur in sortis, capitisque diminutionem.

Facultas permutandi bona.

§. 5. Potes quoque delegata auctoritate Nostra fundos ejusdem loci pii sanctæ Mariæ de Scaletta permutare cum aliis, quos ad novum ædificium,

ejusque aream, ambitumque construendum opportunos esse cognosces, atque ipsum potes vetus nosocomium distraere, ecclesiamque ejus, servata sacrorum canonum forma profanare, quin tenearis ullam in his omnibus veniam, et placitum impetrare.

Potestas taxandi loca pia ad annuam contributionem.

§. 6. Insuper omnimodam tibi potestatem facimus, ut sodalitia, et loca pia civitatis, ac diœcesis Imolensis ad annuam contributionem cogas, quæ in expensas, sumptusque ædificationis, vel in fructus censuum, ærisque alieni restitutionem cedere debeat. Nulla sodalitia, et loca pia (exceptis regularibus) immunia esse volumus ab eo tributo, licet posita sint in oppidis ubi propria existunt valetudinaria modo tamen hæc ipsa extraordinario subsidio non egeant. Si qua vero loca pia, et sodalitia, illudque præsertim, quod nomine sanctissimæ Crucis in civitate Imolensi, et in parochia sancti Ægidii est, supprimenda, atque aliis unienda tibi videbuntur, id sane facias, permittimus pro arbitrio, et prudentia tua.

Mandatum de proponendis idoneis viris in curatores nosocomii.

§. 7. Curatores denique novo operi præficies, quos magis putabis idoneos, quin eos debeas a cœtu, et collegio eorum adscire, qui veteri præpositi sunt nosocomio. Tenes itaque de valetudinario construendo voluntatem Nostram, qua utere, ut soles, beneficio pauperum. Ne ulla autem tuo hæreat animo difficultas, quascumque facultates necessarias, et opportunas cum in prædictis, tum in rebus omnibus, quæ forsan deinceps in executione operis occurrere poterunt, ex plenitudine apostolicæ potestatis Nostræ tibi, dilecte fili, tribuimus, atque concedimus.

Declarationes speciales.

§. 8. Non obstantibus Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, et quibuscumque summorum pontificum prædecessorum Nostrorum, et aliis in contrarium præmissorum quomodolibet editis, vel edendis, etiam in synodalibus, provincialibus, et universalibus conciliis, atque etiam illa Pauli papæ secundi prædecessoris Nostri de rebus ecclesiæ non alienandis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, et quibusvis legibus, juribus, privilegiis, indultis, statutis, usibus, consuetudinibus etiam apostolica confirmatione roboratis, ac specifica, expressa, atque individua mentione dignis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie in contrarium præmissorum concessis, et approbatis; quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, et singulorum tenores, formas, et causas etiam quantumvis prægnantes, pias, et privilegiatas præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertis, expressis, et specificatis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum omnium validissimum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse motu, scientia, et potestatis Nostræ plenitudine harum serie derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXIV.

Dat. die 10. aprilis 1781 Anno VII.

Præceptum fratribus ordinis minorum s. Francisci de observantia reformatorum nuncupatorum provinciæ in Brasilia, ut de cætero in functionibus cantum Gregorianum servent

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Benedictus XIII. mandavit ab omnibus fratribus ordinis uti cantu Gregoriano.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius minister provincialis fratrum minorum ordinis sancti Francisci de observantia reformatorum nuncupatorum, quod cum in constitutionibus eiusdem ordinis auctoritate apostolica confirmatis expresse a sancto Francisco illius fundatore injunctum fuisset, ut clerici faciant divinum officium secundum ordinem S.R.E., hinc fratres dicti ordinis cantu, quem Gregorianum vocant, præscripto quoque in statutis generalibus ordinis hujusmodi, utebantur, quia vero provinciæ ejusdem ordinis minorum, seu reformatorum nuncupatorum id peragere abnuebant; hinc mandante felicis rec. Benedicto pp. XIII prædecessore Nostro, tunc existens mini-

ster generalis prædicti ordinis per suas encyclicas literas injunxit, ut omnes fratres dicti ordinis minorum, sive de observantia, vel reformatorum, vel discalceatorum, recollectorum, ac tertii ordinis respective nuncupatorum in officio, et missa conventuali saltem diebus festis præsertim solemnibus prædicto cantu Gregoriano uterentur.

Id ipsum confirmavit capitulus generalis Mediolanensis anni 1729.

§. 2. Ac deinde in capitulo generali Minorati ordinis anno MDCCXXIX habito in civitate Mediolanensi, confirmatis, seu repetitis statutis generalibus prædictis omnem cantum, præter Gregorianum, prohibentibus, addita quoque fuit pœna privationis vocis activæ, et passivæ iis superioribus localibus, qui ita præscripta executioni minime demandassent. Quibus tamen omnibus non obstantibus abusus in memorata provincia sensim irreptus adeo invaluit, ut nunc cantus, qui a dictæ provinciæ alumnis in choro, aliisque ecclesiasticis functionibus servatur, molestus prorsus, ac horrisonus sit.

Preces porrectæ pro obtinenda observantia prædictorum mandatorum.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat tum dictus minister provincialis, tum etiam memoratæ provinciæ alumni, ut rejecto penitus diverso modo, et vocum strepitu horrisono, quo in missa, et officio utebantur, cantus Gregorianus prædictus in omnibus ejusdem provinciæ ecclesiis juxta præmissa mandata, et statuta a fratribus de cætero adhibeatur summopere desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor novi præcepti.

§. 4. Nos igitur eumdem exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnibus, et singulis fratribus dictæ provinciæ nunc, et pro tempore existentibus, ut ipsi de cætero cantum Gregorianum dumtaxat tum in choro, tum in aliis ecclesiasticis functionibus omnino adhibere, et servari, etiam sub privationis vocis activæ, et passivæ, aliisque arbitrio Nostro imponendis pœnis, juxta memorati Benedicti prædecessoris literarum formam, omnino teneantur auctoritate apostolica tenore præsentium præcipimus, et mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non quatenus opus sit ordinis, et provinciæ hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 9. maii 1781. Anno VII.

CCCXV.

Omnes habitantes Pomptinos Agros a vectigale salis eximuntur, ipsisque conceditur, ut sal Drepanense quærere, emere, ac in promptuariis portus Terracinæ, aliisque retinere.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Etsi ab injuncta humilitati Nostræ totius Dominici gregis procuratione sane novimus Deo, commissisque Nobis ovibus curam omnem, laboresque deberi; haud tamen negligere possumus sollicitudinem illam, qua servandis, augendisque temporalibus subditorum Nostrorum commodis præsidio esse valeamus.

Exponitur status Pomptinæ paludis, et quæ fuerint curæ, et expensæ ad illam exiccandam, adhibitæ.

§. 2. Quapropter ampla olim Volscorum regio, quæ perpetua, atque insalubri Pomptina palude a pluribus retro sæculis obruebatur, cum magnam animo Nostro curam injecisset, ægre primum, ac dolenter ferebamus, locum uberrima agrorum fertilitate celebrem, stagnantibus undique aquis, omnino demersum esse, ac deperditum; tum salubre consilium agitavimus paludis avertendæ, ac re diligenter cognita, operi manus admoveri mandavimus. Nullis sumptibus, nullisque difficultatibus parcentes, jam opus beneficio Dei optimi maximi eo adductum esse gaudemus, ut ferme ad exitum pervenisse videatur. Immensa aquarum volumina effossis alveis corrivantur, et prono cursu influunt in mare Pomptini campi, quos diuterrima illa palus oppresserat, jam hilares rident, invitantque colonum, ac viam plane novam a Tripontio Terracinam usque Nos ipsi partim sicco pede calcavimus, partim curru advecti confecimus, et viatorum affluentia frequentatam, hisce diebus summa animi jucunditate conspeximus.

Concessionis ratio ac tenor.

§. 3. Ne quid vero a prævidentia Nostra deesse contingat, quo facilius homines cum ad ea, quæ perficienda supersunt, tum ad colendos, serendosque agros, et greges, armentaque pascenda in exsiccatos Pomptinæ regionis fines se conferant, ibique stationem constituant, cunctive in eadem regione degentes loco quovis iter faciant; eos omnes a salinarum Nostrarum vectigali solvimus, et liberamus. Atque quam igitur ab hac usque nunc afflicta civitate recedamus; motu proprio, ac ex certa scientia, maturaque deliberatione, atque ex plenitudine potestatis Nostræ volumus, et mandamus, ut vectigal salis nullum sit in agris Pomptinis, idemque omnino ademptum, prorsusque sublatum declaramus. Pari etiam motu proprio, atque auctoritate concedimus, et indulgemus, ut omnes sive coloni, sive advenæ, aut alii quavis de causa in regione prædicta commorantes, nec non cauponarii, viatores, et alii quicumque intra ejusdem regionis ambitum versantur, sal Drepanense quærere, emere, ac in promptuariis portus Terracinensis, aliisque intra supradictum ambitu erectis, et erigendis, retinere valeant, eoque sale invecto, et importato uti, frui libere, et licite possint, usquequo intra supra expressos limites morati fuerint.

Mandatum directum procuratoribus, et redemptoribus R. C. A. de non inferendis molestiis habitantibus in ea regione, omnibus in contrarium facientibus derogatis.

§. 4. Mandamus idcirco procuratoribus cameræ Nostræ, et generalibus publicarum salinarum redemptoribus, publicanis conductoribus etiam civitatum, oppidorum, pagorum, aliisque omnibus, ne alicui pro usu ejusdem salis in locis præmissis ullam inferre molestiam, aut aliquod ex eo tributum, et vectigal exigere audeant, et præsumant, non obstantibus privilegiis, ac juribus fisci, et cameræ Nostræ, et supradictorum locorum quibuscumque contractibus, et instrumentis, apostolica etiam auctoritate confirmatis, ac omnibus constitutionibus, chirographis, aliisque in contrarium quomodolibet editis, ac a Nostra etiam, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, aliisque quibuscumque apostolicis constitutionibus, et ordinationibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Terracinæ apud sanctum Cæsareum die nona maii, millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 11. maii 1781 Anno VII.

CCCXVI.

Ecclesia sanctæ Mariæ Virginis sub titulo de monte Carmelo extra portam Portuensem nuper extructa erigitur in parœciam suburbanam.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Divina virtutum procreatrix charitas, qua plene redundans verbum æternum Patris caro factum animam suam posuit pro ovibus suis, urget Nos, assidueque adhortatur, ut mundi Servatoris exemplo, præceptisque excitati, atque in difficili omnium ecclesiarum sollicitudine positi negligamus omnino nihil, quod rei christianæ publicæ bono, atque animarum, quas acquisivit Christus sanguine suo, saluti conducere facilius possit. Quum vero non aliud religionis, pietatisque incremento magis conveniat, quam si frequenti sacramentorum administratione, atque assidua voce evangelizantium bona Christus populorum animis inseratur, hinc est, quod primas pastoralis Nostri muneris partes duximus in id diligenter incumbere, ne unquam fideles sacrorum ministrorum auxilio priventur, quorum solummodo ope, ac doctrina fides saluberrima gignitur, nutritur, defenditur, roboratur. Idipsum probe callentes decessores Nostri Romani pontifices nulli penitus pepercerunt curæ, ut plebs Christo devota, ubique tandem esset, et ostendere se sacerdotibus, et eorum ministerio uti facillime posset, ne unquam illud damni eveniret, quod parvulis petentibus panem, nullus adesset, a quo frangeretur: eamque ob rem non Romæ solum, sed in suburbanis etiam parœcias, easque plures instituendas curarunt. Siquidem periculi plenum est rudes homines in agris longe dissitis commorantes non parochorum modo præsenti auxilio carere, sed quandoque etiam noctu urbem petere, januarum custodes a somno excitare, adire ad parochos, eosque secum ducere in agrestes ægrotantium domus, qui morbi gravitate confecti tam longo temporis intervallo si nondum vita, sensibus tamen adeo expertes non raro inveniuntur, ut sacramentis ad salutem necessariis muniri nullo pacto possint.

Exponitur ratio suadens erectionem novæ parœciæ.

§. 2. Quum igitur Nobis constiterit plerosque agri Romani extra portam Portuensem, et sancti Pancratii incolas in eo esse discrimine positos, ut eorum alii insignis ecclesiæ sanctæ Mariæ Transtyberim, alii vero sanctæ Cæciliæ parœciis addicti ob locorum distantias christianæ doctrinæ, et sacramentorum pabulo priventur, tam gravi Nostrorum filiorum necessitati consulere, quantum Nobis liberum in Domino est, necessarium ducimus, eo vel magis quia quum eorumdem agrorum pars aliqua extra Romani vicariatus ditionem posita in Portuensi diœcesi comprehendatur, fieri non potest, quin a Romanis parochis ipsomet sui muneris exercitio Portuensis episcopi lædatur auctoritas. Quamobrem sagaciter hæc expendentes, atque potissimum habentes ob oculos tot, tantaque animarum pericula, nec non cupientes insimul inter unam, et alteram jurisdictionem eorum certa figi confinia, quæ lites, et quæstiones jamdiu ob horum incertitudinem vigentes dirimere definitive valerent, venerabilis frater Noster Karolus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis Rezzonicus episcopus Portuensis, atque dilectus filius Noster Marcus Antonius pariter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter cardinalis Columna Noster in urbe, ejusque districtu vicarius pro ea, qua maxime præstant pietate, suorumque munerum officio Nobis quod unum esset certum, ac facile hisce malis remedium significarunt: istud autem erat hujusmodi: post tertium ab urbe milliarium eo plane loci, qui ferme est agrorum, de quibus loquimur, centrum, Deiparæ virgini sub titulo montis Carmeli, et sancto Joseph virginis sponso satis elegans templum existit, quod spectata religio dilecti filii Josephi Alaffi hodierni parochi sanctæ Mariæ Transtyberim non modo sumptibus extruxit suis, sacrisque supellectilibus ad sacra ministeria necessariis ornavit; sed etiam congruis redditibus dotare se velle promisit, si nova inibi construatur paræcia eorumdem agrorum incolis per quam opportuna. Consilium pietatis plenissimum adeo probavit cardinalis episcopus Portuensis, ut lubens spopondit, sese novæ huic stabiliendæ parœciæ, non modo illam concessurum suæ ditionis partem, quæ sanctæ Mariæ Transtyberim, atque sanctæ Cæciliæ parochis pro sacramentis in ea degentibus ministrandis commendata reperitur, sed aliam itidem ad eumdem finem opportunam, dummodo tamen urbis vicarius, cujus ditioni nova hæc suburbana parœcia erit addenda, Portuensi episcopatui adjungi assentiatur veterem parœ-

ciam sanctorum Laurentii, et Urbani ad primam Portam, quæ quidem ejusdem vicarii auctoritatis, quum sit, finitima est, planeque contigua Castro Novo Portuensis diœcesis oppido. Quam quidem hominum in agris degentium christianæ institutionis, animarumque salutis curandæ, litiumque enunciatarum dirimendarum rationem, quin improbaverit Nostræ urbis vicarius, commendavit plurimum, atque inde occasionem est nactus gratias agendi Deo, qui disponit omnia suaviter. Verumtamen, quum ad id assequendum necesse sit a parœciis sanctæ Mariæ Transtyberim, et sanctæ Cæciliæ partem territorij aliquam distrahere, qua cum nova hæc parœcia congrue valeat constitui, nonnullæ Nobis allatæ sunt oppositiones a duabus iis ecclesiis institutæ jurium suorum integre servandorum causam interserentibus; quas tamen minoris ponderis esse duximus, quam quod ejusmodi propositum valeant eludere, quo et præsentium malorum cautio habeatur, et opportuna remedia pro spirituali tot indigentium hominum bono adhibeantur, nec non litibus supradictis inter utramque jurisdictionem vigentibus finis perpetuus aliquando imponatur.

Rejiciuntur quærimoniæ nonnullorum agricolarum, et omnes deteguntur.

§. 4. Nec sane pluris esse faciendas censuimus agricolarum quorumdam iis in locis degentium quærimonias, quibus suasum vellent, aut non admodum utilem fore hanc novam parœciam, aut fortasse etiam non commodam omnibus, qui convenire illuc longo, nec satis tuto itinere debeant. Illud enim e contrario constat, novæ parœciæ in medio eorumdem prædiorum locandæ institutione, et provisum cujusque ad ecclesiam facilius accedendi commoditati, et tristium illorum eventuum sublatum esse periculum, quos hactenus ob id novimus contigisse, quia nimis longe distarent, si qui alio quam ad duas sanctæ Mariæ Transtyberim, et sanctæ Cæciliæ parœcias, quo confugerent non haberent. Itaque a Nobis propositam novæ parœciæ institutionem maximo animarum emolumento futuram, concordiamque inter Portuensem cardinalem episcopum, et cardinalem vicarium Nostrum firmissimam allaturam expendentibus exigit munus pastoralis officii, ut exequutioni illam quamprimum mandari curemus.

Tenor erectionis novæ ecclesiæ parochialis.

§. 5. Atque ideo motu proprio, atque ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine ecclesiam Deiparæ Virginis sub titulo Montis Carmeli in vinea positam ad parochum sanctæ Mariæ Transtyberim pertinente in suburbanam parœciam erigi jubemus cum jure sepeliendi, et funerandi, fontem baptismalem erigendi, et retinendi, cæterisque cum juribus universis, quæ aliæ ab altera non dependentes parœciæ gaudent, ac potiuntur, eamque adjunctam volumus omnimodæ jurisdictioni cardinalis Nostri vicarii, cui etiam erectionis hujus peragendæ causa, ac territorii, finiumque præstituendorum pro conventa cessione, enunciatisque litibus componendis a cardinali episcopo Portuensi facienda necessarias facultates in Domino impertimur.

Assignatio territorii.

§. 6. Atque a duabus parœciis sanctæ Mariæ Transtyberim, et sanctæ Cæciliæ quidquid novæ huic parœciæ Deiparæ Virginis de Monte Carmelo assignabitur territorii disjungimus omnino, et de facto nunc pro tunc apostolica auctoritate Nostra separamus. Et cum ab eodem cardinali Nostro vicario parœcia sanctorum Laurentii, et Urbani ad primam Portam cum omnibus juribus, finibus, redditibus, emolumentis, et pertinentiis suis universis cardinali episcopo Portuensi compensationis loco cedenda, et concedenda sit, eidem vicario Nostro id præstandi facimus potestatem. Has similes etiam facultates tribuimus cardinali episcopo Portuensi, quibus possit adjungere diœcesi Portuensi suæ dictam parœciam sanctorum Laurentii, et Urbani, itemque cedere legitime valeat novæ suburbanæ parœciæ Deiparæ Virginis de monte Carmelo illam territorii suæ diœcesis partem, quæ eidem in Domino videbitur expedire.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis de jure quæsito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus, et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, et ordinatio-

nibus, nec non dictarum ecclesiarum sanctæ Mariæ Transtyberim, ac sanctæ Cæciliæ, nec non sanctorum Laurentii, et Urbani etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die undecima maii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXVII.

Dat. die 16 maii 1781 Anno VII.

Facultas capitulo ecclesiæ Toletanæ reeligendi pluries etiam ad vitam rectorem hospitalis sanctæ Crucis dictæ civitatis, qui juxta præscriptum ad annum tantum eligi deberet.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Humano vix judicio ita bene quidquam, et providenter sanciri potest, quin usus sæpe aperiat, doceatque id, quod salubre fore credebatur, minus experiendo prodesse.

Expositio precum.

§. 2. Sane pro parte dilectorum filiorum decani, et capituli ecclesiæ Toletanæ Nobis expositum nuper fuit, quod cum alias bo. me. Petrus, dum vixit, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis de Mendoza nuncupatus archiepiscopus Toletanus in suo ultimo testamento ex suis bonis Brephotrophium sub titulo sanctæ Crucis pro infantium expositorum receptione, ac educatione fundari constituerit, in transactione subinde super hujusce testamentariæ dispositionis exequutione i iter dictum capitulum Toletanum, et executores testamentarios celebrata, ejusdem Brephotrophii administratio, ac regimen capitulo prædicto fuit reservata, ea tamen lege, ut canonicus dictæ ecclesiæ, qui electus fuisset in rectorem Brephotrophii sanctæ Crucis civitatis Toletanæ a dicto Petro cardinale fundati non plus quam per unum annum prædictum officium rectoris posset exercere, quo absoluto, alter a capitulo præscripta forma eligeretur.

Providentia ad rem decretæ ab Urbano VIII.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, licet alias memoratum capitulum multis rationabilibus de causis felicis recordationis Urbano pp. VIII. prædecessori Nostro cognitis, ab eodem Urbano illum rectorem, qui pie, ac laudabiliter officium prædictum exercuisset, ad alios duos annos eligendi facultatem obtinuerint, prout in literis hisce desuper in simili forma Brevis die v. decembris anno MDCXXXIII. expeditis continetur, nihilominus cum ex aucto eorumdem infantium numero, recta illorum ad christianam pietatem efformatio, et reipubli æ bonum, ac utilitatem institutio postulet, ad hoc ut rector intimam suæ indolis, ac naturæ cognitionem acquirat, per longum tempus officio hujusmodi fungatur, immo ipsa repugnantia propriam deserendi domum ad triennium dumtaxat, quæ plerumque in electo rectore apparet, suadeat eidem Brephotrophio salubrius futurum fore, si memoratum capitulum quolibet anno eumdem canonicum in rectorem dicti Brephotrophii sanctæ Crucis reeligere poterit. Nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Te conce

§. 4. Nos igitur eosdem exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati; quod non obstante indicata concordia, ac memoratis Urbani prædecessoris literis, si canonicus, qui per unum annum prædictum officium rectoris Brephotrophii sanctæ Crucis Toletan obtinuit, ita pie, ac laudabiliter illud exercuerit, quod

majori parti totius capituli videatur conveniens esse pro majori ejusdem hospitalis sanctæ Crucis utilitate, ac bono, eumdem canonicum in prædicta rectoria, seu officio continuare perpetuis futuris temporibus capitulum, seu major pars illius, ipsum quolibet anno reeligere libere, ac licite possit, et valeat apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus memoratis Urbani prædecessoris literis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dictæ ecclesiæ Toletanæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta maii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXVIII.

Dat. die 28 maii 1781. Anno VII.

Instantibus monialibus sanctæ Ursulæ ordinis sancti Joannis Hierosolymitani civitatis Melitensis, committitur magno magistro hospitalis s. Joannis Hierosolymitani prædicti, ut confirmet instrumentum liberationis a canone favore baronis Laurentii Galea.

Dilectis filiis magno magistro, et consilio hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani.

Pius PP. VI.

Dilecti filii salutem, et apostolicam benedictionem.

Exponitur status veteris emphiteusis concessæ Laurentio Burlò.

§. 1. Nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum abbatissæ, et monialium monasterii sanctæ Ursulæ oppidi civitatis nuncupatæ Vall, Melitensis diœcesis istius hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani Nobis expositum fuit, quod alias, nempe sub anno MDCXLV. per abbatissam, et moniales dicti monasterii tunc existentes quidam locus domorum in oppido, seu civitate nuncupato Victoriosa situs Laurentio Burlò in perpetuam emphyteusim cum annuo canone scutorum septem monetæ Melitensis fuerat concessus, quamque tandem in dilectum itidem filium baronem Laurentium Galea pervenit, illumque de præsenti pacifice possidet.

Oblatio summæ pro consequenda canonis redemptione.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, memoratus baro Galea locum hujusmodi ab annui canonis prædicti onere eximere, ac liberare plurimum desiderans, quoddam capitale scutorum tercentorum, et trigintaquatuor, et tari quatuor super annona frumentaria constitutum annui redditus scutorum decem dictæ monetæ ad hoc dictis abbatissæ, et monialibus assignare, in easque transferre offerat, hujusmodi vero assignatio, seu translatio in evidentem cedat dicti monasterii utilitatem, si Nostra ad id, et hujus sanctæ Sedis licentia suffragetur, et facultas contractum hujusmodi stipulare desiderent. Nobis propterea dictæ exponentes humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Concessionis tenor, et leges servandæ pro validitate redemptionis canonis.

§. 3. Nos igitur easdem abbatissam, et moniales specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis,

et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus hujusmodi Nobis humiliter porrectis inclinati, vobis per præsentes committimus, et mandamus, quatenus si, et postquam vocatis, qui fuerint evocandi, et præmissis omnibus, et singulis illorum circumstantiis universis prius coram vobis specificatis de cessione, et exemptione, et respective assignatione, seu translatione hujusmodi, quodque illæ, si fiant, in evidentem dicti monasterii cessuræ sint utilitatem, vobis conjunctim procedere legitime constiterit, super quo conscientiam vestram oneramus, eisdem abbatissæ, et monialibus eamdem cessionem, seu ab annui canonis prædicti onere exemptionem memorato baroni Galea, ut supra faciendi, ac in illius locum assignationem, seu translationem dicti capitalis scutorum tercentorum, et triginta quatuor, et tari quatuor super annona frumentaria annui redditus scutorum decem acceptandi, et hisce desuper publicum instrumentum, seu scripturas cum clausulis solitis, et opportunis celebrandi, seu celebrari faciendi licentiam auctoritate Nostra apostolica concedatis.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus felicis recordationis Paulis pp. II., et aliorum Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti monasterii etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima octava maii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXIX.

Dat. die 13 junii 1781 Anno VII.

Damnatio, et prohibitio libri Cui titulus

Memoria cattolica da presentarsi a Sua Santità Opera postuma: Cosmopoli 1780. fogli 288.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Liber generice damnatus extitit vix in lucem prodiit.

§. 1. Ut allatum ad Nos fuit librum quemdam, cui titulus = *Memoria cattolica da presentarsi a Sua Santità. Opera postuma Cosmopoli* 1780., *fog.* 188. = editum esse furtivis typis, ejusque nonnulla vulgata exempla, ex ipso rumore gravem aliquam de se suspicionem injecisse: statim, quod a Nobis apostolica solicitudo requirere visa est, Nostro sacri palatii magistro mandavimus, ut per suum edictum illa clandestini operis divulgatio districte inhiberetur. Eo edicto die 3. januarii proxime præteriti promulgato, non solum opus ipsum vetitum interdictumque fuit, ne videlicet evulgari a quoquam, retineri, introducique posset, sed etiam uti malignum, ac omnino reprobandum notabatur.

Speciali congregationi postea ipsius examen concreditum fuit.

§. 2. Illuc tamen jam res processerat, ut hisce generalibus dumtaxat notis, quibus configebatur liber, contenti esse non deberemus, sed ad speciales alias, magisque distinctas ac proprias Nobis deveniendum esse videbamus. Ut tamen omnis per Nos esset æquitatis habita ac servata ratio, eumdem librum diuturniori, accuratiorique examine subiiciendum decrevimus. Propterea plures delegimus theologos, quos ab omni partium studio prorsus alienos, et Dei gloriæ, et fidelium utilitati unice intentos cognoscebamus, eisque præfatum opus maturo judicio perpendendum commisimus, unaque mandavimus, ut quisque seorsum Nobis in scriptis exponeret, quæcumque in eo libro animadvertenda, quibusque notis configenda existimasset.

Judicium deputatorum fuit publica infamia librum inurendum esse.

§. 3. Jussis illi Nostris diligenter obsecuti, suas quisque relatas in scriptum sententias ad Nos detulerunt. Unus idemque omnium sensus fuit, paribusque omnes notis *memoriam* illam publica infamia inurendam esse censuerunt. Nos igitur cum rite considerassemus, ac per Nos ipsos perpendissemus theologorum animadversiones, ac sententias, cumque eas gravi judicio,

ac ratione peractas deprehendissemus, minime dubitavimus quin apostolicæ sententiæ, Nostrique judicii auctoritatem interponeremus.

Proscriptionis tenor.

§. 4. Itaque motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostra, deque apostolicæ potestatis plenitudine memoriam præfatam, ut continentem propositiones piarum aurium offensivas, scandalosas, temerarias, erroneas, injuriosas, seditiosas, de hæresi suspectas, et ad schisma tendentes, juxta Nobis expositas theologorum censuras damnamus, et reprobamus, ejusque divulgationem, lectionem, retentionem sub pœna excommunicationis interdicimus, ac prohibemus. Insuper eamdem memoriam tanquam libellum infamatorium cum huic sanctæ Sedi, tum catholicis principibus injuriosum in acie Campi Floræ per publicum justitiæ ministrum flammis tradi decernimus, ac jubemus.

Mandatum de tradendis exemplaribus ordinariis, et inquisitoribus s. Officii.

§. 5. Volentes, et auctoritate apostolica mandantes, ut quicumque memoriam illam penes se habuerint, illam statim atque præsentes literæ eis innotuerint, locorum ordinariis, vel hæreticæ pravitatis inquisitoribus tradere, atque consignare teneantur; hi vero exemplaria sibi sic tradita, illico flammis aboleri curent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 6. Ut autem eædem præsentes literæ ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam allegare possit, volumus, et auctoritate præfata decernimus, illas ad valvas basilicæ principis apostolorum, ac cancellariæ apostolicæ, nec non curiæ generalis in monte Citatorio, et in acie Campi Floræ de urbe, per aliquem ex cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui; sic vero publicatas omnes et singulos, quos concernunt, perinde afficere et arctare, ac si unicuique illorum personaliter notificatæ et intimatæ fuissent; ipsarum autem præsentium literarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem tam in judicio, quam extra illud ubique locorum haberi, quæ haberetur eisdem præsentibus, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die xiii. junii MDCCLXXXI. pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXX.

Dat. die 15. junii 1781 Anno VII.

Imminutio festorum in loco Gazoldi, ejusque territorio Nullius diœcesis provinciæ Mediolanensis.

Venerabili fratri episcopo Cremonensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proœmium.

§. 1. Cum sicut quædam sunt, ut inquit sanctus Leo magnus prædecessor Noster, quæ nulla possunt ratione convelli, ita multa sunt, quæ aut pro consideratione ætatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper consideratione servata, ut in his, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum Patrum inveniatur adversum: ea propter apostolica hæc sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis auctoritatem interponere, quæ cæteroquin ad majus divini cultus incrementum præscripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiæ angore contemnuntur.

Ratio concessionis.

§. 2. Quoniam autem sicut Nobis expositum fuit, quod in loco Gazoldi, ejusque territorio Nullius diœcesis provinciæ Mediolanensis adeo excreverunt calamitates, et angustiæ propter præsentium temporum infortunia, ut miseri illius habitatores, incolæque, et præsertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, persæpissime cogantur (quamvis animo invito) dies festos negligere, operibusque mechanicis se se addicere pro pane lucrando, et ideo facilius contigit ob excretum dierum festorum numerum; ac propterea Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos itaque, qui Christifidelibus, quantum cum Domino possumus, salutare remedium potius ad æternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste sustinendam adhibere, quam per severiorem ecclesiasticæ disciplinæ rigorem ad desperationem ino-

pes adducere cupimus, dictos incolas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, fraternitati tuæ, qui (ut asseritur) ordinarius vicinior existis per præsentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, omnibus utriusque sexus Christifidelibus in prædicto loco, ejusque territorio existentibus, ut deinceps exceptis omnibus diebus Dominicis, nec non nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, et sequenti sancti Stephani, Circumcisionis, Epiphaniæ, paschatis Resurrectionis, et sequenti, pentecostes, et sequenti, et corporis Christi, ac Ascensionis, sancti Joannis Baptistæ, ac sanctorum Petri, et Pauli, ac Jacobi apostolorum, et commemorationis omnium sanctorum; præterea quinque dicatis B. M. V. immaculatæ, scilicet purificationis, annunciationis, assumptionis, nativitatis, et conceptionis, nec non sancti patroni, aut tutelaris cujuslibet loci pro hominibus ejusdem loci dumtaxat festivis diebus, in quibus integra maneat præcepti obligatio; in reliquis vero festis, sive per hanc sanctam Sedem præscriptis, sive per synodales constitutiones, sive quacumque alia de causa, etiam ex causa voti per majores suos facti, quod quoad hanc partem etiam auctoritate apostolica per te commutari volumus, præceptis, præscriptisque (audita missa) laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus sine ullo prorsus conscientiæ scrupulo vacare possint, auctoritate Nostra apostolica concedas, et indulgeas.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non loci prædicti, ejusque territorii etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta junii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXXI.

Dat. die 27. junii 1781 Anno VII.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui visitaverint aliquam ex ecclesiis fratrum ordinis minorum sancti Francisci Cappuccinorum secunda dominica immediate sequenti post Epiphaniam Domini Nostri Jesu Christi.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor concessionis

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti; omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra comunione refectis, qui aliquam ex ecclesiis fratrum ordinis minorum sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum ubicumque existentibus, secunda dominica immediate sequenti post Epiphaniam Domini Nostri Jesu Christi a primis vesperis usque ad occasum solis dominicæ hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Fides habenda transumptis.

§. 2. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo per-

sonæ in ecclesiastica dignitate constitutæ, seu procuratoris generalis dicti ordinis munitis eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die xxvii. junii MDCCLXXXI. pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 6. iulii 1781 Anno VII.

CCCXXII.

Confirmantur statuta ad magis magisque protuendam nobilitatem collegii *della Mercanzia* nuncupati civitatis Perusinæ.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Ea est infirmitatis Nostræ humanæ misera conditio, ut raro contingat, quæ hujus sæculi sunt, tam scite, ac prudenter constitui, quin brevi declarari, aut reformari expectent: quod profecto in novis legibus a nobili collegio *della Mercanzia* civitatis Nostræ Perusinæ pro admissione nobilium ad collegium editis evenisse constat.

Leges quibus collegium regitur approbatæ fuerunt a pontifice Clemente XIV.

§. 2. Siquidem, sicut pro parte dilectorum filiorum juratorum nuncupatorum nobilis prædicti collegii *della Mercanzia* Nobis nuper expositum fuit, alias, die nempe quinta januarii anni MDCCLXXIV. collegialiter ipsi congregati ad omnes antevertendas lites, ac dirimenda dissidia, quæ anteactis temporibus pro admissione nobilium ad collegium prædictum exortæ erant, resolutiones tam anno MDCLXX., quam anno MDCLXXV. super novis admissionibus latas declararunt, novasque etiam conditiones, ac requisita in admissionem hujusmodi petentibus præscripserunt, servata tamen sibi facultate, dummodo totum in id consentiret collegium hujusmodi statuta juxta rerum vices declarandi, reformandi, ac prorsus immutandi, hancque resolutionem subinde a felicis recordationis Clemente pp. XIV. prædecessore Nostro per suas literas in simili forma Brevis die quarta maii anni MDCCLXXIV. expeditas apostolica auctoritate confirmari impetrarunt.

Memoratur quid probare teneretur is

§. 3. Verum quia in dictæ resolutionis capitulo secundo disponitur, quod admissionem petentes inter cætera probare teneantur = Avere contratti matrimonj nobili, o almeno convenienti, decorosi, e civili = ac in capitulo tertio decernitur = che particolarmente in tempo della ammissione la famiglia del signor pretendente possegga un patrimonio ad uso degli altri nobili di questa città = quæ quidem splendori, ac dicti collegii decori non satis prospicua videntur, hinc ad cohibendam nimis amplam dispositonem capituli secundi, ac etiam præscribendam intra certos limites indefinitam quantitatem patrimonii in admissionem petentibus in capitulo tertio requisitam dicti exponentes e re sua putarunt sese collegialiter congregare, ac memorata duo capitula declarare, ac reformare statuerunt; die vero sexta martii currentis anni MDCCLXXXI. resolutionem edixerunt, tenoris, qui sequitur.

qui admissionem peteret et quomodo nimis ampla esset dispositio circa admissionem hujusmodi in perniciem decoris collegii.

§. 4. Fu pensato saviamente fino dall' anno 1774. che per conservare lo splendore, e decoro di questo nostro nobilissimo collegio della Mercanzia, fosse d'uopo riformare, e moderare le antiche leggi del medesimo emanate negli anni 1670., e 1685. riguardanti li necessarj requisiti, che concorrer dovevano in quelli signori candidati, che allo stesso collegio domandavano l'aggregazione. Quindi sotto il dì 5. di gennajo furono proposti in piena adunanza quelli capitoli sopra di ciò formati, e dopo di essere stati questi approvati a pieni voti si passò in sequela ad implorarne la conferma dalla sa. me. di Clemente quartodecimo sommo pontefice, il quale benignamente la concesse mediante un Breve emanato sotto il dì 15. di maggio dello stesso anno.

Novæ hinc declarationes datæ sunt, et reformationes prudentes.

§. 5. Ma perchè nel capitolo secondo della detta riforma si stabilisce, che da chi domanda l' aggregazione, provar si debba, che per il corso di anni duecento sia la di lui famiglia vissuta di entrata con trattamento more nobilium, giustificando insieme di aver contratti matrimonj nobili, *o almeno convenienti*, *decorosi*, *e civili*; ed essendosi seriamente avvertito, che l'ammettere al collegio chi solamente proponga matrimonj convenienti, decorosi, e civili, manifestamente si oppone allo splendore dello stesso collegio; tanto più che in questa guisa si anderebbe a perdere da esso quell' antico credito, e provanza di generosa nobiltà, che sempre ha fatta per l' ottenzione delle croci, ed ordini nobili; perciò sembrando troppo ragionevole, e giu-

Qui admissionem in collegio flagitat evincere tenetur habere requisita solita ab equestri ordine Hierosolymitano.

sto di restringere in qualche modo la troppo ampia espressione apposta in detto capitolo secondo, ed in quella parte, in cui sono stati accordati li semplici matrimonj convenienti, decorosi, e civili. Si propone se piaccia in vigore eziandio delle facoltà accordateci nel ridetto Breve, di derogare, e riformare il detto secondo capitolo in detta parte soltanto, e non altrimenti, dichiarando, che quelli signori pretendenti, li quali non avranno avuto verun ascendente, nè trasversale in collegio, siano tenuti, e debbano giustificare, e provare, che la madre, ava, proava, e abava per lato paterno delli medesimi, e così le quattro sopraddette femmine ascendenti, siano nate di famiglia patrizia di questa città, o di altra città nobile, che faccia l'effettivo patriziato, e la provanza per l'ammissione al sagro ordine Gerosolimitano, e che le altre precedenti donne della di loro famiglia, e fino alli duecento anni, provengano da famiglie, che siansi in detti respettivi tempi trattate nobilmente, ed insieme di grado nobile, benchè non giunte alle prove del patriziato.

Item habere debet patrimonium a quo saltem fructus annuos consequatur ad poedus scutorum mille biscentorum.

§. 6. Così ancora sembra meriti qualche più individuo schiarimento il capitolo terzo della sopraddetta riforma fatta nell'anno 1774, in quella sola parte, nella quale si prescrive, che quelli, che domandano l'ammissione debbano essere forniti di un patrimonio bastante per vivere more nobilium; poichè per evitare questioni, e controversie, è opportuno consiglio, di fissare, e stabilire la precisa determinata annua entrata goduta, e posseduta dal pretendente, che non averà avuto alcuno ascendente, o trasversale in collegio, o dalla di lui famiglia nel tempo dell'ammissione; onde si propone, se piaccia stabilire, dichiarando in detta parte solamente il sopraenunciato capitolo terzo, che chiunque pretendente, che non abbia avuto veruno ascendente, o trasversale in collegio, sia tenuto, e debba giustificare, che la di lui casa, e famiglia, e respettivamente lo stesso pretendente, goda, e possieda di proprio, e nel tempo dell'ammissione tale patrimonio, e capitale certo, che renda almeno l'annua, e netta entrata di scudi mille, e duecento, libera, ed esente da qualunque diminuzione, e peso.

E che finalmente rimanga sempre in libertà delli nobili signori giurati del collegio suddetto di fare in avvenire qualunque altra deroga, e riforma, qualora però concorrano tutti li voti concordi della piena adunanza, e non altrimenti.

Et posito partito ad bussola, ut moris est, illoque postea detect. fuit repert. leggfie obtent. per omnia vota alba favorabilia num. quindecim.

Preces porrectæ pro assequenda confirmatione declarationum noviter sancitarum.

§. 7. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, ut ea, quæ pro dicti collegii *della Mercanzia* dignitate conservanda fuerunt noviter sancita, ac præscripta firmius subsistant, ac futuris temporibus serventur exactius, dicti exponentes hanc resolutionem per Nos approbari, et confirmari plurimum desiderent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor confirmationis apostolicæ.

§. 8. Nos, audita prius dilecti filii magistri Joannis Francisci Arrigoni dictæ civitatis Nostræ Perusinæ, ejusque comitatus Nostri, et Sedis apostolicæ gubernatoris relatione, ipsosque exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præinsertam resolutionem a dicto collegio, ut præmittitur, æditam, una cum omnibus et singulis in eis contentis, ac expressis auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus; illisque apostolicæ et inviolabilis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, ac illam futuris temporibus servandam, et exequendam volumus, et mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 9. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis omnibus, ad quos spectat in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dictæ civitatis, et collegiorum

hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Cæterum per præsentes non intendimus præjudicium ullum inferre juribus dicti Joannis Baptistæ, quibus propterea juxta memoratum rescriptum editum die xviii februarij MDCCLXVIII. ipse uti etiam in posterum valeat, perinde ac si eædem præsentes non emanassent. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die sexta julii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 11 julii 1781 Anno VII.

CCCXXIII.

Præscriptio statutorum ad eligendum priorem monasterii sancti Laurentii de Excuriale Toletanæ diœcesis ordinis sancti Hieronymi.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Pretiosa religionis disciplina ipsa Dei lex est, quæ apud eum fixa semper manens in sapientes animos quasi transcribitur, ut tanto se sciant vivere melius, tantoque sublimius, quanto et perfectius eam contemplantur, intelligendo, et vivendo custodiunt diligentius. Gaudet ecclesia, Nostrumque gaudium est undique plenum, si religiosi viri in id diligenter incumbant, ut in legum custodia, disciplinam ipsam custodiant, ut vitam inveniant. Hinc libentissime iis omnibus annuere solemus, quæ ad ecclesiastica jura sarta, tectaque servanda, et ad religiosorum virorum tranquillitatem conferunt, maxime si ex christianorum principum, qui religioni præsidio, et ornamento sunt, piis votis proficiscuntur.

Memoratur erectio monasterii facta a rege Philippo secundo, et lex ab ipso lata super electione prioris.

§. 2. Cum itaque pro parte carissimi in Christo filii Nostri Karoli III. Hispaniarum regis catholici Nobis nuper expositum fuit, quod alias Philippus II., dum vixit, Hispaniarum rex catholicus ecclesiam, ac monasterium sancti Laurentii in Excuriali Toletanæ diœcesis situm a fundamentis regio sumptu magnifice erexit, dotavitque, ac monachis ordinis sancti Hieronymi in perpetuum obtulit. Placere sibi initio declaravit, ut ejusdem monasterii prior ab ipso conventu monachorum ibidem degentium canonice, ac libere eodem prorsus modo eligeretur, quo in aliis ejusdem ordinis domibus respective eligi solitum esset; ac solummodo sibi, suisque in posterum successoribus Hispaniarum regibus in recognitionem fundationis, ac dotationis tam splendidæ, præsertim cum in ea ecclesia deinceps defunctorum regum, regiarumque personarum cadavera essent tumulanda, id juris voluit esse reservatum, ut quotiescumque ejusdem ecclesiæ, et monasterii prior, canonici, ut supra eligi, et a confirmatoribus ejusdem ordinis statuta approbari contigisset, peractæ electionis, et confirmationis nuncius confestim ad se, et respective ad reges successores suos mitteretur. Quo nuntio in scriptis non solum de celebrata prioris electione, confirmationeque, sed etiam de quibuscumque aliis rebus ad hæc spectantibus rex pro tempore existens certior fieret.

Omnia fuerunt probata in capitulo generali, habito de anno 1567.

§. 3. Quæ omnia a prædicti ordinis generali capitulo anno MDLXVII. celebrato, cum gratiarum actione suscepto admissa, et acceptata fuerunt; in quo etiam eodem capitulo cum propositum esset ipsius Philippi regis nomine, ut statim ac quadragenarius monachorum numerus adfuisset, quo numero monachorum Excurialis monasterii fundatio erat constituta, prior ab ipsis eligeretur eodem modo, ac in antiquis ejusdem ordinis domibus priores respective eligi consueverant; id quoque capitulum approbavit, omniaque ita statui, ac disponi voluit, ut Philippo regi placitum esset.

Et Sixtus papa V. omnia apostolica auctoritate confirmavit; factis specialibus declarationibus

§. 4. His ita constitutis, idem nihilominus Philippus secundus rex nova deinde capitula, novasque ordinationes edidit de prioris, aliorumque officialium Excurialis monasterii eligendorum

ratione, quas ut in posterum inviolabiliter observarentur a felicis recordationis Sixto pp. V. prædecessore Nostro per literas in simili forma Brevis die iv. septembris MDLXXXVIII. expeditas, quarum initium est = *Ex debito pastoralis officii* = apostolica auctoritate muniri, et confirmari impetravit. Præscriptum in iis erat, ut prioris sancti Laurentii in Excuriali electio ab ordinis generali, et a definitoribus generalis capituli triennali intervallo celebrari soliti fieret eodem modo, qui in electione priorum novarum domorum observari consuevit, et expresse vetabatur, ne electio prioris domus sancti Laurentii in ipsa domo celebraretur; ita plane, ut hac in re sancti Laurentii domus in novarum domorum numero esset habenda; utque hujusmodi electionis forma ibi præscripta, nullo deinceps tempore, neque totius ordinis statuto, neque alias variari, mutarive posset. Alio præterea ordinationum earumdem apostolica auctoritate, ut supra, confirmatarum capitulo statutum fuit, ut ad prædictam prioris electionem efficiendam necessarius esset consensus, saltem majoris partis ex novennali votorum numero, quem generalis cum definitoribus suis, qui tunc temporis octo erant, explebant, utque idem servata proportione obtineret, si forte progressu temporis definitorum numerus augeri contigeret; alio itidem capitulo vetabatur, ne prior, qui id officium peregisset, rursus ad id ipsum officium inibi obeundum posset eligi, nisi triennali spatio interjecto, præter quam si ex tribus omnium vocalium partibus duæ in eum denuo eligendum consentirent. Qui autem sexennio prioratum illum gessisset, si omnino rursus eligi prohibebatur, præter hæc iis etiam erat ordinationibus interdictum, ne alii Excurialis monasterii priores, quam qui in ipsa eadem sancti Laurentii domo religiosam professionem emisissent, dotibusque ad eam rem necessariis essent instructi. Quod si priorem aliquando ante completum triennale munus mori contigeret, cautum fuit prædictis ordinationibus, ut generalis in privato capitulo priorem sufficeret, reliquum officii tempus, usque ad proximum generale capitulum expleturum; qui prior defuncto suffectus ubi ad annum tantum id officium gessisset, libere posset in proximum triennium eligi.

Reservavit rex ad vitam jus eligendi priorem.

§. 5. Præterea idem Philippus rex fundator reservatam voluit sibi, quandiu viveret, facultatem nominandi tum in generali, tum in privato capitulo religiosum aliquem illius ordinis virum, tametsi non in ea domo, sed in alia quavis professum, qui prioratu per sexennium gesto ipso Philippo regi merito suo gratus, acceptusque esset, ad hoc ut observata in reliquis præscripta electionis forma sexennio expleto rursus eligi in priorem posset.

Successores idem jus consecuti sunt a sancta Sede.

§. 6. Philippo II. viam universæ carnis ingresso, cum deinceps Hispaniarum reges, qui ei ex ordine successere usque ad claræ memoriæ Ferdinandum VI. eodem hoc jure, quod sibi prædictus Philippus II. ad suæ solummodo vitæ tempus reservaverat, gaudere, atque uti præoptassent; quemadmodum ille a memorato Sixto V., ita etiam hi a Romanis pontificibus pro tempore existentibus veniam impetrarunt, uti in apostolicis literis prædecessorum Nostrorum Pauli papæ V., Urbani VIII., Alexandri VII., et Clementis XI. in simili forma Brevis expeditis continetur.

Et omnes electiones ratæ habitæ fuerunt a pontifice.

§. 7. Cum vero memoratus Ferdinandus VI. rex catholicus pro ea, qua maxime præstat pietate, de electionum priorum sancti Laurentii ab eo tempore celebratarum validitate merito dubitasset, atque a Nobis remedium aliquod ad futuri temporis cautionem, et opportunas, ac necessarias facultates peteret; ad cujus preces Nos per alias Nostras in simili forma Brevis sub die septima junii MDCCLXXX. expeditas literas omnes, et quoscumque defectus, qui in prædictis electionibus ad id usque temporis quomodolibet intervenissent apostolica Nostra auctoritate sanavimus, ac præterea indulsimus, ut prior tunc temporis existens prioratus officium administrare pergeret, usque ad canonicam successoris electionem; insuper quoque eidem Karolo regi catholico easdem facultates concessimus, quas Hispaniarum reges memoratus Philippus rex II. fundator, ejusque successores a prædictis Romanis pontificibus singillatim respective obtinuerunt.

Expostulat rex ut certus modus statuatur pro futuris electionibus.

§. 8. Verum cum idem Karolus rex catholicus prudenter considerans temporis progressu oblivionem posse subrepere, ac incommoda, quæ ab initio regni dicti Ferdinandi VI. deinceps acciderant, renovari; ideoque electioni hujusmodi prioris dictæ domus, et circa eas facultates regis catholici pro tempore existentis certum modum, et formam stabilem a Nobis præscribi optet perpetuis futuris temporibus valituram,

Pro votis regis, pontifex in ligitat modum in futuris electionibus servandum.

§. 9. Nos, qui ipsum Karolum regem cum ob alias eximias ejus virtutes, tum ob filiale, ac constans in hanc apostolicam beati Petri Sedem obsequium, ac reverentiam paternis in Christo visceribus arcte complectimur, ipsum specialibus gratiis, atque favoribus, quantum cum Domino possumus prosequi volentes; omnibus mature inspectis, atque pensatis, tum quæ ad catholicorum Hispaniarum regum honorem, et ad referendam ipsis pro tam munifica, ac splendida fundatione, ac dotatione, gratiam, tum quæ ad monachorum inibi pro tempore degentium, atque immortali Deo famulantium regularem statum, et tranquillitatem pertinent, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, electionem prioris prædictæ ecclesiæ, et conventus sancti Laurentii in Excuriali celebraturam, ac confirmaturam fore, et esse perpetuis futuris temporibus modo, ac forma, quæ sequitur apostolica auctoritate tenore præsentium præcipimus, et mandamus.

De selectione eligibilium, et de jure regis unum seligendi.

§. 10. I.° Electionem prioris dicti monasterii ad eiusdem capitulum iterum devenire volumus; ita tamen, ut a certo ipsius monasterii monachorum numero infra designando libere electi proponantur regi pro tempore existenti, quorum unus ab ipsomet rege monasterii prior sit eligendus, et in hac parte consuetudo, quæ in domibus antiquis nuncupatis ab ordine prædicto servari solet omnino retineatur.

Numerus vocalium constabilitur.

§. 11. II. Quia numerus monachorum ejusdem domus, benedicente Domino, magnopere auctus est, ex nimio autem vocalium numero pro fragilitatis humanæ conditione turbæ possint existere, quibus dulcissimum, atque pulcherrimum pacis vinculum plerumque disrumpitur, idcirco vocalium copiam, ad sufficientem, congruentemque numerum ibidem redactam volentes, quadragenario numero circumscribimus, ac definimus, qui sint omnes in sacro presbyteratus ordine constituti, et cæteris ibidem degentibus professione ordinis antiquiores; præter autem sic præscriptum quadragenarium vocalium numerum, vocem etiam in capitulo priori, qui prioratus officium dimittit, illis, qui antea prioratus officium exercuerunt, actualibus collegii, et conventus rectori, ac vicario, nec non magistris, aut cathedræ, aut religionis titulo jubilatis, nisi tamen ii ob antiquiorem professionem intra dictum quadragenarium numerum vocalium comprehendantur concedimus, ac indulgemus.

Ex quadragenario vocalium numero proponi debent eligibiles

§. 12. III. Ab hoc quadragenario vocalium numero proponentur regi pro tempore existenti omnino tres, quos iidem vocales præ cæteris digniores, aptioresque regimini in Domino judicaverint; ex his autem tribus propositis liberum erit regi unum eligere, quem ipse maluerit, secundum Deum. Atque has quidem ternas propositiones ternis distinctis, et successivis actibus celebrari volumus, ita ut singulis proponendis singuli actus celebrentur, quorum unus sit ab alio distinctus.

De forma servanda in proragenda electione.

§. 13. IV. In quolibet prædictorum actuum ille electus ad proponendum censeatur, in quem ad formam electionis canonicæ major pars vocalium consenserit, hoc est saltem unus supra medietatem; in eo autem proponendo exponantur regi ejusdem merita, officia, et quæ obierit munera, nec alia silentio omittantur, quæ ad hominem ex vero extimandum conferre possunt. Itemque in singulis propositionibus annotetur expresse integer vocalium numerus, qui in unumquemque ex ternis actibus concurrit.

De modo faciendi scrutinia.

§. 14. V. Singulæ ex ternis propositionibus non pluribus, quam duobus ad summum scrutiniis terminentur: quod si contingat in primo scrutinio, vota inter multos dividi, ita ut nemo unus plus, quam medietatem votorum pro se habuerit, alterum fiat; in quo tamen secundo scrutinio nominari non poterunt, nisi duo tantum ii, qui in primo majorem præ cæteris habuerint votorum numerum, cumque inter ipsos parem in primo scrutinio habuissent, tunc in secundo scrutinio duo tantum ex ipsis ii nominari possint, qui ordinis professione sint antiquiores. Sin autem in primo unus majorem obtinuisset votorum partem; cæteri uno inter se parem, ex his, qui professionem ordinis fuerit antiquior, simulque ille, qui plura habuit vota, secundo scrutinio committentur; in quo vocales nonnisi in alterutrum ex his duobus votum suum poterunt dirigere.

De iis qui paria suffragia reportarunt.

§. 15. VI. Si quando contigerit, ut in primo scrutinio duo parem votorum numerum referrant, nempe medietate una omnium vocalium uni, altera alteri suffragante; secundo scrutinio sit locus, in quo si iterum votorum paritas utrinque constiterit, proponantur regi ambo conjunctim, expressis distincte officiis, muneribusque obitis, antiquitate a professione, atque aliis, quæ

laudatione sint dignæ amborum dotibus. At si in primo quidem scrutinio, neque electio esset conclusa, neque votorum paritas accidisset, accideret autem paritas in secundo scrutinio: non erit tamen ulterius ad tertium procedendum, sed modo, ac ratione jam dicta, qui paritatem ex secundo scrutinio retulerint, proponentur regi ambo conjunctim.

Excluditur tertium scrutinium quolibet in casu.

§. 16. VII. In qualibet ex tribus propositionibus eadem forma servabitur, quæ mox tradita est; ita ut nunquam plura, quam duo scrutinia habeantur; utque si in neutro quidem major vocalium pars in unum aliquem consentiret, atque in secundo paritas votorum contigeret, id omnino servetur, quod supra præscriptum est. Sin autem in secundo scrutinio, neque major votorum pars in unum aliquem caderet, neque accideret paritas, votis in varias partes distractis, ille proponetur, qui majorem præcæteris votorum numerum retulerit; qui major numerus si duobus, aut pluribus simul æqualiter, hoc est ad paritatem contigerit; tunc omnes isti inter se votis pares proponantur conjunctim: quo utroque casu apponetur in propositione votorum numerus, quem retulerint, eorumque a professione antiquitas, peractique ab ipsis in religione cursus, et reliqua ad eosdem spectantia exponantur.

Facultas eligendi etiam extraneum religiosum virum.

§. 17. VIII. Non obstante ordinatione a Philippo II. edita post mortem ipsius observanda, liceat prædictæ domus vocalibus eligere promovendos ad prioratus officium, si forte id opportunum putaverint, religiosos viros, vel in alio quolibet ejusdem ordinis conventu professos, proinde ac in aliis ipsius ordinis domibus, quas antiquas nominant, fieri consuevit.

Prohibitio de non renovanda electione non interjecto sexennale intersitio.

§. 18. IX. Prior, triennio expleto, neque iterum eligi, neque propositione comprehendi queat, nisi post interjectum sexennale interstitium: hoc autem elapso, proponi iterum poterit, si tamen ex omnium vocalium numero quadrifariam diviso tres partes votorum in illum consenserint; altero autem prioratus triennio functus, rursus deinceps eligi omnino non possit.

Mortuo priore in officio statim novus eligendus.

§. 19. X. Quotiescumque priorem in officio mori contigerit, continuo mox novus prior in triennium juxta statutam formam eligatur, non autem substituatur prior interinus, seu suffectus quispiam.

De nuncio regi mittendo antequam triennium expiret.

§. 20. XI. Duobus ante mensibus, quam prioris triennium expiret, ejus rei nuncius regi pro tempore existenti mittatur, ut ipsius regis nutu ad novi prioris electionem possit deveniri, intra illud temporis spatium celebrandam, quod ipse rex constituerit; quod si dederit electioni locum prioris mors, statim ac ille e vita decesserit, nuncius regi eamdem ob causam erit mittendus.

Electus a rege confirmatus apostolica auctoritate censetur.

§. 21. XII. Priorem, quem ex tribus propositis denunciaverit rex, confirmari volumus, eodem modo, ac jure, quo alii omnes antiquarum domorum priores solent confirmari; ad quas nempe designati a generali confirmatores se conferunt, electioni adsunt, eamque confirmant. Id ipsum autem in prædicta sancti Laurentii domo observari mandamus, monito prius generali ordinis, ut confirmatores duos idoneos destinet, qui in eadem sancti Laurentii domo tamdiu moram trahant, quousque præelectus a rege, atque ab ipsis confirmatus prior in officii sit possessionem ingressus.

De libertate in electione servanda.

§. 22. XIII. Ut vocales plena in eligendo libertate fruantur, nemini liceat certas personas ad eligendum, proponendumque denotare, neque a procuratore in regia curia residente supplex libellus regi exhibeatur, quod antea factum fuisse fertur ad rogandam actualis prioris reelectionem; quum quidem hac a Nobis constituta forma locus reelectioni in posterum sit præclusus, neque vero petitionis ejusmodi instituendæ facultas procuratoris potestate contineatur.

Mandatum de præmittenda lectione literarum præsentium, celebrationi actorum electionis.

§. 23. XIV. Electioni tribus successivis actis supra præscriptis celebrandæ præmittatur perpetuis futuris temporibus coram omnibus vocalibus simul collectis præsentium Nostrarum literarum lectio; atque harum lectione expleta, tum denique ad electionem procedatur per vota secreta, deputato prius juxta prædicti ordinis constitutiones, fratre schedulas collecturo, cui in virtute sanctæ obedientiæ inviolabilis secreti custodia sub formali præcepto imponatur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 24. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici

lici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, et sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 25. Non obstantibus Sixti prædecessoris in simili forma Brevis die iv. septembris MDLXXXVIII. expeditis literis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis, et monasterii prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die undecima julii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXXIV.

Dat. die 14. julii 1781 Anno VII.

Confirmantur literæ apostolicæ alias editæ, quibus suppressa fuit abbatia monasterii Sulepviensis Gnesnensis diœcesis, et ejus bona unita mensæ conventuali ejusdem monasterii: confirmatur quoque electio prioris monasterii hujusmodi.

Venerabili fratri Joanni Andreæ archiepiscopo Calcedonensi Nostro, et Sedis apostolicæ apud carissimum in Christo filium Nostrum Stanislaum Augustum Poloniæ regem illustrem nuncio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem et apostolicam benedictionem

Memorantur literæ expeditæ ad diem 15 novembris 1776 pro suppressione abbatiæ.

§. 1. Nos alias per Nostras literas in simili forma Brevis die xv. novembris, anni MDCCLXXVI. expeditas votis carissimi in Christo filii Nostri Stanislai Augusti Poloniæ regis illustris annuentes, ac etiam dilectorum filiorum tunc existentis prioris, et monachorum monasterii Sulepviensis ordinis Cisterciensis Gnesnensis diœcesis precibus Nobis humiliter porrectis obsecundare volentes, ut incommodis, quæ ex tenuitate redditum mensæ conventualis quotidie statui, ac monasticæ disciplinæ dicti monasterii quotidie proficiscebantur, remedium aliquod afferretur, quoties abbatia claustralis dicti monasterii per cessum, vel decessum abbatis tunc existentis vacare contigeret illam prorsus auctoritate Nostra apostolica suppressimus, ac extinximus, bona vero, ac jura ad eamdem abbatiam quomodolibet spectantia mensæ conventuali una cum suis oneribus per eamdem mensam adimplendis univimus, et incorporavimus, ac insuper, ut monachi prædicti post cessum, vel decessum tunc existentis abbatis claustralis priorem triennalem servatis servandis eligerent, voluimus, ac ordinavimus, prout in dictis literis continetur.

Preces porrectæ pro consequenda confirmatione ipsarum literarum apostolicarum

§. 2. Verum cum per obitum tunc existentis abbatis nuper abbatia claustralis prædicta una cum suis bonis, et juribus dictæ mensæ conventuali cum effectu incorporata extiterit, ipsique monachi ad electionem prioris ad formam dictarum Nostrarum literarum devenerint, ac in priorem hujusmodi

dilectus filius Albericus Michelicki monachus dicti monasterii, et ordinis expresse professus, fuerit cooptatus, monachi monasterii, et ordinis prædictorum ad omnes antevertendas dissentiones, quæ super memorata electione non sine regularis disciplinæ dispendio, quam intentis studiis conservare desiderant, exoriri poterunt, Nobis humiliter supplicari fecerint, ut nedum memoratas Nostras literas, quatenus opus sit de novo confirmare, seu illas innovare, sed etiam electionem prædictam approbare, ac confirmare de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor confirmationis.

§. 3. Nos, qui nihil curamus impensius, quam ut dissidia, ac partium studia inter regulares præsertim personas, qui Deo proprius famulari noscuntur, procul amoveantur, atque eliminentur, ac omnia in pace fiant, dictorum monachorum votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, illorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujusmodi tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, de tui prudentia, fide, charitate, et religionis zelo plurimum in Domino confisi, fraternitati tuæ committimus, ac mandamus, ut prævia primodictarum Nostrarum literarum, omniumque in eis contentarum approbatione, ac confirmatione, ac innovatione, prout illas auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus, ac innovamus, electionem de persona memorati Alberici Michelicki in priorem dicti monasterii Sulepviensis capitulariter, et canonice, ut asseritur, factam, auctoritate Nostra apostolica approbes, ac confirmes, ac omnes, et singulos juris, et facti, etiam substantiales defectus, si qui quomodolibet in ipsa electione intervenerint, dicta auctoritate sanes, ac suppleas, prout sanamus, et supplemus, eique apostolicæ inviolabilis firmitatis robur adiicies.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere debere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, ac sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicari, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis, ac monasterii prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris, die decima quarta julii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 18 julii 1781 Anno VII.

CCCXXV.

Confirmatio permutationis nonnullorum locorum existentium alias intra districtum abbatiæ s. Michaelis de Clusa nullius diœcesis provinciæ Taurinensis, cum aliis intra diœcesim Taurinensem.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Decet ex benignitatis Sedis apostolicæ studio provenire, ut ea, quæ pro divini cultus augumento, ac animarum Christifidelium salute provida ratione constituta sunt, suæ protectionis munimine confoveat: unde Nos ad ejusdem apicem nullis Nostris suffragantibus meritis, sed divina disponente clementia assumpti, his, quæ propterea facta comperimus, Nostræ approbationis robur, cum a Nobis petitur, libenter adiicimus, præcipue dum ex his fratres Nostri in pastoralis Nostræ sollicitudinis partes vocati super sibi commisso grege advigilantes facilius, et ea, quæ sunt noxia ab eo repellere, et quæ utilia quærere, et oves eis concreditas salvas, ad æternum ovile agere possunt.

Tenor precum porrectarum super expositione status initæ permutationis.

§. 2. Sane Nobis nuper pro parte dilecti filii Nostri Hyacinthi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri tituli sancti Joannis ante portam Latinam cardinalis Gerdil nuncupati, ac venerabilis fratris Victorii Mariæ Balthaxaris Cajetani archiepiscopi Taurinensis expositum fuit, quod cum ipsi quam plurima incommoda non sine gravi Christifidelium animarum detrimento oriri comperiissent ex eo, quod territorium abbatiæ sancti Michaelis de Clusa ordinis sancti Benedicti nullius diœcesis provinciæ Taurinensis, quam memoratus Hyacinthus cardinalis in commendam obtinet, ac territorium, seu diœcesis Taurinensis aliquibus in locis ad invicem nimis intus penetrent, hinc, ut animarum eis respective concreditarum bono consulerent, quamdam permutationem super certa portione suorum respective territoriorum, ac diœcesum cedens nempe memoratus Hyacinthus cardinalis districtum *la Loggia* nuncupatum, et parœciam *s. M. della Stella*, et sancti Laurentii de Caccia, ut dioecesi Taurinensi perpetuo uniantur, et incorporentur, sic pariter archiepiscopus Taurinensis prædictus cedens abbatiæ sancti Michaelis prædictæ parœcias de Trana, et de Valgioje, ut illi itidem perpetuo uniantur, et incorporentur, stipulare constituerunt: ac hisce desuper reservato Nostro, et Sedis apostolicæ beneplacito reapse publicum instrumentum stipularunt. Cum itaque sicut eadem expositio subjungebat, permutatio hujusmodi, ac instrumentum desuper confectum, ut firmius subsistant, et serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatur permutatio suppletis defectibus juris, et facti.

§. 3. Nos igitur, cum ex permutatione prædicta memoratis incommodis provide occurratur, ac specialem exponentibus prædictis gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, permutationem prædictam, ac instrumentum desuper stipulatum auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, omnesque, et singulos etiam substantiales juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, auctoritate, et tenore prædictis supplemus, ac sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec

non dictæ abbatiæ, ac diœcesis Taurinensis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die decima octava julii millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 9 augusti 1781 Anno VII.

CCCXXVI.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui die xii. novembris a primis vesperis usque ad occasum solis visitaverint aliquam ex ecclesiis fratrum ordinis sancti Francisci Cappuccinorum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor concessionis.

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti; omnibus, et singulis utriusque sexus Christi fidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis fratrum ordinis sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum ubique existentibus die duodecima mensis novembris a primis vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Derogatio contrariorum, et fides habenda transumptis.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die nona augusti millesimo septingentesimo octuagesimo primo pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 17. augusti 1781. Anno VII.

CCCXXVII.

Exemptio monasterii monialium ordinis b. M. v. de Monte Carmelo excalceatarum in civitate Florentina existentis a regimine fratrum ciusdem ordinis, eiusque subiectio ordinarii iurisdictioni.

Venerabili fratri Karolo archiepiscopo Patracensi in civitate Florentina, et dominio dilectissimi in Christo filii Nostri Petri Leopoldi regii Hungariæ, et Behemiæ principis archiducis Austriæ Hetruriæ sibi subjectæ magni ducis Nostro, et apostolicæ Sedis nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem

Ratio, et tenor concessionis.

§. 1. Cum, sicut accepimus, in civitate, et diœcesi Florentina unum reperiatur monasterium monialium ordinis beatæ Mariæ virginis de Montæ Carmelo excalceatarum nuncupatarum sub titulo, seu invocatione sanctæ Theresiæ, quod quidem monasterium subsit curæ, regimini, gubernio, et superioritati fratrum ordinis beatæ Mariæ virginis de Monte Carmelo excalceatorum nuncupatorum de sancto Paulino pariter nuncupat.; grave autem reddatur onus iisdem fratribus gerendi curam, ac gubernium dicti monasterii sanctæ Theresiæ, illudque visitandi; idque animadvertentes ipsius ordinis superiores a cura, regimine, gubernio, et superioritate hujusmodi liberos esse desiderent;

hinc est, quod Nos quieti, et tranquillitati tam fratrum prædicti ordinis, quam ejusdem monasterii, ac dilectarum in Christo filiarum monialium in eo existentium paterna charitate providere volentes, memoratos fratres ordinis beatæ Mariæ virginis de Monte Carmelo excalceatos nuncupatos a cura, gubernio, regimine, et superioritate prædictis auctoritate apostolica tenore præsentium perpetuo eximimus, et liberamus, ac moniales prædictas curæ, gubernio regimini, superioritati, et ordinariæ jurisdictioni venerabilis fratris archiepiscopi Florentini auctoritate, et tenore prædictis pariter perpetuo subiicimus, submittimus, et subponimus.

Deputatio commissarii apostolici pro executione literarum.

§. 2. Quocirca fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut ad earumdem præsentium Nostrarum literarum executionem absque ulla mora, retardatione, et impedimento procedas, illasque exequi omnino cures, et facias; tibique propterea plenam, et amplam facultatem ea omnia gerendi, declarandi, et decernendi, quæ in exequendis iisdem præsentibus magis in Domino expedire judicaveris, auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, ordinis, et monasterii prædicti etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus tamen, et harum serie declaramus, quod moniales prædictæ licet a regimine dictorum fratrum exemptæ, nihilominus gratiis, indultis, et privilegiis spiritualibus alias per summos pontifices prædecessores Nostros earum ordini concessis, nec non ritu, quo in ecclesiasticis precibus usque in præsens usæ sunt, uti, ac respective frui libere, ac licite possint, et valeant.

Fides habenda transumptis.

§. 5. Decernimus insuper, ut præsentium literarum transumptis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima septima augusti millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat die 17. augusti 1781 Anno VII.

CCCXXVIII.

Exemptio quatuor monasteriorum monialium ordinis s. Benedicti congregationis Camaldulensis a jurisdictione fratrum ejusdem ordinis, et congregationis, eorumque subjectio respectivis ordinariis.

Venerabili fratri Karolo archiepiscopo Patracensi in civitate Florentina, et dominio dilectissimi in Christo filii Nostri Petri Leopoldi regii Hungariæ, et Bohemiæ principis archiducis Austriæ Hetruriæ sibi subjectæ magni ducis Nostro, et apostolicæ Sedis nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem et apostolicam benedictionem

Ratio, et tenor concessionis.

§. 1. Cum sicut accepimus, quatuor in istis partibus reperiantur monasteria monialium ordinis sancti Benedicti congregationis Camaldulensis, unum scilicet sub titulo, seu invocatione sancti Benedicti Aretinæ diœcesis, aliud vero sub titulo pariter, seu invocatione sancti Joannis evangelistæ de *Pratovecchio* nuncupati Fesulanæ diœcesis, tertium vero sancti Joannis Evangelistæ de Boldrone nuncupati, et quartum sancti Petri de Luco Florentinæ diœcesis, quæ quidem monasteria subsint curæ, gubernio, regimini, et superioritati monachorum ordinis Sancti Benedicti congregationis Camaldulensis *degli Angeli* nuncupatæ; grave autem reddatur onus iisdem monachis gerendi curam, et gubernium dictorum monasteriorum, nec non eadem monasteria visitandi, idque animadvertentes ipsius ordinis superiores a cura, regimine, gubernio, et superioritate hujusmodi liberos esse desiderent; hinc est, quod Nos quieti, et tranquillitati tam monachorum prædicti ordinis, quam eorumdem monasteriorum, ac dilectarum in Christo filiarum monialium in eis existentium paterna charitate providere volentes, memoratos monachos ordinis sancti Benedicti congregationis Camaldulensis a cura, gubernio, regimine, et superioritate prædictis auctoritate apostolica tenore præsentium perpetuo eximimus, et liberamus, ac moniales prædictas curæ, gubernio, regimini, superioritati, et ordinariæ jurisdictioni quoad primum monasterium sancti Benedicti venerabilis fratris episcopi Aretini; quoad secundum nempe sancti Joannis Evangelistæ *di Pratovecchio* venerabilis itidem fratris episcopi Fesulani, quoad altera duo, scilicet sancti Joannis Evangelistæ de Boldrone, et sancti Petri de Luco, venerabilis pariter fratris archiepiscopi Florentini auctoritate, et tenore prædictis pariter perpetuo, ac respective subiicimus, submittimus, et subponimus.

Deputatio commissarii apostolici pro executione literarum.

§. 2. Quocirca fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut earumdem præsentium Nostrarum literarum executionem absque ulla mora, retardatione, vel impedimento procedas, illasque exequi omnino cures, et facias; tibique propterea plenam, et amplam facultatem ea omnia gerendi, declarandi, et decernendi, quæ in exequendis iisdem præsentibus magis in Domino expedire judicaveris, auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, ordinis, et quatuor monasteriorum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum

hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio specialis.

§. 5. Volumus tamen, et harum serie declaramus, quod moniales prædictæ licet a regimine dictorum fratrum exemptæ, nihilominus gratiis, indultis, et privilegiis spiritualibus alias per summos pontifices prædecessores Nostros earum ordini concessis, nec non ritu, quo in ecclesiasticis precibus usque in præsens usæ sunt, uti, ac respective frui libere, ac licite possint, et valeant.

Fides habenda transumptis.

§. 6. Decernimus insuper, ut ipsarum præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima septima augusti, millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 17 augusti 1781 Anno VII.

CCCXXIX.

Exemptio octo monasteriorum monialium in Hetruria existentium a gubernio, et superioritate fratrum minorum sancti Francisci.

Venerabili fratri Karolo archiepiscopo Patracensi in civitate Florentina, et dominio dilectissimi in Christo filii Nostri Petri Leopoldi regii Hungariæ, et Bohemiæ principis archiducis Austriæ, Hetruriæ sibi subjectæ magni ducis Nostro, et apostolicæ Sedis nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Tenor, et ratio concessionis.

§. 1. Cum, sicut accepimus, octo in istis partibus reperiantur monasteria monialium ordinis sancti Francisci, unum scilicet sub titulo, seu invocatione sanctæ Ursulæ, alterum sub titulo pariter, seu invocatione sanctæ Claræ, tertium sancti Hieronymi *della Costa* nuncupati Florentinæ diœcesis, quartum sancti Leonis de Pietrasancta Lucanæ diœcesis, quintum sanctæ Claræ Pisciensis diœcesis, sextum sancti Georgii Pratensis diœcesis, septimum sanctæ Catharinæ diœcesis Burgi sancti Sepulchri, octavum demum sub titulo, seu invocatione sancti Angeli de Chiantiano nuncupati Clusinæ, et Pientinæ invicem perpetuo canonice unitarum diœcesum, quæ quidem monasteria subsint curæ, gubernio, regimini, et superioritati fratrum ordinis minorum sancti Francisci de observantia nuncupatorum; grave autem reddatur onus iisdem fratribus gerendi curam, et gubernium dictorum monasteriorum, nec non eadem monasteria visitandi, idque animadvertentes ipsius ordinis superiores a cura, regimine, gubernio, et superioritate hujusmodi liberos esse desiderent; hinc est, quod Nos quieti, et tranquillitati tam fratrum prædicti ordinis, quam eorumdem monasteriorum, ac dilectarum in Christo filiarum monialium in eis existentium paterna charitate providere volentes, memoratos fratres ordinis minorum sancti Francisci de observantia a cura, gubernio, regimine, et superioritate prædictis auctoritate apostolica tenore præsentium perpetuo eximimus, et liberamus, ac moniales prædictas curæ, gubernio, regimini, superioritati, et ordinariæ jurisdictioni quoad prima tria monasteria, sanctæ Ursulæ nempe, sanctæ Claræ, et sancti Hieronymi *della Costa* nuncupati venerabilis fratris archiepiscopi Florentini; quoad alterum vero sancti Leonis, scilicet di Pietrasanta nuncupati venerabilis itidem fratris archiepiscopi Lucani; quoad alterum nempe sanctæ Claræ venerabilis fratris episcopi Pisciensis; quoad alterum sancti Georgii venerabilis fratris episcopi Pratensis; quoad alterum sanctæ Catharinæ venerabilis fratris episcopi Burgi sancti Sepulchri; quoad ultimum demum sancti Angeli de Chiantiano nuncupati venerabilis fratris episcopi Clusini, et Pientini auctoritate, et tenore prædictis pariter perpetuo, ac respective subiicimus, submittimus, et subponimus.

Deputatio commissarii apostolici pro executione literarum apostolicarum.

§. 2. Quocirca fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut ad earumdem præsentium Nostrarum literarum executionem absque ulla mora, retardatione, vel impedimento procedas, illasque exequi omnino cures, et facias; tibique propterea plenam, et amplam facultatem ea omnia gerendi, declarandi, et decernendi, quæ in

exequendis iisdem præsentibus magis in Domino expedire judicaveris, auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, ordinis, et octo monasteriorum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium prædictorum quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio specialis.

§. 5. Volumus tamen, et harum serie declaramus, quod moniales prædictæ licet a regimine dictorum fratrum exemptæ, nihilominus gratiis, indultis, et privilegiis spiritualibus, alias per summos pontifices prædecessores Nostros earum ordini concessis, nec non ritu, quo in ecclesiasticis precibus usque in præsens usæ sunt, uti, ac respective frui libere, ac licite possint, et valeant.

Fides habenda transumptis.

§. 6. Decernimus insuper, ut ipsarum præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima septima augusti millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXXX.

Dat. die 17 augusti 1781 Anno VII.

Exemptio novem monasteriorum monialium ordinis s. Dominici in Hetruria existentium a jurisdictione fratrum ordinis Prædicatorum, eorumque subjectio ordinarii jurisdictioni.

Venerabili fratri Karolo archiepiscopo Patracensi in civitate Florentina, et dominio dilectissimi in Christo filii Nostri Petri Leopoldi regii Hungariæ, et Bohemiæ principis archiducis Austriæ, Hetruriæ sibi subjectæ magni ducis Nostro, et apostolicæ Sedis nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Ratio, et tenor concessionis.

§. 1. Cum, sicut accepimus, novem in istis partibus reperiantur monasteria monialium ordinis sancti Dominici, unum scilicet sub titulo, seu invocatione sanctæ Luciæ, alterum sanctæ Catharinæ Senensis, tertium sancti Jacobi de Repoli nuncupati, quartum sancti Petri martyris, quintum sanctæ Catharinæ de Burgo sancti Laurentii omnia Florentinæ diœcesis, sextum sancti Clementis, septimum sanctæ Catharinæ, octavum sancti Vincentii, omnia pariter Pratensis diœcesis, ac nonum tandem sancti Dominici Pisanæ diœcesis, quæ quidem monasteria subsint curæ guberuio, regimini, et superioritati fratrum ordinis Prædicatorum nuncupatorum; grave autem reddatur onus iisdem fratribus gerendi curam, et gubernium dictorum monasteriorum, nec non eadem monasteria visitandi, idque animadvertentes ipsius ordinis superiores a cura, regimine, gubernio, et superioritate hujusmodi liberos esse desiderent; hinc est, quod Nos quieti, et tranquillitati tam fratrum prædicti ordinis, quam eorumdem monasteriorum, ac dilectarum in

Christo filiarum monialium in eis existentium paterna charitate providere volentes, memoratos fratres ordinis Prædicatorum a cura, regimine, gubernio, et superioritate prædictis auctoritate apostolica tenore præsentium perpetuo eximimus, et liberamus, ac moniales prædictas curæ, gubernio, regimini, superioritati, et ordinariæ jurisdictioni quoad quinque prima monasteria, nempæ sanctæ Luciæ, sanctæ Catharinæ Senensis, sancti Jacobi de Ripoli nuncupati, sancti Petri martyris, et sanctæ Catharinæ de Burgo sancti Laurentii venerabilis fratris archiepiscopi Florentini, quoad altera tria, sancti Clementis videlicet, sanctæ Catharinæ, et sancti Vincentii venerabilis fratris episcopi Pratensis, et quoad alterum demum sancti Dominici, venerabilis fratris archiepiscopi Pisani auctoritate, et tenore prædictis pariter perpetuo subiicimus, submittimus, et subponimus.

Deputatio executoris literarum.

§. 2. Quocirca fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut ad earumdem præsentium Nostrarum literarum executionem absque ulla mora, retardatione, vel impedimento procedas, illasque exequi omnino cures, et facias; tibique propterea plenam, et amplam facultatem ea omnia gerendi, declarandi, et decernendi, quæ in exequendis iisdem præsentibus magis in Domino expedire judicaveris, auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, ordinis, et novem monasteriorum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio specialis.

§. 5. Volumus tamen, et harum serie declaramus, quod moniales prædictæ licet a regimine dictorum fratrum exemptæ, nihilominus gratiis, indultis, et privilegiis spiritualibus alias per summos pontifices prædecessores Nostros earum ordini concessis, nec non ritu, quo in ecclesiasticis precibus usque in præsens usæ sunt, uti, ac respective frui libere, ac licite possint, et valeant.

Fides habenda transumptis.

§. 6. Decernimus insuper, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima septima augusti millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 17 augusti 1781 Anno VII.

CCCXXXI.

Exemptio monasterii monialium ordinis b. M. v. de Monte Carmelo sub titulo s. Barnabæ in civitate Florentina existentis a jurisdictione fratrum ejusdem ordinis, et archiepiscopi jurisdictioni subiectio.

Venerabili fratri Karolo archiepiscopo Patracensi in civitate Florentina, et dominio dilectissimi in Christo filii Nostri Petri Leopoldi regii Hungariæ, et Bohemiæ principis archiducis Austriæ, Hetruriæ sibi subjectæ magni ducis Nostro, et apostolicæ Sedis nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Ratio, et tenor concessionis.

§. 1. Cum, sicut accepimus, in civitate, et diœcesi Florentina unum reperiatur monasterium monialium ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmelo nuncupatæ sub titulo, seu invocatione sancti Barnabæ, quod quidem monasterium subsit curæ, gubernio, regimini, et superioritati fratrum ordinis beatæ Mariæ virginis de Monte Carmelo de sancta Maria Majore nuncupata; grave autem reddatur onus iisdem fratribus gerendi curam, et gubernium dicti monasterii sancti Barnabæ, illudque visitandi, idque per memoratos fratres ordinis beatæ Mariæ virginis de Monte Carmelo nuncupatæ a cura, regimine, gubernio, et superioritate hujusmodi liberos esse desiderent; hinc est, quod Nos quieti, et tranquillitati tam fratrum prædicti ordinis, quam ejusdem monasterii, ac dilectarum in in Christo filiarum monialium in eo existentium paterna charitate providere volentes, memoratos fratres ordinis beatæ Mariæ virginis de Monte Carmelo a cura, gubernio, regimine, et superioritate prædictis auctoritate apostolica, tenore præsentium, perpetuo eximimus, et liberamus, ac moniales prædictas curæ, gubernio, regimini, superioritati, et ordinariæ jurisdictioni venerabilis fratris archiepiscopi Florentini auctoritate, et tenore prædictis pariter perpetuo subiicimus, submittimus, et subponimus.

Deputatio executoris literarum apostolicarum.

§. 2. Quocirca fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut ad earumdem præsentium Nostrarum literarum executionem absque ulla mora, retardatione, vel impedimento procedas, illasque exequi omnino cures, et facias; tibique propterea plenam, et amplam facultatem ea omnia gerendi, declarandi, et decernendi, quæ in exequendis iisdem præsentibus magis in Domino expedire judicaveris, auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, ordinis, et monasterii prædicti etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio specialis.

§. 5. Volumus tamen, et harum serie declaramus, quod moniales prædictæ licet a regimine dictorum fratrum exemptæ, nihilominus gratiis, indultis, et privilegiis spiritualibus alias per summos pontifices prædecessores Nostros earum ordini concessis, nec non ritu, quo in ecclesiasticis precibus usque in præsens usæ sunt, uti, ac respective frui libere, ac licite possint, et valeant.

Fides habenda transumptis.

§. 6. Decernimus insuper, ut ipsarum præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis,

ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima septima augusti millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 22 augusti 1781 Anno VII.

CCCXXXII.

Indultum concessum cohorti militum præsidiariorum civitatis Bononiensis extrahendi reos a locis immunibus, solo comitante clerico.

Dilecto filio Nostro Ignatio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ diacono cardinali Boncompagni Ludovisi nuncupato Nostro, et Sedis apostolicæ in civitate Nostra Bononiensi, ejusque comitatu de latere legato.

Pius PP. VI.

Dilecte fili Noster salutem, et apostolicam benedictionem.

Erectio militiæ, et fructus collecti pro publica tranquillitate.

§. 1. Quum non multo ante per Nostrum chirographum die vii. novembris mox elapsi anni MDCCLXXX. expeditum sibique datum, ut civium securitati, civitatis decori, fiscalium jurium indemnitati, jurgiorum, et litium, ac criminum quorumcumque coercitioni consuleremus aliquam militum præsidiariorum manum continuo in eadem civitate retinendam decreverimus. Quumque huic Nostræ voluntati obsequutus, præsidium militum conscripseris in tres turmas divisum vulgo, compagnia, centum, et viginti militum legionariorum pro singulis turmis præter tribunum, instructorem, centuriones, signiferos, aliosque inferioris ordinis præfectos, eosque jam, et etiam uberiores fructus publica tranquillitas ex eadem militum conscriptione perceperit, ut criminum seges in dies minuatur, et multæ concertationes, ac lites, seu ex stationum propinquitate, seu ex vigiliarum frequentia prius sopiantur, quam in scelera erumpant, et otiosorum præterea exterorum incursus a civitate prohibeatur: illud Nobis cordi est ut postquam per milites civitatis moderationi consultum est, militum ipsorum disciplinæ consulamus.

Memorantur incomoda, quæ obveniunt a frequentia locorum immunium.

§. 2. Cui quum graviter officeret locorum immunium frequentia ad quæ quisque miles, vel ut mandatum præfectorum eluderet, quod sibi non placeret, vel ut pœnam vitaret, vel ut socios sibi adjungeret, et signa deferre pararet confugere posset, quod in magnum recideret, et rei militaris detrimentum, et ipsius publicæ tranquillitatis perturbationem, eam facultatem sibi impartiri statuimus, quam et Nos, et prædecessores Nostri Romani pontifices dilectis filiis Nostris civitatis Nostræ Ferrariæ de latere legatis supra milites ibi conscriptos impertiti sunt, ut possent milites cum assistentia tamen clerici in locis immunibus auctoritate propria extrahere.

Leges servandæ in extractione facienda.

§. 3. Hinc circumspectioni tuæ, et quoscumque milites aufugientes, seu alias delinquentes, ut præfertur, qui ab ecclesiis, et locis piis hujusmodi per te, vel alium, seu alios in dignitate ecclesiastica constitutos, occurrentibus occasionibus per te deputandos pro reverentia ecclesiis, et locis piis debita minori, quod id fieri poterit cum scandalo, et tumultu educere, vel extrahere, atque carceribus mancipare; præterea quibusdam superioribus ecclesiarum, conventuum, et monasteriorum tuæ legationi subjectorum tam sæcularibus, quam cujusvis congregationis, et instituti regularibus, ne de cætero delinquentes hujusmodi sub suspensionis ab executione suorum ordinum, ac privationis officiorum, et dignitatum inhabilitatisque ad illa, et alia imposterum obtinenda pœnis ipso facto incurrendis recipiant, prohibere, et eosdem superiores in casu contraventionis in pœnas supradictas incidisse declarare libere, et licite valeas apostolica auctoritate tenore præsentium licentiam, et facultatem concedimus, et impartimur.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus felicis recordationis Gregorij papæ XIV. prædecessoris Nostri super hoc edita, et quibusvis aliis apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non ecclesiarum, conventuum, monasteriorum, et locorum piorum hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium

præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima secunda augusti millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXXXIII.

Dat. die 24 augusti 1781 Anno VII.

Supprimuntur duo sanctimonialium monasteria, et unum monachorum ordinis Carthusianorum in civitate Moguntina existentia, eorumque bona applicantur universitati studii generalis in eadem civitate erectæ.

Venerabili fratri
Friderico Karolo Josepho
archiepiscopo Moguntino, S. R. I.
principi electori.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem
et apostolicam benedictionem

Proœmium

§. 1. Postquam Deo placuit omnipotenti, qui ex summa misericordia, et bonitate sua vocat ea, quæ non sunt, tamquam ea, quæ sunt humilitatem Nostram ad universalis Ecclesiæ regimen vocare, ex eo tempore Nos, ejusdem adjuvante gratia, de iis præcipue curam suscipere non destitimus, quæ sicut officii Nostri ratio postulat, ad divinum ubique cultum, et ecclesiasticam disciplinam augendam, animarumque Christifidelium sollicitudini Nostræ concreditarum salutem procurandam maxime cognovimus pertinere.

Expositio precum porrectarum ab archiepiscopo Moguntino.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecisti, quod licet jamdiu ab anno nempe MCCCCDLXXVI. in hac tua civitate Moguntina, quæ quidem tum ob civium frequentiam, tum ob plures suas peculiares prærogativas tum præcipue ob Christianæ religionis cultum inter cæteras provinciæ Germanicæ civitates apud omnes maxime semper inclaruit a bo. mem. Dictero, dum vixit, archiepiscopo Moguntino, ac S. R. I. principe electore decessore tuo publica studiorum generalium universitas fuerit erecta, nihilominus ob tenues redditus, quibus tunc dotata extitit jam inde a sui principio ab insito splendore declinavit, et ad hæc usque tempora prorsus collapsa jacet. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, post tot, tantaque superioribus sæculis in aliquibus Germaniæ partibus instinctu Satanæ excitata de religione dissidia, unde miserandum in modum ita afflicta, et deformata sit, ut nemo sine lacrimis tam gravem animarum jacturam recordari, nedum intueri queat, plures apud acatholicos universitates ortæ sint, in quibus quamvis bonorum artium studia vigeant, prava tamen, et erronea doctrina specie recti in adolescentum animos eo perniciosius pervadit, quo securius serpit, hinc, ut tuis in spiritualibus, ac temporalibus subditis, ne omni vento doctrinæ circumferantur, ac etiam, ut tuæ civitatis, et diœcesis commodo, et ornamento, privatorumque utilitati consulas, memoratam universitatem ad suum pristinum splendorem restituere intendis, ut nedum ea acatholicorum universitates emuletur, sed etiam illas vincat.

§. 3. Verum sicut eadem expositio prosequebatur, ut publicæ hujusmodi studiorum generalium universitatis restauratio suum perpetuis futuris temporibus sortiatur effectum, necessarium omnino sit, ut aliqua dos pro ampliori illius rectorum, magistrorum, ac lectorum substentatione constituatur; id vero neque utilius, neque commodius confici posse ducas, quam si prævia suppressione alicujus monasterii, seu conventus in hac tua civitate, ac diœcesi Moguntina existentis, quod quidem attento prægrandi illorum numero absque ullo spirituali animarum christifidelium detrimento facile fieri posse asseris, bona, redditus, ac proventus ad illud spectantes in dotem dictæ universitatis assignentur, et attribuantur; eaque propter nedum suppressionem monasterii sancti Michaelis ad Montem monachorum ordinis Carthusianorum extra mœnia dictæ tuæ Moguntinæ civitatis situm, quorum numerus vix est viginti septem, illius vero redditus ad conspicuam summam florenorum circiter septendecim millium istius monetæ ascendunt, sed etiam suppressionem duorum monasteriorum sanctimonialium, quorum alterum est ordinis

Ratio concessionis.

Cisterciensis de Altenmunster nuncupatum, alterum vero sanctimonialium ordinis minorum sancti Francisci conventualium sanctæ Claræ situm in foro vulgo dicto Flachsmark pariter nuncupato, ubi sexaginta moniales circiter numerantur: illorum vero redditus summam circiter viginti, et unius mille florenorum monetæ prædictæ constituunt, dum Nobis omnium sanctimonialium, et monachorum prædictorum sustentationem per congrua vitalitia assignamenta præstas, bonorum ad monasteria prædicta quomodolibet spectantium in publicam studiorum generalium universitatem, ut præfertur, erectam applicationem per Nos fieri summopere desideres. Nobis propterea humiliter supplicari fecisti, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Mandatum de supprimendo monasterio S. Michaelis et applicandi bona ad universitatem studiorum.

§. 4. Nos igitur suavissimos, atque uberes fructus, quos viri literarum scientia præditi in agro Dominico jugiter producunt, animo revolventes, ac quam pro spiritualium, temporaliumque rerum regimine in hac vita tenebris, et ambagibus plena utilis, et necessarius sit scientiarum usus perpendentes, ac quantum Nobis ex alto conceditur, quæ dictæ tuæ civitati decori utilia fore conspicimus, favorabiliter intendentes, tibique ex peculiari charitate annuere volentes, fraternitati tuæ, de cujus prudentia, integritate, et religione plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, et mandamus, ut in primis memoratum monasterium ad Montem sancti Michaelis ordinis Carthusianorum extra mœnia hujus tuæ civitatis Moguntinæ situm, omnemque illius regularitatem, ac conventualitatem auctoritate Nostra apostolica supprimas, ac extinguas, ac suppressam, et extinctam esse declares: et subinde omnia, et singula dicti monasterii bona, tam mobilia, quam immobilia, semoventia, domos, prædia, canones, præstationes, redditus, proventus, actiones, ac quælibet jura quocumque nomine vocata, et sub quocumque genere comprehensa ad illud spectantia, et pertinentia publicæ studiorum generalium universitati in hac tua Moguntina civitate, ut præfertur, erectæ dicta auctoritate perpetuo unias adnectas, et incorpores.

Excluditur domus religiosa, quæ aliis piis operibus destinatur.

§. 5. Domum vero religiosam sic suppressi monasterii in domum ad recipiendos tuæ diœcesis parochos, qui aut exantlatis in vinea Domini laboribus, aut ætate fessi conferre se in otium, ac solitudinem desiderent, quique una simul cum aliis presbyteris sæcularibus ipsis arbitrio tuo adjungendis ecclesiæ dicto monasterio adnexæ inservient, omnibusque piis oneribus, quibus eadem ecclesia, seu monasterium gravatum reperitur, separatis, ac respective assignatis congruis redditibus, satisfacient, auctoritate prædicta erigas, ac constituas.

Mandatum de providendis monachis a monasterio extrahendis.

§. 6. Volumus demum, et auctoritate prædicta expresse decernimus, quod monachi in dicto monasterio de præsenti existentes, quodcumque aliud monasterium sui ordinis, vel intra limites tuæ diœcesis, vel extra situm eorum superioribus benevisum, assignata tamen prius cuilibet illorum in suam alimoniam, quoad vixerint, annua præstatione arbitrio tuo, habita intentione servitiorum, quæ suo ordini unusquisque illorum præstitit, ac graduum, quibus in ea utitur, præfigenda libera prorsus, et immunis, ac qualibet imminutione exempta ex redditibus, et proventibus alias ad suppressum, ut præfertur, monasterium spectantibus solvenda adire libere, ac licite possint, et omnino teneantur.

Aliud mandatum de supprimendo monasteria sanctimonialium de Altenmunster, et consulendi indemnitati monialium, et novitiarum.

§. 7. Tibi insuper injungimus, ut prædicta duo sanctimonialium monasteria, de Altenmunster scilicet ordinis Cisterciensis, et sanctæ Claræ ordinis minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum situm in foro dicto Flachsmark intra mœnia tuæ civitatis Moguntinæ existentia, omnemque illorum regularitatem, et conventualitatem pariter auctoritate Nostra prædicta supprimas, et extinguas, ac suppressa, et extincta esse decernas, ac declares; sanctimoniales vero in eis professas, ut vel aliud monasterium tuæ diœcesis eis benevisum, habito tamen prius consensu superiorissæ, ac monialium monasterium, ad quod transferri cupiunt, consensu per suffragia segreta præstando, auctoritate prædicta traducas, vel si in eodem monasterio, in quo nunc degunt, morari mavint, ut quoadusque earum numerus ad regularem disciplinam retinendam, vitamque communem observandam sufficiens reputabitur, libere, ac licite manere possint, et valeant dicta auctoritate statuas. Novitiis autem, seu tyrocinium adhuc agentibus, restituta eis dote, quæ alias dictis monasteriis in actu susceptionis habitus regularis fuerat ab eis respective soluta, ad sæcularia vota transeundi plenam, et amplam facultatem concedas. Man-

dantes, ut de bonis, redditibus, ac proventibus ad memorata duo monasteria spectantibus, et de quibus infra, omnibus sanctimonialibus in prædictis monasteriis nunc professis, ac cuilibet illarum annua præstatio pro tuo arbitrio, ac conscientia præfigenda eis quotannis, quoadusque quælibet ipsarum vixerit, ab omni prorsus onere libera, et exempta assignetur, et omnino solvatur.

Etiam bona horum monasteriorum applicentur universitati studiorum.

§. 8. Bona porro omnia, redditus, proventus, actiones, ac jura quælibet quocumque nomine vocata, et sub quocumque genere comprehensa ad monasteria de Altenmunster ordinis Cisterciensis, et sanctæ Claræ ordinis minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum in foro vulgo dicto Flachsmank prædicta quomodolibet spectantia, et pertinentia toties memoratæ publicæ studiorum generalium universitati in prædicta tua civitate Moguntina, ut præfertur, erectæ auctoritate prædicta unias, et incorpores, applices, ac appropries, et adnectas.

Excluduntur religiosæ domus, aliis piis usibus destinatæ.

§. 9. Domum vero religiosam monasterii sanctæ Claræ una cum sua ecclesia in foro vulgo dicto Flachsmank sitam postquam moniales nunc ibi morantes ad aliud monasterium eis benevisum, ut præfertur, erunt conmigratæ, dilectis filiis monachis ordinis sancti Benedicti monasterii sancti Jacobi hujus tuæ diœcesis, quorum religiosa domus prorsus fatiscitur, auctoritate prædicta concedas, ac dones. Domum autem religiosam alterius monasterii de Altenmunster nuncupati, quando pariter moniales illam habitantes ad aliud monasterium fuerint reductæ, in nosocomium erigi volumus, ac mandamus. Et quoniam, sicut accepimus, in parochiali ecclesia sub titulo, ac invocatione sancti Emerani præ sui amplitudine, nisi difficillime, ac ut par est, animarum cura fungi possit, propterea eidem fraternitati tuæ per præsentes committimus, ut ecclesiam dicto monasterio de Altenmunster conjunctam in parochialem instituas, assignata ejus parocho pro tempore existenti ea bonorum quantitate ad dictum monasterium spectantem, ex qua juxta sacri concilii Tridentini decreta, ac hujus diœcesis statuta, ac consuetudines debita congrua constituatur; eidemque ecclesiæ nedum nosocomium, ut præfertur, erigendum, sed etiam eam portionem curæ animarum, quam a prædicta parochiali ecclesia sancti Emerani ob nimiam sui amplitudinem dismembrare, ac separare in Domino expedire duxeris, auctoritate prædicta subiicias, submittas, ac subponas. Nos enim tibi quamcumque necessariam, et opportunam facultatem ad dismembrationem, ac separationem, ac respective unionem, et subjectionem hujusmodi conficiendam, perficiendamque faciendi, gerendi, ac exequendi, et exequi mandandi auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 10. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non trium monasteriorum scilicet sancti Michaelis ad Montem monachorum ordinis Carthusianorum extra mœnia civitatis Moguntinæ, et alterum sanctimonialium ordinis minorum sancti Francisci Conventualium sanctæ Claræ situm in foro Flachsmank, nec non sanctimonialium ordinis Cisterciensis de Altenmunster etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Ampliatio mandati favore executoris apostolici.

§. 12. Cæterum ne aliquod in actu executionis præsentium suboriatur dubium eidem fraternitati tuæ, cujus in Domino plenam fovemus fiduciam, omnem tribuimus facultatem, ut pro tui prudentia præmissa gerens, agas etiam quidquid juxta contingentes circumstantias duxeris disponendum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima quarta augusti millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 28 augusti 1781 Anno VII.

CCCXXXIV.

Confirmatio privilegii super impressione *libri delle Notizie*, ac ephemerides, ejusque ampliatio ad relationes quoque functionum, quæ in alma urbe peraguntur, alias concessum favore familiæ Cracas.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Memorantur privilegia concessa a Benedicto XIII. familiæ Cracas.

§. 1. Alias felicis recordationis Benedicto pp. XIII. prædecessori Nostro pro parte filiorum, et hæredum quondam Lucæ Antonii Cracas exposito, quod dictus Lucas Antonius anno MDCCXVI. quemdam libellum inscriptum *delle Notizie*, nec non ephemerides publicorum nuntiorum, sub titulo = *Diarj di avvisi* = lingua vulgari Italica in alma urbe Nostra, et tunc sua evulgare coepisset, et ab inde citra, tam dictus Lucas Antonius, quam post ejus decessum illius filii, et hæredes prædicti libellum, et ephemerides hujusmodi edere, et imprimere perexissent, ipsique filii, et hæredes, illa quoque in posterum imprimi facere intendebant, verebantur autem, ne alii, qui ex alieno labore lucrum quærunt, libellum, et ephemerides prædictos in ipsorum exponentium præjudicium iterum imprimi facere curarent. Idem Benedictus prædecessor eorum indemnitati consulere volens, ac supplicationibus tunc ab illis porrectis inclinatus, eisdem filiis, et hæredibus, ut ad duodecim annos tunc proximos, dummodo tamen ejusmodi libellus, ac ephemerides prius a pro tempore existente sacri palatii apostolici magistro approbati essent, nemo tamen urbe prædicta, quam in reliquo statu ecclesiastico prædictum libellum, et ephemerides ab ipsis usque tunc evulgatos, et in posterum evulgandos in toto, vel in parte sub eisdem, vel aliis titulis, aut aliud simile opus, seu opera sine dictorum filiorum, et hæredum, aut ab eis causam habentium speciali licentia imprimere, aut ab eis, vel aliis impressa vendere, aut venalia habere, seu proponere posset, sub certis prohibitionibus, inhibitionibus, modo, et forma tunc expressis concessit, et indulsit, ac alias prout in ejusdem Benedicti prædecessoris die xvi. decembris MDCCXXVI in simili forma Brevis expeditis literis, quarum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expresso, ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, fusius continetur.

Privilegia hujusmodi migrarunt in familiam Burlini.

§. 2. Cum autem, sicut Nobis nuper exponi fecit dilectus filius Vincentius Pilucchi, nuper e vita decesserit Alexander Burlini, qui alias a felicis recordationis Clemente pp. XIII. Catherinæ Cracas ultimæ superstiti de dicta familia in coadjutorem fuerit cum omnibus dictis privilegiis deputatus, ac etiam a felicis recordationis Clemente pp. XIV. prædecessore itidem Nostro fuerit dictum privilegium favore ejusdem Alexandri ad ralationes functionum omnium, quæ in alma urbe prædicta pro tempore peraguntur extensum, et ampliatum; hinc ipse qui suam in hisce rebus operam spatio annorum viginti trium jam contulerat, idem privilegium sibi concedi plurimum desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Extinctis hæredibus Lucæ Antonii Cracas, eadem privilegia concessa fuerunt Vincentio Pilucchi jam coadjutore deputato cum futura successione

§. 3. Nos igitur dictum Vincentium specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et ejus singularem personam a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati privilegium prædictum a memorato Benedicto XIII. ad duodecim annos, ut præfertur, concessum, et a Benedicto XIV., ac Clemente XIII., nec non a Clemente XIV. prædecessoribus Nostris prædictis prorogatum ad vitam ejusdem Vincentii auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, idemque privilegium ad relationes omnium functio-

num in dicta urbe pro tempore peragendarum, cum eisdem prohibitionibus, inhibitionibus, et sub eisdem pœnis in prædictis literis Benedicti XIII. prædecessoris contentis, et expressis, auctoritate, et tenore prædictis extendimus, et ampliamus.

Derogatio contrariorum, et fides habenda transumptis

§. 4. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quæ in dictis literis concessa sunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vigesima octava augusti millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 28 augusti 1781 Anno VII.

CCCXXXV.

Confirmatio decreti editi a senatu Bononiensi super reformatione nonnullorum capitulorum statutorum artis piscatorum, et salarolorum ejusdem civitatis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Expositio precum porrectarum ab hominibus artis piscatorum, super quæstionibus subortis cum hominibus artis salarolorum.

§. 1. Quoties a Nobis petitur, quod justitiæ convenire dignoscitur animo Nos decet libenti concedere, ac petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii senior, vulgo massaro, et homines artis piscatorum civitatis Nostræ Bononiensis; quod alias, nempe die xxvi. februarii MDCCLIX. alia prorsus diversa ars salarolorum nuncupata civitatis pariter Nostræ Bononiensis a dilectis filiis senatu Bononiensi annuente tunc cardinali in dicta civitate Nostra Bononiensi, ejusque comitatu Sedis apostolicæ de latere legato existente in præjudicium juris privativi, quod etiam arti piscatorum in vim suorum statutorum anni 1601 latorum, ac auctoritate apostolica confirmatorum competebat, vendendi scilicet quamcumque speciem piscium, qui vel recentes essent, vel sale conditi, eosque etiam visitandi, qui in dicta civitate, vel comitatu quomodocumque venum, vel ipsis hominibus dictæ artis salarolorum adscriptis in vim sui statuti anni 1666 lati, ac auctoritate apostolica confirmati, ponebantur, impetravit decretum tenoris, qui sequitur.

§. 2. Die 26 februarii 1759 congregatis illmis, et excelsis dd. reformatoribus status libertatis civitatis Bononiæ in num. xxvi. in camera emi, ac rmi d. cardinalis legati in ejus præsentia, et de ipsius consensu, et voluntate inter ipsos infrascriptum partitum positum, et legitime obtentum fuit videlicet = Patres conscripti per suffragia xxv. affirmativa approbarunt infrascripta capitula per dd. vexilliferum, et senatores artibus præfectos efformata statutis artis salarolorum, et piscatorum addenda, ut vim habeant non modo declarationis statutorum utriusque artis, sed etiam, quatenus opus sit, effectum novæ legis, seu reformationis eorundem statutorum cumulatissime sortiantur: cujus declarationis, et reformationis, seu legis tenor est qui sequitur videlicet. = — Tenor decreti lati a senatu Bononiensi pro confirmatione capitulorum additorum statutis artis.

§. 3. Che sia lecito in avvenire agli uomini, ed obbedienti dell' arte de' salaroli tanto di città, che di contado indipendentemente dall' arte de' pescatori l' incettare, ritenere, e vendere tonno, o tonnina, e di più qualsisia cosa spettante, e pertinente per diretto, e per obliquo a detto membro: e per tale s' intendono il caviale, il salmone, le anchiove, i sardoni, le anguille salate, le arringhe, le saracche, il pesce cotto, il baccalà, il tarantello, il pesce solfanino, e in somma tutti i pesci secchi, e gli altri o marinati, o salati, o conci con olio, e sale. A condizione però, che i pesci da ritenersi, come sopra, dai salaroli, non s' intendano mai freschi, ma sempre, o secchi, o conci in qualche modo. Che siano portati al dazio nella pescaria, e si osservino le forme solite, e prescritte nè bandi per il pagamento del dazio. Che la competenza di ritenere, e vendere il tonno, o tonnina, ed i pesci cotti, e salati sopra espressi, e similmente il diritto della visita de' massari, dell' una, e dell' altra arte siano, e s' intendano comulativi fra le due arti de' pescatori, e salaroli rispettivamente però agli uomini, ed obbedienti delle medesime. Con dichiarazione, che debbasi pagare l' obbedienza ad un arte sola, a quella — Tenor capituli reformati, contra præscriptionem statutorum.

cioè, a cui il bottegaro sarebbe già sottoposto in vigore del proprio suo esercizio indipendentemente dalla ritenzione, e vendita di detti generi. E con espresso ordine, e proibizione all' arte de' salaroli di non accrescere l' obbedienza in verun conto agli uomini, ed esercenti detta arte a motivo delli presenti capi dichiarati, o aggiunti come sopra, al loro esercizio. Contrariis non obstantibus quibuscumque: ita est Joannes Bacialius prædictorum dd. reformatorum, et senatus Bononiensis pro a secretis.

Reformatio decreti præcepta fuit ab ipso senatu Bononiensi.

§. 4. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, post reiteratas dictæ artis piscatorum adversus decretum hujusmodi querimonias, ac mature rationum momentis, quæ pro dicta arte pugnabant, perpensis, cum ex præinserto decreto ejus juribus præjudicium irrogari fuerit deprehensum; hinc memoratus senatus cum consensu, et approbatione dilecti filii Nostri moderni cardinalis in dicta civitate Bononiensi ejusque comitatu Nostri, et Sedis apostolicæ pariter de latere legati dictum præinsertum decretum die 28 junii 1781 reformare statuerunt per aliud decretum tenoris qui sequitur = Die Jovis 28 junii 1781 congregatis illmis, et excelsis dd. reformatoribus status libertatis civitatis Bononiensis in num. xxv. in camera emi, et rmi d. cardinalis legati in ejus præsentia, ac de ipsius consensu, et voluntate infrascrip. partitum positum, et legitime obtentum fuit videlicet = Patres conscripti per suffragia xxiii. affirmativa moderarunt senatus consultum diei xxvi februarii anni 1759 super additione quorundam capitulorum statutis artis salarolorum, cujus moderationis tenor est sequens videlicet.

Tenor moderationis capituli additi statutis

§. 5. Che ferma rimanendo a comodo maggiore della popolazione la provvidenza di detto senato consulto in quella sola parte che permette agli uomini, ed ubbidienti dell' arte de' salaroli sì di città che di contado, l' incettare, ritenere, o vendere tutti i pesci secchi, marinati, salati, o conci con olio, e sale derogando poi, e moderando il senato consulto medesimo, in avvenire tutte le persone, e segnatamente tutti gli uomini, ed ubbidienti dell' arte de' salaroli, che vorranno incettare, ritenere, o vendere li pesci suddetti di qualunque specie, o qualità, debbano riportarne la debita licenza dall' arte de' pescatori, e pagare ad essi l' ubbidienza di soldi cinquanta in ciascun anno, come vien prescritto dallo statuto di detta arte. In oltre, che le visite de' pesci di qualsivoglia sorta, e le attestazioni, o fedi della loro buona, o cattiva qualità, siano di privativa pertinenza del massaro, e compagni dell' arte de' pescatori; e così pure gli emolumenti, che dalle stesse visite si ricavano, abolita la cumulativa accordata all' arte de' salaroli, dovendo il giudizio di qualunque merce, o vittuale esser dato da quelle persone, che ne professano il commercio, e debbono averne perfetta cognizione. Il che tutto debba inviolabilmente osservarsi sotto le pene comminate negli statuti, e ne' bandi non ostante detto senato consulto delli 26 febbraro 1759, e qualunque altra legge in contrario. Ita est Philippus Manzinus illmi, et excelsi senatus Bononiæ a secretis.

Tenor confirmationis apostolicæ.

§. 6. Verum cum sicut eadem expositio prosequebatur ipsi exponentes, ut hujusmodi præinsertum decretum 28 junii 1781 firmius subsistat, et servetur exactius, apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desiderent; Nos specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excomunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes; supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; secundum præinsertum decretum die 28 januarii 1781 editum auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes præinsertum decretum, ac præsentes literas firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros, effectus sortiri, et obtinere; sicque per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicadi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, et quatenus opus sit, altero præinserto decreto diei 26 februarii anni 1759 edito ad dictæ artis salarolorum nuncupatorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis approbatis et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die xxviii augusti MDCCLXXXI, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 5 septembris 1781 Anno VII.

CCCXXXVI.

Facultas reginæ fidelissimæ erogandi fructus beneficiorum in suis regnis existentium in pios usus de ejus arbitrio eligendos.

Venerabili fratri archiepiscopo Thessalonicensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium.

§. 1. Romani pontifices veluti bonorum temporalium Ecclesiæ dispensatores illorum fructus huic potius, quam alteri pio opere addicere censuere, prout rerum vicibus mature perpensis in Domino salubriter expedire arbitrati sunt.

Expositio precum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit charissima in Christo filia Nostra Maria Francisca Portugalliæ, et Algarbiorum regina fidelissima, quod plura regii jurispatronatus, et domus Brigantiæ beneficia in suis Portugalliæ, at Algarbiorum regnis vacantia reperiebantur, quorum fructus, et proventus, dum vacant, in commodum, ac utilitatem futurorum in eisdem beneficiis successorum deponuntur, quos tamen, cum sicut experientia doceat, non semper a beneficiatis in opera pia, juxta sacros Ecclesiæ canones erogentur, in alios pios usus arbitrio suo eligendos collocari posse summopere desiderat. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 3. Nos igitur memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ piis votis annuere volentes, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut eidem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ fructus, ac proventus beneficiorum, nedum eorum, quæ de regio, et domus Bragantiæ jurepatronatus asseruntur, sed etiam eorum, quæ sunt liberæ collationis in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum existentium, dum vacant, collectos, et asservatos, detracta tamen illorum quantitate, quæ tum in ecclesias, tum in præscipta onera, cum etiam in sustentationem novorum beneficiatorum usque ad proximam ipsis debitam fructuum perceptionem, erit impendenda in alios pios usus pro illius arbitrio, ac conscientia constituendos, stabiliendosque erogandi, ac collocandi plenam, et amplam facultatem auctoritate Nostra apostolica concedas, et impertiaris.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 4. Decernentes has præsentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac eorumdem beneficiorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis

in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die quinta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 6 septembris 1781 Anno VII.

CCCXXXVII.

Conceduntur tria magisteria fratribus provinciæ Aragoniæ ordinis eremitarum sancti Augustini gradum obtinentibus in universitate Valentiæ, ac duo gradum obtinentibus in universitate Cerveriana.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Sacrosanctum apostolatus ministerium humilitati Nostræ nullo licet meritorum Nostrorum suffragio per ineffabilem divinæ sapientiæ providentiam commissum postulat, ut inter multiplices apostolicæ servitutis curas illam peculiari studio complectamur, per quam personæ sub suavi religionis jugo divini numinis obsequiis insistentes felicioribus in dies proficiant incrementis.

Tenor precum porrectarum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Xaverius Vasquez prior generalis fratrum eremitarum ordinis sancti Augustini, quod in provincia Aragoniæ ordinis prædicti ob magnum lectorum numerum in regionibus Valentiæ, et Catalauniæ, ac ob valde contractum magistrorum numerum illud incommodi eveniat, quod nisi difficillime etiam illi lectores, qui in universitatibus gradum obtinent, ad magisterium perveniant. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat memoratus Franciscus Xaverius prior generalis tria magisteria pro fratribus ordinis prædicti gradum obtinentibus in universitate Valentiæ, duo vero pro gradum obtinentibus in universitate Cerveriana per Nos concedi summopere desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur ipsum Franciscum Xaverium priorem generalem, ejusque ordinem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, et interdictis, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, tria magisteria pro fratribus ordinis prædicti gradum obtinentibus in universitate Valentina, duo vero pro gradum obtinentibus in universitate Cerveriana auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus.

Declarationes speciales.

§. 4. Volentes tamen, quod in fratrum prædictorum promotione hæ serventur conditiones, primo, quod religiosus, qui in universitate Valentina, aut Cerveriana provinciæ Aragoniæ lauream doctoratus obtinere desideraverit, post cursum per octo integros annos in studio philosophiæ, ac theologiæ peractum, rigoroso teneatur se examini subjici. Pater provincialis, studiorum præfectus, cæterique patres examinatores, mente retinentes se judicium ferre debere non solum de eximia scientia, verum etiam de pietate Christiana canditati in accademiis insignibus frequenter de suis dotibus speciem præbituri eo utentur rigore in suis sententiis explicandis per vota secreta, ut quacumque ratione humana spreta, solumque timorem Dei præ oculis habentes, conscientiæ suæ consulant.

De iis qui approbati fuerunt nemine discrepante.

§. 5. Si candidatus fuerit approbatus cum clausula, nemine discrepante, transmittetur notitia ad reverendissimum patrem generalem, ut ejus obtenta licentia valeat candidatus in universitate facere ea officia, quæ ad receptionem laureæ doctoratus sunt necessaria.

De computatione temporis cursus a candidato faciendi.

§. 6. Secundo: Tempus cursus, quem debet facere candidatus computetur a die, in quo primam fecerit oppositionem ad aliquam cathedram, et de hujusmodi oppositione pater provincialis, ac studiorum præfectus certiorem reddent reverendissimum patrem generalem ordinis, ut de ea judicium ferat.

De computatione annorum lecturæ, pro

§. 7. Tertio: A die, quo facta fuerit hujusmodi prima oppositio tempus duodecim annorum lecturæ, quam juxta

consequenda jubilatione.

constitutiones ordinis debet peragere, computetur, ut possit inseri catalogo lectorum jubilatorum, et prævia hujusmodi insertionis notitia, possit reverendissimus generalis ordinis literas magisterii expedire candidato.

De numero graduatorum.

§. 8. Quarto: Graduati autem in universitate Valentina erunt tres, et in universitate Cerveriana duo; et non poterunt alii hujusmodi gaudere privilegio, nisi quando unus ex tribus in universitate Valentina, vel unus ex duobus in universitate Cerveriana laureatus, vita functus fuerit.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 9. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti ordinis, ejusque provinciæ Aragoniæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die sexta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXXXVIII.

Dat. die 15 septembris 1781 Anno VII.

Erectio reclusorii pro pueris, et mulieribus otiose, ac libidinose viventibus in oppido Montechii diœcesis Camerinensis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. Inter varias ac multiplices sollicitudines, quas pro communi utilitate universæ christianæ reipublicæ Nostræ curæ divina providentia commissæ, diu noctuque suscipimus, id potissimum Nobis cordi est, ut subditorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ commodis paterna vigilantia consulamus, quod illos quasi Nostros peculiares, eximieque caros, et acceptos, ac præ cæteris dilectos filios in Nostram clientelam ac fidem receptos speciali quodam, et propria paterni amoris prærogativa complecti æquum censemus. Quare cum eos ab omni injuria, et violentia tutos, et illæsos defendere, et custodire pro viribus studeamus, omni conatu occurrendum duximus aliquorum hominum vitiositati ac malitiæ, qui inertia ac socordia pleni, nedum otiosam, sed etiam effroenem, ac improbam vitam ducentes, communem pacem, et tranquillitatem non mediocriter lædunt. Hocque consilio Nobis alias in civitate Nostra Fulginatensi, ac in oppido Nostro Hispelli Fulginatensis diœcesis non sine magno fructu, Deo annuente reclusoria ad reprimendam flagitiosorum hominum audaciam, ac mulierum libidinem coercendam ereximus, ut adolescentes ac mulieres otiose, et libidinose viventes, illuc conclusi per eorum artium exercitationes, reipublicæ etiam ipsis invitis, utiles essent.

Erectio reclusorii.

§. 2. Cum autem non sine gravi animi Nostri molestia, nuper acceperimus etiam in provincia Marchiæ quamplures adesse homines hujus malevolentis ingenii, qui laboris impatientes dolis, et maleficiis alieno cibo vivere otiose eligunt, hinc ut huic malo occurratur, et quieti, ac indemnitati publicæ quantum in Nobis est prospiciatur, in oppido Nostro Montechii Camerinensis diœcesis reclusorium, seu domum correctionis ad instar alterius in civitate Fulginatensi, ut præfertur erecti, instituere, illudque pro felici ejus statu legibus munire, ac bonis dotare decrevimus. Nos igitur, ut quos labo-

ris studium non tenet, saltem pœnæ timor ab otio deterreat, motu proprio, ac ex certa sientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine in memorato oppido Montechii Camerinensis diœcesis domum, seu reclusorium, in quo adolescentes otiose, ac libidinose viventes claudendi, et custodiendi sint, ut in eorum artium exercitationibus, quæ juxta cujusque idoneitatem magis aptæ, ac congruentes comperiantur, suas operas impendant perpetuo erigimus, et constituimus, et pro ejus reclusorii, seu domus correctionis sic a Nobis creatæ, et constitutæ felici ac prospero regimine, et gubernio leges in sequentibus capitulis contentas præscribimus, atque statuimus, quorum tenor est qui sequitur, videlicet.

De protectore reclusorii.

§. 3. I. Che monsignor tesoriere generale di Roma pro tempore debba essere il protettore immediato, e sopraintendente generale di questo nuovo stabilimento con privativa giurisdizione, come specialmente incaricato da Noi ad invigilare, che l'esecuzione sia diretta a quello scopo di vero bene publico, a cui tendono le Nostre paterne mire, accordando a detto monsignor tesorier generale pro tempore la facoltà di delegare in suo luogo, e vece in tutto ciò, che riguarda l'esecuzione del Breve monsignor governatore generale della Marca, o suo uditore, colla totale dipendenza però dal medesimo monsignor tesoriere.

De præsidentia pro negotiis piæ domus.

§. 4. II. Che la sopraintendenza a tutti gli affari di questa pia casa di correzione e lavoro, si conceda alla deputazione de' poveri, già stabilita in Montecchio, e composta di quattro cittadini, cioè due eletti dal publico consiglio, e due dalla società georgica di detto luogo, e di un segretario già scelto dalla medesima deputazione, unitamente al rettore, ed al camerlengo del reclusorio. I deputati peraltro dovranno incaricarsi gratis e per carità di questa incombenza e pia disposizione.

De munere rectoris, aliorumque deputatorum.

§. 5. III. Che i riferiti quattro deputati, rettore del reclusorio, camerlengo, e segretario formino con voto ancora deliberativo una specie di congregazione, da cui debbano risolversi e decidersi a voti segreti tutti gli affari del reclusorio senz' altra dipendenza, che da monsignor tesoriere generale pro tempore.

Declarationes circa munus rectoris.

§. 6. IV. Che la direzione economica di detto reclusorio si dia ad un ecclesiastico rettore zelante e capace, da eleggersi dai deputati dei poveri coll' approvazione, o sia conferma di monsignor tesoriere generale pro tempore.

De executione decretorum latorum a congregatione.

§. 7. V. Che il rettore del reclusorio sia obbligato di eseguire tutti quei regolamenti, e provvedimenti, che saranno fissati dalla detta congregazione, e che il segretario della detta deputazione nelle congregazioni, e congressi debba tener registro di tutte le deliberazioni che si prenderanno, ed eseguire tutto ciò, di cui verrà incaricato dalla deputazione.

De majorum suffragiorum numero sequendo in deliberationibus.

§. 8. VI. Che nei casi di differenza di sentimenti, debba eseguirsi quello, che avrà la pluralità di voti, ma qualora si tratti di risoluzione di molta importanza, e che tre componenti della congregazione siano contrarj alla risoluzione, che gli altri quattro vogliono prendere, in tal caso si senta l'oracolo di monsignor tesoriere generale pro tempore, i di cui ordini dovranno onninamente eseguirsi.

De ratiocinatore ejusque munere.

§. 9. VII. Che la deputazione, e congregazione suddetta debba eleggere, e deputare un abile ed attento computista, il quale debba tenere il libro mastro dell' entrata ed esito del reclusorio, debba registrare i conti, che in fine di ogni anno, approvati che saranno dalla congregazione, dovranno darsi dal rettore, e camerlengo del reclusorio respettivamente; debba tenere tutte le giustificazioni occorrenti per base e fondamento del medesimo libro mastro, e finalmente debba formare i ristretti, che in fine di ogni anno si dovranno trasmettere a monsignor tesoriere generale pro tempore.

De redditione rationum a rectore præbenda.

§. 10. VIII. Che in fine dell' anno il rettore pro tempore debba presentare alla deputazione un ristretto dimostrativo delle spese fatte, e delle robbe lavorate pel reclusorio per poterne rilevare il vero stato attivo, e passivo del luogo pio; e trovando la deputazione, che l'amministrazione cammini a dovere, debba in tal caso accordare il soldo al rettore, dopo averne fatto rivedere i conti dal computista del reclusorio.

De redditione rationum præbenda a camerario.

§. 11. IX. Che lo stesso metodo debba eseguirsi riguardo al camerlengo del reclusorio, il cui incarico sarà quello di esiggere le rendite del reclusorio e di fare i pagamenti, de' quali con ordini sottoscritti dalla maggior parte dei deputati de' poveri verrà incaricato.

De relatione facienda præsuli thesaurario status reclusorii.

§. 12. X. Che la stessa deputazione in fine di ogni anno debba trasmettere a monsignor tesoriere generale pro tempore una esatta dimostrazione dello stato di detto reclusorio, con rendergli con-

to degli inconvenienti accaduti, e degli ostacoli che s' incontrano, affinchè egli possa renderne conto a Noi, e Nostri successori, ed implorarne quei provvedimenti che si crederanno opportuni per il buon regolamento e per l' avvanzamento di questa pia istituzione.

De episcopi dioecesani iurisdictione.

§. 13. XI. Che in quanto al morale, e in tutto ciò che meramente riguarda lo spirituale di detto luogo pio debba appartenerne la cura al vescovo diocesano, in conformità della disposizione del sacro concilio di Trento ai capitoli viii., e ix. della sessione xxii. de reformat.

De numero puerorum admittendorum.

§. 14. XII. Che questo pio stabilimento si cominci a poco, a poco, cioè con un numero di 12. ragazzi per vedere nel dettaglio dell' esecuzione gli ostacoli, ed incovenienti, che s' incontrano, e per potervi apportare più facilmente gli opportuni compensi, salvo poi di accrescerne il numero in appresso.

De victu, et vestibus puerorum.

§. 15. XIII. Che a detti ragazzi forzati si dia un vitto, e vestito simile a quello, che hanno attualmente i cattivi del reclusorio di Foligno.

De muneribus puerorum.

§. 16. XIV. Che per ora e provisoriamente s' impieghino detti ragazzi forzati a pettinare, raffinare, filare, e tessere le canape, e lini, fino a che sarà maturato un miglior sistema, con cui possono occuparsi in altri lavori più lucrosi, ed in specie nelle tele fine coloro che avranno maggior talento e capacità.

De brachio saeculari praebendo pro carceratione puerorum.

§. 17. XV. Che il tribunale di Montecchio debba dare il suo braccio alla prenominata deputazione de' poveri, per far catturare que' poveri oziosi, vagabondi, e discoli, che la medesima deputazione, dopo aver prese le opportune informazioni, crederà meritevoli di correzione publica.

De iis qui recipi debeant in reclusorio.

§. 18. XVI. Che la detta casa di correzione sia obbligata a ricevere quei discoli, che saranno condannati dal tribunale laico, ed ecclesiastico di Montecchio per dovervi essere rinchiusi, come ancora quei ragazzi, che o dalla curia vescovile di Camerino, o dal governo generale della Marca vorranno farsi rinchiudere per giusti motivi in detta pia casa, purchè però la medesima curia vescovile, ed il governo generale faccino pagare al reclusorio dai parenti di tali ragazzi, che non siano, o di Montecchio, o del suo territorio un mezzo paolo il giorno a testa per il loro mantenimento.

De iis qui a parentibus afferantur.

§. 19. XVII. Che la medesima casa di correzione sia obbligata eziandio di ricevere quei ragazzi di cattiva vita, che dai loro parenti vorranno castigarsi per giusti motivi dei quali la deputazione dovrà riscontrare la verità e sussistenza con un diligente esame ed inquisizione per prevenire ed impedire, che alcun ragazzo vi sia rinchiuso per secondo fine d' odio, od interesse.

De salario solvendo a parentibus.

§. 20. XVIII. Che i parenti di tali ragazzi, che vi si racchiuderanno siano tenuti pagare alla medesima casa un mezzo paolo al giorno a testa, come si pratica a s. Michele in Roma, e per parenti di tali ragazzi s' intendono il padre, o madre, ed in mancanza di essi i fratelli, e cugini fino al terzo grado inclusivamente, affinchè ognuno abbia qualche stimolo d' invigilare alla buona condotta de' suoi consanguinei.

De iis qui sine causa quaestum faciunt.

§. 21. XIX. Che la deputazione debba invigilare, affinchè i finti poveri oziosi ed infingardi non usurpino l' elemosine dovute ai veri poveri inabili, ed incapaci di lavorare, e trovando simili accattoni pigri, i quali quantunque sani e robusti si siano messi ad esercitare il pernicioso mestiere di vagare elemosinando, la medesima deputazione li faccia catturare, e rinchiudere nella casa di correzione per forzarli a quel genere di lavoro di cui potranno esser capaci.

De dimissione damnatorum.

§. 22. XX. Che sia in arbitrio della deputazione di rilasciare in libertà quei forzati condannati dai tribunali suddetti, che avranno finito il tempo della loro condanna, e gli altri che avranno dato saggio, e sicuri indizj del loro pentimento ed emendazione, dovendo esser cura della deputazione di non lasciare uscire alcun discolo se prima i di lui parenti più prossimi non si saranno obbligati a rispondere della sua buona condotta in avvenire, o se prima la medesima deputazione non abbia trovato il modo d'impiegarlo utilmente, e di assicurarsi in qualche modo della sua miglior condotta.

De adigendis reclusis ad victum sibi ex labore comparandum.

§. 23. XXI. Che la deputazione, e rettore di detto reclusorio, debbano adoperare ogni mezzo per procurare che detti forzati per quanto è possibile guadagnino tanto col loro lavoro, da poter supplire alla spesa del loro scarso vitto, e vestito, al quale effetto detta deputazione il dì 31. dicembre di ogni anno debba eleggere due de' più onesti, ed intelligenti mercanti (salva l' approvazione di monsignor tesoriere generale pro tempore) i quali debbano aver luogo, e voto consultivo solamente nelle adunanze della deputazione, come consi-

glieri sopracchiamati, allorchè si tratta di regolare, e fissare i lavori più utili e vantaggiosi al reclusorio, e che detti mercanti debbano assistere, ed ajutare il rettore pro tempore non tanto per la buona direzione delle rispettive lavorazioni, quanto ancora per lo spaccio pronto, e più vantaggioso delle robbe lavorate nel reclusorio.

De domo adquirenda pro electione reclusorii cum horto.

§. 24. XXII. Che per stabilire il suddetto reclusorio, ossia casa di correzione, e di lavoro, debba farsi acquisto dalla deputazione de'poveri di una commoda casa ed orto, e di altre case ancora confinanti, qualora il bisogno lo richiedesse, e per un tale acquisto, come ancora per ridurre detta casa, o case ad uso di reclusorio, e per la provista de'mobili, stiglj, filarelli, telari, canape, lini ec. debba farsi uso dei seguenti assegnamenti, cioè

De suffragiis, faciendis in vim testamenti Ulissis Serpietri.

§. 25. XXIII. Che si eroghino per compra della suddetta casa, o case i scudi seicento, i quali rimangono in mano dell'arciprete don Liborio Santalucia per disposizione testamentaria di Ulisse Serpietri, e che dovevano impiegarsi per elemosina di tante messe, con l'obbligo però al suddetto reclusorio di far celebrare ogni anno a sue spese nella chiesa collegiata un anniversario perpetuo in suffragio dell'anima dello stesso Ulisse Serpietri, non ostante il di lui testamento, o qualunque altra disposizione, che faccia in contrario, a cui per questa parte solamente s'intenda pienamente derogato.

De contributionibus faciendis a diversis locis piis.

§. 26. XXIV. Che per lo stesso effetto i seguenti luoghi pii debbano contribuire *pro unica vice tantum* le seguenti somme, cioè = l'altare del Buon Consiglio, ossia della Madonna della Consolazione scudi otto – la compagnia del Suffragio scudi dieci = la compagnia del santissimo Sacramento scudi dieci = il monastero della Pace scudi cinquanta = il convento de'padri Agostiniani scudi sessanta = la congregazione de'padri Filippini scudi quaranta = il convento dei padri minori Conventuali scudi trenta = il monastero di santa Chiara scudi quaranta = il monte frumentario della compagnia di sant'Antonio di Padova rubbia otto di grano = il monte frumentario di santa Maria in Paterno rubbia quattro e mezzo = ed il monte frumentario della chiesa di san Carlo rubbia tre, e coppe quattro parimenti di grano.

De suppressione montium frumentariorum.

§. 27. XXV. Che per il suddetto effetto dell'erezione del reclusorio debbano restare interamente soppressi i monti frumentarj della compagnia de' Disciplinati = della compagnia di sant'Antonio abbate, = e della compagnia del Crocefisso fuori di Montecchio, e che perciò tutto il grano esistente in detti monti frumentarj appartenga interamente in piena proprietà del suddetto reclusorio per farne la vendita, ed erogarne il denaro per l'effetto suddetto.

De redditibus sodalitiorum applicandis reclusorio.

§. 28. XXVI. Che s'impieghino per lo stesso effetto tutti i sopravanzi, che si troveranno in essere, o nelle rispettive casse, o in mano de' ministri al dì della soppressione delle sette compagnie, delle quali si parlerà in appresso.

De suppressione sodalitiorum.

§. 29. XXVII. Che per mantenere la suddetta casa di correzione, ossia reclusorio restino interamente soppresse le seguenti compagnie cioè = la compagnia del Confalone = la compagnia di san Giuseppe = la compagnia del santissimo Crocefisso e Rosario fuori le mura = la compagnia di sant'Antonio abbate = la compagnia della santissima Trinità = la compagnia de' Disciplinati, e la compagnia del Rosario = e che, tanto i beni stabili, mobili, e crediti, oratorii, quanto l'annue entrate di dette venerabili compagnie appartengano in avvenire in piena proprieta e dominio del nuovo reclusorio, al quale peraltro incomberà il peso di soddisfare agli obblighi fissi, e perpetui, e legati pii che si troveranno annessi alle suddette compagnie derogando a questo effetto ad ogni, e qualunque disposizione testamentaria, o obbligazione in qualsivoglia modo assunta, bolle, costituzioni, brevi, decreti ec. che faccino in contrario.

De aliis contributionibus annualibus faciendis a locis piis.

§. 30. XXVIII. Che debbano similmente contribuire ogni anno in perpetuo per il mantenimento di detta pia casa i seguenti luoghi pii l'infrascritte somme, cioè l'altare del Buon Consiglio, ossia della Madonna della Consolazione, e san Niccolò di Tolentino scudi quattro = il monastero della Pace scudi ottanta = il convento de'padri Agostiniani scudi centocinquanta = la congregazione de'padri Filippini scudi quaranta = il convento de'padri Conventuali scudi trenta, ed il monastero di santa Chiara scudi quaranta, derogando perciò a qualunque bolla, costituzione, breve, rescritto, decreto ec., che possa fare in contrario, quali per questa parte solamente, e per l'effetto suddetto restino annullati, e cassati, e come non fossero mai emanati.

De auxilio egenis præbendo.

§. 31. XXIX. Che sia lecito, ed in libertà della deputazione de' poveri di somministrare il lavoro ai poveri eziandio di buona volontà, sempre però a beneficio del reclusorio, ed in quel genere di manifattura che verrà introdotta nel medesimo reclusorio. Confidando nello zelo, e nella pietà de'soggetti incaricati all'esecuzione del presente piano, che essi vorranno darsi tutta la maggior premura per la felice riuscita di un così salutare, e necessario stabilimento, accordando la facoltà alla prelodata deputazione di avvanzare per il canale del prenominato monsignor tesoriere generale pro tempore quelle ulteriori proposizioni, e provvedimenti che crederanno opportuni per fare il maggior bene, e particolarmente per fissare stabilmente un savio regolamento, che tenda a sollevare i veri poveri, ed a mettere in attività le braccia oziose, e disoccupate per far prosperare l'agricoltura, le arti, e le manifatture.

Confirmatio apostolica statutorum.

§. 32. Præinsertas igitur leges, et ordinationes a Nobis pro recto ac felici gubernio, et prospera directione reclusorii, seu domus præfatæ præscriptas et constitutas, aliaque in eisdem capitulis pro illius conservatione, et manutentione contenta, et expressa ab omnibus et quibuscumque cujusvis status, gradus, et conditionis ac dignitatis existant, semper et perpetuo observandas, et exequendas esse motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus statuimus, et mandamus. Quocirca Nos dilecto filio magistro Antonio Lante in utraque Signatura Nostro referendario, ac in civitate Nostra Maceratense, ejusque districtu gubernatore, de cujus prudentia, fide, religione, ac in rebus gerendis dexteritate plurimum in Domino confidimus, quamcumque necessariam et opportunam ad præmissa omnia, et circa ea quæ ad prosperam harum præsentium exequutionem pertinent, ut authore Domino reclusorium prædictum erigatur, et instituatur, faciendi, gerendi, dicendi, et exequendi, ac exequi mandandi facultatem motu, scientia, ac potestate paribus tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 33. Decernentes easdem præsentes literas, et omnia in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quod quicumque in præmissis quomodolibet jus, vel interesse habentes, eisdem præmissis non consenserint, nec ad ea vocati, aut auditi fuerint, seu ex alia quavis causa, colore, ac prætextu ullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aliove quolibet etiam magno et substantiali defectu notari, impugnari, et in controversiam revocari nullatenus posse, sed semper, et perpetuo validas, firmas, et efficaces existere et fore, suumque plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere debere; sicque et non aliter per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari ac definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 34. Non obstantibus præmissis, ac quorumcumque testatorum, fundatorum, et piorum largitorum etiam ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, et quatenus opus sit, Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quæcumque alia exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur pro plene et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima quinta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 25 septembris 1781 Anno VII.

CCCXXXIX.

Derogatio confirmationis capituli generalis fratrum militum hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, nuper habiti quoad celebrationem capitulorum provincialium.

Dilecto filio magno magistro hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani

Pius PP. VI.

Dilecte fili salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii prior, ac omnes capitulares linguæ, et prioratus Allemaniæ istius hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, quod in postremo capitulo generali alias annis nempe MDCCLXXVI, et MDCCLXXVII. in conventu dicti hospitalis habito, inter cætera statuta, seu stabilimenta, ac ordinationes capitulares auctoritate apostolica per Nostras literas die xx. julii anni MDCCLXXVIIII. sub plumbo datas confirmata sub titulo sexto capituli in ordinatione decima octava cautum, præscriptumque reperitur, ut in omnibus prioratibus septem linguarum dicti hospitalis capitula provincialia a secunda dominica mensis junii usque ad diem festum sancti Joannis Baptistæ patroni ejusdem hospitalis in posterum celebrentur. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat capitulares prioratus prædicti tunc ad alia operam navent, uni quippe castra sequutur, alteri de suarum respective præceptoriarum, seu commendarum fructibus, quas per se ipsos administrant, colligendis circumoccupantur, nonnulli demum illarum redditnum exactionibus præsunt, ideoque ea anni tempestate assemblea capituli provincialis haberi nequeat; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur eosdem exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, earumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, tibi eisdem exponentibus in assembleæ capituli provincialis dicti prioratus Allemaniæ convocationibus id, quod ante memoratum proximum capitulum generale juxta ordinationem decimam septimam tituli sexti capituli sancitam in antecedenti capitulo generali anno MDCXXXI. habito, adhibebatur, auctoritate Nostra apostolica concedendi, et indulgendi plenam, et amplam, facultatem eadem auctoritate tenore præsentium tribuimus, et impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non quod prædictum prioratum dicta ordinatione decima octava tituli sexti capituli, aliisque dicti hospitalis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; stabilimentis, usibus, et naturis, ac ordinationibus capitularibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die vicesima quinta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXL.

Dat. die 6 novembris 1781 Anno VII.

Congregationi Lusitanæ ordinis b. M. v. de Monte Carmelo excalceatorum nuncupatorum communicantur privilegia, et exemptiones, quibus fruebatur antequam dismembraretur a superioritate prioris generalis totius ordinis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Paulus a Jesu Maria prior generalis ordinis fratrum b. M. v. de Monte Carmelo nuncupatorum excalceatorum congregationis Lusitaniæ, quod cum alias felicis recordationis Clemens pp. XIV. prædecessor Noster per suas literas in simili forma Brevis die xxviii. aprilis anni MDCCLXXII. expeditas prævia dismembratione, et exemptione congregationis prædictæ ab auctoritate superioris exteri in congregationem erexerit, ac ultra facultatem eligendi superiores, et condendi leges ad perfectiorem regulæ observantiam nihil aliud concesserit; hinc memoratus exponens ad omnes dubitationes tollendas, quæ circa privilegia, et indulgentias, quibus fratres hujus novæ sic erectæ congregationis ante separationem, et exemptionem prædictam gaudebant, et potiebantur quotidie exoriuntur; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Concessionis tenor.

§. 2. Nos igitur specialem ipsi exponenti, ac fratribus congregationis prædictæ gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, prædictæ congregationis sic, ut præfertur, erectæ, illiusque ecclesiis, ac fratribus nunc, et pro tempore existentibus, ut omnibus, et singulis privilegiis, favoribus, gratiis, et indulgentiis, exemptionibus, et indultis, quibus eadem congregatio, illiusqe ecclesiæ, ac fratres ante dismembrationem, separationem et exemptionem prædictam uti, frui, ac gaudere libere, ac licite possint, ac valeant in omnibus, et per omnia perinde ac si privilegia, favores, gratiæ, indulgentiæ, exemptiones, et indulta hujusmodi ipsi congregationi post snam separationem, et exemptionem prædictam, illiusque ecclesiis, ac fratribus specialiter concessa reperirentur auctoritate apostolica, tenore præsentium concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit dictæ congregationis Lusitaniæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die sexta novembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 16 novembris 1781 Anno VII.

CCCXLI.

Confirmantur constitutiones monachorum ordinis s. Pauli primi eremitæ congregationis Lusitaniæ.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Ex injuncto Nobis divinitus pastoralis officii debito illa, quæ pro felici, prosperoque regimine, ac gubernio ordinum regularium in Ecclesia Dei erectorum provide ac prudenter constituta fuisse dignoscuntur, ac firma semper, atque inviolata persistant, libenter cum id a Nobis petitur, apostolici muniminis Nostri præsidio roboramus.

Expositio precum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii monachi ordinis sancti Pauli primi eremitæ fundatoris congregationis Lusitaniæ, quod pro recto gubernio, ac regimine ordinis, et congregationis prædictorum nonnullæ regulæ, seu constitutiones expletæ, et absolutæ fuerunt, quarum quidem regularum seu constitutionum tenor est, qui sequitur.

Tenor constitutionum seu regularum.

§. 3. Nulla sicuti bene ordinata respublica invenitur, aut inveniri potest, quæ proprias accommodasque tam communi, quam peculiari populi, cujusque suæ ditionis bono leges non habeat; nulla etiam ne cogitatione quidem, religiosa congregatio fingi potest, quæ peculiares constitutiones, legesque non servet, e quarum observatione, exercitationeque, et commune congregationis bonum, et subditorum illam componentium pendeat felicitas.

Sancte per annos aliquot congregatio nostra eremitarum primorum duorum Ecclesiæ sæculorum morem est imitata, qui dum cordibus tamquam tabulis, quas servabant, leges insculpunt, scriptas leges nullas habeant.

Memorantur instituta ordinis.

§. 4. Nostra istiæc congregatio exacta pro lege insculpta corde promptam obedientiam, innocentem castitatem, ac voluntariam habuit paupertatem: primæ ejusdem fuere occupationes inter diu, noctuque sæpius orare: frequentius jejunaiis, durisque afflictationibus in corpus animadvertere: silentium, ac clausuram sancte servare: statutis horis Deum alterne divinum officium, vel recitando, vel cantando, laudare: ac tandem aliorum calamitatibus, ærumnisque subvenire. Cæterum congregatorum aucto numero, prudenterque ei illud animadverso, quod postquam sanctus Pachomius duabus in tabulis e manu angeli leges ipsius vitæ rationi accommodas, ut fertur, accepit; congregationes etiam omnes eremiticæ, ac religiosæ illius ad exemplum proprias condere leges cœperunt; primis id Ecclesiæ temporibus venerabilibus adprobantibus episcopis, ac deinde Sede apostolica statutum etiam inter Nos fuit jam ab anno MDCCXXXVI. constitutiones condere, quæ ab eminentissimis Nostris prælatis diversis temporibus fuerunt adprobatæ. Cum vero magno semper a Nobis in honore habendus fundator Noster R. P. Balthassar ab Incarnatione hujusmodi legum collectioni ultimam manum ponere vellet, leges quidem alias restituit, ac pristinam aliarum severitatem mitiori modo temperavit; id tamen laboris ad probatum non vidit: a mortali enim hac interim ad cœlestem vitam, ut pie credimus, translatus, virtutum, laborumque suorum præmium accepit. Hac igitur de causa congregatio ad eminentissimum ac reverendissimum dominum cardinalem patriarcham d. Ferdinandum De Souza et Sylva recurrit, qui demum exactis perpensis temporibus, majorique muniorum superventorum numero, præcepit, ut ex omnibus tam veteribus, quam præsentibus congregationis legibus, quidquid ejusdem fini, ac institutioni idoneum maxime censeretur, in unum colligeretur, quo ipse, quod optimum visum esset statueret.

§. 5. Hujus ergo congregationis finis est: perfectionis propriæ accurata industria et cura: populos inter, missionum ministerio adhibito Dei verbum disseminare: in eisdem, quo carceribus addictorum, egenorumque omnium subveniatur ærumnis, charitatis sodalitium erigere: quibuscumque id petierint, exercitia spiritualia præbere, ac victus interea necessaria subministrare, sine ulla spe præmii aut grati etiam animi significatione: confessionarium habere in quod, e publica via ingressus pateat, quo noctu peccator quilibet, quin a confessario agnosci possit, peccata sua possit confiteri: sacramenta ministrare, ac morti proximis assistere; nullos habere redditus, sed universim omnes emendicato cibo vivent, nec aliud præter conventum, eique adjunctum hortum possidebunt. — Declaratur qualis sit finis congregationis.

Cæterum has costitutiones congregatio exponit aliquibus adjunctis, quæ experimento didicit haud parum instituti, quod profitetur, exercitium faci-

lius reddituræ; si vero eadem ab eminentissimo, et reverendissimo domino cardinali patriarcha probabuntur, tum præsentis congregationis viri, quam qui in futurum eidem nomen dederint, divino adjuti auxilio, ex quo bona omnia emanant, eadem servare satagent, quantum humana potest fragilitas.

Jam vero has constitutiones, quo majori earumdem claritati, notioni, ac exercitio consulamus, tres in partes dividimus: prima de virtutum exercitio aget: secunda de spirituali ac temporali congregationis regimine: tertia demum de pœnis mulctisque congregatis indicendis, qui easdem adversus leges, ac constitutiones deliquerint. Illud vero maxime animadverti debet, quæ licet hæ leges, constitutionesque exacta admodum cura, ac diligentia servari debeant; nostra tamen intentio non est, ut grave, aut læve peccatum important in iis, quæ ad Dei, aut Ecclesiæ præcepta non attinent, aut substantialia vota, sacrorumque canonum sanctiones, aut diœcesis constitutiones non offendunt.

PARS I.

De virtutum exercitio.

Caput I.

De voto obedientiæ.

De voto obedientiæ.

§. 6. 1. Quilibet e congregatis nostris novitiatus sui fine, cum tandem in congregationem fuerit adscitus sese Deo tribus votis = obedientiæ, paupertatis, et castitatis dicabit. Obedientiam accurate, et prompte servabunt, dumque superioribus obedient illud animadvertant, non ipsorum in illis, quæ præcipiunt, satis facere voluntati, sed Dei cujus superiores vices gerunt. Meminerint ergo Jesum Christum Dominum nostrum perfectissimum obedientiæ exemplar fuisse ad mortem usque, ac in omnibus æterni Patris satisfecisse voluntati, qui ipsum in mundum quo homines redimeret, misit. Hoc præ oculis exemplo habito nullum grave erit præceptum, nihil intollerabile.

2. Devotam voluntatem minimo etiam superiorum nutui, indicioque manifeste ostendant tam exterioribus, quam interioribus in actionibus, ac si propriam non haberent voluntatem; omnia vero agent ad ipsorum arbitrium, et juxta eorumdem præceptum, et vel literulam incoeptam relinquant, et quidquid aliud, illico ac obedientiæ vox ad illorum cordis januam pulsaverit.

3. Quodvis adversus eximiam hanc virtutem delictum prompte pro culpæ modo punietur; quod si superiori publice parere recusabunt, et cum aliorum offensione, ni illico eidem satisfaciant, culpam execrentur, et salutarem postulent pœnam; graviori pœna punietur, uti suo loco dicendum erit; quo hujusmodi supplicii timor congregatos reliquos indebita erga superiores obedientia contineat, eorumque vocem attente venerentur. Hujus virtutis accuratam observationem majorem in modum commendamus, quippe quæ religiosarum aliarum virtutum corona est, et ex qua communitatum pax, et conservatio pendet.

Caput II.

De paupertate tam in communi quam in particulari.

De paupertate tam in comuni, quam in particulari.

§. 7. 1. Quoniam qui evangelicam vitæ rationem exercere debent, in omnibus etiam sequi, ac imitari debent apostolos, quibus divinus magister injunxit, ne pecuniam, ne duas tunicas haberent: lege cavemus, et statuimus, quo melius sancta servetur paupertas, ut congregatorum nostrorum nullus, ullas vel penes se, vel penes alios pecunias aut habeat, aut possideat, et bona quævis hæreditatis titulo habere non possit; verum quidquid eleemosynæ nomine tam in communes quam in privatos usus fuerit oblatum, accipere poterunt; ita tamen acceptis rebus non utentur sine facultate superioris, qui si aequum censebit, hanc facultatem concedet. Quod si eleemosynæ titulo acceptum pecuniæ erunt in arca depositorum asserventur, ac inde extrahantur ad necessaria emenda, dummodo id ante superior sciat, ac ipse postea rem emptam videat. Hac tandem utentur dum fuerit ab obedientia permissum, quippe qui dominium non habent, sed usus tantum ipsis cum dependentia permittetur.

2. Non magis communis, quam privata cujusque paupertas necessaria est. Statuimus igitur, ut congregatio nostra mendicatis omnibus vivat, neque aliud præter domum, ac hortum adjunctum possideat. Nullam capere poterit hæreditatem, nec cappellas administrare; illasque tantum accipere poterit eleemosynas, quæ in communitatis usus

erunt insumendæ; nullo unquam tempore novitii admittentur ob lucrum (ordinariis exceptis expensis); quique e nostris sacris ordinibus erunt initiandi, paupertatis et communis victus titulo ad sacros ordines erunt promovendi. Majorem in modum superioribus commendatum volumus, ut hujus capitis accurent observationem, pœnisque in delinquentes animadvertant, uti suo loco dicemus.

Caput III.

De castitate.

De castitate. §. 8. 1. Eximia hæc virtus illa est, quæ beatis mentibus homines similes reddit, cum puritatis amor, vigilantia, diligentia, ac sensuum refrœnatio, rebellibus naturæ cupiditatibus, carnisque stimulis violentis modum, ac legem imponunt. Hac igitur de causa sibi congregati nostri caveant attente, sanctamque castitatem nedum corpore, sed etiam spiritu illibatam conservent; neque a se, propriisque viribus carnis expectent victoriam; sed ab Spiritus Sancti gratia, sine qua nullum, aut sanctum, aut perfectum opus dici potest.

2. Illud animadvertant, quod virtutes cæteræ exercitio adquiruntur; hæc vero occasiones remotas etiam fugiendo. Sedulo etiam attendant, neminem hac in parte propriis fidere debere viribus; quamplurimi enim sanctissimi antea viri hoc veluti fulmine ambusti cupiditatibus cessere: mille enim horis singulis occasiones occurrunt; totque pene laquei sunt, quot passus hominis. Quapropter quamcumque cum fœminis familiaritatem, confabulationemque vetamus (ni mater sit aut soror), sique aliquam alloqui aut invisere opus erit, breviter id ac modeste fiat, ac cum superioris facultate; sociusque interea quantum locus, ac fœminarum colloquentium dignitas ferit, ad unam actiones omnes observet. Quamplura alia ad hujus eximiæ virtutis custodiam necessaria harum costitutionum decursu afferentur; quorum jam hinc, valde observationem commendamus.

Caput IV.

De humilitate.

De humilitate §. 9. 1. Majorem in modum congregati nostri humilitatis virtutem exercere teneantur tam interne, quam externe; hæc enim fundamentum est, ac basis cæterarum virtutum. Omnibus in actionibus doctrinam divini magistri Jesu Christi exerceant, cum ipse nos a se ipso peculiariter mites esse, ac humiles corde discere præcipit.

2. Hæc divina Christi doctrina nos cogit, ut æquales nos inter omnino esse debeamus; ita ut nullus major aliis vel gradu, vel privilegio esse possit; nec magnificis uti possit titulis doctoris, aut magistri, sæculo licet his fuisset nominibus insignitus. Visitator tantum, et rector, superiores præcipui, prima, dignioraque congregatos omnes inter habebunt loca tam publicis quam privatis in actionibus: id tamen honoris cum e magistratu abierint finem habebunt, cum enim superiores esse desierint, congregato cuique pares erunt. Idem agendum erit cum illis, qui jurisdictionem aliquam habuerint, magistratus tempore exacto.

3. Peculiari honore ætatem, ac cujusque gradum reverebuntur. Laici ac choristæ non sedebunt, aut loquentur ante sacerdotes, congregatosque antiquiores, nisi ab ipsis præcipiantur. Si quis congregatus alii fiat obviam, minor majori ætate præstet honorem: idem congregati laici agent, licet antiquiores sint cum sacerdotibus, aut tonsuratis occurrent; et omnibus vetamus, ut dum confabulantur cum aliis = tu = vel = vos = pronominibus non agent; sed cuique tantum = vestra charitas = titulum attribuant. Nimiæ familiaritatis, levitatisque actionibus sese inter non utantur; quique secus fecerit pro culpæ modo a superiore erit puniendus.

4. Quo inanem omnem inflationem, quæ futilis scientiæ vitio adcribitur ab apostolo Paulo omnino vitamus; nec ullus superbiæ, adeo humilitati contrariæ sit locus: privata solummodo erunt in Nostra congregatione literarum studia, uti suo loco dicemus; neque congregatorum aliquis in accademiis magistri gradum accipiet, sed omnes potius sanctorum incumbant scentiæ, ac tam in horum, quam in Christi Domini Nostri vitis doctrinam magis necessariam discant, utiliora consilia, ac tutiora christianæ vitæ effata.

Caput V.

De modestia.

§. 10. 1. Quo congregati nostri utiliter, bonoque cum aliorum exemplo modestiæ virtutem exerceant; illud debent perpendere quam maxime quod il- De modestia.

los Deus videt, omnesque eorum actiones particulatim, ac motus cordis perscrutari. Illud etiam præ oculis habeant, sæculares religiosorum, cæterorumque qui mundo valedixerunt, actiones iniquum ad examen revocare, quo virtutem persequantur, quoque qui arctam ejus terunt semitam, verbis male verent; quippe qui in perfecta religiosorum vita, tamquam in speculo effrœnæ eorum licentiæ perpetim videre reprehensionem quam maxime odere. Hac igitur de causa congregati nostri omnibus verbo, et opere perfectam christiane vivendi rationem persuadeant.

2. Tam oculis, quam manibus, ac toto corpore modeste ac decenter se gerant; valdeque curent, ut confabulationes de rebus sint semper, quæ exemplo sint bono, ac ad æternæ salutis assequendum bonum audientes moveant. Supervacanea colloquia respuant, illa præsertim, quæ ad principum, prælatorum, magistratuumque vitam, moresque carpendos diriguntur, cumque urbane poterunt, alio sermonem deflectant, vel inde abeant. Cachinnas non admittant, neque in actiones gestusque vitæ nostræ non consentaneos, modestiæque contrarios erumpant.

Caput VI.

De mentali oratione.

De mentali oratione.

§. 11. 1. Quantum nostra orandi exercitium intersit, commendavit Christus, docuitque cum dixit, oportere semper orare, et nunquam deficere. Illud = semper = quibusvis loco, tempore, ac circumstantiis est intelligendum; spiritum ad Deum elevando, piisque animi affectibus, tamquam jaculis emissis, ipsum veluti præsentem observando; hac enim ratione, angelis magis, quam hominibus similes erimus.

2. Universa simul congregata communitas, semper mentaliter orabit mane, et ad noctem per illud temporis spatium, quod in capite ubique horarum divisione agitur, statuitur. Orationi huic lectionis aliquid ad meditandum idoneum præmittatur, ad idque superioris consilio eligentur libri, qui ad spirituale promovendum bonum, idonei magis utilesque judicabuntur. Orationis initio alte quisque ante Deum submisso corde stet, quo tutius deinde, faciliusque in cœlum feratur. Meminerint omnes orationis tempore amare peccata flere, ac suimet notionem acquirere. Hac enim ab radice sancta pullulat humilitas, veræ virtutis basis, et fundamentum. A semetipsis caveant, proprioque amori aures non præbeant, ne revelationum, visionum, ac sublimium rerum abrepti cupiditate, in hostis technas, illusionesque prolabantur. Serio tandem cogitent, ultimo in judicio nullam de revelationibus, sed de bonis pravisque totius vitæ actionibus rationem esse reddituros; de neglectis divinæ gratiæ auxiliis, ac de temporis jactura.

3. Orationi congregati omnes intererunt quam maxime, attento animo, neque aliud interea agant, aut cum aliis colloquantur, ridiculasque in actiones erumpant. Quidquid quivis hac in parte deliquerit prompte a superiori pœna, quam suo loco statuemus, punietur. Orationis elapso tempore, qui actui præerit congregatus psalmo = Laudate Dominum omnes gentes = aliis præcinet; reliqua deinde a diario statuta exercitia prosequantur.

Caput VII.

De jejunio, corporisque afflictatione.

De jejunio, corporisque afflictatione.

§. 12. 1. Epeditiora, aptioraque, quo quis virtuti addictus rebelles naturæ cupiditates profliget arma, spiritusque etiam hostes vincat; jejunium est, quo corporis attenuantur vires, flagellumque, cœteraeque afflictationes, quamplurimæ quibus, dum quis severe utitur, corpus in servitutem redigetur. Nam, quo vires magis carnis labore, cruciatibusque victæ decrescunt, eo magis spiritus valentior, expeditiorque ad inserviendum Deo efficitur, ac ad salutis tramitem prosequendum.

2. Hunc in finem esurialibus semper nostris cibis victitabunt, prout in more positum est. Nullus ergo vesci poterit carnibus sine gravi necessitate ita a medico judicata, et a superiore approbata: carnibus tamen extra domum vesci poterit, numquam tamen in urbe Adventus tempore.

3. Congregato cuivis ad prandium jusculi immixto pane scutella præbeatur, ac idonea leguminum, vel orizæ quantitas; tum recentium, vel salitorum piscium sufficiens portio, necessario cum pane, quo expleto, corpore, laetiori quisque animo labores, ac spiritualia exercitia aggrediatur. Jejunio non assignatis diebus cœnam superior universis præbeat; in vespertina vero

jejunii collatiuncula permissum tantum ab Ecclesia præbeatur.

4. Vino similive potu ante vigesimum quartum ætatis annum non utentur; ac tum etiam moderate illo utantor ad vires, naturamque debilitatam reficiendam. Congregatis novitiatui adhuc subiectis vini usus etiam post vicesimum quartum annum non concedatur, nisi id domus medicus, interposita in scriptis fide, necessarium existimet, et superior discretique etiam adprobent. Rectori commendatum valde volumus, ut benigne, liberalique animo subditis præbeat necessaria, quo hilari sint animo, neque occasionem alio se convertendi habeant, sæculariumve aures querelis impleant: hinc enim quamplurima, eaque gravissima oriuntur mala.

5. Hebdomadæ cujusque quartis, et sextis feriis, ac sabbatho jejunabunt, ni designati hi dies festi fuerint, aut in eisdem celebretur festum patris nostri s. Pauli, ecclesiarumve nostrarum titularium, vel tum quadraginta horarum supplicatio fiat, vel missa erit cantanda. Per omnes etiam Adventus dies, dominicis exceptis, jejunabunt. Qui jejunare congregati non poterunt ad superiorem recurrant, qui, si justa subsit causa, cum illis dispensabit. Iter agentes benemeritorum labore, ac molestia attentis a jejunii lege solvimus. Interea tamen in memoriam revocent omnes laudabilem semper consuetudinem a communitate fuisse servatam, sexta feria scilicet passionis, solo pane, et aqua in terra victitandi.

6. Præter peculiares afflictationes ab unoquoque prudenter, propriique ante confessarii explorato consilio exercendas; sese in unum collecti omnes flagello verberabunt, secundis, quartis, ac sextis feriis, quandiu durabit psalmus = Miserere = De profundis = cum duabus antiphonis = Christus = et = Da pacem = suis cum versiculis, et orationibus, ne designati modo hi dies ex illis sint, quibus a jejunio abstineri debent prout antecedenti numero dictum est. Verum in Adventu, dominicis exceptis diebus singulis corpus flagello verberabunt eodem temporis spatio. In quadragesima quotidiana erit verberatio, ac perdurabit quandiu recitabitur bis psalmus Miserere = semel = De profundis = cum duabus antiphonis = Christus, et = Da pacem = cum versiculis, et orationibus. Quarta, quinta et sexta majoribus hebdomadæ feriis verberatio durabit quandiu ter psalmus = Miserere = recitabitur cum antiphona = Christus = prout diebus hisce ab Ecclesia recitari præcipitur; qua cum, et cum oratione sua verberationi hisce diebus finis imponetur; reliquis vero cum supplicatione, seu statione brachiis in crucis modum extensis. Sed dominicis diebus omnibus, ac sabbatho majoris hebdomadæ verberatio non fiet, religiosa induti veste dormiant omnes; hancque morbo tantum afflicti exuant, vel cum aliqua de causa id fuerit necessarium, nec nostrum aliquis tonderi sibi unquam barbam permittat.

Caput VIII.

De silentio

§. 13. 1. Quo castum servetur cor, monet Spiritus Sanctus debere quemque linguam suam coercere; nam in collocutionibus semper grave, aut leve peccatum intervenit: qui tacet spiritus conservat fervorem; expeditiorque est quo contemplationi incumbat, familiariusque cum Deo agat. Qui quavis de causa silentium negligit, facile mente vagatur, Deoque post habito creaturas ad agendum assumit. Hac de causa ab eremi patribus laudabiliter semper silentii virtus servata fuit, et ab religiosis etiam familiis, quas sequi, et imitari conamur. De silentio.

2. Hoc præ oculis exemplo habito, enixe omnes ac efficaciter silentium servare curent tam in choro quam in ecclesia, sacristia, refectorio, dormitorio, claustro, bibliotecha, cæterisque domus officinis; sique aliquid hisce in locis loqui opus sit, id brevissime, ac demissa fiat voce.

3. Si quis congregatus matutino tempore, cum alio necessario ac per longum temporis spatium colloqui debeat, id, designato ad id loco, cum superioris facultate fiat. Eadem facultas, præhabenda erit quo cum externis colloquantur quovis tempore: quod si interea ad aliquem comunitatis actus signum dabitur (si poterunt) externos urbane demittant, ac tum in mentem revocent quid Deum inter ac homines intersit. Valde omnibus virtutis hujus observationem commendatam volumus; delinquentes vero afficientur pœnis suo loco designandis.

Caput IX.

De secessu, exercitiisque spiritualibus a congregatis omnibus quovis anno, ac ab externis, qui petierint, peragendis.

De secessu, exercitiisque spiritualibus a congregatis omnibus quovis anno, ac ab externis qui petierint peragendis.

§. 14. 1. Uber adeo, ac communis est fructus, qui Ecclesiæ catholicæ ab exercitiis a s. Ignatio compositis provenit; ut nos inter lex, firmaque in perpetuum constitutio futura sit, ut congregati nostri omnes a superiore incipiendo illa peragant: hac vero ratione peragentur.

2. Congregatorum nostrorum quisque (idem novitii ante professionem suam agent, id ante primam missam sacerdotes novi) superioris jussu ab aliis omnibus animum revocabunt, eoque etiam tempore, quod superior designabit per octo dies anno quolibet. In his confessarii proprii consilio adhibito, sese illis in meditationibus, effatis, consiliisque exerceat, quæ sibi magis necessaria judicabit. Cum aliis simul tum non aderit aliis actibus, nisi orationi, horis canonicis, verberationi, et refectorio: reliquum vero tempus animæ bono dabit, majorisque perfectionis desiderio. Nemini tum, superiore excepto, loquetur, qui et congregati etiam confessarius, cum id opportunum judicabunt, eumdem invisent, quo illum erigant, dirigentque in via Domini ac in exercitiorum tramite.

3. Diebus hisce, si cujusque confessario ita visum fuerit, confessionem generalem repetant, a generali ultima incipiendo. Diligenti omnes cura adnotent clariora lumina, agnitasque in exercitiis veritates, quo eædem postea ipsis in perfectionis via adjumento sint; tum etiam ad Deum pro catholicæ Ecclesiæ statu, fidei incremento, inter christianos principes pace, regiæ domus, ac regis felicitate, eminentissimi superioris, tam temporali, quam spirituali bono, ac demum pro congregatione nostra, omnibusque de eadem vivis, mortuisque benemerentibus ardentes preces fundant.

4. Sed cum aliorum utilitas, æternæque eorumdem saluti amor præcipuis e finibus sint harum legum; statuimus ut peculiaris paretur domus, in qua possit quicumque id petierit, spiritualibus vacare exercitiis. Verum huic vel his director impense adsistat, qui in exercitiis dirigat, ac manu veluti ducat. Iisdem hisce diebus, communitas necessarium præbeat victum, quin ob id ab eisdem nedum præmium, sed ne grati quidem animi signum postulet, quo liberius ita, faciliusque sæculares ad hujusmodi concurrant exercitia, sancta ac pia adeo, et animabus utilia, tum etiam quo liberaliter, omnique temporali abjecto pretio fidelibus spiritus Sancti gratiæ copia fiat.

Caput X.

De horarum distributione

De horarum distributione

§. 15. 1. Quo congregati rectam juxta has constitutiones horarum distributionem agnoscant, hac de re hoc in capite agemus. Hinc scient cum communitatis exercitiis, cum divini officii solutioni sit interveniendum.

2. Æstatis tempore ad horam matutinam quartam, hyeme vero ad quintam campanæ signum fiet, quo in choro collecti omnes aliove comodiori loco, per horam mentaliter orent. Hujus horæ pars illud erit tempus, quod in lectione puncti meditationis insumetur, quod si longius erit libri folium non excedatur. Tum minores illico horæ persolvantur, quibus addatur martyrologii lectio, et = Stella cœli = juxta reliquorum chororum morem, sed recitanda erit. Dum horæ persolvuntur, congregati laici missæ sacrificio intererunt (quod bini in hebdomadam designati confessarii celebrabunt), qui vero interea non sacerdotes in choro erunt, idem agent absoluto choro; utrique tamen deinde in cellas, officinas, ac munia quisque sua se conferent. Sacerdotes qui, quo celebrent designatam non habent horam, ita agent, ut ad decimam, ferme, horam expediti sint. Omnibus valde commendamus, ut quidquid matutini temporis confessionarii absoluto munere, supererit, id solitarie, ac quiete transigant, studiaque rebusque disponendis attribuant; quæ ad instituti, quod profitentur, finem assequendum maxime ducunt. Hac de causa rector, ni præsens urgeat necessitas, neminem extra domum mittat.

3. Ad horam decimam illico hebdomadarius sacris vestibus sese induet, ac officii missam celebrabit. Qui in choro erunt ad cellas tendant, ac ad undecimam usque per horam studio incumbant, neque inde exeant, nisi ad confessiones excipiendas, aut gravem aliam ob causam. Ab hac tamen studii hora si erunt immunes dies, in quibus missa

cantabitur, concio habebitur, aut magnus pœnitentium confluet numerus. Ad horam undecimam, ferme, signum dabitur, quo ad refectorium confluant omnes. Dum edunt consueto more, spirituale aliquid legatur; ad feriam vero sextam, constitutionum nostrarum lectio reservetur. Gratiarum actione solita cibo finem imponatur; tum ad paropsides, scutellasque lavandas pergant omnes ni festum sit P. N. sancti Pauli, Domini a bona morte, feria quinta in cœna Domini, aut aliquis e tribus diebus quadraginta horarum supplicationis, aliisque in quo Christus fidelium venerationi sacramento sit expositus, ante quem, uti dicendum erit, modo dictam gratiarum actionem omnes agent. Deinde liceat omnibus sese inter ad meridiem usque moderate colloqui.

4. Meridie ab horologio signo dato ad cellas secedant omnes, ac secum metipsis de spirituali profectu brevi ratione inita silentium servabunt ad pomeridianam usque horam primam in hyeme (ni dominica sit, aut dies festus); æstatis vero tempore ad horam usque secundam. Tum collatio habebitur usque ad vesperas, quæ in sabbatis de sacra Scriptura erit; reliquis vero diebus de rebus ad moralem theologiam spectantibus. His ab collationibus liberæ erunt dominicæ, ac dies festi omnes; feriæ quintæ hebdomadæ nullo interpunctæ festo, a vigilia Nativitatis ad festum usque patris nostri sancti Pauli; a sabbatho ante dominicam Palmarum, usque ad feriam secundam in Albis; a decima quinta julii ad extremum usque septembris, ac reliqui dies omnes, in quibus superiori, discretisque id oneris dispensare æquum videbitur.

5. Ad pomeridianam horam secundam hyemis, ad tertiam vero æstatis tempore, vesperas, ac completorium persolvent, illis etiam diebus, in quibus relaxandi animi gratia in agrum deambulatum ire debeant; quod senis tantum, aut octonis erit vicibus decursu anni, idque cum superior æquum esse judicabit: tum enim satis est, ut has horas persolvant, qui manebunt domi, qui dimidium erunt communitatis. Dominicis, festis diebus, ac feriis quintis post vesperas exteriorem ad hortum congregati, adnuente superiore, prodire poterunt: deambulatum tamen in agrum non ibunt quadragesimæ, ac Adventus tempore; exteriorem vero in hortum illis diebus in quibus nostra in ecclesia concio habita fuerit, non prodibunt.

6. Quidquid supererit tempus ad horam usque matutini persolvendi, id religiose insumant; externis spiritualiter, et urbane etiam, prout necessitas postulabit faciendo satis; vestium, quas gerunt, accurando munditiem, vel easdem sarciendo; cellarum, conventusque curando nitorem; quietique breve aliquod dando spatium. Caveant tamen, ne ullum detractioni, otioque dent locum; quique cum studio incumbere voluerit, libere id agat, dum ab obedientia fuerit permissum; nam cum rector de matutino congregatorum chori studii tempore, studiose ne deperdatur, aut alio ipsi distrahantur, curare debeat; vespertinis horis si ad communitatis bonum necessarium fuerit, poterit eosdem aliis in rebus occupare. Congregati, qui e conventu egredientur, ad solis occasum domum redeant, qui secus fecerit, superiori moræ causas exponet; quod si non caruerit culpa, superior, quam æquam censebit pœnam imponet.

7. Ad sextam hyemali, æstivo vero tempore ad septimam pomeridianam horam matutinum, et laudes recitabunt insequentis diei, qui sabbathi aut dominicæ officium persolvendum erit, horæ quadrantem anticipabunt. Eodem tempore congregati laici ante chorum, aut quovis alio ad arbitrium superioris loco, beatissimæ virginis rosarium recitabunt. Laudibus persolutis, litaniæ virginis Mariæ recitentur, quæ sabbathis, omnibusque ejusdem virginis festis cantandæ erunt. Si verberationi dies fuerit præstituta illico post litanias verberatio fiat, ac statione peracta. Reliquum temporis ad octavam usque, vel ad nonam horam mentaliter orando insumant, sextis feriis exceptis, in quibus per semi horam fere capitulum culparum præcedet; dominicisque etiam in omne illud tempus spiritualiter ferendo insumetur.

8. Hæc post officii solutionem occupationum distributio servabitur, dum ecclesiasticis consuetudinibus, sanctisque aliarum religionum moribus sese non opponet, quam ob causam a pervigilio Nativitatis ad festum usque patris nostri s. Pauli horæ hujus occupationes a superioris, ac discretorum arbitrio pendeant. Idem esto in paschatis, ac Pentecostis octavariis, diebus s. Joannis Baptistæ, et s. Petri apostoli, ac in alio etiam vel ipsius diei solemnitate, vel congregatorum labore attentis; semper tamen post laudes litaniæ, aut recitentur, aut canantur, quarta, quinta, et

sexta majoris hebdomadæ feriis exceptis; his enim diebus alii non peragentur actus, quam qui ab Ecclesia, cæremonialibusque sunt præstituti. Idem sabbatho sancto mane servabitur; vespere tamen ad horam quintam completorium persolvatur, cui absoluto, mentalis orationis hora adjungatur, deinde beatissimæ virginis litaniæ, ac in refectorio collatiuncula. Cæterum resurrectionis matutinæ horæ ad quartam insequentis diei horam, uti dicemus, rejiciantur.

9. Ad octavam hyemis, æstatis vero tempore ad nonam vespertinam horam omnes ad refectorium tendent ad cibum capiendum. Dum edunt, aliquid ex libro aliquo de virtutibus, perfectionisque exercitio agente a superiore designato legatur: in quadragesima vero alius de passione Christi liber legi poterit. Cibo sumpto, poterunt congregati sese inter familiariter colloqui ad horam usque insequentem.

10. Ad horam nonam, vel decimam signum campanula dabitur, quo omnes suas in cellas se recipiant, ac proprias excutiant conscentias. Hoc peracto, ad insequens usque mane, omnes silebunt; qui vero congregatus ea in hebdomada id oneris agere debet, ad animas piaculari detentas igne in memoriam redigendas perget, prout in more positum est. Siquis post conscientiæ disquisitionem chori congregatus studio incumbere voluerit, per horas duas hyeme, per unicam vero æstate, id agere possit libere; sed laïcis congregatis, quo spirituale aliquid legant, trium tantum horæ quadrantium tempus permittitur: præstitutum tamen hocce tempus utrique non excedant sine superioris facultate. In quadragesima studii signum dabitur ad horam matutinam nonam cum dimidio, quo a decima cum dimidio ad undecimam usque (si jam conventualis missa fuerit celebrata) vesperæ persolvantur.

11. In adventu ad mediam noctem matutinum, et laudes persolventur. Hunc in finem sabbatho ante primam dominicam ad horam quintam signum dabitur completorii, quod mentalis orationis hora, verberatio, statio ac litaniæ beatissimæ virginis subsequentur, precesque continuando dum ad refectorium pergunt, psalmum = Miserere = recitabunt; idque toties agendum erit, quoties tam ad prandium quam ad cœnam e choro ad refectorium progredi debebunt, tam Adventus, quam quovis alio tempore. Antequam tamen refectorium ingrediantur, recitandus erit pslamus = De Profundis = cum oratione = Deus veniæ largitor = ni (juxta morem) habenda sit collatio. Cum visum fuerit superiori feriis sextis non exceptis capituli culparum signum dabitur: dominicis vero idem agendum erit ad spiritualem habendam collationem.

12. In quadragesima etiam ad mediam noctem matutinum erit persolvendum. Igitur sabbatho ante dominicam quinquagesimæ ad horam quintam pomeridianam completorii signum dabitur: tum cætera peragantur omnia, prout antecedenti numero dictum est, hoc tantum addito discriminis, quod in Adventum ad matutinam orationem surgent omnes ad horam quintam cum dimidio: ad quintam vero in quadragesima. Temporibus hisce duobus congregatus, qui piaculari in igne detentas animas aliis in mentem revocat (quod ad octavam peraget horam, dum alii ad cellarum solitudinem, accuratumque silentium secedunt) ad mediam usque noctem invigilare teneatur, qua hora communitatem a somno excitabit; idipsum vero charitatis officium paullo ante mediam noctem minori æditno, ac novitiatui universo præstabit.

13. Siquis congregatus ut oret, in choro post matutinum manere voluerit, id libere agat; dummodo stato tempore tam publicis, quam privatis muniis non desit. Dictum manet, quod adventus et quadragesimæ dominicæ a verberatione immunes sunt, hæc etiam verberatio ad tempus post refectorium, illamque quam superiori placuerit horam rejici poterit, præsertim cum dies fiunt longiores. Tandem quo huic capiti finem imponamus, monitum volumus, quod æstas initium habet suum hora quarta matutina dominicæ paschatis; hyems vero pomeridiana hora secunda diei exaltationis ssmæ Crucis.

Caput XI.

De divino officio, missisque cantatis.

§. 16. 1. Probe congregati omnes animadvertant, ac alte animo revolvant, quod cum divinum officium recitatur, aut canitur erigere ad Deum cor debere omnes, ac humiliter ognoscere creaturam illo in actu cum Deo colloqui, divinaque cum majestate, quæ illic tamquam præsens intelligitur, agere; mentes igitur cœlestes imitari debere, quæ quanto dininis in laudibus magis occupantur, tanto magis modestia, ac ve- De divino officio, missisque cantatis.

neratione motæ faciem velant; Dei enim, quem laudant immensam agnoscunt magnitudinem, majestatem, et potentiam. Hanc ergo ob causam congregati nostri cum in choro erunt, majorem quam poterunt reverentiam, attentionem, modestiam, et devotionem adhibeant.

2 Statuimus ut congregatio nostra breviario Romæ s. Pii V. jussu edito juxta s. concilii Tridentini decretum semper utatur; vel illo, quod Romana Ecclesia (si quod proposuerit) decursu temporis proponet. Interdiu noctuque canonicas horas distribuat juxta ordinem antecedenti capite propositum. Quoniam vero præcipuus instituti, quod profitemur finis non chori munia, sed spirituale proximi sit bonum; in choro omnes præter divinum officium defunctorum etiam recitabunt officium die secunda novembris, et litanias a missali Romano sub præcepto præscriptas. Superior vero diligenter curet, ut cunctanter recitetur, latinusque ita pronuntietur sermo, ac distincte adeo ut probe omnes verborum sensum intelligant, ac divinarum laudum devotionem mente ferveant et corde.

3. Vesperæ, et completorium patris nostri sancti Pauli, ac Domini a bonâ morte, ecclesiæ nostræ titularis cani debent, si fieri poterit, a domus cantoribus: harum pari modo fastivitatum, matutinum, laudes, et missa canantur; uti etiam prima, ac ultima missa quadraginta horarum supplicationis canenda erit, hujus tamen tridui officia alta, et concordi voce efferantur. Quartæ, quintæ, et sextæ majoris hebdomadæ feriarum officia, et feriæ quintæ missa, prout a cæremonialibus præcipitur, canantur. Matutinum paschatis ad horam matutinam quartam alta, et concordi voce persolvantur, laudes vero canantur postquam minores horæ recitabuntur.

4. Ascensionis Domini die nona cantabitur illico ac meridiei signum horologium dabit: sed in pervigilio Nativitatis Domini prima canenda erit, quo major martyrologii lectioni solemnitas addatur. Eodem die ad horam secundam pomeridianam vesperæ cantentur; completorium vero ad horam quartam alta et clara voce recitetur, ad sextam deinde collatiuncula reficiantur, quo ad septimam in cellas adquiescendum secedere possint ad horam usque a rectore designatam, ad matutini signum campana dandum. Matutinum, vel cantetur, vel alta, et cunctanti voce recitetur. Id tamen ita fiat, ut cum mediæ noctis signum personuerit, missa cantari possit, ac deinde laudes. Quo tamen has inter, et missam nullum sit tempus medium, cum in altari pax dabitur, æditUus, vel alius a superiore designatus præsto sit cum duobus acolythis, quo in chorum tendat ad pacem dandam cum recens nati Christi imagine. Hoc vero peracto, eamdem populi in ecclesia collecti venerationi imaginem exponet. Absoluto choro ad cellas omnes poterunt secedere ad horam usque quintam cum dimidio, cum scilicet Adventus explicit tempus, ac reliqua peraguntur omnia, jam num. 2. antecedentis capitis exposita.

5. Primæ vesperæ Epiphaniæ, Paschatis, Ascensionis, Pentecostes, ssmæ Trinitatis, octavæ Corporis Christi, Conceptionis, Nativitatis, Purificationis, et Assumptionis virginis, sancti Joannis Baptistæ, sancti Petri, sancti Michaelis, ac omnium sanctorum canentur, et hymnus = Te Deum laudamus = in matutini fine, qui etiam classicis omnibus de præcepto festis canendus erit. Missæ modo dictorum festorum cantandæ erunt, si ad chori munia congregati octo adsint voce, et dexteritate præditi, quin interea confessionarii munus relinquant. Quoniam vero eventura haud bene modo agnoscuntur, rectoris, discretorumque relinquimus prudentiæ, quæ potius missæ cantari debeant, quibus in ecclesia nostra diebus concio sit habenda.

6. De cantu, hæc præcipimus; quo modo utimur, semper utantur; nec ulla unquam in festivitate musici concentus, instrumentis admixtis, admittantur. Verum quo debita perfectione peragantur omnia, omnisque vitetur confusio, per triennium congregatus a superiore designatus majoris cantoris munus obeat. Hujus erit ab hac ad illam chori partem hos, aut illos transferre, aliis præcinere, et cantores designare. Cætera sui muneris quo sciat Romanum adeat cœremoniale.

7. Congregati qui justa, ac legitima de causa choro non interveniant; dum sacris ordinibus initiati non fuerint, privatim horas canonicas persolvent, quoties a rectore, justo attento impedimento dispensati non fuerint. Cum aliquis quominus choro, aut cuivis comunitatis actui intersit impedimento detinetur, superiorem eumdem, vel per se, vel per alium de impedimento faciat certiorem. Superior vero si justa suberit causa illum a choro im-

munem reddet. Laicis congregatis, hae costitutiones minoribus horis assistendi onus non imponit; si aliquid tamen aliud agere non debent, vesperis, ac matutinis intersint. Nemo nisi necessitate adactus e choro, aut ab alio communitatis actu exeat; compulsus vero antequam exeat, a quo præest veniam petat. Præsidens vero hujus nimia animadversa cunctatione, congregatum alium mittat, qui de moræ causa cognoscat: fieri enim potest, ut hæc aliquando promptum charitatis auxilium; aliquando vero haud diligentem cautionem in remedium postulet.

Caput XII.

De hebdomadario, cantoribus, designatoribus, et lectore.

De hebdomadario, cantoribus, designatoribus, et lectore.

§. 17. 1. Sacerdotes congregati omnes visitatore, ac rectore præsentibus exceptis hebdomadarii munus obibunt. Ad hunc spectat divina officia celebrare, conventualem missam, cæterasque ecclesiasticas functiones per hebdomadam cuique juxta professionis antiquitatem designatam. Sabbatho ante vesperas incipient, ac insequenti sabbatho gratiarum post prandium absoluta actione, hebdomadam conficient.

2. Horæ decimæ signo dato, prompte ad sacras vestes induendum hebdomadarius accurrat, et ad conventualem missam celebrandam. Quidquid in divini officii solutione erroris aut oscitantiæ admissum fuerit animadvertat, ut superiorem moneat, quo hic de remedio curet. In refectorio benedicat mensam, ciboque sumpto consuetam aget gratiarum actionem. Quoties hebdomadarius non aderit, qui in choro prope hebdomadam antiquior erit sacerdos, ejus vices aget. Ad præsentem rectorem hebdomadarii munus spectat illasque cantare missas, quæ antecedenti in capite adnotantur; hocque impedito, discreti suo ordine ejus vices agent.

3. Cantorum munus est psalmos devote, clare, ac distinte incipere, et canticos: hymnos etiam occipient, non tamen solemnibus in vesperis, matutinis, et laudibus, id enim hebdomadarii munus spectat; responsoria item post lectiones, ac illorum versiculos, et brevia responsoria. Suo quamque tempore antiphonam indicent, et in missa introitum etc. incipient. Debent idem cantores dicenda omnia in choro ante prævidere, festi cujusque rubricas legere, ac cæremonias attente prospicere, ne horum omnium desint perfectioni. Sabbathis omnibus, reliquisque bmæ virginis festis litanias canent; sanctorum vero per annum litanias ipsorum semper muneris erit, vel recitare vel cantare. Si officium non cantabitur, primi nocturni primus lectiones leget, secundi vero secundus; si vero cantabitur, ita lectiones distribuantur ut junior cantor incipiat, hebdomadarius vero ultimam canat. Si nullus sit novitiatui addictus, primus cantor lychnorum chori gerat curam, munditiemque ejusdem loci accuret; secundus vero aliis mensæ accumbentibus per totam hebdomadam una cum alio congregato choro non addicto, inserviat, antiquitatis habita ratione. Si vero novitii nulli sint, idem cantor sabbathis omnibus refectorium verret, ac urceolos de more lavabit.

4. Designatorum munus est ad agnosterium (leggio) adstare, ac in eodem antequam chori munus incipiat, necessarios libros collocare, ac inde auferre: iisque in libris, quidquid dicendum erit indicare, diversasque eorumdem paginas diligenter suo quamque tempore designare; agnosteriumque ita collocare, ut comode omnibus pateat. Sed cum apud nos chori munus severe admodum non exigatur; cantores, ac designatores hac de causa tantum eligentur, cum solemne officium erit: si vero legendum aut altiori voce recitandum erit, cantores iidem designatores etiam erunt. Cantoribus, aut designatoribus absentibus, qui juniores aderunt, eorum vices suppleant.

5. Lectoris est ad primam martyrologium legere vel canere. Primo loco insequens festum, aut solemnitatem annuntiabit, idemque mobilibus etiam in festis præstabit. Punctum etiam ad meditandum leget; qui vero praeerit, antiphona, versiculo, ac oratione propriis spiritum sanctum invocabit. Dum primam ad mensam accumbitur tam ad prandium, quam ad cœnam lector ipse in refectorio leget. Verum statuimus, ut hæc tandiu duret lectio, quandiu prandium, vel cœna durabunt; aliquot tamen exceptis casibus cum superior, vel qui præerit id oneris remittet. Igitur cum aliquis tum ex choro addictis cibum jam sumpserit, hunc superior præcipiet locum substituere lectores, qui ad id usque temporis legere debet, ac tum tantum cibi ipsi etiam apponentur. Idem etiam cum illis agendum erit, qui serius ad men-

sam venerint. Lector etiam brevem completorii lectionem leget, librumque quo hebdomadarius in agnosterio uti debet, signis appositis præparabit, et agnosterium tapeto, vel ad id designato panno ornabit. Id tamen non nisi solemnibus in festis præstabit. Novitiis deficientibus aspersorium hebdomadario ipse porriget, ac lustralem aquam in vascula choro proxima infundat.

Caput XIII.

De missarum applicatione

De missarum applicatione.

§. 18. 1. Sacerdotes nostri, ni justa impediantur de causa, quotidie (exceptis tamen quinta, et sexta feriis, ac sabbatho majoris hebdomadæ, ex decreto Clementis XI. et s. Rituum congregationis ab Alexandro VIII. approbato) celebrabunt devote, modeste, majorique, qua poterunt reverentia. Dum celebrant animadvertant attente propriis sese manibus illum tractare, qui omnium Deus est ac dominus, ipsosque ex nihilo creavit, ac ad id dignitatis ssmæ evexit, ac tandem cum rerum omnium finis advenerit judicabit. Proprio exemplo adstantes alliciant, quo sancto huic misterio devote etiam ac reverenter adsistant. Tres horæ quadrantes celebrando (ni missa de passione sit) non exsuperent; neque minus, quam circiter semihoræ tempus insumant, nisi defunctorum missam celebrent. Quam possunt accuratissime cæremonias, ac rubricas omnes exequantur, in quibus a cœremoniarum magistro debent institui, deque eisdem ab eodem exquiri antequam primum sacrum faciant, quod nunquam cantare poterunt.

2. Cunctis anni diebus conventualis missa semper erit celebranda: hæc uti jam diximus, cantata erit vel lecta, quique in novitiatu erunt, illi omnes intersint. Si cantanda erit tempus præveniri debet, si concio præsertim inter solemnia sit habenda: alia tamen missa dominicis, festisque diebus ad horam matutinam undecimam, quo populi consulatur comoditati legatur. Eædem conventuales missæ applicabuntur pro summo pontifice; pro emo ac rmo d. cardinali patriarcha superiore nostro; pro regibus fidelissimis, ac universa domo regia; pro spirituali, ac temporali hujus regni statu, pro spirituali congregationis bono, congregatorumque; ac tandem pro omnibus de nobis benemeritis tam vivis quam defunctis.

3. Sacerdotes nostri quolibet anno poterunt, pro quibus ipsis visum fuerit missas viginti applicare, quæ per menses erunt distribuendæ; nullam tamen pro illis eleemosynam accipiant. Cœterum reliquas missas, prout in tabella ad id in sacristia exposita præcipiatur, celebrabunt. Diem tamen secundam novembris excipimus, in qua nulla exponetur tabella, quo celebrans possit juxta decretum Benedicti XIV. e tribus, quæ illa die celebrare potest missis, primam pro quo sibi visum fuerit applicare; dummodo eleemosynam non accipiant, quæ in comunes usus non cedat. Cœteræ missarum applicationes videantur infra 2. p. cap. 31 n. 2.

Caput XIV.

De collocutionibus ad spiritum, moralem theologiam, ac sacra biblia spectantibus.

De collocutionibus ad spiritum, moralem theologiam ac sacra biblia spectantibus.

§. 19. 1. Cum spiritualis collocutio animæ sit refectio, mentisque levamen; illius etenim dulcedine animæ nostræ potentiæ capiuntur, et corda illius usu vehementius ad amandum Deum, virtutesque prosequendas inflammantur: majorem hac de causa in modum congregatis nostris commendatum volumus, ut hac in collocutione, qua poterunt majori modestia, gravitate, silentio, ac animi attentione sese gerant, quo uberiorem inde fructum capiant, virtutemque de qua agitur melius exequi possint.

2. Superior, vel qui præerit præcipiet, ut a juniori congregato chori aliquid ad virtutum exercitium spectans legatur, quod uberius ipse deinde exponet, quæsitumque, vel dubium proponet etiam lectioni consentaneum, cui nullis adhibitis argumentationibus, omnes suo quisque ordine respondent. Collocutionis tandem præsidens suam adhibebit responsionem, remque omnem explicabit. Quæsito demum absoluto, congregatorum quisque poterit vel eadem, vel diversa super re ad primam tamen spectante, quæsita alia proponere. Ex hujusmodi ergo collocutionibus fructum omnes capient, dum virtutes exercere discunt, ac earumdem assequendarum flagrant desiderio.

3. Theologiæ moralis collatio ita erit peragenda. Illi præerit superior,

vel ab eodem designatus sacerdos: tum omnes in orbem, secundum suam cujusque vicem, binos in sequenti die resolvendos casus proponet v. gr. inquiretur: Utrum qui carnibus ex necessitate vescitur, ad jejunium teneatur? insequenti die junior congregatus ex libro sanæ moralis, ac doctrinæ aliquid tandiu leget, quandiu præsidenti placuerit; quod si quid in lectione difficile occurrat, id præsidens explicabit.

4. Lectione absoluta, propositos antecedenti die casus rursus proponet, et quæret: habeat nec ne congregatorum quivis aliquid responsionis? tum, quod suo quisque ordine dixerit, auscultabit. Verum aptissimum licet afferatur responsum præsidens tamen illi, qui casus proposuit, præcipiet, ut quid sentiat, exponat, auctoremque opinionis, vel sententiæ declaret. Quod si præsidens aliquid responsioni addere voluerit, id libere agat; nemo tamen illi argumentationem opponet ullam.

5. Sabbatho de sacrorum bibliorum studio, de sanctorum patrum lectione, ac de expositoribus habetur collatio, qua congregati qui missionis exercitium obire incipiunt, a senioribus, exercitisque discent res ordinare, et invenire recte loqui, ac dicta probare, e quibus magnum congregatos missionarios capturos fructum, nec minorem inde etiam proventuram proximo utilitatem speramus.

6. Hac in collatione idem omnino, ac in collationibus theologiæ moralis servandum erit. In scriptis quæsita tria proponentur insequentis hebdomadæ sabbatho elucidanda, eademque eisdem respondebitur ratione. Quæsita hunc in modum, exempli gratia erunt =: Quibusnam potissimum sacræ Scripturæ verbis melius facilius homines ad servandam modestiam, templaque in honore habenda inducantur? Quænam sanctorum patrum sententiæ silentii melius bona declarant? quænam elatius sacrorum bibliorum exempla peccandi timorem incutiunt? = Tandem ex libro legetur aliquid, quod clarius, aptiusque apostolice concionandi methodum doceat.

Caput XV.

De culparum actu.

De culparum actu.

§. 20. 1. Feriis omnibus sextis anni, culparum capitulum habebitur, illis exceptis, quæ vel festæ, vel primæ, aut secundæ classis erunt; illis etiam in quibus quadraginta horarum habebitur supplicatio, vel missa erit cantanda. Huic actui visitatore excepto, omnes intererunt. Rector, vel qui præerit, genibus omnibus flexis manentibus, sanctum Spiritum antiphona, versiculo, ac oratione propriis invocabit. Cunctis deinde sedentibus, in capituli medium novitii procedant omnes, sese ad terram prosternant. Tum antiquior, vel qui propior est sacerdotio, culpam hunc in modum dicet.

2. Culpam meam dico Deo, beatæ semper virgini Mariæ, beato patri nostro sancto Paulo, ac omnibus sanctis, et vestræ charitati super errata, ac delicta communis, peculiarisque vitæ meæ rationis: præsertim ......, et quia male cor, et sensus meos custodio, nec in omnibus exemplo sum congregatis; quos oro, ut vestræ charitati patefaciant quamplurima illa omnia emendatione digna, quæ a me committi animadverterunt, et vestram charitatem, ut me reprehendat, ac juste, misericorditerque puniet propter Dei amorem = suo ordine aliorum quisque, ni peculiarem habeat culpam, ita dicet = simili modo me accuso, et pœnam postulo = tum superior prudenter, benigneque omnes commonefaciet, quamque pœnam subire debeant declarabit. Superiori tum omnes submisse caput inclinabunt, silentesque e capituli domo exibunt.

3. Illico deinde congregati laici, qui nondum quartum congregationis annum expleverint, humi sese prosternent; quique etiam nondum sacerdotes, sunt choro addicti, nec idem etiam tempus expleruant; et culpa dicta, pœnaque accepta, eodem modo discedent. Singulis tandem humi sese prosternent: antiquior sacerdos culpam primus dicet, junior vero erit ultimus; ubi quisque tamen fuerit admonitus, suamque pœnam acceperit, sedebit; ad extremum responsorio cum tribus orationibus, flexis genibus, recitato finis culparum actui imponetur. Quod si actus hujusmodi eo habeatur tempore, ut illi oratio adjungi debeat: sique hæc (ad superioris arbitrium) in capituli domo habenda erit, tum erit responsorium recitandum, cum reliqui omnes erunt collecti. Superiorem tamen monitum volumus, ut si de aliquibus communitatem commonefacere voluerit, id tantum, novitiatu demisso, faciat; si vero aliquid confessariis, ut confessariis dicendum erit, id tantum confessarii

audient; omnes tamen prius culpæ dicendæ muneri satisfaciant. Cæterum hoc in actu, suisque in animadversionibus non longius semihora tempus insumatur, uti dictum maneat.

Caput XVI.

De misericordiæ erga alios operibus tam spiritualibus, quam temporalibus in necessitatibus.

De misericordiæ erga alios, operibus tam spiritualibus, quam temporalibus in necessitatibus.

§. 21. 1. Cum illa charitas sit virtus, quæ præ aliis omnibus ab apostolo commendatur, quippe quæ, si spirituali in homine non invenitur, nihil plane is est: optandum omnino est ut amabilem, præstantissimamque virtutem hanc congregati nostri proximi bono exerceant, idque majorem in modum agere studeant, nam erga homines Christi amor illum quo omnes salvos faceret, ut vitam pro illis poneret, coegit; et nos etiam, Christum præ oculis habendo, parati esse debemus pro proximi nostri animabus ad effundendum sanguinem, vitamque etiam amittendam.

2. Hunc in finem congregati nostri nullam prætermittant industriam, curamque in administratione sacramentorum, in prædicatione evangelica, ac spirituali consolatione, in ferendo morientibus auxilio, ac in actibus illis omnibus, exercitiisque, quæ ad bonum fidelium animarum procurandum, easdemque salvandas conducunt. Alia præterea hunc in finem his ab constitutionibus præcepta legantur 2. p. cap. 29.

3. Quod si congregati cujusvis parentes, aut fratres, vel cujusvis de congregatione benemeriti gravem incident in pauperiem, vel de graviori aliqua cujusvis ærumna constet, rector tum caute primum, occulteque de necessitate sciat; deinde de congregatorum discretorum consilio, quidquid remedii poterit, adhibeat. His tamen omnibus majorem in modum commendatum volumus, ut qua poterunt ratione opem egenis ferant; id enim æqua postulat ratio. Nam cum a possidentibus cibos ac necessaria omnia percipiemus, jure optimo a nobis nihil possidentes opis aliquid, auxiliique exquirunt. Hanc ob causam diebus singulis quidquid ex communi prandio supererit in pauperes distribuatur.

Caput XVII.

De cultu, ac devotione erga Christum in Eucharistia.

De cultu, ac devotione erga Christum in eucharistia.

§. 22. 1. Cum augustissimum, sanctissimumque hocce mysterium compendium sit, ac signum beneficiorum, ab ardentissimo Christi Jesu erga homines amore profectorum, æquum est etiam, ut huic homines amori respondeant, majorem quam poterunt venerationem, cultumque præsentes augustissimo huic sacramento præstando. Nam cum quo præsens nos inter maneret Deus, fuerit institutum execrabile ingrati animi admittemus crimen, ni Deo præsentes et nos assistere majorem in modum curabimus. Hanc igitur ob causam congregati nostri omnes occupationibus vacui sanctissimum Eucharistiæ sacramentum adeant frequenter: fidei, amorisque erga idem renovent actus, ac nova in semetipsis desideria excitent, et affectus illi inserviendi, gloriamque sanctissimi illius nominis proferendi. Verum missionarii nostri peculiari cura, dum missiones obeunt, devotionem, ac cultum erga sanctissimum sacramentum fidelium cordibus instillent, ac de beneficiis maximis a Christo nobis hoc in amoris pignore præstitis semel ad populum habeant concionem.

2. Majorisque hebdomadæ triduo, vel quovis alio die cum Christus in Eucharistia fidelium venerationi expositus est, bini semper congregati superpelliceo induti illis assistant horis, in quibus non aderit communitas, quæ post prandium diebus hisce, quo gratiarum persolvat actionem, in chorum perget. Hujusmodi actioni finis imponetur antiphona = O sacrum convivium = suo cum versiculo, et oratione; dum vero inde exeunt hymnum = Te Deum laudamus = dicent, cujus tamen loco feria quinta in cœna Domini psalmus = Miserere = cum antiphona = Christus = prout tum ab Ecclesia præcipitur, dicendus erit; actui deinde hujusmodi silentio finem imponent; reliquis vero diebus sanctissimæ Eucharistiæ elogio, quod in fine actuum communitatis præstandum semper erit.

3. Congregati non sacerdotes Christi corpus dominicis diebus, ac alio aliquo festo die sument; quod si festus dies alius in hebdomada non intervenerit, secundo feria quinta ob memoriam præstantissimi hujus sacramenti institutionem Christi Corpus sument. Quod si quis quo propriæ devotioni sa-

tisfaciat, sæpius hanc ad mensam accedere voluerit, id libere de superioris facultate agere possit. Ægroti octavo quoque die cœlesti hoc pane reficiantur, et sæpius etiam de superioris ejusdem facultate, qui nedum præstitutis tantummodo diebus, sed et talis etiam jubilæi vel devotionis ergo congregatis, ut Christi Corpus sumant, poterit præcipere. Cum id vero peragendum erit, de hoc ipso antecedenti die ad vesperas omnes moneat, quo sese comparandi tempus habeant. Cœterum omnibus valde commendamus, ut saltem per horæ quadrantem, postquam angelorum hunc panem insument, debitas, humillimasque Domino eidem agant gratias, cui propriis cordibus hospitium præbuere.

4. Congregati, qui occupationibus, quibus debent adsistere, detinentur, ad extremum primæ missæ Christi Corpus sument: reliqui ad horam septimam æstatis, hyemis vero tempore ad octavam una cum novitiatu. Huic vero actui novitiorum magister præsit; vel ejus adjutor. Feria quinta in cœna Domini universi ad conventualem missam Christi Corpus sument, quo Ecclesiæ præcepto satisfaciant: ægroti vero quique tum nullo possunt modo, citius id agere poterunt.

5. Sacra eucharistia fidelium venerationi exposita celebrabitur in congregatione nostra festum Corporis Christi octavarii die ultimo, eodem modo celebranda erunt festa P. N. S. Pauli, ac Domini a bona morte, aut quidquid externi ornatus deerit, ob paupertatem nostram, id virtutum ornamento, ac ardentissima oratione supplere studeamus.

Caput XVIII.

De cultu ac devotione erga virginem Mariam dominam nostram.

De cultu, ac devotione erga virginem Mariam dominam nostram.

§. 23. 1. Congregati nostri omnes peculiari amore ac religione sese beatissimæ Virgini addicant, studeantque ejus promereri patrocinium, dum ardenti cupiunt desiderio, ac viribus conantur omnibus sanctissimi ejus nominis, rosarii, ac intemeratæ conceptionis gloriam propagare.

2. Præcipua peculiarisque missionariorum nostrorum cura erit, cum sacrum missionum exercentes munus diversos adeunt populos, omnibus rosarii amorem instillare. Hanc ob causam ultima semper in missionibus concio habenda erit de præstantia, beneficiisque rosario adnexis, ac de peculiari beatissimæ Virginis patrocinio erga omnes, qui acceptissimum sibi pensum hocce religiose persolvent.

3. Cum intra domum prope aliquod beatissimæ Virginis signum, vel tabulam transibunt, genuflectent, ac intimo cordis affectu dicent = Ave Maria gratia plena = cum vero ejusdem nomen sanctissimum ab aliis prolatum audierint, caput in reverentiæ signum inclinent. Congregatis nostris laicis præcipimus, ut rosarium recitent quotidie, choristis vero, ut tertiam saltem rosarii partem mysteria vitæ, passionis, ac recurrectionis Christi contemplando persolvent; quo virgo ipsis præsens adsit, opemque in mortis hora bonam ferat. Quæ vero quotidie litaniæ recitantur, eumdem hunc ob finem recitentur, quoque eadem intemerata Dei mater congregationem nostram protegat, ac defendat.

Caput XIX.

De cultu ac religione erga P. N. sanctum Paulum primum eremitam.

§. 24. 1. Majus quod a nobis erga beatos proficisci potest officium, eorumdem est exemplorum, ac virtutum imitatio; quapropter peculiari ratione S.P.N. Paulum imitari debemus, quo dum eximias ejus virtutes, vitamque præstantissimam referre studemus, tanto nos parente dignos efficiamus, ejusque amorem ac patrocinium mereamur. De cultu ac religione erga P. N. s. Paulum primum eremitam.

2. Hunc in finem ejus crebro historiam vitæ legant, magnosque cruciatus, quibus spiritus in servitutem redigebat carnem, attente perpendant. Assiduam etiam orationem attendant, in qua sui oblitus, ardentissimo amore coelestia tantum appetebat; qua ratione creatas res omnes fugiebat, ac semetipsum contemnebat; specum in quo vitam duxit, qui afflictis, similibusque artibus cubile præbebat, quomodo silvestribus tantum herbis victitabat, palmarumque intextis foliis adversus temporis injurias pro vestibus utebatur. Magni hi eximiique corporis cruciatus, utpote a ssmo parente profecti, ac vitæ nostræ rationi aptissimi congregati nostri imitari studeant.

PARS SECUNDA

De congregationis regimine.

Caput I.

De obedientia, ac submissione summo pontifici, emo patriarchæ, ac fidelissimis regibus præstanda.

De obedientia, ac submissione summo pontifici, eminentissimo patriarchæ, ac fidelissimis regibus præstanda.

§. 25. 1. Alte animis infigendo, quod Romanus pontifex visibile Ecclesiæ sit caput, Christi vicarius, ac apostoli Petri successor: quod episcopi apostolorum successores sunt; quodque reges, principesque a Deo nobis concessi sunt, ut parentes, ac in temporalibus domini, quo sudditos regant, ac defendant; congregati nostri prompto semper ac alacri animo, quidquid ipsi præceperint, vel statuerint, exequantur, iis maxime in rebus, quæ ad christianam religionem, Dei cultum, regni gloriam ac ad spirituale congregationis, et proximi bonum conducunt.

2. Peculiari cura missionarii nostri suis in concionibus ad populos obedientiam erga apostolicam Sedem commendabunt: fidelitatem etiam quam erga reges subditi præstare debent, indubitatam religionis catholicæ Romanæ veritatem, ac certissimam ejusdem doctrinam. Omnibus etiam ut ab hæreticorum, ac infidelium contubernio sese expediant, suadeant, illudque præ oculis ponant, quod dum familiariter cum eisdem agunt hæreticis, æternum salutis bonum magnum pati potest detrimentum. Missionarii vero iidem novas doctrinas, quæ vel minimo detrimento possint esse auditoribus vitent. Siquis vero congregatus, (quod Deus avertat) a christianæ religionis veritate, aut ab Romani pontificis obedientia discedat, vel læsæ majestatis humanæ crimen admittat, illico a congregatione ejectus existimetur; quod si in vincula conjiciatur, judices rogamus, ut hunc congregationis veste expolient, quo secus honor congregationi constet; si falsum vero postea crimen fuerit probatum, congregationi, oramus, ut propria indutus veste restituatur.

3. Emum patriarcham congregatio rogabit, ut suos approbet superiores, cum fuerint electi, quo nullus ita confusioni, ac perturbationi, quæ evenire possunt, aditus præbeatur. Eumdem ad emum patriarcham congregati recurrrere poterunt, cum nimiis in eos pœnis injuste fuerit animadversum, vel cum congregationis superiores eorum negligant postulationes. Id tamen non nisi duris servato ordine agent.

4. Statuimus ut cum missionarii nostri, quo Dei verbum seminent, urbem aliquam, aut oppidum a congregatione remotum petere debebunt, ne id prius agant, quam ab emo patriarcha superiori nostro, benedictionem, ac facultatem obtineant, a quo enixe petimus, ut non ut pastor tantum, sed ut parens etiam congregationis, congregatisque suum præstet auxilium; congregatis vero majorem in modum commendatum volumus, ut id honoris, qua poterunt majori cura, promereri studeant.

Caput II.

De congregationis visitatore ac ejus muniis

De congregationis visitatore, ac ejus muniis.

§. 26. 1. Cum experientia nos doceat pessimo secularibus exemplo esse fœda quamplurima, quæ a familiarum regularium superioribus proficiscuntur, dum vel ipsi impotenter agunt, vel subditi gravate eorum impotentiam ferunt, statuimus, ut in universa congregatione nostra domorum, quæ intra patriarchatus fines continentur, superior constituatur titulo = visitatoris =, qui per triennium jus exerceat, quo suo melius muneri possit satisfacere, ac fœda hujusmodi exempla, sique inimici astu in domos nostras irrepserint, repellere possit.

2. In congregationis visitatorem congregatus confessarius, doctus, prudens, comis, quique probatæ sit virtutis eligatur. Præcipuum illius erit munus, majorem in modum curare, ut concorditer congregati, ac tranquille vivant. Quod si in horum aliquem injuste ab rectore fuerit animadversum, vel earum is justis in rebus postulationes rejecerit, adversus localem superiorem interposita appellatione, ad visitatorem recurrent, supplici libello oblato. Hunc si e justitia esse videbitur, visitator admittet una cum vocalibus; discreti tamen una cum rectore, a quo appellatur, ab hujusmodi judicio, ac dimissione excludantur; hoc enim in casu, quippe qui sunt visitatori adjuncti, suffragii jus habere non debent. Quod si appellans pro causæ meritis se superiores haud agere existimaverint; ad emum patriarcham recurrere libere poterit: si vero recursus juxta juris ordinem fiet, recurrenti communitas necessaria præbebit, prout antecedenti cap. II." 3. diximus. Verum si in executione

dubium aliquod, aut mora interveniat, prompte visitator gravi sub pœna, quam executioni ejus successor mandabit, remedium adhibeat idoneum.

3. Cum ad visitatorem rei domesticæ cura non spectet, quippe quæ peculiari jure ab rectore administrari debet; neminem extra domum mittet visitationis diebus exceptis, si ita occasio postulabit. Qui tum vero mittetur, antequam e domo egrediatur, et cum redibit a rectore benedictionem accipiet, vel ab illo qui ejus geret vices. Idem omnino agat ille, qui socius visitatori fuerit attributus. Nullo visitator familiari morbo laborabit, quo uti debet comunem vivendi rationem exequi possit. Ultra tres dies etiam extra domum non absit: quod si longius ipsi tempus fuerit necessarium, ad emum patriarcham recurret; quo ipse quod justum fuerit, concedat. Excipitur tamen cum vel præsens morbus, vel domus medicus aliud suaserint. Quam poterit frequenter omnibus (culparum actu excepto, uti dictum manet) communitatis actibus intersit, ipsisque primo præsit loco. Domum anno quoque inviset: in prima ac secunda visitatione non amplius, quam dies octo insumet: in ultima vero per mensam ante capitulum rectorem ab officio amovebit, ac publicum sigillum suam rediget in potestatem; tumque una cum discretis domus curam geret.

4. Visitatore in magistratu mortuo, intra mensem alius eligatur, quo mortui tempus compleat, illiusque electioni rector cum vocalibus præerit. Electus illico ab emo patriarcha electionis confirmationem petat. Ultimæ visitationis tempore congregati omnes domi esse debent, illis exceptis, qui olei nondum necessaria collecta stipe, vel quavis alia de causa, præsentes esse non poterunt, de quibus tamen in sequenti visitatione quæstio habenda erit. Capituli acta visitator brevia, ac compendiaria scribet, eamdemque ejus jussu secretarius visitationis ultimo hujus die culparum absoluto capitulo leget. Hæc eadem acta in librum ad id designatum referentur, illisque tum visitator, tum ejus secretarius suum nomen subscribent; prius tamen coram vocalibus legi debent, ac a majori eorum numero approbari; sin minus, irrita omnia, ac nullius valoris per has constitutiones declaramus.

5. Visitationem ab altari, ubi Eucharistia asservatur, ab ecclesia, et sacristia incipiet. Diligentissime cognoscet debitis, nec ne sacræ formulæ cultu, ac tempore renoventur? religiose, nec ne sanctorum imagines, ac cineres tractentur, ac debitus ipsis cultus præstetur? si infirmorum oleum anno quoque renovatur, aptoque vase ac loco asservatur? si calices, divinoque cultui designatæ vestes munde ac diligenter tractantur, et quæ ne pereant, cura adhibeatur? diligenter etiam agnoscet, utrum æditus missarum oneribus satisfecerit, ac omnem ad ejus munus spectantem supellectilem, et illius commissam custodiæ numeratam, ac in repertorium relatam acceperit, et si quid periet?

6. De superioribus domus, an muneri satisfecerint suo juxta præscripta ab his constitutionibus, quæstionem habebit; et si quam irrepsisse in communitatem abusionem, aut negligentiam invenerit, prompte remedium adhibeat. Cognoscet etiam an superiores visitationum acta executioni mandaverint? an procuratorum, ac clavariorum (quelli che hanno le chiavi della cassa comune) rationes accuratæ sint, vel aliquo vitio laborent? an bibliotheca, et tabularium ordinata asserventur depositione, ullaque sit cura de librorum augendo numero, scriptisque monumentis asservandis? an congregationi superiorum, vel administrorum culpa necessaria desint? an diligenter omnia ægrotis præstentur, ac debito tempore sacramentis muniantur? et an pro congregatis defunctis suffragia ab legibus statuta persolvantur?

7. Observabit item, et sedulo an domus officinæ necessaria, non tamen supervacanea habeant juxta indolem paupertatis? an ministri suis muniis satisfecerint? an cellæ pauperes, et mundæ sint, quin supervacaneis niteant ornamentis? an divinus cultus, sanctumque mentalis orationis exercitium deferbuerit? Diligentissime inquiret non solum de culpis, ac negligentia in administratione muneris antecedentis visitatoris, ejusque secretarii; sed de discretis etiam, quæ gesserint tempore suspensionis rectoris per mensem ante capitulum, et an hæ adamussim serventur constutiones? Et siquid animadversione dignum invenerit, idoneum prompte remedium adhibeat.

8. Peculiari cura scire studeat, an ulla morum dissolutio, ullumve dissidium congregatos inter inveniatur? an eorum aliqui olics odio habeant; vel sese inter illo amore non

agant, quem charitas inter fratres requireret? an aliorum facta, dictave alii carpant, ac tandem an pax, ac religiosa tranquillitas aliquos inter desiderari possit. Quid si de horum aliquo sciverit seniori quantum poterit modo remedium adhibeat, dissidiisque extinctis, inter se omnes componet; nam omnis Dei amor ac timor inde abest unde pax, ac fraterna charitas exiit. Siquis vero (quod Deus avertat) justis, ac piis illius monitis acquiescere noluerit, nec dissidia ponere, et injuriam vel gravem, vel levem fratri suo condonare; visitator tum in eum pro culpæ modo animadvertat, sique opus fuerit, ad ejectionis sententiam deveniat juxta juris ordinem. Hinc enim, ut Nos experientia docet, religiosarum familiarum ruina originem ducit, et incrementum: hinc partes oriuntur, quæ religiones abscindunt in varia, earumque constitutiones, ac Dei legem ultimum in discrimen adducunt.

9. Visitatione absoluta, universos ad capituli domum convocabit. Tum vero, si superiores, cæterisque domus ministri bene suo quisque in munere se gessit, coram omnibus cuique pro meritis gratias aget; ita enim congregatis animos faciet, quo suo quisque in munere prudenter, diligenter, accurateque omnibus satisfaciant. Verum si (quod absit) superior quivis, aut minister, vel subditus male se gessit, in eum pro culpæ modo animadvertet. In hujus actus fine secretario suo (qui ad ejus arbitrium congregatus sacerdos erit) præcipiet ut acta legat in visitatione confecta, dummodo dicta hujus cap. n. 4. omnino serventur.

10. Hanc post actionem ad congregatos concionem habebit brevem quidem, sed Spiritu Sancto plenam, sententiisque, quæ spiritualem animarum utilitatem, harumque observationem legum ad oculos ponant. Omnes deinde genibus flexis ab visitatore benedictionem accipient, quo perfecto visitationi ipse finem imponet. Hoc tamen loci advertendum est quod si certo sciat visitator, vel legitima ipsi constet delatione, superiorem quemvis, vel e discretis aliquem malo in administrandis muniis communitati exemplo esse, vel quovis alio modo eidem dissidiorum, tædiorum, ac detrectationum causam præbere, communis boni habita ratione in prima, vel secunda visitatione hujusmodi homines ab officiis amovebit, ac una cum vocalibus alios eorum in locum sufficiet. In consultationum tandem domo tabularium sit clare observatum, in quo a secretario libri actorum, et electionum asserventur. Responsa etiam emo patriarchæ ad visitatoris munus spectantia: ac tandem institutæ in visitatione quæstiones, quæ in fine triennii visitatoris eodem ab secretario coram visitatore comburentur.

Caput III.

De rectore domus superiore, ejusque muneribus.

§. 27. I. Superiori domus = Rectoris = titulus attribuetur, et necessaria tam temporali, quam spirituali fungi debet jurisdictione, ac illa etiam, quæ ad œconomiam spectat. Hanc ob causam præcipienti prompte congregati omnes, nisi aliquid adversus eorum conscientias præcipiat, obedire debent. Hic præter conditiones a sacris canonibus requisitas, confessarius item ab emo superiore nostro approbatus esse debet. Privatis publicisque in actibus locum visitatori proximum teneat. Cæteri vero congregati juxta magistratus, si quem habent, ac antiquitatis ordinem locum teneant. De rectore domus superiore, ejusque muneribus.

2. Quam diligentissime poterit, tam spiritualem, quam temporalem subditorum procurabit utilitatem; quo dum in illo subditi patris curam et amorem agnoscunt, eumdem et ipsi tamquam filii ament, ejusque dicto audientes sint, ac ei, cum id occasio postulabit inserviant. Prudens sit, ac pacis amans, diligens, misericors, justique observator; seque ipsum tam in actionibus, quam in moribus exemplum subditis præbeat. Cum poena in aliquem animadvertet, in misericordiam semper, ac pietatem inclinet, illudque præ oculis habeat, quod similia, et ipse patrare potest, quodque in superioribus clementia uberiores, quam severitas fructus consequitur.

3. Præsenti nullo morbo laborare debet, ob quem communitatis actibus interesse non possit. Ægrotis omnia a medicis statuta præbebit tam ad conservandam vitam, quam ad valitudinem recuperandam. Congregatio ægrotorum curatori majorem in modum commendabit, ut erga ægrotos majori qua poterit charitate, patientia, ac diligentia utatur. Quod si nihil domi sit unde ægroti curari possint; nec qui mutuo det pecunias, præsto sit; domesticæ tum res magno etiam in pretio habitæ vendi poterunt.

4. Rector congregatis præbebit necessaria omnia in victum, et vestes; externas præbebit vestes, tunicas, sudariola, tabacum, chartam etc., neque ullo patiatur modo, ut congregati necessitate adacti, lamentis, detractionibus, importunisque precibus necessarium aliquid a sæcularibus extundunt; imo ita potius aget, ut omni ;congregati temporali soluti cura lætitiam hilares præ se ferant.

5. Diligenter curabit fidelium amorem, ac voluntatem sibi conciliare et conservare, quo unus alteri adjumento esse possit. Sed et illud curare debet ne fidelibus iisdem spiritualis, quam illis debemus alimonia ullo modo desit, tam in frequenti missionum exercitio, quam in confessionarii ministerio, cæterisque pietatis, ac religionis exercitiis. Subditos moneat ne cuivis sese severos præbeant; sed comiter ac urbane cum omnibus agant, idoneumque dent consilium, ac peculiari solentur amore omnes cum id necessitas, aerumnæque cujusque postulabunt.

6. Cum ad superiorem spectet subditis facultatem dare, quo domo ad negotia comunitatis agenda exeant, vel etiam ad propria, vel aliena tractanda; curabit diligenter ut nonnisi justam ac legittimam ob causam, et cum id necessitas postulabit hujusmodi facultatem concedat. Numquam tamen ultra tres dies hanc facultatem extendet; si enim longius temporis spatium fuerit necessarium, id se solo concedere non poterit; sed quatuor una, cum discretis consilium habebit, oporteat nec ne postulatæ facultati acquiescere, quod si convenire statuerint, communitatis sigillo tum patentes literæ obsignatæ petenti attribuantur; præsertim si remota in loca, vel ubi notus non est iter sit instituendus. Rector tamen per tres dies absens esse poterit: quod si longiori tempore ipsi opus erit, abesse tantum poterit, vocalibus per scrutinii suffragia id approbantibus. Cum tamen morbo laborabit, quidquid a domus medico præceptum fuerit, omnino erit servandum.

7. Quo nimia fluxarum rerum cura ab spirituali progressu congregatos nostros non avocet, ad quem assequendum in congregationem admitti petiere: statuimus, ut nulla in mendicatione (quæstua) præterquam olei, ac leguminum, longius, quam mensis tempus insumant. Qui vero rector aliud præceperit ab officio per menses duos amovebitur: nullo tamen modo ad hujusmodi mendicationes subditos mittet, qui domesticis addicti sunt occupationibus, nisi cum discretorum approbatione. Reliquos vero tam ad mendicationes, quam ad quævis alia domus negotia mittere libere poterit, omnibus tamen, ut supra diximus, patentes literas attribuet.

8. In iis, quæ ad communne domus regimen spectant, v. g. de cibis, vestibus etc. Rector discretorum judicium exquirere non tenetur; verum quo pecuniæ aliquid eleemosynæ nomine eroget, vel aliquid de novo extruat, cujus sumptus sex scutatos nummos excedat, eorum omnino judicium prius exquiret. Quod si sumptus ad viginti scutatos nummos creverit, extruendi operis prius artifices audiantur; tum per scrutinii suffragia vocales consulantur: his enim, et similibus rector maiorem suffragiorum partem sequi debet sub pœna privationis ab officio.

9. Ad rectorem licet domus administratio spectet, nihil tamen poterit immutare, nec ullum communitatis actum tollere, nec ullum etiam eidem formale obedientiæ præceptum imponere poterit, inconsultis discretis, eorumque non habita opprobatione. Gravioribus hos, difficilioribusque in rebus in consilium adhibeat: poterit tamen justam ob causam subditorum cuilibet obedientiæ præceptum imponere; ac privatum aliquem a communibus oneribus eximere, si aliquod inde ejus administrationi bonum proficiscatur.

10. Ter in anno rector cellas, ac domus officinas inviset a primo, et quarto discreto stipatus. Præterea id ipsum cum ipsi placuerit, aget vel solus, vel comitatus. Janitorem, vel quemvis domus ministrum, qui male muneri suo satisfecerit ab officio amovere poterit per aliquod temporis spatium: quod si, quo omnino aliquem ab officio amoveat, causam agnoscat; discretos primum certiores faciat, tum de eorundem consilio, quod æquum censebit, ac secundum harum constitutionum statuta, executioni mandabit.

11. Præcipimus ut nullus superior majus subdito cuivis tam spirituale, quam temporale onus imponere possit, quam his ab constitutionibus statuitur; et cum gravi pœna in aliquem animadvertere debuerit, ut ipsi prius harum constitutionum caput de admissa agens culpa legere præcipiet, quo detractiones vitentur, reusque pœnæ causam agnoscat.

12. Regiminis expleto tempore, accepti expensique rationes ponantur, ac repertorium conficiatur: si rationes quadrabunt, de hoc ipso secretarius testimonium a visitatore in scriptum rectori dabit, si vero non constabunt, vel si rector communitatis bona clare pessumdedit, præter pœnas suo relatas loco, inhabilis præterea ad omnia congregationis munia habendus erit, dum a capitulari mensa iterum habilis non reddetur, quod prius, quam binæ prætereant electiones nunquam agendum erit. Rectore mortuo, primus discretus illius obibit munus ad electionem usque generalem, si ante sex menses hæc habenda erit; si vero ulterius erit protrahenda, visitator tum cum vocalibus intra dies quindecim novum eliget superiorem, qui interim domum regat, quique ab emo patriarcha confirmandus erit, quo vis ejus insit auctoritati.

CAPUT IV.

De domus præsidente, ejusque muniis.

De domus præsidente, ejusque muniis.

§. 28. I. In præsidentem prudens sacerdos eligatur, et si fieri potest etiam confessarius. Munditiem hic ac nitorem domus accurabit: gravioribus aderit hospitibus, penes se in communes usus cartham, tabacum, filum etc. obserata in arca asservabit, cujus clavem visitationum tempore, visitationum secretario tradet, et cum e domo prodierit, illi, qui domui præerit. Sabbatho quoque tabellam officiorum insequentis hebdomadæ construet, hebdomadarii, scilicet, duorum confessariorum, missæ ad horam undecimam die dominica, ac festis, cantorum, lectoris, ministri mensæ, lucernarum curam gerentis, ac officii humilitatis etc., quæ in refectorio sabbatho post prandium legatur.

2. Rectore absente illius vices geret, sed illi erit subjectus. Facultatem congregatis concedet, quo prout præsens postulaverit necessitas, e domo egredi possint: id tamen tantum erit, cum rector, extra domum noctem egerit; nam si per diem rector, aut per diei dimidium tantum absens futurus sit hujusmodi facultatem tantum concedere poterit ad excipiendam ægroti cujusvis confessionem, ad morientibus absistendum, vel ad valde necessaria. Hæc vero de domus procuratore, congregatisque mendicationi addictis non intelligantur. Valde illi tamen commendatum volumus ne facile nimis hujusmodi facultates concedat. In omnibus sibi a rectore præcepta servabit, nec aliquid gravi sub pœna immutabit.

3. Si quod majoris ponderis negotium supervenerit, nihil prius aget, quam absentem rectorem faciat certiorem; quod si ita urgeat necessitas, ut nullam patiatur moram, tum præsidens una cum discretis, quid agendum sit constituent, si per eas res confici poterit: si vero ad vocales spectabit, tum visitator certior fiat, quo concilio præesse possit. Rectore reverso, illi de congregationis, tam spirituali, quam temporali regimine rationem reddat, ac de omnibus etiam, quæ in congregatis animadversione, ac remedio digno observabit. Juxta antiquitatem in communitatis actibus locum tenebit; cum vero visitator, et rector, non aderunt, præerit ipse, quin statutos prætergrediatur limites. Ipsi tum prompte tamquam proprio superiori congregati omnes obedient.

CAPUT V.

De quatuor discretorum muniis.

§. 29. I. Illi esse discreti veri debent, ut graviora communitatis onera sustinere possint, dum consilio, judicio, ac industria arduis omnibus in negotiis congregationis rectori adjutores esse debent, qui sine illis validi nihil aget, non in rebus tantum diversis jam in locis harum constitutionum expositis; sed in omnibus illis etiam, quæ ad spirituale, ac temporale congregationis bonum spectant, rara si sint, aut gravia. Hanc ob causam hoc in munus eligentur prudentiores, religiosiores, diligentiores, ac doctiores. His tantum insistendum erit, nam ex antiquioribus licet non sint, debent tamen nihilominus præoptari, quin seniores congregati ullam sibi injuriam irrogatam credant; electio enim hujusmodi non ab annis, sed a majoribus animi dotibus pendere omnino debet. De quatuor discretorum muniis.

2. In fine mensium supputationibus aderunt, quibus si quadrabunt, suum in fine nomen apponent. Rectorem prudenter, ac tamquam subditi submisse admonebunt non de culpa tantum quavis in eodem animadversa in iis, quæ ad illius spectant munus, sed gravioribus etiam si qua adnotaverint. Præter hæc et alia suis relata locis, hæc etiam præstabunt.

3. Discreto primo = Secretarii = titulus attribuetur. Res ad communita-

tem spectantes scribet, ipseque tamquam notarius, publicam fidem faciet. Ipsius erit in librum referre brevia, ac apostolicas constitutiones; et quævis alia indulta, gratiæ, et privilegia tam ecclesiastica, quam sæcularia, quæ congregationi concedentur, et scripta omnia tabularii conservare, cujus clavem penes se asservabit. Hoc loci valde illi commendatum volumus, ut omnem adhibeat diligentiam, ne scripta hujusmodi deperdantur, aut pereant; cumque munus obierit, omnia interposito repertorio, accipiet quo eadem ratione successori suo tradere omnia possit. Horum scriptorum non nisi exempla dabit. Ad illum etiam spectat supputationum, et consultationum acta, literas, ac cætera omnia a rectore inscribenda scribere. Repertoriis demum rerum domus ministris traditarum in officinarum usus suum nomen apponet.

4. Discretus alter = Præfecti spiritualis = titulo gaudebit. Huic congregatorum laicorum confessiones excipiendi, quoties ipsi id petierint, onus imponimus; novitiorum vero, ac choristarum extraordinarii confessarii loco semel tantum mense quolibet excipiet, ad quem charitatis actum magister ipsum vocare teneatur. Tertius, et quartus discretus pro nostrarum legum observatione vigilabunt, ne aliquid detrimenti capiant. Communes, ac privatas culpas animadvertent, de quibus superiorem certiorem facient, quo remedium iste idoneum adhibeat. Id tamen non pravo abrepti affectu, sed justitiæ, Deique amore ducti agant. De privatis occultis benigne reos admoneant, quo illatum vulnus charitatis foveant delinimento: rei vero hujusmodi monita submisso, gratoque animo accipient.

5. Præsidentis absentis vices primus discretus geret; hoc vero absente, suo ordine reliqui. Quod si quatuor omnes absint, tum vocalium congregatione antiquior id muneris obibit, et cæteri hoc absente, eodem modo ac de præsidente diximus. Discretorum aliquo mortuo, intra mensem visitator una cum vocalibus alium eligat, qui ab eminentissimo patriarcha erit confirmandus.

Caput VI.

De visitatoris, rectoris, ac discretorum canonice electorum electionibus

De visitatoris, rectoris, ac discretorum canonice electorum electionibus.

§. 30. 1. Cum experimento constet religiosarum familiarum ruinam ab immodico imperii desiderio originem ducere: hinc statuimus, ut congregatus nullus possit per se, vel per alium quo aliquod in congregatione obtineat munus, alicujus suffragium petere, vel largitione conciliare. Quod si aliquem fuisse constabit vel per se, vel per alium, quo vel ipse, vel quivis alius munus quodvis in electione obtineret; si duobus id *ab oculatis testibus fide dignis, penitusque sibi convenientibus* probatum fuerit, *id licet diversis tempore, et occasione* asserant; reus *gravissima pœna punietur*, et ad munus quodvis erit inhabilis. Quam maxime vero congregati nostri animadvertant, ab hujus observatione legis congregationis tranquillitatem, ac concordiam pendere; ideoque ab illa etiam, quæ majorem in modum congregationis conservationem, incrementum ac felicitatem contineat, originem ducere.

2. Die tertia decembris superior vocalibus indicet in fine matutini, ut insequentibus tribus diebus diligenti cura, et studio orationi, aliisque spiritualibus exercitiis vacent, suasque sese in cellas recipiant quantum cujusque munia patientur, quo quæ proximis in electionibus in majorem Dei cessura sunt gloriam, Deus ipse inspiret; sed ita secretum servabunt, ut si quid sentiat mediate vel immediate effuderint si id capitulo constabit, inhabiles omnino erunt ad suffragium eodem in capitulo ferendum.

3. Mensis ejusdem die septima visitator missam de Spiritu Sancto celebrabit, quo suo ipse lumine suffragantium corda illustret. Tum minoribus horis persolutis campana ad capitulum signum pulsabitur, vocalesque domum ad id designatam petent. Visitator deinde hymno, versiculo, ac oratione propriis divino Spiritu invocato, brevem ad vocales habebit concionem, in qua omnibus auctor sit, ut proxima in electione suffragia secundum Dei voluntatem, et prout congregationis bonum spirituale exigit, ferant, nec vel proprio ab amore, vel ab impotenti carnis affectu sese abripi sinant. Concione absoluta præcipiet, ut legatur cap. *Quia propter de elect.*, quo omnia in illo statuta serventur.

Illico capitulares suo ordine ad visitatorem eligendum suffragia ferre incipient. Illud tamen advertendum, quod suffragia in scriptis ferre debent, ac in illis quisque suum ita nomen scribere, ut complicata charta a nemine legi possit. Qui capitulo præest duobus cum scrutatoribus, qui primi

discreti erunt (sed primus secretarii munus obibit) schedulis coram omnibus ad examen revocatis, in tabellam nomina, et quæ quisque suffragia obtinuit, referent, quod si major pars ad aliquem eligendum confluxerit, præsidens dicet. *Electionem confecimus : visitator erit N. qui suffragia obtinuit* . . . . et quot numero sunt dicet. Verum si major pars ad aliquem eligendum non confluat pari etiam ratione scrutinium adet, et dicet = *Electionem non confecimus ; nam A tot. habuit suffragia , B. tot. , et C. tot.* , et quot quisque habuit, declaret. Idem deinde agendum erit, usque dum major pars ad aliquem eligendum concurrat : quo facto, electionem prout jam diximus, edet. Eodem modo rectoris electio conficienda est, tum primi discreti, secundi deinde, ac tertii similiter, et tandem quarti. Electis omnibus, præsidens jurejurando interposito omnes promittere præcipiet quod fideliter, ac juxta harum legum statuta suo quisque in munere se geret.

5. Secretarius deinde universa communitate signo ad id campana facto, collectam electionem edet ; tum vel alta et concordi voce, vel cantu adhibito præcinet hymnum = Te Deum laudamus = in gratiarum actionem ; quo absoluto universi ab novis visitatore, ac rectore benedictionem accipient. Rector eodem tempore in regiminis possessionem collocetur, illique eleganti superpositum lanci sigillum tradatur. Capituli præsidens (si ita visum fuerit) eodem tempore ad eum brevem habeat concionem. Siquis vero electorum humilitate, modestia, vel quavis alia ductus ratione ab mandatis sibi muniis liberari petierit : præcipimus ut excusationes hujusmodi non admittantur, quandiu certa, et canonica causa a capitulo judicanda non afferatur ; et sub pœna obedientiæ munus ad quod electus fuit, obeat : commune enim congregationis bonum, et spiritualis incrementi spes hujusmodi privatorum causis præhaberi debent.

Caput VII.

De vocalibus, qui ad electionem visitatoris, rectoris, ac discretorum convenire debent.

De vocalibus qui ad electionem visitatoris, rectoris,

§. 31. 1. Cum mirum inter se hominum differant sententiæ, et quisque sui tenax sit judicii : quo vitium aliquod vitemus, quod in nostras electiones irrepere potest, statuimus ut vocales sacerdotes duodecim, nec plures numero sint, sacerdotibus deficientibus, qui antiquiores in congregatione erunt adciscantur, quique majoribus animi dotibus fuerint præditi. Præcipua tamen ratio tum habenda erit choristarum, non sacerdotum licet juniores sint, si æque bonis animi ex rectoris, ac discretorum sententia polleant, et quatuor saltem per annos in congregatione jam vixerint. Visitator qui idem capituli præsidens erit decretorio tantum voto, cum paria erunt suffragia gaudebit ; sed quo melius res constet : capitularis mensa ad canonicas electiones, consilia, ac vocalium his ab constitutionibus vocatorum consultationes e viris tredecim componi debet, ex præsidente scilicet ac vocalibus duodecim, quo in numero rector quatuor cum discretis erunt recensendi.

ac discretorum convenire debent.

2. Visitatoris, rectoris, ac discretorum electio in triennii finem haberi debet, et quanto ocius ab emo patriarcha confirmari: interea capituli præsidens domui præsit. Insequenti die post prandium (ni aliquid impediat) vocales per secreta suffragia alba, et nigra eligantur novus visitator, jam confirmatus juxta ordinem antecedenti propositum numero proponet. Hac vero in electione, quæ canonica non est, congregati omnes, qui tres congregationis annos expleverint, jus suffragii habebunt. Deinde rector una cum discretis præsidentem eligent, magistrum novitiorum, ac ejus adiutorem magistrum cœremoniarum, examinatores, bibliothecarium, æditucs majorem, et minorem, cœterosque his ab constitutionibus præscriptos domus ministros. Consultationis hujus, seu electionis suffragia sese inter conferant, secreta enim non sunt ; nam majori consultationis commoditati, ac brevitati consulendum est, plures enim eligendi sunt. Minime tamen aliis in consultationibus, ac collationibus eadem atque in hac ratione agendum erit.

Caput VIII.

De modo majoribus de rebus consultationes instituendi.

§. 32. 1. Cum res major evenerit, de qua juxta leges cum vocalibus consultatio instituenda sit, rector visitatorem faciet certiorem, quo capitulari convocata mensa, quid agendum sit decernatur. Omnibus collectis visitator, — De modo majoribus de rebus consultationes instituendi.

divino invocato spiritu, antiphona, versiculo, ac oratione propriis, rem, de qua consultatio habenda est, breviter, et clare esponet; quisque deinde, quid sentiat palam faciat, quo felicem ad exitum perducatur. Nullus tamen vocalium sententiam suam, multoque minus superiores, aperiant, ne subditos suam in sententiam trahant. Cœterum dum quis loquitur (juniores primi semper erunt) nemo illum argumentationibus, aut objectis interpellet; neque qui præerit concertationes, quæ modestiæ prætergrediantur fines, vel ad veritatem assequendam non conducant ullo modo admittet.

2. Consultatione perfecta visitator rem omnem ad ea redigat verba, quibus vel assentiendo, vel dissentiendo responderi possit. Id responsionis vocales dabunt per secreta suffragia alba, aut nigra ne unquam, quæ cujusque fuerit sententia sciri possit. Quidquid pluribus ab suffragiis fuerit constitutum, illico in librum ad id designatum a discreto primo referatur; ac tam de re, quam de sententia circa illam a consultatione optata, nihil in consultationem non adhibiti omnino sciant.

3. Idipsum æque præstandum erit in consultationibus rectoris una cum discretis: illud tamen discriminis interesse poterit, quod si quis deerit discretus, ejus tum vices sacerdos vocalis congregatione antiquior supplebit: quatuor enim semper rectori adjuncti dari debent, quo una cum illo supputationibus, novitiorum acceptioni, majoribusque rebus quibusvis, et extraordinariis adsint, ut jam diximus cum de discretis sermo fuit. Hujusmodi vero in consultationibus rector suffragii jus non habebit, nisi cum paria numero erunt suffragia.

Caput IX.

De magistri novitiorum muniis

De magistri novitiorum muniis.

§. 33. 1. Quamplurima eaque magni ponderis in magistri novitiorum requiri debent, ab illo enim communitatis universæ pendet istitutio. Nec illius doctrina per tres tantum annos perdurabit, sed in animis penitus discipulorum in perpetuum asservari debet, quo hi eamdem alios doceant. Igitur majorem in modum diligentiam commendamus in ejus electione adhidendam; is enim esse vir debet, qui hæc habeat adjuncta.

2. Prudens esse debet, ac misticis in rebus valde versatus, in exercitio virtutum exercitus, sciens, cupiditatum refrænator, cruciatibus corporis addictus, quo proprio exemplo infirmos erigat, valentes confirmet, pluraque exemplis, quam verbis doceat. Divinum magistrum præ oculis habeat, qui et quæ fecit, docuit; et quæ docuit, fecit.

3. Illius munus erit novitios, et choristas docere, ac instituere in iis, quæ ad spiritum, virtutesque instituto nostro necessarias acquirendas conducunt; nec de austera vitæ nostræ ratione loqui omittet. Id tamen licet ad omnes spectet, illis tamen, qui sacris obeundis missionibus sunt designati, potissimum convenit: hi enim tres adversus fortes hostes, mundum, diabolum, et carnem bellum gerere debent. Hunc in finem magister in horum corda alte sanctæ humilitatis bonum instillet; propriæ voluntatis negationem doceat, obedientiam, silentium, solitariam vitam agere, Deum assidue præ oculis habere, quaque ratione sese mentali in oratione debent exercere. Sed uberiores fructus colliget, si nedum proprio exemplo, sed verbo etiam, doctrinaque clara, et plana omnes instituat, propriæ cujusque indoli sese accomodans.

4. Eisdem distincte exponet in quo mentalis oratio sita sit; quæ illius partes; qua ratione orandum, et quinam a meditatione fructus colligi debent? Cuique ad orandum capita, vel puncta designabit, cujusque status, progressus spiritualibus in rebus habita ratione. In cœremoniis etiam tam ad chorum, quam ad altare spectantibus novitios instituet; et quem modum celeritatem, ac modestiam dum communitatis intersunt actibus, adhiberc debeant, omnes etiam docebit.

5. Diligenter curet, ut sæpe leges nostras legant, quo memores illarum facilius observationem accurrent, nedum in novitiatu, sed per omnem etiam vitæ cursum. Ad hanc tamen legum observationem novitii advertant animam virtutum assequendarum magis amore incensi, Deoque placendi ducti desiderio, quam vel reprehensionis cujusvis, pœnæve metu acti.

6. Haud facile magister novitio cuivis, aut choristæ alia præter communitatis exercitia concedet, sint quamvis virtuti addicti quin prius videat ipse, sint nec ne ad id concedendum causæ idoneæ. Ab hujusmodi sæpe con-

cessionibus magna proficiscuntur damna, uberioresque fructus ab communium rerum exercitio colliguntur, cum peraguntur accurate, in hoc enim spirituale in virtutibus incrementum situm esse omnino est credendum. Novitiorum magistro congregatus sacerdos = adjutoris = titulo attribuatur. Hic in perfectionis exercitiis valde sit versatus quo magistro adjumento sit, illiusque vices agere possit. Huic prompte omnes novitiatui addicti obediant.

Caput X.

De coeremoniarum magistro

De cæremoniarum magistro.

§. 34. 1. Quo Dei cultus, et omnes communitatis nostræ functiones exacte administrentur, prompteque, et graviter, rector una cum discretis congregatum sacerdotem eligat, qui cæremoniarum magistri munus exerceat. Laudabilibus hic moribus præditus esse debet, ac in divinorum officiorum directione apprime versatus. Rectoris erit, ut huic obediant, quam sæpissime omnes admonere; nec ullus illi, vel minimum repugnabit illis in rebus, quæ ad sacram disciplinam, exactamque divini cultus administrationem spectant. Hac in re superior idem subditis exemplo sit, cæremoniasque ad unam omnes exequatur, quæ magister quacumque ecclesiastica in functione præcipiet.

2. Officiis, ecclesiasticisque functionibus omnibus magister cæremoniarum assistet, cum in choro, aut ecclesia nostra celebrantur, et necessaria omnia ante præparabit, congregatos laicos instruet, et sacris ordinibus recens initiatos antequam ad solemnem missam accedant, id tamen laboris, antequam primum ad celebrandum accedat ad novum sacerdotem in cæremoniis perfectæ celebrationi inservientibus instruendum præsertim ponet. Sed primum sacrum nullus faciet, qui a cæremoniarum magistro approbatus non sit.

3. Tabellas extraordinarias majoribus in solemnitatibus construi solitas, ipse construet, sed superiorem ante, majoremque cantorem consulet de rebus hujusmodi in solemnitatibus peragendis, ac de congregatis, qui in cantores chori, ac in altaris ministros erunt designandi; quæ munera ita erunt distribuenda, ut utrobique justus ministrorum numerus inveniatur. Cæremoniam ullam nostri istituti propriam non innovet sine expressa rectoris facultate.

Caput XI.

De majori ac minori ædituo, eorumque muniis

De majori, ac minori ædituo, eorumque muniis

§. 35. 1. Major ædituus sacerdos erit, et si esse poterit etiam confessarius. Divinum cultum, templique munditiem mojorem in modum accurabit. Sacramenti eucharistiæ, tabernaculi nitorem, ac ornatum peculiari diligentia curet. Sacrarum formularum renovationem feriis quintis procurabit, æstatis tempore decimo quinto quoque die; hyemis vero octavo. Hunc ad actum cum hebdomadarius Christi corpus, et sanguinem sumpserit, ipse campana signum fieri præcipiet, quo in choro collecti omnes in fine missæ de more = Tantum ergo = canant. Annuam infirmorum olei renovationem procurabit, sed ut decenter idem asservetur, ipsius curæ erit. Cum e domo prodierit penes socium claves, aut penes superiorem relinquat. Sacras vestes, ecclesiæ supellectilem, ac vasa ordinatim, ac tute custodiet, quæque etiam ad sacristiam spectant: horum tamen nihil sine superioris facultate commodabit.

2. Ornamenta ex rubricarum præceptionibus mutabit, ac omnia ad celebrandas missas necessaria parata habebit, pro quibus offerri debeant missæ in tabella exponet, quotque jam eadem pro causa celebratæ fuerint, in librum quem ad id designatum habere debet referet; ac in eodem etiam quot missas celebrandas acceperit pari claritate adnotabit. In cujusque mensis fine superiori, ac discretis de acceptis eleemosynis missarum rationem reddet, ac de omnibus etiam a semetipso expensis. Cæterum si quid harum pecuniarum præter ordinarios, et consuetos sumptus expendendum erit, ne id antequam superiorem faciat certiorem ullo modo agat.

3. Alium præterea habebit librum, in quem referet diem, mensem, annum, ac locum, quibus congregatorum nostrorum quisque, et quivis alii nostris in ecclesiis fuerunt sepulti. Cum munus dimiserit, repertorio interposito, tradet, quæ eodem modo accepit. Siquid vero ornamentorum, aut supellectilis de novo factum fuit; vel nimio aliquid usu, aut quavis alia causa inutile existimatur, de his etiam pari modo reddet rationem. Secreto rectorem

certiorem faciet, cum congregatorum aliqui, vel modeste minus, aut inquiete in ecclesia, vel sacristia se gerent, ac pari modo magistrum admonebit de omnibus, quæ tam novitii, quam choristæ animadversione digna iisdem in locis gesserint, quo sua cuique laus, aut pœna attribuatur.

4. Diebus ad id designatis eucharistiam congregatis ministrabit illis horis de quibus 1. p. cap. 17 egimus mentionem. Ægrotis etiam (ni aliud superior præcipiat) eucharistiam administrabit; minime tamen cura per modum viatici fuerit ministranda, tum enim id agere proprio jure ad rectorem spectat, vel ad eum qui ejus egerit vices. Novitiis deficientibus congregatos mane a somno per cellas excitabit post quam ad id campana signum factum fuerit; idemque in fine silentii vespere munus peragat.

5. Consuetas ad noctem claves superiori tradet; quoque melius expeditiusque muneri suo incumbat, illum ab horis minoribus, vesperis, completorio, ac oratione una cum aliis in communi persolvendis liberamus. Quod si, quod aliud privilegium sibi necessarium existimabit ad superiorem recurrat, qui illi haud difficilis esse debet. Ædituo socius laicus attribuatur, qui in necessariis illi adjumento sit, illique pareat in omnibus, quæ adversus conscientiam non erunt. Socii hujus præterea muneris erit campanas pulsare, prout in cap. divisionis horarum statuitur, ecclesiæ lucernas, ac munditiem accurare. Confessarios accersere, ac superpelliceo indutus conventuali missæ assistere, cum qui id agat, novitius, aut chorista non aderunt. Verum cum adjutore indiguerit, superiorem adeat, cui commendatum volumus, ut prompte provideat.

Caput XII.

De janitore, ejusque muniis.

De janitore, ejusque muniis.

§. 36. I. In janitore probatæ prudentiæ, modestiæ, ac charitatis congregatus semper eligatur. Hujus munus erit januæ semper assistere, vel prope januam, quo prompte, campanula a quovis facto signo, possit accurrere. Januam clausam habeat, cumque fuerit necessarium eam reseret; prius tamen per craticulam, quis pulset inspiciet. Urbane, leniterque cum omnibus aget; ineptas impediet confabulationes: cum fœminis vero quam minimum temporis perdet.

2. Siquis congregatum aliquem quæsierit, ne tunc prius, quam superiorem admonebit, illumve superiore absente qui ejus vices egerit. Literas nullas sine superioris facultate tradet. Superiori vero commendamus, ne hujusmodi detineat literas, cum de rebus ad conscientiam spectantes erunt. Si quid eleemosynæ ad januam afferatur, vel munusculum, aliquod congregato cuivis, superioribus etiam tradendum; si exculenta erunt, illico janitor omnia congregato pœnus custodi tradat; deinde superiorem admoneat, ac de superioris facultate congregatum, ad quem munusculum mittebatur, quo is mittenti gratias agere possit. Hujusmodi eleemosynæ, aut munuscula in omnes dividentur: quod si ad ægrotorum usus idonea erunt, hi omnibus erunt præhabendi. Si qua vero offeratur pecunia, illico ad superiorem afferatur, quo uti suo loco dicendum erit, asservetur.

3. Cum cubitum omnes ire parant januæ claves tradet. Januam post solis occasum non reserabit, nisi a socio comitatus, qui si fieri potest, janitori perpetuus attribui debet, quo melius administret munus. Majorem in modum lenem, ac affabilem se præbeat iis, qui vel confessarium petunt, vel tristes, aut ærumnis oppressi nostrorum aliquem quærunt, qui aliquod eorum laboribus solamen adhibeat spirituale, illico confessarium advocabit. Siquis ad januam nostram e regia familia, cardinalis, primarius patriarchalis ecclesiæ canonicus, archiepiscopus, aut episcopus accesserit, signum dabit, quo universi ad eos debito modo excipiendos accurrant.

4. Valde commendatum volumus congregatis, quibus munus eleemosynas pauperibus distribuendi mandatum fuerit, ut quoscumque ad januas nostras accesserint, pauperes benigne, ac patienter excipiant, illudque præ oculis habeant, Jesum Christum ab illorum quocumque representari. Hujusmodi pauperibus, quæ e communitatis prandio supererunt, reliquias distribuent quotidie, prout 1. p. cap. 16 jam diximus. Cæterum dum hæ distribuuntur reliquiæ, superior, aut novitiorum magister, si ita visum fuerit, præcipiet (saltem in feriis quintis) ut novitiorum aliquis ad pauperes conciunculam habeat, christianam institutionem omnes doceat, ac ad sacramentorum frequentiam hortetur.

Caput XIII.

De ægrorum curatore, ejusque muniis.

De ægrorum curatore, ejusque muniis.

§. 37. I. Ægrorum curator, congregatus misericors, affabilis, ac patiens erit; peculiari diligentia, valetudinarii munditiem, ac nitorem accurabit, quodque lintearia, ac laneæ rei nihil ægrotis desit, ita ut cum plures numero ægroti fuerint, vel ita postulaverit morbus, necessaria hujusmodi omnia præsto sint. Hunc in finem in idoneo valetudinarii loco asservari hæc, et quævis alia in valetudinarii usus necessaria debent; quæ omnia ægrorum curator diligenter servabit. Cum suo solus satis munio non erit, a superiore adjutorem petat.

2. Medicamenta aliquot magis usitata, quæ urgenti necessitate, ægrotis adhiberi possint, in promptu habeat. Si quibus indiguerit, rectorem adeat, quo prompte de omnibus instruatur. Majorem in modum commendatum volumus, ut ægrotis diligenter adeo, ac abunde necessaria omnia ministrentur, ut nullus omnino justæ querelæ locus sit.

3. Cum id necessitas postulabit medicum acciri præcipiet, eique dum ægros invisit, aderit, quæque præscribit diligenter animadvertat, quo accuratissimæ executioni omnia mandari possit. Signa, aut symptomata quævis in graviter ægrotantibus animadversa medico exponat; idemque aget, cum congregatorum aliquis acrem est mutaturus, vel thermarum aquis extra domum uti debuerit; quæ omnia nonnisi medici domus in scriptis habita fide peragi poterunt.

4. Cum ægrotus quivis ad extrema vitæ devenerit, ægrorum curator superiorem faciat certiorem, quo vel per se, vel per confessarium blandis verbis, paternumque amorem redolentibus ægrum ab vivendi spe detrahant, ac de imminenti periculo admoneant, et ad animæ salutem procurandam inducant. Æger, cum sanctissimum Viaticum accipiet, fidei actum efficiet; deinde ab universis enixe petet, ut omnia quibus malo ipsis in universa vita exemplo fuit sibi ignoscant; superioremque submissis precibus rogabit ut eleemosynæ loco attritam sibi vestem, sepulturam, quæque pro defunctis congregationi peragi solet, suffragia concedat.

5. Ægrotum morti proximum incomitatum nunquam linquet, præsertim cum ad extrema devenerit, imo superiorem moneat, quo is extremæ unctionis administrato sacramento, ut a rituali Romano præcipitur, binos, binis quibusque horis congregatos ad assistendum emorienti designet. Hi vero fraterno ducti amore, verbis, sententiisque meliori, quo poterunt, modo ægrum inducere conentur, ut se sanctissimæ Dei voluntati credat. In ejus etiam cor cœli desiderium instillare curent; acerbosque carnis dolores patienter ferre, ac mortis hilariter tributum solvere hortentur.

6. Extremo in agone ægroto constituto, signum ægrorum curator campana faciat, quo universa adsit communitas, quæ quam celerrime debet accurrere, flexisque omnes genibus, officium commendationis animæ persolvent, Deumque enixe rogabunt, ut per intercessionem beatissimæ virginis Mariæ matris nostræ, ac P. N. S. Pauli emorienti adsit, eumque defendat, peccata dimittat, et finalem gratiam concedat. Commendatione absoluta superior duas in partes universos distribuat: pars altera, sacerdotes scilicet aliquot in valetudinario manebunt, psalmosque Pœnitentiales recitabunt: pars vero altera illico ad chorum pergent, ibique orabunt ac a Deo petent, ut emorienti illa in hora adsit; ac eadem etiam pro causa rosarium beatissimæ virginis recitabunt.

7. Ad emorientis caput congregatus sacerdos suavissima Jesus et Mariæ nomina repetet, fidei item, spei, charitatis, ad contritionis actus idonea voce emorienti præibit, eidemque aptis temporibus peccatorum absolutionem impertiet. Valetudinarii curator, vel alius a superiore designatus mortuum induet, qui ad capituli domum asportari debet. Inde non extrahetur, donec præsentis cadaveris, ac sepulturæ uti suo dicemus loco, officia non persolvantur.

Caput XIV.

De penus, ac refectorii curatore, et qua ratione in refectorio agendum sit.

§. 38. 1. Cum a recta rerum administratione commune pendeat bonum; majorem idcirco in modum congregato penus curatori commendatum volumus, ut in exculentis, et poculentis conservandis diligentem adhibeat curam, eademque recto ordine in omnes distribuat. In librum acceptum, expensum- De penus, ac refectorii curatore, et qua ratione in refectorio agendum sit.

que referet, ac ad mensis cujusque finem de omnibus rationem reddet procuratori, iste vero superiori. Lenem ac misericordem omnibus æque congregatis se præbeat; suoque in munere administrando prudentiam quam poterit maximam adhibeat. Penus, culinæque munditiei studeat, hisque officinis necessaria provideat; si quid vero deest, opportuno tempore superiorem moneat. Cibos ad opportunas horas apparabit, et quo universi, prandio absoluto, lances, patenasque, reliquamque supellectilem lavare possint aquam in promptu habebit. Minime patiatur, ut quivis congregatus ad prandium, aut cœnam in culina edat.

2. Refectorium etiam ad statutas horas paratum habeat, studeatque ne quid necessarium desit. Sabbatho quovis refectorium verret, novitiisque, et secundo cantore deficientibus vascula ipse aquæ inservientia lavabit, ni id muneris rector alii mandabit. Cœterum universi dum in refectorio agunt sileant, et quam modeste poterunt, se gerant: abstinentiæ etiam studeant, nec ullo gulæ vitio dent locum. Una cum novitiis magister separatam ad mensam, accumbet, quo ipsos modestiam, religiosamque humilitatem doceat. Mensa alia designabitur, ad quam qui carnibus vesci indiguerint, accumbent, quovis etiam superiore non excepto. Statuimus ut nullo mantili mensæ sternantur, cum congregati tantum accumbent, id tamen honoris permittitur, cum graves aderunt hospites. Qui hebdomadaria obeunt munia, sabbathis omnibus culpas dicent in refectorio, quas in muniis administrandis admiserunt = eidem novitii secundis, quartis, ac sextis feriis agent, ni festi hi dies erunt, aut Eucharistiæ ad sacramentum accipiendum designati. Primæ mensæ religiosi tantum viri, sæcularesque primi nobilitatis ordinis, ac eximio in aliquo honoris gradu constituti adesse poterunt. Secundam ad mensam silentium æque ac ad primam servetur.

Caput XV.

De hospitum, vestiumque curatore.

De hospitium vestiumque curatore.

§. 39. 1. Congregato hospitum cura demandetur, qui silentii sit amans, ac misericors quo illis pro cujusque dignitate præbeat necessaria, bono exemplo sit. Ad illius munus spectat hospitum cellas, ac vestiarium curare, quod superior necessariis omnibus instruet. Rector hospiti cuivis, ut per dies octo moras apud nos trahat facultatem concedere poterit, per dies vero triginta, non nisi de discretorum sententia idem concedat: quod si per longius tempus hujusmodi facultas concedenda erit, vocales consulat, quibus commendatum volumus, ut hujusmodi in negotio quam prudentissime se gerant, ne vel religiosæ vitæ ratio aliquod detrimenti capiat; vel male habiti hospites a nobis alienentur. Idem hospitum ac vestiarii curator interiores congregatorum vestes, ut laventur conficiantur, ac reficiantur curabit, quas deindi, cuique suas, prout apposita monstrabunt signa, tradet. De aliis administri hujus muniis hujus p. 2. cap. 19. agendum erit. Interea rector cum discretis illud animadvertant, quod si binis his muniis administrandis congregatus unus non erit satis, id oneris duos dividant in congregatos, quo melius utriusque muneris administrationi consuletur.

Caput XVI.

De procuratore, et emptore.

§. 40. 1. Domus procurator congregatus erit diligens, acri mente præditus, intelligens, et affabilis. Illius munus est eleemosynas in librum relatas colligere: superioris facultate habita necessaria in penus, communesque usus emere: constitutosque a superiore terminos rebus in emendis non præterire. De procuratore, et emptore.

2. Penus curatori mensis initio communes in expensas pecunias aliquot dabit, et prout jam diximus ab eodem expensi rationem accipiet. Has vero rationes procurator una cum rationibus ad illius munus spectantibus in librum (præsente rectore ac discretis) exactas referet, quo a visitatore, visitationis tempore, examinari possint. Quod si quadrabunt, illas visitator testimonio ab secretario suo scripto, ac ab illo inscripto approbabit.

Caput XVII.

De bibliothecario.

§. 41. 1. Congregato docto, ac in libris versato rector una cum discretis bibliothecæ curam mandabit. Hic penes se clavem habebit, et concinne librorum conservationem accurabit. Libros alphabetico ordine disponet; quo negatio nullo inveniri possint. De biblioteca rio.

2. In ordinem materias, ac facultates rediget, earumque syllabum construet, quo missionarii, et confessarii quæ voluerint, quam facillime inveniant.

3. Cum quis libro quovis indiguerit illum a bibliothecario accipiat, qui prompte dabit; sed tam librum quam diem quo librum accepit, adnotabit, suumque adnotationi nomen apponat; hujusmodi vero adnotatio, iterum in bibliothecam illato libro, deleatur. Congregatis laicis pios tantum libros bibliothecarius dabit, chronicas scilicet, de ecclesiastica historia agentes, et hujusmodi alios, adnotationemque etiam, prout jam diximus, et ipsi scribent. Altera etiam bibliothecæ clavis penes rectorem sit, quo ipse cum ita postulaverit necessitas, congregatis adjumento esse possit.

4. Bibliothecarius in congregatorum usus ad manum atramentarium, et necessasia reliqua in bibliotheca semper habebit; si quibus vero indiguerit domus præsidentem admoneat, qui illico necessaria omnia præbere teneatur. Bibliothecam sæculares non ingrediantur, exceptis illis, qui in dignitate sunt constituti, rectoris prius tamen habita facultate. Intra bibliothecam quæstiones nullæ, aut contentiones excitentur, ne congregati alii mentem distrahant dum necessariis incumbunt.

Caput XVIII.

De cellis, earumque supellectile.

De cellis, earumque supellectile.

§. 42. 1. Cum ex legibus nostris pauperem vitæ rationem sequi, ac omnia quæ a sæcularibus magno digna existimantur pretio contemnere; majorem curabimus in modum, ut cellæ nostræ ita sint pauperes ut olim sepulturæ erunt. Jesu Christi ex ære confectam imaginem congregati nostri habebunt, quæ ipsis instar libri erit ad præstantiores christianæ, perfectæque vitæ doctrinas addiscendas, quæque ab omnibus tamquam speculum, ad ordinandum vitæ actiones consuletur. Hac ergo ex imagine humilitatem, patientiam, paupertatem cæterasque virtutes, quarum Dei filius nobis exemplar, et magister esse voluit, discent.

2. Imaginibus carthæ impressis nulla tamen circum corona ornatus ad cellarum parietes exornandas uti poterunt, e quibus una beatissimam Virginem quam in magistram, et patronam eligent tam in vita quam in morte, repræsentabit; reliquæ vero sanctos aliquos, qui magis cuique cordi erunt. Mensulam quisque suos in usus habebit, plateum scrineolo instructum (scansia con tiratojo) aperculum ad appendendas vestes, et scamnum. Cujusque lectus hisce componetur: culcitra, ac pulvinari palea confectis, ac duobus stragulis, quæ omnia ut munditiei ratio habeatur, tabulato imponentur. Cæterum ægrotis lintea, et culcitra lana referta præbeantur, nihilque illis desit ex iis, quæ charitas parere potest, prout jam in cap. de curatore ægrorum dictum manet.

3. Libros aliquot de superioris facultate habeant, minime tamen superior illos profanos libros legere concedet. Hujusmodi hi libri sunt = fabulosæ historiæ, comediæ, equitumque fictorum ad mulcendas aures, fictæ narrationes. Nulla vero ratione historiarum lectionem, vel quævis alia de civilibus agentia scripta superior prohibebit, ex horum enim lectione quamplurima missionum ac confessionarii exercitio necessaria eruuntur.

4. Esculentum, aut poculentum in cellis nihil habeant. Clavi ad obserandam cellæ portam non utantur, nec gravi sub pœna, sine superioris facultate alter intra alterius cellam ingrediatur; et eadem etiam sub pœna mandamus, ut nullus e fenestris cum publicam viam prætereuntibus sermones immisceat; multoque minus ad easdem oblectamenti causa assideat. Bylicnis lucerna nulli permittatur; neque hæc ærea erit, sed vel ferrea, vel e ferrea lamina stanno obducta (latta). Cum ab una ad aliam cellam migrabunt nihil e primæ cellæ supellectile inde auferent. Capitis hujus valde omnibus observationem commendamus.

Caput XIX.

De vestibus et calceamento.

§. 43. 1. Pauperes spiritu beatos esse ait Christus. Hujusmodi paupertas non de anima tantum divitias respuente debet intelligi, sed de externo etiam ornatu paupere, ac moderato. Statuimus igitur, ut congregati nostri vestibus seu habitu ex rudi ac vili panno nigri coloris utantur. Hujusmodi esterior vestis extrema in ora undecim tantum palmos in circuitu lata erit, ac duorum digitorum spatio a terra distabit. Quantum necessitas postulabit ad collum patebit, itemque ad pectus, uncisque

De vestibus, et calceamento.

(uncinelli) necessariis instructa erit. Binæ manicarum partes ad manum quævis palmum lata erit, et ad pollicis usque cum manu commissuram extensa: ad humeros vero erit quævis lata sesqui palmum. Hæ manicæ sacculis instructæ erunt, necessariisque aliis comodis, quæ ad latera haberi non poterunt. Cæterum vestem cingulo nigro ex corio cingent, quod duos sit latum digitos, et a terra distet sesquipalmo. Tum scapulare ejusdem cum veste coloris, ac panni superinduent, quod palmum cum quadrante latum erit. Utraque ab parte scapulare a cingulo non alligabitur, et anteriori ab parte palmo, a posteriori vero sesquipalmo a terra distabit. Scapulari ad pectus viridis coloris panni palma assui debet, ac eidem cucullus, qui juxta primitivam cousuetudinem parvus erit imponatur.

2. Altera etiam palma similis pallio assuatur, sed ad sinistram corporis partem. Pallium ejusdem ac vestis, panni, et coloris erit, ac ita in longum patebit, ut in genua congregato procumbente, vix pallium terram attingat. Hoc actibus, publicisque functionibus utentur; privatis vero, cum id a superiore fuerit præceptum, vel ad id hyemis tempus coget. Hoc etiam tecti pallio mortui humati erunt, ut hac etiam in parte patrem suum sanctum Paulum imitentur.

3. Sandalia nigro e corio conficiantur, ac duabus instruantur soliis. Solei sandaliorum tali immodici non erunt, nec ullo tincti colore (i tacchetti delle scarpe); lorum vero, seu coriaceum cingulum, quod crassiori in parte in sandaliis pedem ambit digitos duos latum erit (striscia di cuojo, che serve di tomara delle scarpe dei cappuccini ec.) Interior vestis seu tunica rudi e panno e nativa nigra lana confecto erit; nullo idcirco colore inficietur. Ad sandaliorum usque talos tunica descendet; ita tamen in longum protensa erit, ut ab exteriori veste oculatur. Indusium ægrotis tantum, usque dum convalescant, conceditur: familiari etiam afflictis morbo, eoque gravi conceditur. Attritæ vestes communi in vestiario mundæ asserventur, cumque congregatorum quivis, quibus utitur vestes rejcere, aut lavare voluerit iis tum uti poterunt. Verum ne cui necessaria desint, statuimus, ut congregatorum quivis duas habeat tunicas, duas externas vestes, bina scapularia, et bina pallia, tresque cucullos. His omnibus honestatis panni, qui minores vocantur rudi e lino quotquot necessarii erunt, addantur. (Linea fœmoralia hisce verborum involucris significari puto).

4. Ad munus congregati vestiarii custodis spectat non attritas solum vestes recte asservare, sed nova etiam omnia in comunes ac privatos usus designata. Illi interea hoc loci majorem in modum commendatum volumus, ut erga patres suos seniores morbis afflictos, et ad hujusmodi inutiles, quam officiosissime se gerat: horum vestes, tunicas, ac sudariola reficiat, et lavet, cum vel egentes id ab eo petierint, vel cum ipse hujusmodi officio eosdem egere animadvertet, sed cum in his exequendis haud parum laboris feret, illud rector quantum tempus, et occasio ferent, ad laboriosiores mendicationes non allegabit.

Caput XX.

De temporali communitatis regimine. ac de ejusdem arca.

De temporali communitatis regimine, ac de ejusdem arca.

§. 44. 1. Præter alibi jam rectori domus superiori impositas leges, heic illi præsertim commendatum volumus, ut peculiari charitate, diligentia, ac studio temporale communitatis bonum administret, ac subditorum vitæ, et saluti prospiciat; eximiam enim laudem feret, si sui oblitus, cum ita postulabit necessitas, subditorum tantum sibi commissorum gerat curam.

2. Rector congregatorum cuivis necessarias præbebit vestes, tunicas, pallia, minores pannos, et sandalia, et quibus indigebunt, reliqua omnia ni his ab constitutionibus prohibeantur. Sed ad congregatos spectat quibus indigeant, rectori significare, cum hujusmodi erunt, ut aliter a superiore sciri nequeant, ut sunt, interiores vestes, quas superiori subditi ostendent, quo citius aliæ ipsis præbeantur.

3. Arca tribus instructa clavibus apparetur, in quam omnis pecunia ex eleemosynis collecta, vel ad nos missa inferatur. Hujusmodi pecunia cum scutatos nummos sex, et julios quatuor confecerit, peculiari memoria erogantis tum nomen erit adnotandum, quo in perpetuum illius erga nos pietas constet. Omnia præterea clare, et distincte peculiarem in librum ad id designatum, ac a superiori locali, et discretis subsignatum inferantur, quem visitator examinabit. Idem liber rectori, discretisque novis tradendus erit, legali in-

terposita acceptatione, quam omnes inscribent.

4. Hæc arca in domo supputationum collocabitur. Rector unam e tribus clavibus habebit; binæ aliæ penes discretos duos primos erunt. Cum superior extra urbem proficisci parebit, clavem suam penes præsidentem linquet; quod si discretorum quivis discessurus sit, discretis aliis suas claves tradet; hisque etiam impeditis, vocales sacerdotes congregatione antiquiores has claves asservabunt. Idem omnino agendum erit, rectore, ac præsidente absentibus, tum enim rectoris clavis primo discreto, hujus vero clavis juxta propositum ordinem, illi, qui nullam habet, tradenda erit.

5. Eamdem intra arcam depositum diversis instructum clavibus comparari debet, totque hujusmodi claves diversæ erunt, quot congregati; hac omnes alia sub clavi, quæ penes rectorem erit, asserventur. Hoc in deposito pecuniæ, vel quævis alia suppellex, quæ ad commune non spectat distincte asservetur. Eodem modo domus procurator, et emptor sua in cella pecunias in communes usus expendendas asservabit. Pecunias vero apud se retinere nemo alius possit sub pœnis suo loco statuendis.

Caput XXI.

De novitiatu.

De novitiatu. §. 45. 1. Domus pars segregata, et clausa habitationem magistri, ejusque adjutoris novitiorum, et choristarum eligatur, quo ibi ab omni frequentia semoti enixius, ferventiusque uni Deo vacare possint, virtutibusque omnibus perfecte assequendis studere. Dum in novitiatu agent (integrum per annum id erit) magister quo ad novitiorum institutionem ea servabit, quæ hujus 2. p. cap. 9. jam diximus.

2. Majorem in modum novitios in spiritualium excercitio inflammare curabit: uniuscujusque mores, ac indolem, quoque hæc tendat, expiscari studeat, ut accuratam de omnibus notitiam capitulari mensæ reddere possit, cum de illis cognoscendi tempus advenerit. In patientiæ etiam exercitium pœnis novitios multabit, quoque vere humiles evadant: contumeliosum aliquod insigne ferre; aliorum sæpiuscule deosculari pedes præcipiet, verbis tamen, quæ veritatem redoleant. In illos etiam coram universis in refectorio animadvertet; quod si gravem impositurus sit pœnam, certiorem ante faciet superiorem, qui peculiari cura, ne magistri imminuatur auctoritas, curabit.

3. Novitii, ac choristæ nostri, qui sacerdotes non erunt, diebus illis, quibus communitas, et ipsi eucharistiam accipient. Magistro, qui id muneris obibit, peccata exponent, quo id tamen liberius agant magistri adjutorem eamdem ob causam aliquoties adibunt, et semel mense quolibet præfectum. Prius tamen a magistro ad id facultatem obtineant, qui illam prompte concedet. Quod si novitii timore, aut reverentia ducti hujusmodi facultatem non petent, magister ipse ad alios eos mittere curabit.

4. Omnes tam choristæ, quam laici communem vivendi rationem sequentur, cunctisque intererunt communitatis actibus, ni alio ab obedientia distineantur. Maximam semper præ se, modestiam, silentium, morumque ferant commendationem. Sine magistri facultate cum aliis congregatis nunquam loquentur; excipiuntur tamen superiores, ac officinarum ministri cum adjutores ipsis fuerint addicti. Nunquam cum patre, matre, aliove consanguineo loquentur; neque ad eosdem integro novitiatus anno scribent, neque ullas ab eisdem literas accipient. Tribus hisce in casibus ita agent, nisi causa gravi, urgente, aliter magister sentiat. Novitiatu absoluto cum quovis loqui, literas scribere, ac a quovis scriptas accipere poterunt, superioris ac magistri habita facultate.

5. Tres, quæ semi horam durent magistri hebdomada quavis conciones ad novitios habebit: duobus de virtutibus aget, tertia vero de constitutionum, ac legum nostrarum exercitio; quidque hæ præcipiant, quoque spiritu observandæ sint, explanabit; qualibet etiam in hebdomada, quemque interna animi sensa exponentem audiet, suumque ad id cuique diem, et horam attribuet. At novitii clare magistro internos animi motus exponant; quasque patiantur instigationes, et quomodo easdem abigant; quem nam in oratione modum servent, quosque inde colligunt fructus, quamque in adipiscendis virtutibus negligentes sint.

6. Magister benigne, prudenterque idoneum cuique remedium adhibebit: omnes eriget, ac consolabitur, quo incœpta in via progrediantur constanter. Cuique etiam librum et horam ad spirituale aliquid legendum designa-

bit; quod si novitii hanc omittent lectionem, id ipsum ad magistrum deferant, cui volumus commendatum, ut accurate hac de re cognoscat, ac in eos pœnis animadvertat, qui capitis hujus observationem neglexerint. Illis in quemcumque pœnis animadvertet quæ sibi idoneæ, coram Deo visæ fuerint, qui vero spiritualem omittent lectionem, ac si grave crimen admisissent, punientur.

Caput XXII.

De ratione in novitiis adoptandis habenda, eorumque necessariis adjunctis.

De ratione in novitiis adoptandis habenda, eorumque necessariis adjumentis.

§. 46. I. Ait Joannes apostolus non omnem nos spiritum probare debere, sed omni adhibita diligentia cujusque vocationem perpendere. Hanc ob causam majorem in modum rectori, ac discretis, ad quos novitios adoptare spectat commendatum volumus, ut de quibuscumque in congregationem nostram admitti petierint diligenter inquirant, et quæ illos causa moverit cognoscant, scire propterea studeant cum id consilii cœperint, quemque ad missionum, cæteraque congregationis munera idonei sint, quinam eorum mores, cuinam tam ipsi quam eorum parentes arti dent operam cætera deinde omnia, tunc in finem necessaria.

2. Famuli objectis domorum addicti muniis in congregationem non admittantur, neque illi etiam qui inhonoras, et viles artes exercuerint verum admitti poterunt artifices quicumque bonis prædití moribus præsertim cum eorum ars in congregationis utilitatem cedere potest. De hujusmodi diligenter, prout in sequenti capite dicemus inquisitio habeatur, quæ ab discretis perpendi et probari debet, ac ab rectore definiri.

3. Antequam petitori cuivis congregationis vestis concedatur per dies quindecim in novitiatu probari debet. Diebus hisce propriis indutus vestibus communitatis officiis assistet, ac s. Ignatii exercitia peraget. Magister illi aderit, qui actiones externas omnes, ac animi motus observabit, rectoremque, ac discretos faciat certiores. Idoneus si erit admittatur, ac more solito congregationis veste induatur. Quod siquis virtutibus, literis, muneribusque obitis illustris admitti petierit; huic si certis e signis certa ejus vocatio dignoscatur, tribus tantum probationis exactis diebus congregationis veste induatur, si id in præstitutum tempus rejicere, grave damnum petitori afferre judicabitur.

4. Tandem ii in congregationem admittentur, qui a Deo vocati agnoscentur, corporisque pollebunt dotibus, ni congregatorum numerus sit completus; item cum iidem comunitati peculiarem afferent utilitatem, neque pro iisdem optimates aliquot intercessisse constet, aut superiori vel discretis aliquid magni pretii datum fuisse, aut promissum, quo adoptioni assentirent; his enim duobus poterit capitulum antequam canonicam ad electionem deveniat, hac ratione admissis congregationis vestem detrahere. Excipitur tamen, cum quis hujusmodi ob intercessiones admissus, constantis vocationis signa dabit, et exacte ac perfecte omnia his ab constitutionibus præcepta observabit.

5. Qui in chori ministeria admittentur a duobus sacerdotibus examinabuntur, quos ad integrum triennium rector una cum discretis eliget prout jam diximus. Illud tamen advertendum, ut hi ante decimum sextum ætatis annum, laici vero ante vicesimum admittendi non erunt.

Caput XXIII.

De inquirendis, et quomodo, circa eos qui in congregationem admitti petunt.

§. 47. 1. Magna etiam adhibenda est diligentia cum de iis inquisitio instituenda erit, qui in congregationem admitti petunt. Hujusmodi inquisitio ab illo habenda erit, cui id negotii superior mandaverit. Id vero ita erit peragendum, ut recte, plane, ac perfecte omnia fiant; nec aliud magis præ oculis habendum quam quod justitia, veritas, et conscientia postulabunt. Quod siquod a sacris canonibus impositum impedimentum in inquisito deprehenderint, gravissima sub pœna in vulgus non proferatur, imo quacumque ratione occulatur, ne damnum inde aliquod aut notæ inquisiti familiæ proveniat. Hæc inquirentur.

De inquirendis ex quomodo, circa eos, qui in congregationem admitti petunt.

2. 1. Si petitorem agnosit. 2. Si eumdem bonis esse præditum moribus, beneque ab omnibus audire, nulliusque vitii laborare nota scit. 3. Si eumdem contagione aliqua scit laborare, vel ægritudine hujusmodi, quæ illum ad congregationis munia inhabilem reddat. 4. Si alicujus criminis, aut delicti laborat infamia, ob quod

ecclesiasticæ, aut sæculari justitiæ sit obnoxius. = 5. Si tanto ære alieno gravatur, ut hoc vel quæ ipse, vel quæ præs possidet exuperet. = 6. Si parentes, ac sorores ita pauperes sint, ut illius omnino industria, quo vitam alere possint indigeant. = 7. Si petitoris agnoscit parentes, paternos ac maternos avos; quæ ipsis sint nomina, quomodo eos agnoscat, ac unde originem ducant. His alia addantur, quæ ecclesiasticis in tribunalibus interrogari solent.

Caput XXIV.

De ordine ac modo vestem novitiis induendis

De ordine, ac modo vestem novitiis induendis.

§. 48. 1. Cum dies ad aliquem in congregationem admissum induendum veste designatus advenerit generali primum ab novitio totius vitæ confessione peracta, ac Christi sumpto corpore, tum universi tempore et loco ab rectore statuendis convenient. Rector superpelliceo, stola, et pluviali indutus erit; ad illud tum a magistro, hujusque adjutore comitatus petitor accedet, ac genua submittet. Superior interrogabit: Quem quæris? respondet Jesum Christum crucifixum, Dei misericordiam, *et charitatum vestrarum societatem*. Brevem tum rector super responsione ad petitorem adlocutionem habeat, illique secularis vitæ incomoda exponet.

2. Adlocutione absoluta, rector hæc palam omnibus ab novitio interrogabit. Utrum sciat, exploratumque habeat quænam congregationis sint leges, ac exercitia? Utrum ad exequenda omnia accurate paratus sit? utrum sponte sua, ac nemine cogente sanctam congregationis vestem petat? utrum alieno ære gravatur cui solvendo per se vel per alium par non sit? utrum ita fœminæ cuivis spoponderit, ut illam in uxorem ducere teneatur? utrum homicidii crimini aut alicui ex expedimentis a sacris canonibus inductis sit obnoxius? et obnoxius si est, an paratus sit ut illum congregatio ejiciat cum de hujusmodi rebus clare, certe, ac indubitate sciverit? Quod si responderit conscium sibi de quibus interrogatur non esse; sponte se sua vestem petere; neque ullo premi alieno ære; neque vel minimum repugnare, quominus quovis ex impedimentis a sacris canonibus relatis in ipso quocumque tempore certo, ac indubitate deprehenso nulla ejus habeatur professio, ipseque a congregatione ejiciatur: illum tum rector ad induendam vestem sequenti ratione admittet.

3. Tapeto vestis, seu habitus, scapulare, cucullus, cingulumque coriaceum imposita erunt: tum aliis omnibus stantibus, novitio tamen submissis genibus, magister illum sæcularibus vestibus expoliabit, et rector interea dicet = Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis = chorus respondit = Amen = Domine exaudi etc. Dominus vobiscum. Oremus. Domine Deus virtutum, supplices deprecamur clementiam tuam, ut hunc famulum tuum miserationis tuæ abundantia ab omni vetustatis contagione expurges, et capacem sanctæ novitatis efficias. Per Christum etc. Hac absoluta oratione, Illum veste induet dicens = Induat te Dominus novum hominem, qui secundum Deum creatus es in justitia, et sanctitate veritatis, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti Amen. Veste crucis signum super novitium efficiet. Cingulo vestem cinget; tum scapulari illum induet dicens = Accipe jugum Domini, jugum enim ejus suave est, et onus ejus leve in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Saneti Amen = Tandem super omnia cucullo induet. Oremus. Adesto Domine supplicationibus nostris, et hunc famulum tuum benedicere digneris cui in sancto nomine tuo sacrum hujus congregationis habitum dedimus; ut te largiente devotus in ea persistat et vitam mereatur æternam. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Tum aliis illico cantores præcinent hymnum = Veni creator spiritus = Interea novitius expansis brachiis, super tapeto porrectus erit. Hymno absoluto, cantores versiculos hos canent = Emitte spiritum tuum, et creabuntur = Ora pro eo sancta Dei genitrix = Ora pro eo s. Paule prime eremita = Tum rector = Dominus vobiscum = Oremus Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere. Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere, et gloriosæ beatæ semper virginis Mariæ intercessione a præsente liberari tristitia, et æterna perfui lætitia. Deus qui beatum Paulum patrem nostrum, spretis mundi pompis ad eremum confugere, ibique in contemplatione tui nominis vitæ cursum perficere dignatus es: da nobis ejus intercedentibus me-

ritis, ut et mundana despicere et cœlestia sectari mereamur. Deus qui justificas impium, et non vis mortem peccatorum, majestatem tuam suppliciter deprecamur, ut famulum tuum de tua misericordia confidentem cœlesti protegas benignus auxilio, et assidua protectione conserves, ut tibi jugiter famuletur, et nullis tentationibus a te separetur. Famulum tuum quæsumus Domine continua pietate custodi: ut qui in sola spe gratiæ cœlestis innititur tua semper protectione muniatur. Per Christum etc. Orationibus absolutis novitium lustrali aqua asperget. Tum illum magister eriget, ac ad rectoris pedes ducet. Submissis novitius genibus, rectorem amplexabitur, idemque a magistro comitatus cœteris cum congregatis aget, ac demum utroque alte salutato choro, in novitiatum proficiscetur, ibique de illo curam gerent, et instituetur prout suo loco jam diximus.

4. Siquis novitius (quod Deus avertat) e novitiatu fuerit ejectus, sæculares illi vestes, quas ad nos attulit, tradantur, ac reliqua omnia, siqua alia attulit, nisi eleemosynæ nomine nostra erunt. Prius illi tamen ejectionis edantur causæ, ni magnam involvent infamiam; tunc enim gravi sub secreto, ac jurejurando interposito, superior illas discretis aperiat, ne ullo unquam tempore in vulgus edantur. Discreti ex animi sententia dicent, quod Deo magis, ac congregationis honori consentaneum existimabunt. Sed ut hujusmodi vitentur, rectori præcipimus, ut diligenter, et accurate de admittendis, prout jam diximus, cognoscat, quod si quid rumoris inaudierit, de illo radicitus cognoscat: sæpe enim labes hujusmodi a scelestorum odio, pessimaque voluntate originem ducunt. Sunt enim qui dum alios ab inserviendo Deo amoveant eisque damnum afferant, nihili æternam animæ salutem faciunt, aliisque maligne, impudenterque maledicunt.

5. Quarto quolibet mense de quolibet novitio duodecim vocales suffragia inibunt: visitator vero prout in consultationum capite jam diximus, decretorium habebit suffragium. Quod si a pluribus fuerit probatus, id ipsum a magistro sciat, qui illis ad incœptam currendam viam, certamque faciendam vocationem animos faciet, quibusque periculis sese exponat, qui salutem negligit suam eidem declarabit.

6. Undecimo novitiatus completo mense, ultima de illo quæstio habeatur, quod si professione dignus existimabitur, illum ad se coram magistro, et discretis rector advocabit, suaviterque ac benigne de illius vocatione cognoscet. Interrogabit: An illi exercitia, legesque, ac mores congregationis placeant? An sponte professionem facere velit; promissisque admissionis tempore factis, in perpetuum stare? Quod si affirmabit, ut suis disponet de rebus præcipiet, illasque libere donet; nam congregatio nihil ab illo aliud expectat, quam ut animam suam salvam faciat. Demum novitiatu absoluto, professionem faciet, prout in sequenti capite dicemus.

Caput XXV.

De methodo in professione novitiorum servanda.

De methodo in professione novitiorum servanda.

§. 49. 1. Post vesperas rector superpelliceo, stola, et pluviali indutus, ac a comunitate stipatus, in capitulo choro, aut ecclesia erit, et postquam Spiritus S. hymnum, et orationem canent, rector, et alii sedebunt; novitius vero submissis genibus manebit. Tum ad hunc habeat brevem conciunuclam, in qua illius laudet constantiam; et ad perserverandum ad mortem usque illum inflammet, leges moresque congregationis, quibus sese sponte submisit observando. Deinde interrogabit: Tibi ne congregationis vitæ ratio ac mores placent? Vis in eadem professionem facere et usque ad mortem perseverare? Si affirmabit, tum rector assurgens insequentibus orationibus cucullum, et scapulare benedicet; quæ illi paninæ (sottocoppa) imposita offeri debent, et dicet: Domine exaudi etc. Dominus vobiscum. Oremus. Domine Jesu Christe qui tegumen nostræ immortalitatis induere dignatus es obsecramus tuæ largitatis abundantiam, ut hoc genus indumenti, quod cum humilitatis indicio renuntiantes seculo deferimus: ita benedicere tua benedictione digneris, ut hic famulus tuus, qui eo usus fuerit, induere mereatur: qui vivis etc. Oremus. Deus æternorum bonorum fidelissime promissor, et certissime solutor, qui vestimentum salutis, et indumentum jucunditatis tuis fidelibus promisisti, clementiam tuam humiliter exposcimus; ut hoc indumentum humilitatem cordis, et contemptum mundi significans quo hic famulus tuus visibiliter est informatus propitius benedicas, ut beatæ abnegationis habitum quem te inspirante suscepit, te prote-

gente, custodiat; et quem vestibus nostræ congregationis induisti beata facias immortalitate vestiri. Per Christum etc. Oremus Deus beatorum virtutum dator, et omnium benedictionum largus effusor, te obnixius deprecamur, ut hanc vestem benedicere, et sanctificare digneris, quam famulus tuus pro indicio agnoscendæ congregationis nostræ induit, ut inter reliquos fratres tibi agnoscatur dicatus. Per Christum etc. Deinde novitium lustrali asperget aqua, illumque scapulari induens dicat. Accipe jugum Domini, Jugum enim ejus suave est et onus ejus leve; cucullum vero induendum prosequatur: In nomine patris etc. et hanc addat orationem. Oremus. Omnipotens sempiterne Deus qui sub magno patre nostro Paulo primo eremita in ecclesia tua sancta grandem filiorum exercitum adunasti, vel sensus non constat, vel error irrepsit contra hostes invisibiles fratrem nostrum noviter sub tanti patris militia collum jugo supponere volentem amorem Spiritus S. accende ✠, ut qui te inspirante profiteri vult, ita militando tibi regi regum præsentis vitæ stadium percurrere valeat, ut fœlicitatis æternæ coronam, devicto, triumphatoque mundo cum pompis suis, te donante percipere mereatur Per Christum etc.

His absolutis superior, et cuncti alii sedebunt, novitius submissis genibus manebit. Hic postquam fidei protestationem edet, manibus positis super librum congregationis constitutionum, quem superior tenebit, clara, et distincta voce in hunc modum professionem faciet.

In nomine Domini nostri Jesu Christi Amen. Ego N. in hac venerabi- » li patris nostri Pauli primi eremitæ » congregatione sub approbatis consti- » tutionibus ipsius congregationis vive- » re, et mori cupiens meam facio pro- » fessionem, et promitto Deo omnipo- » tenti, immaculatæ semper virgini » Mariæ, et beato patri nostro Pau- » lo observare tria consueta vota, sci- » licet, obedientiam, paupertatem, et » chastitatem, prout constitutiones no- » stræ determinant, et etiam obedien- » tiam dogmatibus, S. Ecclesiæ Catho- » licæ Romanæ matris Nostræ, emo et » rmo dño cardinali patriarchæ nostro, » et tibi hujus s. congregationis rectori, » et successoribus tuis usque ad mor- » tem.

Qui latine nesciunt dicent (idem omnino sed lusitanis verbis). Profes- » sione edita dicet superior = Et ego » auctoritate, qua fungor accepto pro- » fessionem tuam juxta mentem con- » stitutionum nostræ congregationis et » illius mystico corpori te unio, et » constituo filium hujus piæ communi- » tatis in nomine Patris, et Filii et Spi- » ritus Sancti Amen; et si quæ promi- » sisti, observaveris, promitto tibi in » nomine Dei omnipotentis vitam æter- » nam.

Illico recens professus super tapetum in crucis modum se prosternet, illumque rector lustrali asperget aqua, ac vel alta voce, vel cantu adhibito dicet Pater noster etc, et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos a malo, ℣. Salvum fac servum tuum ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxilium de sancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Esto ei Domine turris fortitudis. ℟. A facie inimici. ℣. Ecce quam bonum et quam jucundum. ℟. Habitare fratres in unum. ℣. Sit nomen Domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc et usque in sæculum. ℣. Immola Deus sacrificium laudis. ℟. Redde Altissimo vota tua. Domine exaudi etc. Dominus vobiscum. Oremus. Præsta quæsumus, Domine, famulo tuo renuncianti sæcularibus pompis gratiæ tuæ januas patere, qui despecto diabolo, confugit sub titulo Christi, jube ergo, Domine, venientem ad te vultu sereno recipi, ne de eo inimicus valeat triumphare: tribue Domine, brachium infatigabile tui auxilii, mentem ejus fidei lorica circumda, ut facile muro vallatus mundum se gaudeat evasisse. Per Christum etc. Oremus. Omnipotens sempiterne Deus, qui humanæ fragilitatis infirmitatem agnocis, respice, quæsumus super hunc famulum tuum, et larga benedictionis abundantia imbecillitatem ejus corrobora, ut promissa nunc vota quæ præveniendo aspirasti per auxilium gratiæ tuæ sancte, pie, ac religiose vivendo valeat vigilanter observare, et observando vitam promereri sempiternam. Per Christum Dominum nostrum etc. Oremus. Omnipotens misericors Deus, qui es fons veri luminis, a quo est omne bonum descendens a Patre luminum, effunde super hunc famulum tuum septem gratiæ tuæ charismata, et sanctæ benedictionis tuæ fortissimam copiam. Tribue ei prudentiam. ℟. Amen. Tribue ei justitiam. ℟. Amen. Tribue ei fortitudinem. ℟. Amen. Tribue temperantiam. ℟. Amen. Et post hujus vitæ laborem cum triumpho gloriæ præmia sempiterna. Per Christum Dominum nostrum.

3. Orationibus absolutis, candela recenti professo dabitur. Tum cantores præcinent hymnum = Te Deum laudamus = cui recens professus submissis genibus aderit. Hymno absoluto, hi versiculi, et orationes addantur. ℣. Emitte spiritum tuum et creabuntur etc. ℣. Ora pro eo sancta Dei genitrix etc. ℣. Ora pro eo sancte pater noster Paule prime eremita etc. Oremus. Deus qui corda fidelium s. Spiritus illustratione docuisti da nobis in eodem spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere. Concede nos famulos tuos quæsumus Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere, et gloriosæ beatæ Mariæ semper virginis intercessione a præsenti liberari tristitia, et æterna perfui lætitia. Deus qui beatum Paulum patrem nostrum spretis mundi pompis ad eremum confugere, ibique in contemplatione tui nominis vitæ cursum perficere dignatus es: da nobis ejus intercedentibus meritis, ut et mundana despicere, et cœlestia sectari mereamur. Per Christum etc. Amen.

4. Omnibus tandem fine imposito, recens professus submissis genibus a superiore benedictionem accipiet eodemque modo reliquos omnes amplexabitur. Deide capitis inclinatione salutatis omnibus, a magistro, ejusque adjutore comitatus in novitiatum secedet, ibique binos in choristæ munere annos peraget, eamdemque ac novitius quivis, vitæ rationem sequetur. A superiore tamen jussus cum id necessitas postulabit a socio comitatus e domo prodire poterit: ante vero ac post a magistro benedictionem accipiet, cui quot egit passus, ubi fuit, cum quibus colloquutus est, accurate referet. Duobus his peractis annis a choristæ munere liber erit, si ita rectori, ac discretis, magistri ejusque adjutoris prius attento judicio visum fuerit.

5. In libro ad id designato illico post professionem adnotabitur tam nomen, quod professo sæculari adhuc fuit, quam quod in congregatione assumpsit, ejus patria, qui parentes, quaque in parochia baptizatus fuit: dies etiam, mensis, et annus quibus professionem edidit adnotentur; quodque a congregatione ejici haud recusavit quoties canonicis impedimentis obnoxius deprehendetur. Testimonio hujusmodi rector, discreti, ac recens professus nomina apponent.

Caput XXVI.

De congregatorum numero ac domus ædificatione.

§. 50. 1. Statuimus ut congregati nostri quadraginta nec plures numero sint: sex et viginti choro addicti; quatuordecim vero laici, qui nullo unquam tempore ad literarum studia, ad chori munia, ac ad sacros ordines admitti poterunt. Quod si id ipsi tentabunt, pœnis suo statuendis loco punientur; cæterum siquis in congregationem admitti petierit, de quo magnam missionibus utilitatem afferri posse credatur, et congregationi incrementum, hunc rector cum discretis admittere, et congregationis veste induere poterunt. Idem omnino erga laicos agere poterunt, cum e quatuordecim aliqui vel familiaribus ita laborabunt morbis, vel ita erunt senio confecti, ut domus munia administrare non possint. De congregatorum numero, ac domus ædificatione.

2. Domus, et ecclesiæ nostræ structura, et ædificatio ita erunt, ut pauperes decet, nec vel minimum reprehendi possint. Dormitoria palmos decem lata erunt: cellæ quovis in latere duodecim: refectorium vero juxta congregatorum numerum amplum erit. Quo vero jactantiæ nullus apud nos sit locus, nullum in refectorio mantile imponatur mensis, sed congregato cuivis mappa, cultrum, ligneumque cochleare præbebitur; festo tamen patris nostri sancti Pauli hospitibus mantilia permittuntur; sed ad plurimum fercula quinque omnibus apponentur. Alia de mantilibus cap. de penus custode jam dicta manent.

3. Officinæ aptæ esse debent, sed non immodicæ: bibliotheca tantum, et valetudinarium majori, qua poterunt amplitudine construentur, pulchroque sint prospectu, quo ægrotorum sanitati, librisque incumbentium solatio consulatur. Ecclesia nostra pauper, sed munda sit, ita ut munditie placeat. Vestesque ac cætera divino cultui addicta supellex decenter, et concinne comparentur; etenim illud nostris omnibus actionibus est comprobandum, ut probe omnes intelligant, nihil omnino nimium existimandum esse in iis qui Dei cultui dicantur.

Caput XXVII.

De iis, qui literis dant operam, eorumque exercitiis.

De iis qui literis dant operam, eorumque exercitiis.

§. 51. 1. Quo melius instituti nostri administrentur munia, statuimus ut privata literarum studia apud nos instituantur, ut literis congregati illi incumbant, qui ad literas addiscendas admittentur. Hi per annos sex humanis, divinisque literis dabunt operam; hoc est per triennium philosophiæ, et per triennium theologiæ incumbent.

2. Rector et discreti tam lectores, seu magistros, quam horum discipulos eligent, qui religiosiores semper erunt, majorique vi ingenii, ac firmiori præditi valetudine, nec quatuor pauciores, nec plures erunt decem. Tam hyemis, quam æstatis tempore ad matutinam horam octavam scholam ingredientur, ibique ad decimam cum dimidio permanebunt. Idem post prandium temporis spatium in schola insument; sed hyemis ad horam pomeridianam secundam, æstatis vero tempore ad tertiam incipient. Coram rectore ac discretis, exeunte anno ad examen revocentur: quod si parum in iis profecerint, quæ scire deberent (magistro consulto) ab studiis amoveantur.

3. Cum nullus in hebdomada festus dies intervenerit feria quinta vacationem habebunt: feriæ erunt etiam a pervigilio nativitatis Domini ad festum usque P. N. sancti Pauli, et a sabbatho ante dominicam Palmarum usque ad feriam secundam in Albis inclusive, integrique augusti et septembris menses. Feriarum tempore tam magistri, quam discipuli communem vivendi rationem sequentur; cum vero scholæ affuturi sunt, orationi aderunt, verberationi, culparum capitulo, et refectorio; sed sabbathis omnibus jejunabunt, cæterisque ad id ab Ecclesia designatis diebus.

4. Cum scholastici superioris subditi sint, ut magistrorum sint discipuli, sciant tamen magistri nihil aliud supra discipulos juris habere, quam eisdem lectiones dictare; de eisdem rationem petere, disputationes et positiones unicuique designare. Quod si quid discipuli deliquerint superiorem faciet certiorem, quo in eos ipse ut rectus ordo, et ratio postulant reprehensione, aut pœna animadvertat.

5. Congregatorum nullus sine expressa visitatoris, rectoris, ac discretorum facultate in scriptis obtenta scriptum quodvis poterit typis mandare gravissima sub pœna. Æque literariis nostris vel alienis in actibus publicas argumentationes prohibemus, et majorem in modum capitis hujus observationem commendatam volumus.

Caput XXVIII.

De iis, qui ordinibus initiandi erunt.

De iis qui ordinibus initiandi sunt.

§. 52. 1. Congregatorum nullus, nisi de rectoris facultate, et quatuor discretorum consilio ordinibus erit initiandus. Hunc in finem præbebuntur initiando patentes literæ a secretario scriptæ, ac sigillo communitatis (quod palma et crux erit) munitæ, et a rectore et discretis subscriptæ. Initiandus his munitus literis eminentissimo patriarchæ præsentabitur: antequam tamen insequentes adhibeantur cautiones hujusmodi ipsi literæ non præbeantur.

2. Si sacris ordinibus initiandus erit; severum ante de latini sermonis peritia examen subibit, uti etiam de reliquis omnibus, quæ ut quovis initietur ordine, scire debent. Quod si idoneus existimetur, rector illum vel per se, vel per alium eminentissimo patriarchæ patentibus munitum literis præsentabit, ac eminentiam suam faciet certiorem, initiandum nullo tam quo ad genus quam quoad necessariam scentiam detineri impedimento, prout ex inquisitionibus de illo a congregatione institutis constet, quominus initietur: eumdem probis honestisque esse moribus. Cæterum si eminentissimus patriarcha his non acquiescet, omnia ad ejus nutum omnino peragentur. Antequam tamen sacro quovis initietur ordine de cœremoniis examen subeat, et per dies octo sancti Ignatii peraget exercitia, modo jam dicto. Animadvertantur etiam jam dicta p. 1. cap. 2. n. 3.

Caput XXIX.

De confessariis, deque ab ipsis in confessionarii exercitio observandis.

De confessariis, deque ab ipsis in confessionarii exercitio observandis.

§. 53. 1. Ad munus hoc grave quidem, et arduum rector cum discretis idoneos æque ac prudentes viros eliget, qui mature, ac diligenter fratrum suorum peccata perpendant, et opportunum remedium adhibeant. Hunc in finem quam diligentissime poterunt cujusque, qui huic erit addicendus muneri, scientiam, mores, ac indolem observent; cum enim confessarius Je-

sum Christum repræsentet, eumdem cunctis in actionibus, quantum humana potest infirmitas referre debet. Confessarius ergo humilis sit et mansuetus; et humiliter ac misericorditer proximi peccata audiat: illudque attente perpendat, quod majora auditis omnibus admittere ipse potest sibi ipsi a Deo derelictus.

2. De morali theologia confessarii examen subibunt, ac de effatis iis usu probatis, quibus in confessionario uti debent. Bini congregati ad id muneris designati examinatores agent coram rectore, et discretis, quod si idonei existimabuntur, patentes ipsis approbationis literæ præbeantur, quibus muniti ad eminentissimum patriarcham recurrent. Verum si ad aliud illos examen subeundum coget, prompte, et læte ejus jussis acquiescant.

3. Hæbdomada quavis bini designentur confessarii, qui oratione absoluta; et ante primæ initium missam celebrabunt, quo omnium ad pœnitentiæ sacramentum accedentium confessiones possint excipere. Ad id vero muneris eligentur ii omnes, qui ad sæcularium confessiones excipiendas approbati fuerint, exceptis visitatore, rectore, ac novitiorum magistro cum suo in munere obeundo detinetur. Cum vero quis æditno, aut janitori de advocando confessario aliquid significabit, illico ipsi pergant, et aliquem ex designatis admoneant, qui quidquid præ manibus habuerint linquent, et exercitia etiam communitatis, quo spirituali aliorum bono consulant.

4. Parato sint omnes animo ad ægrotantium quorumvis excipiendas confessiones noctu diuque, et quibusvis tempore, et loco, quibus tam ad id, quam ad emorientibus ultimo in agone assistendum vocati fuerint. His quæ ad vitam christiane claudendam ducunt, istillabunt; eosque divinæ misericordiæ spe, beatitudinis promissis, ac æternæ gloriæ felicitate erigent, ac solabuntur. Sed ut penitus detestentur peccata, eademque confiteantur omnino hortentur, et ut mortem juxta Dei voluntatem obeant, ejusque omnia fidei committant. Dum hæc confessarius munia obit, ejus socius cum de fœminis agitur, quæ vel peccata confiteantur, vel ægrotæ detineantur non longe aberit, quo omnis periculo cuivis, ac obrectationi aditus præcludatur.

5. Cæterum cum bini designati confessarii expediendis per hæbdomadam pœnitentibus pares non fuerint, ejus superior adjutores submittet, ita ut proximi spirituali bono omnino consulatur. Dominicis festis diebus, et jubilæis omnes (exceptis iis qui gravi detinentur causa) in confessionariis præsto sint, quod si quis fœminarum libentius, quam hominum confessiones excipere videatur, huic superior præcipiet, ut ab illarum excipiendis confessionibus abstineat, quandiu superiori ipsi visum fuerit.

6. Confessariis nostris majorem in modum commendatum volumus, ut nullos alios, quam quos confessiones exigunt cum mulieribus sermones intexant; nam raro admodum ulla inde utilitas, sæpissime vero damnum provenit. Eamdem ob causam, cum vel necessitas, vel adversa valetudo aliud non suadebunt, easdem non adeant, præsertim si illarum directores sunt; ab his vero ut ulla accipiant munuscula, omnino prohibemus.

7. Ut nullus, uti credimus, superior nulla id suadente necessitate, subditos in privatas domos ad confessiones excipiendas mittet; ita etiam eorumdem attenta prudentia speramus, ut haud difficiles se præbeant iis confessariis, qui ut confessarii instanter privati cujusvis privata in domo confessionem excipiendi facultatem petierint. Quod si (quod absit) contrarium evenerit, tum visitatori in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus? ut confessario flagitante (prius tamen sed frustra, omnibus quæ Dei amor docet, erga superiorem officiis peractis) eidem socium attribuat, qui una cum confessario taciti, et humiles a locali superiore benedictionem accipientes ad opem proximo in gravi spirituali necessitate constituto ferendam accurrant. Illud tamen confessarius animadvertat, quod si necessitas hujusmodi extraordinaria non erit, vel licet extraordinaria, eidem aliis modo, et tempore remedium adhiberi posse, ab obedientiæ ipsum tramite aberrare, Deoque rationem redditurum criminum omnium, quæ ab hujus violatione legis proficiscentur, quam volumus ut proximo in gravi spirituali necessitate constituto remedium ac adjumento sit, minime vero ut pravis fovendis desideriis inserviat.

8. Ad majorem Dei honorem, et gloriam, ac peccatorum utilitatem; quoque confessariorum notio, eosdem ulla impediat ratione quominus peccata ad unum omnia aperiant: in omnibus congregationis nostræ domibus confessionarium construatur, quod janua pu-

blicam in viam directa instructum sit, quo ad illud diu noctuque, quicumque voluerit possit accedere. Hujusmodi confessionarium campanula ad confessarium advocandum instrui debet, ac ita ædificabitur ut sese invicem pœnitens, et confessarius intueri non possint, quo ita nulla abstricti verecundia, omnique abjecto timore immanem peccatorum sarcinam deponant. Meminerit visitator, visitationis tempore hunc adire locum, et sit nec ne necessariis instructus observare.

9. Congregati nostri cuivis domus confessario peccata sua poterunt aperire; dummodo spiritualem in directorem virum eligant doctum, et prudentem, qui eos in perfectionis religiosæ tramite dirigat, cuique intima animi sensa penitus aperire possint. Hujus præceptis in rebus ad spiritum spectantibus omnino parebunt. Verum si quem extra domum religiosum virum sæcularem de rebus ad conscientiam spectantibus consulent, vel de aliis cum iisdem agent; prohibemus omnino, ne congregati cujusvis culpas detegant, vel congregationis sub pœnis suo statuendis loco.

10. Tandem quo magis confessionarii muneri consulatur, binos in hebdomadam designatos confessarios a collationibus moralis theologiæ, sacrorum bibliorum, ac ab omnibus chori muniis eximimus; quod si tum vacui erunt, vesperis completorio, orationi vespertinæ, spirituali collationi, verberationi, et culparum capitulo aderunt.

Caput XXX.

De missionariis, qui sacrum evangelicæ prædicationis ministerium exercere debent.

De missionariis, qui sacrum evangelicæ prædicationis ministerium exercere debent.

§. 54. 1. Sacrum hoc magnique ponderis munus illustre adeo est ac eximium, ut merito auctorem primum et magistrum Jesum Christum agnoscat, sanctosque apostolos, qui universo terrarum orbe evangelicam evulgando legem peragrato in illam veritatis lucem duxerunt, et fidelium tenebras, ac inanium commenta deorum dispulere. Debent accurata diligentia missionarii nostri, quo eximiæ huic dignitati respondeant, Christum pone sequi, in eumque tamquam in exemplar, ac in sanctos apostolos inspicere. Hanc ob causam rector cum discretis in viris ad hoc munus eligendis intento illis opus esse animo sciant. Missionis tempore illos ab exercitiis in congregatione peragi solitis eximimus; per oram tamen quotidie orabunt mentaliter, quam pro vacui temporis commoditate dividere poterunt. Illis tamen interea Dei præsentiam valde commendamus, et ut serio perpendant, quid dum missiones obeunt, muneris peragant.

2. Vere pauperes spiritu, terrenisque omnibus destituti bonis missionarii nostri studeant, ut judicentur, et sint: humiles item, mansueti, pacifici, contumeliarum patientes, ac parati sint semper benefactis maledicta compensare. Parvulos, et pauperes eximiis charitate, et amore prosequantur; afflictos ac egentes consolentur, eisque quod potuerint remedium adhibeant. Tamquam parentes et amici perditiores excipiant peccatores, ac flagitiosissimum quemque; eisque proponant, quam facile ipsi iterum in Dei amicitiam conferre possint, si flagitia execrari, et quantillam in hac vita peculiarem pœnam luere velint. Noctu diuque, quam maxime curent ut quidquid egerint, cogitaverint, dixerint in Dei gloriam, proximi bonum, et missionis incrementum cedat; tum ut omnibus exemplo sint optimo tam vita, quam moribus, ac demum ut nemo, vel minimum in eisdem possit reprehendere.

3. Illico ac ad urbem, vel oppidum, in quibus concionari debent, pervenerint, recta in pauperum hospitium, vel xenodochium pergent, ibique siquid loci erit maneant. Quod si loci nihil sit, postquam ægros inviserint, ac ad patienter ferendum benignis verbis hortati fuerint, ad parochi domum in cujus paræcia missionum munia obire parent, se conferent. Idem reliquis aliis in paræciis agendum erit; quam ob causam antequam ab urbe in urbem migrent, quid sibi agendum, quoque in loco manere debeant cognoscant, et si æquum esse judicabunt, reverendos parochos ante certiores faciant, quidque parent ad eos scribant. Quod si urbs ad quam migrare parant episcopi sedes est, ad hunc prius scribant, neque vel pedem sine ejusdem expressa facultate moveant.

4. Cum vero missionarii nostri parochis labori, ac sumptui esse cognoscant; siqua illa in urbe religiosorum sit domus ad illam se conferant, et quam minimo incomodo esse studeant. Siquis vero pius vir, dives et charitate illustris, ut apud se divertant orent, ab illo enixe propter Dei amorem pe-

tant, ut partem domus vacuam, et reliqua a familia libera ipsis attribuat, quo noctu diuque commode missionis muniis vacare possint. Juxta Christi consilium, quæ apponentur manducabunt, ubi hospitio sunt excepti; apud alios tamen aliquid manducare sibi vetitum esse sciant; imo nulla a quovis missa munuscula accipere poterunt; ab hujusmodi enim donis mala quamplurima proficiscuntur.

5. Postquam necessarios quieti dies dabunt, in quibus ab omni abstinebunt frequentia, quo melius adversus diabolum bellum comparent, si episcopus adsit illi patentes literas offerant, ac ad missionis abeunda munia facultatem petant. Hac obtenta missionarii nostri piis aliquot ab hominibus comitati concubia nocte domo prodeant, et Christi Jesu Crucifixi imaginem præ se elatam ferentes publicas incedendo per vias, brevibus, sed aptis dictis ad pœnitentiam invitabunt peccatores, qui in tenebris ac in umbra mortis sedent, eosdemque ad missionis conciones audiendas inducant.

6. Fidelium ita pietate primum exercitata, evangelicæ prædicationi tum operam dabunt. In concionibus ad captum omnium facili, claro, et haud fucato utantur sermone: generales afferant doctrinas, quodammodo nulli, aut offendiculo esse possint; indubitatis utantur argumentationibus, nullis tamen larvis, quæ timorem incutiant, exornatis, sed ea præditis vi, ut suaviter intima cordis pervadant. In primis tamen de illis tantum agent, quæ ad execranda peccata, ac ad piacularem luendam pœnam fidelium corda inducant, quæque ad sperandum, Deique misericordiæ prudenter omnia committendum moveant, omnibusque quam stricte rationem sint Deo reddituri, quæ et quanta inferorum supplicia, et quid æternitas sit, probe exponant. Quo vero certum ex laboribus fructum colligant majorem in modum omnes ad sanctum mentalis orationis exercitium inducere studeant, illoque ipsi etiam inter conciones utantur, et aliquid ex dictis in concione ad meditandum proponent, quo utilitate animadversa, serio omnes exercitio hujusmodi incumbant.

§. 7. Quam poterunt etiam diligentissime sanctum charitatis exercitium stabilire curabunt. Ecclesiasticos, ac primores urbium invitabunt, ut una cum illis carcere detentos, adeant, cibos ad eosdem deferant, et cœtera abeant munia, quæ Ulyssipone peragi solent. Hunc in finem ab episcopis facultatem petent qui si compromissum probarint (hoc est uti crederem liberam quamdam certæ stipis collationem, libere a pio quovis in pauperum subsidium promissam) prout Ulyssipone peragitur, tum charitatis confraternitas erigi poterit si necessaria altera suppetunt.

§. 8. Peculiari modo cultum ac religionem erga sanctissimum Eucharistiæ sacramentum ac beatissimæ virginis Rosarium propagare meminerint, prout alibi jam sæpe diximus. Caute admodum ac prudenter cum illis agent, qui evangelica moti prædicatione sese ad religiones conferre parant: accurate missionarii nostri horum persuadant vocationes, quibusque ex justitia contractis obnoxii sint obligationibus attendant præsertim vero diligenti cura illis agendum erit, cum petitoribus juxta cujusvis vires, ac indolem religiosum institutum erit consulendum.

Caput XXXI.

Quomodo congregati cum e domo prodibunt se gerent

§. 55. 1. Congregati cum ad aliquid proprii, vel alieni negotii, e domo vel extra urbem prodierint, modestiam ac decentiam præ se ferant; nam homines non intima animi sensa, sed externas tantum actiones intuentur. Congregati ergo nostri quovis in loco quam maxime satagant, ut non alii, quam de rebus ad spiritum spectantibus, sermones inserantur, ipsique laeto vultu ac modestis oculis loquantur. Benigne omnes æque excipiant, et prudenter cujusque perpendant indolem; ita enim hospitibus tædio non erunt, et eorum grata doctrina. Cætera etiam in cap. modestiæ jam dicta servabunt. Quomodo congregati cum e domo prodibunt se gerent

2. Congregato cuivis, ut intra urbem nulla urgente necessitate, Adventus tempore carnes edat prohibemus, prout jam cum de jejunio diximus. Iter agentes vero, evangelium sequantur: pedibus iter agant, mendicato propter Dei amorem cibo vivent, eodemque modo hospitium obtinebunt. Si sacerdos erit missas pro benemeritis, congregatione, et congregatis, aliisque, prout charitas aut justitia postulabunt causis celebrabit; dumodo pro illarum celebratione stipem nullam accipiant. Necessitate, aut morbo adacti jumentis uti poterunt, vel etiam, ni aliter iter peragere poterunt, cisio, tumque superior cum discretis, quid ipsis in itineris sum-

ptus præberi oporteat, comparabunt; quas tamen sacerdos iter agens missas celebrabit, pro causa ipsi majori ab ædituo præcepta celebrabit.

3. Congregati e domo prodeuntes benedictionem ab rectore accipiunt, vel ab illo qui egerit vices, uno tantum genu submisso dicentes = Benedicite = superior benedictionem impertiens, respondet = Ille vos benedicat qui sine fine vivit et regnat =: idemque domum reversi agent. Socius tum superiori exponet, quidquid animadversione dignum adnotavit; quo rite perpensis omnibus delinquens pro culpæ merito puniatur.

Caput XXXII.

De domus nostræ claustro

De domus nostræ claustro.

§. 56. 1. Quammaxime ad servandas virtutes ducit, ut religiosorum virorum domus a sæcularium commercio, hospitumque frequentia sit libera. Nam licet religiosæ domus aedificatæ finis sit, ut ad illam omnes confluant, quo spiritualibus necessitatibus remedium inveniant; non omnibus tamen illorum patere januæ debent, quamplurimi enim aliud omnino quærentes, et curiositate moti illas adeunt; cum vero domus nostra, quo virtutibus, austeræque vacemus vivendi rationi extructa sit; convenit quam maxime, ut ab omni sæcularium strepitu sit immunis. Hac de causa janitores nostri facile, sed urbane dimittant illos, qui nullo ducti negotio ad jannam nostram accesserint. Hæc vero quantum occasio feret, clausa sit semper; neque ullo modo janitores permittant; ut quis sine superioris facultate adeat dormitoria, quæ ad introitum volumus, ut portis, communique omnibus clavi instructa sint. Hinc tamen excipimus illum, qui ejus sit conditionis, ut contrarium fieri prudenter nequeat; sed superiorem janitor, utcumque poterit admonebit, quo debito modo hospiti adsit. Idem cautionis reliqua de domo est intelligendum.

2. Fœmina nulla sacristiam, januam interiorem domum, ac domus hortum ingrediatur, quæ secus gesserint pœnas ab jure constitutas ferant, nec quispiam, sub pœnis arbitrio ejusdem emi patriarchæ, claustrum nostrum violet, vel transiliendo muros, vel portas effringendo.

3. Congregato cuivis statuimus, ut interdiu noctuque claustrum servent; quod etiam intra domum servandum erit e cellis sine causa ad id cogente non prodeundo, ne ob evagationes hujusmodi detrimenti aliquid spiritus patiatur.

4. Congregatus nullus extra domum post solis occasum manebit, nisi cum negotiis ad Dei cultum, proximi, et congregationis bonum spectantibus destinabitur. Siquem congregatum iter agentem ita nox opprimat, ut quarta leucæ parte (milliario) a domo distet, domum petat, nisi, quominus id peragat, inopina ab necessitate impediatur. Sine expressa superioris facultate, vel ejus substituti, nemo extra claustrum prodeat: qui secus faciet, pœna suo statuta loco puniatur. Hinc tamen excipiendum est, cum ad superiores confugerint, scilicet, ad Romanum pontificem, ad emum patriarcham, ad regem fidelissimum, ac ad s. inquisitionis tribunal denegata prius ipsis facultate.

5. Nulli superior facultatem impertiri poterit, quo nuptiis, fratrum etiam, ac consanguineorum assistet, conviviis publicis, taurorum agitationi, et aliis hujusmodi. Non etiam, quo aliquid quis agat quod congregato aut cuivis alii molestiæ afferat. Quod si secus faciet, pœnis in tertia harum constitutionum parte statutis obnoxius erit.

Caput XXXIII.

De suffragiis pro vita defunctis congregatis, ac de eorum funere.

§. 57. 1. Cum nostrorum quis vitam clauserit, ab universis e capituli domo ad ecclesiam afferatur, ibique pro illo novem lectionum officium, et missa recitetur, quibus absolutis, humo corpus mandabitur, precibus etiam cœremoniisque ab Romano statutis rituali additis, et alta voce prolatis. Cum funus vespertinis horis ducendum erit præsente cadavere officium persolvatur, missa vero insequentem in diem, vel in primum, juxta rubricarum præceptum, non impeditum, rejiciatur. De suffragiis pro vita defunctis congregatis, ac de eorum funere.

2. Si quis nostrorum extra domum extremum diem obierit in loco, qui leucæ dimidio tantum sit dissitus ejus cadaver in ecclesiam nostram, quam decenter fieri poterit asportari debet. Congregati omnes illud ad claustri januam excipient, tum officio parentabunt, ac tumulo tandem humabunt. Cœterum si longius obierit, ita ut domi terræ mandari non possit; ubi de illius obitu nuntius pervenerit pro illo officium et missa prout jam diximus, celebrentur.

3. Præter missam officio addi solitam, sacerdotum quivis pro illo missas decem, decem primis vacuis diebus celebrabit; nec missæ hujusmodi ultra mensem protrahi poterunt. Clarius, major æditnus tenetur intra mensem tot missarum decadum celebrationem procurare, quot sacerdotes in universa communitate erunt.

4. Choro addicti congregati non sacerdotes teneantur tria defunctorum officia recitare, tribus post obitum primis diebus, ni juxta impediantur de causa, impediti enim satis est, ut id oneris intra mensem persolvant. Idem intra temporis spatium congregati laici rosaria novem pro defuncto quovis recitabunt: proque eodem pia omnia communitatis exercitia quindecim primis diebus offerantur. Primo non impedito die post octavam sancti patris nostri Pauli novem lectionum officium, et missa pro defunctis vita congregatis recitabitur.

Caput XXXIV.

De suffragiis pro congregatorum parentibus ac congregatione benemeritis offerendis.

De suffragiis pro congregatorum parentibus, ac congregatione benemeritis offerendis.

§. 58. 1. Congregati cujusvis patre aut matre mortuis, pro unoquoque universi in unum collecti congregati officium, ac in fine officii missam recitabunt. Tum sacerdotum quivis missam recitabunt, modo superiore capite exposito; choristæ vero non sacerdotes privatum officium aliud, et laici rosarium persolvent. Primo post apostolorum Petri, et Pauli octavam non impedito die officium, et missa pro congregatorum nostrorum parentibus recitandum crit.

2. Cum quis de congregatione optime meritus obierit, pro illius erga congregationem pietatis modo rector cum discretis respondentia suffragia designabunt. Qui in genere nobis favent tam vivi, quam mortui suffragiorum, exercitiorumque quæ quotidie in congregatione fiunt, participes sunt. Novembris die prima non impedita post generalem defunctorum commemorationem, officium et missa recitentur, pro illis omnibus, qui nobis tam communi quam peculiari modo adjumento fuerunt.

PARS III.

De pœnis congregatis, qui harum constitutionum observationem violabunt, et adversus congregationis leges agent imponendis.

Caput I.

De pœnis in communi.

§. 59. 1. Parva quidem, sed bene ordinata respublica religiosæ congregationes sunt, quarum in eo sita est regiminis felicitas, ut boni præmium, mali vero meritas pœnas consequantur. Congregatis huc usque in prima, et secunda harum constitutionum partibus, quas servare debeant leges, et regulas proposuimus, quo virtutum perfectionisque amore incensi æterna tandem cœlestis patriæ præmia consequantur. In hac modo parte tertia pœnas legum earumdem violatoribus injungendas statuimus, quo, sin minus aliis de causis, at saltem pœnæ, suppliciive ducti severitate malum fugiant, intimoque cordis affectu bonum omne complectantur. De poenis in communi.

2. Illud tamen animadvertendum ducimus illis, qui has juxta constitutiones pœnas aliis imponendi jus habent; quod delicta quamplurima nempe misericordia aptius, quam justitia emendat: alia prudenter magis, quam severe sunt tractanda: alia vero, quibus in remedium prudens dissimulatio benigna reprehensio, et secundum spiritus sensa justa commiseratio adhibenda sunt. In pœnis tamen imponendis superioris ante lacrymis oculi, quam os vocibus, loquantur, idque etiam cum de delictis agitur levibus, occultisque, aliquibusque etiam in gravibus.

3. Quod si delictum erit publicum, publica etiam pœna erit, tum enim et ut delinquens resipiscat, et ut ab illo discant alii, curandum omnino est. Cum vero publicum non est, de illo tamen constat ex cujusvis congregati accusatione, aut delatione; superior tam de delicti veritate, quam de accusationibus causa, et fine cognoscet; quod si delictum falsum agnoscet, tum accusatori, aut delatori easdem numero pœnas imponet, quas delinquens, vere si reus esset, laturus erat.

Caput II.

De pœna levi.

De poena levi

§. 60. 1. Pœna levis est psalmum, aut stationem brachiis in crucis modum expansis recitare: pedes domi omnium deosculari: humi cibum capere; ferculo uno privari: vino per diem mulctari, et his similia. His puniendus erit quicumque leviter leges et constitutiones nostras violabit, qui cuivis ecclesiæ, chori, aut domus addictus munio leve in illo commiserit: qui indiligens serius ad chorum, aut quemvis communitatus actum pervenerit, neque in culpæ (reorum) locum concedet: qui tam domesticis, quam externis leve quid dabit, vel permutabit sine superioris facultate, iis exceptis, quæ pietati inserviunt excitandæ, ut sunt rosaria, sacra numismata etc., qui sine superioris facultate, aut venia ab aliquo communitatis actu abierit; qui sine causa eisdem non adfuerit; qui orationis, silentii, aut quovis alio tempore evagabitur, aut sciens leve aliquid admittet, quod leviter alios perturbet.

2. Hæc et alia quamplurima humana infirmitas admittere potest, et quotidie admittit; ideoque redigi ad numerum non possunt. Superiores, occasione data, pœnas vel has, vel his similia Deo præ oculis habito, imponent, illud tamen advertant ne pœnarum nimium eodem in actu liberales sint.

Caput III.

De pœna gravi.

De poena gravi.

§. 61. 1. Pœna gravis est: diem pane et aqua victitando jejunare: sese in refectorio verberare: et his similia. Hujusmodi pœnas superior eodem simul die non imponet. His animadvertetur pœnis in congregatum choristam, qui sine superioris facultate cum iis,qui extra novitiatum sunt colloquendo fuerit deprehensus; nisi cum ad mendicationes (questue) fuerit missus, aut congregatis aliis socius, vel officinæ cuivis sit addictus. Easdem subibit pœnas laicus congregatus, qui ne agnoscatur, laicum se esse dissimulabit; vel tonsura arbitratu suo incedet, aut similia aget: congregatus etiam qui tam forma, quam qualitate diversa, quam ab his constitutionibus præcipitur veste utetur: qui graviter de superioris regimine, vel de quovis alio congregato detrahet: qui æditus cum non sit, neque illius agat vices, sine facultate in ecclesia cum mulieribus sermocinabitur, nisi cum de rebus ad confessionem, vel ad conscentiam spectantibus sermones erunt: qui dum fœminas propria in domo adeunt, socium prope se habere noluerint, cum parva domus non est, nec confessionem debent excipere; tum enim meliori quo possunt modo agent, qui aliorum libere ingredientur cellas, vel impudentes quid in eisdem alii agant ex insidiis aucupabantur: qui propriis in cellis alios admittent; qui intra vel extra domum musico quovis utatur instrumento; vel musicis adhibitis notis aliquid profane canet: qui cum iis qui male apud omnes audiunt, et ad infamiam accedunt amice nimium agent, et moniti non resipiscent: confessarius, qui mulieris, cujus excipit peccata sibi obediendi votum admittit: congregatus qui gravi omnium offensione illo ipso in loco delictum aliquod defendat, in quo pœna fuit ipsi imposita: qui dolo malo e domo prodierit, quin a superiore benedictionem accipiat, animo tamen eodem die revertendi: janitor si sciens, prudens alicui, ut e domo prodeat, permittet, cum certo eumdem e domo prodeundi facultate carere sciat: qui dolo malo epistolas ad superiores missas a subditis, vel ad subditos a superioribus detinuerit, vel easdem legerit: minor superior, qui detinebit, leget, aut impediet literas, quas ejus ad majorem superiorem subditi mittent, vel superiores ad subditos: ille cujus scriptum aliquod deprehendatur propria scriptum manu, vel de quo e signis illius esse dignoscatur, de contumeliosis agens vel de rebus, quæ domestici, aut externi cujusvis existimationi grave afferunt nocumentum; prius tamen de veritate quæstione habita: qui postquam iterato leves plures admisit culpas, si postquam in eum monitione, levique pœna sæpius animadversum fuit, non resipuit: qui domesticis, externisque pessimo exemplo fuit: qui grave aliquid adversus leges et constitutiones nostras admittet. Eadem pœna in visitatione domus superior, discreti, præsidens etc. a visitatore punientur, si graviter muneri quisque suo deerit in illis, quæ his ab constitutionibus præcipiuntur. In rectorem tamen præsertim animadvertet visitator, si congregatis tam choristis quam laicis communitatis munia cuique suum non distribuet. Idem pœnæ subibit congregatus, qui majori de re pro arbitratu suo di-

sponet, illamve permutabit sine superioris facultate, aut in cella, arca, aut quid simile clavi obseratam habeat, in qua abdere quidquid libuerit, possit: qui gravibus aut contumeliosis verbis domesticum aut externum petierit, qui petenti condonare crimen recusabit, vel condonatum jam crimen iterum objiciet. Congregati æditũus, et janitor, cum dolo malo claves adventante nocte ad superiorem non deferent: præterquam cum aliud a constitutionibus declaratur. Congregatus laicus professus qui latino addiscendo sermoni vel scientiæ cuivis operam dabit, illi qui cum itineri pedibus conficiendo par non sit, si facile jumentis uti potest, cisio utetur. Hæ, et his pœnae similes, his et similibus delictis imponentur.

Caput IV.

De pœna graviori.

De poena graviori.

§. 62. 1.° Pœna gravior est, cum delinquenti imponitur, ne per hebdomadam e domo prodeat, in eaque secunda, quarta, et sexta feriis solo pane, et aqua contentus, ut jejunando victitet; et activa et passiva voce privatus verberatione in se animadvertat, et humi in refectorio cibos capiat. Quod si hujusmodi delinquens localis erit superior, dum hæc illi pœna non remittitur domus administratio penes discretum primum erit. Hæc pœna augeri, vel minui poterit pro circumstantiarum et culpæ modo. Illam subibit congregatus, qui blasphemiam proferet, aut scribet, vel pejerabit: qui graviter decalogi præceptum violabit, aut ecclesiæ vel præceptum quodvis formali sub obedientia impositum, ut « in virtute Spiritus Sancti » vel in materia gravi edita vota violabit: qui voluntarie majorem in excomunicationem inciderit; vel excomunicatione irretitus sciens prudens celebrabit, suoque in ordine ministrabit: qui publice gravi cum offensione aliorum superiori cuivis parere noluit; vel eosdem contumeliis affecit. (Legatur caput de obedientia N.° 4.) Congregatus qui potui, ciboque immodice nimium deditus, domesticis externisque malo exemplo fuerit: qui obscænos, prohibitosque libros penes se servabit; vel amatoria, et obscæna carmina, aut quidvis aliud scripserit simile; aut congregato cuivis eadem legerit: qui secretum edet aut delictum, e quibus congregationi, aut congregato cuivis vel externo gravis infamia proveniat: ille qui certo impedimento a jure vel ab his constitutionibus inducto novitium laborare sciens, idipsum ante novitii professionem superiori non ediderit: qui pervicacia, aut contemptu ductus communitatis actibus non aderit, si monitus, levique, et gravi pœna multatus, non resipuerit: ille cujus in cella, aut penes quem inventus fuerit pugio, aut quid simile a legibus vetitum: qui aleis, ac tesseris ludent; vel ludo cuivis a jure vetito dabunt operam. Eadem pœna rector cum discretis afficientur, cum necessariis omissis cautionibus, vel manifeste laborantem inhabilitate aliquem in congregationem accipient.

Caput V.

De pœna gravissima.

De poena gravissima.

§. 63. 1.° Cum pœna gravissima in aliquem erit animadvertendum, hic quandiu visum fuerit, in carcere includatur; hujusmodi tamen pœna ultra sex menses ferme extendi non debet. Dum carcere detinetur, secundis, quartis, a sextis feriis pane et aqua jejunando victitabit, humique in refectorio postquam verberatione in se animadvertet cibum capiet. In fine mensæ a superiore ad id signo dato, ad refectorii januam se prosternet, quo super illum omnes transeant: quod si sacerdos erit, ita ad januæ latus jacebit, ut e diverso libere congregati egredi possint. Per omne hocce tempus antiquitatis jure carebit, et activa, ac passiva voce, scapulari, et cucullo privabitur.

2.° Meminerit superior ad illum sæpiuscule congregatum mittere, gravem, doctum, pium, qui reum soletur, illumque ad pœnam patienter humiliterque ferendam hortetur. Quod si pœnitentiæ signa edet, solemnioribusque diebus enixe petet, ut sibi Christi corpus sumere liceat, ut id domestico aliquo in sacello peragere valeat, concedetur, sed a carceris custode, aliisque quot necessarii fuerint, et a superiore designati, stipatus, qui illum etiam in idem aut aliud sacellum deducent, quo festis diebus missæ sacrificio possit assistere.

3.° Pœna gravissima punietur congregatus, qui apostolicas literas vel episcopi cujusvis, aut congregationis falsificabit, qui grave vulnus congregato aut sæculari infliget; qui dona, pecunias, aut pretiosum quodvis accipiet, quo quis in congregationem novitius

admittatur: qui testamenti curationem accipient, tutores agent etc. vel hujusmodi munia alia obibunt: qui quo incendium excitetur, operam præstabit: qui choreis, comædiis, aut taurorum agitationi aderunt; si graviori multati pœna non resipiscent: qui libellos famosos, satyras, et alia hujusmodi scribet, aut edet adversus aliquem: qui reo ut carceres effringat, et aufugiat, auxilium præstabit: custos carceris, si carcere detentis aufugientibus ipse extra culpam non erit. Idem pœnæ subibunt visitator, et rector si odio, aut animi acerbitate ducti, subditum verbo, aut scripto publice infami nota afficient. Pari item pœna rector, discreti, ac visitationis secretarius afficietur si grave congregationis aut congregatorum damno secreta evulgaverint, quæ munerum suorum ratione habita, abdere debebant.

4.° Haec et similia admittentibus pœnæ hujusmodi imponentur; sed reo plene convicto, vel ipso testimonio proprio comprobante, gravi præsertim graviori ac gravissima pœna. Levi ac gravi pœna visitator punire poterit, et graviori etiam, dum actu visitationis munus exercit rector levi ac gravi pœna in alios poterit animadvertere, sed graviori etiam de quatuor tamen discretorum consilio. Præsidens, absente rectore, levem pœnam imponere poterit, et gravem etiam una cum discretis, cum localis superior ultra dies octo extra domum moras trahat, pœna gravissima imponetur tantum de vocalium sententia, ac emo patriarcha approbante.

Caput VI.

De poenis fugitivis imponendis.

De poenis fugitivis imponendis.

§. 64. 1. Siquis nostrorum (quod absit) ausus fuerit vestem dimittere, vel e domo aufugere; si juxta juris ordinem probabitur, animo non redeundi ipsum abiisse non obtemperans reputabitur; et emo adjuvante patriarcha, in carcere includetur, ac pœna gravissima punietur; quod si probetur animo redeundi abiisse tot dies in carcerem detinebitur; quot extra domum aget, bisque in hebdomada pane, et aqua victitando jejunabit, et bis etiam in se verberatione animadvertet. Si secundo aufugiet, duplam substinebit pœnam, verberationibus exceptis, quæ binæ semper erunt. Si tertio aufugiet, ita judicabitur reus, ac si animo non redeundi abiisset. Hae pœnæ semel ac iterum illis impositæ, qui redeundi animo abierunt ad arbitrium minui poterunt: nequis tamen ultra sex menses in carcere detineatur, licet fugæ tempus sex menses exsuperet.

Caput VII.

De incorregibilitate et ejectione a congregatione.

De incorregibilitate, et ejectione a congregatione.

§. 65. 1. Insanabilis ille est ingenii, qui gravissima delicta admittere non timet, et nihili facit; pœnasque vel spernit, vel subire detrectat. Hujus insanabile est ingenium, ac de illo, ait s. Augustinus, quamvis e societate vestra non abeat, expellatur, juxta apostoli doctrinam, qui homines hujusmodi vitare præcipit. Igitur incorregibilitas primum, vel commissum delictum, juxta juris ordinem, probari debet, dumque juridica hujusmodi probatio non habebitur communis juris ordini est acquiescendum.

2. His punietur pœnis congregatus, qui laesæ majestatis humanæ crimen admiserit; qui a rectissimo inquisitionis tribunali pœna afficietur. Congregatus item qui tria substantialia vota plane, ac omnino servare noluerit: qui sæpe monitus, et pœnis affectus inemendabilis omnino existimabitur quoad præcepta alia christianæ religioni, et his constitutionibus contraria aliisque juxta canonici juris præceptiones.

3. Discretis volumus commendatum, ut siquis superior ab harum constitutionum observatione recedet, vel grave delictum admittet, visitatorem secreto certiorem faciant, quo una cum vocalibus sententiis comparatis, et delicto probato remedium adhibeat usque dum reus, si ita necessitas postulabit, a munere amoveatur. Quod si reus ipse erit visitator eminentiam suam vocales certiorem facient, quo promptum ac necessarium remedium adhiberi possit.

4. Advertendum est modo, quod si qua alia patriarchatus intra fines domus erigatur, regia ac emi patriarchæ facultatibus ante obtentis, has ipsas ejus congregati leges admittent. Illa tamen hac ab domo quæ modo erecta est, nihil omnino pendebit; qui tamen hujus visitator erit, idem muneris erga alias omnes domos exercebit, si easdem intra fines sitæ sint. Nunquam tamen independens congregatio existimabitur, donec ex congregatis duodecim non componatur; hujusmodi vero

expleto numero nihil ab hac omnino pendebit. Sed dum numerum non habet Ulyssiponensi congregationi parebit, non tamen, qui superioris vices aget, qui capitulo tantum subjacebit in illis, quæ ad illius spectant electionem. Prout tamen jam diximus, has omnes amplecti debent constitutiones.

5. Tandem congregatis nostris commendatum volumus, ut diebus singulis vel privatim, vel in communi insequentes faciant commemorationes; Domini a bona morte, Mariæ Virginis, s. Joseph, s. Joachim, s. Annæ, archangeli Michaelis, et P. N. s. Pauli primi eremitæ, quo a suo, nostroque Deo perseverantiæ donum, et finalem gratiam obtineat, et sanctam impertiatur benedictionem, quam bonis ad spiritum spectantibus egentes, et nihilum agnoscentes nostrum submisse accipimus = In Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti = Amen =

Tenor confirmationis apostolicæ.

§. 66. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, iidem exponentes, quo firmius prædictæ regulæ, seu constitutiones subsistant, et serventur exactius apostolicæ confirmationis nostræ patrocinio roborari plurimum desiderent; Nos ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, siquas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, præinsertas regulas, et constitutiones prædictas cum omnibus, et singulis in eis contentis apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 67. Decernentes has præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque semper firmas, validas, et efficaces existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 68. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima sexta novembris millesimo septingentesimo octuagesimoprimo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXLII.

Dat. die 20 novembris 1781 Anno VII.

Conventus Novariensis, Viglevanensis, et Domodossolæ ordinis minorum s. Francisci Conventualium uniuntur provinciæ Taurinensi ordinis prædicti.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

§. 1. Sacrosancti apostolatus officium humilitati Nostræ per abundantiam divinæ bonitatis nullo licet meritorum Nostrorum suffragio creditum salubriter exequi, adjuvante Domino, jugiter satagentes, ad ea, per quæ felici, prosperoque Christifidelium Altissimi obsequiis sub suavi religionis jugo mancipatorum regimini consulitur, libenter intendimus, munerisque Nostri pastoralis partes, propensa desuper parte interponimus, sicut Nos locorum, personarum, rerum, et temporum qualitatibus mature pensatis, ad omnipotentis Dei gloriam, et religionis incre-

mentum expedire in Domino arbitramur.

Expositio precum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii superiores, ac religiosi ordinis fratrum minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum conventuum Novariensis, Viglevanensis, et Domodossolæ, quod ipsi ad magis magisque in dictis suis respective conventibus regularem observantiam adjuvante Deo firmandam, eos provinciæ Taurinensi ejusdem ordinis uniri summopere desiderent.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur piis superiorum, ac religiosorum prædictorum votis ad religionis incrementum, et felicem progressum tendentibus quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eos, et illorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, supradictos tres conventus dicti ordinis Novariensis, scilicet, Viglevanensis, et Domodossolæ cum provincia Taurinensi ejusdem ordinis perpetuo unimus, conjungimus, adnectimus, et incorporamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis, ac conventuum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima novembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXLIII.

Dat. die 7. decembris 1781 Anno VII.

Facultas magno magistro hospitalis Hierosolymitani confirmandi decretum ab eo cum consilio hospitalis prædicti factum super additamento quorumdam verborum ad ordinationem 68 de commendis etc. pro capitulo provinciali prioratus Bohemiæ ejusdem hospitalis.

Dilecto filio magno magistro hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani

Pius PP. VI.

Dilecte fili salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum porrectarum a capitulo provinciali.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii capitulum provinciale linguæ Allemaniæ prioratus Bohemiæ istius hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, quod alias electio prioris sanctæ Mariæ sub titulo della Catena, ac respective superioris alumnatus Pragensis, ad magnum priorem dicti prioratus Bohemiæ pertinebat.

Tenor resolutionis capituli provincialis.

§. 2. Anno vero MDCCXXXIII. existente magno priore dicti prioratus barone de Czeijka ad majorem Dei gloriam, et hospitalis prædicti utilitatem una cum capitulo provinciali prioratus Bohemiæ fuit constitutum, ut omnes sacerdotes collegiales suffragium habentes tum præsentes, tum absentes duos viros magno priori præsentandos eligerent, qui, vel alterum ex ipsis confirmare poterat, vel etiam permittere, ut nova fieret electio.

Confirmationes resolutionis capitularis

§. 3. Capitularis resolutio hujusmodi primum quidem die xx. octobris

MDCCXXXIV., iterum vero die prima octobris MDCCLXI. fuit a lingua Allemaniæ approbata, et acceptata, subinde etiam, nempe die x. decembris dicti anni MDCCLXI. a dilectis filiis consilio hospitalis prædicti fuit hisce verbis confirmata » Deliberationem venerabilis capituli provincialis omni meliori modo confirmaverunt, et approbaverunt, mandantes illam executioni demandari

Defectus irreptus in statutis ordinis auctoritate apostolica confirmatis.

§. 4. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, ad capitulum provinciale prædictum nuper pervenerint ordinationes, ac statuta in nuperrimo capitulo generali facta, et per illos alias approbata, animadversum est, per ordinationem, seu stabilimentum LXVIII. de præceptoriis, seu commendis dilecti filii consilium sexdecim nuncupatum declarantes, se velle dicto decreto consilii hospitalis prædicti die x. decembris anni MDCCLXI. adhærere magno priori Bohemiæ jus conferendi dictum prioratum conventus concessere, quin adjicerent ei facultatem ordinandi, ut ad aliam electionem juxta memoratam resolutionem ejusdem capituli provincialis, cujus executio a consilio dicti hospitalis fuit constituta, præcedatur.

Emendatio decernenda statutorum.

§. 5. Verum sicut eadem expositio prosequebatur, cum memoratum capitulum provinciale per suum legitimum procuratorem dilectum filium Raymundum Albinum Menville fratrem cappellanum, seu diaconum conventualem expresse professum, ac præceptorem, seu commendatorem dicti hospitalis, tibi exponi fecerit grave damnum, quod ex dicta ordinatione, seu statuto LXVIII. de præceptoriis, seu commendis magno priori Bohemiæ, cui ante annum MDCCXXXIII. jus privativum electionis prioris conventus competebat, erogabatur, precesque obtulerit, ut audito consilio dicti hospitalis ordinationi prædictæ verba ejusdem capitularis resolutionis; scilicet » *o lasciar venire ad altra elezione* » adjici posse, salva, ac reservata tamen apostolica Nostra approbatione concederes; ac subinde etiam ejusdem capituli provincialis votis annuendo, petitum additamentum dictæ ordinationi LXVIII. fieri posse, reservato tamen consensu, et beneplacito apostolico per decretum die xxv. septembris MDCCLXXX. indulseris. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 6. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, tibi decretum prædictum, quo dictæ ordinationi LXVIII. de præceptoriis, seu commendis additamentum verborum » o *lasciar venire ad altra elezione* » statuitur, auctoritate Nostra apostolica validandi, et confirmandi, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper in eo quomodolibet intervenerint, supplendi, et sanandi, plenam, et amplam facultatem eadem auctoritate tenore præsentium tribuimus, et impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti nuperrimi capituli generalis, aliisque dicti hospitalis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; stabilimentis, usibus, et naturis, ac ordinationibus capitularibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die septima decembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 7 decembris 1781 Anno VII.

CCCXLIV.

Conservatorio puellarum mendicantium civitatis Foroliviensis applicatur summa sc. 500 ex fructibus superextantibus aliorum locorum piorum.

Venerabili fratri Josepho episcopo Foroliviensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Romanum decet pontificem tamquam fidelem servum, et prudentem, quem constituit Dominus super familiam suam, non modo spiritualium providentiam catholicæ Ecclesiæ, quantum divina bonitas largitur, iugi vigilantia exhibere, sed et temporalium circumspectione præsertim suorum, et apostolicæ Sedis etiam quoad temporalia subditorum commodo indesinenter consulere, eaque de causa illa omnia sollicitis studiis curare, quæ communis utilitatis rationi, et reipublicæ bono consentaneum esse in Domino arbitratur.

Expositio precum.

§. 2. Siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum deputatorum, seu administratorum conservatorij puellarum mendicantium istius Nostræ civitatis Foroliviensis expositum fuit, quod ipsi alias tribus nempe ab hinc annis in conservatorio almæ hujus Nostræ urbis Pio nuncupato puellam collocarunt, ad hoc, ut istic artem perficiendi cannabim, et linum perficeret, quæ quidem cum jam ad hanc artem sit sufficienter instructa in hoc conservatorium Foroliviense brevi est regressura, ut ibi per quinquennium moram trahat, cæterasque puellas in dicto conservatorio degentes juxta pacta, et conditiones inter eamdem puellam, et prædictos administratores conventa perceptas artes edoceat. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, annui redditus dicti conservatorii adeo tenues sint, ut vix exponentes prædicti aliquam partem conferre potuerint, tum menstruæ debitæ pensionis, cum aliarum expensarum, quæ ad sua alimenta in alma urbe Nostra fuerunt necessaria, eaque propter ad rhombos, præla, testoria, aliaque instrumenta hujusmodi, nec non aptam cannabis, et lini quantitatem comparandam, aliasque necessarias itineris expensas, ac congrua ei alimenta in dicto conservatorio suppeditanda impares omnino sint. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 3. Nos igitur conservatorium, et exponentes prædictos specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, ipsosque exponentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, fraternitati tuæ, de cujus prudentia, fide, ac religione, et in rebus gerendis dexteritate plurimum in Domino confidimus, harum serie committimus, ac mandamus, ut ab omnibus sodalitiorum, aliorumque locorum piorum hujus civitatis Foroliviensis administratoribus redditionem rationis exigas, ac superextantes summas eisdem sodalitiis, ac locis piis non necessarias eidem conservatorio pro summa dumtaxat scutorum quingentorum monetæ Romanæ in totum ad instrumenta prædicta comparanda, dictisque expensis supplendum auctoritate Nostra apostolica applices, ac dones; quod si omnes summæ hujumodi insimul coacervatæ ad dictam quantitatem scutorum quingentorum non ascenderint, tibi pariter injungimus, ut administratoribus prædictis facultatem imponendi vel annuum censum super bonis ad dictum conservatorium spectantibus, vel quodcumque aliud æs alienum, eo tamen modo, quo dicto loco pio utilius futurum erit, auctoritate apostolica concedas, et tribuas.

Clausulæ salutares.

§. 4. Nos enim tibi quamcumque necessariam, et opportunam nedum sub pœnis arbitrio tuo imponendis, ac etiam per censuras ecclesiasticas cogendi administratores sodalitiorum, aliorumque locorum piorum ad exhibitionem librorum, et status redditnum, et respective onerum cujuslibet ex locis piis prædictis, ad hoc ut constito de quantitate redditnum superextantium exinde statuatur, ac præscribatur summa, quæ ab unoquoque ex locis piis in prædictam causam conferri debeat, sed etiam ad præmissa omnia, et circa ea, quæ ad dictæ summæ applicationem, ac ejusdem conservatorii utilitatem pertinent, faciendi, gerendi, dicendi, et

exequendi, ac exequi mandandi ea omnia, quæ pro præsentium literarum exequutione componere, et constituere, ac decernere in Domino salubriter expedire conspexeris plenam, et amplam facultatem auctoritate prædicta harum serie tribuimus, et impertimur. Mandantes propterea virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis Nostræ, aliisque arbitrio Nostro imponendis pœnis, omnibus, et singulis deputatis, officialibus, et ministris confraternitatum, sodalitiorum, cæterorumque locorum piorum superioribus, ut in omnibus prædictis prompte pareant, et obediant, tibique parere, et obedire studeant, et curent.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non sodalitiorum, aliorumque locorum piorum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die septima decembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXLV.

Dat. die 15. decembris 1781 Anno VII.

Hortatio ad imperatorem Romanum, et Hungariæ regem apostolicum, ut amicalibiter componeret jurgia suborta super nominatione episcoporum in regno Lombardiæ.

Carissimo in Christo filio Nostro Josepho Hungariæ regi apostolico, nec non Bohemiæ regi illustri in Romanorum imperatorem electo.

Pius PP. VI.

Charissime in Christo fili noster salutem et apostolicam benedictionem.

Dolet pontifex absque effectu mansisse alias literas ad rem datas.

§. 1. Reddidit Nobis die ix elapsi novembris dilectus filius Noster Franciscus S. R. E. cardinalis Herzan minister apud Nos plenipotentiarius Cæsareæ majestatis tuæ humanissimas literas die xi mensis octobris datas, quibus ad Nostras xxv. augusti rescripsisti. In iis perlegendis vehementer indoluimus, nihil apud te preces, obsecrationesque valuisse, quibus enixe flagitabamus ne spoliari per Nos velis apostolicam hanc Sedem antiquissima facultate conferendi in tuis Lombardiæ ditionibus episcopatus, abbatias, et præposituras; omninoque tibi propositum esse, eas collationes, vel ut ad supremam tuam potestatem pertinentes, vindicare. Nolumus plane, carissime in Christo fili Noster, in ullas hic tecum ingredi ejus generis contentiones, quales fuere medio ævo excitatæ, cum deinceps reddita tranquillitate, Ecclesia regressa est ad vetustam juris possessionem conciliorum etiam œcumenicorum sensu confirmatam.

Profitetur alienus a disputationibus means dis, et quomodo expostulatæ concessiones, cum bono jure concilientur.

§. 2. Ab hisce disputationibus alienus prorsus est, atque abhorret animus Noster, illaque alto Nobis insita, qua te semper prosequi constituimus paterna charitas. Nihilo tamen minus te in Domino rogamus, ne ulli juri tuo, regiæque potestati quidquam derogari putes, si quod certum, indubitatumque omnino est, affirmamus, apostolos, dum fundarent Ecclesiam, et constituerent super iisdem presbyteros, atque episcopos, ne suspicatos quidem esse, eo modo in civilis potestatis jura se invadere. Hunc honorem ab apostolis inductum, Ecclesia sibi constanter asseruit, et tenuit, quin inde aliquid detrimenti supremorum imperantium ju-

ribus sit importatum. Contra siquæ in demandandis sacerdotiis potestas exercetur, ad nativa principatus jura pertineret collativum omne non sanctæ Sedis solum, sed et episcoporum per universum orbem jus funditus interiret, ipsaque saluberrima indicendi, habendique concursus disciplina concideret, quod ab eximia pietate tua non potest non abesse plurimum: de bonis vero, quæ beneficiis ecclesiasticis pia tum cæterorum fidelium, tum religiosorum principum largitate ac munificentia accesserunt, non ignorat majestas tua ea esse, et semper in Ecclesia habita fuisse velut Deo dicata, sanctequæ tractanda, adeo ut constans omni tempore fuerit patrum, fidelisque populi vox, et sententia, fas non esse bona eadem ab usu, ad quem sunt consecrata divertere, quod solum illi violare non verentur qui res ecclesiasticas *quæ Dei sunt*, ut Tridentina synodus, post alias eloquitur, *a cæterarum acervo non discernunt.*

Memorat concessiones factas Benedicto XIV.

§. 3. Hæc ipsa bonorum administratio ne quidquam aliquando suspicionis, vel incommodi afferret, quod regnorum tranquillitati officere videretur, cavet sancta Sedes, et ipsi Nobis maximæ curæ esse profitemur, ne cathedralibus ecclesiis, abbatiis, qui earum ditionum principibus suspecti sint, aut invisi, de quo ipso certe nec antea majores tui gloriorissimi, nec nuper augustissima parens tua umquam dubitarunt. Petierat illa a Benedicto XIV., ut sibi suisque successoribus indulgeretur jus nominandi non jam ad episcopatus, sed tantummodo ad abbatias in Austriacis Italiæ ditionibus positas, relicto tamen sanctæ Sedi tamquam in compensatione, pensionum imponendarum favore subditorum ditionis pontificiæ jure usque ad hanc rem opera usa fuerat dilecti filii Nostri cardinalis Megazzi tum Romanæ rotæ auditoris a quo facile id ipsum rescire poteris. Pontifex professus tum est plurimo se teneri desiderio, ut vera ac solida inter apostolicam Sedem, suamque majestatem sanciretur consensio, quæque illac conducerent libentissime esse excepturum: at et maximam sibi habendam esse rationem declaravit pontificii decoris quod certe neglexisse videretur si dimitteret, quod semper sui prædecessores retinuerant, atque exercuerant ejus abbatias ac beneficia. In faustum suum nomen apud successores, et posteros remansurum si uno, ut ait, calamiductu jus hoc pontificium, eamque prærogativam esset elargitus. Deinde cum nonnulla etiam de illa pensionum compensatione dixisset, ad ea quæ consecutura essent delabens in præsenti, inquit, rerum statu suæ majestatis in Italia subditi ad præcipua munera, et honores apud sanctam Sedem sine ullo a cæteris discrimine admittuntur, et prope semper aliqui ex iis in cardinalium adleguntur collegium, et quandoque etiam ad summum pontificatum evehuntur. At si ea quæ postulabatur fieret immutatio, prævidere se asserit omnino eventurum, ut illi ab iis omnibus necessario excidant, et excludantur. Hæc cum Benedicti verbis renunciata essent gloriosissimæ parenti tuæ, jam tum ipsa ab eo amplius urgendo postulatu pro sua æquitate destitisse reipsa novimus; maximi enim apud illam momenti erat nomen ipsum Benedicti XIV, quem, et sapientissimum esse intelligebat, et sui Austriacæque universæ domus studiosissimum, cujus animi plura eaque gravissima semper idem, cum viveret, indicia dedit, cum et teipsum in sui pontificatus initio in tantæ spem successionis tum recens editum a baptismatis fonte suscipere voluisset, sacroque hoc necessitudinis vinculo adhuc magis tecum, et apostolica cum Sede conjungere.

Postulatur propositum circa amicabilem concordiam.

§. 4. Ipsam hanc ob causam Nos erga te, carissime in Christo fili Noster liberaliores esse certe volumus, atque idcirco maximo inflammati desiderio sumus, amice, amanterque tecum, tamquam cum filio pater, agendi, et de proposita re, et de aliis etiam, quæ in his regiæ dominationis tuæ primordiis multæ prodierunt, quæque Nos in plane miserandam perpetui doloris acerbitatem conjecerunt. Sed cum agnoscamus id inter Nos agendi consilium per difficile habiturum exitum, nisi os ad os loquatur, in animum Nobis jam induximus isthuc ad majestatem tuam accedere, nullamque præterea rationem habebimus longi atque incommodi itineris, quod ingravescente ætate Nostrisque jam debilitatis viribus, erit peragendum. Ea enim Nos substentabit maxima consolatio te scilicet alloquendi, coramque declarandi quam simus animo paratissimo ad gratificandum tibi, unaque ad ipsas componendas cum cæsareis tuis juribus Ecclesiæ rationes. Majestatem tuam rogamus, ut animum hunc Nostrum excipias in pignus singularis erga te studii, quo conjungi tecum omnibus amoris, consensionis, ac necessitudinis officiis peroptamus, idque

a te petimus non ulla privata Nostra, sed communi religionis causa, cui, ut a Nobis apostolici ministerii fides, ita a te patrocinii munus omnino debetur

Conclusio

§. 5. Illi si institeris, Deiquæ Ecclesiæ, quam hoc præcipue tempore, tutelam a te implorat præstiteris, egregie certe consules, et potestati, et felicitati, et gloriæ tuæ; atque, ut hujusmodi consilia actionesque omnes per Dei gratiam in te provehantur apostolicam benedictionem ejusdem benignitatis auspicem cesareæ majestati tuæ universæque Austriacæ domui amantissime impertimur. Datum Romæ die 15 decembris 1781 pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 18 decembris 1781. Anno VII.

CCCXLVI.

Confirmantur statuta civitatis Feretranæ seu Pinnæ Billorum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Paterna cura, quam de Nostris, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ etiam, quoad temporalia, subditis gerimus, circa Nos urget, atque impellit, ut ea, quæ pro felici civitatum, et terrarum ditionis temporalis ejusdem Sedis regimine, et gubernio provide constituta esse noscuntur, quo firma semper, et illibata persistant, apostolici muniminis præsidio roboremus, ut in Domino salubriter expedire arbitramur.

Expositio precum; quibus declaratur quomodo statuta condita fuerint, et approbata a cardinali legato a latere, et confirmata a Clemente XIII.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii communitas, et homines civitatis Nostræ Feretranæ, seu Pinnæ Billorum, quod ipsi utentes facultatibus sibi ab antiquo statuto status Montis Feretrani anno MCDLXV. condito a tunc in humanis agente Friderico status Montis Feretrani, et subinde Urbinatensis duce; postmodum vero a felicis recordationis Urbano pp. VIII. prædecessore Nostro anno MDCXXXII. per quasdam suas in simili forma Brevis die xxiv. aprilis expeditas literas approbato concessis, per quas facultas impertitur reformandi, corrigendi, imminuendi, et augendi leges municipales civitatis, et status hujusmodi, et cum prædictæ leges in desuetudinem, et inobservantiam, seu abusum, et contrarium usum nunc evasissent, alias decreverunt de novo condere, ita ut dederint in mandatis dilecto filio Antonio Mariæ Zucchi Travagli civitatis ejusdem id exequi debere, qui partim ex antiquis statutis, et legibus peculiaribus civitatis prædictæ, partim ex constitutionibus apostolicis alias editis, bandimentisque generalibus, et dispositionibus a ducibus pro tempore existentibus dudum publicatis, nec non peculiaribus consuetudinibus, ac demum privilegiis a pro tempore existentibus in Urbinatensi, Eugubina, et Pisaurensi, aliisque civitatibus, et terris, ac locis apostolico incorporationis decreto comprehensis, et ad Sedem apostolicam devolutis ejusdem Sedis de latere legatis antea concessis desumere, et in unum colligere, et condere curavit; quæ quidem leges, et statuta sic condita exponentes prædicti in consilio generali ipsius civitatis die vii. martii MDCCLI. habito in omnibus, et singulis suis numeris admiserunt; et postmodum anno MDCCLVI. bonæ memoriæ Joannes Franciscus, dum vixit, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis Stuppanus nuncupatus tunc in Urbinatensi, Eugubino, Pisaurensi, ac aliis locis prædictis dictæ Sedis de latere legatus illas et illa approbavit, ac demum felicis recordationis Clemens pp. XIII. prædecessor Noster, exceptis rubrica primi libri de festivis diebus colendis, rubrica trigesima octava libri primi prædicti de nundinis, et mercatis, rubrica tertia, in quibus de maleficiis inquiri possit, rubrica quarta de non cognoscendis maleficiis, et rubrica quinta de mitigatione, et augmentatione pœnarum, libro quarto, ac demum rubrica trigesima secunda libri sexti de solutione in ea parte tantum, quæ quomodolibet læderet, et lædere posset immunitatem, et libertatem ecclesiasticam, per suas literas in simili forma Brevis die xxiv. januarii MDCCLXI. expeditas confirmavit.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, aliquas ex dictis rubricis emendari, aliquas vero prorsus obliterari dicti exponentes curassent, et hæc nova statuta sic castigata, quo firmius subsistant, et serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Reformatis novissime veteribus statutis nova reponuntur apostolica confirmatio.

Confirmationis tenor.

§. 4. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati; statuta, ac leges municipales ejusdem civitatis Feretranæ de novo condita, ac a memorato Clemente prædecessore Nostro approbata, et confirmata, ac ut præmittitur, nuper castigata, dummodo tamen sint in usu, ac licita, et honesta, ac sacris canonibus, vel decretis concilii Tridentini, ac constitutionibus apostolicis, et præsertim felicis recordationis Benedicti pp. XIV. prædecessoris itidem Nostri super nundinis, et observatione dierum festorum, ac immunitati ecclesiasticæ non adversentur, nec non monopoliis ausum præbeant apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac omnibus, et singulis, ad quos spectat, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava decembris millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCXLVII.

Dat. die 18 decembris 1781 Anno VII.

Confirmatio resolutionis captæ a collegio cappellanorum insignis cappellæ ad Præsepe nuncupatæ in basilica s. Mariæ Majoris de urbe pro renunciatione omnium jurium supradictam cappellam favore familiæ Sforza Cæsarini in correspectivitatem restaurationum in eadem cappella perficiendarum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Erectio cappellæ ad Præsepe in basilica s. Mariæ Majoris.

§. 1. Dudum fel. rec. Sixtus pp. V. prædecessor Noster per suas apostolicas literas datas die xxviii. aug. MDLXXXVII. insignem cappellam ad Præsepe nuncupatam in basilica sanctæ Mariæ Majoris munificentissime erexit, ibique nonnullorum presbyterorum, et clericorum collegium ex uno præposito, uno sacrista, quatuor cappellanis, totidemque clericis compositum decenter instituit, quibus certos quarumdam ibidem expressarum abbatiarum redditus tam pro congrua eorum substentatione, quam etiam pro supportatione onerum, et præsertim pro fabricæ, et sacristiæ manutentione assignavit.

Juspatronatus illius quibus spectet evincitur.

§. 2. Juspatronatus vero, et præsentandi personas idoneas Michaeli Peretti primum, ejusque descendentibus masculis, deinde fœminis, earumque pariter descendentibus, ac demum deficientibus omnibus masculis, et fœminis proximiori de sanguine ipsius fundatoris primogenituræ ordine semper servato reliquit, et reservavit, prout latius in memoratis literis continetur, quarum tenorem pro expresso haberi volumus.

Tenor precum porrectarum a cappellanis, pro obtinenda licentia alienandi loca montium pro explendis reparationibus necessariis in cappella.

§. 3. Nuper autem dilecti filii præpositus, et alii beneficiati supradictum collegium componentes exponi Nobis fecerunt cappellam præfatam variis reparationibus indigere, quæ licet primum haud gravem impensam præseferre viderentur, postea tamen dum manus operi admovere cœperunt ad maximam, et conspicuam summam ascendere compertum est: non enim fenestras tantum, ut ab initio putabatur, sed sublimem quoque testudinem tam intus, quam extra, tectumque pariter, opusque tectorium marmoratum, una cum sacrista necessario restaurari oportebat; ita quidem, ut si diutius reparationes prædictas differri contingeret, periculum

ruinæ totius cappellæ non abs re forsan timeri potuisset; quapropter iidem præpositus, et beneficiati promptas ad tantum onus subeundum pecunias non habentes, nec illas ob deficientiam fundorum in statu Nostro ecclesiastico ad censum suscipere valentes supplicari Nobis fecerunt pro facultate alienandi loca septem, et quinquaginta septem centena Montium, quæ unice in urbe possident, ut aliqua saltem ea parte expensis prædictis supplere possint.

Suadet pontifex excitari pietatem patroni ducis Francisci Cesarini, ad reparationes perficiendas.

§. 4. Nos vero considerantes congruum minime esse collegium prædictum unico quod in urbe habet, tenuissimo capitali penitus expoliari, pretiumque præterea ex dictis locis Montium retrahendum sufficere vix posse ad hoc necessariorum reparationum opus inchoandum, itant illud postea vel imperfectum remansisset, vel longius saltem, quam par erat protractum fuisset in gravissimum ejusdem cappellæ præjudicium, idcirco prædicto præposito suggerere existimavimus; ut a dilecto filio nobili adolescente duce Francisco Sfortia Cæsarini hodierno patrono, sive a dilecto filio Nostro Innocentio S. R. E. cardinali de Comitibus nuncupato ejusdem Francisci ducis tutore, et administratore per Nos specialiter deputato auxilium peteret.

Ipsemet sua ad rem interponit officia.

§. 5. Immo Nos ipsi, quibus summopere cordi est, ut cappella prædicta ubi pretiosum ssmi Præsepis monumentum asservatur, et ubi gloriosum quoque recorditum extat corpus s. Pii pp. V. prædecessoris Nostri, quem speciali cultu semper prosecuti fuimus, atque prosequimur, quantocitius reparetur, atque ad suum pristinum decorem, et stabilitatem redigatur, hoc Nostrum desiderium eidem cardinali de Comitibus ore proprio communicavimus.

Patronus se paratum ad reparationes exhibet dummodo ejus favore renuncient cappellani integrum juspatronatus cappellæ.

§. 6. Is vero postquam de quantitate expensarum in hujusmodi restauratione occurrentium, et ascendentium ad summam scutorum sex millium circiter certiorem se fecit, Nobis oretenus, et scripto retulit se pupilli nomine, nulla quidem cogente obligatione, sed solum ad cappellam ejusque nitorem conservandum prædictum onus sponte subire paratum exoptare, tamen ut sicuti in quadam controversia cum capitulo Basilicæ s. Mariæ Majoris exorta revocari cœpit in dubium, utrum patronatus dictæ cappellæ ad familiam Cæsarini, vel ad collegium pertineret, ita ad omnem tollendam quæstionem, et dubietatem quoad collegium præfatum, et ad majorem quamdam cautelam collegium prædictum cuicumque juri sibi quomodocumque super patronatu præfato competenti renunciaret, illudque duci Sfortia Cæsarini, ejusque descendentibus in perpetuum cederet, itaut deinceps totum, et integrum juspatronatus pro eo quod pertinet, seu pertinere potest ad dictum præpositum, et collegium non solum quoad beneficia, sed etiam quoad cappellam ipsam ad dictum ducem, et familiam spectet, et spectare debeat, oblationem, et petitionem istam, quæ nobis æquissima visa est, dicto collegii præposito notam fecimus, ut audito collegio legitimam super ea relutionem capesserent.

Convenerunt cappellani petitioni, æquissimæ repertæ ab ipso pontifice.

§. 7. Convocata itaque more solito congregatione sub die xi. septembris proxime præteriti, præpositus, et beneficiati prædicti læto animo, et magna cum gratiarum actione liberalem ducis patroni oblationem excipientes, unanimi omnium voto, et consensione omne jus, quod eorum collegio, tam vigore Bullæ Sixtinæ, quam alio quovis ex capite competere posset, libere eidem duci ejusque in patronatu successoribus perpetuo cesserunt, et renunciarunt juxta resolutionem tenoris sequentis videlicet.

Tenor resolutionis ceptæ a collegio cappellanorum.

§. 8. = Fu fatta relazione di quanto è occorso in rapporto alla nostra supplica presentata al santo Padre secondo fu risoluto nell' ultima congregazione delli 11. giugno prossimo passato per avere la licenza d'alienare li pochi luoghi di Monte spettanti alla nostra cappella, onde potere almeno in parte supplire alle gravissime spese occorrenti per la fabbrica di detta cappella, e conseguentemente fu anche riferito, come essendo stata dall' emo pro- uditore rappresentata al Papa la detta istanza, esso s. Padre si espresse tanto col detto emo, quanto col nostro monsig. Albizi proposto di non voler accordare tal licenza, sul motivo di non vedere spogliata la nostra cappella di quel poco capitale che possiede nello stato: suggerì peraltro al detto monsignor proposto che si fosse fatto ricorso all' emo sig. card. Conti come amministatore dell' eccmã casa Sforza Cesarini per avere quel sussidio che gli fosse piaciuto di dare, mentre al di più, o anche al tutto avrebbe supplito la somma munificenza di esso s. Padre, il quale inoltre ebbe anche la benignità di parlarne al suddetto emo sig. cardinal Conti. Questi in sequela richiese informazione dei lavori intrapresi, e delle spese occorrenti, ed ordinatosi senza ritardo

agli artisti il ristretto de' loro rispettivi lavori, e conti, questo si vidde ascendere sulli scudi seimila incirca, e tutto fu esibito al suddetto emo sig. cardinal Conti, il quale in seguito presentò a nostro signore una memoria concernente la di lui determinazione su quest'affare, e fu di far supplire alla casa Sforza Cesarini tutta la spesa occorrente per la nostra fabrica, purchè però dal collegio si ceda, e rinunci a favore di detta eccma casa Sforza ogni, e qualunque dritto potesse competergli sul patronato di essa cappella, come più amplamente dalla ricordata memoria. Susseguentemente tutti li congregati avendo riconosciuta la pia, e benefica intenzione del detto emo sig. cardinal Conti, e la discretissima richiesta che in essa memoria si fa per il compenso al peso che si assume di fare le suddette spese come sopra, tutti di buona voglia, e con sentimenti della maggior riconoscenza accolsero la riferita determinazione di detto emo opportunissima alli presenti nostri bisogni, e perciò ognuno del nostro collegio vi prestò il suo pieno consenso in accordare quanto in essa memoria si chiede, facendo a tale effetto libera, e spontanea cessione a favore di detta eccma casa Sforza di qualunque jus, diritto, o pretensioni che il nostro collegio possa avere sul patronato di detta cappella posto in questione, di modo che il nostro collegio è pronto anche di venire a qualunque altro atto, che si credesse opportuno per maggior validità, e fermezza della presente risoluzione, e per tal motivo ha dato tutte le facoltà necessarie, ed opportune al signor don Domenico Mattei camerlengo, perchè a nome del collegio, possa legittimamente venire a qualunque atto, e fare quanto si crederà conveniente per l'esecuzione di quello che si è di sopra risoluto.

Joannes Bernardi Secretarius.

Confirmationis apostolicæ tenor.

§. 9. Ut autem resolutio ista, cessio, et renunciatio firmius subsistat, nulloque unquam defectu, vel exceptione redargui valeat, præpositus, et beneficiati prædicti preces Nobis totius collegii nomine præsentari fecerunt, ut præmissa omnia apostolicæ confirmationis patrocinio communire dignaremur. Nos igitur præpositum, et beneficiatos prædictos specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis; suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodotæ existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, supradictam resolutionem, cessionem, et renunciationem cuicumque juri, quod eidem collegio competere posset super patronatu insignis cappellæ ad Præsepe favore ducis Francisci Sfortia Cæsarini patroni, ejusque successorum in infinitum juxta formam in Bulla Sixtina præscriptam tenore præsentium auctoritate apostolica confirmamus, et approbamus, ac inviolabilis apostolicæ firmitatis vim, robur, et efficaciam adjungimus, omnesque, et singulos tam juris, quam facti defectus, et solemnitates quascumque tum ex juris communis, tum ex apostolicarum constitutionum præscripto observandas amplissime supplemus.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictæ cappellæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava decembris, millesimo septingentesimo octuagesimo primo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 30 decembris 1781 Anno VII.

CCCXLVIII.

Homilia habita in ecclesia s. Ludovici Gallicæ nationis in consecratione R. P. D. Francisci De Bernis episcopi Apolloniæ in Macedonia.

Proemium

§. 1. Antequam huc hodie, venerabilis frater, accederes, perspectum tibi exploratumque esse debuit, quid illud foret, quod per sanctam hanc cæremoniam perageretur; tamen et ex ipsa hujus ritus gravitate, et ex verborum pondere, quæ in hac episcopali consecratione adhibet Ecclesia, adhuc altius in animum tuum illabi potuit, qualem quantamque receperis dignitatem, in quem fueris evectus ordinem, quo charactere insignitus. Magnum certe eximiumque delatum tibi per Nos est officium, dum te a privato sacerdotalis vitæ statu ad episcopalem eduximus, interque Ecclesiæ præsules primoresque constituimus. Sed quanto subliminorem te in gradum conscendisse perspicis, eundem putare debes non tam honore, quam vitæ morumque sanctitate, Christi doctrina, sapientiaque contineri.

Episcopi, qui titulum habent in partibus infidelium, non sunt exempti a quovis munere episcopali.

§. 2. Hæc quidem tibi ante oculos proponimus, ne exemptum te ab episcopalium munerum magna parte arbitreris, quod institutus sis titularis episcopus, seu in ejus ecclesiæ titulum, quæ jamdudum infidelium subjicitur potestati. Cum enim illorum armis ac dominatu ab antiquis sedibus expellerentur episcopi, neque amplius in suis diœcesibus residere quiquam eorum possent, retinere tamen deperditarum ecclesiarum memoriam nomenque placuit, ut qui deinceps in titulum subrogabantur, una cum ipso præcipuam in se reciperent solicitudinem Deum pro amissi gregis reditu deprecandi. Ne tamen illi aut otii, aut vagationis suspicionem de se facerent, adhiberi cœpti sunt ad magnorum antistitum curam per ministerium suum sublevandam. Proinde nequaquam videri possunt titulares episcopi, etsi nulli propriæ addicti diœcesi, ab episcopalibus exemti muneribus, iis præsertim, quæ ipsum episcopalem ordinem consequuntur.

Laudes episcopi De-Bernis.

§. 3. In hujusmodi opus, in hoc militiæ genus assumptum te, venerabilis frater, a Nobis puta, dum ad episcopalem gradum extolleris; quod certe in animo habebat, jamque tibi, in quo contenderes spatio, designabat, qui te Nobis commendavit venerabilis frater Noster Franciscus Joachimus S.R.E. cardinalis De Bernis. Etsi tecum ipse sanguinis propinquitate sit conjunctus, teque filii pene loco habeat; tamen ea, quæ Nobis de te affirmavit, tuaque causa petiit, adeo æqua visa sunt, ut Nos facile, quo jam Nostra sponte inducebamur, impelleret. Noveramus profecto, quæ indoles tua esset, qui mores, quam ad ecclesiasticam, ac sacerdotalem vitam, cui jam nomen dederas, conformatus animus, ac paratus ad quodcumque te munus vocaret Deus, suscipiendum. Itaque non solum te in episcopali dignitate constituere, sed et Nostras imponere tibi manus voluimus, ut adhuc cumulatius constare posset, quantopere et Nostræ, et illius de te spei amorique tribueremus. Voluimus præterea huc Nos ipsos ad s. Ludovici Francorum regis ecclesiam transferre, atque in hoc Gallicæ nationis templo consecrationem tuam peragere, prædecessoris Nostri Benedicti XIII. exemplum sequuti, qui in festo sancti Josephi die anni MDCCXXVI. hac in ecclesia cardinalem de Polignac in Auxitanum archiepiscopum consecravit. Amplissima sane est, atque ornatissima sacra hæc ædes, ac multis a Sixto IV. privilegiis jam tum decorata, cum eo annuente ejusdem sancti Ludovici cultus huc fuit ex arcto et angusto loco translatus, neque minori nunc magnificentia ac dignitate splendet, quam quæ olim in proxima, etsi nunc parva, admirabatur ecclesia ad thermas Alexandrinas erecta, antequam incendio conflagrasset; quæ scilicet a s. Silvestro dedicata ssm̃o Salvatoris nomini, fuit postea a sancto Gregorio Magno consecrata. Quibus omnibus de causis visus Nobis hic locus est ad hanc tuæ consecrationis cæremoniam peropportunus.

Descriptio ecclesiæ episcopalis Apolloniæ in partibus infidelium

§. 4. Sed ut ad episcopalem tuum Apolloniæ titulum veniamus, quem jam decreto consistoriali tibi assignavimus, eam ecclesiam ipse nosti infidelium dominatu oppressam esse; proinde ejusdem, si non curam, at munus certe divinam obsecrandi clementiam pro illo, qualiscumque est, grege vindicando, atque ad fidem revocando tibi commissum existima. Sed cum plurimæ variis in regionibus positæ antiquitus eo nomine urbes essent, ab Apolline nimirum nuncupatæ, cui gentes aras ibidem, ac templa dicaverant; opportunum hic videtur, quæ tua isthæc Apollonia sit, exponere. Sita ipsa est in Macedonia, ad Atho montis radices, qui

pars est montis illius, quem sanctum deinceps ob monachorum eremos, ac quamplurima in ipso condita cœnobia nominarunt. Ex iis monasteriis aliqua insignibus adhuc instruuntur bibliothecis, sed nullo incolentium fructu, qui vitam illic non in studiis, sed in manuum opera ac labore traducunt; nihilotamen minus in suo sunt pertinacissimi schismate, quod in eorum animis multo altius insertum sæculo XIII. fuit per Gregorium Palamam Thessalonicensem archiepiscopum, quem illi propterea inter sanctos impie recensent, ac tanquam thaumaturgum publicis etiam precibus invocant, et venerantur. Apollonia ad ortum habet Amphipolim, Thessalonicam ad occasum; hujus suffraganea sedes est, in patriarcatu Romano constituta.

Judicium de ea datum a doctore gentium refertur.

§. 5. Neque tamen hic inquirendum, qui præsens illius urbis status sub infidelium imperio sit, sed præcipue considerandum, quod ejus nomen extollit maxime, illac pertransisse doctorem gentium, cum Philippis ex carcere Thessalonicam una cum Sila, seu Silvano pergeret; ut in actis apostolorum cap. 17. v. 2. in hæc verba legimus = *Cum autem perambulassent Amphipolim, et Apolloniam, venerunt Thessalonicam, ubi erat synagoga judæorum*= Igitur cum nunquam non præsens tibi tui episcopatus, tuæque ecclesiæ nomen futurum sit, quam facile una et magni illius apostoli, et epistolarum recordaberis, quas ille vel Athenis, vel potius Corintho duas ad Thessalonicenses perscripserat; propereaque ex ea ipsa Apolloniatum cum Thessalonicensibus propinquitate, ecclesiarumque conjunctione existimare poteris ad te præcipue pertinere ea, quæ cap. 2. primæ illius epistolæ memorantur, videlicet = *Ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit, sed ante passi multa, et contumeliis affecti, sicut scitis in Philippis, fiduciam habuimus in Deo Nostro loqui ad vos evangelium Dei in multa* solicitudine = Quibus quidem, aliisque sequentibus verbis b. Paulus juxta sacros interpretes significare perspicue voluit, qualis esse, qualemque se exhibere novus episcopus debeat. Primo igitur ab ingressu ad episcopatum incepit, cum diceret = *Adventus non inanis* - non sine fructu scilicet, quoniam aliqui, quod sine lacrymis efferre vix possumus, non ædificant, sed destruunt. Prosequitur porro, ac indicat Paulus, quæ doctrina episcopi esse debeat = *non de errore* = qui mores = *neque de immunditia, neque in dolo* = puri videlicet, simplices, ac recti = neque in sermone adulationis, nec quærentes ab hominibus gloriam = *neque a vobis, nec ab aliis, sed Deo placentes, qui probat corda nostra* = Pergit deinde, et in utraque ad Thessalonicenses epistola, multa eisdem credenda proponit, eosque in horum fide, atque in servandis traditionibus magnopere confirmat.

Exponitur ratio cur in locum ecclesiæ titularis, aliam non suam Albiensem consequatur.

§. 6. Hunc in modum tu ipse, ven. fratrer, comparatum, atque instructum habere animum debes, tanquam si ad tuam Apolloniæ ecclesiam introires. Introibis quidem in eam, quæ tua non est, cujusque de ovibus ad te singulariter cura non pertinet; in Albiensem scilicet, cui cum adesse per se ipse non possit cardinalis consanguineus tuus, te in eandem ad subsidiariam præstandam operam consulto immittit, *non pro sua quiete, et voluptate*, ut Hincmarus exprobravit nonnullorum antistitum desidiam, qui præsertim in Gallis redivivos excitarant chorepiscopos, ex illorum genere, qui consecrationem episcopalem receperant. Cardinalis enim Noster abest ab Albiensi ecclesia, ut apud Nos, ac apostolicam hanc Sedem ministerii munere fungatur a christianissimo rege jam multis ab annis sibi commisso; quo quidem ita fungitur, ut una utrique Nostrum egregie satisfaciat. In hac tamen absentia sua ab episcopalis officii exercitatione non desistit in Albanensi nimirum ecclesia, ad quam ex Albiensi translatus est, hujus tamen retenta per apostolicam concessionem administratione. Absens ille corpore, at præsens spiritu, quo magis eidem consuleret, te ipsum intimorum consiliorum, suæque solicitudinis maxime conscium illuc tanquam e sinu emittit suo, ut pro se adesse Albiensibus, et tam nominis, quam curæ atque amoris similitudine solari eum gregem de pastoris sui desiderio posses; in quo certe Paulum imitatus est, cum Timotheum ad Thessalonicenses mitteret, ad eosque scriberet = *Neminem habeo tam unanimem, qui sincera affectione pro vobis solicitus sit* = (1. Corinth. cap. 4.)

Descriptio ecclesiæ Albiensis.

§. 7. Tanto igitur magis tibi, ven. frater, annitendum est, ut gravissimam hanc de te cardinalis spem, ac maximam Albiensium expectationem sustinere valeas, tantoque majorem putandum est a te operam, contentionemque exigi, quanto major est illius ecclesiæ dignitas, atque archiepiscopatus amplitudo. Quis enim ignorat et anti-

quitatem Albiensis Sedis, et celebritatem? Jam si illius episcoporum seriem a priscis temporibus memoria repetemus, in eadem, et sanctissimos viros et doctissimos censeri reperiemus, neque minus quam duodecim, qui in S. R. E. cardinalium collegium evecti sint, numerabimus. Ex his duo adhuc superstites sunt, alter hic præsens Gentilis tuus, alter archiepiscopus nunc Rothomagensis Dominicus Rupefucaldius, quem Nos ipsi purpuræ honore donavimus. Ibidem et episcoporum habita fuere concilia, quibus est fidei, moribus, ecclesiasticæque disciplinæ pro opportunitate consultum. Quas ob causas multi e prædecessoribus Nostris præcipuam ejus ecclesiæ se habere rationem per suas constitutiones professi sunt, ut inter cæteros Bonifacius VIII., Benedictus XII., et Innocentius XI., qui eadem ut metropolitana esset, merito sanxit, et ad archiepiscopatus jura, subjectis ipsi quinque episcopatibus, evexit. In eam igitur mitteris, venerabilis frater, in qua episcopalis militiæ tuæ rudimenta ponas, tam nobilem, tamque amplam ecclesiam, tot exornatam laudibus, tantaque præcipne cardinalis tui consanguinei cura, vigilantia, atque amore munitam.

Monitum ad electum.

§. 8. Tu ipse debes actiones omnes, quas illic gesturus es, componere ad illius voluntatem, consiliumque tibi certe perspectissimum, quo Albiensis ecclesiæ administrationem jam ab initio moderandam suscepit. Quin ex regendi Albanensis gregis, qua utitur, ratione, facile potes agnoscere, qualem se præstare in Albiensem studeat, quoque sit in eundem animo comparatus. Patet omnibus ea ratio, isque ejus animus, ut ex ipsa re atque opera, ita et ex egregia illa pastorali epistola, quam cum primum Albanensem episcopatum iniisset, ad clerum, populumque die xxx. aprilis anni MDCCLXXIV. perscripserat. In ea præcipue pax, et charitas commendatur. His tamquam cardinibus omne versatur ejus hortationis argumentum = *Propositum*, inquit, *nobis finem et scopum illico assequuti esse videbimur, si vos omnes in charitate radicatos, et fundatos, studioque accensos pacis conservandæ sempiternæ statim intueri, atque experiri licebit. Hæc enim duo illa sunt præcipua Christianæ institutionis capita, ex quibus pastoralis officii Nostri, ac paternæ erga vos sollicitudinis auspicia desumimus, quæque vobis modo proponentes, enixeque commendantes, mentibus, animisque vestris perpetuo cupimus inhærere, charitatem scilicet et pacem* = Multa deinde pergit de utraque hac virtute præclara sane, atque ex ipso evangelii fonte deducta dicere. Sed quod tum ille tanta monendi hortandique auctoritate aliis suadere voluit; id sibi statim suscepit, multoque efficacius mutuam in omnes charitatem, et pacem eximio præsertim suæ beneficentiæ exemplo commendavit.

Exemplum apostoli gentium sequendum proponitur.

§. 9. Habes jam, venerabilis frater, quo cogitationes, consilia, operaque tua dirigi, et contendere debeant, valdeque a te petimus, ne quid eorum, quæ in episcopali munere esse memoravimus, unquam non ante oculos posita habeas, assidueque memoria tua repetas, ac revolvas; ut id ipsum in te effici possit, quod b. Paulus in Thessalonicensibus fieri cupiebat, cum primam ad eos epistolam hisce verbis concluderet = *Adjuro vos per Dominum, ut legatur epistola hæc omnibus sanctis fratribus* = *Timebat* enim, ut inquit doctor angelicus, *ne prælati propter aliqua, quæ erant hic, eam occultarent* =. Fac igitur, ne unquam monitus hos, hortatusque Nostros e tua mente dilabi sinas, tibique ipsi quodammodo occultes; sed quod magnopere futurum confidimus, mores, vitamque tuam omnem imposterum ad tanti ministerii rationem instituas, et componas, atque ad descriptam ab apostolo Paulo episcopatus formam exprimas, Nostrumque, qui veræ tuæ laudis studiosissimi sumus, et tui amantissimi, de teque benemerentissimi cardinalis votis præclare respondens, ad divinam gloriam, quæ Ecclesiæ utilitate, animarumque salute præcipue continetur, omni semper tui animi conatu, tuaque opera, labore, ac viribus promovendam, diffundendam, amplificandam magis in dies inflammeris.

Gratia Domini Nostri Jesu Christi cum Spiritu tuo. Amen.

Dat. die 8. januarii 1782 Anno VII.

CCCXLIX.

Applicantur ad quindecim annos fructus abbatiæ s. Stephani in diœcesi Vercellensi existentis pro construendis navibus contra Turcarum incursus.

Charissimo in Christo filio Nostro Victorio Amadeo Sardiniæ regi illustri.

Pius PP. VI.

Charissime in Christo fili Noster salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum porrectarum a rege Sardiniæ.

§. 1. Majestatis tuæ nomine Nobis nuper expositum fuit, quod piraticarum navium Turcarum, seu Maurorum adeo auctus est numerus, ut litora tum regni Sardiniæ, tum maris Mediterranei infesta eorum latrociniis habeantur, maritimi commeatus impediti, publicumque interclusum commercium non sine maximo populorum tibi subditorum detrimento, quibus sæpe contingit, ut sub eorum oculis filii, parentes, cognati, amici, cum navibus, mercibus, ac substantiis suis a barbaris illis in miseram, ac duram servitutem abducantur: quare acerbissimis hisce malis celerrime opportuna afferre remedia, et populis in tam gravi calamitate constitutis opem tuam, et validum auxilium implorantibus, quamprimum subvenire ardentissime cupis; verum quia regiæ militares naves hactenus constructæ ad protegenda litora hujusmodi sufficientes non sunt, regiamque classem tuam veluti etiam magnus magister militaris ordinis sanctorum Mauritii, et Lazari ampliare intendis, ac regium ærarium tuum novos sumptus pro fabricandis aliis navibus, eisque armandis, atque instruendis ad succurrendum miseris populis, et ad liberanda a barbarorum injuriis, cædibus, et latrociniis, naves, homines, ad litora tui dominii sustinere impar sit fructus, et redditus monasterii abbatiæ sancti Stephani nuncupatæ ordinis sancti Benedicti, ad quam nominare, quoties vacans existit in vim concordatorum alias inter Sabaudiæ duces, et Pedemontis principes, et sanctam Sedem initorum ad te spectat in diœcesi Vercellensi existentis, quæ vacat ad præsens, insumere desideres, si Nostra, et hujus sanctæ Sedis tibi super hoc licentia, et facultas suffragetur. Quapropter ejusdem majestatis tuæ nomine fuit Nobis humiliter supplicatum, ut tibi, et communi christianorum tui, ac aliorum regnorum, et statuum saluti, et incolumitati opportune in præmissis providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur piis votis tuis favorabiliter annuere, et laudabiles, Deoque maxime gratos, et catholici regis animo dignos majestatis tuæ conatus in arcendis a christianorum cervicibus impiorum gladiis, et in tuendis tuis terris, litoribus, et hominibus contra sceleratorum prædonum incursus, cædes, et infamia latrocinia, quantum in Domino possumus adjuvare volentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, motu etiam proprio, ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque plenitudine potestatis majestati tuæ, ut per quindecim dumtaxat a data præsentium enumerandos annos, fructus, redditus, proventus, obventiones, et emolumenta quæcumque cujuscumque generis, et conditionis prædicti monasterii abbatiæ sancti Stephani nuncupatæ ordinis sancti Benedicti in construendas militares naves, easque armis, et hominibus, omnique bellico apparatu instruendas ad propellendos Turcarum latronum impetus ad mare Mediterraneum ab hac sceleratorum peste, et colluvie purgandum ad tui status, litora, terras, naves, atque homines a barbarorum cædibus et depredationibus, atque incursibus protegenda impendere libere, ac licite possis, et valeas harum serie concedimus, et impertimur. Quocirca dilecto filio œconomo generali beneficiorum pro tempore existenti auctoritate apostolica deputato per præsentes injungimus, ac mandamus, ut adimpletis prius, et satisfactis omnibus missarum reparationum obligationibus, solutionibus, oblationibus, mercedibus, salariis, aliisque quibuscumque supportatis oneribus solitis, et consuetis, quæ dicto monasterio, seu abbatiæ, ac ejus rectoribus pro tempore imposita, et infixa sunt, nec non aliqua annuorum fructuum, et redditum parte in miserabilium personarum subventionem, et pauperum illarum partium auxilium, pro majestatis tuæ pietate, et beneficentia singulis annis impensa, reliquam fructuum, redditum, et proventuum monasterii, seu abbatiæ prædictæ partem, dum illud, seu illa vacaverit, tibi respondeat, ac responderi faciat, et curet.

Declarationes speciales.

§. 3. Volumus insuper, eidemque œconomo generali pariter tenore præsentium concedimus, ut quoties alterum ex duobus beneficiis, quorum unum sub invocatione sancti Joannis Baptistæ in ecclesia parochiali sanctæ Mariæ Majoris civitatis Vercellarum, alterum vero sub invocatione sancti Laurentii in sua ecclesia in loco de Pezzana nuncupato, erecta existunt, quæque ut asseritur, sunt de jure patronatus dicti monasterii, seu abbatiæ, vacare contingat, iisdem modo, et forma, quo lectores ejusdem abbatiæ usque in præsens consuevere, ad ea nominare rectorem possit, et debeat; tandem nedum malis ex Turcarum præsidio ingruentibus opportunum remedium afferre studemus spiritualem Christifidelium utilitatem despicere videamur, venerabili fratri episcopo Vercellensi committimus, ut quousque eadem abbatia, seu monasterium vacaverit, salvis omnibus, et singulis juribus, prærogativis, gratiis, et indultis, quæ rectoribus ejusdem monasterii, seu abbatiæ pro tempore existentibus quomodolibet pertinere possunt, vel poterunt; quibus per præsentes derogare non intendimus omnimodam spiritualem jurisdictionem in terris ad monasterium, seu abbatiam prædictam spectantibus exerceat, ac duas parochiales de Prarolo nempe, et de Crova nuncupatæ; quæ ut pariter asseritur, de jurepatronatus dicti monasterii, seu abbatiæ existunt juxta formam concilii Tridentini, et ad Nostras cancellariæ apostolicæ regulas conferat.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus quibusvis apostolicis, nec non in provincialibus, et synodalibus conciliis aeditis generalibus, vel specialibus constitutionibus, nec non cancellariæ apostolicæ regulis, aliisque quibuscumque ordinationibus, statutis, et consuetudinibus confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod pecuniæ, quas ex præsenti Nostra concessione majestas tua percipiet, vel percipi faciet, in eos dumtaxat usus pro quibus a Nobis in Domino concessæ sunt, et nunquam in alios quoscumque convertantur, super quo ejusdem majestatis tuæ, tuorumque ministrorum conscientiam oneramus. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava januarii anno millesimo septingentesimo octuagesimo secundo pontificatus Nostri anno septimo.

CCCL.

Dat. die 11 januarii 1782 Anno VII.

Suppressio monasterii canonicorum regularium congregationis Lateranensis ordinis s. Augustini Novariæ existentis, et applicatio bonorum pro constructione navium contra Turcas.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Quanto Nobis catholicæ cura sit fidei, et qua sollicitudine, in quantum Dominus Noster Jesus Christus, qui ex alto vocavit Nos licet immerito ad apostolicæ servitutis munus adjuvat, debeamus præcavere, ne unquam ab imperitis, ac impiis, vel a paganorum superstitione veritatis evangelio resistatur, quoties Nobis oblata est occasio, evidentissimis probavimus documentis.

Memorantur incommoda, quæ ab aucto Turcarum numero usu veniunt in litore maris Mediterranei, et laudantur providentiæ ad rem excogitatæ a rege Sardiniæ.

§. 2. Gravia sane sunt, et non parvo moerore lugenda, quæ ex aucto Turcarum, aliarumque barbararum nationum crucis Christi inimicarum numero in litora tum insulæ Sardiniæ, tum etiam maris Mediterranei perpetrantur, ac ideo non solum publicum commercium interclusum, ac maritimi commeatus impediti existunt, sed, quod non sine intimo cordis Nostri dolore recordamur, plures Christifideles navibus, mercibus, ac substantiis suis a barbaris illis spoliati cum gravi animarum suarum salutis periculo in miseram, ac duram servitutem abducuntur: quæ quidem cum ardentem, justumque zelum pietatis carissimi in Christo filii Nostri Victorii Amadei Sardiniæ regis illustris,

suamque charitatem, qua suos subditos prosequitur, incitaverint, ut omni conatu piratarum hujusmodi ausibus obsisteret, ac alias naves veluti etiam ordinis militaris sanctorum Mauritii, et Lazari magnus magister, ad tuendas nedum substantias, sed etiam suorum subditorum personas parare constitueret; regium vero ærarium ob gravissimas impensas, quas in propugnandis litoribus prædictis usque in præsens suscipere debuit, impar sit, novos sumptus substinere. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Preces porrectæ pro suppressione monasterii, et applicatione bonorum pro constructione navium.

§. 3. Nos igitur, ut gloriosi pietatis memorati Victorii Amadei regis illustris in fidei, et suorum subditorum substantiarum defensione propositi perfectio subsequatur, suis votis annuere volentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati; cum sicut nomine ejusdem Victorii Amadei regis illustris Nobis nuper expositum fuit, inter novem canonicorum regularium congregationis Lateranensis ordinis sancti Augustini ædes, seu monasteria in ejusdem Victorii Amadei regnis erecta familia Novariensis monasterii canonicorum ordinis prædicti in sex dumtaxat sacerdotes, in dilectos nempe filios Ambrosium Caccia abbatem perpetuum de regimine, Josephum Vespolati abbatem titularem, Josephum Ponzani procuratorem, et œconomum, Henricum Barbavera, Franciscum Morini, et Silvium Castellani præter Hieronymum Gatticum, et Aloisium Morbio, qui licet dicto monasterio adscripti, seu adfiliati, in eo tamen habitare jugiter reluctarunt, consistat, adeo ut duos presbyteros sæculares, qui choro inservirent, auxilio vocare coacti fuerint; cum insuper monasterium, seu ædes canonicalis hujusmodi satis pingui censu usque ad septem millium scutorum monetæ Romanæ summam circiter ascendenti sit dotata, qui quidem redditus necessariam quantitatem ad congrua dictæ familiæ alimenta præstanda nimis ultro excedunt, hinc hisce omnibus seria, et matura deliberatione pensatis, illud opportunum remedium futurum fore cognovimus, si prævia ejusdem ædis canonicalis, seu monasterii suppressione, suos redditus, sicut memoratus Victorius Amadeus rex postulat, ad sceleratorum prædonum incursus cohibendos concederemus.

Tenor concessionis.

§. 4. Motu itaque proprio, et ex certa scientia Nostra, ac de apostolicæ potestatis plenitudine ædem, seu monasterium prædictum canonicorum regularium congregationis Lateranensis ordinis sancti Augustini in civitate Novariæ existens harum serie perpetuo supprimimus, ac extinguimus, ac perpetuo suppressum, et extinctum esse decernimus, ac declaramus: monasterii vero prædicti ædes una cum annexa ecclesia, ac suos fructus, redditus, proventus, ac bona omnia immobilia, mobilia, ac semoventia hactenus ad dictum monasterium, seu ædem canonicalem spectantia, deductis prius oneribus, de quibus infra, ad construendas militares naves, easque armis, et hominibus, omnique bellico apparatu instruendas, motu, scientia, et auctoritate prædictis pariter perpetuo prædicti Victorii Amadei regis dispositioni, ac arbitrio largimur, ac concedimus; omnes vero, et singulos presbyteros dicti monasterii hactenus alumnos, quique in eo sunt adscripti, ac adfiliati, nisi regularis vitæ amore incensi ad aliam ædem, seu monasterium congregationis, et ordinis prædictorum transire maluerint, ad statum presbyteri sæcularis, ac sub omnimoda jurisdictione ordinarii loci, ubi pro tempore eos degere contigerit, ac ad militarem ordinem sanctorum Mauritii, et Lazari transferimus, ut posthac omnes, et singuli usque modo congregationis, et ordinis prædictorum professores tamquam equites militaris ordinis prædicti habeantur, ac insignia, et habitum ordinis militaris hujusmodi publice deferant, quibus tamen expresse præcipimus, ut ipsi in ecclesiis, ac hospitalibus militaris ordinis prædicti divino cultui deservire, omnemque personalem assistentiam, quoad vixerint, exhibere, et præstare teneantur. Ad præscribenda porro onera, quæ post suppressionem, et unionem prædictam erunt subeunda animum Nostrum convertentes cum de summa ejusdem Victorii Amadei regis pietate plurimum in Domino confidimus, in primis quantitatem annuæ pensionis memoratis congregationis, et ordinis prædictorum professoribus præfiniendam in ipsius arbitrium tribuimus, sicuti pariter illius religioni, ac sollicitudini in Domino commendamus, ut in ecclesia dicto monasterio, seu ædi canonicali adnexa divinum cultum servari, ac pia legata, ac fundationes adimpleri studeat, et curet. Ac demum eidem Victorio Amadeo regi, ejusque futuris successoribus unum, vel duos, prout, et quando ei libuerit, ex primoribus mi-

litibus militiæ prædictæ in moderatores prædictorum bonorum, ac redditnum administrationi præsint, eligendi, ac deputandi plenam, et amplam facultatem, motu, scientia, et auctoritate prædictis tribuimus, et impertimur.

Deputatio executoris apostolici.

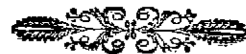
§. 5. Quocirca venerabili fratri Marco Aurelio episcopo Novariensi harum serie committimus, ut ipse tamquam a Nobis, et apostolica Sede specialiter delegatus has præsentes solemniter publicans, eumdem Victorium Amadeum regem, ac pro eo legitimum suum procuratorem in veram, realem, et actualem possessionem dictæ ædis canonicalis; seu monasterii canonicorum regularium congregationis Lateranensis ordinis sancti Augustini, ecclesiæ ei adnexæ, et bonorum quorumcumque juxta præsentium seriem immittat, eique in præmissis efficacis defensionis præsidio assistens faciat auctoritate Nostra easdem præsentes literas, et in eis contenta quæcumque ab omnibus, ad quos spectat, inviolabiliter observari; contradictores quoslibet cujuscumque status, ordinis, vel præeminentiæ fuerint, per sententias, censuras, et pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione posposita, compescendi. Volumus autem, quod redditus, et fructus bonorum hujusmodi in conservationem tantum, ac incrementum regiæ classis, et non in alios usus convertantur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus quatenus opus sit, quorumcumque piorum benefactorum, seu testatorum testamentis, dispositionibus, codicillis, ac ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, de jure quæsito non tollendo, ac de exprimendo vero valore in suppressionibus, unionibus, seu applicationibus, illisque committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac aliis Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non dicti monasterii etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, ac individua, non autem per clausula generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die undecima januarii MDCCLXXXII. pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 15 januarii 1782 Anno VII.

CCCLI.

Commissio episcopo Coimbricensi transferendi quatuor moniales monasterii de Louriçar ad monasterium in civitate Ulyssiponensi noviter erectum.

Venerabili fratri Francisco episcopo Coimbricensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectissima in Christo filia Nostra Marianna Portugalliæ infans quod cum alias in anteacto nempe sæculo in civitate Ulyssiponensi sagrilegum furtum non sine gravi sanctissimi eucharistiæ sacramenti contemptu fuerit perpetratum, hinc quasi in admissi criminis satisfactionem in loco de Louriçar hujus tuæ diœcesis Coimbricensis novum fuit e fundamentis erectum monasterium sanctimonialium ordinis sanctæ Claræ strictioris observantiæ, ut ipsæ præter cœtera statuta, ac stabilimenta apostolica auctoritate tunc confirmata, die, noctuque vicissim sanctissimi eucharistiæ sacramenti adorationi insistere jugiter tenerentur.

Ratio concessionis.

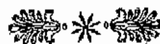
§. 2. Cum autem sicut eadem exposito subjungebat, novissimis quidem temporibus ex munificentia ejusdem Mariannæ infantis in eo ipsomet loco ubi delictum prædictum fuit commissum novum erigatur monasterium, hinc a prædicto monasterio de Louriçar dilectas in Christo filias Mariam de Jesu, Mariam de Nostra domina, Mariam Candidam, et Mariam de sacra familia, moniales expresse professas dicti monasterii ad hoc novum monasterium in civitate Ulyssiponensi erectum, seu erigendum una cum iisdem statutis, ac legibus alias, ut præfertur, apostolica auctoritate confirmatis transferri summopere desiderat; nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Concessionis tenor.

§. 3. Nos igitur, piis memoratæ Mariannæ infantis votis, quantum cum Domino possumus annuere volentes, ac supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, fraternitati tuæ, de cujus prudentia, fide, ac religionis zelo, plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, ac mandamus, ut prædictas quatuor sanctimoniales, vel quatenus una, aut altera ex ipsis impeditæ legitime fuissent, alias moniales ejusdem monasterii in locum impeditarum suffectas ad prædictum monasterium in civitate Ulyssiponensi erectum, vel erigendum ad effectum inibi novam fundationem faciendi sub iisdem tamen legibus, ac statutis monasterii de Louriçar prædicti honesto comitatu quem sanctimoniales decet, debitisque cauthelis auctoritate Nostra apostolica transferas.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, et quatenus opus sit monasterii, et ordinis prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta januarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 15 januarii 1782 Anno VII.

CCCLII.

Imminutio festorum in principatu Essendensi.

Venerabili fratri Karolo archiepiscopo ad Tractum Rheni ad partes inferiores Germanicæ Nostro, et apostolicæ Sedis nuncio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem

Proemium

§. 1. Paternæ charitati, qua Christifideles omnes in Domino complectimur, illud maxime consentaneum videtur, ut eorum temporalium etiam commodorum rationem habeamus, quibus præsertim illi ad spiritualia consectanda fieri promptiores, alacrioresque possint; utraque enim ita componi, et constitui debent, ut altera abesse alteris nequeant, sed mutua inter se temperatione, quoad fieri poterit, maxime provehantur; quapropter si præcipue ad divinum cultum, animarumque salutem Nostra apostolici ministerij sollicitudo conversa sit, tamen ex interdum minime neglecta temporalium rerum opportunitate, non solum impedimenta, si quæ sint, averti, sed et multo potiora ad eum finem adjumenta comparari posse cognoscimus.

Memorantur exempla prædecessorum pontificum.

§. 2. His inductum rationibus felicis recordationis Benedictum pp. XIV. prædecessorem Nostrum fuisse scimus, qui nonnullorum catholicorum principum, et ordinariorum sibi porrectis precibus annuendo indulsit, ut fideles populi plurimum civitatum, et diœcesum, quibusdam festivis diebus, servato in eorumdem festorum vigiliis, in quibus præceptum erat, jejunio, ac audita tantum in eisdem festis missa, laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus vacare possent.

Expositio precum porrectarum.

§. 3. Cum autem dilecta in Christo filia nobilis mulier Maria Cunequnda ex ducibus Saxoniæ abbatissa, et princeps Essendiensis, ad principatum hujusmodi indultum prædictum per Nos ampliari, immo ad antevertenda incommoda, quæ ex obligatione jejunandi in vigiliis, et audiendi sacrum in festis, ut præfertur, servata sæpe evenisse deprehensum est, ut eosdem Christifideles etiam a præcepto jejunandi, et audiendi missam iis diebus, quibus, operi vacare permittitur, solutos esse apostolica Nostra auctoritate velimus, summopere desideret.

Tenor concessionis.

§. 4. Nos igitur ejusdem votis, quantum in Domino possumus, obsequendum, et populorum conscientiæ consulendum esse judicantes, fraternitati tuæ committimus, et mandamus, ut in principatu prædicto hanc Christifidelibus omnibus de diebus festis legem, in quam maturo consilio, et expensis omnibus descendimus, auctoritate apostolica denuncies, et edicas. Retineantur nempe, ac celebrentur festivi dies Resurrectionis cum sequenti, et Pentecostes item cum sequenti, aliique per annum dies dominici, nec non nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, Circumcisionis, Epiphaniæ, Ascensionis, et Corporis Christi, tum quinque dicati B. M. V., scilicet Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis: præterea retineantur festa sanctorum apostolorum Petri, et Pauli, omnium sanctorum, sancti Stephani protomartyris, et unius tantum principalioris patroni.

Conditiones servandæ.

§. 5. Sed si alicubi plures patronos æque principales haberi contigerit, diligenter inquiras, necesse est, venerabilis frater, quinam ex dictis principalioribus patronis potiorem cultum, et venerationem in ea vel civitate, vel oppido vel pago habeat, et in ejus tantum propria die festivitatis præceptum designes. In his igitur omnibus festis diebus pro veteri Ecclesiæ catholicæ instituto Christifideles sacris adesse, et a servilibus operibus abstinere, et jejunium in eorumdem vigiliis, quibus adnexum sit, observare debeant, et teneantur. In reliquis vero festis non solum laboriosas artium exercitationes, et servilia opera permittimus, et indulgemus; sed insuper eosdem Christifideles a quocumque vigiliæ, seu jejunii diebus præcedentibus, dummodo aliunde, vel ratione quadragesimæ, vel ratione quatuor temporum, non præcipiatur, et audiendi missam in prædictis festis obligatione absolvimus, et liberamus.

Reservationes speciales.

§. 6. Sed quoniam dum populorum conscientiæ consulimus, et eorum, qui in sudore vultus sui panem comedunt, indigentiæ providemus, sanctorum venerationem, et salutarem Christifidelium pœnitentiam minuere non intendimus, ideo sanctorum, et solemnitatum officia, et missas, tam in eisdem abrogatis festis, quam in eorum vigiliis retineri; et sicut prius in quacumque ec-

clesia celebrari mandamus; sacrum vero jejunium, quod in prædictis vigiliis habebatur, ad dies sabathi immediate præcedentes, et quatenus dies sabathi hujusmodi sit unus ex abrogatis festis, vel dies festus hujusmodi cadat in feria quinta quadragesimæ, aut feria quinta quatuor temporum tunc ad diem immediate præcedentem transferendum, ibidemque servandum edicimus, et constituimus. Ut autem non solum clerici, et divites omnes sæculares, qui etiam diebus non festivis sacrosancto missæ sacrificio, et divinis officiis, quod vehementer cupimus adesse possunt, sed etiam ii, qui rusticis detenti laboribus ecclesias diebus tantum festis adeunt, sanctorum apostolorum, et martyrum, quorum solemnitates superius abrogavimus, memoriam servent, et venerentur, volumus, ac præcipimus, ut die xxix. junii ultra præcipuam sanctorum Petri, et Pauli apostolorum solemnitatem etiam aliorum apostolorum, et die xxvi. decembris ultra præcipuum sancti Stephani festum etiam aliorum sanctorum martyrum memoria celebretur. Quare die xxix. junii in kalendariis ecclesiasticis ita festum scribendum erit. = sanctorum Petri, et Pauli, et commemoratio omnium apostolorum = ac tam in officio, quam in missa addatur = commemoratio de communi apostolorum = die vero xxvi. decembris ita notetur = festum sancti Stephani protomartyris, et commemoratio omnium sanctorum martyrum = ac tam in officio, quam in missa addenda erit = commemoratio de communi plurimorum martyrum. Hæc Nos venerabilis frater non minus spiritualem, quam temporalem prædicti populi utilitatem intuentes sancienda esse judicavimus, in quo plurimum sollicitudini, ac vigilantiæ tuæ confidimus, qui illud profecto sedulitate, studioque tuo efficies, ne quid e divino cultu detractum videri possit, sed quo minor festorum dierum factus est numerus, eo major sit in populorum animis pietas, fervor, ac devotio.

Monita salutaria.

§. 7. Proinde vehementer cupimus, ac in Domino fraternitatem tuam hortamur, ut populos hosce edocendos diligenter cures, quæ ad justam, legitimamque dierum festorum celebrationem pertinent, quo ardore, quave humilitate spiritus adstare sanctissimo altaris sacrificio, quo studio, qua frequentia divinis officiis, sacris concionibus, ac christianæ doctrinæ institutionibus interesse debeant, et ne per eos dies Christifidelium corda graventur crapula, et ebrietate, ac sæcularibus cogitationibus, quam diligentissimam operam dare debebis, ut prophana quæque, ludrica, et minus religiosa a publicis locis amoveantur, contra vero in conspectu sint illa, abbundeque suppetant, quæ ad fovendam devotionem, pietatemque plurimum prodesse possint. Quæ quidem cuncta a perspecta sedulitate tua Nobis maxime pollicemur.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta januarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCLIII.

Dat. die 15 januarii 1782 Anno VII.

Monachis s. Pauli primi eremitæ congregationis Lusitanæ communicantur privilegia omnia spiritualia tantum, quæ congregationi nuncupatæ Montis Ossæ in regno Portugalliæ reperiuntur concessa.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Creditæ Nobis divinitus dispensationis ratio exigit, ut paternam religiosorum virorum Altissimo obsequiis sub laudabili vitæ monasticæ instituto mancipatorum, uberesque bonorum operum fructus adspirante superni favoris auxilio proferre jugiter satagentium curam gerentes, felicioribus eorum in via Domini progressibus quantum Nobis ex alto conceditur providere studeamus.

Expositio precum.

§. 2. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii fratres ordinis sancti Pauli primi eremitæ congregationis Lusitanæ, quod cum nuper per Nostras literas in simili forma Brevis die xvi. novembris anni MDCCLXXXI. mox præteriti expeditas, statuta, ac constitutiones ordinis, et congregationis prædictorum confirmaverimus, privilegia spiritualia, quæ alias religiosis antiquioris congregationis nuncupatæ Montis Ossæ

in regno Portugalliæ, ab hac sancta Sede concessa sunt, communicari plurimum desiderant.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur eorumdem exponentium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ordini, et congregationi prædictis sancti Pauli primi eremitæ, ejusque monachis, ut omnibus privilegiis spiritualibus dumtaxat, quæ dictæ congregationi nuncupatæ Montis Ossæ in regno Portugalliæ existenti reperiuntur concessa, pariformiter uti, frui, et gaudere libere, ac licite possint, ac valeant auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de indulgentiis ad instar non concedendis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta januarii, millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCLIV.

Dat. die 24 januarii 1782 Anno VII.

Confirmatio nonnullorum statutorum confraternitatis Aurigarum urbis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Ad postorale fastigium meritis licet imparibus evecti illa, quæ pro felici, prosperoque confraternitatum almæ Nostræ urbis regimine constituta, atque ordinata esse noscuntur, ut firma, atque inviolata persistant, apostolici muniminis præsidio cum id a Nobis petitur libenter constabilimus.

Expositio precum porrectarum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii decanus, et guardiani confraternitatis Aurigarum urbis, quod, ut majori ejusdem confraternitatis commodo consulatur, ordinationes, et statuta ferre curarunt, tenoris, qui sequitur = Notificazione = Noi decano, e guardiani della ven. confraternita de' Cocchieri di Roma, sotto l' invocazione di Maria santissima regina degli Angeli, di s. Lucia, di s. Francesco, e glorioso s. Antonio Abbate a nome della congregazione segreta, e generale tenuta nel nostro oratorio il dì 1. aprile 1758 come chiaramente risulta dal decreto di risoluzione sotto il medesimo giorno registrato dal nostro segretario nel libro delle congregazioni, al quale si abbia sempre relazione. Notifichiamo colla presente a tutti i nostri carissimi fratelli, qualmente in detta congregazione fu risoluto sì per accrescimento delle opere di misericordia spirituali, e corporali, come anche per eccitare generalmente l' animo dei fratelli ad una perseverante divozione, ed amore alla nostra confraternita, ed in fine per animarli alla solita puntuale elemosina delli paoli sei l'anno, da contribuirsi in una, o più volte conforme ai medesimi riuscirà comodo dentro l'anno, con espressa condizione, che terminato sia l' anno, e che chi sia de' fratelli non abbia soddisfatto la detta elemosina di paoli sei, intende la detta congregazione generale, che detto fratello resti escluso sì dalli roversi, che dal mortorio in vigore delli decreti della nostra congregazione generale, godendo però gli altri beneficj sì spirituali, che corporali, come in appresso si discrivono a tenore delli nostri statuti. Li beni sì spirituali, che corporali consistono, cioé nelle numerose indulgenze concesse da' sommi

pontefici con loro speciali Brevi, delle quali se n' è formato sommario, e sarà distribuito ad ognuno dei fratelli colla presente notificazione. Pertanto si esortano tutti li fratelli ad intervenire, ed assistere il mercoldì di ogni settimana all' esposizione del ssmo Sagramento nella nostra ven. chiesa sì per guadagnare un sì tanto bene per maggior vantaggio della loro anima, come ancora per maggior decoro della nostra confraternita, il tutto a maggior gloria di Dio, e di Maria santissima. Facciamo noto ancora a tutti li fratelli, che saranno partecipi del bene della messa quotidiana, che nella nostra chiesa si celebra per suffragio delle anime dei medesimi fratelli, e sorelle passate da questa all'altra vita: Quelli fratelli, che per qualunque (che Dio non voglia) disgrazia di malattia potesse succedergli saranno visitati dai fratelli infermieri, quali, quando avranno riconosciuta la fede del medico, gli daranno la solita elemosina di giuli tre, ed alli fratelli ufficiali di baiocchi quarantacinque. In tutti gli anni per la festa della Purificazione della Madonna sarà loro dispensata una competente candela benedetta; e talvolta maggiore secondo il loro uffizio, che a' medesimi potesse essere conferito; intendendo però, che la candela non si distribuirà ai fratelli arretrati, e ciò per non dar aggravio alla nostra confraternita. Di più quando qualunque che per lo spazio di anni venti sarà stato fratello della nostra confraternita, ed avrà puntualmente pagato la solita elemosina di paoli sei l' anno si rendesse inabile a procacciarsi il vitto, o per l'avanzata età, o per qualche altra causa d' inabilità, la medesima confraternita l'assolve dall'elemosina suddetta, e gli concede sua vita naturale durante un assegnamento di paoli quindici il mese per suo sollievo. Nella morte di ciaschedun fratello, il quale sia stato puntuale al pagamento dell' elemosina, e non sia arretrato per un anno, (ciò dovrà riconoscersi dal nostro proveditore de' morti pro tempore) ricevuto l'avviso dagli eredi del defonto, con rincontrare gli ultimi pagamenti, ed andare dall' esattore per combinarli, e riconoscendo che detto fratello non sia arretrato, ovvero rimanendo indietro di qualche benchè minima somma per il compimento dell' anno, se dagli eredi subito sarà pagato ciò, che dovrà, e sarà debitore, e questo, acciocchè la nostra venerabile confraternita resti appieno soddisfatta, allora la stessa venerabile confraternita, anderà ad associare il cadavere del medesimo, ma non in caso contrario a tenore del decreto sotto detto giorno 1 aprile 1758, colle seguenti condizioni cioè. Anderà la nostra confraternita ad associare il cadavere del fratello, e porterà quattro torce di peso libre tre per arderle nel tempo della associazione. Dispenserà le candele alli fratelli col sacco, ed al proprio cappellano, e mandatario, con dare a questi di più il viatico, ed intimo. Farà accompagnare il cadavere alla parrocchia con cinque preti con cotta compresovi il curato a' quali darà la candela, e l'accompagnatura di bajocchi dieci per cadauno de' preti, ed al parroco il solito mazzetto, e bajocchi venti per l'accompagnatura. Darà al chierico la candela, e bajocchi dieci per il porto della croce. Farà fare a proprie spese la cassa dal falegname della confraternita per seppellirlo. Pagherà al parroco il *jus seppeliendi* di scudo uno, e bajocchi cinquanta, ed al beccamorto l'emolumento di bajocchi sessanta per la sotterratura: darà bajocchi trenta per l'ufficio da recitarsi dal parroco, e sacerdote compagno sopra il cadavere, come anche bajocchi venti per la messa parrocchiale. Succedendo poi, che qualunque dei nostri fratelli non volesse, e non potesse esser associato dalla nostra confraternita per qualsisia causa, o morisse fuori di Roma, o in qualche ospedale o altro luogo, che non potesse intervenire la nostra confraternita; in tutti, e tali casi essendo stati prima rincontrati li pagamenti, come si è detto di sopra, si faranno celebrare numero cinquanta messe basse, ed una cantata di requie nella nostra chiesa in suffragio della di lui anima coll' assistenza dei fratelli a' quali si dispenserà la solita candela. In un giorno dell'ottavario de' morti d' ogni anno farà la nostra confraternita celebrare numero cinquanta messe, ed una cantata di requie coll' assistenza de' fratelli a' quali si dispenserà la candela, e nella sera dell' istesso giorno si canterà nel nostro oratorio l' ufficio de' morti il tutto in suffragio dell' anime de' nostri fratelli, e sorelle defonti. E perchè per il conservamento, ed adempimento delle suddette opere tanto spirituali, che corporali è necessaria non poca somma di danaro, si esortano colla presente notificazione tutti i fratelli, ed esser puntuali in contribuire la suddetta elemosina di bajocchi sessanta annui facendo anche intendere a tutti, che la nostra

congregazione sì segreta, che generale per decreto in detto giorno del primo aprile 1758 ha stabilito, che non si ammetteranno per fratelli quei tali, che avranno compiti l'età di anni trentacinque, e quando abbiano compito la detta età se desiderano di esser ammessi per fratelli della nostra confraternita, dovranno preventivamente con fede del di loro battesimo provare l'età, ovvero riconosciuto, e giudicato dagli offiziali superiori pagare quel tanto, che superi la detta età prefissa: allora saranno ammessi, e goderanno tutti li beni sì spirituali, che corporali, essendo però cocchieri, e riconosciuti dai fratelli maestri de' novizi per persone di buona vita, come comandano li nostri statuti. E se qualcuno trascurasse per lo spazio di un anno nel contribuire l'elemosina suddetta di paoli sei l'anno sarà escluso dall' opere corporali come sopra, e in conformità dei decreti; perciò li superiori, ed uffiziali oltre il carico di sua coscenza, non dovranno aggraziare veruno, nè prendersi arbitrio, altrimenti saranno obbligati sotto la pena di rifare alla nostra confraternita tutti quei danni, che per loro causa avesse, o potesse soffrire, e ciò per non recare pregiudizio di dispendio alla nostra confraternita, ed alli fratelli, che puntualmente avranno soddisfatto a' loro obblighi, ed all' adempimento, e piena osservanza colla presente notificazione, e suo decreto saranno obbligati tutti i fratelli superiori, officiali, ed altri. Stante detti riflessi si spera da tutto il corpo della nostra confraternita, che ogni fratello darà, e farà dare esecuzione a quanto si dice di sopra; e seguirà maggiormente ad essere puntuale della elemosina per dimostrarsi vieppiù amante della nostra efficacissima protettrice Maria santissima degli Angeli, ed altri santi nostri protettori per vantaggio delle anime nostre, per nostro sollievo, e per dimostrare nell' atto stesso la sua buona volontà, ed il suo amore verso il prossimo, e fratelli inabili, e defonti per poter poi, riflettendo al futuro, riavere anch' egli quel bene, che agli altri avrà fatto. Dalla nostra congregazione il dì primo aprile 1758. • Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes statuta, seu ordinationes hujusmodi quo firmius subsistant, et serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostre patrocinio communiri summopere desiderent.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes; supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: omnia, et singula præinserta stututa, seu ordinationes auctoritate apostolica, tenore præsentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, ac sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suumque plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit quomodolibet inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et S. R. E. cardinales sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dictæ urbis, nec non confraternitatis prædictæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xxiv. januarii MDCCLXXXI, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 1. februarii 1782 Anno VII.

CCCLV.

Suppressio duorum monasteriorum ordinis sancti Hieronymi.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ratio decernendæ suppressionis.

§. 1. Cum insula Sardiniæ, quod contra Affricam in mari Mediterraneo constituta est, ac etiam litora ejusdem maris quotidie a barbaris nationibus infestentur, ac diripiantur, magnoque etiam bellico impetu adeo miserrime per illud debacchentur, ut nedum publicum commercium sæpe sæpius interclusum, ac maritimi commeatus impediti existant, verum etiam mercatorum naves, merces, ac substantiæ, quodque cum gravi animi Nostri mœrore commemoramus, ipsæ Christifidelium habitantium personæ non raro in hujusmodi crucis Christi hostium manus non sine suarum animarum salutis periculo incidant, eaque propter, dum hi ad litora hujusmodi adventare conspiciuntur, insulani sibi formidantes huc illuc aufugiunt sua omnia in illorum potestatem permittentes. Hæc dum intellexit carissimus in Christo filius Noster Victorius Amadeus Sardiniæ rex illustris vehementer ipsum commoverunt, ac pro sua religione, et pietate in istorum audaciam, et superbiam retundendam gravissimos fecit sumptus. Cum autem res sit, tum de publica causa, tum etiam de precavendis a paganorum superstitionibus Christifidelium animas, Nobis propterea supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor suppressionis.

§. 2. Nos igitur, ut piis memorati Victorii Amadei regis illustris votis, quantum cum Domino possumus, annuamus, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati; cum, sicut nomine ejusdem Victorii Amadei regis illustris Nobis nuper expositum fuit, duo dumtaxat monasteria monachorum ordinis sancti Hieronymi congregationis Lombardiæ, Novariæ nempe, et in loco de Montebello Placentinæ diœcesis erecta existant, quorum familia vix ex octo suis subditis, ac totidem exteris monachis constat, qui cum ob tenuem numerum hujusmodi impares omnino sint regularem sui ordinis disciplinam in suo nativo candore conservare, ac etiam animarum Christifidelium saluti, ut oportet, incumbere; cumque insuper annui redditus dictorum monasteriorum ad conspicuam summam scutorum quinque millium circiter monetæ Romanæ ascendant, qui certo certius congruam dictæ familiæ exhibitionem nimis ultro superant; hinc hisce omnibus seria, ac matura deliberatione pensatis, utilius cognovimus fore, si prævia dictorum duorum monasteriorum suppressione, suos redditus, sicut memoratus Victorius Amadeus rex postulat, quo sceleratorum prædonum ausibus facilius obsistere valeat concederemus; motu itaque proprio, et ex certa scientia Nostra, ac de apostolicæ potestatis plenitudine duo dicta monasteria monachorum ordinis sancti Hieronymi congregationis Lombardiæ Novariæ scilicet, et in loco de Montebello existentia harum serie perpetuo supprimimus, ac extinguimus, ac perpetuo suppressa, et extincta esse decernimus, et declaramus.

Incorporatio bonorum monasteriorum suppressorum.

§. 3. Monasteriorum vero prædictorum ædes, una cum adnexis ecclesiis, ac eorum fructus, redditus, proventus, ac bona omnia immobilia, mobilia, ac semoventia hactenus ad dicta monasteria spectantia, deductis prius oneribus, de quibus infra, ad construendas militares naves, easque armis, et hominibus, omnique bellico apparatu instruendas, motu, scientia, et auctoritate prædictis pariter perpetuo memorati Victorii Amadei regis dispositioni, et arbitrio concedimus, atque elargimur; omnes porro, et singulos dictorum monasteriorum hactenus alumnos, vel sacerdotes, vel laicos, qui in eis adscripti, seu adfiliati sunt, quatenus regularis vitæ amore incensi ad alia monasteria ordinis prædicti transire non maluerint ad statum, vel presbyteri sæcularis, ac sub omnimoda jurisdictione ordinarij loci, ubi pro tempore eos degere contigerit, vel laici respective pariter transferimus.

Reservatio pensionum favore professorum ordinis.

§. 4. Cum vero singularis memorati Victorij Amadei regis pietas, ac æqui, bonique studium, Nobis quam maxime perspectum sit, ipsius propterea arbitrio, quantitatem præstationis, seu pensionis dicti ordinis professoribus menstruatim, vel annuatim, ex prædictorum bonorum fructibus persolvendæ præfiniendam tradimus, ac deferimus, ut præterea in ecclesiis dictis monasteriis adnexis, quæ ad divinum cultum, et præcipue ad curam animarum ecclesiæ sanctorum Gervasii, et Protasii de Montebello infixam, cujus statum quoad ele-

ctionem parochi ejusdem ecclesiæ episcopo Placentino prædicto reservamus, spectant, utque piæ aliæ fundationes hujusmodi sollicite, aeque, ac religiose adimpleantur, suæ religioni summopere in Domino commendamus; ac demum eidem Victorio Amadeo regi, ejusque futuris successoribus, unum, vel duos, prout et quando ei libuerit ex primoribus militibus militiæ prædictæ in moderatores, qui prædictorum bonorum, ac redditunm administrationi præsint, eligendi, ac deputandi plenam, et amplam facultatem motu, scientia, et auctoritate pariter tribuimus, et impertimur.

Deputatio delegati apostolici pro executione literarum apostolicarum.

§. 5. Quocirca dilecto filio Francisco Ferrerio abbati sancti Jacobi de Bessa Bugellensis diœcesis sacræ theologiæ doctori, ac in regia universitate Taurinensi ethicæ professori harum serie committimus, ut ipse tamquam a Nobis, et apostolica Sede specialiter delegatus has præsentes solemniter publicans, eumdem Victorium Amadeum regem, ac pro eo legitimum suum procuratorem, in veram, realem, et actualem possessionem dictorum duorum monasteriorum monachorum ordinis sancti Hieronymi congregationis Lombardiæ, ecclesiarum eis ednexarum, et bonorum quorumcumque juxta præsentium seriem immittat, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistens faciat auctoritate Nostra easdem præsentes literas, et in eis contenta quæcumque ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observari. Contradictores vero quoslibet cujuscumque status, ordinis, vel præeminentiæ fuerint, per sententias, censuras, et pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione posposita, compescendo.

Declarationes speciales, et decretum irritans.

§. 6. Volumus autem quod redditus, et fructus bonorum hujusmodi in conservationem tantum, ac incrementum regiæ classis, et non in alios usus convertantur. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 7. Non obstantibus quatenus opus sit, quorumcumque piorum benefactorum, seu testatorum testamentis, dispositionibus, codicillis, ac ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, de jure quæsito non tollendo, ac de exprimendo vero valore in suppressionibus, unionibus, seu applicationibus, illisque committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac aliis Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non ordinis, et monasteriorum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansoris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima februarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 1 februarii 1782 Anno VII.

CCCLVI.

Confirmatio decreti congregationis Episcoporum, et Regularium super cessione, et applicatione cujusdam prædii monasterio Præmetensi ordinis Cisterciensis Posnaniensis diœcesis facta.

Venerabili fratri Joanni Andreæ, archiepiscopo Calcedonensi apud carissimum in Christo filium Nostrum Stanislaum Poloniæ regem illustrem Nostro, et apostolicæ Sedis nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Joannes Szoldrski abbas monasterii Præmetensis monachorum ordinis Cisterciensis Posnaniensis diœcesis, dictique ordinis per utramque Poloniam, Borussiam, et magnum ducatum Lithuaniæ commissarius visitator, et vicarius generalis, quod alias ob devastationem cujusdam sylvæ Pinealis itidem Præmetensis nuncupatæ, quam, ut asseritur, jure primitivæ exdivisionis communiter cum abbatia Præmetensi cædere dictum monasterium jus habet, tam quondam Robertus Batakowski de anno MDCCXXV., quam Paulus Rosdrascewscki de anno MDCCXXXII., denique Hieronymus Turno de anno MDCCXXXVII. dum essent dicti monasterii abbates Præmetenses, et exponentis antecessores immediati, eidem monasterio certorum agrorum in fundo memoratæ sylvæ existentium culturam, et prædioli novæ-Villæ nuncupatæ erectionem ad compensanda damna, quæ dictum monasterium in comparandis sibi alio lignis substinere debet, aliisque de causis permiserunt, cesserunt, appropriarunt, ac continua, et perpetua pace dictam novam-Villam retinere, et possidere fecerunt, adeo ut alter alterius assensum desuper præstaret, ac cessionem, et appropriationem hujusmodi sine ulla contraventione acceptaret, et adprobaret. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat dictus exponens, quo suam erga prædictum monasterium propensionem exhibere valeat, discusso prius diligenter prædictæ erectionis, et possessionis jure, eoque pro justo, et valido recognito, memorata prædiola novæ-Villæ nuncupatæ erectionem, et respective possessionem cum plenissimo omnium ejus fructuum usu approbaverit, et ratam habuerit, ac perpetuo adsciverit, et appropriaverit, omnique juri, quod sibi, vel successoribus suis desuper quomodolibet competere, et suffragari posset cesserit; Nobis propterea humiliter supplicari fecerit, ut cessionem, et respective erectionem, et possessionem hujusmodi approbare, et confirmare de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur dictum exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium negotiis, et consultationibus episcoporum, et regularium præpositorum, qui relationem moderni prioris generalis prædicti ordinis attenderunt, consilio, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis cessionem, et approbationem dicti prædii novæ-Villæ a memorato exponente favore prædicti monasterii Præmetensis, ut præfertur, factam auctoritate Nostra apostolica pro tuo arbitrio, et conscentia adprobes, atque confirmes.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis, et monasterii prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima februarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno septimo.

Dat. die 19 februarii 1782 Anno VII.

CCCLVII.

Unio quindecim conventuum fratrum ordinis Prædicatorum alias ad provinciam Lombardiæ spectantium ad provinciam de s. Petro martyre, ac insuper divisio ejusdem provinciæ in duas regiones

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium

§. 1. Ex injuncto Nobis pastoralis muneris debito religiosorum hominum, qui contemptis illecebris hujus sæculi divinis se se obsequiis mancipantur, quieti, et tranquillitati præcipua quadam, et singulari sollicitudine providere tenemur, ut iis omnibus sublatis, quæ illorum in via Domini progressum retardare possent, majori alacritate divinis laudibus persolvendis, et Christifidelium saluti promovendæ incumbant.

Expositio precum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit carissimus in Christo filius Noster Victorius Amadeus Sardiniæ rex illustris, quod cum in regnis, ac regionibus sibi subjectis, quam plures conventus fratrum ordinis Prædicatorum erecti existant, quorum aliqui uni subiiciuntur magistro provinciali, aliqui vero alteri satius, ac illis conventibus, qui ad exteram provinciam spectant utilius foret, immo in omnibus conventibus prædictis magis magisque regularis disciplina, qua dictus ordo in ecclesia Dei maxime commendabilis conspicitur firmaretur, quoties omnes conventus prædicti, ac in sua ditione existentes uni provinciæ de sancto Petro martyre nuncupatæ unirentur, ac incorporarentur, quodque sic per Nos uniri, ac incorporari summopere desideret; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis oppotune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur piis memorati Victorii Amadei votis ad regularem disciplinam tuendam, ac ad ordinis prædicti fidelium in via Domini progressum tendentibus, quantum cum Domino possumus benigne annuere, dictumque ordinem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et singulares dictorum fratrum personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, conventum Sanctæ Crucis, et omnium sanctorum de Bosco nuncupatum Alexandrinæ diœcesis, provinciæ Mediolanensis, conventum sanctæ Mariæ de Pietate de Vicotorie, seu Voghera nuncupatum, conventum sancti Dominici Albensis diœcesis, conventum sancti Baudolini Alexandrinæ diœcesis, conventum sancti Martiani Derthonensis diœcesis, conventum sancti Vincentii de Barderato nuncupatum, conventum sancti Antonii de Bagnasco nuncupat. conventum sancti Dominici Casalensis diœcesis, conventum sancti Vincentii de Paressio nuncupat., conventum sancti Dominici Niciensis diœcesis, conventum sancti Vincenti de Recconigi nuncupat., conventum sancti Spiritus de Rivalta nuncupat. conventum sancti Joannis Salutiarum diœcesis, conventum sancti Petri martyris Viglevansis diœcesis, conventum sancti Jacobi de Valentino foro, seu de Valenza nuncupatum, conventum sanctæ Catharinæ de Trino nuncupat., et conventum sancti Dominici de Cherasco nuncupat., nec non omnes conventus sanctimonialium ordinis prædicti, qui sub cura, guberaio, ac administratione fratrum dicti ordinis sunt, ac intra memorati Victorij Amadei regis illustris ditionem consistentes, prævia illorum dismembratione, ac segregatione a provincia, seu provinciis ordinis prædicti, quibus in præsenti addicti existunt, cum provincia de sancto Petro martyre ordinis prædicti auctoritate apostolica harum serie unimus, conjungimus, adnectimus, et incorporamus, ac unitos, conjunctos, adnexos, et incorporatos perpetuo futuros fore decernimus, et declaramus, et cum alias omnes conventus, ut præfertur, dictæ provinciæ de sancto Petro martyre uniti ad provinciam Lombardiæ spectabant, hinc omnia, et singula privilegia, jura, et exemptiones, quibus dicta provincia Lombardiæ uti, frui, et gaudere disgnoscitur, cum omnibus tamen oneribus, quibus privilegia hujusmodi sunt adnexa, ad dictam provinciam de sancto Petro martyre auctoritate, et tenore prædictis extendimus, atque ampliamus.

Declaratio specialis.

§. 4. Ut porro ad ejusdem quoque provinciæ sit ob numerum adnexorum conventuum adauctæ statum magis magisque stabiliendum, firmandumque providentiæ Nostræ intuitum converta-

mus: hinc in primis totam provinciam ita constitutam in duas regiones, seu partes dividimus, quarum una nempe constet ex conventibus, qui ad provinciam Lombardiæ hactenus spectabant, duobus tamen ab ea exceptis sanctæ Catharinæ de Trino, et sancti Dominici de Cherasco nuncupat., ex quibus una cum aliis conventibus provinciæ de sancto Petro martyre usque nunc addictis altera regio, seu pars æqua lance coalescat, ex iis duabus sic præfinitis regionibus alternatim magister provincialis debitis temporibus juxta formam per statuta, ac stabilimenta dicti ordinis auctoritate apostolica confirmata præscriptam erit eligendus, qui toti provinciæ cum debita subjectione, ac obsequio dilecto filio magistro generali ordinis prædicti pro tempore existenti, præsit. Duos insuper designamus conventus, alterum scilicet sancti Dominici de Cherio, alterum vero sancti Vincentii de Gerexio nuncupat. in quibus, qui religionis desiderio tenentur primi novitiatus curriculum explere possint; statuimus pariter conventum sanctæ Crucis, et omnium sanctorum de Bosco nuncupat. cum omnium aptior sit, pro studio generali, illæso tamen jure, quo singulæ provinciæ ad magistri generalis dicti ordinis libitum utuntur, mittendi videlicet suos alumnos ad studia generalia aliarum provinciarum. Magistro prætarea provinciali, quem prædictæ provinciæ infra deputamus, jam constitutos conventus in provincia pro studiis retinendi, vel etiam novos juxta rerum, ac temporum vices designandi, et adiiciendi, dummodo tamen privilegia collegii sancti Dominici Taurinensis alias ei concessa sarta tecta præstentur, plenam facultatem auctoritate prædicta impertimur. Quæ quidem omnia ab ipso magistro provinciali, ut præfertur, disponenda, non prius suam firmitatem nancisci volumus, ac decernimus, quam a magistro generali ordinis prædicti juxta præscriptum statutorum, ac constitutionum, ejusque ordinis confirmentur. Quoniam autem Nobis maxime cordi est, ut regularis ordinis prædicti disciplina illibata, omnisque morum pravitatis pura conservetur, quod assequi facilius potest, quoties in provincia aliqui conventus sint, in quibus severior, ac austerior vita geratur, hinc, quoad duos conventus sanctæ Catharinæ de Trino nuncupat., et sancti Dominici de Cherasco nuncupat., nunc primum provinciæ de sancto Petro martyre, ut præfertur, unitos, in quibus satis durum vitæ institutum retinetur, nihil prorsus innovari decernimus.

§. 5. Tandem cum religionis zelus, morum integritas, aliaque virtutum merita, per quæ dilectus filius Dominicus Thomas Sarra dicti ordinis professor, ac moderaus provinciæ de sancto Petro martyre magister provincialis apud Nos commendabilis existat, Nos inducant, ut ei, et proviciæ prædictæ concedamus, quæ ad majorem illius utilitatem pertinere dignoscuntur; hinc est, quod memoratum Dominicum Thomam in munus provincialis hujusmodi usque ad proximum capitulum provinciale confirmamus, et quatenus opus sit, eligimus, et deputamus.

Concessiones favore provinciæ de sancto Petro martyre nuncupatæ.

§. 6. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis, et provinciarum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona februarii MDCCLXXXII. pontificatus Nostri anno septimo.

Derogatio contrariorum.

Dat. die 19 februarii 1782 Anno VII.

CCCLVIII.

Conceduntur nonnulla privilegia commissariis visitatoribus aggregatorum tertii ordinis s. Francisci Lisbonensis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. §. 1. Inter cœteras sollicitudines, quæ Nobis ex officio creditæ servitutis hisce præsertim temporibus incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam regularem vitam profitentium studiis intendentes, privilegia, et gratias iis inter cœteros concedamus, qui labores suos pro Christifidelium salute jugiter impendentes, difficiliora etiam munera suscipere non abnuent, ut hisce devecti magis magisque, quæ ad christianam religionem illibatam, ac puram inter hujus sæculi ambages, et pericula conservandam profutura fore noscuntur suscipiant, cœteri vero eadem promereri impense studeant, prout rerum, et temporum qualilatibus debite, ac mature pensatis in Domino salubriter expedire conspicimus.

Expositio precum. §. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Joannes Petrus de Mello sacerdos principalis patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis, quod cum ille, qui in præsentiarum est modernus minister aggregatorum utriusque sexus tertii ordinis nuncupatorum sancti Francisci civitatis Lisbonensis sub speciali regimine fratrum ejusdem tertii ordinis in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum existentium, ex rerum usu deprehenderit, quot, et quantos labores exantlare debeant fratres commissarii visitatores dicti ordinis, qui super aliis etiam tribus corporationibus, ut aiunt, dictorum aggregatorum extra prædictam civitatem Lisbonensem erectis, quorum omnium numerus ad quatuor millia circiter ascendit, tum sæpe sæpius in confratrum prædictorum excipiendis confessionibus, tum in verbum Dei evangelizando, tum in illos christianis doctrinis erudiendo, ac etiam illos ægrotantes invisendo, et in agone constitutos adversus infensissimi generis humani hostis technas erigendo, ac animum addendo, quæ quidem nedum Ulysipponis, verum etiam in aliis locis, ubi tres aliæ corporationes prædictæ erectæ reperiuntur, quas nisi difficili, ac impervio itinere quod præsertim traiicere tenetur flumen Tagum petere potest. Hinc in præmium religiosorum laborum hujusmodi per Nos aliquam gratiam, seu præeminentiam, ac dignitatem commissariis visitatoribus prædictis concedi summopere desideret; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur sollicitudines, ac studia, quæ per commissarios visitatores hujusmodi pro tempore existentes sunt suscipienda, ac prædecessorum Nostrorum exempla, qui non raro regularibus personis difficilia, ac ardua munera in sua religione gerentibus privilegia, exemptiones, ac dignitates donarunt, sectantes, precibusque memorati exponentis annuere volentes, ac singulares dictorum visitatorum commissariorum personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, non obstante quovis decreto favore dicti commissarij visitatoris in capitulis generalibus, aut provincialibus dicti ordinis emanato, commissariis visitatoribus prædictis si prædicatores tantummodo fuerint, et per sexennium munere suo laudabiliter, neque ex intervallo functi sint, ut omnibus, et singulis privilegiis, et gratiis, exemptionibus, et prærogativis, quibus tam de jure, usu, et consuetudine, quam alias quomodolibet in dicto ordine qui definitoratus officium gesserunt, utuntur, fruuntur, et gaudent; si autem per duodecim integros annos, ut præfertur, pariter in dicto munere suæ religioni inservierint, ut omnibus, et singulis gratiis, exemptionibus, et prærogativis quibus ex provinciales, seu patres provinciæ, tam de jure, usu, et consuetudine, quam alias quomodolibet utuntur, fruuntur, et gaudent, pari modo, et absque ulla differentia uti, frui, et respective gaudere, libere, ac licite possint, et valeant; si porro dictus commissarius visitator erit, vel ex-definitor, vel doctor in theologia, vel lector jubilatus de jure, aut ex gratia, dummodo per sexennium, vel theologiæ tantum, vel philosophiæ, et theologiæ practicæ, aut speculativæ cathedram moderarit, et per sexennium, ut præfertur, commissariatus munus præstiterit, ut ipse omnibus, et singulis gratiis, privilegiis, exemptionibus, et prærogaTenor concessionis.

tivis, quibus tam de jure, usu, et consuetudine, quam alias quomodolibet in dicto ordine, qui provincialatus officio in illa provincia functi sunt, utuntur, fruuntur, et gaudent, pari modo, et absque ulla differentia, uti, frui, et gaudere libere, ac licite possit, et valeat, ita ut dum munere prædicto fungit, habeat jus suffragii in capitulis provincialibus auctoritate Nostra apostolica harum serie perpetuo concedimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus in quibusvis capitulis generalibus, aut provincialibus, ac apostolicis constitutionibus, et ordinationibus, nec non dicti ordinis, et provinciæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona februarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCLIX.

Dat. die 19 februarii 1782 Anno VII.

Facultas erogandi fructus beneficiorum vacantium.

Carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ.

Pius PP. VI.

Carissima in Christo filia Nostra salutem, et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Paterna charitas, qua te ob singularia in Nos, et in hanc sanctam Sedem merita prosequimur Nos inducit, ut ea tibi libenter concedamus, quæ a te summopere desiderari cognoscimus. Quamobrem cum nuper nobis tui nomine expositum fuit, quod plura beneficia regii jurispatronatus, nec non domus Bragantiæ, et domus Reginæ nuncupat. in tuis regnis Portugalliæ, et Algarbiorum vacantia reperiantur, quorum fructus, et proventus, dum vacant in commodum, et utilitatem futurorum in iisdem beneficiis successorum deponi consuevere, quos tamen, sicuti experientia compertum est, non semper beneficiati juxta sacros Ecclesiæ canones erogant, in alios vero pios usus arbitrio tuo eligendos ad tui vitam collocari posse summopere exoptes, Nobisque propterea supplicari feceris, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Hinc Nos piis tuis votis hujusmodi, quantum cum Domino possumus annuere volentes, ac supplicationibus hujusmodi tuo nomine Nobis humiliter porrectis inclinati tibi, ut quoad naturaliter vixeris, fructus, ac proventus beneficiorum, nedum eorum, quæ de regio jure patronatu tuo, nec non domus Bragantiæ, ac domus Reginæ asseruntur, sed etiam eorum, quæ sunt liberæ collationis in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum prædictis existentium, dum vacant collectos, et asservatos, detracta tamen illorum quantitate, quæ tum in ecclesias, tum in prædicta onera, cum etiam in sustentationem novorum beneficiatorum usque ad proximam ipsis debitam fructuum perceptionem erit imponenda, in alios pios usus pro tui arbitrio, ac conscientia constituendos, stabiliendosque erogare, ac collocare libere, ac licite possis, et valeas, eosque erogandi, et col-

locandi plenam, et amplam facultatem, auctoritate apostolica harum serie, respective concedimus, et impertimur.

Clausula sublatu, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes has præsentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac tibi in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac eorumdem beneficiorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona februarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCLX.

Dat die 19 februarii 1782 Anno VII.

Confirmatio literarum apostolicarum Eugenii IV. et Clementis X. pro confraternitate sancti Antonii de Padua nuncupati in civitate Lisbonensi.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Expositio precum porrectarum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii rector, et officiales confraternitatis sub titulo, seu invocatione sancti Antonii in ecclesia regia nuncupat: ejusdem sancti Antonij de Padua nuncupati in civitate Lisbonensi canonice, ut asseritur erectæ, quod alias felicis recordationis Eugenius pp. IV. prædecessor Noster supplicationibus tunc existentium antianorum, nec non rectorum communitatis dictæ civitatis Lisbonensis per suas apostolicas literas memoratam ecclesiam tunc cappellam cum suis possessionibus, rebus, et bonis ab ordinariorum quorumlibet jurisdictione, et dominio exemit, nec non sub beati Petri, et Sedis apostolicæ, atque sua protectione suscepit, ac alias prout in eisdem literis, quarum tenor est qui sequitur videlicet.

Tenor literarum Eugenii IV.

§. 2. Eugenius episcopus servus servorum Dei = Ad perpetuam rei memoriam = Sedes apostolica licet omnium, et singulorum totius orbis ecclesiarum, et locorum ecclesiasticorum principatum obtineat, illaque sibi disponente Domino subjecta sint, ex ipsa tamen aliqua interdum sibi specialiter subdit, et a quorumlibet potestate subtrahens quibusdam illa libertatum, honorumque, prærogativis attollit, ut Sedis ejusdem suffulta præsidiis votivi status, et ubertate solidentur, ac salubria in spiritualibus, et temporalibus suscipiant incrementa. Sane pro parte dilectorum filiorum antianorum, nec non rectorum, ac communitatis civitatis Ulyssiponensis Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi recensentes attentius, quod omnipotens Dominus meritis gloriosi sui confessoris sancti Antonii de Padua, qui in dicta civitate, ex notabilibus de quorum prosapia plerique supersunt, natus, ac ejus tempore juventutis virtutibus directus extitit, apud locum suæ nativitatis operari plura miracula dignatus est, ut celebris, inibi prædicti sancti memoria sit quandam cappellam prope locum prædictum honorifice construi, erigique fecerunt; nec non pluri-

bus redditibus, et bonis pro presbyteris, et clericis ibidem Altissimo servituris dotarunt, ac passim pretiosioribus structuris, et ædificiis fulcire, et decorare, grata quoque ibidem charitatis opera peragere corde gerunt, præcipuis cupientes affectibus, quod ipsa cappella cum suis possessionibus, rebus, et bonis ab ordinariorum dominio quorumlibet libera sit tempore procedente. Nos itaque dictorum antianorum, rectorum, et communitatis in hac parte supplicationibus inclinati, cappellam prædictam cum omnibus suis possessionibus, rebus, et bonis hujusmodi præsentibus, et futuris ab omni jurisdictione, dominio, potestate, visitatione, et superioritate archiepiscopi, et archidiaconi Ulyssiponensis, qui pro tempore fuerunt, nec non eorum officialium, ac quorumcumque aliorum ordinariorum auctoritate apostolica penitus eximimus, ac totaliter liberamus, nec non sub beati Petri, et dictæ Sedis protectione suscipimus, atque Nostra, ita quod nullus ex archiepiscopo, archidiacono, officialibus ordinariis, et judicibus prædictis possint auctoritate ordinaria in cappellam, possessiones, res, et bona hujusmodi utpote prorsus exempti jurisdictionem, potestatem, visitationem, superioritatem, seu quodvis dominium exercere, nec non omnes, et singulos processus, ac excommunicationis, suspensionis, et interdicti sententias, quos haberi, vel promulgari, nec non totum id, et quidquid fieri, vel attentari scienter, vel ignoranter quavis auctoritate contigerit contra exemptionem, et liberationem hujusmodi nullius decernimus existere firmitatis. Volumus tamen quod presbyteri, clerici, servitores, ministri, et personæ dictæ cappellæ sub jurisdictione ordinaria remaneant præsentes, atque futuræ, non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis cœterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo etc. si quis autem etc. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno etc. nono kalendas februarii pontificatus Nostri anno III.

Concessio facta a Clemente X. memoratur.

§. 3. Postmodum autem piæ claræ memoriæ Clemens pp. X. prædecessor quoque Noster ad preces tunc pariter existentis senatus, et populi civitatis prædictæ, ac provisoris, aliorumque officialium, et confratrum ejusdem confraternitatis sibi humiliter porrectas per alias apostolicas literas indulsit, ut in memorata ecclesia missæ per horam ante auroram, et itidem per horam post meridiem celebrari possent, quarum quidem literarum tenor est qui sequitur, nempe.

Tenor literarum apostolicarum ad rem datarum a Clemente X.

§. 4. Venerabili fratri Marcello archiepiscopo Chalcedonensi Nostro, et apostolicæ Sedis in Portugalliæ, et Algarbiorum regnis nuntio = Clemens pp. X. = Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii senatus, et populus civitatis Ulyssiponensis, ac provisor, aliique officiales, et confratres confraternitatis sub titulo, seu invocatione sancti Antonii Lusitani, qui in partibus Italiæ de Padua vocatur in ecclesia ejusdem sancti Antonii dictæ civitatis, canonice (ut asseritur) erectæ, quod cum dicta ecclesia, quæ nec parochialis, nec regularis existit in meditullio ejusdem civitatis posita ab innumeris Christifidelibus pro eximia eorum erga præfatum sanctum Antonium devotione quotidie frequentetur, tantus est missarum volutarum, pro quibus in dicta ecclesia celebrandis eleemosynæ in dies præstantur, numerus, ut quadraginta annuatim excedat, et licet in eadem ecclesia multa sint altaria, multique cappellani stipendiati, et eleemosyna pro missæ celebratione cuicumque presbytero eam requirente præstetur, nihilominus non possunt omnes missæ hujusmodi ibidem ab aurora usque ad meridiem celebrari, sed magnum semper illarum numerum alibi celebrari curare oportet. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat dicti exponentes præmissis attentis, sacrosanctum missæ sacrificium in ecclesia præfata tam ante auroram, quam post meridiem celebrari posse plurimum desiderent, idque etiam toto populo multum commoditati sit allaturum, attento quod nulla est in dicta civitate ecclesia, cui ejusmodi privilegium auctoritate apostolica concessum reperiatur; multi vero ibidem sunt, qui interdiu in publicum prodire nequeuntes, ac negotiis distenti missam interdum etiam festis diebus audire non possunt. Nobis propterea iidem exponentes humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt ad effectum præsentium duntaxat con-

sequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, quatenus constito tibi de narratis, ut missæ in ecclesia præfata per horam tantum ante auroram, ac itidem per horam post meridiem celebrari libere, et licite possint; ita ut sacerdotibus sic celebrantibus id ad culpam nullo modo valeat imputari auctoritate Nostra apostolica arbitrio tuo concedas, et indulgeas. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima tertia decembris millesimo sexcentesimo septuagesimo quinto pontificatus Nostri anno sexto.

Preces pro confirmatione privilegiorum concessorum a literis superius relatis.

§. 5. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, prædicta ecclesia præinsertis privilegiis, et indultis a primæva eorum concessione usque in præsens pacifice gavisa fuerit, et gaudeat; exponentes autem probe noverint, privilegia, et indulta semel concessa, majorem suscipere roboris firmitatem dum ea confirmari contingat; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut præinsertas literas apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communire de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor confirmationis apostolicæ.

§. 6. Nos igitur dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, præinsertas Eugenii, et Clementis prædecessorum Nostrorum literas, et in eis contenta quæcumque auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et adprobamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quæ memoratus Eugenius, et Clemens in suis respective literis voluerunt non obstare, cœterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona februarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo pontificatus Nostri anno septimo.

CCCLXI.

Dat. die 22 januarii 1782 Anno VII.

Confirmatio cessionis duarum cappellaniarum sub invocatione s. Philippi Nerii erectarum a quondam Luca Giannini factæ favore archipresbyteri ecclesiæ collegiatæ Castri Novi Portuensis diœcesis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Sacrosancti apostolatus ministerium, quod ineffabilis divitiarum sapientiæ, et scientiæ Dei altitudo humilitati Nostræ nullis licet suffragantibus meritis per abundantiam cœlestis misericordiæ credidit, jugiter Nos admonet, ut inter multiplices, gravissimasque apostolicæ servitutis curas, quæ ex Ecclesia per universum orbem dispersa quotidie Nos undique premunt, hisce præsertim difficillimis temporibus, Nostræ quoque providentiæ intuitum ad bonum cujusque ecclesiæ convertamus, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Erectio capellaniæ facta a Clarice Anguillara Columna memoratur, et exponuntur leges impositæ in erectione.

§. 2. Sane sicut Nobis nuper exponi fecit venerabilis frater Karolus S. R. E. cardinalis episcopus Portuensis Rezzonico nuncupatus alias bo. mem. Clarix Anguillara Columna, dum erat oppidi Castri Novi Portuensis diœcesis baronissa mandavit in suis testamentariis tabulis anni 1635 sive veriori tempore exaratis fundari rectoriam, seu cappellaniam in nosocomio dicti oppidi cum dotatione scutorum trium quolibet mense, ac trium mensurarum frumenti rubbia nuncupat. quolibet an-

no cum onere inter cætera archipresbyterum collegiatæ dicti oppidi in cura animarum adjuvandi, quod adeo ei cordi fuit, ut nominationem hujusmodi cappellani, archipresbyteris prædictis pro tempore existentibus concessit, voluitque, ut rector, seu cappellanus hujusmodi esset ad eorum nutum amovibilis.

Tenor decreti editi a cardinali Guadagni, quo commutata fuit testatricis voluntas.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat bo. mem. Joannes Antonius, dum vixit cardinalis episcopus Portuensis Guadagni nuncupatus in actu suæ visitationis diœcesis Portuensis prædictæ per decretum die iv. januarii 1759 publicatum ad augendum satis exiguum numerum canonicorum collegiatæ ecclesiæ dicti oppidi, ac etiam magis magisque divinum cultum, dictæque ecclesiæ servitium promovendum, dictam cappellaniam, seu rectoriam in canonicatum dictæ collegiatæ erexit, eique onus injunxit nedum celebrandi omnibus dominicis, aliisque festivis diebus de præcepto in suffragium animæ fundatricis in ecclesia ejusdem nosocomij, sed etiam in omnibus dictis diebus excipiendi sacramentales Christifidelium confessiones in dicta collegiata ecclesia, nisi a debita præstanda assistentia infirmis in nosocomio prædicto existentibus, quemadmodum omnes rectores, seu cappellani tunc usque consuevere, esset præpeditus, eique indulsit, ut omnibus, et singulis juribus, honoribus, gratiis, et præeminentiis, quibus cæteri capitulares utebantur, fruebantur, ac gaudebant, pari modo supportatis tamen oneribus, quæ capitulares prædicti juxta formam capitularium constitutionum supportabant, uti, frui, et gaudere libere ac licite posset, nulla facta tamen mentione oneris dictis rectoribus, seu cappellanis impositi, adjuvandi scilicet archipresbyterum ejusdem collegiatæ in animarum cura, ac etiam juris, cujus iidem archipresbyteri potiebantur nominandi dictum rectorem, seu cappellanum ad eorum nutum amovibilem.

Exponitur recursus habitus pro consequenda executione legis impositæ in fundatione cappellaniæ, ex concordia inita cum cessione cappellaniarum a Giannino erectarum

§. 4. Ast, sicut eadem expositio prosequebatur, licet hæc omnia pro majori ecclesiæ collegiatæ servitio, ac cultu fuerint provide disposita, nihilominus cum archipresbyteri prædicti exinde, nedum jure nominandi rectorem, seu cappellanum hujusmodi spoliati, sed necessario auxilio in cura animarum gerenda, in quod præcipue intendit memorata fundatrix, privati fuerint, ad antevertendas omnes lites, quæ a dictis archipresbyteris, vel jam intentatæ fuerunt, vel intentari in posterum poterunt, pro abolitione, ac cassatione erectionis dicti canonicatus, quæ fieri nequiret, sine gravi divini cultus in prædicta ecclesia collegiata detrimento, memoratus Karolus cardinalis episcopus, obtento prius consensu moderni archipresbyteri prædicti, nec non cessione juris nominandi ad duas cappellanias sub titulo, ac invocatione sancti Philippi Neri a quondam Luca Giannini anno 171. in dicto oppido Castri Novi erectas a dilectis filiis hominibus dictæ communitatis, earumdem cappellaniarum nominationem in favorem archipresbyterorum prædictorum, ut earum redditus in emolumentum existant cappellani ab ordinario approbandi, qui eis in cura animarum adjuvet, quique sit ad eorum nutum amovibilis, prout erat cappellanus, sive rector prædicti nosocomij, redditusque iidem de tempore, quo archipresbyteri cappellanum actu non habuerint, applicentur usibus arbitrio ordinarij, censuit subrogari, utque hujusmodi cessio cappellaniarum firmius subsistat, ac servetur exactius, earumque nominatio in favorem dictorum archipresbyterorum subrogetur, et redditus, ut supra applicentur; nec non erectio canonicatus ut præmittitur, facta convalidetur; Nobis propterea memoratus Karolus cardinalis episcopus humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Auctoritate apostolica transactio confirmatur.

§. 5. Nos igitur veræ pastorali sollicitudini memorati Karoli cardinalis episcopi obsecundare cupientes, eumque specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, ac supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, dictam erectionem canonicatus a bo. mem. cardinali Guadagni tunc episcopo Portuensi, ut præfertur, factam cum omnibus inde secutis auctoritate apostolica tenore præsentium validamus, et confirmamus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, eadem auctoritate supplemus; cessionem insuper dictarum duarum cappellaniarum Giannini ab hominibus dictæ communitatis factam, ad hoc ut earumdem fructus perpetuo in alimentum, ac substentationem cappellani ad nominationem, et ad nutum amovibilis ab archipresbyteris dictæ collegiatæ Castri Novi eligendi, et ab ordinario approbandi, qui eis in cura animarum gerenda adjuvet, supportatis tamen oneribus missarum eisdem

cappellanis adjectis, cedant, cum omnibus, et singulis in eadem cessione contentis, ac etiam cum eo, quod redditus dictarum cappellaniarum de tempore, quo prædicti archipresbyteri cappellanum actu non habuerint, applicentur usibus piis arbitrio ordinarij, auctoritate, et tenore prædictis confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus in eadem cessione, quatenus opus sit, interventos supplemus.

Clausulæ salutares, et irritantes

§. 6. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, memoratæ Claricis etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, nec non in generalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non dicti hospitalis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Petrum sub annulo piscatoris die vicesima secunda januarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno septimo.

CCCLXII.

Dat. die 22 januarii 1782 Anno VII.

Licentia monialibus sanctæ Mariæ de Valverde Panormitanæ civitatis erigendi novum monasterium extra mœnia dictæ civitatis, ibique morandi per aliquod anni tempus.

Venerabili fratri
archiepiscopo Panormitano.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem,
et apostolicam benedictionem.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilectæ in Christo filiæ moderna abbatissa, seu priorissa monasterii de sancta Maria di Valverde istius civitatis Panormitanæ, quod cum ipsius civitatis aer gravis per se ipsum sit, et humanis corporibus insalubris, præsertim quibus non est liberum motu, et ambulatione se se exercere, dictum vero monasterium in ea civitatis parte situm sit, quod præ reliquis est magis sanitati noxium, tum ob aerem ipsum, cum propter altitudinem, ad quam duo monasteria, seu conventus sancti Dominici scilicet, et sanctæ Citæ nuncupata evecta sunt, unde eidem monasterio impendunt, illudque occupant, ex quo medici ipsas exponentes adversa identidem uti valetudine deponunt, ipsæ ad advertenda hujusmodi incommoda, ac ut benevalentes divinis obsequiis impensius vacare possint, novum monasterium extra mœnia istius civitatis Panormitanœ ædificare, ibique per aliquod anni tempus permanere posse plurimum desiderant. Nobis propterea humiliter sapplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

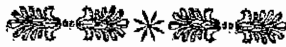
Tenor concessionis

§. 2. Nos igitur ipsas exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, earumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus hujusmodi earum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, veris existentibus narratis, monialibus exponentibus prædictis, ut novum mo-

nasterium extra mœnia civitatis præfatæ erigere, ibique etiam per aliquod anni tempus, prævia tamen tua licentia permanere libere, ac licite possint, et valeant, auctoritate Nostra apostolica pro tuo arbitrio, et conscientia indulgeas; ita tamen, ut in accessu et recessu in curru incedant sine comitatu, quam personarum quotidiano servitio monasterii addictarum, et vicarii in spiritualibus generalis, vel alterius probi, et prudentis sacerdotis a te destinandi, et præter ecclesiarum visitationem, et moram in allocutoriis aliorum monasteriorum, non divertant, nec accedant ad alias particulares domos etiam nobilium ipsarum monialium consanguineorum, a virorum frequentia se abstineant, publicis spectaculis non intersint, sed eam servent modestiam, quæ Deo sacratas virgines decet, et cum aliis cauthelis per te juxta opportunitatem præscribendis.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dicti monasterii etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima secunda januarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno septimo.

Derogatio contrariorum.

PIUS VI.

ANNO OCTAVO

Dat. die 23 februarii 1782 Anno VIII.

CCCLXIII.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui die quo habebitur capitulum generale clericorum regularium congregationis sancti Pauli Decollati Barnabitarum visitaverint aliquam ex ecclesiis ordinis ejusdem.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis salutem, et apostolicam benedictionem.

Ratio concessionis.

§. 1. Cum sicut accepimus capitulum generale clericorum regularium congregationis s. Pauli Decollati Barnabitarum nuncupatorum in ecclesia, seu domo clericorum ejusdem congregationis sanctorum Caroli, et Blasii ad Catinarios nuncupat. de urbe feria secunda post dominicam tertiam post Pascha, benedicente Domino, celebrandum sit; Nos, ut opus tam pium majori cum fructu fiat, et ad augendam Christifidelium devotionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti.

Tenor concessionis.

§. 2. Omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui præfatam, vel aliquam ex ecclesiis domorum clericorum regularium congregationis hujusmodi ubicumque existen., die, quo capitulum generale hujusmodi incohabitur, ac singulis actualis illius celebrationis diebus devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac s. matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel dumtaxat omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus post celebrationem dicti capituli generalis minime valituris.

Fides habenda transumptis, et derogatio contrariorum.

§. 3. Volumus autem, ut si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint, quodque præsentium literarum transumtis, seu exemplis etiam impressis manu procuratoris generalis ejusdem congregationis subscriptis, et sigillo prædictæ congregationis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die xxiii. februarii MDCCLXXXII., pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 25. februarii 1782 Anno VIII.

CCCLXIV.

Acta a Sanctissimo causa sui itineris Vindobonensis.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

Die xxv. februarii MDCCLXXXII.

Venerabiles Fratres

Exponit necessitatem Vindobonam sese conferendi.

§. 1. Postulat a Nobis hoc tempore apostolici ministerii ratio, ut Vindobonam proficiscamur; quod iter cum propediem in Domino suscepturi simus, a vobisque vv. ff. aliquod per tempus

abfuturi, voluntatem hanc Nostram vobiscum, et cum amplissimo vestro collegio communicamus, ut singularis Noster in ipsum amor, mutuaque animorum conjunctio a Nobis efflagitat.

Explicat cur solus proficiscatur.

§. 2. Quo officio dum erga vos studiose fungimur, illud etiam, ne ignoretis, adjungimus, quam ob causam neminem ex vobis in hujus itineris Nostri, laborisque societatem assumamus; primum quidem parvo Nos usuros apparatu, comitatuque in ecclesiasticæ personæ modum jam declaravimus: deinde id omne quodcumque subeundum erit incommodi, in Nosmet ipsos tantummodo suscipere pro imposita Nobis sollicitudine statuimus: demum perdifficilis, ac perquam ingrata Nobis esset paucorum electio, cæterorum vero quædam, ut videri posset, rejectio, cum pari simus in singulos ex vobis studio, existimatione, atque amore propensi.

Declarat nihil innovandum in urbe esse, causa sui discessus.

§. 3. Certiores porro vos facimus vv. ff. datas a Nobis esse peculiares in forma Brevis literas, in iisque decretum ac declaratum, curiam, et causarum audientiam una cum omnibus Nostris, et sanctæ hujus Sedis administris post Nostrum ex urbe discessum in eo statu actuque, quo nunc sunt, remansuras, iisque per Nostrum chirographum concessas esse facultates Nobis reservatas, cum certi plane simus pro perspecta cujusque fide neminem iis esse abusurum.

Quomodo in casu mortis suæ sit procedendum constituit.

§. 4. Cumque moriendi necessitatem omnibus impositam, diemque mortis incertam esse, ac quotidiana humanæ vitæ imminere pericula consideremus, nequaquam item prætermittendum duximus, ut pontificia comitia, si quid absentibus Nobis humanitus acciderit, Romæ habenda sanciremus. Quod reliquum est, a vobis vehementer petimus ac flagitamus, ut qua semper fuistis in Nos voluntate, eamdem nunc præcipue exhibeatis, nosque absentes multo enixius omnipotenti Deo, ac Domino Nostro Jesu Christo, ejusque gloriosissimæ virgini matri, ac beato apostolo Petro commendare non intermittatis, iisque iter Nostrum prosequamini votis, ut suscepta hujusmodi consilia rata esse Deo juvante possint, utque incommoda hæc, laboresque Nostros optatissimus exitus per illius miserationem consequatur.

HOMILIA

Habita inter missarum solemnia in metropolitana ecclesia Vindobonensi.

Die Dominica Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi *xxxi. martii MDCCLXXXII.*

Explicat quid misterii præseferat gloriosa D. N. J. C. resurrectio.

§. 1. Gloriosa Domini Nostri Jesu Christi Resurrectio, fidei nostræ præstitit documentum, ut corporum resurrectionem in se credant membra, quæ præcessit in capite; ac corruptibile corpus, mutabile per ætates, per defectiones, absortis per mortem cupiditatibus, et ærumnis, induat immortalitatem. = Quam enim causam moriendi Christus habuisset, nisi habuisset et causam resurgendi? et si Nobis non resurrexit, utique non resurrexit, qui sibi cur resurgeret, non habebat. (1) = De matre traxit, quod mortem subiit, a patre detulit, quod mortuum suscitavit. Abdita erat in carne præsentia majestatis, et in carnis infirmitate virtus latebat divinitatis. Ineffabile hoc donum fuit, ac idcirco exultet caro nostra, quæ vere terra est, sed glorificata per Christum quamdam divinitatis societatem emeruit: ac morte a Nobis depulsa, infernus tyrannicam dominationem amisit, et humanum genus jam peccati lege prædamnatum dono gratiæ regenerari docetur. Credatur plane resurrectionis nostræ dogma ex oraculis prophetarum, ex evangelio, ex Christi Domini exemplis, qui Lazarum clamavit ex monumento, qui adolescentem matri viduæ restituit, qui archisynagogi filiam ad vitam revocavit, ut futuræ resurrectionis veritatem roboraret. Erubescant igitur et confundantur, qui audacter etiam hodie veritatem Dominicæ, et nostræ resurrectionis (ut plures fortasse vestrum non latet) in dubium revocare, et lacessere non verentur. Nam dum student divina consilia terreno sensu detorquere, misere desipiunt, et juxta sermonem propheticum abominabiles facti sunt in studiis suis. Desinant illi propterea, se in Ecclesia nobiscum esse gloriari, quoniam in congregatione sanctorum post resurrectionem esse non poterunt.

---

(1) *S. Ambros. de fide resurrection. num.* 90. *et* 102. *tom.* 4. *oper. edit. Venet.* 1751. *pag.* 227. *et* 231.

Explicantur beneficia parta a dominica resurrectione.

§. 2. Audiant Nos modo filii sæculi, audiant paleæ in mystica area Ecclesiæ cum granis commixtæ; quod si Nos audient, paleæ amplius non erunt. Elegit enim Deus per os Nostrum audire gentes verbum evangelii, et credere. Jesus Christus Dei filius universam mundi faciem diabolicis impietatibus inquinatam divino immaculati corporis sui cruore detersit. Vos igitur agnita fidei nostræ veritate, rejectisque magistrorum impietatis deliriis, carnis resurrectionem simplicitate credite parvulorum, qui divinæ voluntati non parant argumenta, sed fidem; jam nunc animum illuc intendite ad capienda, et teneda dona gloriæ Jesu Christi, ut fides vitam vestram muniat, atque a fide vita non discrepet. Propterea, dilectissimi, gloriemur munere Dominicæ passionis, quæ Nos in salutem, et in jus paternæ pietatis vindicavit. Plurima quidem a Nobis explicanda essent mysteria Dominicæ resurrectionis, quemadmodum Christus Deus, qui a patre non recessit, in utero carnem acceperit, mortuusque sit, et de sepulchro surrexerit: quid sibi velit adventus mulierum ad monumentum: quid terræmotus magnus: quid angeli descensus: quid revolutio lapidis, aliaque plura, quæ tum vetera, tum nova mysteria complectuntur; at nimis sermo procederet, iisque exponendis pro temporis angustia prohibemur. Satis quidem est, dilectissimi, vos monuisse, quod hodie fides Ecclesiæ confirmata est in Christo, et si in Adam omnes moriuntur, ita et in illo omnes vivificabuntur. Si olim in Aegypto per agni victimam paschale sacramentum mystice peragebatur, nunc per evangelium, divinæ resurrectionis dies celebratur. Illic ovis de ovili, hic ipse pastor immolatur. Hinc tenebrosa judæorum turba, quæ crucis virtutem enervare, ac opus salutis imperfectum reddere satagebat, redemptorem instigabat, ut de cruce descenderet. Sed ipse tempus patiendi complere voluit, quo passio consumaretur, ut Nobis documenta relinqueret, non esse tempus pœnitentiæ intercipiendum, nec denuo ad sæculi delicias revertendum. Hinc in hodierna s. evangelii lectione, non solum annunciatur, quod Christus resurrexit, sed additur = Non est hic, ecce locus ubi posuerunt eum = ut nos instrueremur, quod vere non resurgit, qui adhuc permanet, ubi mortuus fuerat, neque qui in id amat recidere, unde surrexit.

Quomodo sint a fidelibus colligendi fructus dominicæ resurrectionis ostenditur.

§. 3. Oportet in cruce nostra perseverare, donec requiescamus a laboribus nostris, neque retro, et in terram Ægypti respicere fas est, ne pedes per compunctionem lotos iterum inquinemus. Et sicut Redemptor noster prodesse, ac placere Nobis moriendo voluit, ita nostrum est ei non displicere vivendo. Ne terreant vos quæso actæ jam vitæ inquinamenta. Etenim vel unius meritum confessionis cuncta latronis rogantis scelera dispunxit, in quo uberior fuit gratia, quam precatio. Nemo propterea esse debet, qui de misericordia, et gratia desperet, modo repudiatis erroribus fides latronis succedat. Bonus pastor venit ad colles et montes, ut ovem errantem inveniret. Eam vero cum invenit, iisdem subvexit humeris, quibus et crucis lignum sustulit, eoque in ordine collocavit, ubi aliæ erant, quæ nunquam ab ovili desciverant. Nonne ipse magister est, qui pacem discipulo proditori non negavit? Se enim ostendit, ut Deum ad remittendum, ut sponsum ad amandum, ut agnum ad expiandum. Sanguinem dedit in redemptionem, ei simul aquam effudit de latere suo in ablutionem. Ita sanguis redemit, ut peccatum non regnet in corpore nostro, et sic aqua abluit a peccatis, quæ antea commisimus. Sacrilegum plane facinus esset, si pœnitentia vestra ex quadam simulatione, et sola temporis procederet consuetudine, quia irrisor esset, et non pœnitens, qui ea adhuc agere pergeret, quæ flere non desinit. Aliter dies hæc reconciliationis et pacis, in ruinam et perniciem vestram verteretur; vosque procul dubio socii Judæ efficeremini, in quem satanas intravit post bucellam. Eos tamen, qui per fragilitatem sæpe in multis offendunt, frequenti oportet contritione, et ablutione reparari. Quemadmodum Elisæus præcepit Nahamano leproso, ut septies in Jordane mergeretur, atque ita mundatus a lepra convalesceret.

Quomodo Pascha sit celebrandum declaratur.

§. 4. Tota ergo mentis acie ad illustre resurrectionis trophæum intendite, ac per veram compunctionem omne antiquæ cupiditatis vestigium abstergite, ne quod donavit Dei gratia, diaboli furetur invidia. Ascendite filii per humilitatem ad sublimia; nam qui aliter pergit, ruit potius, quam ascendit. Nunc denique Pascha celebrabitis, si sensus vestri Dominicum panem redolentes, nulla dæmonis aspersione coalescant, et nullæ malarum cogitationum tenebræ in cordibus vestris tanti sacramenti lumen obnubilent. Nemo

enim potest cum diabolo scelerum habere consortium, simulque mysterium sanctitatis celebrare cum Christo. Curramus itaque per viam mandatorum, qua ab eo trahimur, et oculi nostri sint semper ad Dominum, ut ipse de laqueo evellat pedes nostros. Gaudemus vos excitasse ad digne suscipiendas observationes sanctas, a quibus totum pendet opus salutis animarum. Sed monere simul non desinimus, ut hodiernam lætitiam cum mœrore conjungatis, ut mœror sit pro peccatis, lætitia pro parata æterna jucunditate. Jam vero anima Nostra conglutinata est animabus vestris, et pares animos fecit paritas charitatis, ut sic vobiscum in cælesti gloria constituamur. Quod Deus concedat per Jesum Christum Dominum Nostrum.

Allocutio habita in publico consistorio Vindobonæ in aula imperiali

Die xix. aprilis MDCCLXXXII.

Laudes imperatoris, et grati animi significatio.

§. 1. Antequam consistoriali huic actioni finem imponamus, quæ latere neminem oportet, ex hoc loco præterire silentio nolumus. Gratum quippe Nobis fuit, imperatoriam majestatem, quam semper magni fecimus, coram intueri, ipsumque Cæsarem peramanter complecti. Pro muneris Nostri ratione sæpe eum alloquuti sumus, et plurimum in eo urbanitatis, qua Nos augusto domicilio suo honorifice excepit, et liberali quotidie officio habuit, singularem quoque in Deum devotionem, præstantiam ingenii, summumque in rebus agendis studium admirari debuimus. Neque minori solatio paternum animum Nostrum erexit pietas et religio, quam in splendida hac urbe, et populis in itinere Nobis occurrentibus sartam incorruptamque manere cognovimus. Quare non modo eam laudare, sed assiduis etiam orationibus precibusque Nostris fovere nunquam prætermittemus. Imo Deum optimum maximum vehementer obsecramus, ut qui ad se tendentes non deserit, eos in sancto proposito confirmet, ac uberi cœlestium benedictionum rore perfundat.

Deputatorum a senatu Augustano

Ad sanctissimum dominum nostrum PP.

Oratio

Habita die secunda maii MDCCLXXXII.

Beatissime Pater

ac princeps potentissime.

Lustrà sex, et septem effluxere secula, ex quo Augustæ contigit adorare sua intra mœnia summum pontificem Leonem IX.: hodie Pium sextum Nobis venerari licuisse sera invidebit posteritas, utrumque sidus Romanæ Sedis præstantissimum, utrumque sanctum, utrumque amicum Cæsaris, amorem principum, admirationem orbis, supremo Christi in terris vicario, et principi potentissimo congruos exibendo honores, et profundissimam manifestando lætitiam longissime impares, in serenissimi electoris, et archipræsulis Trevirensis, et episcopi Augustani pietatem, munificentiam, et facultates principes se devotissime reponentes duumviri, consules, et senatus, domini, ac superiores nostri, injunxere nobis, ut ad pedes Sanctitatis et celsitudinis vestræ provoluti, gratias pro gloriosissimo adventu in Augustam persolvamus humillimas, subjectionem profiteamur fidelissimam, et venerationem submississimam, simulque dona pro more status summis destinata regibus offeramus, ac pro inconcussa in longævitatem salute, pro omnimoda felicitate principali, pro gloria supereminenti, et tranquillitate, et incremento utriusque regni votis concludamus obsequiosissimis, devotissimis, humillimis, benedictionem apostolicam, summam gratiam, et clementiam in universos cum senatu cives submississime exorantes.

Responsio

Ad Augustanos deputatos

Peregregiam obsequii vestri significationem libenter intelleximus, et grato animo accipimus. Nostri huc accessus ratio ex repetitis officiis eximii principis electoris Trevirensis episcopi vestri processit, qui ob maximas virtutes suas, præclaraque in Romanam cathedram, et in Nos merita, est sane Nobis, uti debet esse, carissimus: ejusque Nos idcirco dignitatis ac am-

plitudinis plurimam semper rationem habebimus.

Jucundum quoque fuit inspicere florentissimam hanc urbem pulcherrimorum ædificiorum frequentia, commerciique opportunitate conspicuam. Jam in ipsa gratiarum actione, quas vobis referimus pro hoc luculento officio vestro, proque donis a statu decretis Deum Optimum Maximum precamur, ut qui sunt cives et domestici Dei, in ejus cultu cum fervore concrescant; qui vero sunt hospites, ed advenæ, spiritu suæ claritatis illustrentur, et in viam salutis adducantur, (1) ut Nos æque omnes complecti gaudeamus.

Allocutio

Habita in sacrario ecclesiæ archiepiscopalis Ferrariensis

Die xxii. maii MDCCLXXXII.

Venerabiles fratres.

Declaratio provectionis ad cardinalatum Alexandri de Matthæis archiepiscopi Ferrariensis.

§. 1. In consistorio secreto, quod habuimus in palatio Quirinali die xii. julii MDCCLXXIX., duos creavimus S. R. E. presbyteros cardinales, quorum unum tunc enunciavimus cardinalem Franciscum Herzan: alterum vero in pectore reservavimus arbitrio Nostro quandocumque declarandum, isque fuit Alexander De Matthæis archiepiscopus Ferrariensis. Tot sunt spectata ipsius merita, quibus per quinquennium, et ultra Ferrariæ diœcesim mirifica probitate, prudentia, charitateque gubernat, ut diutius ab incerto inclinantis vitæ Nostræ progressu pendere non debeat ipsi decreta ad cardinalatum provectio. Quare transitus Noster per hanc civitatem opportunam præbet occasionem, ut ad gloriam omnipotentis Dei, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ utilitatem, ac decus, palam evulgemus, et publicemus ejus adlectionem in amplissimum fraternitatum vestrarum collegium.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri, et Pauli, ac Nostra declaramus S. R. E. presbyterum cardinalem præfatum Alexandrum De Matthæis cum derogationibus et clausulis necessariis et opportunis. In nomine Patris ✠, et Filii ✠, et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Homilia

Habita die xxviii. maij MDCCLXXXII.

In consecratione ecclesiæ cathedralis Corneliensis.

Proemium.

§. 1. Si cathedralis ecclesia, quum proprius consecratur episcopus, tota festiva, et compta procedit, ac vario sese decorans ornatu, lætitiam producit in conspectum omnium filiorum suorum, ut eximius doctor Chrysologus vester commemorat: (1) jam hodie ipsa, dilectissimi, longe majori exultat gaudio: quoniam non sponsi, neque filii, germinisque sui consecratio peragitur, sed proprius ejus natalis dies celebratur. Quare multo potiori ratione nunc plenum amoris sinum aperit, maternos extendit amplexus, ac divinis in canticis psallit, ut omnes ad congaudendum sibi gremio charitatis includat.

Memoratur vetustus status templi, et illius novissima reædificatio.

§. 2. Atque hic opportunum videtur, ut in memoriam vobis revocemus, qui vetusti hujus templi status fuerit, plane angusti, et squallidi, ut tanto magis percipiatis, quam splendidam modo, ac decoram in faciem abjecta jam vetustate conversum sit. Seculo duodecimo Henricus episcopus hujus nominis secundus ecclesiam cathedralem Corneliensem a proximo sancti Cassiani oppido ad novam transtulit civitatem. Episcopus vero Sinibaldus die xxiv. octobris anni MCCLXXI. eam solemniter consecravit in honorem ejusdem s. martyris, de cujus origine, et episcopatu difficiles repeti quæstiones audivimus in civitate Brixiniensi, quum ibi a Germania reduces in episcopio consisteremus. Ab eo seculo templum sæpe reparatum, auctumque fuerat, et præsertim a tribus episcopis civibus Nostris Jacobo nimirum Passarella, qui sacrarium adjecit, et turrim campanariam absolvit, atque a Hieronymo cardinali Dandino, qui magnum fornicem,

---

(1) *Quas hospitum, et advenarum voces beatus Paulus apostolus in epist. ad Ephes. cap. 2. applicuit Judæis, et gentilibus ante receptum evangelium, extendunt ss. patres ad omnes, qui cœlestem civitatem non sunt assequuturi, ut s. Joannes Chrysostom. Homil. 6. liter. b in eamdem epist. Theophilact. ibid. cap. 2. num. 19.*

(1) *Serm. 130. edit. Augst. Vindelic.* 1758.

quo tota ecclesia tegebatur, superimponendum curavit, addiditque ornamenta choro, quæ postea Anastasius Ubertus ejus fratris filius, et in episcopatu ex resignatione successor, perfecit. Nihilominus pro antiquitate, ac injuria temporis ad deformitatem fere pervenerat. Qua de re alter Cæsenas, qui vester nunc adest episcopus, animo roboratus vetustum templum solo æquandum, ac novum in ampliorem elegantioremque formam extruendum a fundamentis constituit. Nobile, ac sumptuosum opus auspicatissime incœpit, idemque numeris omnibus absolvit. Alii prædecessores sui eidem operi manus admovere fortasse cogitarunt. Sed illud vidimus contigisse, quod accidit Davidi, qui ductus sola quadam religiosa cogitatione, cœpit moveri, ut Altissimo domum ædificaret in terris, sed gloria operis reservata fuit regio filio Salomoni. Hinc jure quodam proprio consecrari hæc a Nobis debuit ecclesia, tamquam opus illius, quicum non modo patria, sed sanguinis necessitudine conjuncti sumus.

A templi præstantia argumentum sumit pontifex, ut ad cultum augendum fideles incendat.

§. 5. Advertite ergo animum ad novum ejus fulgentem statum, qui sanctitatem spirat, vosque excitat, ut a terrenis rebus adstracti ad cœlestia rapiamini. Hic, ait Chrysostomus, prophetæ clamant, hic apostoli evangelium prædicant, hic Christus in medio stat, hic pater suscipit, quæ fiunt, hic Spiritus Sanctus lætitiam suam impertit. Templum enim de lignis, et lapidibus est ædificatum, sed ut templa Dei viventis ibi congregentur; quoniam non solum in manufactis habitat Deus, sed magis in anima ad sui imaginem manu ipsius artificis condita. Si igitur templum Dei esse meruistis, frequenter ad lapideam hanc ecclesiam convenite, ut animas vestras insimul consecretis; exaudiet enim Deus orantes in loco isto. Non itaque perraro ad eam accedite, nec solum quando prurientes voces, ac bene sonantia perstrepunt instrumenta, vel quando major populi est frequentia, ut ab aliis videamini, aut venustas formas conspiciatis. Audite Chrysologum clamantem: Quid est, quod ecclesiam mane nolumus intrare: quid est, quod matutina prece totius diei custodiam nolumus postulare: quid est, quod homini adstare toto tempore libet, et Deo adsistere, nec puncto libet? (1) Absint a vobis detractiones, fastus, immodestiæ, conserti sermones, ne templa vestra profanetis. Fœminæ vero, quæ sæpe in ecclesiis immorantur, ut seducant, primæ currant ad lacrymas, quæ priores cucurrerunt ad lapsum; sequantur exemplum matris divi Gregorii Nazianzeni, (1) in qua tantus pietatis, et devotionis fervor est inventus » ut in » sacris conventibus nunquam illius vox » audita sit, necessaria tantum, et my» stica excepta . . . . Nunquam vene» randæ mensæ terga obverterit, nec in » divinum pavimentum expuerit » Veniet ad vos Redemptor noster mille angelorum cohortibus circumdatus, ut vos pascat, et carnibus suis nutriat; occurrite illi in templo, ac in ipso statim ingressu supplices orate, ut suo semper cultui reservemini, et misericordiæ suæ aquis vos abluat, nihilque insideat, quod divinam dedeceat majestatem. Cavete, ne murmur quidem audiatur lamentabilis vocis, quæ per prophetam Jeremiam insonuit » Quid est, quod dile» ctus meus in domo mea fecit scelera » multa? » et tamen oculi Domini semper aperti sunt, et ad humilium preces aures erectæ: hic pauper intrabit, et Dominus sublevabit inopiam: accedet afflictus, et consolabitur: hic elationis spiritus debellabitur: hic iracundiæ calor moderabitur: hic æstus incontinentiæ temperabitur: et quid orantibus non dabit Dominus, eloquitur vester Chrysologus, qui seipsum non petentibus dedit, aut in respondendo quam faciet moram, qui in dictandis precibus vota supplicum sic prævenit? (2) Sed si surdæ factæ sunt aures ejus, vos eas occlusistis, quia non disciplina humilitatis, et timoris, sed inflato corde postulastis. Atque ut jam hic cetera prætereamus, illud tamen repetere, vosque in Domino hortari non desinimus, ut speciosam hanc ecclesiam diligatis ea charitate, qua eam dilexit Chrysologus vester, qui professus est » omnibus quidem ecclesiis veneratio» nem, et fidelissimam me debere ser» vitutem profiteor, sed Corneliensi ec» lesiæ inservire peculiarius, ipsius » amore compellor; Cornelius namque » beatissimæ memoriæ pater mihi fuit, » ipse me per evangelium genuit, ipse » pius piissime enutrivit, ipse sanctus

(1) *Serm.* 43.

(1) *Orat.* 19. *in funer. patris num.* 10. *tom. I.*

(2) *Serm.* 67.

» sancta instituit servitute; ipse sacris » obtulit, et consecravit altaribus, et » ideo mihi clarum et colendum mirabile Cornelii nomen: amor ergo » me compellit Corneliensis ecclesiæ » desideriis desideranter occurrere ». (1) Nonne et vos paria recepistis beneficia? Inspicite sacrum lavacrum, quo regenerati fuistis ad gratiam: tribunalia pœnitentiæ, quibus vos Deus suscitavit per veniam: altaria, in quibus hostia salutaris fuit pro vobis oblata; cathedram veritatis, e qua cœlestis doctrinæ pabulo fuistis enutriti; sepulchra majorum, quibus mortis pavor reddidit futuræ vitæ securitatem; civium vestrorum Chrysologi, Maurelii, Projecti, et Donati exuvias, qui preces, et vota vestra suis intercessionibus divinæ obtulerunt majestati. Ipsis acceptum referre vos oportet, quod inter novissimos concussæ terræ fragores, qui finitima loca, et civitates devastarunt, vos sola divina voce moniti, incolumes cum domibus vestris præservati fuistis. Quis ergo ex vobis amantissimæ matri, propitiis civibus cultum non exhibebit humili corde, demissis oculis, gratisque gemitibus, ne supra vos renovetur exemplum severæ, promptæque vindictæ, quam Christus Dominus exercuit in Judaico templo contra ementes, et vendentes in illo? quod Deus avertat.

Homilia

Habita dominica II. post Pentecosten Die ii. junii MDCCLXXXII.

In consecratione ecclesiæ ffr. servorum B. M. V. Cæsenæ.

Exemplum Leonis IX. sequitur pontifex ecclesiam consecrando in patria sua.

§. 1. Jucundo animo nacti sumus occasionem, quæ Nobis a Germania redeuntibus oblata est, ecclesiæ hujus consecrandæ. Sed ea ad memoriam revocat, quod olim a sancto pontifice Leone nono, patria Dagsburgensi actum gestumque legimus. Is enim ab Andrea Pannoniæ rege obsecratus, ut Germaniam peteret, quum per diversas illius regiones iter ageret, ecclesias consecravit. Admirabile tamen, plenumque prodigio fuit, quod comitum Schwarzeburgiorum gratia accidisse narrat historia. Nam ipsi obviam iverunt pontifici, cum Norimbergam contenderet, eumque obtestati sunt, ut paullulum declinaret a via ad sacellum ab iis in honorem sanctissimæ Crucis erectum, sacro ritu consecrandum; pontifex nihil digressus est; et protensa manu, signoque tantum crucis expresso, absens ecclesiam consecravit. Verum pii fundatores, minime cognito miraculo, ægre, dolenterque ferebant, Leonem noluisse designatum locum adire, atque eorum precibus annuere. Sed, quum pontificis monitu reversi essent, non ambigua peractæ consecrationis vestigia, notasque invenerunt. (2)

Suadet reverentiam domui Domini debitam recitatis exemplis, aliisque adhibitis incitamentis.

§. 2. Nos quoque a Germania reduces, ecclesiam cathedralem Corneliensem a dilecto filio Nostro Janne Carolo cardinali Bandi illius episcopo, et avunculo nostro amantissimo, ampliori et elegantiori forma ædificatam, consecravimus. Nunc etiam templi hujus, quod genitorum, majorumque Nostrorum cineres servat, ac nuper meliori structura restitutum est, parem consecrationem debita solemnitate absolvimus. Quoniam vero pro infirmitate nostra nec possumus, nec præsumimus imitari prodigia Leonis, qui absens, ut diximus, ac solo crucis nutu sacram ædem Schwarzeburgensem consecravit, propterea omnes adhibuimus ritus, et cæremonias, quæ pro religione, et dignitate rei præscriptæ sunt. Quare lustrationes, benedictiones, inscriptiones, unctiones, orationes, cruces, aliaque plurima sacræ hujus actionis solemnia, quæ numeris omnibus perfecimus, exigere quodammodo videntur disertam latentium mysteriorum explicationem; ut a quo tempore incœperit apud christianos sacrorum templorum pacificus usus, qualis fuerit eorum structura, quales exteriores et internæ partes, qualia ornamenta, de quibus verba facere in promptu caderet; sed cum diutius super his foret immorandum, et fatigatio peractæ consecrationis Nos in longum progredi non sinit, et producta a vobis adsistentia nimia vos gravaret satietate; singula hæc cogimur præterire, et statim ad ea converti, quæ magis unicuique vestrum fructuosa existent. Hinc memores vos esse volumus, quod terribilis, simulque amabilis est locus iste: terribilis quidem dæmonibus, quoniam hic consilia, viresque eorum confringuntur; amabilis vero hominibus, qui oculo misericordiæ a Deo

---

(1) *Serm. 165. omn, ex præcitat. edit.*

(2) *Matthæi Raderi Bavar. sancta volum. 1. pag. 221. edit. Monach. 1704*

conspiciuntur in templo, ut præmia bonorum operum consequantur. Et quamquam Deus ubique sit, nulloque claudatur loco, miratus tamen fuit Jacob, quod vere Dominus est in loco isto, ubi angeli, et homines simul congregantur, ac proinde signanter dicimus: Pater noster, qui es in cælis; veluti proprio, ac speciali modo illic præsentem se exhibet, non quidem ipse diversus, sed diversa distinguens: est ergo in templo, ut a vobis colatur, et preces suscipiat, ac consecret animas vestras. Hinc oportet, quod ei serviatis in veritate, et humilitate cordis, exprobantes annos præteritos in amaritudine animæ vestræ, si cupitis orationes vestras ascendere in conspectu Dei, sicut ascenderunt illæ centurionis Italicæ cohortis. Non contendimus, ut apostolorum, et veterum christianorum fervorem exæquetis, qui conspirantibus animis effusa, et prolixa oratione, impense divinum implorabant auxilium, et quovis in loco, in solitudine, in cryptis, in carceribus sacras synaxes peragebant, donec gentilium, et hæreticorum templa, vel diruta, vel sacra expiatione in Dei cultum commutata, novaque ædificata fuerunt christianis adjuvantibus imperatoribus. Tot tantaque a vobis non exigimus, sed contendimus, ut si domum Dei decet sanctitudo, non præsumatis oscitanter, distracte, et tædio affecti sacris mysteriis interesse, præsertim si aliqua prolixitate sacræ actiones producantur, sed mentis vestræ aciem ecclesiasticis ritibus consocietis, ut fortiter armati, diabolicas retundatis tentationes, et aqua ablutis salutari, quæ ex pretiosissimo ejus latere emanavit, spiritaliter impleatur in vobis, quod in parietibus visibiliter mox præcessit. Excitet exemplum magni imperatoris Constantini, quo coram sermonem habens Eusebius de Sepulchro Servatoris, eum semel ac bis rogavit, ut sedere vellet in regali solio, quod juxta positum erat, sed ipse reverenter obluctans, semper stare voluit, licet prolixus fuisset sermo, respondens nefas esse, ubi de Deo instituta est oratio, remisse ac molliter auscultare. (1) Et tamen non in ecclesia, sed in imperiali aula sermo habebatur. Veremini ergo vos ipsos saltem propter Deum, qui vos dignatus est facere templum suum: non dissideat quisquam a semet ipso; quoniam omne regnum in se ipsum divisum desolabitur, et domus supra domum cadet, nec intrabit Christus, ubi fuerint parietes inclinati, et maceriæ depulsæ: vigilant angeli ad custodiam, ut muros defensent, et simul eos, qui murorum ambitu continentur, ut viriliter in tabernaculis militent, et deinde suaviter in atriis requiescant; in atriis illis, in quibus amœna jucunditate fovendi, recipiuntur exeuntes, ut illic sint gloriosi, si hic fuerint victoriosi. Igitur festivis gaudiis hanc diem honorate, quia per hujus templi dedicationem vos quoque dedicati estis, et in proprios a Deo assumpti ostendente, quam sollicitus sit vestri, et quanta sit ei cura de vobis, cum ipsius dignatione, non vestra dignitate sitis quicquid estis. Quærite domum Dei, quærite sponsam ejus, quærite templum per pœnitentiæ lacrymas, per puritatem conscientiæ, per humilitatis reverentiam: domus Dei mysticus portus est; unde si casuum fluctibus, et undis vitæ corruptibilis agitamini, in sola portus soliditate invenietis tranquillitatem. Amen.

(1) *Euseb. in vit. Constantini lib. 4. cap. 33. oper. tom. 1.*

ALLOCUTIO

Habita in consistorio secreto

Die xxiii. septembris MDCCLXXXII.

Venerabiles fratres

§. 1. Cum essemus Vindobonam profecturi, vobiscum vv. ff. et cum amplissimo collegio vestro ea communicavimus, quæ et tempus, et mutua animorum Nostrorum conjunctio postulabat: nunc, postquam illinc sumus incolumes Dei beneficio reversi, nihil Nobis jucundius esse profitemur, quam vos una congregatos alloqui, ac vobiscum singularis amoris Nostri officiis perfungi. Quibus in peragendis, ne desiderio vestro deesse videamur, exponere breviter hic aggredimur et itineris Nostri seriem, et actorum rationem. Proemium.

§. 2. Statueramus jam tum, ut nostis, parvo apparatu comitatuque uti, nec nisi ecclesiasticæ personæ modum ubique retinere; sed hunc Nostrum in discessu, progressu, redituque modicum cultum multo splendidiorem pietas populorum ad Nos concurrentium, quacumque pergebamus effecerat. Atque hic ut prætereamus, quod vobis ignotum non est, cum per ditionem Nostram Rationem exponit cur in itinere modicum splendorem adhibuerit.

progrederemur, quibus votis a pietate expressis Nostrum iter prosequeretur populorum multitudo; illud tantummodo dicimus, sacram hanc vel uti pompam mirifice visam esse augeri Bononiæ, cum illuc visendi Nostri causa Parmâ advenisset dilectissimus in Christo filius Noster Ferdinandus infans regius Hispaniarum. Singulari gaudio, paternique animi sensu complexi sumus tam præstantem meritis, tamque prolixe Nobis omnia suæ pietatis exhibentem officia principem. Una illic hospitati sumus, ex ejusque congressibus majorem in modum amplificatas in Nobis sensimus eumdem amandi, ipsiusque virtutes prædicandi causas.

Quid Ferrariæ significaverit imperator refert.

§. 3. Ab eo digressi Ferrariam perreximus. Atque illic lux quædam primum Nostris visa est rebus affulgere; adiit enim Nos nobilis ab excubiis Cæsaris Hungarus, ab eoque literas reddidit, quibus ille a Nobis summopere contendebat, ut apud se Vindobonæ diversari, hospitarique vellemus. Tanti principis, in quem unice respiciebamus, humanissimæ huic voluntati deesse non potuimus, gratissimeque, quod tam luculenter exhibebat, accepimus.

Narrat quomodo a Venetorum republica honore prosecutus fuit.

§. 4. Pado deinde navigantes ad Venetorum fines advenimus, ibique perhonorifice excepti habitique, duos in urbe Claudiensi invenimus amplissimos viros s. Marci procuratores ab inclyta illa republica ad Nos legatos, Petrum Contarenum, et Aloisium Maninum, qui imposita sibi ab ipsa munera egregie nobiscum cumularunt. Nihil non ab iis præstitum Nobis, curatumque, quod ad commoda dignitatemque Nostram conduceret, cum Nobis ubique, dum in reipublicæ ditione essemus, suis præsentibus studiis, officiisque semper adfuissent. Progredientes obviam statim habuimus pluribus cum episcopis venerabilem fratrem Fridericum Mariam Venetiarum patriarcham Joannellium, cujus præsentia valde gavisi sumus, cum ejusdem virtutis meritorumque maximam semper fecerimus rationem. Cum propius Venetias præteriremus, innumerabiles ex urbe, finitimisque oppidis rumor exciverat, jamque convenerant regii ex urbe legati, plurimique e patriciorum, civiumque ordine, ac singulares Nobis observantiæ significationes certatim deferebant. Ubique magnifice, splendideque excipiebamur, itinera omnia religiosissimi populi frequentia obsidebantur. Nobis aderant suis in diœcesibus episcopi, collegia, prætores, magistratus; omniumque in Nos clarissimis indiciis pietas efferebatur. Sic ab Utinensibus ad Goritiensium fines transivimus.

Quomodo receptus fuerit in civitate Goritiæ.

§. 5. Ingressis Goritiam legatus a Cæsare venit cum ipsius literis dilectus filius nobilis vir comes de Cobenzl procancellarius aulæ et status, qui Nos per Austriacam ditionem Vindobonam usque cum honore deduceret; nihil illo diligentius, nihil studiosius ad Cæsaris mandatis, suoque in Nos muneri satisfaciendum. Nequaquam hic repetendum ducimus, quæ undique ad Nos afflueret multitudo. Illud tamen præterire minime possumus, Labacum Carniolæ urbem cum advenissemus, accedentem ad Nos vidisse excepisseque dilectissimam in Christo filiam Nostram Mariam Annam Cæsaris germanam sororem Austriæ archiducissam, quæ illuc adventu suo præcesserat vicarii Christi colendi causa, eique pietatem suam præclaro hoc testimonio publice confirmandi.

Item ad Stupakum.

§. 6. Illinc progressi, occurrentesque ad Stupakum cardinali Migazzio Vindobonensi archiepiscopo, et regiis oratoribus, qui obviam Vindobonâ officii causa prodierant, cum jam ab urbe decem prope leucis abessemus, ipsum ad Nos advenientem conspeximus carissimum in Christo filium Nostrum Josephum Cæsarem una cum dilectissimo in Christo filio Nostro Maximiliano ipsius fratre Austriæ archiduce, supremo Theutonici ordinis magistro. Jucundissimus hic fuit, omnibusque mutui amoris significationibus cumulatissimus Noster occursus. Una statim cum Cæsare ejus in currum conscendimus, unaque, quod reliquum erat viæ, ita confecimus, ut omnibus, qui ex urbe turmatim effundebantur, conjunctionis Nostræ spectaculum præberemus. Omnia populo conferta erant, maxima se in via cunctorum ordinum multitudo stipaverat. Sic urbem ingressi sumus, sic ad imperiale devenimus palatium, ut illa progressio maximus quidam non jam Noster, sed ipsius religionis triumphus videretur. In suas ædes a Cæsare inducti confertas illas vidimus amplissimis quibusque viris, ac nobilitate, muneribusque conspicuis, qui ad honorem cultumque Nostrum convenerant. Statim cum tam splendido comitatu in amplum ejus regiæ sacellum processimus, Deoque solemnes consentientibus omnium animis gratias, ac vota persolvimus. Nihil hoc hospitio magnificentius esse potuit, nihil illa urbe ob adventum hunc Nostrum læ-

tius, nihil iis diebus illic commorati sumus, illustrius. Quotidie plura in urbem ex omni non solum Germania, sed et Hungaria etiam, ac aliis ditionibus confluebant hominum millia, ut ab universæ Ecclesiæ pastore apostolicæ benedictionis munere ditarentur.

Quomodo sua studia publice patefecisset ipse Cæsar refert.

§. 7. Primus Noster egressus die festo Annunciationis fuit, quo adire ff. cappuccinorum templum voluimus, illoque in sacello sacrum facere, quod est Cæsarum superstructum sepulchris, ac in eam tum ædem descendimus, ut ad ipsos Austriacorum principum cineres pro eorum animis enixas ad Deum preces effunderemus. Sæpe deinceps per urbem cum prodiremus, interdum nobiscum aderat Cæsar ipse, suaque in Nos studia palam præferebat, aderat crebro Maximilianus, ac Nobis ex animo omnia observantiæ, ac in sanctam hanc Sedem devotionis indicia publice exhibebat. Egregium certe in illo regio juvene virtutis ac religionis specimen coram agnovimus, ad eumque singulariter diligendum, laudandum, extollendum sumus inflammati. Quid de generosa illa nobilitate dicemus, quid de regiis oratoribus, ceterisque magnorum principum administris, qui Nobis a suis regibus eximia amoris, studiorumque omnium officia deferebant? præstantes vero episcoporum, ac præsulum, qui plurimi tum Vindobonam convenerant, observantiæ in Nos sensus extabant.

Qui fuerint præcipui qui eum post Cæsarem coluerunt enumerat

§. 8. Inter hos præcipui in Nobis observandis colendisque semper fuere, qui ceteris ecclesiastica dignitate præstabant S. R. E. cardinales, quos tum primum conspeximus. Nam præter dilectos filios Nostros cardinales Migazzium, et Herzan, aderant illic collegæ vestri Leopoldus Ernestus de Firmian episcopus Passaviensis, et Josephus a Batthyan Strigoniensis archiepiscopus. Horum præclara cum extare de Nobis, ecclesiaque merita cognosceremus, eadem testimonio aliquo exornare cupientes, purpurei galeri insignia illorum capiti in publico consistorio in aula Cæsarea habito Nostris de more manibus, adstante Cæsare, imposuimus.

Quid de rebus ecclesiasticis constituerit exponit.

§. 9. Atque hic vv. fratres cum plurimo vos flagrare desiderio arbitremur audiendi aliquid a Nobis, quod de gravissimis Nostris, Ecclesiæque rebus actum constitutumque cum Cæsarea majestate sit, expectationi huic vestræ, quoad nunc possumus, gratificabimur. Pene quotidie inter Nos una congrediebamur, in iisque congressibus, etsi familiariter, amiceque, tamen summo animorum studio res utrinque tractabantur. Nihil a Nobis non libere aperteque prolatum, neque ulla in dicendo habita, nisi apostolici muneris Nostri ratio, nihil quod ex Ecclesiæ jure, institutoque religionis esset, non a Nobis abductam, non ab illo pacate diligenterque auditum. Magnum ingenium Josephi Cæsaris, atque illa singularis, qua in Nos affectum conspiciebamus, humanitas et gratia, plurimum rebus a rationibus Nostris conferre, et consulere videbantur. Neque inanem hanc fuisse fiduciam Nostram profitemur. Quædam certe, eaque gravia ab ejus æquitate retulimus, ut jam ex pervulgatis ipsius mandatis constat. Quorundam vero si nondum exitum, at spem non mediocrem nobiscum reportavimus.

Refert circumstantias discessus.

§. 10. Jam exactus mensis Nostræ Vindobonensis commorationis erat, cum inde discedendum Nobis esse statueramus. Ipso discessimus comitante Cæsare, unaque confectis aliquot passuum millibus, post amplexus, et mutuos intimi amoris pietatisque sensus ab illo sumus valde commodo concitatoque animo divulsi.

Exponit quid ei obvenerit iter faciendo per Bavariam, ac Monachium

§. 11. Nostrum istud iter in Bavariam, ac Monachium erat, quo Nos dilectissimus in Christo filius Noster Carolus Theodorus dux Bavariæ, et palatinus elector amantissimo invitatu advocarat. Vix ejusdem fines attigimus, cum Nobis adfuerunt missi ab eo delecti viri, qui Nos ad ipsum deducerent; cumque quatuor prope leucas Monachio abessemus, ipsum Carolum Theodorum obviam Nobis, properantemque in complexum Nostrum conspeximus. Peractis inter Nos jucundissimis officiis, ejus conscendimus currum, unaque ad urbem illam et electorale palatium inter maximam populi multitudinem pervenimus. Illic splendidissimus planeque regius apparatus erat, sed etsi omnia videremus ad magnificentiam, ad religionem, Nostrique cultum ubique instructissima, nihil tamen Nostros tantopere oculos animumque commovebat, quam ipsa electoris præsentia, ipsa tam conspicua illius pietas, ac tam excellens in Nos studium, ut suo exemplo ceterorum animos magis adhuc in Nos pietate ac religione inflammaret. Quinque apud ipsum dies jucundissime, summoque cum honore transegimus, interea illuc ad Nos adveniente ven. fratre Clemente Wenceslao archiepiscopo, et electore Trevirensi, cujus cum maxima de Nobis antea extarent

merita, eadem nunc præcipue confirmare visus est hoc in Nos officio singulari.

Quomodo Augusta Vindelicorum receptus fuerit laudat.

§. 12. Quod a Nobis ille summopere flagitabat, ad ipsius episcopatum, Augustam Vindelicorum, divertimus. Omnia ibidem pro hospitis dignitate, urbisque splendore, ac in Nos studio luculentissime peracta, Nobisque delata sunt, accedentibus illuc etiam amplissimis finitimarum ecclesiarum episcopis, atque abbatibus, et electoris in Nos, urbisque officia pro sua pietate cumulantibus. Ac tum recurrente sancti Pii V. festo die, in cathedrali templo solemni adfuimus sacro, quod ab episcopo electore maxima est celebritate peractum: indeque ad vicinas episcopales ædes perreximus, in quibus olim die xxv. junii anni MDXXX., ducentis nimirum et quinquaginta duobus ab hinc annis, teterrima illa Augustana Lutheri confessio, cura et studio Philippi Melanchtonis digesta, et expolita, coram Carolo V. imperatore, ejusque fratre Ferdinando rege, Johanne electore Saxoniæ, et eius filio Johanne Friderico, aliisque electoribus, ac principibus, et ordinibus imperii, Germanica lingua fuit per solemnem recitationem publicata. Ex amplo ipsarum ædium podio apostolicam Nos benedictionem immensæ multitudini in subjectum amplissimum forum collectæ, adstantibus episcopis, præsertim Constantiensi, principibusque, et exterorum principum legatis solemni cæremonia impertivimus, incredibili exceptam animorum alacritate Nobiscum in Catholica unitate consentientium.

Quid peregerit cum Saxonum principe significat.

§. 13. Maximæ Saxonum principum jam a primis temporibus, nimirum a Joanne duce, in confessione Augustana partes erant, maximum ejus sustinendæ studium, quod deinceps publico etiam monumento declaravit Joannes Georgius dux, cum annum ejus confessionis secularem aureo numismate, sculta Joannis, suaque effigie, tanquam auctorum patronorumque, celebrasset. Nos itidem ob res in melius versas divinæ clementiæ gratias referentes cuso nuper numismate Nostro, quod festo principis apostolorum die distribui solet (1), perennem esse voluimus peracti apud Augustanos sacri memoriam. Eo, ut diximus, sacro ad aram operatus est, Nobis adstantibus, optimus ex illa ipsa Saxonica nunc religiosissima familia princeps. Multam idem etiam partem in ceteris cæremoniis Nobiscum habuit, præsertimque Nostram plenariæ indulgentiæ concessionem ex illo aulæ podio evulgavit. Quis jam nunc propterea divinorum consiliorum rationem non maxime miretur, cum talem videat tanta cum religionis nostræ gloria iis ipsis in locis rerum gestarum commutationem? Eo inde animo discessimus, ut jucundissimum Nobis ac perhonorificum fuisse excursum illum palam testaremur.

Item in comitatu Tirolensi.

§. 14. Iterum in Austriacam ditionem, Tirolensem scilicet comitatum, ingressi sumus, iterum a Cæsare literæ, iterum præsto fuit, qui Nos ad Italiæ usque fines prosequeretur, vir cum nobilitate, tum humanitate præstans comes Strembergius. Cum Œnniponte essemus, nihil Nobis potius fuit, quam ut alteram Cæsaris germanam sororem dilectissimam in Christo filiam Nostram Elisabetham Austriæ archiducissam salutaremus, a qua certe plurima clarissimaque Nobis exhibita sunt præstantis animi, ac in Nos observantissimi pro sua religione testimonia. Inde Brixinium, inde Tridentum venimus, magnaque cum voluptate illud templum lustrare voluimus, postremi concilii œcumenici celebratione nobilissimum, ubi nimirum difficillimis temporibus, quibus doctrinæ pravitate omnia polluebantur, præsulum tamen constantia fideque asserta confirmataque catholica fides omni ex parte fuit, servatumque Christi depositum ex sanctissimis illorum decretis incorruptum, ac optimis munita legibus Ecclesiæ disciplina.

Quomodo in Veronæ civitate receptus fuerit declarat.

§. 15. In Italiam reduces per Roboretum ad Venetorum fines positam urbem, quæ cum maximis sua in Nos observantia cultuque certabat, Veronam pervenimus pro illius urbis dignitate accepti, ubi iterum obvios habuimus eosdem dilectos filios nobiles viros equites, et s. Marci procuratores, qui per

---

(1) *Martinus V. usum induxit pontificiorum numismatum; quæ enim extant superiorum pontificum, posterius sunt ad eorum memoriam efformata. Paulus II. eum usum multo frequentiorem reddidit. Fundebantur illa primum, serius cudi cœpta. Clementem VIII., ac præsertim Paulum V. eadem constat quotannis renovasse, certisque temporibus distribuisse; quem morem successores omnes retinuerunt.*

illam reipublicæ ditionem pergentibus publice Nobis officia exhiberent. Nihil illic omissum, quod ad Nostrum decus, quod ad populi lætitiam ample pieque declarandam faceret. Inde Vicetiam, inde Patavium venimus ab iisdem procuratoribus deducti, convenientibus undique ad Nos urbium civibus, finitimisque populis, episcopis, prætoribus, quorum omnium cum numerum, tum religiosa in Nos studia maximo cum gaudio spectabamus. Omnia magnifice sumptuoseque peracta, omnia a Nobis, quæ in celebratissima illa urbe eminebant, lustrata, probata, collaudata.

Extollit honorificentias sibi paratas in principe reipublicæ urbe.

§. 16. Sed hæc proludere quodammodo videbantur iis, quæ in principe reipublicæ urbe ad Nostrum erant adventum comparata. Jam propinquabamus Venetiis, cum in insula s. Georgii in Alga occurrentem Nobis vidimus cum inclyto suo collegio Venetarum ducem Paulum Reynerium, a quo perhonorifice excepti, cum eoque ac suis conscenso amplo planeque regio navigio, illud æstuarium transmisimus inter immensum cimbarum aquas prope obtegentium numerum, magnoque populi concursu ad hospitium Nostrum apud ff. Prædicatores ad templum sanctorum Joannis, et Pauli cum amplissimo illo comitatu descendimus. Postridie cum ipso duce ad Nos revertente senatum universum, magistratusque amplissimos ad osculum, complexumque excepimus, adstantibus utrinque ad augendam rei majestatem cum ipso patriarcha quatuor et viginti episcopis, multisque spectatissimis viris; deinceps patritiis ceteris, ac nobilibus quamplurimis datus ad Nos conveniendos est aditus.

Laudes reipublicæ Venetorum recitantur.

§. 17. Nihil hic necesse esse arbitramur, ut quæ in illa paucorum dierum commoratione acta a Nobis, Nostrique causa ab illis sunt, memoremus, quæ templa, quæ ædificia inspecta, quæ cæremoniæ peractæ; illud universim dicimus, quæcumque antea de antiquissimæ illius reipublicæ, Venetorumque gloria, splendore, amplitudine unquam memoriæ tradita sunt, ea omnia Nostris tum oculis revera obversari, cumulatissimeque ad eventum Nostrum decorandum conferri congerique videbantur. Ipsi tum reipublicæ gratulantes, tandem discessimus, dimissoque in pontificiæ ditionis finibus gratissimo procuratorum comitatu, urbem Nostram Ferrariam pervenimus.

Narrat Ferrariensem archiepiscopum S. R. E. cardinalem declarasse.

§. 18. Aliqui Ferrariæ Nobiscum erant collegæ vestri S.R.E. cardinales, inter quos dilectus filius Noster Carolus Victorius Amedeus cardinalis de Lanceis, qui illuc advenerat Nostri visendi causa, unaque Nobis carissimi in Christo filii Nostri Victorii Amedei Sardiniæ regis illustris officia detulerat. Habere tum coram ipsis consistorium secretum voluimus in sacrario cathedralis ecclesiæ, in quo archiepiscopum Ferrariensem Alexandrum Matthæjum veris laudibus præstantem præsulem pronunciavimus in S.R.E. cardinalium collegium adlectum die xii. julii MDCCLXXIX., ac tum Nostro in pectore reservatum. Hoc illi urbi gaudium, hoc amplæ illi ecclesiæ decus, hoc ipsi archiepiscopo, ut præmium virtutis atque incitamentum esset, libenter effecimus.

Eumque rubri galeri honore decoravisse, habito consistorio narrat.

§. 19. Tum Bononiam adivimus, iterumque Nostri conveniendi, suæque Nobis pietatis confirmandæ causa ad Nos Parma venientem complexi amantissime sumus dilectissimum in Christo, deque Ecclesia meritissimum filium Nostrum Ferdinandum regium Hispaniarum infantem. Deinceps Foro Cornelii cum aliquot moraremur dies apud cardinalem episcopum avunculum Nostrum non jam quiescendi, sed agendi causa, ibidem consistorium publicum habuimus coram septem cardinalibus, in eoque cardinalem Matthæjum purpurei galeri honore decoravimus; tum novum illud cathedrale templum a fundamentis splendide nuper erectum maxima ipsius episcopi cura, veterique angusto ac squallido substitutum, adhibitis ecclesiæ cæremoniis per Nos ipsos consecravimus; quod etiam Cæsenæ in patria Nostra præstitimus servorum B. M. V. templo, parentum, majorumque Nostrorum cineres servanti. Tum illinc profecti paullum Anconam divertimus, novique illius portus molimina perlustravimus.

Salvum ad urbem reversum esse gaudet.

§. 20. Demum idem, quo antea discesseramus, iter relegentes ad almam hanc urbem Nostram salvi post quatuor pene menses Deo adjuvante pervenimus, ejusque clementiæ maximas, ac immortales egimus, semperque habebimus gratias, quod præsto Nobis cœlesti ope præsidioque fuerit, curasque Nostras sua ipse virtute et gratia sublevarit.

Preces ad cardinales porrectæ, ut precibus apud Deum ipsum commendent.

§. 21. Quod a vobis, vv. fratres, in discessu Nostro petieramus, ut iter consiliumque Nostrum vestris precationibus prosequeremini, quodque a vobis effectum esse, vestroque exemplo ab universa hac urbe lætantur, nunc itidem vos flagitamus, atque in Domino obsecramus, ut pari, quo cœpistis, studio insistere precibus apud

Deum vestris, religiosoque in Nos officio ne intermittatis, quo sua benignitate, quod illius ope inchoatum jam est, tandem ad ipsius gloriam, ad Ecclesiæ utilitatem, ad Cæsareæ majestatis laudem felicitatemque perficiatur.

Sanctissimi Domini Nostri

Pii

Divina providentia

Papæ Sexti

Itineris Vindobonensis diarium
a die 27 februarii
usque ad ejusdem in urbem reditum
die 13. junii 1782.

A Josepho Dini

Pontificiarum cæremoniarum præfecto descriptum, qui in eodem itinere sanctissimo semper adfuit; omissis iis ad repetitionem evitandam, quæ narrantur a Sanctitate Sua in allocutione habita in consistorio secreto die 23. septembris 1782.

Vindobonam profecturus summus pontifex, ac universalis catholicæ Ecclesiæ caput Pius Papa Sextus, antequam Roma discederet, ut suæ erga sanctos apostolos devotioni satisfaceret, die xxvi februarii feria III in Vaticanam basilicam descendit, et sacrum private celebravit in Vaticanis cryptis super aram, ubi sacræ exuviæ sanctorum apostolorum Petri, et Pauli inclusæ asservantur.

Eminentissimus cardinalis Columna almæ urbis vicarius peculiari notificatione ad omnes urbis ecclesias transmissa monuit, ut a prima itineris summi pontificis die usque ad prosperum exoptatum ejusdem ad urbem reditum in missis adderetur collecta pro pontifice itinerante; post missas conventuales preces pro itinerantibus recitarentur; ac insuper ut in ejusdem urbis ecclesiis juxta impressam notulam delectis unaquaque die sanctissimum Eucharistiæ sacramentum publicæ venerationi exponi deberet, ut fideles in iisdem convenientes preces ad Deum funderent pro felici summi pontificis itinere.

Die 27. februarii fer. IV. hor. 12. Sanctissimus Dominus Noster ad præfatam basilicam iterum descendit, et ad aram, ubi s. Petri apostoli cathedra colitur, accessit, ibique missæ adstitit; qua expleta persolutis precibus ad implorandum a Deo auxilium pro felici itinere, ad sacrarium accessit, ubi celsissimos principes Paulum Petrowitzium magnum Moschorum ducem, et Mariam Federownam magnam ducissam benigne excepit, iisdemque gratos animi sui sensus aperuit, quod summo mane illuc accedere voluerint, cumulatissimas de hujusmodi humanitate gratias referens; aliquo interim temporis spatio ipsos allocutus se divisit, et ad basilicæ lateralem januam sanctæ Martæ nuncupatam accedens, ibi currum conscendit, ac in eodem admisit R. P. D. Franciscum Antonium Marcucci patriarcham Constantinopolitanum almæ urbis vicesgerentem, et Josephum Mariam Contessini Athenarum archiepiscopum, secretum eleemosynarium, qui a Sanctitate Sua, ut ipsum in itinere comitarentur, delecti fuerant. Reliquus autem comitatus, qui summum pontificem in itinere erat famulaturus, in insequentibus tribus curribus, et duobus cisiis eumdem prosequutus fuit, ac per viam papalem nuncupatam progredientes, ad ecclesiam sanctæ Mariæ in Vallicella accesserunt, ubi summus pontifex sacrum templum ingressus, eum sanctissimum Sacramentum devote veneratus esset, ante aram sancto Philippo Nerio suæ erga eumdem sanctum pietati morem gerens, sacras fudit preces; quibus expletis iterum currum conscendens, iter fuit prosequutus usque ad Utriculum, ubi primam fecit in nocte stationem, ibique exceptus fuit a Prospero Meloni episcopo Narniensi, Xaverio Marini episcopo Reatino, aliisque nobilibus viris, qui illuc advenerant, summo pontifici debitum obsequium exhibituri.

Die 28. februarii fer. V. audito sacro in privato sacello, persolutisque precibus pro felici itinere a Deo implorando, Sanctitas Sua hora circiter decimatertia currum conscendit progressurus cum suo comitatu Narniam versus, ubi ad cathedralem ecclesiam divertens ab episcopo Narniensi, una cum Antonio Lelj suffraganeo episcopo ecclesiæ Sabinensis, et Angelo Jacoponi episcopo Amerino, ac universo Narniensis civitatis clero exceptus, eamdem ecclesiam ingressus, ibidem coram augustissimo sanctissimæ Eucharistiæ sacramento publicæ adorationi exposito preces fudit, ac benedictioni cum eodem sanctissimo Sacramento a canonico archipresbytero

impertitæ adstitit; inde Fulginium antiquam Umbrorum civitatem hora vigesimaquarta advenit, rectaque divertit ad conventum ordinis sancti Augustini, ibi moram in nocte ducturus. Sanctitati Suæ obsequium exhibuere Cajetanus Zinnanni ejusdem civitatis episcopo, una cum Alexandro Maria Odoardi episcopo Perusino, Carolo Zangheri episcopo Assisiensi, Francisco Laurentio Massajoli episcopo Nucerino, Francisco Arrigonio, et Philippo Raffaelli præsidibus civitatum Perusinæ, et Fabrianensis, capitulo, et magistratu Fulginatensi.

Die prima martii fer. VI. Sanctissimus Dominus Noster hora 11. cum dimidio in ecclesiam descendit, ubi sacro audito in sacrarium divertit, ut desideriis satisfaceret quamplurium nobilium virorum, ac illustrium fœminarum, quæ illuc ab aliis civitatibus convenerant, sanctissimos illius pedes deosculandi causa. Hora tandem 12 iter prosequutus est usque Tolentinum, quo hora 23. feliciter advenit, exceptus ad fores Ecclesiæ s. Nicolai Tolentinatis ab Andrea Minucci archiepiscopo Firmano, Dominico Spinucci episcopo Maceratensi, ac Dominico Prosperi episcopo Septempedano, una cum earumdem civitatum præsidibus; ascenditque ad cubicula adnexi conventus pp. Augustinianorum pro Sanctitate Sua parata.

Die sabbathi 2. martii hora circiter 11. cum dimidio Sanctissimus Dominus Noster in ecclesiam descendit, ubi ad interius sacellum, in quo sacra sancti Nicolai a Tolentino brachia summa veneratione adservantur, accessit, ibique missa audita, prædictas sacras reliquias, quæ super altare expositæ conspiciebantur, veneratus, ac deoscolatus fuit. Quibus expletis, e conventu hora 12 cum dimidio discedens, iter prosequutus est usque Lauretum.

Circa horam 20. ejusdem diei feliciter Lauretum adveniens, ante Lauretanæ basilicæ fores e curru descendit, ibidem obsequiose exceptus ab emis cardinalibus Bufalino episcopo Anconitano, et Calcagnini episcopo Auximano, et Cingulano, a Ciriaco Vecchioni ejusdem Lauretanæ, et Recinetensis ecclesiæ episcopo, Petro Paulo Leonardi episcopo Ausculano, Bartholomeo Bacher episcopo Cupræ Montanæ, Philippo Casoni Lauretanæ civitatis præside, Aloisio Gazzoli, Antonio Tomati, et Ferdinando Elephantutio civitatum Anconitanæ, Ausculanæ, et Firmanæ præsidibus, una cum magistratu, ac clero ejusdem ecclesiæ.

Basilicam ingressus, concinentibus cantoribus antiphonam *Ecce sacerdos magnus*, ad altare beatissimæ Virginis ab angelo salutatæ in media navi ejusdem basilicæ existens progressus, ibidem sanctissimam Dei Genitricem peculiari devotione veneratus, ad aram principem accessit, ubi sanctissimum Eucharistiæ sacramentum adorans, benedictioni a canonico archidiacono elargitæ adstitit.

Expletis prædictis religiosis actibus, ad apostolicum palatium processit, ibique prædictos cardinales ad privatum colloquium admisit: cœterosque inde episcopos, præsides, magistratum, ac clerum ad pedis osculum excepit.

Hora 22. cum dimidio Sanctissimus Dominus Noster ad basilicam iterum descendit, in qua sacra ædes singulari studio ornata erat, innumeræque cereæ faces diligenti, ac politiori ordine undique dispositæ conspiciebantur.

Ante altare B.M.V. illico constitit, et cantores litanias in laudem ejusdem B.M.V. singulari concentu, modulatisque vocibus concinuere, prout moris ibidem est quacumque sabbathi die recurrente.

His expletis sanctissimus pater sacram ingressus ædem, ibidem suæ erga beatam Virginem devotioni morem gessit.

Ad sacrarium inde divertens, in quo votiva donaria B.V.M. oblata adservantur, ibidem in sede jam parata compositus, innumeras nobiliores fœminas, quæ illuc e vicinioribus civitatibus advenerant, ad pedis osculum admisit, quamplures que alii hujusmodi honore participes effecti fuere usque ad 24. diei horam.

Apostolicum inde palatium iterum repetens, magnum podium damascenis, ac villosis e serico pannis undique exornatum conscendit, ubi innumerum populum amplissimam illam plateam explentem pontificali benedictione donavit.

Die dominica 3. martii hora 13 Sanctitas Sua ad basilicam descendit, incruentum missæ sacrificium ad altare B.M.V. ab angelo salutatæ perfecturus, ut singulari populi multitudini, qui sacram basilicam mirum in modum summo mane undique occupaverat, devotioni satisfaceret. Expleto de more sacro, alteri itidem missæ adstitit.

Inde hora 16. iter prosequuturus Laureto discessit, et ad planitiem, nuncupatam s. Lazzari, ad clivum Anco-

næ accedens, ibidem brevi temporis spatio commoratus, Senogalliam versus divertens hora 23. illuc pervenit, et ad ecclesiam ordinis servorum B.M.V. accedens, ibidem ab emo cardinali Bernardino Honorato episcopo Senogalliensi, et a Carolo Livizzani Urbinatensis provinciæ præside obsequiose exceptus, una cum Dominico Monti archiepiscopo Urbinatensi, Ubaldo Baldassini episcopo Æsino, Rocco Maria Barsanti episcopo Pisaurensi, Peregrino Consalvi episcopo Fanensi, et Francisco Cacherano Æsii præside, civitatis Senogalliensis magistratu, aliisque nobilibus proceribus, qui illuc advenerant. Proximum conventum petens, ad cubicula pro Sanctitate Sua parata ascendit, ubi in proxima nocte subsistere decreverat.

Fer. II. die 4. martii, hora circiter 13. iter Fanum versus arripuit, ubi civitatis præses una cum magistratu Sanctitatem Suam obsequiose fuit prosequutus, et eminentissimum cardinalem Marcum Antonium Marcolini, qui in præfata civitate, ut suæ consuleret saluti, moram ducebat, benigne pariter excepit, longiusque cum eodem collocutus, permutatis equis ad Pisaurensem civitatem recta perrexit, ibidem brevem traxit moram, populoque innumero benedictionem apostolicam exoptanti ex amplo palatii podio nobiliorem in modum exornato, fuit elargitus, Catholicam inde, antiquum et parvum in Romandiola suburbium, attigit, in historia ecclesiastica percelebrem ob episcoporum conventum, qui illuc ab Ariminensi concilio anno 359 habito secesserant, ut ab Arrianis episcopis segregati, sacra mysteria libere celebrare possent. Tandem hora 22. Ariminum feliciter pervenit, ubi ab itinere quiescere decreverat. Ad ecclesiam s. Marini canonicorum regularium Lateranensium perrexit, ibique obviam habuit emum cardinalem Aloisium Valenti Gonzaga Romandiolæ legationis præsidem, una cum Vincentio Ferretti episcopo Ariminensi, abbate generali, et canonicis regularibus monasterium incolentibus, magistratu, et primariis ejusdem civitatis nobilibus. Ecclesiam perpulchre exornatam summus pontifex illico adiit, monasterium inde ingressus, ad superiora cubicula perrexit.

Feria III. die 5. martii hora 13. summus pontifex currum conscendens, cum suo comitatu ad Cælibatarum collegium accessit, ubi ejusdem alumnis ad pedis osculum exceptis, monasterio lustrato, et cum excellentissima domina Olympia Braschi, quæ una est ex Cælibatis, altera germana sua sorore per aliquod temporis spatium colloquutus, discessit.

Cæsenam versus iter inde arripiens, illuc hora 18. cum dimidio pervenit, et ad ecclesiam ordinis servorum B. M. V. e curru descendit, obviumque habuit eminentissimum Joannem Carolum Bandi Forocorneliensium episcopum avunculum suum, et Franciscum Agosellium Cæsenatensis ecclesiæ episcopum, Josephum Vignoli episcopum Foroliviensium, Josephum Terzi episcopum Feretranum, Joannem Baptistam Donati episcopum Cereviensem, Franciscum Mariam Colombani episcopum Brittinoriensem, Joannem Baptistam Mami episcopum Sarsinatensem, clerum cathedralis ecclesiæ, magistratum, omnesque civitatis optimates; ecclesiam elegantiori forma decoratam ingressus, sanctissimum Eucharistiæ sacramentum super aram principem expositum veneratus, ad altare s. Carolo sacrum accessit, ubi genitorum, aliorumque majorum suorum antiqua sepulchra conspiciuntur, ibique preces longius produxit. Ad proximum inde suum paternum palatium processit, in quo per integram sequentem diem moram trahere decreverat, in ejusdem vestibulo obvias habuit suam germanam sororem, Fratriam, duasque ex germana sorore nepotes, quas omnes singularis benevolentiæ signis excepit, et superiorem palatii partem conscendit.

Cum autem illuc advenisset comes Joannes Zambeccari, unus ex Bononiensibus senatoribus de mandato s. catholicæ majestatis, ut suo regio nomine sanctissimo patri pro felici incœpto itinere fausta auspicaretur, Sanctitas Sua eidem injunxit, ut regiæ majestati singulares suos animi sensus patefacere quantocius non omitteret, et de hujusmodi peculiaribus benevolentiæ, et filialis amoris signis, maximas pontificio suo nomine ageret gratias.

Fer. IV. die 6. martii hora 15. ad cathedralem ecclesiam accessit, ubi veneratus sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, ad sacellum perrexit, in quo antiquissima, et miraculis, prodigiisque insignis imago B. V. de Populo nuncupatæ adservatur, ibique incruentum missæ sacrificium confecit; quo completo, aureum calicem cum patena exquisitiori arte elaboratum, ac sacram planetam phrygio aureo opere insignem, cum qua missam celebraverat, eidem cathedrali ecclesiæ in perpetuum

sui amoris monumentum obtulit. Altera deinde missa audita, ad sacrarium capitulare processit, ubi clerum ejusdem ecclesiæ, et inde illustres civitatis fœminas ad pedis osculum admisit.

Ad monasterium s. Claræ postea se contulit, ac in monasterii janua consistens monialibus permisit, ut ipsius pedem deosculari possent.

Ad publicum inde civitatis palatium digressus, populo apostolicam benedictionem impertivit.

Ut autem sacris virginibus Camaldulensibus, quæ in s. Catharinæ monasterio vitam ducunt, et præcipue ejusdem monasterii abbatissæ Sanctitatis Suæ ex germana sorore nepti satisfaceret, illuc perrexit.

Asceterium ingressus, ad chorum divertit, ubi monialibus permisit, ut ad pedis osculum accederent. Lustratis inde ejusdem monasterii aliquibus novis ædificiis, supra abbatissam singulariter, ac ceteras omnes moniales apostolicam benedictionem effundens, ad palatium reversus est.

Fer. V. die 7. martii hora 15. sanctissimus dominus Noster ad ecclesiam ordinis servorum B. M. V. iterum accedens, ibidem sacrificio missæ adstitit.

Hora inde 16. Forolivium contendit, et Faventiam adiit, factaque brevi mora in palatio comitis Scipionis Zannelli Sanctitatis Suæ consobrini, Forumcornelii versus iter direxit.

Horam 24. præfatam civitatem attigit, et ad ecclesiæ cathedralis fores e curru descendens ab eminentissimo Jo: Carolo Bandi Forocorneliensium episcopo, ejusdemque ecclesiæ clero, ac magistratu exceptus, inde ad episcopale palatium, in quo noctem transigere decreverat, perrexit.

Fer. VI. die 8. martii hora 13. ecclesiam cathedralem ab eminentissimo episcopo sociatus, iterum repetiit, ibique in sanctiori subterraneo sacello, in quo ss. Cassiani martyris, Petri Chrysologi, et Projecti corpora adservantur, missæ adstitit, tum una cum prelaudato cardinali episcopo, qui summum pontificem usque ad ecclesiam B. M. V. de Piratello duobus mille circiter passibus a prædicta civitate distantem comitatus est, Bononiam versus iter suscepit.

Bononiam illustrem pontificiæ ditionis civitatem hora vigesima feliciter ingressus est, et ad ecclesiam s. Dominici e curru descendit adstantibus eminentissimo cardinali Ignatio Boncompagno Bononiensis provinciæ præside, et eminentissimo Andrea Giovannetti Bononiensium archiepiscopo, una cum ejusdem civitatis magistratibus, ac præcellentioribus nobilitate viris, quos omnes peramanter Sanctitas Sua excepit.

Ecclesiam ingressus ante augustissimum sacramentum fusis precibus, ad proximum conventum ab Helveticæ custodiæ militibus stipatus accessit, ubi ad cubicula opportune parata contendens, ibidem prædictos eminentissimos singulariter admisit; inde civitatis confalonerium, aliosque magistratus, clerum, ac proceres ad pedis osculum excepit.

Die sabbathi 9. martii hora 13. Sanctitas Sua in ecclesiam descendit una cum regio Hispaniarum infante Ferdinando, comitantibus prædictis S. R. E. cardinalibus, quamplurimisque nobiliorum ordinum civibus, et ad sacellum, in quo sancti Dominici tam illustris in ecclesia ordinis fundatoris sacræ exuviæ coluntur, accessit, ibique missæ adstitit, in summitate ejusdem aræ venerationi exposita existente insigni reliquia sacri capitis ejusdem sancti Dominici; qua expleta, pontifex associantibus supradictis ad sacrarium perrexit, ut ibi desideria nobiliorum ordinum expleret, ad pedis osculum excipiendo nobilitate præcellentes mulieres, alumnos collegii nobilium, quamplurcsque religiosos viros.

Summus pontifex e monasterio prædicto ad publicas ædes, in quibus cardinalis legatus, ac confalonerius moram gerunt, accedens, a jam supra enunciatis cardinalibus exceptus superiores hujusce magnæ ædis mansiones conscendens innumerum populum in ampla illa platea existentem, apostolicam benedictionem exoptantem, paterne benedixit; ac inde inter confertissimam populi multitudinem, Centum pervenit a s. m. Benedicto XIV. sum. pont. civitatis titulo insignitam.

Aliquo temporis spatio in palatio eminentissimi Bononiensium archiepiscopi commoratus, ad ecclesiam perrexit, ibique singulari animi sui devotione adorato Eucharistiæ sacramento, Ferrariam versus iter prosequuturus discessit.

Ferrariam hora 22. perveniens ad monasterium s. Dominici divertens, ante ecclesiæ fores e curru descendit obviam habens eminentissimum cardinalem Franciscum Carafa Ferrariensis provinciæ præsidem, et Alexandrum Matthæi ejusdem ecclesiæ archiepiscopum, clerum, magistratum, nobilio-

resque ejusdem civitatis proceres, qui omnes plurima humanitate a summo pontifice excepti fuere.

Ad monasterium inde progressus, cubicula pro ipso parata adiit, ibi moram in nocte persoluturus. Cum eminentissimo cardinale legato singulariter collocutus, archiepiscopum Ferrariensem admisit.

Ad pedis inde osculum admissis magistratu, clero, ac civitatis proceribus, in interiora cubicula se recepit.

Dominica quarta quadragesimæ die decima martii hora undecima cum dimidio Sanctitas Sua in privato sacello missæ adstitit, et hora duodecima Ferrariam relinquens, a cardinale legato sociatus ad pontem nuncupatum Lacus Obscuri ad ripam Padi cum suo comitatu processit. Ibi navigium conscendit, quamplures sui comitatus benigne in eodem admittens, reliquis aliis navigia alia ibidem ad hunc finem parata conscendentibus. Cum autem tunc temporis advenisset comes Bianchi nobilis aulicus serenissimi Sardiniæ regis, ut ejusdem nomine fausta Sanctitati Suæ, auspicaretur, eidem Sanctitas Sua, quam gratum hujusmodi humanissimum officium foret, declarans, injunxit, ut majestati suæ maximas gratias persolveret.

Hora 14. naves a Padi ripa solutæ, iter versus Claudiensem civitatem suscepere.

Spectaculum vero mirabile inspicientium oculis continuo offerebatur, vastissimas illius peramplí fluminis ripas undique populo oppletas inspicere pontificiam benedictionem implorante, quam Sanctitas Sua iisdem benigne elargiebatur.

Per Padum flumen progrediens pontifex prope Corbolam obvium habuit Arnaldum Speroni Adriensem episcopum, qui summo pontifici religiosum suum exhibuit obsequium singularibus amoris signis exceptus.

Progressus usque ad locum dictum le Cavanelle, Joannes Benedictus Ciuran episcopus Claudiensis, ac non multo post nob. vir Bartholomeus Gradenigo, qui gubernio Claudiensis civitatis præest, ut pontifici summo obsequium præstare possent, advenere; qui singulari benevolentia excepti fuerunt. Parique modo admissus fuit Vincentius Ranuzzi archiepiscopus Tyrensis Sedis apostolicæ nuncius apud rempublicam Venetiarum, nunc delectus apostolicus nuncius apud aulam Ulyssiponensem, qui non multo post pontificiam navem assequutus fuit.

Hora circiter 24. Claudiensem civitatem attigens, ad ripam ante palatium nob. viri Bartholomei Grassi, ubi in nocte summus pontifex commoraturus erat, appellens, ibidem e navi in terram undique pannis rubris obductam descendens, obviam habuit quamplures episcopos, præstantiores illius antiquæ civitatis personas, plurimosque alios, qui illuc ex aliis civitatibus advenerant.

Palatium conscendens nobiliori, maximoque sumptu ornatum, equitem Petrum Aloisium Contarenum, et Ludovicum Maninium, ambos s. Marci præfulgenti procuratoria dignitate insignitos, et a serenissima republica ad obsequia Sanctitati Suæ per integram ejusdem reipublicæ ditionem præstanda usque ad Austriaci status confinia delectos, summa humanitate primos omnium admisit, iisque gratos animi sui sensus aperiens singulari benignitate excepit.

Admisso inde Bartholomeo Gradenigo Claudiensis urbis gubernio præposito, singillatim etiam excepit archiepiscopum Tyrensem apostolicum nuncium, Nicolaum Giustiniani episcopum Patavinum, Joannem Benedictum Ciuran episcopum Claudiensem, Joannem Nani episcopum Brixiensem, Andream Benedictum Ganassoni episcopum Feltrinum, Franciscum Condulmerium episcopum Famangustanum, Stephanum Dominicum Sceriman episcopum Caprularum, Antonium M. Cardini electum ecclesiæ Cremensis, Joannem Badocrium abbatem Asolæ episcopum Cidoniensem, ac etiam ad pedis osculum admissis quamplurimis præcellentibus nobilitate proceribus, aliisque ecclesiasticis personis, quæ illuc ad præstandum summo pontifici obsequium convenerant, in interiora cubicula se recepit.

Fer. II. die 11. martii hora 13. in privato sacello ibidem existente, summa elegantia ornato, sacrificio missæ adstitit, inde navem conscendit una cum præfatis duobus s. Marci procuratoribus, et reliquo comitatu, prout externa die, additis tamen duabus navibus elegantia summa, ac nobilitate constructis, et ornatis, quæ a supra jam recensitis nobilibus viris s. Marci procuratoribus paratæ fuere, ut summus pontifex iisdem uti posset.

Hora 14. a littore solvens, per Medoacum flumen, progressus ad lo-

cum le Gamberare nuncupatum, obvium habuit Friderium M. Joannelli Venetiarum Patriarcham.

Ad locum inde Fusinam dictum, ubi in lacunam patet ingressus, Sanctitas Sua in primam a procuratoribus nobiliter paratam navem pertransiens, ibique una cum apostolico nuntio, Marcucci patriarcha Constantinopolitano, Contessinio archiepiscopo Athenarum, ac s. Marci procuratoribus jam supra enunciatis, iter per præfatam lacunam fuit prosequutus, insequente alia pari modo nobiliter ornata navi cum quibusdam aliis ex pontificio comitatu, in cæteris inde navibus subsequentibus reliquis omnibus, qui in Sanctitatis Suæ famulatu erant.

Iter versus Mestram progrediens, appulit ad locum Malghera nuncupatum, ubi e navi descendit, tum Mestram hora 24. cum integro suo comitatu advenit, et ad nobile palatium procuratoris Erizzo e curru descendit, a quamplurimis episcopis, et ab innumera nobilium Venetorum procerum multitudine exceptus.

In superiora palatii cubicula ascenso pontifice, marchionem Durazzo s. Cæsareæ majestatis apud rempublicam Venetam oratorem, et inde marchionem de Squillace regis catholici apud eamdem rempublicam pariter oratorem ad peculiare colloquium admisit. Eodemque prorsus modo, ac singillatim obsequia excepit Francisci Justiniani episcopi Tarvisini, Pauli a Ponte episcopi Torcellani, p. Quirini abbatis s. Georgei majoris ordinis s. Benedicti, prætereaque una simul admisit episcopos Patavinum, Brixiensem, Claudiensem, Feltriensem, Famaugustanum, Caprularum, et electum ecclesiæ Cremensis, qui omnes, licet in Claudiensi civitate obsequium summo pontifici exhibuerint, attamen huc etiam convenerant, ut sinceram erga eumdem ipsorum devotionem omni, quo possent, modo comprobarent.

Proceribus Venetis, nobilibusque mulieribus, qui magno numero illuc accesserant, pariter omni humanitate exceptis, tandem in interiora cubicula se recepit.

Fer. III. die 12. martii in sacello ejusdem palatii missa de more celebrata fuit, et hora 15. inter innumeram cujuscumque ordinis populi multitudinem iter Tarvisium versus arripuit, equestribus militibus præcurrentibus, aliisque currum sanctitatis Suæ subsequentibus.

Ad ecclesiæ cathedralis Tarvisiensis fores gradum sistens, a Paulo Francisco Justiniano Tarvisino episcopo, nob. viro Marco Zen civitatis præside, clero, quamplurimisque nobilibus exceptus, et ecclesiam ingressus, sanctissimum Eucharistiæ sacramentum publicæ adorationi expositum veneratus fuit, inde iter prosequutus Sacile versus, ubi in domo Ludovici Flangini S. Romanæ Rotæ auditoris noctem transigere decreverat.

Hora 22. Sanctitas Sua illuc pervenit, ac in præfato palatio a Marco Zagurri episcopo Cenetesi, a nobili viro Nicolao Pizzamanno ejusdem loci præside, ab equite Andrea Renier serenissimi Venetiarum ducis filio, aliisque permultis nobilibus exceptus fuit.

Fer. IV. die 13. martii hora circiter 15. Utinum versus, reipublicæ Venetæ civitatem florentissimam, contendit.

Hora 22. circiter Utinum attigit, et ad palatium comitis Antonini inter confertissimum populum contendens, ibidem a Hieronymo Gradenigo Utinensi archiepiscopo, Bonifacio a Ponte episcopo Justinopolitano, nob. viro Joanne Barbaro Utinensi civitati præposito, clero, aliisque nobilibus proceribus exceptus fuit.

Superiora palatii cubicula conscendit, ac Utinensem archiepiscopum, episcopum Justinopolitanum, ac civitatis præsidem ad singularia colloquia excepit, plurimosque alios tam cleri Utinensis, quam civitatis procerum ad pedis osculum admisit.

Quoniam vero serenissimæ Venetæ reipublicæ dominii confinia proxima erant, Sanctitas Sua, ut peculiarem suam benevolentiam, gratumque animum exhiberet erga sæpe jam laudatos nob. viros equitem Contarenum, et Ludovicum Maninium s. Marci procuratores, qui eumdem in itinere summo studio, ac cura comitati fuerant, Contarenum pretiosa precaria corona donavit, Maninium autem adhuc equestri ordine non insignitum, hujusmodi honore decoravit.

Fer. V. 14. martii Utinum relinquens Goritiam pervenit, ibi in nocte commoraturus in mansione, quæ jussu, ac munificentia Cæsareæ majestatis, tam ibi, quam aliis etiam in locis, in quibus in nocte summus pontifex Austriacas ditiones percurrens immorari debebat, opportune, ac summo studio paratæ jam fuerant.

Obvium ibi habuit Josephum Garampi archiepiscopum episcopum Mon-

tis Falisci apostolicum apud Cæsarem nuncium, comitem de Cobentzl ab imperatore delectum, ut summum pontificem in itinere comitaretur, generalem Estherasi, ecclesiæ metropolitanæ clerum, quampluresque alios magnates.

Cohors militum tam hic, quam etiam aliis in stationibus pro Sanctitate Sua designatis, agmine facto, ac sacræ ejusdem personæ custodiam aderat. Sanctissimus pater summa humanitate exceptis apostolico nuncio, comite de Cobentzl, reliquisque omnibus, ad interiora cubicula se recepit.

Fer. VI. 15. martii hora 12. ad cathedralem ecclesiam accessit, ut missæ sacrificio adesset, inde Adelsbergium se contulit, ibique a Francisco Philippo Inzaghi episcopo Tergestino, quamplurimisque aliis obsequiose exceptus fuit.

Sabbato 16. martii ab Adelsbergio Laubacum divertit, ubi in palatio ordinis Theutonici illi adsistere Vincentius de Scrottenbach episcopus Lavanmundensis, et Carolus ab Herberstein episcopus Laubacensis, multiqué alii proceres, qui a summo pontifice singulari benignitate excepti fuere.

Dominica 17. martii Cillam contendit.

Fer. II. 18. martii e Cilla Marpurghum accessit.

Fer. III. 19. martii Græcium petiit, ubi a Josepho ab Arco episcopo Seccoviensi, a comite Pozthazki Liectestein civitatis præside, ab illustrioribus ejusdem civitatis proceribus, et a prelato monasterii s. Lamberti ordinis Cisterciensis, in ejusdem monasterii hospitio exceptus fuit.

Fer. IV. 20. martii hora 13. Sanctitas Sua ad ecclesiam beatæ Mariæ virginis, de Succursu nuncupatam, ordinis minorum Conventualium accessit, ibique ab episcopo Seccoviensi, prædictique instituti alumnis, omni ecclesiastico servato ritu exceptus, missæ sacrificio ad aram B. M. V. celebrato, adstitit; inde, ut communibus omnium desideriis morem gereret, apostolicam benedictionem elargitus, e Græcio Motenum in Styria perrexit.

Fer. V. 21. martii Stupachum digressus fuit.

Fer. VI. 22. martii e Stupacho Vindobonam feliciter pervenit.

Vindobonæ summus pontifex a die 22. martii, usque ad 22. mensis aprilis diem in imperiali palatio commoratus fuit.

Summo pontifice consistente, Cæsareæ majestatis mandato statutum fuerat, ut nobiles excubiæ, dum domi moraretur, in ejusdem anteriori aula adessent, eodem servato ordine, prout in anteriori imperiali aula, idemque ordo servaretur, dum eum per urbem progredi contigeret.

Cum igitur Fer. II. majoris hebdomadæ festo Annunciationis beatæ Mariæ Virginis dicata, ad ecclesiam ordinis s. Francisci Cappuccinorum, inibi missæ sacrificium celebraturus, pergere constituerit, ex imperiali palatio illuc divertens, aliquibus equitibus præcedentibus, papalis crux a suo delatore equitante delata pontificis currum anteibat; summus pontifex in nobili curru sejugo, Francisco Marcucci patriarcha Constantinopolitano, et Josepho Maria Contessinio archiepiscopo Athenarum ipsum inservientibus, crucem sequebatur. Currum custodiebant duæ nobiles excubiæ Ungaricæ, duæque Gallicianæ patrio more indutæ; duo alii currus similiter sejugi pontificem comitabantur, in quorum primo cum præsulibus Sanctitatis Suæ famulitio addictis locum occupabat nobilis aulicus imperialis aulæ, qui unaquaque die a maiestate sua delectus fuerat, ut in intimo cubiculo apud pontificem adesset, eodem ferme pacto, ac ordine, ut in imperatoris aula servari solet. In tertio tandem curru reliqui pontificis familiares veniebant.

Hac narrata methodo summus pontifex semper per urbem prodiit, nisi cum una Cæsar ipse prodiret. Præterea a superius descripto ordine aliis vicibus in hoc tantummodo recedebatur, quod pontifex loco patriarchæ Constantinopolitani, et archiepiscopi Athenarum, duos ex episcopis, qui ex Bohemiæ, et Ungariæ regnis, Moravia, aliisque Austriacis ditionibus Viennam advenerant, episcopalis consecrationis prioritatis ordine servato, secum in curru deducebat.

Fer. V. in cœna Domini die 28. martii, sacro in imperiali sacello s. Josephi celebrato, sacraque Eucharistia refectis Cæsarea Josephi II. majestate, et regio ejusdem fratre archiduce Maximiliano magno ordinis Theutonici magistro, missæ solemni a reverendissimo Josepho Garampi apostolico apud Cæsarem nuncio in templo aulico fratrum excalceatorum ordinis s. Augustini celebratæ adstitit e choro. Inde ad ecclesiam descendit, et sacris vestibus exornatus, sanctissimum Eucharistiæ sacramentum ad sacellum, in quo pro subsequentis diei sacra functione custodiendum erat, cum solemni supplica-

tione detulit, ibique de more reposuit, assistentibus Sanctitati Suæ EE. cardinalibus Batthyani, et Herzan, ac insuper etiam adsociante eminentissimo Migazzi, cardinalitiis cappis indutis.

In aula inde imperialis palatii pedes duodecim pauperibus senibus juxta Ecclesiæ ritum lavit, Cæsarea majestate adstante, iisdemque in altera magna aula cibos ad mensam præbuit.

Fer. VI. in Parasceve 29. martii hora tertia post meridiem, universis aulæ imperialis proceribus Sanctitatem Suam præcedentibus, regio principe Maximiliano archiduce Austriæ comitante, una cum eminentissimo Christophoro de Migazzi archiepiscopo Viennensi, ac Josepho a Batthyani archiepiscopo Strigoniensi Ungariæ primate, subsequentibus inde aliis episcopis, qui Vindobonam advenerant, a nobilibus excubiis Alemannica, Ungarica, ac Galliciana stipatus, ad venerandam, juxta Germaniæ morem, sacram Eucharistiam, in sepulturæ Domini Nostri Jesu Christi mysterium, ac memoriam fidelium devotioni, et pietati expositam accessit, ac quinque in ecclesiis pium hunc pietatis, ac religionis actum summa innumeri inspectantis populi veneratione fuit exequutus.

Dominica 31. martii, solemnitate paschali Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi recurrente hora 14. italica, prænobili sejugo curru deductus, ibidemque ab eminentissimis cardinalibus Migazzi, et Batthyani comitatus, nobilibus excubiis currum insequentibus, ad metropolitanum s. Stephani Vindobonense templum Sanctitas Sua accessit, ubi sacram liturgiam solemni ritu, consuetis cæremoniis servatis, perfecit, cardinalibus Josepho a Batthyani, et Francisco Herzan diaconorum assistentium, ac cardinali Christophoro de Migazzi episcopi pariter assistentis munus explentibus; præsentibus etiam pluribus episcopis, ac multis monasteriorum prælatis pluviali, ac mitra decoratis. Ut autem in hac sacra solemni functione nihil omnino deesset ad splendorem, ac reverentiam inspicientium animis conciliandam, Cæsareæ majestati maxime cordi fuit, curavitque insuper, et duos prænobiles viros delegit, Schwarzenbergium, ac Averspergium, ambo sacri Romani imperii principes, ut ministerium pro manuum lotione summi pontificis in sacra functione exequerentur.

Splendidior certe, ac æterna memoria digna sacra hæc solemnis actio extitisset, si sacra Cæsarea majestas, prout vehementer optabat, præsens in parato solio adfuisset, quod summo ejusdem animi dolore, corporis infirmitate detentus, exequi non valuit.

Expleto solemni sacro ad palatium Tabularii Bellici processit, ibique pluviali, ac pontificia thiara ornatus, ad podium supra ecclesiam novem angelorum chori dicatam existens, nobiliori forma, aulæisque auro circumfusis, ac splendentibus undique ornatum accessit, ibique confertissimo, ac pene innumero populo pontificalem benedictionem, consuetis fusis precibus, cum plenaria indulgentia fuit elargitus, obstrepentibus interim tormentis bellicis Vindobonensis arcis, ac festivo sonitu personantibus ecclesiarum ejusdem urbis campanis.

Fer. VI. 19. aprilis consistorium publicum in magna aula palatii imperialis habuit, in quo pileum cardinalitium tradidit EE. cardinalibus Leopoldo de Firmian, ac Josepho a Batthyani, ecclesia s. Petri in monte Aureo, eorum primo, ac s. Bartholomei in Insula, secundo ex ipsis in titulum adsignata.

Fer. II. 22. aprilis Vindobonam relinquens, Medelcium se contulit, quo cardinalis Migazzius venerat, ut eum exciperet.

Fer. III. 23. aprilis Medelcio discendens, postquam missæ a cardinali celebratæ astitisset, Ensiam venit, et ad s. Floriani monasterium digressus fuit, ibique exceptus a cardinali de Firmian; quo adhuc præcurrente Lentium venit principem superioris Austriæ urbem; ubi e podio magnifice instructo benedictionem elargitus est immenso populo in subjecta magna platea congregato militum agmine circumfusa.

Fer. IV. 24. aprilis Aurinianum attigit.

Fer. V. 25. aprilis Auriniano relicto, Alt Oettinghium accessit, ubi a Hieronymo Colloredo archiepiscopo Salisburgensi, a principe de Bienkerfeld serenissimi electoris Palatini nepote, plurimisque aliis nobilibus proceribus, qui illuc ejusdem serenissimi electoris jussu, ut summo pontifici obsequium præstarent, advenerant, exceptus fuit.

Fer. VI. 26. aprilis Monachium pervenit.

Monachii a die 27. aprilis usque ad integram diem primam mensis maii commoratus fuit.

Dominica 28. aprilis missæ sacrificium confecit in ecclesia clericorum

regularium Theatinorum ejusdem civitatis, præsentibus serenissimis electoribus Trevirensi, ac Palatino. Circa duodecimam vero diei horam more Germanico in prænobili curru ab octo equis tracto una cum laudatis serenissimis electoribus Trevirensi, ac Palatino præcedente equitum cohorte, nobilibus aulicis splendidissimis indutis vestibus ante prædictum currum gradientibus, ejusdem electoralis aulæ administris prope currum existentibus, Ephebis, ac Helveticæ custodiæ militibus currum undique stipantibus, agmen claudente alia equitum cohorte, ad amplum civitatis Monacensis forum accessit, ubi peramplum podium ibidem constructum, summaque magnificentia exornatum conscendens, benedictionem apostolicam confertissimo populo ibi consistenti fuit elargitus.

Fer. II. die 29. aprilis sacrificium missæ Deo obtulit in primaria ejusdem civitatis ecclesia collegiata s. Mariæ Virgini dicata, adstantibus pariter præfatis serenissimis electoribus.

Fer. III. die 1. maii sacram liturgiam Sanctitas Sua explevit in interiori electoralis palatii sacello, mole quidem non amplo, mirabili tamen magnificentia extructo, singularibus, pretiosisque ornamentis undique præfulgenti.

Fer. V. 2. maii Monachio discessit, Augustamque Vindelicorum digressus obviam prodeunte serenissimo electore Trevirensi episcopo Augustano; et ab universo ejusdem civitatis utroque clero exceptus, ac ad cathedralem ecclesiam longo itinere deductus, expletis ibidem sacris ritibus a Romano pontificali præscriptis, ad episcopale palatium accessit, ubi per integram diem quintam ejusdem mensis constitit. (1)

Fer. VI. 3. maii incruentum missæ sacrificium in cathedrali ecclesia Augustana perfecit, serenissimo electore Trevirensi assistente.

Sabbato die 4. maii ad ecclesiam insignis monasterii s. Udalrici una cum serenissimo præfecto electore accedens, ibi immaculatam hostiam Deo obtulit.

Dominica die 5. maii confecto missæ sacrificio in palatii episcopalis sacello, summus pontifex ad cathedralem ecclesiam progressus, ibidem solemni missæ a serenissimo electore, Augustano episcopo, pontificali ritu celebratæ, pluviali, ac mitra ornatus in solio consistens adstitit; assistente Maximiliano Christophoro de Rodt episcopo Constantiensi, universoque ejusdem cathedralis ecclesiæ Augustanæ clero, elargita inde innumero populo in platea ante episcopale palatium consistenti, consueto sacro ritu, precibusque effusis, pontificali benedictione cum plenaria indulgentia.

Fer. II. die 6. maii Augusta Vindelicorum discedens, ab equitum cohorte tam serenissimi episcopi, quam civitatis deductus, Abudiacum concessit.

Fer. III. die 7 maii Abudiaco Oenipontem processit, hospitatus ibi in imperiali palatio.

Fer. IV. die 8 maii ab Oeniponte Brixinium petiit a Josepho a Spaur episcopus exceptus.

Fer. V. die 9 maii Ascensioni D. N. J. Christi sacra, missæ sacrificio confecto in cathedrali ecclesia Brixinensi adstante episcopo, et clero, Brixinio Bocenum se conferens, Tridenti aliquantisper commoratus apud episcopum, mox cathedralem ecclesiam, ac aliam s. Mariæ, ob concilium generale Tridentinum ibi habitum percelebrem, invisit.

Fer. VI. die 10. maii Roboretum digressus fuit.

Sabbato die 11. maii Veronam accessit, ubi inter quamplures alios obviam habuit nobilem virum Abundium Rezzonico almæ urbis senatorem sa. mem. Clementis pp. XIII. ex germano fratre nepotem, qui summis benevolentiæ signis a Sanctitate Sua exceptus, eumdem inde in itinere usque Forocornelium prosequutus fuit.

Dominica die 12. maii Veronæ moram gessit, ac in cathedrali ecclesia sacrum confecit; ibique supra sepulcrum cl. mem. card. Petri Pamphilii, qui in dicta civitate 4. decembris die anni 1780. obierat, preces fudit.

Fer. II. die 13. maii Verona Patavium divertit, ac ad percelebre monasterium s. Justinæ ordinis s. Benedicti progrediens, ibi constitit, a nobili viro equite Aloisio Mocenigo prædefuncti serenissimi Venetiarum ducis filio, civitatis Patavinæ præside exceptus, qui curam omnem adhibuerat, nilque intentatum reliquerat, ut summi pontificis adventus omnibus significationis, ac pu-

---

(1) *Quæ Augustæ gesta sunt, fusius continentur in descriptione Germanica, impressa Augustæ Vindelicorum typis Joann. Michaelis Spaeth, et Italice traducta a canonico Simone Daser Augustano.*

blicæ lætitiæ signis ab universis civitatis ordinibus celebraretur.

Fer. III. die 13. maii Patavii moram gessit, ac in templo s. Antonio Patavino sacro missam celebravit.

Fer. IV. die 15. maii Patavio relicto, Venetias appulit a serenissimo Venetiarum duce, ac Venetis proceribus solemni pompa obviam prodeuntibus ad s. Georgium in Aliga.

Venetiis commoratus fuit a die 15 maii, usque ad diem 19 solemnissimo Pentecostes festo sacram, in qua sacrificio missæ in ecclesia ss. Joannis, et Pauli ordinis s. Dominici confecto, inde una cum viginti quatuor episcopis, ac duobus S. R. E. cardinalibus Cornelio, ac Boncompagno Sanctitati Suæ assistentiam præbentibus, in eadem ecclesia in parato solio consistens, pluviali, ac mitra ornatus, solemni missæ a Friderico Joannelli Venetiarum patriarcha, pontificaliter celebratæ, adstitit; assistentibus etiam solemni pompa serenissimo Venetiarum duce Paulo Rajnerio, pluribusque reipublicæ proceribus. Expleta missa, extra ecclesiam, universis, qui missæ adstiterant, comitantibus, procedens, contignationem summo studio, ac mirabili artificio in ecclesiæ prædictæ foro erectam, singulari, ac exquisitiori modo ornatam conscendit, ibique apostolicam benedictionem pontificali servato ritu, immenso populo ibi existenti, cum plenariæ indulgentiæ concessione fuit elargitus.

Eadem dominica die 19 maii hora 20. Venetiis abiens; Patavium iterum repetiit.

Fer. II. die 20 maii Patavio Ferrariam digressus fuit, ibique obviam habuit cum eminentissimo cardinali Carafa provinciæ præside, eminentissimum cardinalem Carolum Victorium Amedeum a Lanceis, qui Taurino Ferrariam advenerat, ut summo pontifici obsequium præstaret.

Fer. III. die 21. maii Ferrariæ moram gessit, ac missæ sacrificium in ecclesia s. Dominici celebravit.

Fer. IV. die 22. maii in sacrario ecclesiæ metropolitanæ Ferrariensis consistorium secretum habuit præsentibus eminentissimis cardinalibus a Lanceis, Carafa, et Boncompagno, in quo Alexandrum Matthæi archiepiscopum Ferrariensem cardinalem declaravit, creatum jam, et in pectore reservatum die 12. julii anni 1779; inde missæ adstitit, et in sacrarium iterum reversus, cardinalitio bireto novum cardinalem decoravit.

Ferraria, his absolutis, discedens Bononiam petiit, ubi cardinalium a Lanceis, Carafæ, Durini e Mediolano huc advenientis, Giovannetti, et Boncompagni obsequia excepit, ibique per duos integros dies commoratus fuit.

Fer. V. die 23. maii sacrum celebravit in ecclesia metropolitana Bononiensi.

Fer. VI. die 24. maii ad templum accedens, in quo insignis B. M. V. imago a s. Luca, ut traditur, depicta, maxima populi illuc continuo confluentis veneratione adservatur, ac colitur, ibi sacrum peregit.

Sabbato die 25. maii Bononiam relinquens Forocornelium perrexit.

Dominica die 26. maii incruentum missæ sacrificium in cathedrali ecclesia Forocorneliensi perfecit, et aureum calicem obtulit s. Petro Chrysologo.

Fer. II. die 27. maii in aula majori episcopalis palatii Sanctitas Sua consistorium publicum habuit, præsentibus eminentissimis cardinalibus a Lanceis, Carafa, Bandi, Valenti Gonzaga, Giovannetto, et Boncompagno, pileoque cardinalitio præfatum eminentissimum Alexandrum Matthæi de more ornavit, ecclesiamque s. Balbinæ in titulum ipsi assignavit.

Fer. III. die 28. maii ecclesiam cathedralem Forocorneliensem maximo sumptu a fundamentis nobiliter extructam cura eminentissimi Jo: Caroli Bandi Forocorneliensis episcopi, et Sanctitatis Suæ avunculi, solemni ritu in honorem s. Cassiani episcopi et martyris, Deo dicavit, coadjuvantibus eminentissimis Giovannetti archiepiscopo Bononiensi, et Matthæi archiepiscopo Ferrariensi, ac expleta sacra solemni actione, disertissimam habuit ad populum homiliam.

Fer. IV. die 20. maii Forocornelio discedens, Cæsenam processit, ubi per quatuor dies moram gessit.

Fer. V. die 30. maii recurrente solemnitate sanctissimi corporis Christi, solemnem supplicationem cum sanctissimo Eucharistiæ sacramento peregit a porticu publici palatii, ubi magnificum extructum erat altare, ad cathedralem ecclesiam præeuntibus confraternitatibus, et universo utroque ejusdem urbis clero, et duodecim episcopis, quatuorque abbatibus regularibus pluviali, ac mitra ornatis, supplicationem comitantibus.

Sabbato die 1. junii missæ sacrificium confecit in ecclesia s. Mariæ

de Monte ordinis Cassinensis, ibique contulit sacramentum confirmationis Angelo Bandi, et Elisabethæ ejus sorori, Sanctitatis Suæ ex germana serore pronepotibus.

Dominica die 2. junii ecclesiam ordinis servorum B.M.V. in ampliorem formam auctam, nobiliusque ornatam, solemni pompa, ac consueto more dedicavit, coadjuvantibus episcopis, Francisco Maria Lucatelli Spoletano, et Josepho Maria Terzi Feretrano, ac peracta consecratione homiliam habuit ad populum.

Fer. II. die 3. junii humillimis omnium ordinum ejusdem civitatis precibus benigne annuens, ad cathedralem ecclesiam accessit, ibique sacris pontificalibus ornamentis indutus, solemni ritu, ac pompa consuetis precibus aureas coronas benedixit, iisdemque summus pontifex pervetustam, ac miraculis insignem imaginem Domini Nostri Jesu Christi, ac beatissimæ ejusdem matris semper Virginis Mariæ, suis ipsemet manibus ornavit.

Eadem die hora 20. Cæsena relicta, Ariminum venit.

Fer. III. die 4. junii Senogalliam petiit.

Fer. IV. die 5. Junii Senogalliæ commoratus fuit.

Fer. V. die 6. junii Senogallia Anconam accessit.

Fer. VI. die 7. junii Anconæ constitit, ac in ecclesia cathedrali sacrificium missæ Deo obtulit.

Sabbato die 8. junii Lauretum perrexit.

Dominica die 9 junii peracto in sacra Lauretana æde missæ sacrificio, Tolentinum advenit.

Fer. II. die 10. junii Tolentino Fulginium attigit.

Fer. III. die 11. junii Narniam pervenit.

Fer. IV. die 12. junii Narnia civitatem Castellanam divertit.

Fer. V. die 13. junii e Civitate Castellana Romam feliciter adveniens, exceptus ad Pontem Milvium ab eminentissimo Card. Jo. Francisco Albano sacri collegii decano, et ab eminentissimo Card. Leonardo Antonelli primo a Sanctitate Sua in collegium adlecto, unacum iis ad Vaticanam processit basilicam, ubi obviam habuit celsissimum, et eminentissimum dominum cardinalem Henricum ducem Eboracensem archipresbyterum, et capitulum, ibique ad altare sanctissimi Sacramenti, et ad confessionem s. Petri apostoli fusis precibus, ad palatium Vaticanum regressus fuit, occurrentibus in aula ducali eminentissimis dominis card. Carolo Rezzonico S.R.E. camerario, Columna urbis vicario, Boschi majore pœnitentiario, Gerdilio, et Matthæjo, iisque dimissis ad domestica cubicula accessit excipientibus Sanctitatem Suam in aula secretiori eminentissimis card. Pallavicino a secretis status, de Comitibus a secretis Brevium, Nigrono pro-datario, et Jo. Baptista Rezzonico a supplicibus libellis.

CCCLXV.

Dat. die 26. februarii 1782 Anno VIII.

Declaratio quod propter ssmi Domini Nostri discessum ab urbe curia, et causarum ac literarum apostolicarum audientia non cesset, nec alibi translata censeatur.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Curiæ Romanæ prorogatio, non obstante pontificis discessu.

§. 1. Cum ob nonnullas graves causas animum Nostrum juste moventes ab alma urbe Nostra discedere, et ad civitatem Vindobonensem dimissis in eadem urbe causarum palatii, et curiæ cameræ, et literarum apostolicarum audientiis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium, et prælatorum, ac aliis congregationibus, nec non camerario, ac gubernatore, seu vice-camerario, vicario, et ejus pro-vicesgerente, signaturæ justitiæ præfecto omnibus, vel eorumdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium, vel prælatorum, vel mixtis congregationibus particularibus deputatis, senatore, auditore Nostro, secretarià status, ac Brevium, nec non supplicum libellorum, dataria, et cancellaria Nostris cum plumbo, cappella, et ejusdem cancellariæ, et aliis palatii, urbis, et curiæ Romanæ hujusmodi officialibus, et ministris, eorumque locatenentibus, ac cæteris dictam curiam sequentibus, propediem, annuente Domino, Nos conferre intendamus; hinc est, quod Nos bono, et felici urbis, et Romanæ curiæ præfatarum regimini interim providere cupientes, earumdem causarum, et literarum apostolicarum audientiam in urbe Nostra prædicta post Nostrum inde discessum, remanere, of-

ficialesque, et ministros, ac curiam sequentes supradictos in ea, sicut præmittitur, dimittendos, Romanam curiam in ipsa urbe constituere, auctoritate apostolica tenore præsentium statuimus, et declaramus.

Prorogatio privilegiorum.

§. 2. Volentes propterea, ut omnes, et singuli officiales, et ministri prædicti, eorumque locatenentes, quibuscumque facultatibus, auctoritatibus, jurisdictionibus, privilegiis, præeminentiis, et indultis, etiam quoad collationes beneficiorum ecclesiasticorum faciendas ad terminos specialis chirographi relict. card. pro-datario sibi ratione munerum suorum respective quomodolibet competentibus, aliisque a Nobis specialiter concessis per chirographa, et folia Pius pp. VI. pluribus eorum relict., durante absentia Nostra hujusmodi uti, potiri, et gaudere possint, et debeant, in omnibus, et per omnia perinde ac si Nos in dicta urbe resideremus; ac decernentes causarum, et literarum apostolicarum audientiam, et curiam Romanam hujusmodi propter eamdem absentiam Nostram nullatenus ad quemcumque licet inopinatum, et inescogitabilem effectum in alma urbe prædicta cessasse, seu exinde alio translatam esse, et fuisse dici, censeri, prætendi, aut allegari posse.

Etiam in casu obitus pontificis extra curiam, decernitur ut novi pontificis electio Romæ peragatur.

§. 3. Et licet ab aliquibus Romanis pontificibus prædecessoribus Nostris, et præsertim Gregorio pp. X. in Lugdunensi, et Clemente pp. V. in Viennensi conciliis constitutum sit, electionem futuri Romani pontificis in civitate, et loco extra urbem, ubi pontificem pro tempore existentem decedere contigerit, si modo ibi causarum, et literarum apostolicarum audientia fuerit, fieri debere, quia tamen, non obstantibus hisce præsentibus Nostris literis ab aliquibus forsan in dubium revocari posset, si interim, dum ab urbe Roma absentes sumus, universæ carnis viam ingressuri essemus, circa locum celebrandæ electionis prædictæ, nisi huic dubitationi aliqua Nostra declaratione occurratur, et omni ex parte satis provisum sit; Nos, qui in eadem alma urbe Roma per præsentes Nostras literas causarum, et literarum apostolicarum audientiam relinquimus, illamque rursus relinquere tenore præsentium declaramus, idcirco videlicet, ut si (ex diei, et horæ mortis incertitudine) Nos quoque ante Nostrum reditum in Domino obdormierimus, electio futuri Romani pontificis in ipsa urbe Roma, non autem in civitate Vindobonensi, neque alibi, ubi tempore obitus Nostri cum Nostra curia erimus, celebrari debeat habita super his ratione cum iisdem venerabilibus fratribus Nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus in consistorio Nostro secreto die xxv. currentis, futuri Romani pontificis electionem in eadem Roma urbe in palatio Nostro apostolico apud sanctum Petrum, et non in civitate Vindobonensi, vel alibi, ubi forsan obiierimus, celebrari debere.

Confirmantur in cæteris partibus apostolicæ constitutiones latæ super electione pontificis.

§. 4. Constitutiones autem felicis recordationis Alexandri pp. III., quæ incipit = Licet de vitanda = prædictas Gregorii pp. X. in Lugdunensi, quæ incipit = Ubi periculum =, et Clementis pp. V. in Viennensi conciliis, quæ incipit = Ne Romani =, nec non Pii pp. IV., quæ incipit = In eligendis =, et Clementis pp. XII. prædecessorum itidem Nostrorum, quæ incipit = Apostolatus officium = circa electionem Romani pontificis hactenus editas, quarum omnium tenores præsentibus pro expressis, et ad verbum insertis haberi volumus, quoad reliqua omnia, et singula in eis contenta, et juxta earum declarationes, et usum in suo robore permanere, et respective ab iisdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus, aliisque omnibus, ad quos spectant inviolabiliter observari, auctoritate Nostra apostolica tenore præsentium statuimus, decernimus, præcipimus, et ordinamus.

Nulla declaratur electio pontificis, quæ Romæ facta non esset.

§. 5. Cæterum electionem si alibi contra præsentium Nostrarum literarum tenorem per eosdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales fiat, nullam, ac irritam fore, ipsosque cardinales ad aliam electionem in ipsa urbe Roma juxta earumdem præsentium formam procedere debere, et per eos in præmissis, aut contra ea nullatenus dispensari, vel aliquid statui, et definiri posse etiam decernimus.

Præcipitur quomodo exequiæ celebrari debeant in casu mortis.

§. 6. Volumus insuper, et mandamus, ut tum cum certus nuntius mortis Nostræ Romam advenerit, seu allatus fuerit, aut ejusdem mortis notitia habita fuerit, statim cardinales in urbe præsentes novendiales exequias pro anima Nostra de more inchoare, et celebrare, ac conclave, et cætera necessaria, et consueta parari facere, atque alios cardinales absentes juxta memoratas Gregorii, et Pii prædecessorum constitutiones per decem dies a die dicti nuntii, seu certæ notitiæ expectare, ipsis vero decem diebus elapsis sequenti die, sive cardinales absentes venerint, sive non, qui præsentes fuerint, missam de Spiritu Sancto celebrare, et statim con-

clave ingredi, et sine mora ad electionis negotium procedere, atque alia in dictis constitutionibus expressa facere, et omnino teneantur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Sicque per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus, quatenus opus sit, prædicti Gregorii, et Clementis prædecessorum, atque aliis quibusvis constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima sexta februarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXVI.

Dat. die 26 februarii 1782 Anno VIII.

Concessio indulgentiæ plenariæ ad instar jubilæi consequendæ ab eis, qui nonnullis expletis piis, ac religiosis operibus ecclesias ab ordinariis designandas statutis diebus visitaverint.

Venerabilibus fratribus archiepiscopis, et episcopis status ecclesiastici.

Pius PP. VI.

Venerabiles fratres salutem, et apostolicam benedictionem

Proemium

§. 1. Magna, atque innumerabilia, venerabiles fratres, divinæ erga Nos misericordiæ, et clementiæ argumenta semper extiterunt, ac nullum umquam tempus fuit, quod non summis illius beneficiis fuerit cumulatissimum. Verumtamen unum redemptionis nostræ opus, cujus memoriam hisce diebus recolemus, cæterorum beneficiorum, et magnitudinem longissime antecedit, et omnium vim, ac numerum complectitur. In hoc divino, ac maximo inter homines peracto opere universæ religionis fundamento est positum, in hoc spes, expectationesque Nostræ, omnisque vitæ, et felicitatis ratio continetur. Salvatoris nostri sanguine ab antiqua captivitate in libertatem vindicati sumus, a contagione ad sanitatem, a tenebris ad veritatis claritatem redditi, et in Dei filios, ac Jesu Christi cohæredes cooptati. Ille, ut pœnam a nobis debitam persolveret, nostræ naturæ infirmitatem suscepit, calamitates, dolores, ægritudines nostras subiit, cum morte vitam, cum ærumnis, ac inopia nostra gratiæ suæ dona commutavit: ut sua nobis tribueret, nostra in sese assumpsit, peccatis nostris coopertus est, et tamquam ovis ad occisionem ductus, ut victoriæ pro nobis relatæ, ac triumphi in carne nostra acti præmia in nos redundarent.

Episcopos, et archiepiscopos monet pontifex de iis quæ sunt peragenda, ut animarum saluti consulatur.

§. 2. Quid igitur, venerabiles fratres, pro tanti beneficii præstantia agere nos oportet, nisi ut similes in omnibus illi effecti, cum illo crucifigamur, cum illo moriamur, illius humilitatem, mansuetudinem, charitatem imitemur, ad illius exemplar conformati in omnium animos divinæ clementiæ, pietatis, amoris, cogitationes transferamus. In hoc assidue insistere nos potissimum necesse est, venerabiles fratres, qui ad vias Domini cæteris præmonstrandas præpositi sumus. Ac propterea vos, qui propriores Nobis estis, ad quos proinde mature vox Nostra est perventura, compellare nunc voluimus, ac, quo majore studio possumus, excitare ad populum custodiæ vestræ creditum de hoc opportunissimo misericordiæ tempore commonendum. Quid vestro muneri convenientius, quid aliorum saluti utilius fieri a vobis poterit, quam si eosdem ad uberrimum nunc a Salvatoris Nostri cruce profluentem clementiæ, ac misericordiæ fontem deducatis, et ad derivandos in sese hos Sanguinis Christi fructus inflammetis? Vestra cohortatione, vestro exemplo Christo commori condiscant, ut cum illo a vetustate in novitatem vitæ possint resurgere, eique uni vivere, qui traditus est propter peccata nostra, et resurrexit propter justificationem nostram. Agnoscant, quid hisce diebus celebranda mysteria præseferant; hoc tempus acceptabile, hos esse dies salutis, dies veniæ, miserationis, ac pacis intelligant, et percepta divinæ misericordiæ magnitudine, illam exquirant, ad illam confugiant, illius obtinendæ desiderio exardescant. Hæc eorum studia, hunc ardorem inflammare etiam debet, admirabilis illa

sacramenti altitudo, quod in sacratissima cœna a Christo Domino institutum commemorabimus. Ubi enim clarius erga nos Domini Dei Nostri caritatis vis elucet, qui Corpus, ac Sanguinem suum in cibum, ac potum nobis tradidit, ut maximum, ac perpetuum sui amoris pignus seipsum Nobis relinqueret, et nos in illo, ille in nobis semper remaneret? Unde major divinæ gratiæ ubertas in nos influat, et præsentiores ad sustinendam spiritus nostri infirmitatem vires accedant, quam dum ipsi omnis gratiæ, et salutis auctori conjungimur, et ejusdem corpori tamquam viva membra inserti in illius quodammodo naturam commutamur? Hos suavissimos divini amoris, ac summæ illius pietatis, ac miserationis sensus in omnium animos, venerabiles fratres, quemadmodum vehementer in Domino vos hortamur, inducite.

Tenor concessionis.

§. 3. Sed, ut hic vestræ sollicitudinis ardor opera etiam nostra adjuvetur, hac divinæ misericordiæ, bonitatis, et clementiæ opportunitate cœlestium munerum thesauros, quorum dispensatio fidei nostræ commissa est, ad populi vestri utilitatem reserandos decrevimus. Dum enim Christus Dominus, qui caput, et magister est noster, suæ misericordiæ divitias, in omnes effundit, eumdem imitari nos, ac ejusdem clementiæ, et charitatis insistere vestigiis, quantum in Nobis est, quaque possumus ratione maxime debemus. Itaque de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus auctoritate confisi, ex illa ligandi, atque solvendi potestate, quam Nobis Dominus licet indignis contulit, universis, et singulis utriusque sexus Christifidelibus in diœcesibus vestris degentibus, qui ecclesias a vobis designandas a dominica quarta quadragesime, ad dominicam Palmarum inclusive, hoc est a die decima proximi mensis martii ad diem vicesimam quartam, ejusdem mensis ter saltem visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium devote juxta mentem Nostram Deum oraverint, nec non feria quarta, ac feria sexta, et sabbatho alterutrius hebdomadarum prædictarum non obstante quovis indulto, ac apostolica dispensatione cibis quadragesimalibus usi fuerint, et peccata sua confessi, sanctissimum Eucharistiæ sacramentum intra idem tempus reverenter sumserint, ac pauperibus aliquam eleemosynam, pro ut unicuique suggeret devotio, erogaverint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, sicut in anno jubilæi visitantibus certas ecclesias intra, et extra urbem concedi consuevit tenore præsentium concedimus, et elargimur. Regularibus vero personis, utriusque sexus etiam in claustro perpetuo degentibus, nec non aliis quibuscumque tam laicis, quam ecclesiasticis, etiam in carcere existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocumque impedimento detentis, qui supra expressa, vel eorum aliqua præstare nequiverint, ut illa confessarius ex jam approbatis ante præsentium publicationem, seu approbandis, eis in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogari possit, eaque injungere, quæ ipsi pœnitentes efficere poterunt pariter concedimus, et indulgemus.

Facultas eligendi confessarium ex approbatis, qui absolvere valeat etiam a casibus reservatis.

§. 4. Insuper omnibus, et singulis Christifidelibus utriusque sexus tam laicis, quam ecclesiasticis secularibus, et regularibus cujusque ordinis, congregationis, et instituti, in diœcesibus vestris degentibus licentiam concedimus, et facultatem, ut sibi ad hunc effectum eligere possint quemcumque presbyterum confessarium, tam sæcularem, quam cujusvis ordinis, et instituti regularem ex approbatis, ut præmittitur, qui eos ab excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, seu inflictis, nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus, et delictis quantumcumque gravibus, et enormibus, etiam locorum ordinariis, sive Nobis, et Sedis apostolicæ per quascumque Nostras, aut Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum constitutiones, quarum tenores haberi volumus pro expressis, quomodocumque reservatis in foro conscientiæ, et hac vice tantum absolvere, et liberare valeat: et insuper vota quæcumque (religionis, et castitatis exceptis) in alia pia, et salutaria opera commutare; injuncta tamen eis, et eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus, pœnitentia salutari, aliisque ejusdem confessariis arbitrio injungendis.

Reservantur irregularitates, et interdicta notoria.

§. 5. Non intendimus autem per præsentes, sicuti prædecessorum Nostrorum nemo in publicationem jubilæi unquam intendit, super aliqua irregularitate publica, vel occulta, nota, defectu, incapacitate, seu inhabilitate quoquomodo contracta dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi, seu habilitandi, et in pristinum statum

restituendi etiam in foro conscientiæ; neque etiam easdem præsentes iis, qui a Nobis vel ab aliquo prælato, seu judice ecclesiastico excommunicati, suspensi, interdicti fuerint, nisi intra ejusdem jubilæi tempus satisfecerint, et cum partibus concordaverint, ullo modo suffragari posse, aut debere.

Derogatio contrariorum

§. 6. Non obstantibus, quibuscumque in contrarium facientibus; quibus omnibus, et singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores pro sufficienter expressis, ac formam in eis traditam pro servata habentes, ac vices specialiter nominatim, et expresse ad effectum præmissorum derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 7. Volumus autem, ut earumdem præsentium literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Demum apostolicam benedictionem fraternitatibus vestris peramenter impertimur. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die 26 februarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 26 februarii 1782 Anno VIII.

CCCLXVII.

Supprimuntur confraternitates in civitate Britinoriensi existentes, earumque bona applicantur seminario ecclesiastico dictæ civitatis.

Venerabili fratri Francisco Mariæ episcopo Britinoriensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Apostolicæ auctoritatis, et providentiæ partes in utilitatem, et incrementum collegiorum, et seminariorum in quibus adolescentes ad pietatem, et sacrarum doctrinarum studia efformantur, bonisque moribus imbuuntur salubriter collocatas esse intelligentes non sine ingenti animi Nostri lætitia, cum a Nobis petitur, libenter interponere, et conferre gestimus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, eorumdem seminariorum incrementum, et animarum salutem in Domino expedire arbitramur.

Tenor precum porrectarum ab episcopo.

§. 2. Sane pro ea pastorali sollicitudine, ac charitate, qua tuæ curæ commissum gregem jugiter prosequeris, eoque studio, quo pro iis omnibus, quæ ad illius bonum, ac etiam temporale commodum spectare intelligis, enixe conaris cum quotidianus cultus hujus tui seminarii tum pro mercede præceptoribus, et ministris solvenda, tum pro alenda juventute, cum demum pro aliis necessariis sumptibus quolibet anno adeo major sit suo satis tenui censu, ut nisi aliquod opportunum, ac firmum remedium adhibeatur, quominus illud cum gravi tuæ diœcesis, et præsertim adolescentum, qui in sortem Domini sunt vocati, detrimento brevi claudatur, impediri neutiquam poterit; Nobis hinc nuper exponi fecisti, quod sex confraternitates laicales in hac Nostra civitate Britinoriensi erectæ existunt, quæ cum plures sint, quam spiritualis fidelium utilitas exigat, fit interdum, ut aliquæ inter ipsas publicis supplicationibus, ac precibus, aliisque sibi injunctis oneribus pro nimis exiguo confratrum numero, prout decet, interesse, ac respective satisfacere minime valeant. Quocirca, et ad divini cultus augumentum, et ad ecclesiasticæ disciplinæ progressum apud eos, qui cum sint vocati adesse lumen mundi, homines, qui in mundo sunt, conversatione, sermone, ac scientia illuminare tenentur, pertineret, quatenus prævia trium ex dictis confraternitatibus suppressione, ac extinctione, illarum bona, jura, et actiones seminario prædicto unirentur, et incorporarentur, prout uniri, et incorporari summopere desideras: Nobis propterea humiliter supplicari fecisti, ut in præmissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Concessionis tenor; vi cujus eligitur apostolicus delegatus pro decernenda suppressione confraternitatum

§. 3. Nos igitur ex injuncto Nobis supremi pastoratus officio paternis illorum curis, ac sollicitudinibus, qui in Nostros cooperatores in vinea Sabaoth sunt delecti, quantum cum Domino possumus, adesse cupientes, tuisque votis annuere volentes, teque a quibusvis ex-

communicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus tuo nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, fraternitati tuæ, de cujus fide, integritate, doctrina, ac in rebus gerendis dexteritate plurimum in Domino confidimus per præsentes committimus, et mandamus, ut tum confraternitatem laicalem sub invocatione, seu titulo conceptionis B. M. V. in ecclesia fratrum ordinis sancti Francisci minorum Conventualium nuncupatorum alias, ut asseritur, canonice erectam, tum etiam alias duas confraternitates pariter laicales, quarum altera est sub titulo, seu invocatione ssmi nominis Jesu, altera vero sub titulo de Rosario in ecclesia fratrum ordinis sancti Dominici prædicatorum nuncupatorum æque, ut asseritor canonice erectas, auctoritate Nostra apostolica supprimas, ac extinguas, ac suppressas, et extinctas esse decernes, atque declares.

Bona confraternitatum seminario incorporantur, et consulitur celebrationi missarum, aliisque oneribus bonis infixis.

§. 4. Bona vero mobilia, et immobilia, jura, et actiones quomodolibet ad easdem tres confraternitates spectantia, et pertinentia episcopali tuo seminario auctoritate prædicta unias, incorpores, et adnectes. Cum autem bona hujusmodi variis missarum oneribus sint gravata, hinc, ut quoad onera bonis alias ad confraternitatem sub invocatione, seu titulo Conceptionis B. M. V. spectantibus adnexa, ea in posterum per dicti episcopalis seminarii administratores adimpleantur, eaque adimpleri cures, et studeas harum serie edicimus, ac mandamus; quoad onera vero bonis ad alias duas confraternitates sub invocatione nempe ssmi nominis Jesu, et sub titulo de Rosario alias spectantibus pariter adnexa, cum in ecclesia fratrum ordinis sancti Dominici, ut præfertur, eædem confraternitates erectæ existant, hinc, ut prævia tot bonorum reddituum, ac proventuum separatione ex eorumdem bonorum massa, quot pro dictorum missarum, aliorumque onerum satisfactione sat esse reputabitur, ea dilectis filiis fratribus ordinis prædicti in hanc causam cum expressa tamen mentione, quod redditus, ac proventus hujusmodi in dictorum onerum, ac missarum solutionem cedant, auctoritate prædicta applices, atque concedas, harum serie constituimus itidem, ac declaramus; quamvis porro ex suppressionibus, et respective applicationibus, ac incorporationibus hujusmodi aliquo modo consultum esse videatur necessariæ sustentationi ejusdem seminarii, ne pro debitis quotidianis sumptibus æs alienum contrahere cogatur, nihilominus cum Tridentinum concilium ob id præcipue seminariorum erectionem episcopis commendet, ac mandet, ut in eis filii pauperum alantur, quorum indoles, et voluntas spem afferat eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros; quod quidem assequi nequit, nisi hujusmodi collegia sint congruenter dotata.

Derogatur dispositioni testamentariæ Joannis Sassi, qui bona sua statuis legibus confraternitatibus concesserat.

§. 5. Hinc, sicut accepimus, quidam Joannes Sassi duabus confraternitatibus, quarum altera est sub titulo, seu invocatione ssmi Sacramenti, altera sub titulo, seu invocatione B. M. V. de Monte Carmelo insimul unitis in ecclesia parochiali sancti Petri Incontro hujus Britinoriensis diœcesis canonice, ut asseritur, erectis bona annui fructus scutorum circiter octuagintorum septem legaverit; hi vero redditus, seu proventus cum adiecta onera excedant, in sumptuosiori plus æquo dierum festorum celebratione, ac commessationibus a confratribus impendi soleant, quorum etiam sumptus in tua novissime peracta pastorali visitatione compescere curasti; Nos memoratam dispositionem bo. me. Joannis Sassi præsentibus pro plene, et sufficienter expressa, ac specificata habentes, eidem fraternitati tuæ injungimus, ut prævia separatione tot bonorum a dicto legato Sassi, quæ annuorum scutorum quadragintorum fructuum ferant, separatione, divisione, ac dismembratione, eadem bona dicto tuo seminario, ea lege, ut deinceps in eo nullo sumptu alatur puer, vel in civitate, vel diœcesi natus alternative eligendus, et dum erit assumendus a diœcesi, si aliquis erit puer, qui studium præseferat Deo, et Ecclesiæ inserviendi de parochia sancti Petri Incontro, is præ cæteris admitti debeat, auctoritate prædicta unias, incorpores, et respective mandes; utque residualis honorum prædictorum quantitatis administrationem eisdem confraternitatibus, ad hoc ut scuta viginti novem in satisfactionem onerum missarum, ac scuta decem octo in celebrationem dierum festorum sanctissimi Corporis Christi, et beatæ Mariæ virginis de Monte Carmelo, ac in cultum, et ornatum suorum respective altarium insumant, concedas, et indulgeas. Verum cum missarum onus a dicto testatore legatum tempus centum annorum non prætergrediatur, quibus

elapsis ab hoc onere dicti confratres prorsus soluti, ac exempti sunt, tibi pariter mandamus, ut aliam eorumdem bonorum quantitatem annui redditus scutorum viginti nunc pro tunc cum præterlapsus erit dictus terminus auctoritate prædicta designes, et secernas, ut eo elapso, illico eidem tuo seminario applicata, et incorporata sint, ut nunc pro tunc auctoritate apostolica tenore præsentium applicamus, et incorporamus.

Declarationes speciales.

§. 6. Volentes tamen, ut cum primum hujusmodi applicationis, ac incorporationis, seu unionis casus evenerit, duo pueri, alter quidem Britinorii, alter vero in hac diœcesi nati cum eadem prælatione parochianorum dictæ ecclesiæ parochialis sancti Petri Incontro, quoad diœcesanos omnino alantur. Hæc omnia satis profecto essent ad tui episcopalis seminarii incrementum, ita ut, quod in posterum, benedicente Domino, optimi agri Dominici cooperatores tibi, tuisque successoribus esset suppeditaturum omnino sperari posset, quoties ob anteactas angustias ære alieno in conspicua summa non premeretur. Ut igitur providentia Nostra in hac parte deficere non videatur, ut æs alienum, quo sive sub usuris, sive annuis fructibus, sive alias quomodolibet dictum tuum seminarium gravatum existit, solvi, et dimitti possit, omnium, et singularum confraternitatum, ac sodalitiorum in hac tua diœcesi existentium inexacta credita tibi harum serie concedimus, et donamus; tibique propterea omnes necessarias, et opportunas facultates quoslibet dictarum confraternitatum, et sodalitiorum administratores ad exhibitionem librorum, et status reddituum, cogendi, ut inde quænam sint credita inexacta statuatur auctoritate prædicta tribuimus, et impertimur. Tandem tibi, ut portio ex singulis beneficiis juxta Tridentini concilii disposita detrahenda in totum, vel pro parte, prout res ipsa exegerit, remitti a te possit concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes has præsentes literas, et in eis contenta quæcumque semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus, quatenus opus sit, quorumcumque piorum benefactorum, seu testatorum testamentis, dispositionibus, codicillis, ac ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, de jure quæsito non tollendo, ac de exprimendo vero valore in suppressionibus, unionibus, seu applicationibus, illisque committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac aliis Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non confraternitatum, seu sodalitiorum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima sexta februarii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 28 februarii 1782 Anno VIII.

CCCLXVIII.

Concessio indulgentiæ plenariæ, assequendæ ab eis, qui occasione capituli generalis celebrandi a canonicis regularibus ordinis s. Augustini, aliquam ecclesiam ordinis visitaverint.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis, salutem, et apostolicam benedictionem.

Ratio, et tenor concessionis.

§. 1. Cum sicut accepimus capitulum generale canonicorum regularium sanctissimi Salvatoris ordinis sancti Augustini in ecclesia, seu domo sancti Salvatoris canonicorum regularium hujusmodi civitatis Bononiensis propediem benedicente Domino celebrandum sit, Nos, ut opus tam pium majori cum fructu fiat, et ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris, pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui prædictam, vel aliquam ex ecclesiis domorum canonicorum regularium sanctissimi Salvatoris ordinis sancti Augustini, ac singulis diebus actualis illius celebrationis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel dumtaxat omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus post celebrationem dicti capituli generalis minime valituris.

Fides habenda transumptis.

§. 2. Volumus autem, ut si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur præsentes nullæ sint, utque earumdem præsentium transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ, vel procuratoris generalis dicti ordinis munitis eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Fulginei sub annulo piscatoris die xxviii. februarii MDCCLXXXII. pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 4 martii 1782 Anno VIII.

CCCLXIX.

Unio monasteriorum s. Crucis Mortariæ, et s. Mariæ de Castello Alexandriæ congregationis Lateranensis ordinis s. Augustini provinciæ Ducalinæ ejusdem congregationis.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius modernus procurator generalis canonicorum regularium congregationis Lateranensis ordinis sancti Augustini, quod ipse ad magis magisque in monasteriis sanctæ Crucis de Mortaria, et sanctæ Mariæ de Castello Alexandriæ dictorum congregationis, et ordinis regularem observantiam adjuvante Deo firmandam, et provinciæ Ducalinæ eorumdem congregationis, et ordinis, quæ aliis monasteriis in Pedemonte sitis, nec non monasteriis Placentiæ, Parmæ, et Regii (ut asseritur) constat, uniri summopere desiderat.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur piis ejusdem exponentis votis ad religionis incrementum, et felicem progressum tendentibus, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, supradicta duo monasteria, nempe sanctæ Crucis de Mortaria, et sanctæ Mariæ de Castello Alexandriæ cum provincia Ducalina prædicta perpetuo unimus, conjungimus, adnectimus, et incorporamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis, et monasteriorum prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Ariacia sub annulo piscatoris die quarta martii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 5 martii 1782 Anno VIII.

CCCLXX.

Imminutio festorum in diœcesi Bracharense.

Venerabili fratri archiepiscopo Bracharensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proœmium.

§. 1. Cum sicut quædam sunt, ut inquit sanctus Leo magnus, quæ nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quæ aut pro consideratione ætatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper conditione servata, ut in iis, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum patrum inveniatur adversum: ea propter apostolica hæc sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis auctoritatem interponere, quæ cæteroquin ad majus divini cultus incrementum præscripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiæ angore contemnuntur.

Expositio precum.

§. 2. Quoniam autem sicut pro parte tua Nobis expositum fuit, eidem fraternitati tuæ innotuit, in tua diœcesi Bracharensi adeo excreverunt calamitates, et angustiæ propter præsentium temporum infortunia, ut miseri illius habitatores, incolæque, et præsertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, persæpissime cogantur (quamvis animo invito) dies festos negligere, operibusque mechanicis sese addicere pro pane lucrando, idque eo facilius contigit ob excretum dierum festorum numerum; ac propterea Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos itaque, qui Christifidelibus quantum cum Domino possumus, salutare remedium potius ad æternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste substinendam adhibere, quam per severiorem ecclesiasticæ disciplinæ rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos incolas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, quatenus constito tibi de narratis, omnibus utriusque sexus Christifidelibus in prædicta tua Bracharensi diœcesi existentibus, ut deinceps, exceptis omnibus diebus Dominicis, nec non natalis Domini Nostri Jesu Christi, et sequenti, sancti Stephani, Circumcisionis, Epiphaniæ, Paschatis Resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti, ac Corporis Christi, Ascensionis, sancti Joannis Baptistæ, sancti Josephi, ac sanctorum Petri, et Pauli, et Jacobi apostolorum, nec non commemorationis omnium sanctorum; præterea quinque dicatis beatæ Mariæ virgini immaculatæ, scilicet Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis, nec non sancti

patroni, aut tutelaris cujuslibet loci, pro hominibus ejusdem loci dumtaxat, festivis diebus, in quibus integra maneat præcepti obligatio: in reliquis vero festis sive per hanc sanctam Sedem præceptis, sive per synodales ejusdem dioecesis constitutiones, sive quacumque alia de causa, etiam ex causa voti per majores suos facti (quod quoad hanc partem etiam auctoritate Nostra apostolica per te commutari volumus) præceptis, præscriptisque, audita missa, laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus, sine ullo prorsus conscientiæ scrupulo vacare possint auctoritate Nostra apostolica concedas, et indulgeas, permittas, ac statuas, præcipias, et mandes.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non diœcesis prædictæ, illiusque locorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Cæsenæ die quinta martii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXI.

Dat. die 9 martii 1782 Anno VIII.

Imminutio festorum in abbatia Campidonensi.

Venerabili fratri Joanni Baptistæ archiepiscopo Iconiensi Nostro, et apostolicæ Sedis in dominio Helvetiorum, et Rethorum nuntio.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Prooemium

§. 1. Paternæ charitatis, qua Christifideles omnes in Domino complectimur, illud maxime consentaneum videtur, ut eorum temporalium etiam commodorum rationem habeamus, quibus præsertim illi ad spiritualia consectanda fieri promptiores, alacrioresque possint. Utraque enim ita componi, et constitui debent, ut altera abesse alteris nequeant, sed mutua inter se temperatione, quoad fieri potest, maxime provehantur. Quapropter, etsi præcipue ad divinum cultum, animarumque salutem Nostra apostolici ministerii sollicitudo conversa sit, tamen interdum ea minime neglecta temporalium rerum opportunitate non solum impedimenta, si quæ sint, averti, sed, et multo potiora ad eum finem adjumenta comparari posse cognoscimus.

Expositio precum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Honorius Rolt de Schrokenstein modernus abbas monasterii abbatiæ ducalis, et imperialis nuncupatæ B.M.V. in cœlos Assumptæ oppidi civitatis nuncupat. Campidonensis ordinis sancti Benedicti nullius diœcesis provinciæ Moguntinæ, ac S. R. I. princeps, quod cum mediocra incommoda a festorum dierum numero in satis ampla paræcia sancti Laurentii sibi subjecta, præsertim cum in finitimis diœcesibus Augustana nempe, et Constantiensi dies festi hujusmodi apostolica auctoritate fuerint imminuti, continuo emanent, opportuna dierum festorum imminutione huic etiam populo per Nos consuli summopere desiderat: Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur postulationum suarum æquitate permoti, ut fidelium utilitatibus absque æternæ salutis dispendio consulemus per præsentes fraterni-

tati tuæ committimus, et mandamus, ut in dicta paræcia sancti Laurentii memorato Honorio abbati subjecta hanc de festis diebus legem, in quam maturo consilio, et expensis omnibus descendimus, auctoritate apostolica denuncies, et edicas. Retineantur nempe, ac celebrentur festivi dies resurrectionis cum sequenti, et Pentecostes itidem cum sequenti, aliique per annum dies Dominici, nec non Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, Circumcisionis, Epiphaniæ, Ascensionis, et Corporis Christi, tum quinque dicati B.M.V., scilicet Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis; præterea retineantur festa sanctorum apostolorum Petri, et Pauli, omnium sanctorum, sancti Stephani prothomartyris, et unius tantum principalioris patroni, sed si alicubi plures patronos æque principales haberi contigerit, diligenter inquiras necesse est, venerabilis frater, quinam ex dictis principalioribus patronis potiorem cultum, et venerationem in ea vel civitate, vel oppido, vel pago habeat, et in ejus tantum propria die festivitatis præceptum designes. In his igitur omnibus festis diebus pro veteri Ecclesiæ Catholicæ instituto Christifideles sacris adesse, a servilibus operibus abstinere, et jejunium in eorumdem vigiliis, quibus adnexum sit, observare debeant, et teneantur. In reliquis vero festis non solum laboriosas artium exercitationes, et servilia opera permittimus, et indulgemus; sed insuper eosdem Christifideles a quocumque vigiliæ, seu jejunii diebus præcedentibus, dummodo aliunde vel ratione quadragesimæ, vel ratione quatuor temporum, non præcipiatur, et audiendi missam in prædictis festis obligatione absolvimus, et liberamus.

Reservationes, et declarationes speciales.

§. 4. Sed quoniam dum populorum conscientiæ consulimus, et eorum, qui in sudore vultus sui panem comedunt; indigentiæ providemus, sanctorum venerationem, et salutarem Christifidelium pœnitentiam minuere non intendimus, ideo sanctorum, et solemnitatum officia, et missas tam in eisdem abrogatis festis, quam in eorum vigiliis retineri, et sicut prius in quacumque ecclesia celebrari mandamus: sacrum vero jejunium, quod in prædictis vigiliis habebatur ad quartas, et sextas ferias Adventus transferendum, ibidemque servandum edicimus, et constituimus. Ut autem non solum clerici, et divites homines sæculares, qui etiam diebus non festivis sacrosancto missæ sacrificio, et divinis officiis, quod vehementer cupimus, adesse possunt, sed etiam ii, qui rusticis detenti laboribus ecclesias diebus tantum festis adeunt, sanctorum apostolorum, et martyrum, quorum solemnitates superius abrogavimus, memoriam servent, et venerentur, volumus, ac præcipimus; ut die vigesima nona junii, ultra præcipuam sanctorum Petri, et Pauli apostolorum solemnitatem, etiam aliorum apostolorum, et die vigesima sexta decembris ultra præcipuum sancti Stephani festum, etiam aliorum sanctorum martyrum memoria celebretur. Quare die vigesima nona junii in kalendariis ecclesiasticis ita festum inscribendum erit = Sanctorum Petri, et Pauli, et commemoratio omnium sanctorum apostolorum = ac tam in officio, quam in missa addatur = commemoratio de communi apostolorum = die vero vigesima sexta decembris, ita notetur = festum sancti Stephani prothomartyris, et commemoratio omnium sanctorum martyrum = ac tam in officio, quam in missa addenda erit = commemoratio de communi plurimorum martyrum = Hæc Nos venerabilis frater non minus spiritualem, quam temporalem populi prædicti utilitatem intuentes sancienda esse judicavimus, in quo plurimum sollicitudini, ac vigilantiæ tuæ confidimus, qui illud profecto sedulitate, studioque tuo efficies, ne quid e divino cultu detractum videri possit, sed quo minor festorum dierum factus est numerus eo major sit in populorum animis pietas, fervor, ac devotio. Proinde vehementer cupimus, ac in Domino fraternitatem tuam hortamur, ut populos hosce edocendos diligenter cures quæ ad justam, legitimamque dierum festorum celebrationem pertinent, quo ardore, quove humilitate spiritus adstare sanctissimo altaris sacrificio, quo studio, qua frequentia divinis officiis, sacris concionibus, ac christianæ doctrinæ institutionibus interesse debeant, et ne per eos dies Christifidelium corda graventur crapula, et ebrietate, ac sæcularibus cogitationibus, quam diligentissimam operam dare debebis, ut profana quæque ludrica, et minus religiosa a publicis locis amoveantur, contra vero in conspectu sint illa, abundeque suppetant, quæ ad fovendam devotionem, pietatemque plurimum prodesse possint. Quæ quidem cuncta, a perspecta sedulitate tua Nobis maxime pollicemur,

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus apostolicis, ac universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Ferrariæ sub annulo piscatoris die ix. martii 1782. pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 9 martii 1782 Anno VIII.

CCCLXXII.

Quædam statuta super electione abbatis generalis, et procuratoris generalis, et convocatione capituli generalis pro canonicis regularibus sanctissimi Salvatoris ordinis s. Augustini.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Inter varias, ac multiplices sollicitudines, quas in hisce præsertim difficillimis temporibus pro communi christianæ reipublicæ utilitate Nostræ curæ divina providentia commissæ dies, noctesque suscipimus, ad ea quoque, quæ ad bonum ordinum regularium, qui in Ecclesia Dei ad illius ornamentum, ac præsidium instituti tam scite, ac prudenter a prædecessoribus Nostris fuerunt, pertinere dignoscuntur, providentiæ Nostræ intuitum convertere tenemur, ut sic eorum opera, ac labores ad sanctificandum homines, ad parandum Domino plebem perfectam, ad gloriam Domini Nostri Jesu Christi, ad consummationem sanctorum, in opus ministerii, et in ædificationem corporis Christi facilius, ac utilius impendere valeant.

Ratio constitutionis edendæ.

§. 2. Quum itaque ad audientiam Nostram pervenerit, dilectos filios canonicos regulares sanctissimi Salvatoris ordinis sancti Augustini, ut hujus sæculi misera conditio, ac temporum fert malignitas, ærumnarum, ac vicissitudinum satis adeo pertulisse, ut ob imminutum ædium canonicalium, seu monasteriorum numerum, dictus ordo alumnis careat, et suus status publicus valde extenuatus sit, proindeque quoties antiqua totius ordinis prædicti in sex partes, seu regiones divisio retineatur, quoties pariter sex in futurum sint suæ primariæ dignitates abbatis nempe generalis, procuratoris generalis, et quatuor visitatorum, ac quoties demum servetur statutum, ut quolibet triennio juxta constitutionem felicis recordationis Sixti pp. V. prædecessoris Nostri xxiii. augusti MDLXXXIX. quæ incipit = Ex varietate temporum = ac ejusdem ordinis constitutionem cap. xxxi. capitulum generale habeatur, quamvis sumptus pro triennali hujusmodi convocatione necessarii nimis graves sint monasteriis prædictis; præsertim vero monasterio sanctissimi Salvatoris civitatis Nostræ Bononiensis, quorum pondus in maxima parte sustinere tenetur, nedum ad dignitates personæ minus idoneæ, ac dignæ interdum eligendæ erunt, quinimo, nisi hisce malis aliquod opportunum adhibeatur remedium, quod brevi ordo iste concidat, necesse est.

Tenor statutorum.

§. 3. Nos hinc pro ea charitate, qua omnes regulares ordines, et hunc præcipue complectimur, felici, prosperoque suo statui consulere volentes, ac prædecessorum Nostrorum exempla, qui capitulares hujusmodi sessionis non tantis urgentibus de causis pluries distulerunt sectantes, immo etiam resolutioni in comitiis, seu dicta diei xi. maii anni MDCCLXXII. annuendo, et audito prius dilecti filii Nostri Lazari Opizi tituli sancti Petri in Vinculis presbyteri cardinalis Pallavicini nuncupati apud Nos, et sanctam Sedem ordinis prædicti protectoris consilio, ac memoratam constitutionem Sixti prædecessoris, nec non ordinis prædicti ordinationes caput xxxi. præ oculis habentes, motu proprio, ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine harum serie statuimus, ac ordinamus, ut in præmissis capitula generalia post proximum, ut moris est, prope diem nempe, feria secunda dominicæ tertiæ post pascha Resurrectionis habendum, retenta illorum celebrationis die a memoratis constitutionibus dicti ordinis designata, nisi de sexennio in sexennium in posterum indicantur, ac ut abbas generalis tum in proximo futuro capitulo generali, tum cœteri in futuris deinceps eligendi per integrum sexennium eorum munere fungi, suaque dignitate uti debeant.

Declarationes speciales.

§. 4. Declaramus insuper, quod licet in capitulis generalibus hujusmodi ad formam earumdem constitutionum quatuor designari soleant abbates visitatores, qui non secus, ac abbates generales usque ad novam capituli generalis convocationem in suo officio hujusmodi persistere consuevere, nihilo.

minus ex prorogatione indictionis capituli generalis hujusmodi eorum munus ultra triennium a dictis constitutionibus præscriptum protrahi non debeat, sed ut in capitulo generali octo eligantur abbates visitatores, quatuor nempe pro quolibet triennio, cum expressa tamen, ac explicita mentione, qui nam sint, qui per primum triennium quinam, qui per secundum triennium dicto officio fungi debent, motu, scientia, et potestate prædictis ordinamus; sicuti pariter prorogationis capituli generalis prædictæ beneficio neutiquam uti abbates de gubernio nuncupati; sed quoad illorum durationem, quod per dictas constitutiones cavetur omnino observari districte mandamus.

Derogationes adversus constitutiones ordinis.

§. 5. Insuper cum sicut accepimus, constitutiones dicti ordinis in capitulo xxxii. disponant, quod electio abbatis procuratoris generalis ad definitorium spectet, sicque reapse fuerit observatum ad annum usque MDCCXXX. in quo prævio capituli generalis decreto, et a congregatione venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium episcoporum, et regularium negotiis præpositorum die xxii. septembris ejusdem anni confirmato jus electionis prædictæ ad capitulum generale fuit delatum; Nos hinc non obstante decreto hujusmodi, sic ut præfertur, confirmato jus electionis procuratoris generalis ad dictum definitorium restituimus, ita tamen, ut in posterum tum ad cohibendum primariarum dignitatum dicti ordinis numerum, quæ, ut præfertur, in præsenti attenta monasteriorum imminutione nimis multæ sunt, tunc etiam, ut monasteriis, seu ædibus canonicalibus hujusmodi intra Nostram, et Sedis apostolicæ temporalem ditionem sitis onus detrahatur cultus procuratoris generalis, qui ad ea dumtaxat spectare dignoscitur, munus hujusmodi in abbatem monasterii sancti Petri in Vinculis almæ Nostræ urbis pro tempore existentem conferatur, ac dictum officium ultra triennium non protrahatur, nullumque jus abbati hujusmodi ad generalatum, prout in præsenti in more est positum, acquiratur. Ut autem a dicto definitorio dignior religiosus in abbatem hujusmodi designetur, eidem definitorio illum inter multos, nulla habita ratione nationalitatis, qui talis in Domino reputabitur in abbatem hujusmodi constituendi, et deputandi liberam, et amplam facultatem, motu scientia, et auctoritate prædictis tribuimus, et impertimur.

Providentiæ ne ullo umquam tempore aliquod damnum ingeratur.

§. 6. Ne vero dum feliciori dicti ordinis statui providere studemus, ex sui capituli generalis prorogatione de sexennio in sexennium aliquod damnum ingeratur, motu, scientia, auctoritate, et tenore prædictis volumus, ac decernimus, quod in perpetuis futuris temporibus quolibet triennio in feria secunda tertiæ dominicæ post pascha Resurrectionis pro capitularis conventus habeatur, cui intererunt tum abbas generalis, tum etiam dicti octo abbates visitatores; in hisce comitiis porro erit designandus, seu eligendus procurator generalis, abbas nempe monasterii, seu ædis canonicalis sancti Petri in Vinculis urbis, aliique etiam deputabuntur abbates de gubernio, cæteraque omnia gerentur, quæ dum capitulum generale quolibet triennio convocabatur, geri solebant. Constituimus pariter, quod comitia, quæ ad formam dictarum constitutionum caput. xxxi. paragraphum xxvii. singulis annis erant habenda nisi duabus vicibus deinceps intra sexennium prædictum indicantur, anno scilicet secundo, et anno quinto post dictum capitulum generale: quod si tandem durante dicto sexennio, vel abbatem generalem, vel alterum ex electis visitatoribus viam universæ carnis ingredi contingat, quæ in hujusmodi casibus ab ordinationibus, et constitutionibus dicti ordinis præscriptum fuit, observari omnino mandamus. Verum si obitus abbatis generalis, aut alterius ex visitatoribus pro secundo triennio, ut præfertur, electio ante memorata comitia pro capitularia evenerit tunc, et eo casu, ut in proximis futuris comitiis hujusmodi advocatis abbatibus ex generalibus cum eorum suffragio, tum novus abbas generalis, qui per triennium dumtaxat suo munere fungetur, eum etiam novus, seu novi abbates visitatores respective deputentur, ac eligantur motu, scientia, auctoritate, ac tenore præsentis statuimus, ac ordinamus.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 7. Decernentes easdem præsentes literas perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis, ad quos nunc spectat, et spectare poterit quomodolibet plenissime suffragari, et inviolabiter observari et ampliari; sicque et non aliter per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et ejus-

dem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus memorati Sixti pp. V. prædecessoris, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis prædicti etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusdam etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Ferrariæ sub annulo piscatoris die nona martii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXIII.

Dat. die 9 martii 1782 Anno VIII.

Confirmantur nonnulla decreta, seu statuta pro servanda quadripartita alternativa in electione magistrorum generalium ordinis beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Pastoralis officii Nobis licet immeritis divina dispensatione commissi curam exercere jugiter satagentes, ea, quæ ad æqualitatem, pacem, et tranquillitatem inter personas præsertim divinis obsequiis sub suavi religionis jugo mancipatas firmandam, conservandamque, provide, ac prudenter disposita, et statuta esse noscuntur, apostolicæ Nostræ auctoritatis munimine, dum id a Nobis petitur, libenti animo roboramus.

Expositio precum.

§. 2. Nuper siquidem pro parte dilecti filii Martini de Torres moderni magistri generalis fratrum ordinis beatæ Mariæ virginis de Mercede redemptionis captivorum nuncupatorum expositum Nobis fuit, quod cum alias felicis recordationis Clemens pp. XII. prædecessor Noster per bo. me. Vincentium archiepiscopum Seleucensem tunc suum, et Sedis apostolicæ in regnis Hispaniarum nuncium injunxerit capitulo generali ordinis prædicti anno MDCCXXXII. celebrato, quod in posterum statueretur, ut aditus nequaquam pateret ad magisterium generale ei provinciæ, quæ illud adepta fuisset, nisi post peractas tres electiones de filiis aliarum provinciarum dicti ordinis, ita ut provincia, quæ in immediato sexennio magisterio hujusmodi gavisa fuisset, sine voce passiva ad sequentia tria capitula generalia concurreret, quod quidem dicti Clementis prædecessoris monitum ignotis de causis effectu caruit, donec in novissimo ejusdem ordinis generali capitulo anno MDCCLXXVI., præsidente Nostro, et apostolicæ Sedis nuncio Toleti habito nonnulla stabilita sunt decreta, quæ provinciarum omnium prædicti ordinis commodis æquali tum dicti magisterii generalis cum aliorum honorum distributioni, paci denique, et tranquillitati, ac regulari observantiæ fovendis, nec non particularium religiosorum virtuti, meritisque remunerandis apprime conductura visa fuerunt, quorum tenor talis est, qui sequitur.

Prioris editi decreti tenor

§. 3. I. Generale definitorium omnium ordinis provinciarum utilitati, et commodis prospiciens, earumque filiis dignioribus de ipso ordine benemerentibus ad supremum ejus magisterium viam aperiens, non utile modo, sed et necessarium existimans, præcipit: ut in posterum magistri generalis electio hac methodo, et non aliter fiat. Semel e provincia Aragoniæ, vel Franciæ, vel Sardiniæ: dein ex provincia Castellæ, vel ex una quavis novæ Hispaniæ, vel Quitensi, vel Portugalliæ; deinde ex provincia Valentiæ, vel Italiæ; ac tandem ex provincia Vandaliæ, vel ex una quavis regni Peruani. Proindeque cum magister generalis ab hoc capitulo electus sit Valentinæ provinciæ filius, præcipit generale definitorium, ad proxime futuram magistri generalis electionem non gavisuros voce passiva, nisi filios provinciæ Vandaliæ, et aliarum provinciarum ipsi superius adjunctarum. Ad electionem vero, quæ hanc sequetur, voce passiva gavisuros Aragoniæ, et aliarum ipsi adjunctarum provinciarum filios; ac tandem ad sequentem electionem provinciarum Castellæ, et aliarum ipsi superius aggregatarum filios voce eadem passiva gavisuros: atque statuimus hunc ordinem perpetuo, et inviolabiliter in posterum observandum; ita ut nulla ex provinciis in hac quadripartita superius expressa vocem passivam, jus, sive actionem ad magisterium generale prætendere, aut allegare possit, nisi post tres electiones methodo, et ordine superius statuto celebratas, et servatis aliis omnibus, quæ ordinis constitutiones præscribunt.

Tenor secundi decreti.

§. 4. II. Item præcipit definitoribus, tam generalibus, quam provincialibus, ut auctoritatem ipsis ab ordinis constitutionibus attributam sancte tueantur, atque conservent; generalis ordinis magistro, ut in gravibus, arduisque negotiis, quod ordinis constitutiones monent sententiam patrum definitorum generalium roget: absentium quidem scripto, eorum vero, qui in domo suæ residentiæ commorantur, voce, expositaque clare, et distincte ne tota, auditisque, atque lectis eorum suffragiis, juxta ea decernat, quod conducibilius visum fuerit. Patribus provincialibus præcipit, ut duo ex definitoribus provinciæ penes se in eadem domo commorari cogat ad discutienda, et finienda graviora negotia in provincia occurrentia; et quoniam in Aragoniæ provincia sæpius contiget id exequi non posse, quando videlicet provincialis eligitur ex parte Catalauniæ, vel Navarræ, statuit generale definitorium, magistrum antiquiorem conventus ad prædictum effectum simul cum definitore, ac provinciali convocandum, locum alterius, et vices supplere debere.

Tenor tertii decreti.

§. 5. III. Item præcipit præsidentibus capitulorum, tam generalium, quam provincialium ut omnino abstineant ab indicanda vocalibus per se, nec per alium directe, vel indirecte, persona a capitulo eligenda, antequam electio peracta sit; permittit tamen hujuscemodi electionibus scrutinium more hactenus servato præmitti.

Tenor quarti decreti.

§. 6. IV. Ut duo, vel tres ex quatuor provinciæ definitoribus ex patribus provinciæ, vel magistris ejusdem perpetuo eligantur, atque ut hujusmodi electio liberius paragatur, prohibet generale definitorium eligendorum nomina scripto dari, tam a præsidente capituli, quam ab alio vocalium.

Tenor quinti decreti.

§. 7. V. Ut electi omnes in capitulis provincialibus ad munera provinciæ respective obeunda, jure, et auctoritate ipsis eorum officiis ab ordinis constitutionibus attributis utantur, et gaudeant quin ab ordinis generali magistro impediri, aut turbari possint, nisi in casibus legitimæ appellationis, sive recursus, servato tamen ordine graduali a Bullis apostolicis præfinito.

Tenor sexti decreti.

§. 8. VI. Ut prælati ordinarii, et locales ea methodo, et libertate eligantur, quas ordinis constitutiones servandas præcipiunt, et nullo pacto legitimum usum eorum jurisdictionis ordinariæ impediri posse decernit. Idemtidem prohibens ad hujusmodi officia eligi præsidentes ad nutum amovibiles, sive interinos, magistrum generalem, aut provinciales eorum prælatorum gubernationi, atque directioni sese immiscere, nisi in casibus superius indicatis.

Tenor septimi decreti.

§. 9. VII. Ut gradus præsentati, et magistri semper dignioribus conferantur, posthabitis omnibus humanis respectibus, et quoties aliquem horum graduum vacare contingat, definitorium uniuscujusque provinciæ magistro generali unum, vel duos, quos digniores existimaverint, proponat ex quibus magister generalis eliget eum, quem magis idoneum judicaverit.

Octavi decreti tenor.

§. 10. VIII. Ut ad munera lectoris, et prædicatoris conferenda, utantur provinciales jure suo ipsis ab ordinis constitutionibus attributo, quin ma-

gistro generali super his electionibus deferre, aut ejus approbationem, vel suffragium exposcere teneantur, unam eligendorum idoneitatem, ingenium, virtutem præ oculis habentes.

Tenor noni decreti.

§. 11. IX. Ut in posterum decreta, sive acta capitularia, tam generalium, quam provincialium, si quæ ædenda sunt, hac methodo, et non aliter stabilientur. Præses capituli vocalibus rem, de qua deliberandum est, distincte proponat. De hinc cætum dimittens unicuique vocalium præcipiat, ut scripto suffragium, et sententiam suam exponant, quam ipsi præsidi, et capitulo cum christiana libertate patefaciet.

Tenor decimi decreti.

§. 12. X. Ut omnia superius statuta circa distributionem præmiorum, magisteriorum, præsentaturarum, lecturarum, prædicationum, in Indiarum provinciis eodem jure serventur: nec non ea omnia, quæ feliciori ipsarum gubernationi conducibilia fore videantur, implorando regiam protectionem, si opus fuerit.

Tenor undecimi decreti.

§. 13. XI. Ut de cætero serventur ordinis constitutiones, atque si quod dubium circa earum aliquam suboriri contingat laudabilem, ac legitimam provinciarum praxim sequendam esse decernit.

Tenor duodecimi decreti.

§. 14. XII. Ut expressa in superioribus undecim decretis maximam futuris temporibus auctoritatem, et vim sentiantur, nec ullo pacto infringi, aut labefactari contingat, præcipit generale definitorium, ut reverendo admodum in Christo patri sanctæ Sedis apostolicæ legato tradantur; ut quandoquidem serenissimi regis Nostri mandato, hoc capitulum tamquam præses tanto honore affecit, catholicæ majestati suæ decreta, sive acta per manus ejusdem reverendissimi patris nota fiant: ipsoque serenissimo rege annuente, sanctæ Sedis apostolicæ approbationem, et confirmationem exposcat idem reverendissimus dominus. Quam quidem confirmationem capitulum humiliter efflagitat, identidem spondens, nunquam commissurum, ut ejus observantia violetur, aut ullo modo infringatur.

Supplicatio pro consequenda decretorum confirmatione.

§. 15. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, ut hujusmodi statuta, seu decreta serventur exactius, et firmius subsistant, apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desiderat; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatio apostolica.

§. 16. Nos igitur fratres prædictos specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, præinserta decreta, seu statuta auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus. At cum fieri possit, ut aliquibus urgentibus de causis distributio, et quadripartita in præinsertis decretis, ac statutis ordinata locum sibi vindicare nequeat, tunc quod rata, ac fixa sit methodus in electionibus hujusmodi a memorato Clemente prædecessore stabilita auctoritate, et tenore prædictis ediicimus, et mandamus.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 17. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S.R.E. cardinales etiam de latere legatos, et sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti ordinis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum inser-

tis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Ferrariæ sub annulo piscatoris die nona martii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 9. aprilis 1782 Anno VIII.

CCCLXXIV.

Declarantur capitula IX. et XIII. instructionis Benedictinæ super immunitate ecclesiastica.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Ea est infirmitatis humanæ misera conditio, ut raro contingat, quæ hujus sæculi sunt, tam scite, tam prudenter constituta, quin brevi declarari, aut interdum etiam penitus reformari expectent, quod profecto in instructione a bonæ memoriæ Benedicto pp. XIV. prædecessore Nostro ad componendas, sedandasque nonnullas controversias, ac dissentiones super libertate ecclesiastica, ac materia beneficiali inter ministros hujus apostolicæ sanctæ Sedis ex una, et officiales, ac ministros claræ memoriæ Caroli Emmanuelis, dum vixit, Sardiniæ regis illustris ex altera partibus vigentes confecta, et ad archiepiscopos, et episcopos in dictionibus temporalibus ipsi Carolo Emmanueli regi subiectis existentibus transmissa evenisse constat.

Tenor capituli noni instructionis Benedictinæ.

§. 2. Siquidem sicut Nobis nuper pro parte carissimi in Christo filii Nostri Victorii Amadei ejusdem Sardiniæ regis illustris expositum fuit, inter multa, quæ pro bono jurisdictionis, et immunitatis ecclesiasticæ a memorato Benedicto prædecessore Nostro conventa tunc fuere in paragrapho nono ejusdem instructionis sic disponitur = Essendo pur troppo cresciuta la malizia degli uomini, e desumendo i cattivi contro l'espressa intenzione de' sacri canoni, e delle costituzioni apostoliche facilità di commettere delitti per il pronto confugio alle chiese, ed a luoghi immuni, non goderanno per l'avvenire del beneficio dell'asilo tutti i seguenti.

Declaratur cui beneficium asyli sit interdictum.

§. 3. Gli omicidi, non solo se l'omicidio sia proditorio giusta il jus comune, e la Bolla Gregoriana, ma ancora se sarà appensato giusta la Bolla della sa. mem. di Benedetto XIII. che incomincia = Ex quo divina = non dovendo più godere del beneficio dell'asilo, se non chi commette omicidio casuale, o per propria difesa, cum moderamine inculpatæ tutelæ, estendendo Sua Santità ai dominj del re di Sardegna la Bolla = In supremo justitiæ solio = della sa. me. di Clemente XII. = Gl' incendiarj, cioè coloro, che dolo malo, et data opera, metteranno, o faranno metter fuoco, o che scienter daranno ajuto, o consiglio a chi mettesse fuoco a qualunque chiesa, luogo sacro, o religioso; o a qualunque casa abitabile, sita tanto in città, e luoghi abitati, quanto fuori di essi; come altresì a tugurj costrutti ad instar domorum, soliti abitarsi da contadini, o pastori, o sopra gli armenti, e le greggie, alle vigne, seminati, oliveti, selve, o qualunque altro podere alberato, coltivato, e fruttifero. = I ricattatori, cioè a dire coloro, i quali conducono, e trasportano violentemente, o dolosamente, de loco ad locum uomini, e donne, ivi ritenendosi per obligarli a riscattarsi; come altresì coloro, che per via di ambasciate, o lettere chieggono denaro, o altra cosa con minaccia di ammazzare le persone, o d'incendiare i beni di quelli, ai quali sono dirette in caso, che non facciano quel che chieggono. Coloro, che scienter, dolo malo, et animo nocendi compongono, vendono, e propinano il veleno, quantunque non sia seguita la morte della persona, che voleva avvelenarsi, e nettampoco abbia la medesima in effetto per qualche fortunato accidente preso il veleno. Coloro, che fanno assassinare, o che per commissione data loro assassinano, o che a suddetti scellerati danno ajuto, o consiglio quantunque non vi sia seguita la morte, purchè deventum fuerit ad actum proximum, hoc est ad insultum, ita ut intervenerit vulnus. I grassatori, e ladri di strade publiche, e vicinali, anche per la prima volta, che commettessero un tal delitto, quantunque senza alcuna offesa della persona del derubato. Coloro, che di notte tempo aprono con chiavi false, o adulterine, con grimaldelli, ed altri strumenti le porte delle case, botteghe, fondachi, o magazzini, o pure che rompono, bruciano le suddette porte, o che entrano in tali suddetti luoghi per li tetti, o finestre, o per aperture fatte

nelle muraglie, o rubano tanta quantità; per la qual cosa meritano secondo le leggi comuni, o municipali la morte. Così parimenti coloro, che in tempo di notte sotto nome di corte, o con falsi pretesti d'essere ministri della giustizia si fanno aprire dagli abitatori le porte delle case, ed ivi entrati rubano, o fanno violenza all'onestà delle donne di detta casa. I falsificatori di cedole, ossiano fedi di credito, o di altre scritture di publici banchi, come altresì coloro, che falsificano ordini, per mezzo de' quali in pregiudizio della pubblica fede esiggono denaro da altri depositato ne' pubblici banchi. I mercatanti fraudolentemente decotti, i quali fingendo di essere falliti nascondono il loro avere in frode de' loro creditori. I regii tesorieri, ed i percettori generali, i quali ritenendo, o ricevendo danaro regio dagli officiali inferiori, o da altri debitori della regia camera per trasmetterlo alla cassa generale, commettono furto, o falsità in somma, che abbia luogo la pena ordinaria; così pure il cassiere maggiore, e gli uffiziali, e ministri de' pubblici banchi, che rubbano da quelli il danaro in tanta quantità, che perciò debbano soggiacere alla stessa pena ordinaria. I conservatori dei pegni, e gli altri uffiziali, e ministri de' publici monti, che rubassero i pegni in tanta quantità da dover soggiacere alla medesima pena, e per ultimo coloro, i quali essendo publici cassieri delle università rubano il danaro dalla cassa pubblica nella stessa notabile, e punibile quantità. Tutti i delinquenti, o rei di delitto di lesa maestà, nel primo, e secondo capo. E nel secondo capo per quello, che appartiene ad offese personali fatte a ministri, ed officiali per ragion del loro officio debbano intendersi compresi coloro solamente, i quali facessero offesa personale, e non verbale a que' ministri, ed a quelli ufficiali, che amministrano giustizia, ed esercitano giurisdizione, communicata loro immediatamente dal sovrano, e non già dagli utili padroni, e baroni de' luoghi. Coloro, che per forza estraggono, o fanno estrarre i rei dalla chiesa, o da qualsivoglia altro luogo immune. Coloro, che tanto nelle chiese, che nei cimiteri, o in qualunque altro luogo immune commettono omicidj, mutilazioni di membri, o qualsivoglia altro delitto, per cui de jure communi intrat pœna sanguinis, aut triremium, come altresì coloro, che usciti dalle suddette chiese, e luoghi immuni commettano i medesimi delitti; coloro, che si abusano del confugio anche per la prima volta, si estraggono da quello d'ordine del vescovo, e d'ordine del medesimo si trasportino in altra chiesa, pel qual trasporto non possano essere molestati dalla curia secolare, sub pœnis violatæ immunitatis, e s'intimi loro, che abusandosi del confugio per la seconda volta, sarà dichiarato dal vescovo, che non godono più veruna sorta d'immunità ecclesiastica, ed affinchè da' vescovi possa farsi speditamente una tal dichiarazione sarà da Sua Santità conceduta loro una volta per sempre la facoltà, affinchè non debbano in ciascun caso, che potrà occorrere di doverne far uso, scriverne in Roma per ottenerla.

§. 4. Ac in paragrapho decimo tertio sic constituitur = Appartenendo, conforme di sopra si è detto, al vescovo di dichiarare, se il reo goda, o non goda del beneficio dell'immunità, e dovendo, come pure di sopra si è detto, lo stesso vescovo dentro il termine di un mese dal dì che gli sarà stato consegnato il processo dal giudice laico proferire la detta sentenza; inoltre potendosi dare il caso, che dentro il predetto mese non si proferisca dal vescovo la sentenza, o che nella discussione di queste cause ad istanza, o del fisco ecclesiastico, o del fisco laico sia d'uopo l'ordinare, che s'impingui il processo, o che si faccia un nuovo processo acciò la giustizia abbia libero il suo corso, e non sia esposta alle frequenti mutazioni de' giudici; la Santità di Nostro signore deputa monsignor arcivescovo di Torino dandogli ogni facoltà opportuna, e necessaria per decidere la causa, se non sarà stata decisa dal vescovo dentro il mese stabilito, come pure in caso di qualche differenza, che insorga per ordinare l'impinguazione del processo, o confezione del nuovo. Deputa pure, e dà le facoltà opportune, e necessarie al predetto monsignor arcivescovo, acciò possa ricevere le appellazioni dal giudicato del vescovo sopra il punto dell'immunità locale, constituendolo giudice nella detta materia di seconda istanza; e trattandosi di sentenza proferita dal predetto monsignor arcivescovo di Torino, da cui una delle parti volesse riclamare, o che la sentenza non fosse stata da esso proferita dentro il mese, o che in una causa pendente avanti di lui insorgesse qualche differenza, circa l'impinguare il processo, o farne un nuovo; il tutto si divolva al vescovo di Sa-

Tenor §. 13. ejusdem instructionis.

luzzo, cui Sua Beatitudine conferisce tutte le facoltà opportune, e necessarie per essere giudice di seconda istanza in questi casi, come pure al vescovo d'Ivrea in caso di vacanza, o d'impedimento dell'arcivescovo di Torino, o del vescovo di Saluzzo. =

Dubia excitata super intelligentia prædictæ instructionis.

§. 5. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat ex præinserto paragrapho nono dubitari possit, utrum rei violenti vi illata in publicam auctoritatem eximentes e justitiæ manibus detentos delinquentes immunitatis ecclesiasticæ beneficio frui, ac gaudere debeant, ac etiam non satis dare in præinserto paragrapho decimo tertio prævideatur casus, in quo causa de, ac super beneficio immunitatis ecclesiasticæ reorum ad ecclesiam confugentium ad archiepiscopum Taurinensem devoluta, ex quo episcopum juxta dictam instructionem judex primæ instantiæ intra præscriptum mensem nullam protulerit sententiam, liceat a sententia archiepiscopi Taurinensis, quasi esset judex primæ instantiæ ad episcopos, vel Salutiarum, vel Ipporegiensem appellare eodem prorsus modo, quo dum archiepiscopus Taurinensis est judex primæ instantiæ disponitur, et alteri pariter casui non consulatur, in quo archiepiscopus Taurinensis judex primæ instantiæ existens intra præscriptum mensem, nihil per sententiam declarans causa ad prædictos episcopos in judices appellationis, ut præfertur, designatos devolvatur, num parti succumbenti altera competat appellatio. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Solutio dubiorum respicientium §. 9.

§. 6. Nos igitur qui nihil curamus impensius, quam ut justitia, et pax se se invicem osculentur, libentique animo, omnibus causis occurrimus, quæ compositas, ac sedatas dissentiones inter sacerdotium, et imperium restaurare possent, et piis ejusdem Victorii Amadei regis votis quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, motu proprio, ex certa scientia ac matura deliberatione Nostris deque apostolicæ potestatis plenitudine quoad præinsertum paragraphum nonum, quod deinceps rei violentæ exemptionis delinquentium e manibus publicæ potestatis ecclesiasticæ immunitatis beneficio non gaudebunt, sed quod sub dispositione dicti paragraphi noni instructionis Benedictinæ comprehensi sint, decernimus, ac declaramus, ac pro majori securitate, et intelligentia, motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus statuimus eidem paragrapho hanc super præmissis Nostram voluntatem esse adiciendam = Che per togliere li dispareri, che si sono eccitati fra li ministri di sua maestà, ed alcuni delle curiæ ecclesiastiche de' reali dominj, Sua Santità dichiara, che il delitto di violenta estrazione di un delinquente dalle mani della giustizia si consideri in appresso fra gli eccettuati, e come tale compreso sotto la disposizione dell'articolo nono dell' istruzione pontificia, e consequentemente, che tutti li rei di tale delitto non possano in avvenire godere del beneficio dell' asilo ecclesiastico =

Similis declaratio dubii exorti quoad intelligentiam §. 13.

§. 7. Quoad paragraphum porro decimum tertium totum id, quod in eo dispositum legitur in casu, quo archiepiscopus Taurinensis sit judex primæ instantiæ in causa immunitatis ecclesiasticæ, de qua in dicto paragrapho ad casum etiam, in quo ad eumdem archiepiscopum Taurinensem eadem causa de hac super immunitate ecclesiastica, ex defectu sententiæ intra mensem probatæ ab episcopo primæ instantiæ sit devoluta juxta legem dicti paragraphi extendimus, ac ampliamus; immo quatenus archiepiscopus Taurinensis in causis prædictis in prima instantia coram ipso vertentibus intra præscriptum mensem, ut præfertur, sententiam non proferret, tunc cum ad episcopos aut Salutiarum, aut Ipporegiensem causæ cognitio juxta totius memoratæ instructionis disposita devolveretur, ac proinde post alterutrius sententiam pars succumbens appellationis beneficio defraudata esset, quod in eadem instructione nullus judex appellationis in hoc casu designatur, hinc parti appellanti liberum esse, alterum ex archiepiscopis, et episcopis in ditionibus temporalibus eidem Victorio Amadeo regi subjectis existentibus in judicem appellationis eligendum, motu, scientia, deliberatione, et plenitudine, pariter volumus, statuimus, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Decernentes has præsentes literas, firmas, validas, et efficaces existere, et fore; suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri de-

bere; ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Viennæ in Austria sub annulo piscatoris die nona aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 18 aprilis 1782 Anno VIII.

CCCLXXV.

Exemptio monasterii monialium civitatis Cordubensis ordinis Prædicatorum a jurisdictione fratrum ejusdem ordinis, cum subjectione episcopo Cordubensi.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Quieti, et tranquillitati prudentum virginum, quæ ad cœlestis agni nuptias vocatæ, spretis mundi illecebris, divini Numinis obsequiis se se manciparunt, paterna charitate consulere cupientes, sublimium principum votis libenter annuimus, ac pastoralis officii partes in id interponere non prætermittimus, sicuti expedire in Domino arbitramur.

Expositio precum porrectarum, quibus ratio concessionis enucleatur.

§. 2. Nuper siquidem pro parte carissimi in Christo filii Nostri Karoli Hispaniarum regis catholici Nobis expositum fuit, nuper a dilectis in Christo filiabus priorissa, et monialibus monasterii sanctissimi Crucifixi civitatis Cordubensis ordinis fratrum Prædicatorum sibi significatum fuisse, quod cum ipsæ sub gubernio, ac administratione magistri prioris conventus sancti Pauli Cordubensis diœcesis, ac magistri provincialis Vandalitiæ fratrum ordinis prædicti de præsenti existant, quamvis eorum numerus secus tantum, ac in transactis temporibus in tresdecim consistat, nihilominus a fratribus conventus, et ordinis prædictorum tum spirituale illarum regimen in verbum Dei evangelizando, et sacramentales confessiones excipiendo, cum etiam temporalis bonorum ejusdem monasterii administratio subnexis distantiæ, ac exiguitatis numeri fratrum, dicti conventus causis adeo despiciuntur, ut quod ex inde, et spirituale suarum animarum detrimentum, et regularis disciplinæ imminutio, et annui demum census dicti monasterii præjudicium profluat, omnino necessarium sit.

Rex catholicus sua interponit officia, ut monasterium subjiciatur jurisdictioni episcopi Cordubensis.

§. 3. Qua de re idem Karolus rex catholicus pro sua eximia, ac sane singulari pietate, ut temporali, ac spirituali præcipue earumdem monialium utilitati efficaciter consuletur, dictum monasterium a superioritate, gubernio, et regimine fratrum ordinis Prædicatorum eximi, et liberari, illiusque curam, regimen, ac jurisdictionem episcopo Cordubensi pro tempore existenti, per Nos concedi plurimum desiderat.

Pontifex gratiam indulget ad tramites precum.

§. 4. Nos igitur piis, ac laudabilibus ejusdem Karoli regis catholici votis quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, ejusque pietatem, ac zelum in procurandis iis, quæ ad spirituale, ac temporale bonum dictarum monialium spectant, plurimum commendantes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, dictum monasterium monialium ordinis fratrum Prædicatorum sanctissimi Crucifixi civitatis Cordubensis a quacumque cura, gubernio, regimine, et administratione, superioritate, ac jurisdictione fratrum ejusdem ordinis Prædicatorum conventus sancti Pauli, et magistri provincialis Vandalitiæ, aliorumque superiorum dicti ordinis auctoritate apostolica tenore præsentium perpetuo, ac omnino eximimus, et liberamus, dictumque monasterium, ejusque moniales visitationi, administrationi, correctioni, gubernio, regimini, et jurisdictioni venerabilis fratris nunc, et pro tempore existentis episcopi Cordubensis auctoritate, et tenore similibus perpetuo pariter supponimus, atque subiicimus, ac pro supposito, et subjecto haberi volumus, et mandamus.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 4. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his

a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis, et monasterii hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Viennæ in Austria sub annulo piscatoris die 18. aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 21 aprilis 1782 Anno VIII.

CCCLXXVI.

Confirmatio conventionis initæ ab episcopo Pisaurensi, et confraternitate s. Andreæ apostoli ejusdem civitatis super solutione scutorum mille erogandorum pro fabrica seminarii, et jure nominandi alumnum in ipso seminario.

Venerabili fratri episcopo Pisaurensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem

Proemium. §. 1. In maximis universæ Ecclesiæ Nobis, licet imparibus meritis, divina miseratione commissæ sollicitudinibus, et curis non ultimum locum obtinet illa, quæ adolescentium instructionem respicit, ex qua totius vitæ confirmatio pendet, et disciplina, cum juxta sacræ Scripturæ oracula; *adolescens qua via incœperit, etiam cum senuerit, non recedat ab ea*: qua de re cum semper pro omnibus Christifidelibus simus impense solliciti, tum maxime curam, et cogitationem omnibus intendimus, ubi de illis agitur, qui in sortem Domini vocati ad sacra religionis ministeria peragenda institui debent, et erudiri. Ita clericorum seminaria tam pio, ac utili huic operi destinata, quarum uberti fructus in vineam Sabaoth in dies redundant, gratiæ nostræ favorimus libenter prosequimur, et ad eorum incrementum magis, magisque promovendum proni sumus, et liberales.

Expositio precum. §. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii officiales, et confratres confraternitatis sub invocatione s. Andreæ apostoli civitatis Pisaurensis, quod tu, ut religiosæ Pisaurensis juventutis educationi a genitoribus neglectæ pastorali solertia prospiceres, vix ad Pisaurensem ecclesiam regendam translatus, eo animum, et cogitationem omnem contulisti, ut seminarium restauraretur, et in ampliorem formam redigeretur, sed manu ad opus admota, deficiente pecunia, id perficere non potuisti: attamen ne providum tuum consilium suo defraudaretur effectu, eadem confraternitas, ut consultum esset incœpti ædificii prosecutioni, et juventutis educationi contractum tibi obtulit sequentibus sub conditionibus, nempe ipsa pro unica vice tibi eidem præbet mille scuta monetæ Romanæ in fabricam seminarii erogandam, sine onere restitutionis, servato tamen in sui favorem jure nominandi alumnum unum in dicto seminario *gratis* alendum sine præjudicio ejusdem seminarii, cum a nominationibus ab episcopo pro tempore faciendis una subtrahatur, et illa in compensationem mille scutorum præfatorum cedatur.

Conditiones volitæ pro obtinenda executione contractus. §. 3. Ut autem mille scutorum hujusmodi traditio sequatur, debet dicta confraternitas censum constituere, pro cujus extinctione paratam se offert ad deponenda quotannis centum scuta similia ex superextantibus annuis redditibus biscentum et quinquaginta scutorum, quod depositum etiam de præterito fieri consuevit in extinctionem aliorum debitorum in præsens non excedentium summam mille septingentorum scutorum, juxta attestationem ratiocinatoris, licet in præteritum debitum esset decem mille scutorum; reliqua vero centum quinquaginta scuta impendenda esse decrevit in manutentionem de quinquennio in quinquennium duarum, vel trium puellarum in aliquo ex

monasteriis monialium in civitate Pisaurensi existentibus, constituta etiam pro eisdem congrua dote consequenda, sive vitam claustralem ducere, sive in sæculo nubere velint, aliisque sub pactis, et conditionibus, prout in instrumento xxiii octobris MDCCLXXXI. desuper confecto, cujus tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, uberius continetur.

Preces porrectæ pro consequenda apostolica confirmatione contractus.

§. 4. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, quo contractus hujusmodi validam formam recipiat, et firmius subsistat, ac servetur exactius Nostrum, et Sedis apostolicæ in eo firmando beneplacitum reservatum fuerit. Nobis propterea iidem exponentes humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, ac ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 5. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, ac eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium, concilii Tridentini interpretum, qui relationem suam super præmissis ad eosdem cardinales transmissam attenderunt consilio, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, et postquam ita judicaveris expedire, supradictum contractum cum pactis, et conditionibus superius expressis in supradicto instrumento contentis, auctoritate Nostra apostolica pro tui arbitrio, et conscientia, gratis approbes, et confirmes.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus apostolicis, ac universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis, edictis, constitutionibus, et ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Viennæ in Austria sub annulo piscatoris die xxi. aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXVII.

Dat. die 30 aprilis 1782 Anno VIII.

Indultum perpetuum gestandi aureum numisma pro sacerdotibus cappellæ electorali Monacensi inservientibus.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. In apostolicæ dignitatis specula meritis licet imparibus per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam constituti circa insignium ecclesiarum statum, personarumque in eis Altissimo assidue famulantium perpensis studiis jugiter intendimus, earumque decori, et ornamento paterna benignitate libenter consulimus, sicut omnibus matura considerationis trutina perpensis rationi consentaneum esse arbitramur.

Tenor concessionis.

§. 2. Hinc est, quod Nos ad ea, quæ cappellæ electoralis Monacensis splendorem spectant, Nostræ providentiæ intuitum convertentes, ac dilectis filiis sacerdotibus eidem cappellæ inservientibus specialem gratiam facere volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ut deinceps perpetuis futuris temporibus sacerdotes dictæ cappellæ electorali Monacensi inservientes nunc, et pro tempore existentes, quoadusque in hoc officio permaneant, aureum numisma cum immagine B.M.V. dictæ cappellæ patronæ ex una, et cum inscriptione = ex indulto sanctissimi papæ Pii VI. die 26 aprilis MDCCLXXXII. = ex altera parte, ita vero, ut illud ad levam pectoris ex nodulo serico cerulei coloris pendeat, tam in dicta cappella electorali, quam extra illam publice, ac privatim ubique deferre, illoque uti libere, ac licite possint, et valeant, auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus; illosque desuper a quoquam molestari, vel perturbari nullatenus posse, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus felicis recordationis Benedicti pp. XIV. prædecessoris Nostri super divisione materiarum,

aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dictæ cappellæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Monachii sub annulo piscatoris die 30 aprilis 1782., pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 30 aprilis 1782 Anno VIII.

CCCLXXVIII.

Indultum militibus militaris ordinis sancti Georgii martyris Bavariæ clericali charactere insignitis utendi habitu prælatitio.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

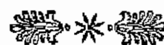
Ratio concessionis.

§. 1. Quoniam inter militares equestres ordines, qui ad catholicam religionem juvandam, et ab inimicis strenue defendendam instituti sunt, equestris militiæ ordo in honorem intemeratæ Deiparæ virginis Mariæ sub invocatione, et protectione beati Georgii martyris a bo: me: Karolo Alberto duce Bavariæ, et Sacri Romani Imperii, dum vixit, principe, erectus, et apostolica auctoritate confirmatus insignem retinet locum, libenti animo in eam devenimus sententiam, nedum sex nobiles viros in ecclesiastica dignitate constitutos ad sacra officia, quæ in ecclesia dicti ordinis obeunda sunt, juxta tenorem literarum apostolicarum in simili forma Brevis a felicis recordationis Benedicto pp. XIV. die vi. octobris MDCCLI. expeditarum deputatos, sed etiam alios omnes dicti ordinis milites clericalem militiam sequentes novis honoribus, prærogativis, privilegiis accumulare, ut hisce gratiis devicti, quæ ad christianæ religionis tutelam, ac propagationem spectare dignoscuntur, alacrioribus, ac promptioribus studiis curent.

Tenor concessionis

§. 2. Nos igitur milites ordinis prædicti, qui clericalem militiam sequuntur nova, et ampliori prærogativa exornare, et donare volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ut deinceps perpetuis futuris temporibus omnes milites dicti ordinis tum sex officia ecclesiastica prædicta obtinentes, tum etiam aliis, qui ecclesiasticam militiam sequuntur habitum prælatitium, idest vestem talarem oblongam cum mantello violacei coloris gestare, eoque uti cum omnibus prærogativis, privilegiis, gratiis, et præeminentiis, quibus prælati Nostri domestici utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt, vel poterunt in futurum libere, ac licite possint, et valeant auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus; ac insuper dilecto etiam filio moderno, et pro tempore existenti ecclesiæ dicti ordinis præposito præter habitum prælatitium hujusmodi superpelliceum quoque vulgo rocchetto deferendi plenam, et liberam facultatem tribuimus, et impertimur: eosque, et eorum quemlibet desuper a quoquam impediri, vel molestari nullatenus posse, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 3. Non obstantibus fel. rec. Benedicti pp. XIV. prædecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non dicti ordinis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Monachii sub annulo piscatoris die trigesima aprilis millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo. Derogatio contrariorum.

Dat. die 30. aprilis 1782 Anno VIII.

CCCLXXIX.

Erectio sedis episcopalis de Iviza.

Pius PP. VI.

Pius episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Ineffabilis Dei benignitas super universam terram admirabilis, qua fideles suos clementer prospiciens, suasque miserationes in eis satis spargere desiderans non semel se demonstrat magnopere propitiam. Hoc vero potissimum Nostris hisce evenit temporibus, ut quod post tot armorum curriculum ab incolis illarum partium erat peroptatum, tandem per eximium catholicorum præsulum studium, et per proprias postpositas commoditates, paternamque dilectionem, nec non singularem regalium principum pietatem, et præcipuum erga subditos suos amorem haud dubitatur prompte sit consequuturum. Nos itaque hujusmodi fretis auxiliis, quod eisdem regalibus principibus, ipsisque catholicis præsulibus gratum, ac orthodoxæ religioni valde proficuum fore speramus, exequi non prætermittimus, prout arbitramur in Domino utiliter convenire.

Expositio precum porrectarum pro assequenda erectione Sedis episcopalis.

§. 2. Cum itaque Nobis dilectus filius Hieronymus dux de Grimaldi charissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum regis catholici apud Nos, et Sedem apostolicam orator, mandato, et nomine ipsius Caroli regis exposuerit, incolas insularum de Iviza et de Formentera vulgo nuncupatarum Tarraconensis diœcesis non semel enixis precibus id a se postulasse, quod jampridem apud claræ memoriæ prædecessores Hispaniarum reges sæpenumero assequi contenderunt, nempe ut in iis locis una episcopalis sedes constitueretur, cujus antistes quæcumque ad animarum salutem pertinent præsentia, auctoritate, vigilantiaque sua curare posset. Allatæ hujusce eorum desiderii causæ tales sunt, ut quemadmodum dicti Caroli regis, ita piissimum animum Nostrum commovere summopere debent.

Ratio concessionis.

§. 3. Etenim per Mediterraneum mare a Gaditano freto venientibus primæ eæ occurrunt insulæ, quæ archiepiscopo Tarraconensi subsunt. Hinc malorum fons, et origo. Nam longus interjecti maris tractus valde formidolosus est navigantibus non modo propter tempestates unde crebra naufragia exoriuntur, sed etiam propter prædonum impetus, vim, et excursiones. Inde fit ut archiepiscopi Tarraconenses, quamvis optaverint, tamen pertimuerint a multo tempore committere se itineri valde periculoso, ut ad hanc gregis sui partem, et visendam, et alendam accederent.

Exponuntur incomoda, quæ promanant a defectu Sedis apostolicæ in insulis.

§. 4. Hæc autem eorum longinquitas, et absentia in causa est, quod earumdem insularum incolæ multis ad salutem subsidiis non sine gravi animarum et mœrore et detrimento destituantur. Siquidem eorum plerique utriusque sexus, et cujuscumque ætatis sine confirmationis sacramento moriuntur; cleri populique mores si minus compositi aut corrupti sint non comprimuntur satis, aut emendantur, si probi et honesti, non habent unde in melius possint assurgere; sed hæc fortasse leviora, illud gravissimum est non adesse, qui pro sua auctoritate speculetur, et provideat an de rebus fidei orthodoxæ sacris ritibus, et cæremoniis, an de iis quæ ad salutem spectant satis atque ut par est incolæ instruantur, an denique in omnibus etiam vivendi sit ratio quæ catholicum hominem deceat.

Consensus archiepiscopi præstitus pro segregatione facienda.

§. 5. Præsens archiepiscopus Tarraconensis non modo a principio archiepiscopatus sui; sed etiam nuperrime libenterque consensit præfatarum insularum a sua archidiœcesi sejunctioni prout ab instrumentis patet; idemque testatus est annuos redditus, qui inde sibi proveniebant ad quinquaginta millia septingenta quinque regalia, et triginta maravedis monetæ de Vellon ascendere.

Exponitur quæ sit præstantia oppidi de Iviza.

§. 6. Novit quoque dictus Carolus rex insulam de Iviza longitudinis viginti tria, latitudinis quatuordecim, circuitus vero numerare octoginta millia passuum. In ea oppidum est primarium quod hactenus villa de Iviza nuncupatum fuit, modo tamen de consilio regiæ cameræ rex ipse civitatis nomine et honore honestavit. In ipsa quædam nobiles numerantur familiæ vel saltem pro nobilibus habentur. Tota insula in septem dividitur partes seu pagos, quos illi quartones vocant: universim bismille quingentæ recensentur domus, incolæ duodecim mille septingenti, ut septem pagi totidem sunt ecclesiæ, filiales tamen et dependentes ab unica ecclesia parochiali, quæ est in oppido sub titulo sanctæ Mariæ Majoris; in quo extat præterea ordinis fratrum Prædicatorum nuncupatorum cœnobium monialium ordinis sancti Augustini; collegium extinctæ et suppressæ societatis Jesu, et tria oratoria,

seu ædiculæ. Proxima insulæ de Iviza est altera de Formentera dicta; ab illa enim distat duo passuum millia. Hæc porro insula leucas tres longa, et lata unam domos numerat octoginta, et incolas quadringentos, neque deest ecclesia parochialis, quæ filialis est alius de Iviza. Igitur in oppido nunc jure civitatis donato sedes episcopalis collocanda videtur, et parochialis ecclesia in cathedralem erigenda, retentura tamen eumdem, quem nunc habet titulum sanctæ Mariæ.

Describitur amplitudo templi erigendi in cathedralem.

§. 7. Porro templum hoc parochiale amplitudinis satis habet, quippe quod in longum triginta tres ulnas, et pedem unum Hispanicum; in latum vero pedem unum præter ulnas quatuordecim extenditur. Ad hoc numerantur in ipso duodecim sacella, ex quibus si duo excipiantur paulo angustiora hinc inde ab introitu templi novem sunt longa ulnas quinque, lata quatuor: ultimum decem ulnas excedit. Denique conjunctum sacrarium admodum capax, et sacra cujusque generis suppellectili satis instructum.

Supprimitur archidiaconatus ecclesiæ Tarraconensis, illiusque bona novo capitulo assignantur, una cum præpositura cum cura animarum.

§. 8. In metropolitana ecclesia Tarraconensi per obitum quondam Joannis Arenij jam ab anno Domini 1777. extra Romanam curiam defuncti vacare archidiaconatum sancti Fructuosi nuncupatum, qui inibi non tamen post pontificalem major, sed quarta dignitas existit; itaque percommodum et saluberrimum foret archidiaconatum hujusmodi supprimere et extinguere, ejusque redditus perpetuo assignare, et attribuere novo capitulo instituendo, et dotando. Denique cum dilectus etiam filius Josephus Bertran præpositus cum cura animarum in laudata parochiali ecclesia de Iviza paratissimus sit, dummodo alia sibi conferatur præbenda dictam parochialem ecclesiam præposituram nuncupatam ultro dimittere, ut illius redditus in novæ cathedralis commodum perpetuo cedant. Idcirco ipse Carolus rex onus in se recipit providendi, ut dicti Josephi res rationesque in tuto esse possint. Hisce itaque causis et rationibus permotus dictus Carolus rex pro suis constanti in Deum pietate, et in populos sibi subjectos amore, ac studio e re christianæ religionis esse putavit incolarum prædictorum preces apud Nos juvare, et patrocinari, ut constituta ibidem episcopali cathedra tot, tantisque malis remedium opportunum afferatur. Hinc dictus Hieronymus dux de Grimaldi ad tramites ab ipso Carolo rege approbatæ sibique transmissæ instructionis, nomine prædicti Caroli regis Nobis humiliter supplicaverit, quatenus erectionem hujusmodi, aliaque infrascripta concedere dignaremur.

Segregatio insularum de Iviza, et Formentera a dioecesi Tarraconensi et erectio novæ dioecesis.

§. 9. Nos igitur religiosa dicti Caroli regis desideria prosequi volentes motu proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine ab archiepiscopatu Tarraconensi prædictas duas insulas de Iviza et de Formentera de consensu venerabilis fratris nostri moderni archiepiscopi Tarraconensis ad effectum in dicta insula de Iviza unum episcopatum erigendi desuper præstito, apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo dismembramus et separamus, ac prædictum archidiaconatum sancti Fructuosi nuncupatum dictæ metropolitanæ ecclesiæ per obitum, ut præfertur, vacantem, nec non parochialem ecclesiam præposituram nuncupatam prædictam per liberam dimissionem dicti Josephi fratris in manibus ordinarij loci sponte factam, seu in eisdem manibus de proximo ad effectum infrascriptæ erectionis faciendam etiam vacantem, seu vacaturam, sive præmisso, sive alio quovis modo, aut ex aliorum quorumcumque personis archidiaconatum prædictum per resignationem dicti Joannis, et quoad parochialem ecclesiam prædictam per singularem, vel aliam liberam dimissionem dicti Josephi, vel quorumvis aliorum de illo, et illa in dicta curia vel extra eam etiam coram notario publico et testibus sponte factas, aut quoad parochialem ecclesiam prædictam constitutionem recolendæ mem. Joannis papæ XXII. prædecessoris Nostri, quæ incipit =Excelsis= vel tam quoad illam, quam archidiaconatum prædictum assequtionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati, et quoad parochialem ecclesiam prædictam, non tamen per obitum vacent, etiam si tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio juxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem apostolicam legitime devoluta, dictusque archidiaconatus, ac parochialis ecclesia prædicta dispositioni apostolicæ specialiter reservatus, seu reservata existat, et super eo et ea inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, dummodo tempore datæ præsentium non sit in eo, seu ea alicui specialiter jus quæsitum cum illis annexis, ac omnibus juribus, et pertinentiis suis quoad dictum archidiaconatum, et quatenus dimissio dictæ hujusmodi sit facienda, et admittenda, ex nunc prout ex tunc, et contra, illorumque respective titulum collativum, ita quod ex nunc ille collativus

et illa collativa esse desinant, et de cetero uti tales in titulum collativum quavis auctoritate conferri, aut impetrari vel alias de illo et illa, et quoad parochialem ecclesiam prædictam etiam prævio concursu disponi nullatenus umquam possit, et si illum et illam deinceps conferri et impetrari, aut alias de illo et illa quovis modo disponi contigerit, collationes, provisiones, impetrationes, et quævis aliæ dispositiones de illo et illa quomodolibet faciendæ nullæ et invalidæ, nulliusque roboris vel momenti existant, neminique suffragentur, nec cuiquam coloratum titulum possidendi tribuant dicta apostolica auctoritate etiam perpetuo supprimimus et extinguimus.

Villa de Iviza civitas declaratur, ibique ecclesia cathedralis erigitur.

§. 10. Ac villam ipsam de Iviza jam ab eodem Carolo rege regali ejus diplomate in civitatem declaratam, in civitatem episcopalem de Iviza nuncupandam cum omnibus juribus, honoribus, et prærogativis, quibus aliæ civitates pontificali Sede insignitæ in Hispaniarum regnis utuntur et gaudent, ac prædictam parochialem ecclesiam in dicta insula de Iviza sitam in cathedralem ecclesiam de Iviza nuncupandam sub invocatione s. Mariæ pro uno deinceps episcopo de Iviza, qui eidem ecclesiæ, illiusque civitati, et diœcesi etiam de Iviza, ut infra assignandæ præsit, dictamque parochialem ecclesiam in forma ecclesiæ cathedralis redigat, et in ea duas dignitates, unam videlicet post pontificalem maiorem archidiaconatum, et secundam cantoratum respective nuncupandas, nec non sex canonicatus, totidemque præbendas, quarum priores tres magistralis, et pœnitentiaria, et curata; et reliqui tres posteriores de gratia respective nuncupari debebunt; nec non, ut futurus et pro tempore existens episcopus de Iviza omnimodam liberam et plenam jurisdictionem, auctoritatem, et potestatem, prout juris est, etiam super capitulo et clero suæ diœcesis absque ulla classium distinctione semper exercere; sicut etiam cetera omnia munera, et acta tum ordinis tum jurisdictionis, prout alii episcopi tam in eisdem Hispaniarum regnis, dictique archiepiscopi Tarraconensis suffraganei existentes, quam alibi ubicumque constituti episcopi in suis ecclesiis, civitatibus, et diœcesibus de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet ex privilegiis, gratiis, et indultis, ac dispensationibus apostolicis quæcumque fuerint etiam per literas apostolicas desuper nominatim, et in specie concessa, et expressa fuissent in sua diœcesi de Iviza facere, gerere, et exercere libere, et licite possit, et debeat cum sede, mensa, aliisque insigniis episcopalibus, nec non præeminentiis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, et gratiis spiritualibus, et temporalibus, realibus, et mixtis, quibus cæteræ cathedrales ecclesiæ regnorum Hispaniarum hujusmodi similiter de jure, vel consuetudine, aut speciali privilegio, seu indulto apostolico, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere poterunt de apostolicæ potestatis plenitudine, eadem apostolica auctoritate etiam perpetuo respective erigimus, et instituimus, ac sic erectam, et institutam suffraganeam archiepiscopo Tarraconensi, eique metropolitico jure perpetuo subiectam declaramus.

Constituitur jurisdictio moderni episcopatus.

§. 11. Ac prædictas duas insulas de Iviza et de Formentera a diœcesi Tarraconensi per Nos, ut præfertur, dismembratas, et separatas, ac omnes et singulas utriusque sexus, et in eis respective degentes personas et incolas tam laicos quam clericos, presbyteros beneficiatos, ac religiosos cuiuscumque status, gradus, ordinis, et conditionis existant ab ordinaria (non tamen metropolitica) jurisdictione, potestate, et superioritate moderni et pro tempore existentis archiepiscopi Tarraconensis dicta apostolica auctoritate perpetuo quoque disjungimus et eximimus; nec non prædictam villam de Iviza in civitatem, ut præfertur, in episcopalem sedem per Nos, ut præfertur, erectam; nec non sic etiam per Nos, ut præfertur, dismembratam et separatam insulam de Formentera, et in eis nunc, et pro tempore respective degentes personas superius expressas dictæ ecclesiæ episcopali de Iviza, illiusque futuro episcopo pro suis civitate, territorio, diœcesi, clero, et populo; ita quod liceat personæ eidem ecclesiæ de Iviza per Nos, ut præfertur, erectæ, et institutæ tam nunc a primæva illius erectione, et institutione hujusmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet pastoris solatio auctoritate præficiendæ per se, vel alium, seu alios ejus nomine veram, realem, actualem, et corporalem possessionem, seu quasi regiminis spiritualis, et omnimodi juris diœcesani in dicta civitate de Iviza, ac in eodem territorio per Nos, ut præfertur, dismembratis, et separatis propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere ejusdem moderni, et pro tempore existentis archiepiscopi Tarraconensis, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requi-

sita apostolica auctoritate prædicta similiter perpetuo assignamus, et respective subiicimus.

Præfinitio dotis mensæ episcopalis, et ecclesiæ cathedralis.

§. 12. Mensæ autem episcopali de Iviza per Nos, ut præfertur, erectæ pro illius dote et congrua, ac sufficienti futuri episcopi de Iviza substentatione, ac onerum prædicto episcopo de Iviza pro tempore existenti pro tempore incumbentium supportatione providere volentes, attento consensu prædicti moderni archiepiscopi Tarraconensis desuper, ut præfertur, præstito summa quinquaginta duorum millium septingentorum quinque regalium, et triginta maravedis monetæ de Vellon, quam exceptis binis insulis retrahit dictus modernus archiepiscopus Tarraconensis integre, et sine ulla diminutione; ita quod liceat eidem futuro et pro tempore existenti episcopo de Iviza dictam summam exigere, illamque sic exactam percipere, levare, ac in suos, et dictæ mensæ episcopalis, ut præfertur, erectæ usus, et utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita eadem apostolica auctoritate pariter perpetuo assignamus, atque statuimus. Futuræ vero mensæ capitulari dictæ cathedralis ecclesiæ de Iviza per Nos, ut præfertur, erectæ pro illius fundo et dote dictorum archidiaconatus, et cantoratus, ac prædictorum sex canonicatuum, totidemque præbendarum per Nos, ut præfertur, erectorum et erectarum, aliorumque ministrorum manutentione omnes et singulos dicti archidiaconatus per Nos, ut præfertur, suppressi et extincti, ac prædictæ parochialis ecclesiæ etiam per Nos in eventum prædictum suppressæ et extinctæ, ac septuaginta octo perpetuorum simplicium, et personalem residentiam non requirentium beneficiorum ecclesiasticorum forsan omnium, seu partim illorum vacantium, aut vacaturorum in diversis ecclesiis diœcesis Tarraconensis respective existentium, non tamen illorum ex quinquaginta duobus beneficiis ecclesiasticis, in recentibus concordatis comprehensorum prævia tamen, ex nunc seu ex nunc, prout ex tunc, et e contra illorum, et cujuslibet eorum respective tituli collativi suppressione, et extinctione respective fructus, redditus, et proventus, supportatis tamen per futurum capitulum ejusdem cathedralis ecclesiæ de Iviza per Nos, ut præfertur, erectæ, et institutæ illorum respective oneribus, si quæ sint, nec non summam novem millium triginta quinque regalium, et decem maravedis monetæ illarum partium, quam populus dictæ villæ de Iviza, in civitatem, ut præfertur, declaratæ, et per Nos in episcopalem sedem, ut præfertur, erectæ, pro hujusmodi dotatione assignat; ita quod etiam liceat futuris et pro tempore existentibus archidiacono, et cantori, ac sex canonicis dictæ cathedralis ecclesiæ de Iviza, per Nos ut præfertur erectæ, et institutæ eorum, ac dictæ mensæ capitularis nomine, dicti archidiaconatus per Nos, ut præfertur, suppressi, et extincti, ac prædictæ parochialis ecclesiæ, etiam per Nos in eventum prædictum, ut præfertur, suppressæ et extinctæ, ac septuaginta octo beneficiorum istorum, etiam per Nos, ut præfertur, suppressorum, et extinctorum respective bonorum, rerum, proprietatum, actionum, jurium, obventionum et emolumentorum quorumcumque respective veram, realem, actualem, et corporalem possessionem per se, vel alium, seu alios, eorum ac dictæ mensæ capitularis respective nominibus propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam etiam perpetuo retinere, illorumque respective fructus, redditus, et proventus, obventiones, et emolumenta quæcumque, ac summam prædictam eisdem futuris, et pro tempore existentibus archidiacono, et cantori, ac sex canonicis prædictis ab eodem populo dictæ villæ de Iviza in civitatem, ut præfertur, declaratæ, et per Nos in episcopalem sedem, ut præfertur, erectæ assignatam respective percipere, exigere, levare, ac bona, res, et proprietates hujusmodi locare, dislocare, arrendare, administrare, ac in eorum, et cujuslibet eorum respective usus, et utilitatem convertere, diœcesani loci, et cujusvis alterius licentia desuper minime requisita eadem apostolica auctoritate perpetuo quoque applicamus et assignamus.

Dotatio dignitatum, et canonicorum arbitrio episcopi relinquitur.

§. 13. Ulteriorem vero dispositionem, et dotationem dignitatum, canonicatuum, præbendarum, et beneficiorum ecclesiasticorum, ac officiorum quorumcumque, prout dictarum insularum populum, ejusque curam, et ecclesiasticæ disciplinæ profectum requirere contigerit, arbitrio episcopi de Iviza pro tempore existentis, prævio tamen regis catholici, ejusque successorum Hispaniarum regum catholicorum consensu pari apostolica auctoritate reservamus, et quoties cantoratum, ac canonicatus, magistralem ac pœnitentiariam, ac alias de gratia, ut præfertur, respective nuncupandas præbendas per Nos, ut præfertur, erectum, ac erectos, et erectas in quatuor anni mensibus ordinario loci reservatis

respective vacare contigerit, quod illius, et illorum, ac illarum respective provisiones ad futurum, et pro tempore existentem episcopum de Iviza spectet.

Præfinitur modus adhibendus in provisione præbendæ cum cura animarum, et quæ indumenta a canonicis sint gestanda.

§. 14. Quo vero ad canonicatum curatam nuncupandam præbendam, si in mensibus Sedi apostolicæ reservatis vacaverit, quod post obitum ab eodem ordinario loci ad formam decretorum concilii Tridentini concursum, trium in dicto concursu, magis approbatorum elenchus dicto Carolo regi, ejusque successoribus Hispaniarum regibus catholicis, sit transmittendus apostolica auctoritate prædicta declaramus. Ac futuris, et pro tempore existentibus capitulo, et canonicis dictæ cathedralis ecclesiæ de Iviza per Nos, ut præfertur, erectæ, et institutæ, ut ipsi eadem prorsus indumenta choralia, signa, et insigna quæcumque, tam in dicta cathedrali ecclesia de Iviza per Nos, ut præfertur erecta, et instituta, quam extra eam, et tam in processionibus, quam aliis actibus, et functionibus quibuscumque publicis, et privatis, etiam extra dictam civitatem de Iviza, et ubique locorum, etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis, etiam in præsentia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium, etiam de latere legatorum, vice-legatorum, archiepiscoporum, episcoporum, et aliorum quorumcumque, ac etiam in ipsius cathedralis ecclesiæ de Iviza per Nos, ut præfertur erectæ, et institutæ choro, et capitulo quibuscumque anni temporibus, et diebus deferre, et gestare, ac quibusvis aliis indultis, privilegiis, exemptionibus, et gratiis, quæ cæteris aliis capitulis, et canonicis aliarum ecclesiarum cathedralium dicto archiepiscopo Tarraconensi jure subjectarum, tam in limine earum respective erectionis, quam subinde etiam per literas apostolicas nominatim, et in specie reperiuntur concessa, etiamsi talia sint, quæ specialem notam, et mentionem requirant, pariformiter uti, et gaudere respective libere, et licite possint apostolica auctoritate prædicta perpetuo quoque concedimus, et indulgemus.

Consulitur jurisdictioni episcopali pro tempore vacationis Sedis ob mortem episcopi.

§ 15. Ac etiam quoties dictam sedem episcopalem de Iviza per Nos, ut præfertur, erectam, et institutam contigerit, ut in ordinariam jurisdictionem succedat, capitulum dictæ cathedralis ecclesiæ de Iviza per Nos, ut præfertur, erectæ, et institutæ, quo in omnibus, et per omnia juxta formam a prædicto concilio Tridentino præscriptam unus tantum vicarius diœcesis regimen exercere, et concursus ad beneficia curata, ad tramites dictorum recentium concordatorum, habere omnino teneatur apostolica auctoritate prædicta decernimus.

Juspatronatus regi Hispaniarum, et ejus successoribus conceditur.

§. 16. Ac insuper eidem Carolo regi, eiusque successoribus Hispaniarum regibus prædictis juspatronatus, et præsentandi Nobis, et Romano pontifici pro tempore existenti personam idoneam ad eamdem ecclesiam de Iviza per Nos, ut præfertur, factis hujusmodi pastoris solatio destitutam, quam deinceps quoties illam quovis modo etiam apud Sedem apostolicam etiam pastoris solatio destitui contigerit, per Nos, et Romanum pontificem pro tempore existentem prædictum in ipsius ecclesiæ de Iviza, ut præfertur, erectæ, et institutæ episcopum, et pastorem ad præsentationem eamdem præficiendum, ac aliud juspatronatus præsentandi vigore dictorum recentium concordatorum, tam ad dictum archidiaconatum dignitatem post pontificalem majorem, quam ad canonicatum ac canonicatus, et præbendas hujusmodi, ut præfertur, erectos, et erectas, ac cappellanias, aliaque beneficia, et officia ecclesiastica in ipsa ecclesia de Iviza per Nos, ut præfertur, erecta, et instituta pro tempore ordinaria auctoritate prædicta erigendas, et erigenda, et quovis modo pro tempore, ac etiam apud Sedem apostolicam prædictam sive per obitum, sive a primæva illarum, et illorum respective erectione vacaturas, et vacatura in eis ad præsentationem hujusmodi dicta ordinaria auctoritate itidem perpetuo reservamus, concedimus, et assignamus. Decernentes juspatronatus præsentandi tam ad dictam ecclesiam de Iviza per Nos, ut præfertur, erectam, et institutam quam ad cappellanias, ac beneficia, et officia ecclesiastica ordinaria auctoritate prædicta erigendas, et erigenda hujusmodi regium existere, illudque eidem Carolo regi, ejusque successoribus Hispaniarum regibus prædictis competere, ac vim, effectum, naturam, substantiam, essentiam, qualitatem, validitatem, et roboris firmitatem jurispatronatus regij hujusmodi obtinere, et uti tale sub quacumque derogatione etiam cum quibusvis prægnantissimis, et efficacissimis clausulis, et decretis in quacumque dispositione etiam per viam legis consuetudinis regulæ cancellariæ apostolicæ, aut alias quomodocumque facta nullatenus comprehendi, neque illi ullo umquam tempore, et ex quavis causa, seu qua-

cumque ratione etiam per Sedem apostolicam prædictam etiam consistorialiter derogari posse, nec derogatum esse censeri nisi ipsius Caroli regis, ejusque successorum Hispaniarum regum præfatorum ad id expressus accedat assensus, et si aliter quovis modo derogetur, derogationes ipsæ cum inde sequutis quibuscumque nullius roboris, vel momenti fore, ac de cetero quascumque collationes, et provisiones de dicta dignitate post pontificalem majori, ac cantoratu ac canonicatibus, et præbendis prædictis per Nos, ut præfertur, erectis, et institutis, ac de cappellaniis prædictis, aliisque beneficiis, et officiis hujusmodi dicta ordinaria auctoritate erigendis hujusmodi absque prævia ipsius Caroli regis, ejusque successorum Hispaniarum regum prædictorum præsentatione, aut consensu pro tempore quomodolibet factas nullas, et invalidas, ac irritas, et inanes esse, nullique suffragari debere, nec per eas cuiquam jus acquiri, vel etiam coloratum titulum possidendi tribui posse.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 17. Ac easdem præsentes semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis ad quos nunc spectat, et pro tempore spectabit quomodolibet in futurum firmiter, et inviolabiliter observari debere, ac nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis juridica, et legitima, pia, et privilegiata, etiam ex eo quod causæ propter quas eædem præsentes emanarunt adductæ, verificatæ, et justificatæ non fuerint de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, aut intentionis Nostræ, vel quopiam alio quantumvis magno, substantiali, substantialissimo, inexcogitato, inexcogitabili, ac specialem, et individuam, ac expressam mentionem requirente defectu, seu etiam ex eo quod in præmissis, eorumque aliquo solemnitates, et quævis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite de jure, vel facto seu statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimæ, totalisque læsionis, aut quocumque alio colore, prætextu, aliaque ratione, vel causa etiam quantumvis justa, rationabili, legitima, juridica, pia, privilegiata, etiam tali quæ ad effectum validitatis præmissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate Nostra, et aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari posset, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam vocari, ad viam, et terminos juris reduci, aut adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ, vel justitiæ remedium impetrari, seu etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, et impetrato, vel emanato quempiam uti, seu se juvari in judicio, vel extra illud posse, neque easdem præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus per quascumque literas, et constitutiones apostolicas, aut cancellariæ apostolicæ prædictæ regulas quandocumque etiam in crastinum assumptionis Nostræ, et successorum Nostrorum Romanorum pontificum ad summi apostolatus apicem etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter ex quibuslibet causis, et sub quibuscumque verborum expressionibus, tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiamsi in eis de eisdem præsentibus, earumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat editas, et imposterum edendas comprehendi, sed etiam semper, et omnino ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas fore, et esse.

Decretum irritans.

§. 18. Sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vicelegatos, dictæque Sedis nuncios prædictos, aliosque quoscumqe quavis auctoritate, potestate, facultate, prærogativa, ac privilegio fungentes, ac honore, et præeminentia fulgentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate in quocumque judicio, et in quacumque instantia judicari, et definiri debere, irritumque, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ac demum ad hoc, ut præmissa omnia sic per Nos, ut præfertur, disposita juxta piissima dicti Caroli regis vota perpetuo, felicique successu suos sortiri valeant effectus motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus personæ in dignitate episcopali constitutæ ab eodem Carolo rege nominandæ, seu cuicum-

que alteri ecclesiasticæ personæ in ejus locum sufficiendæ ipsi tamen Carolo regi gratæ, et acceptæ per præsentes committimus, et eadem apostolica auctoritate mandamus, ut ipsi videlicet persona in dignitate episcopali, ut præfertur constituta, et ab eodem Carolo rege nominanda, seu quævis alia ecclesiastica persona in ejus locum sufficienda ipsi Carolo regi grata, et accepta easdem præsentes debitæ exequtioni demandet, easque ab omnibus, et singulis ad quos spectat, et pertinet observari faciat.

Privilegia ecclesiæ cathedralis nuper erectæ.

§. 19. Ac futuris, et pro tempore existentibus capitulo, et canonicis dictæ cathedralis ecclesiæ de Iviza sic per Nos, ut præfertur, erectæ, et institutæ, ut ipsi pro ejusdem cathedralis ecclesiæ de Iviza sic per Nos, ut præfertur, erectæ, et institutæ, illiusque redditnum præfatorum, ac sacristiæ, et fabricæ, earumque rerum, et bonorum præsentium, et futurorum tam spiritualium, quam temporalium regimine, gubernio, et directione dignitatum canonicatuum, capellaniarum, aliorumque ministrorum, et officialium deputatione, et onerum eis pro tempore incumbentium supportatione missarum, horarum canonicarum diurnarum pariter, et nocturnarum, aliorumque divinorum officiorum, funeralium, et anniversariorum celebratione personali residentia præstanda, ac distributionum etiam quotidianarum, siquæ fuerint imposterum repartitione, divisione, pœnarum per absentes, ac divinis officiis, et functionibus suis loco, et tempore non interessentes, ac ministeria eis respective incumbentia subire negligentes incurrendarum impositione singulorum præsentiis et absentiis notandis cœremoniis, et functionibus in dicta cathedrali ecclesia de Iviza sic, ut præfertur, erectæ et institutæ, illiusque choro capitulo et processionibus, aliisque actibus servandis, nec non ministris ejusdem cathedralis ecclesiæ de Iviza sic, ut præfertur, erectæ, et institutæ deputandis et amovendis salariis, et stipendiis, eorumque cuilibet assignandis, et quibusvis aliis rebus in præmissis, et circa præmissa quomodolibet necessariis, et opportunis, quæcumque statuta et ordinationes, capitula et decreta licita tamen, et honesta, ac sacris canonibus, et constitutionibus apostolicis, ac concilii Tridentini decretis minime contraria, ac alias ad tramites statutorum metropolitanæ ecclesiæ Tarraconensis concedere et edere possint, et valeant facultatem, potestatem, et auctoritatem dicta apostolica auctoritate etiam perpetuo concedat, et impartiatur.

Derogatio contrariorum.

§. 20. Non obstantibus Nostris, et cancellariæ apostolicæ prædictæ regulis de jure quæsito non tollendo, ac de applicationibus ad partes transmittendis, ac de exprimendo in eis vero annuo beneficiorum ecclesiasticorum valore, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri, et ab ecclesiis membra distingui, ac dividi prohibentis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concessis, et concedendis: quibus omnibus et singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales, idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata etiam inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime ad præmissorum validissimum effectum specialiter, et expresse, nec non opportune et valide hac vice dumtaxat motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus harum serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 21. Volumus autem quod earumdem præsentium transumptis, et exemplis etiam typis impressis, ac manu, seu charactere alicujus notarii publici subscriptis, sigilloque personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio et extra illud adhibeatur, quæ eisdem literis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio poenalis.

§. 22. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ dismembrationis, separationis, suppressionis, extinctionis, erectionis, insti-

tutionis, declarationis, disjunctionis, exemptionis, assignationis, subjectionis, statuti, applicationis, concessionis, indulti, decreti, reservationis, commissionis, mandati, facultatis, impartitionis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ de speciali mandato Nostro anno millesimo septingentesimo octuagesimo secundo pridie kalendas maii pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXX.

Dat. die 26. maij 1782 Anno VIII.

Erectio provinciæ s. Felicis Valesii ordinis fratrum sanctissimæ Trinitatis redemptionis captivorum.

Dilecto filio moderno ministro generali ordinis fratrum ssmæ Trinitatis redemptionis captivorum excalceatorum nuncupatorum.

Pius PP. VI.

Dilecte fili salutem et apostolicam benedictionem.

Expositio precum porrectarum a ministro generali ordinis.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecisti, quod multis suadentibus, Nobisque cognitis de causis recto ordinis tui gubernio, ac administrationi, regularique observantiæ omnino necessarium sit, ut ex collegio Leopoliensi, ex conventu sancti Nicolai extra muros Leopoli, e conventu Tommasoliensi, e conventu Stanysloviensi, e residentia Burstinensi, ac ex residentia Meliatensi, qui omnes conventus, seu residentiæ ad tuum pariter ordinem spectant, nova provincia cum titulo sancti Felicis Valesii constituatur. Nobis propterea humiliter supplicari fecisti, ut tibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur bono, ac regulari ordinis tui disciplinæ consulere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuæ per præsentes committimus, ac mandamus, ut prædictos sex conventus, seu residentias a provincia, seu provinciis dicti tui ordinis, quibus de præsenti uniti, ac annexi reperiuntur, auctoritate Nostra apostolica separes, atque disjungas, et ex eis, ut supra disjunctis, et dismembratis novam distinctam ejusdem ordinis provinciam sub titulo, ac invocatione sancti Felici Valesii dicta auctoritate erigas, et instituas. Præterea tibi provincialem ministrum, quatuor definitores provinciales, redemptorem, procuratorem provinciæ, duos definitores generales, nec non superiores locales cujuscumque conventus, seu residentiæ dictæ provinciæ sic noviter erectæ ad tempus solitum in suis officiis duraturos, hac prima vice eligendi, seu deputandi plenam, et amplam facultatem harum serie eadem auctoritate tribuimus, et impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non quatenus opus sit, ordinis, et provinciarum, ac conventuum hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Imolæ sub annulo piscatoris, die vicesima sexta maii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 31 maii 1782 Anno VIII.

CCCLXXXI.

Electio s. Annæ in patronam civitatis, et diœcesis s. Pauli in America Lusitana.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Expositio precum porrectarum sacræ congregationi Rituum, et tenor decreti ab ea editi.

§. 1. Nuper ad preces dilectorum filiorum capituli, et cleri civitatis, et diœcesis sancti Pauli in America Lusitana a congregatione venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium sacris Ritibus præpositorum editum fuit decretum, tenoris qui sequitur = S. Pauli in America Lusitana = Electa nuper a capitulo, et clero civitatis, et diœcesis sancti Pauli in America Lusitana sancta Anna beatæ Mariæ virginis matre in patronam, et protectricem prædictæ civitatis, et diœcesis; modo ex parte ejusdem cleri pro confirmatione prædictæ electionis sacrorum Rituum congregationi humillime supplicatum fuit; et sacra eadem congregatio, accedente etiam rmi episcopi assensu, ad mei infrascripti secretarii relationem, attento quod hujusmodi electio servatis servandis, et juxta præscriptum in decreto san. mem. Urbani pp. XIII. edito legitime facta fuerit, eamdem confirmavit, et approbavit, prædictæque sanctæ Annæ beatæ Mariæ virginis matris sic in patronam, et protectricem electæ, festivitati prærogativas omnes sanctorum patronorum, et protectorum festis competentes attribuit, atque concessit. Die xxviii maii MDCCLXXII.

Loco ✠ Signi

L. card. Archinto præfectus
C. Airoldi S. R. C. secret.

Confirmatur decretum auctoritate apostolica.

§. 2. Cum autem sicut memorati clerus, ac universitas, et homines Nobis subinde exponi fecerunt, ipsi decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri plurimum desiderent. Nos specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, decretum præinsertum auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus; salva tamen semper in præmissis auctoritate memoratæ congregationis cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et in futurum spectabit plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Cæsenæ sub annulo piscatoris die trigesima prima maii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 15 junii 1782 Anno VIII.

CCCLXXXII.

Confirmatur unio nonnullorum bonorum favore duorum hospitalium loci Valreacii Vasionensis diœcesis facta.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Memorantur acta facta pro consequenda unione bonorum duorum hospitalium.

§. 1. Alias pro parte dilectorum filiorum consulum, ac universitatis, et hominum loci Valreacii Vasionensis diœcesis, nec non rectorum duorum hospitalium, quorum alterum generale, infirmorum alterum nuncupatur, congregationi venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium negotiis, et consultationibus civitatis Avenionensis, et comitatus Venayssini præpositæ exposito, venerabilem fratrem Karolum Franciscum episcopum Vasionensem, in executorum Nostri rescripti die xvii mensis decembris elapsi anni MDCCLXXXI. ex-

pediti, et per eos dicto Karolo Francisco episcopo exhibiti, nonnullas res, et bona in inventario prævie confecto descripta memoratis duobus hospitalibus sub certis pactis, et conditionibus per suum decretum die ultima januarii currentis anni editum, univisse, et incorporasse; subinde autem hujusce facti serie per eosdem proposita generali consilio in dicto loco die ix. insequentis mensis februarii habito, idem consilium cunctis suffragiis unionem, et applicationem hujusmodi acceptasse, et dilectos pariter filios cognominatos d'Alançon nempe patrem, ejusque natum in alma urbe degentes deputasse ad hoc, ut eidem cardinalium congregationi pro obtinenda apostolica adprobatione instrumenti super unione, et applicatione hujusmodi jam confecti supplicarent, cujus quidem instrumenti tenor est, qui sequitur, videlicet.

Tenor instrumenti celebrati super prædicta unione.

§. 2. L'anno 1782., e il dì 30 del mese di gennaro monsig. illmo, e rmo Carlo Francesco de Pellissier de s. Fereol per la Dio grazia, e della Santa Sede Apostolica vescovo di Vesone nel palazzo vescovile, e nella sala della sua ordinaria residenza, essendosi fatto in primo luogo presentare la lettera scrittagli da sua emza il sig. card. Pallavicini ministro, e segretario di stato di Nostro Signore in data del 12. novembre 1777., colla quale gli si ordina di venire alla formale suppressione della casa de' canonici regolari di s. Antonio del luogo di Valreas nella via ordinaria, e di assegnare a nome di sua Santità agl' individui della detta casa le rendite, ed entrate de' beni, e capitali ad essa spettanti, detratti prima i pesi, e le spese per il mantenimento della chiesa, e sagrestia, delle quali rendite, ed entrate sua Santità ha lasciata l'applicazione a monsig. vescovo, ed a suoi successori per quegli usi pii, che giudicherà più utili, e convenienti, essendogli state le stesse facoltà confermate dalla Santità sua col carattere di delegato pontificio, mediante altra lettera del lodato emo in data del 1.° aprile 1778.

In secondo luogo avendo presente il memoriale umiliato al s. Padre dai signori consoli, e comunità di Valreas unitamente co' signori rettori de' due spedali, col quale imploravano l'unione delle case, chiesa, e giardino della soppressa casa di s. Antonio a detti due ospedali, e l'unione di tutti gli altri beni qualsisieno della detta casa al solo spedale de' poveri infermi privativamente, a piedi del quale memoriale esiste il rescritto di sua Beatitudine del seguente tenore = Ex audientia ssmi die 17. decembris 1781. = Ssmus dñus Noster remisit preces ad rmum dñum episcopum Vasionensem = L. card. Pallavicini præfectus = E finalmente essendosi fatto presentare il lodato monsig. vescovo l'istanza fattagli da detti signori consoli, e rettori, col suo rescritto de' 28 dicembre passato, e l'inventario fatto in esecuzione, ed in sequela del detto rescritto, della casa, e giardino, chiesa, e sagristia della detta casa di s. Antonio, di tutti i beni, fondi, stabili, crediti, capitali, pensioni, titoli, documenti, nomi, diritti, ragioni, azioni, e pretensioni generalmente qualisisieno della stessa casa, quale inventario è stato posto negli atti della sua cancellaria vescovile.

Dopo di avere monsignor vescovo considerato il tutto, in correlazione del suo rescritto posto nella suddetta supplica de' 28. dicembre scorso, ed in esecuzione di esso, volendo gratificare li detti due spedali di Valreas, per le presenti sotto il beneplacito, e gradimento di sua Santità, e sotto la condizione espressa, che le presenti verranno autorizzate, ed approvate dalla stessa Santità sua a spese, e pensiere de' consoli, e rettori de' due spedali di detto luogo di Valreas, ha unito, ed applicato, siccome unisce, ed applica a questi le case, chiesa, e giardino di s. Antonio posti nel recinto di Valreas, nel quarto *Bertrude*, ad effetto di edificarvi, allorchè le entrate lo permetteranno, e che sarà stimato conveniente da monsignor vescovo, o suoi successori, un corpo di fabbrica per ciascuna, e rispetto a tutti gli altri beni, fondi, capitali, pensioni, nomi, diritti, ragioni, azioni, e pretensioni generalmente qualsisieno della detta casa di s. Antonio li ha uniti, ed applicati, siccome li unisce, ed applica al detto spedale de' poveri infermi privativamente insieme a un dipresso a seicento lire di arretrati di pensioni provenienti da detti capitali dovuti da varj particolari, e scaduti sino al giorno d'oggi, con tutte le riserve, patti, qualità, condizioni, e forme seguenti, e non altrimenti.

Primieramente, che per prevenire gl'inconvenienti della unione de' detti due spedali, e perchè reciprocamente l'un l'altro non s'incomodino allorchè vi sarà questione di edificare, si disporranno coll'approvazione dello stesso monsignor vescovo, e suoi successori le fab-

briche in modo, che le due case saranno affatto separate l'una dall'altra, e non potranno avere alcuna comunicazione fra loro, e niente s'incomoderanno.

Item che mediante la remissione suddetta de' beni di s. Antonio, li detti due spedali saranno dichiarati, e riconosciuti ora, e nell'avvenire opere pie ecclesiastiche, quantunque amministrate da rettori ecclesiastici, e laici, sotto l'autorità di monsignor vescovo, che riserva a se, ed a suoi successori tutta la superiorità, e giurisdizione sulli detti due spedali, che gli compete sopra tutte le opere pie della sua diocesi: che relativamente a detti signori amministratori non potranno in avvenire dare esecuzione a veruna deliberazione tendente a fare prestiti, alienazioni de' fondi urbani, e rustici, fabbriche, e altre spese straordinarie senza la previa approvazione in iscritto di monsignor vescovo, e suoi successori, sotto la pena di nullità, o di doverne render conto i detti signori amministratori a loro proprio, e privato nome, e che si uniformeranno in tutto il resto al diritto, che compete a vescovi sulle opere pie ecclesiastiche delle loro diocesi.

Item, che nel termine di tre mesi sarà reso conto a monsignor vescovo della somma di duemila lire mandate ultimamente al sig. avvocato Alançon in Roma, ordinandosi ciò nella lettera dell'emo sig. card. Pallavicini diretta a monsig. vescovo in data dei 3. ottobre 1781.

Item, che li detti spedali adempiranno, e saranno tenuti a tutti, e qualsisieno pesi imposti sopra i beni di s. Antonio, faranno soddisfare tutte le fondazioni, pagheranno al sig. Champagne ultimo individuo della detta casa la pensione vitalizia di 900 lire assegnategli, il di cui primo semestre deve cadere li 4 marzo prossimo, e soddisferanno dall'altra parte a tutti gli altri obblighi, de' quali i beni di s. Antonio sono, e saranno gravati nell'avvenire.

Item, che la detta comunità di Valreas, o gli ospedali saranno tenuti di pagare tutte, e singole le spese dell' inventario suddetto, e tutti, e singoli gli atti, e registri fatti, e da farsi relativamente alla unione de' beni di s. Antonio a detti ospedali, e sotto tutte le suddette riserve, patti, qualità, condizioni, e accettazioni, e non altrimenti mosig. vescovo ha trasportati, e trasporta irrevocabilmente a detti spedali nella forma, e modo suddivisati, li suddetti beni urbani, e rustici della casa di s. Antonio, sotto tutte le clausule di spoglio, investizione, e di altre traslative richieste, e necessarie.

Ed affinchè le presenti siano note ai signori rettori de' due spedali monsignor vescovo ha ordinato, che se ne debba spedire copia da noi segretario cancelliere vescovile, o dal nostro sostituto, che monsignor vescovo deputa a questo effetto, a ciascuno del collegio di detti spedali congregati, e saranno passate a quelli dello spedale de' poveri infermi le carte, titoli, e documenti descritti nel suddetto inventario, delle quali carte, e titoli si obbligheranno nella stessa deliberazione, in cui si accetterà la richiesta unione sotto le condizioni sopra espresse. Ordinando per ragione delle sopraddette cose tutte le provvidenze richieste, e necessarie. Dato a Vaison nel nostro palazzo vescovile l'anno, e giorno suddetto col nostro segno e sigillo della nostra cancellaria = Carlo Francesco vescovo di Vaison. = Giraudy segretario cancelliere.

Io sottoscritto ho fedelmente tradotto de verbo ad verbum dal Francese nell'Italiano il presente istromento. In fede etc. questo dì 12. giugno 1782.

= Felice Alessandri =

§. 3. Hinc eadem sacra congregatio edidit decretum tenoris sequentis, nempe = Sacra congregatio eminentissimorum, et reverendissimorum S. R. E. cardinalium negotiis, et consultationibus civitatis Avenionensis, comitatusque Venayssini præposita, visis facultatibus apostolicis de mandato ssmi domini Nostri Pii pp. VI. per epistolam secretariæ status diei 12 novembris 1777. rmo episcopo Vasionensi traditis, nec non visis videndis, ac omnibus mature consideratis, præinsertum instrumentum applicationis domus, ecclesiæ, bonorum, ac reddituum, jam ad canonicos regulares ordinis hospitalis sancti Antonii de s. Antonio denominati spectantium, a dicto rmo episcopo Vasionensi in vim dictarum apostolicarum facultatum factæ favore tam hospitalis generalis, quam hospitalis infirmorum Valreacii Vasionensis diœcesis, eadem apostolica auctoritate ejusdem ssmi domini Nostri Pii papæ sexti juxta illius tenorem, formam, et continentiam approbavit, atque confirmavit: omniaque, et singula in præfato instrumento contenta, et expressa omnino exequi, ac observari mandavit, contrariis quibus- Tenor decreti lati a s. congregatione Avenionensi, et Venayssina pro confirmatione instrumenti.

cumque non obstantibus. Datum ex ædibus Vaticani hac die 5. junii 1782.

L. card. Pallavicinus præfectus

Loco ✠ Signi

= F. M. Luzi secretarius =

Preces porrectæ pro consequenda confirmatione apostolica, et tenor prædictæ confirmationis

§. 4. Cum autem sicut dicti cognominati d' Alançon Nobis nuper exponi fecerunt, ipsi decretum hujusmodi quo firmius existat, et servetur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desiderent. Nos dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati: præinsertum memoratæ cardinalium congregationis decretum auctoritate apostolica, tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et apostolicæ Sedis nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non universitatis, et hospitalium prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta junii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXXIII.

Dat. die 9. julii 1782 Anno VIII.

Imminutio festorum in diœcesi Aveirensi.

Venerabili fratri episcopo Aveirensi

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem

Proemium

§. 1. Cum, sicut quædam sunt, ut inquit sanctus Leo Magnus, quæ nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quæ aut pro consideratione ætatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper conditione servata, ut in iis, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum patrum inveniatur adversum: ea propter apostolica hæc sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis interponere auctoritatem, quæ cæteroquin ad majus divini cultus incrementum præscripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam, non sine conscientiæ angore contemnuntur.

Expositio precum, et ratio concessionis.

§. 2. Quoniam autem, sicut pro parte tua Nobis expositum fuit, eidem

fraternitati tuæ innotuit in tua diœcesi Aveirensi adeo excreverunt calamitates, et angustiæ propter præsentium temporum infortunia, ut miseri illius habitatores, incolæque, et præsertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, persæpissime cogantur (quamvis animo invito) dies festos negligere, operibusque mechanicis se se addicere pro pane lucrando, idque eo facilius contigit ob excretum dierum festorum numerum; ac propterea Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis arbitrio commissæ episcopi diœcesani, cum suis declarationibus.

§. 3. Nos itaque, qui Christifidelibus quantum cum Domino possumus, salutare remedium potius ad æternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste substinendam adhibere, quam per severiorem Ecclesiæ disciplinæ rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos incolas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, quatenus constito tibi de narratis, omnibus utriusque sexus Christifidelibus in prædicta tua Aveirensi diœcesi existentibus, ut deinceps, exceptis omnibus diebus dominicis, nec non Natalis Domini Nostri Jesu Christi, et sequenti sancti Stephani, Circumcisionis, Epiphaniæ, Paschatis resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti, ac Corporis Christi, Ascensionis, sancti Joannis Baptistæ, sancti Josephi, ac sanctorum Petri, et Pauli, et Jacobi apostolorum, nec non commemorationis omnium sanctorum; præterea quinque dicatis Beatæ Mariæ virgini immaculatæ, scilicet Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis, nec non sancti patroni, aut tutelaris cujuslibet loci dumtaxat, festivis diebus, in quibus integra maneat præcepti obligatio. In reliquis vero festis sive per hanc sanctam Sedem præceptis, sive per synodales ejusdem diœcesis constitutiones, sive quacumque alia de causa, etiam ex causa voti per majores suos facti (quod quoad hanc partem etiam auctoritate Nostra apostolica per te commutari volumus) præceptis, præscriptisque, audita missa, laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus, sine ullo prorsus conscientiæ scrupulo vacare possint, auctoritate Nostra apostolica concedas, et indulgeas, permittas, ac statuas, præcipias, et mandes.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non diœcesis prædictæ, illiusque locorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die nona julii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXXIV.

Dat. die 16. julii 1782 Anno VIII.

Suppressio, ac nova assignatio nonnullarum portionum, seu præstimoniorum super fructibus nonnullarum parochialium Lisbonensis, et aliarum diœcesum.

Pius Episcopus

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Laudabile regia potestate fulgentium personarum obsequium, atque filialis reverentiæ specimen erga Nos, et apostolicam Sedem semel ac iterum perspectum pontificia commendatione Nostra prosequentes ea nonnunquam movemur, quæ a Nobis pridem ad earum instantiam pro rependendis subditorum personis indulta ministerio amplhationis concessa extiterunt, recognitis inde, quæ in posterum insurgi poterunt, incommodis libentissime cum a Nobis petitur, revocare, eaque novo rerum ordine denuo elargiri, prout æquitas suadet, regumque ipsorum pietas ac religio postulat, et Nos in Domino conspicimus convenire.

Tenor precum jam porrectarum a rege Portugalliæ et Algarbiorum pro obtinenda assignatione portionum super fructibus parochialium favore infantis regii.

§. 2. Cum itaque carissimus in Christo filius Noster Petrus Portugalliæ, et Algarbiorum rex fidelissimus alias Nobis exposuerit, ipsum uti administratorem domus, et status Portugalliæ regni infantis privilegio gaudere præsentandi ad nonnullas parochiales ecclesias, quæ, ut accepimus, de regio jurepatronatus ex fundatione, vel dotatione existunt, super quarum respective fructibus, redditibus, et proventibus certæ portiones, seu præstationes annuæ personis eidem regio infanti gratis, et acceptis ab eodem distribuendæ, et assignandæ apostolica auctoritate alias constitutæ reperiuntur cum indulto eidem regio infanti pro tempore existenti eadem apostolica auctoritate concesso, quod portionibus, seu præstationibus hujusmodi ex personis illas percipientibus quovis modo cessantibus, durante cessatione hujusmodi, illarum respective fructus in ejusdem regii infantis favorem cedere debeant Cumque ex tunc dictus Petrus rex fidelissimus perspectum habuerit, portiones, seu præstationes prædictas minus sufficientes esse nedum ad nobiles personas eidem regio infanti benevisas juxta eorum conditiones, et merita sui magni, et grati animi significationibus prosequendas, sed etiam ad augendum, prout decet, splendorem dilectissimi filii Nostri Joannis dictiPetri regis secundogeniti,ac dicti regni, domus, et status regij infantis immediate successoris, ut sic magis decore suæ magnanimitatis, et pietatis actus exercere valeret, impares existere. Ideoque dictus Petrus rex de carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ approbatione, Nobis supplicaverit, quatenus super infrascriptarum tunc prout etiam ad præsens vacantium parochialium ecclesiarum, quæ ut etiam accepimus, de dicto regio jurepatronatus existunt, et ad quas eidem Petro regi uti administratori prædicto jus præsentandi competit respective fructibus certis aliæ infrascriptæ portiones, seu præstationes annuæ arbitrio dicti regij infantis, ejusque status, et domus hujusmodi seccessorum pro tempore existentium personis nobilibus sibi gratis, et acceptis distribuendæ, et assignandæ apostolica auctoritate per Nos constituerentur cum simili indulto, quod portionibus, seu præstationibus hujusmodi cessantibus, illarum respective fructus, durante cessatione hujusmodi, in ejusdem regij infantis pro tempore existentis favorem ad formam dicti præcedentis apostolici indulti cedere deberent, et decreto, quod ii, ad quos vel de jure, aut in vim contractuum, seu de consuetudine infrascriptarum parochialium ecclesiarum, aut cappellarum majorum nuncupatarum dumtaxat, et sacrariorum reparationes spectabunt etiam ad formam ejusdem præcedentis indulti facere tenerentur.

§. 3. Nos præmissis omnibus tunc benigne annuendo super unius de Cheleiroz, cujus quadrigentorum duas centum pro qualibet: ac alius de Poroz, cujus ducentorum, et quadraginta unum centum: ac alius de Bucellas respective prioratus nuncupatarum Lisbonensium, cujus nonigentorum, et septuaginta quatuor centum et viginti: ac alius de Gontinhaens Bracharensis, cujus etiam trecentorum et septuaginta unum centum et viginti: ac alius de Esmoriz Portugallensis, cujus quingentorum et sexaginta ex decimis, et terris vulgo Passaes provenientibus tres nonagiota pro qualibet. Alius de Crasto Daire abbatiæ etiam nuncopatæ Lamacensis, cujus nonigentorum, et sexaginta quatuor centum pro qualibet: ac alius de Macieira de Cambra, cujus sexcentorum, et

Assignantur portiones redditum parochialium.

decem tres centum pro qualibet. Ac alius de Capelloz, cujus ducentorum, et nonaginta unam centum. Ac alius de Roge, cujus quingentorum, et quadraginta duas centum, et viginti pro qualibet. Ac alius de Curegoza Aveirensis, cujus trecentorum et quinquaginta unam centum, et decem. Ac alius de Aroens, cujus septingentorum, et triginta tres centum et decem pro qualibet. Ac reliquarum parochialium ecclesiarum de Fornoz respective abbatiarum etiam nuncupatarum respective locorum Colimbriensis respective diœcesis, cujus et illis forsan respective annexorum trecentorum et quinquaginta ducatorum auri de camera respective fructus, redditus, et proventus certi tantum secundum communem æstimationem valorem annuum, ut asserebatur, non excedebant unam respective portiones, seu præstationes annuas centum, et viginti ducatorum auri hujusmodi arbitrio dicti regii infantis, ejusque status, et domus hujusmodi successorum pro tempore existentium personis nobilibus sibi gratis, et acceptis distribuendas, et assignandas summas prædictas a respective posteriorum parochialium ecclesiarum hujusmodi fructibus prædictis abdicando, et separando. Et dummodo ex uniuscujusque dictarum posteriorum parochialium ecclesiarum fructibus, redditibus, et proventibus illarum respective rectoribus pro tempore existentibus centum ducati auri de camera hujusmodi liberi, et deductis omnibus illarum respective oneribus annuatim remanerent, cum decreto tamen quod in eventum, in quem parochiales ecclesiæ posteriores ad nominationem regii infantis pro tempore existentis a Sede apostolica conferri contingeret, illarum respective fructus certi superius expressi, non obstante abdicatione, seu separatione prædicta diminui non possent per Nostras literas apostolicas incipientes = Consueta christianorum principum ec. = sub datum idibus martii, pontificatus Nostri anno octavo apostolica auctoritate perpetuo constituimus, et assignavimus, aliaque præmissa concessimus, indulsimus, et decrevimus.

Tenor novarum precum. §. 4. Cum autem sicut dictus Petrus rex Nobis nuper exponi fecit, ante prædictarum apostolicarum literarum exequutionem compertum fuerit, posteriorum parochialium ecclesiarum hujusmodi respective fructus, redditus, et proventus certos ad summas superius, et in dictis literis respective tunc expressas non ascendere, et haud parum minores existere, proptereaque nisi illorum respective rectoribus congruæ certæ, ut infra, constituerentur, et assignarentur, multa dubia, et controversiæ inter dictos rectores, et personas hujusmodi portiones, seu præstationes prædictas percipientes, orirentur; ideoque dictus Petrus rex ad hujusmodi inconvenientia evitanda, et ad hoc, ut dictarum posteriorum parochialium ecclesiarum rectores prædicti de eorum respective congrua certa præter stolæ incerta reddantur indemnes, Nobis de simili prædictæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ approbatione supplicaverit, quatenus eisdem rectoribus in præmissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis. §. 5. Nos igitur tam justis, ac piis ejusdem Petri regis hac in parte exhibitis votis, et petitionibus benigne, libentique animo annuere volentes, portiones, seu præstationes hujusmodi a Nobis, ut præfertur, constitutas eadem apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo extinguimus, et annullamus. Et unam centum, et viginti quinque ducatorum auri hujusmodi, et juliorum duodecim monetæ Romanæ cum dimidio alterius julij similis super unius de Cheleiroz cujus ad trecentorum, et quinquaginta. Ac aliam centum, et quatuordecim ducatorum auri similium et juliorum quinque monetæ prædictæ super alius de Poroz, cujus ad ducentorum et triginta. Ac aliam ducentorum, et viginti octo ducatorum auri hujusmodi, et juliorum decem monetæ prædictæ super alius de Bucellas respective prioratus nuncupatus, Lisbonensis, cujus ad octingentorum. Ac aliam centum, et quadraginta duorum ducatorum auri parium, et juliorum quindecim ejusdem monetæ super alius sanctæ Marinhæ de Guteloens abbatiæ nuncupatæ cujus ad trecentorum et quindecim. Ac aliam etiam centum, et quadraginta duorum ducatorum auri similium, et juliorum quindecim dictæ monetæ super alius de Gontinhaens Bracharensis, cujus etiam ad trecentorum, et quindecim. Ac aliam centum et septuaginta unius ducatorum auri hujusmodi, et juliorum septem dictæ monetæ cum dimidio alterius julij similis super alius de Esmoriz Portugallensis, cujus ad quadrigentorum, et sexaginta ex decimis, et terris vulgo Passaes provenientibus. Ac aliam ducentorum et viginti octo ducatorum auri de camera hujusmodi, et juliorum decem monetæ prædictæ su-

per alius de Crasto Daire abbatiæ etiam nuncupat. Lamacensis, cujus ad octingentorum. Ac aliam centum, et octuaginta duorum ducatorum auri hujusmodi, et juliorum quindecim dictæ monetæ super alius de Macieira de Cambra, cujus ad quingentorum et quindecim. Ac aliam centum et duorum ducatorum auri similium, et juliorum quindecim ejusdem monetæ super alius de Capelloz, cujus ad ducentorum et triginta duorum. Ac aliam centum et septuaginta unius ducatorum auri parium, et juliorum septem dictæ monetæ cum dimidio alterius julij similis super alius de Roge, cujus ad quadrigentorum et sexaginta. Ac aliam centum et viginti quinque ducatorum auri hujusmodi, et juliorum duodecim dictæ monetæ cum dimidio alterius julii similis super alius de Caregoza Aveirensis, cujus ad ducentorum, et nonaginta. Ac aliam centum, et septuaginta unius ducatorum auri parium, et juliorum septem monetæ prædictæ cum dimido alterius julii similis super alius de Aroens, cujus ad quingentorum, et nonaginta. Ac reliquam respective congruas certas dictis stolæ incertis non comprehensis, quæ ad eosdem respective rectores spectare debebunt. Centum, et quatuordecim ducatorum auri hujusmodi, et juliorum quinque monetæ prædictæ super reliquæ posteriorum parochialium ecclesiarum de Fornez respective abbatiæ nuncupat. respective locorum Colimbriensis respective diœcesis cujus, et illis forsan respective annexorum, respective fructus, redditus, et proventus certi tantum ad ducentorum, et nonaginta ducatorum auri de camera secundum communem æstimationem valorem annuum circiter ascendunt, unicuique ex prædictis rectoribus dicta apostolica auctoritate earumdem tenore præsentium perpetuo etiam respective constituimus, et assignamus; ex superextantibus vero dictarum posteriorum parochialium ecclesiarum respective fructibus, redditibus, et proventibus prædictis duo inter se æqualis summæ super de Bucellas Lisbonensis. Et duo etiam inter se æqualis summæ præstimonia super de Crasto Daire Lamacensis prædictarum respective diœcesum. Ac super uniuscujusque reliquarum posteriorum parochialium ecclesiarum hujusmodi respective fructibus, redditibus, et proventibus prædictis superextantibus unum præstimonium arbitrio dicti regii infantis, ejusque status, et domus hujusmodi successorum pro tempore existentium personis nobilibus sibi gratis, et acceptis distribuenda, et assignanda loco portionum, seu præstationum extinctarum, et annullatarum prædictarum dicta apostolica auctoritate, etiam perpetuo constituimus. Eidemque moderno regio infanti, ejusque ad domum, et statum prædictos successoribus prædictis, quod præstimoniis hujusmodi, aut illorum aliquo ex personis, seu persona illa, seu illud percipientibus, seu percipiente quomodolibet cessantibus, seu cessante, illorum, seu illius fructus donec illa, seu illud de novo assignari videbitur in favorem regii infantis pro tempore existentis ad formam primodicti præcedentis indulti apostolici cedere debeant eadem apostolica auctoritate de novo concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Nec non easdem præsentes literas semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos nunc spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum firmiter, et inviolabiliter observari debere; sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, dictæque Sedis nuncios judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, ac quatenus etiam opus sit, constitutione piæ memoriæ Benedicti pp. XIII. prædecessoris Nostri parochiales ecclesias pensionibus gravari prohibente, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, et universalibus conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium præmissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut ali-

qua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, etiam inserti forent, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime hac vice dumtaxat ad præmissorum validissimum effectum specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Peculiares dispositiones.

§. 8. Similiter autem volumus, quod ii, ad quos vel de jure, aut in vim contractuum, vel de consuetudine posteriorum parochialium ecclesiarum, aut cappellarum majorum nuncupatarum dumtaxat, ac sacrariorum reparationes spectant etiam ad formam ejusdem primodicti præcedentis indulti apostolici facere teneantur. Injuncto insuper onere personis præstimonia prædicta respective percipientibus, illis vero cessantibus, prædicto Petro regi fidelissimo, ejusque regio infanti pro tempore existenti, ad quos interim illorum fructus spectare debebunt, ut præfertur, dictas congruas prædictis respective rectoribus integre persolvendi juxta modum, quo alia præstimonia, quæ idem Petrus rex fidelissimus administrat, constituta reperiuntur, et juxta quem commendæ trium ordinum militarium Christi, ac sancti Benedicti de Aviz, et sancti Jacobi apostolica auctoritate erectæ fuerunt. Ac præterea etiam volumus, quod in eventum, in quem parochiales ecclesiæ posteriores ad nominationem regii infantis pro tempore existentis a Sede apostolica conferri contingat, illarum respective fructus certi superius expressi, non obstante abdicatione, seu separatione hujusmodi, diminui non possint.

Sanctio poenalis.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ extinctionis, annullationis, constitutionis, assignationis, novæ concessionis, indulti, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, sexto decimo kalendas augusti, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXXV.

Dat. die 16 julii 1782 Anno VIII.

Conceduntur nonnulla privilegia sociis commissarii visitatoris aggregatorum tertii ordinis sancti Francisci Lisbonensis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Memorantur aliæ literæ ad eumdem effectum expeditæ, favore ministri aggregatorum utriusque sexus tertii ordinis s. Francisci.

§. 1. Cum Nos alias per Nostras in simili forma Brevis die xix. februarii MDCCLXXXII. expeditas literas precibus dilecti filii Joannis Petri de Melo sacerdotis principalis patriarchalis ecclesiæ Lisbonensis, qui est modernus minister aggregatorum utriusque sexus tertii ordinis nuncupati sancti Francisci ejusdem civitatis Lisbonensis annuendo fratribus ejusdem tertii ordinis congregationis sancti Francisci in regnis Portugalliæ, et Algarbiorum existentibus, qui per sexennium continuum munere commissarii visitatoris eorumdem aggregatorum, quatenus prædicatores essent, functi sint, privilegia, exemptiones, prærogativas definitorum, si per duodecim annos privilegia ex-provincialium, quatenus vero ex-definitores, vel doctores in theologia, vel lectores jubilati essent, dum per sexennium exercuerint, ex-provincialium privilegia cum voto in capitulo provinciali intuitu laborum, quos officii hujusmodi causa suscipere tenentur, auctoritate apostolica concesserimus, ac indulserimus, prout in dictis literis uberius continetur.

Exponuntur novæ preces ab eodem ministro porrectæ.

§. 2. Memoratus Joannes Petrus de Melo minister, ut præfertur, aggregatorum dicti tertii ordinis sancti Francisci Nobis nuper exponi fecit, quod cum socii dicti commissarii visitatoris non secus ac commissarius visitator ob spirituale regimen dictorum aggregatorum plures labores exantlare teneantur, vicesque illius necessitate id exigente gerere, Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur ejusdem exponentis precibus annuere volentes, ac singulares dictorum sociorum personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus

Nobis humiliter porrectis inclinati, sociis commissarii visitatoris prædicti pro tempore existentibus, quatenus ipsi per duodecim continuos annos prædictum coadjutorum, seu sociorum munus præstiterint, ut omnibus, et singulis privilegiis, ac gratiis, et exemptionibus, prærogativis, quibus tam de jure, usu, et consuetudine, quam alias quomodolibet in dicto ordine, qui definitoratus officium gesserunt utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt, et poterunt in futurum, pari modo uti, frui, et gaudere libere, ac licite possint, et valeant auctoritate apostolica harum serie perpetuo concedimus, et impertimur. Cum porro, sicut accepimus, dilecti filii Christophorus a sancto Bonaventura actualis commissarius visitator, ac Joseph Joachim a domina Nostra, et Antonius a sancto Clemente actuales socii, et coadjutores hujusmodi omnibus dictis requisitis qualitatibus polleant, nec non præscriptum annorum tempus suum respective officium laudabiliter præstiterunt, ut omnibus, et singulis memoratis gratiis, præeminentiis, prærogativis, et privilegiis uti, frui, et gaudere libere, ac licite possint, et debeant, auctoritate, et tenore prædictis declaramus, et quatenus opus sit, illis concedimus, et indulgemus.

Clausulæ salutares, et irritantes

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, ac sanctæ Sedis nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus in quibusvis capitulis generalibus, aut provincialibus, ac apostolicis constitutionibus, et ordinationibus, nec non dicti ordinis, et provinciæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris, die decima sexta julii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXXVI.

Dat. die 30. julii 1782 Anno VIII.

Imminutio festorum in diœcesi Leyriensi.

Venerabili fratri episcopo Leyriensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater
Salutem, et apostolicam benedictionem.

Ratio concessionis.

§. 1. Cum, sicut quædam sunt, ut inquit sanctus Leo magnus, quæ nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quæ aut pro consideratione ætatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper conditione servata, ut in iis, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum patrum inveniatur adversum; ea propter apostolica hæc sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis auctoritatem interponere, quæ cæteroquin ad majus divini cultus incrementum præscripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam, non sine conscientiæ angore contemnuntur.

Expositio precum porrectarum.

§. 2. Quoniam autem, sicut pro parte tua Nobis expositum fuit, eidem

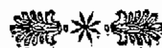
fraternitati tuæ innotuit in tua diœcesi Leyriensi adeo excreverunt calamitates, et angustiæ propter præsentium temporum infortunia, ut miseri illius habitatores, incolæque, et præsertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, persæpissime cogantur (quamvis animo invito) dies festos negligere, operibusque mechanicis sese addicere pro pane lucrando, idque eo facilius contigit ob excretum dierum festorum numerum, ac propterea Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos itaque, qui Christifidelibus, quantum cum Domino possumus, salutare remedium potius ad æternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste substinendam adhibere, quam per severiorem ecclesiasticæ disciplinæ rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos incolas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, quatenus constito tibi de narratis, omnibus utriusque sexus Christifidelibus in prædicta tua diœcesi Leyriensi existentibus, ut deinceps exceptis omnibus diebus dominicis, nec non natalis Domini Nostri Jesu Christi, et sequenti sancti Stephani, Circumcisionis, Epiphaniæ, Paschatis Resurrectionis, et sequenti, ac Corporis Christi, Ascensionis, sancti Joannis Baptistæ, sancti Josephi, ac sanctorum Petri, et Pauli, et Jacobi apostolorum, nec non commemorationis omnium sanctorum; præterea quinque dicatis beatæ Mariæ virgini immaculatæ, scilicet Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis, nec non sanctorum patroni, aut tutelaris cujuslibet loci dumtaxat, festivis diebus, in quibus integra maneat præcepti obligatio: in reliquis vero festis sive per hanc sanctam Sedem præscriptis, sive per synodales ejusdem diœcesis constitutiones, sive quacumque alia de causa etiam ex causa voti per majores suos facti (quod quoad hanc partem etiam auctoritate Nostra apostolica per te commutari volumus) præceptis, præscriptisque, audita missa, laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus, sine ullo prorsus conscientiæ scrupulo vacare possint, auctoritate Nostra apostolica concedas, et indulgeas, permittas, ac statuas, præcipias, ac mandes.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non diœcesis prædictæ, illiusque locorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris, die trigesima julii millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 6 augusti 1782 Anno VIII.

CCCLXXXVII.

Indultum perpetuum gestandi aureum numisma in forma crucis pro cappellanis cappellæ electoralis Monacensis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. In apostolicæ dignitatis specula, meritis licet imparibus, per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam constituti, circa insignium ecclesiarum statum, personarumque in eis Altissimo assidue famulantium, perpensis studiis jugiter intendimus, earumque decori, et ornamento paterna benignitate libenter consulimus, sicut omnibus matura considerationis trutina perpensis, rationi consentaneum esse arbitramur.

Tenor concessionis.

§. 2. Hinc est, quod Nos, ad ea, quæ cappellæ residentiæ electoralis Monacensis splendorem spectant, Nostræ providentiæ intuitum convertentes, ac dilectis filiis cappellanis actualibus eidem cappellæ inservientibus specialem gratiam facere volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ut deinceps perpetuis futuris temporibus sex primi cappellani, quorum hodie duo sunt cæremoniarij electoris, duo officiatores, et duo levitæ soli dictæ cappellæ electorali Monacensi inservientes, nunc, et pro tempore existentes quoadusque in hoc officio permaneant, aureum numisma in forma crucis cum immagine Beatæ Mariæ Virginis dictæ cappellæ patronæ ac triplici thiara cum clavibus sancti Petri ex una = et cum inscriptione: *Ex indulto ssmi pp. Pii VI. die xxvi. aprilis MDCCLXXXII. annuente Karolo Theodoro* = ex altera parte; ita ut illud e thenia serica cerulei coloris pendeat ante pectus tam in dicta cappella electorali, quam extra illam publice, ac privatim ubique deferre, illoque uti libere, ac licite possint, et valeant, auctoritate apostolica tenore præsentium concedimus, et indulgemus; illisque desuper a quoqam molestari, vel perturbari nullatenus posse, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus felicis recordationis Benedicti pp. XIV. prædecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac dictæ cappellæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die sexta augusti millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 13 augusti 1782 Anno VIII.

CCCLXXXVIII.

Suppressio duarum confraternitatum in civitate Urbaniensi existentium, et applicatio bonorum favore magistrarum piarum nuncupatarum in eadem civitate commorantium.

Venerabili fratri Paulo Antonio episcopo Urbaniensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Ex quo superna dispositione, cujus inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, in apostolica Sede nullis Nostris suffragantibus meritis fuimus collocati inter cætera, quæ in hisce præsertim difficillimis temporibus Nos undique premunt, de temporali etiam Christifidelium in terris Ecclesiæ Romanæ commorantium commodo, ac utilitate peculiarem curam a Nobis gerendam esse probe intelleximus.

Institutio mulierum magistrarum laudatur, illiusque necessitates exponuntur.

§. 2. Cum itaque, sicut accepimus in hac nostra civitate, ac diœcesi Urbaniensi aliquæ mulieres magistræ piæ nuncupatæ insimul collegialiter viventes existant, quarum institutum est rectam pauperum puellarum educationem, ac illarum bonis moribus, et artibus institutionem curare, quarum opera, licet maxime utilis, ac proficua sit, cum tamen ob satis tenuem suum censum puellas hujusmodi alere, ac sustentare nequeant, interdum contingat,

quod miserabiliores, ac orphanæ præsertim ob ipsam rei familiaris angustiam educatione, ac institutione hujusmodi destituantur, unde otio diffluentes facile a recto vitæ semite aberrare possint.

Deputatio apostolici delegati ad effectum peragendæ suppressionis confraternitatum.

§. 3. Nos hinc, quo harum puellarum miserabiliorum, ac orphanarum pudori, ac indemnitati consulatur, motu proprio, ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine fraternitati tuæ, de cujus prudentia, fide, integritate, doctrina, ac in rebus gerendis dexteritate plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, ac mandamus, ut duas laicales confraternitates, quarum altera sub invocatione sancti Spiritus, altera sub titulo sancti Joannis Evangelistæ in hac Nostra civitate Urbaniensi canonice, ut asseritur, erectæ existunt, auctoritate Nostra apostolica supprimas, ac extinguas, ac suppressas, et extinctas esse decernas, atque declares.

Eidem delegato committitur bona suppressarum confraternitatum applicandi favore puellarum orphanarum, satisfactis oneribus missarum bona gravantibus.

§. 4. Bona vero mobilia, jura, et actiones quomodolibet ad easdem confraternitates spectantia, et pertinentia miserabilium puellarum orphanarum alimoniæ, ac sustentationi auctoritate prædicta assignes, attribuas, ac destines; ita ut deputato per te, ac pro tempore existentes episcopos Urbanienses tuos successores dictorum bonorum, jurium, et actionum administratore, detracta prius ea fructuum, ac redditunm bonorum hujusmodi quantitate, quæ necessaria erit pro annua missarum, aliorumque onerum, quibus eadem bona gravata existunt, satisfactione, quibus desuper administratoris pro tempore existentis conscientiam oneramus, residuales fructus, redditus, ac proventus prædicti in necessariam, et occurrentem alimentorum suppeditationem pro illis puellis orphanis hujusmodi, quæ sub cura, ac directione dictarum magistrarum piarum in eodem contubernio vivent, omnino arbitrio tuo erogentur, dicta auctoritate edicas, ac decernas.

Conceditur facultas erogandi superfluum etiam pro dotibus puellarum.

§. 5. Quod si interdum contingat, vel propter minorem orphanarum numerum, vel ob alias emergentes causas, ut aliqua fructuum, ac redditnum portio, detractis omnibus impensis prædictis superextet, ut de hisce tot subsidia dotalia constituantur, quo juxta tibi a Domino datam, tuorumque successorum prudentiam, ac illorum quantitatem æquum censetur iis puellis orphanis inter cæteras in dotem attribuenda, quæ ob morum integritatem, suam in Deum pietatem, aliaque virtutum merita digniores reputabuntur, auctoritate, et tenore prædictis constituimus, et mandamus.

Consulitur juri præsentandi, ac nominandi ad nonnulla beneficia, quæ ab extinctis confraternitatibus concedi consueverant.

§. 6. Verum cum memorata confraternitas sancti Spiritus sic, ut præfertur, suppressa, ac extincta, sit in pacifica quasi possessione, ut asseritur, juris præsentandi, ac nominandi alternis vicibus cum familia Papi ad præbendam arcipretalem, quæ est tertia dignitas hujus tuæ cathedralis ecclesiæ, cum familiis vero Savini, et Gatti alternis itidem vicibus ad præbendam canonicalem, seu canonicatum pœnitentiarii; confraternitas porro sancti Joannis Baptistæ sit pariter in quasi possessione jurispatronatus, seu juris nominandi ad præbendam canonicalem, seu canonicatum sub eadem invocatione sancti Joannis Baptistæ in hac tua cathedrali ecclesia erectum, quoties beneficia hujusmodi vacare contingat, ne ulla in posterum inter administratores dictorum bonorum, ut præfertur, deputatos ex una, et episcopos Urbanienses pro tempore existentes ex altera quoad jus nominandi, seu instituendi ad beneficia prædicta, lis, ac controversia oriatur, auctoritate, motu, scientia, ac tenore prædictis decernimus, et declaramus, jurapatronatus hujusmodi deinceps, servatis tamen alternativis prædictis, ac illæso quocumque jure, quod ad familias Papi, Savini, et Gatti respective spectat, privative ad episcopos Urbanienses pro tempore existentes pertinere, quibus eo prorsus modo, quo iurium hujusmodi memoratæ confraternitates potiuntur, nec secus ea, motu, scientia, et tenore prædictis concedimus, et donamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus, quatenus opus sit, quorumcumque piorum benefactorum, seu testatorum testamentis, dispositionibus, codicillis, ac ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, de

jure quæsito non tollendo, ac de exprimendo vero valore in suppressionibus, unionibus, seu applicationibus, illisque committendis ad partes, vocatis, quorum interest, ac aliis Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non confraternitatum prædictarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Reservatio peculiaris.

§. 9. Cæterum per præsentes non intendimus jurapatronatus hujusmodi in aliquo approbare. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima tertia augusti millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCLXXXIX.

Dat. die 20 augusti 1782 Anno VIII.

Vota per monachos sancti Pauli primi eremitæ congregationis Lusitanæ emissa, et emittenda solemnia declarantur.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Laudabile Romanorum pontificum prædecessorum Nostrorum institutum, ut si quas super quibusvis negotiis emergere, et erumpere perspexissent difficultates, ac dubia, statim apostolica auctoritate, et providentia declararent, eo majori studio, quoad congregationem dilectorum filiorum monachorum sancti Pauli primi eremitæ congregationis Lusitanæ nunc tenere, ac sectari Nos decet, quo nihil unquam curavimus impensius, quam ut regulares ordines, ac congregationes unaquæque juxta peculiare suum institutum uberes, ac salubres in Catholica Ecclesia fructus cum summa Christifidelium animarum utilitate proferre satagerent.

Memorantur aliæ literæ expeditæ super votis emittendis a monachis.

§. 2. Alias sane per Nostras in simili forma Brevis die XVI. decembris elapsi anni MDCCLXXXI. expeditas literas, regulas, et constitutiones dictæ Lusitanæ congregationis monachorum sancti Pauli primi eremitæ confirmavimus, ac adprobavimus, quarum vi monachi prædicti tria vota obedientiæ, castitatis, et paupertatis emittere tenentur una cum bonorum omnium abdicatione, aliquorum tantum mobilium usu ad nutum superiorum permisso, nec alio sibi titulo, seu patrimonio præter mensam communem, ipsamque paupertatem, ut ad sacros promoveantur ordines adsignato, prout in capitibus primo, secundo, et tertio partis primæ earumdem constitutionum, quarum tenorem præsentibus pro plene, et sufficienter expresso, et inserto haberi volumus, uberius continetur.

Dubium subortum super natura, et qualitate votorum.

§. 3. Cum autem sicut monachi prædicti Nobis nuper exponi fecerunt, neque in constitutionibus, ac regulis hujusmodi, neque in apostolicis literis desuper emanatis aliquid expresse statuatur, num vota, ut præfertur, emittenda solemnia sint, seu potius simplicia, licet sancitum sit, ut illorum professio nedum publice, omnique cum solemnitate, sed etiam nulla interjecta conditione emitti debeat, atque exinde professus ad mortem usque devinctus perseveret religioni, et religio professo.

Nobis propterea exponentes prædicti cupientes occurrere controversiis, quæ exinde oriri possent, nec non eorumdem monachorum conscientiis consulere, humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Vota solemnia declarantur.

§. 4. Nos igitur exponentium ipsorum desiderio hac in re favorabiliter annuere volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, quod vota prædicta in dicta congregatione Lusitana emissa, et emittenda sint solemnia eo prorsus modo, quo si in religione a Sede apostolica approbata emissa esse reperirentur auctoritate apostolica tenore præsentium declaramus.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 5. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore; suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii papæ VIII. prædecessoris Nostri, de voto, et voti redemptione in sexto, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ejusdem congregationis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris, die vicesima augusti millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCXC.

Dat. die 27. augusti 1782 Anno VIII.

Confirmatur erectio duarum cappellaniarum, et loci pii ad distribuendas eleemosynas, instante Julio Cæsare Barberini principe Prænestino.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Quoties a Nobis petitur, quod justitiæ convenire dignoscitur, animo Nos decet libenti concedere, ac petentium desideriis congruum impertiri suffragium.

Tenor precum porrectarum a principe Barberinio.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius nobilis vir Julius Cæsar Barberini princeps Prænestinus, quod cum alias dilecta itidem in Christo filia Anna Barberini ejus filia, ac vidua relicta bo. mem. ducis Sfortia Cæsarini in actu suæ renunciationis omnium suorum bonorum ob ingressum in religionem in monasterio sanctæ Restitutæ nuncupato civitatis Nostræ Narniensis ejus favore factam in eum omnia bona sua per donationem inter vivos transtulerit, ut ejusdem Annæ ejus filiæ desideriis suffragaretur de sorte, seu bonis sibi, ut præfertur, donatis multiplicum constituit, cujus fructus, ac redditus partim in dotatione duarum cappellaniarum laicalium, quarum altera esset erigenda in ecclesia dicti monasterii sanctæ Restitutæ civitatis Narniensis, altera vero in ecclesia sanctæ Rosæ civitatis Prænestinæ, partim in fundatione operis pii ad distribuendam in perpetuum certam eleemosynarum quantitatem pauperibus civitatis Prænestinæ, oppidi Castri sancti Petri, et Capranicæ cessissent, reservato tamen possessori majoratus Barberini jurepatronatus tum dictæ cappellaniæ in ecclesia sub titulo sanctæ Rosaliæ civitatis Prænestinæ erigenda, tum dicti operis pii; volens insuper, quod

dicta cappellania, et opus pium ab omni ordinarii, et metropolitanæ, ac Sedis apostolicæ legatorum, aliaque omni jurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, computorum, atque expensarum, et aliorum quorumcumque revisione sint exempta, et omnino libera; sed nunc dilecto filio Nostro Innocentio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ tituli sancti Sylvestri in Capite presbytero cardinali De Comitibus nuncupato, eoque vero defuncto Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinali patrono cappellaniæ, et operis pii prædictorum pro tempore existenti, et a memorato possessori majoratus Barberini nominando ad formam, et cum eisdem facultatibus cardinali protectori cappellaniarum de jurepatronatus ejusdem familiæ Barberini in basilica principis apostolorum, et in ecclesia sancti Andreæ de Valle erectarum, nec non montis frumentarij Barberini Assisiensis, et Senogalliensis a felicis recordationis Urbano pp. VIII. prædecessore Nostro ex motu proprio dato in Arce Gandulphi diœcesis Albanensis xvii. octobris MDCCXXXI., et per literas apostolicas in simili forma Brevis die tertia novembris MDCXXXIII. expeditas alias attributis privative subjectæ essent, et forent, prout latius continetur in tabulis hisce desuper conscriptis, ac stipulatis, quarum tenor est, qui sequitur.

Declarantur dispositiones servandæ a successoribus pro tempore majoratus Barberini.

§. 3. Inerendo al foglio da noi segnato il dì 8. febbraro 1774. inserito in calce della rinunzia fatta a nostro favore da donna Anna nostra figlia, come da istromento rogato dal Vagnolini notaro A. C. sotto detto giorno, in vigore delle facoltà in esso foglio riservateci circa il regolamento da tenersi nella esecuzione delle opere pie ivi ingiunte, dichiariamo, ed espressamente ordiniamo, che debbano inviolabilmente osservarsi le seguenti nostre disposizioni da tutti i successori pro tempore del maggiorasco Barberini possessori del principato di Palestrina, riservando solo a noi personalmente la facoltà di poter variare secondo le circostanze de' fatti, che vita Nostra durante potessero mai accadere in appresso, i quali esiggessero ulterior provvedimento.

Ancorchè in detto foglio leggasi, che nel caso di premorienza di donna Anna nostra figlia prima che il moltiplico fosse arrivato a formare il capitale di scudi 13240, resti riservato a nostro arbitrio, e de' successori di cessare dal pagamento delle mensualità assegnate a suoi famigliari con ripartire invece tra i medesimi il capitale di scudi 6888, e baj. 92, nondimeno dall'essersi in oggi variate le circostanze per essere, la Dio mercè, sino ad ora sopravissuta detta nostra figlia, s' intenda perciò cassa, nulla, e come se fatta non fosse una tal riserva, e del tutto abolito quanto in questa parte si legge espresso in detto nostro foglio.

Siccome il moltiplico si trova già a quest' ora molto avanzato, sulla considerazione in conseguenza, che il frutto del medesimo potrà ascendere ad una somma sufficiente per poter pagare le mensuali prestazioni, perciò dichiariamo, e vogliamo, che anche cessando di vivere detta nostra figlia, col frutto di esso moltiplico vengano soddisfatti li detti assegnamenti mensuali, e proseguito insieme il corso del moltiplico istesso con il resto de' frutti, che soddisfatti gli assegnamentarj, sarà per sopravanzare sintantocchè venga a cumularsi, e porre in essere un capitale a parte di scudi 13240.

Giunto che poi sarà il capitale del moltiplico depurato da qualunque altra spesa ad una tal somma, allora debba sospendersi, perchè da noi possano percepirsi sulla sorte, o sia capitale di esso moltiplico li scudi 3000, che ci siamo riservati; e soddisfatti, che ci saremo di tal somma a noi dovuta, debba poi riassumersi, e proseguirsi il moltiplico, ad effetto che col prodotto in seguito decorrendo debba costituirsi primieramente il fondo per la cappellania laicale coll'obbligo della messa quotidiana da eriggersi nella chiesa del venerabile monastero di santa Restituta di Narni, di rendita annuale di scudi 54, de'quali però debbano ogni anno dal cappellano rilasciarsi scudi sei alla sagrestia di detto monastero per gli utensilj, e successivamente debba costituirsi altro fondo per la cappellania parimenti laicale da eriggersi nella nostra chiesa di santa Rosalia in Palestrina d'annua rendita di scudi 72.

Se però la detta nostra figlia continuasse a vivere, come le auguriamo, per molti anni, ed a godere i frutti de' suoi vitalizj, onde potesse accumularsi somma considerabile per l'aumento del moltiplico, in tal caso dichiariamo, e vogliamo, che l'annua rendita altresì di detta cappellania di santa Restituta dalli scudi 54 annui debba accrescersi, e rendersi uniforme alla rendita istessa della cappellania di santa Rosalia di Palestrina, cioè di scudi 72 l'anno, ed un tale accrescimento debba essere a van-

taggio del cappellano con restar ferma la prestazione delli scudi sei per gli utensili sagri, della qual somma deve rimaner contento il monastero senza altra aggiunta.

Il cappellano per la celebrazione delle messe da farsi per se ipsum quando non sia legittimamente impedito in santa Restituta di Narni, sia amovibile ad nutum etiam sine causa, e debba sempre, ed in perpetuo spettarne la nomina alla superiora pro tempore di detto monastero.

In quanto poi alla cappellania da eriggersi nella nostra chiesa di santa Rosalia di Palestrina, la quale s' intenda pure meramente laicale, ed amovibile ad nutum, etiam sine causa, coll' obbligo parimenti al cappellano, qualora non sia legittimamente impedito di celebrare per se ipsum, debba spettarne sempre, ed in perpetuo la nomina a noi, ed ai successori pro tempore del maggiorasco Barberini possessori del principato di Palestrina, e la fondazione di tal cappellania dichiariamo, e vogliamo, che si faccia colle leggi, e condizioni da esprimersi in appresso, e che la medesima goda di tutti quei privilegj, ed esenzioni, che godono le altre cappellanie della famiglia Barberini erette in s. Andrea della Valle, ed in s. Pietro di Roma, di modo che resti esente dalla giurisdizione ecclesiastica dell' ordinario, e resti subordinata soltanto, e privativamente all' emo signor cardinale Innocenzo Conti, come protettore della medesima, ed in mancanza dell' eminenza sua ad altro signor cardinale da destinarsi, e nominarsi in protettore da noi, e dai successori pro tempore del principato di Palestrina.

Introitati, che si saranno da noi, come sopra, i scudi tremila a noi dovuti, e costituiti, che si saranno i fondi per l'erezione delle accennate due cappellanie, vogliamo in seguito, che dei frutti del moltiplico se ne investano poscia a parte in tanti luoghi di monte camerale non vacabili scudi 500 per formarne altro subalterno particolare moltiplico, il quale abbia ad aver sempre corso, ad effetto di poter supplire coi frutti del medesimo alla ricompra dei luoghi di monti in caso di loro estrazione, o pure alle spese occorrenti per le volture di essi luoghi di monte per rinnovarli, per tenere addietro, ed impedirne l'estrazione, e ciò affine di mantener sempre in essere senza diminuzione tanto i fondi di dette cappellanie, quanto il capitale destinato, come si dirà in appresso, per la distribuzione dell' elemosina ai poveri di Palestrina, Castel s. Pietro, e Capranica.

Adempito, e posto ad effetto tutto, quanto sopra, cioè soddisfatti che ci saremo de' mentovati scudi 3000, e dopo che saranno state fondate, ed erette le due cappellanie, una in santa Restituta di Narni, l'altra in santa Rosalia di Palestrina, e formato inoltre il moltiplico di scudi 500, come si è detto per il caso della estrazione de' luoghi di monti, allora quando sarà tornato, e risalito il moltiplico al capitale di scudi 13250, debba cessare del tutto l'ulterior suo progresso, e tutti i frutti del medesimo debbano erogarsi in tante elemosine per i poveri di detti luoghi, giusta il seguente metodo, che prescriviamo doversi osservare inviolabilmente dai successori pro tempore del principato di Palestrina.

In evento poi, che durante la nostra vita non si fossero erette le accennate due cappellanie coll'assegnazione de' respettivi fondi, nè fatto il subalterno particolar moltiplico di scudi cinquecento, e così pure non si fosse potuto dar corso colla effettiva esecuzione all' opera pia dell' elemosine da distribuirsi ai poveri di Palestrina, di Castel s. Pietro, e di Capranica, come si è detto, in tal caso, venendo noi a mancare resti devoluta tutta la sopraintendenza, e cura per l' amministrazione, ed economia del moltiplico all' emo signor cardinal protettore, sintantochè non siano poste in corrente, ed in effettiva esecuzione le dette fondazioni. Perciò vien pregata l' emza sua a voler prendersi questo carico con firmare gli ordini, e far tutt' altro, che stimerà opportuno per il buon regolamento del moltiplico sino a che siasi del tutto adempito a quanto sopra.

Il governo dell' opera pia per la distribuzione dell' elemosine da farsi nel modo, e forma, che qui sotto esprimeremo, appartenga, e resti sempre appoggiato alla cura di una particolare congregazione composta di quattro deputati, e di un segretario. I deputati due debbano essere ecclesiastici, e due secolari, e le veci di segretario si faranno sempre dal cappellano amovibile della nuova cappellania da eriggersi, come sopra, nella nostra chiesa di santa Rosalia, e per tale effetto se gli dovrà ingiungere un tale obbligo nella nomina, che gli verrà spedita.

I detti quattro deputati dovranno eleggersi, e nominarsi da Noi, e

da successori pro tempore di tre anni in tre anni con piena facoltà di confermarli, o rimuoverli anche durante il triennio a Nostro beneplacito, e di detti successori ec. con surrogare altri in di loro luogo, secondo le circostanze, come anco nel caso, che alcuno di essi morisse, o si assentasse.

I riferiti deputati insieme col cappellano segretario per atto di loro cristiana carità, dovranno unirsi tutti in fine di ciaschedun mese nella sagrestia di santa Rosalia, ovvero in altro sito più comodo, da destinarsi dai deputati medesimi colla Nostra approvazione però, e de'patroni pro tempore dell'opera pia, affine di trattare sul particolare del ripartimento delle limosine per prendere quelle determinazioni, che in Domino, e secondo la propria coscienza stimeranno giuste, e ragionevoli circa la distribuzione da farsi senza accettazione di persone, con aver sempre avanti gli occhi ciò, che sia di miglior servigio di Dio per regolarsi con tutta indifferenza senza parzialità, ed affezione di famiglie. In special modo poi viene a loro raccomandato di avere particolarmente, e sopra tutto in considerazione i poveri infermi, i memoriali de'quali siano muniti della fede del parroco sulla di loro estrema miseria, e l'attestato del medico circa le di loro malattie.

Vogliamo però, che i frutti del capitale di scudi 13240. formato dal moltiplico per la rata intera del primo bimestre, si ritengano a parte, e si conservino in cassa dal depositario ad oggetto d' aver sempre in pronto una scorta, per poter soccorrere qualche povero in caso di straordinario urgente bisogno, che infra l' anno fosse per accadere, di modo che si abbia da cominciare la distribuzione delle limosine col danaro soltanto del secondo bimestre, e così d'anno in anno debba praticarsi.

Sarà cura pertanto de'medesimi deputati di ricevere i memoriali dai poveri particolarmente infermi, che questi presenteranno per avere la limosina, i quali debbano essere sottoscritti da respettivi loro parrochi con l' attestato della maggiore, o minore miseria, e numero preciso degl' individui componenti la famiglia, come altresì sopra il buon costume, intendendo però, che nella distribuzione delle limosine a poveri particolari, che non siano infermi, non si debbano comprendere que'poveri, che tali vogliono essere per loro infingardaggine, e che essendo sani, e robusti potrebbero con le loro fatiche procacciarsi il loro sostentamento.

Per maggiore di loro regola dovranno i deputati farsi frequentemente consegnare dalli parrochi di Palestrina, di Castel s. Pietro, e Capranica le note de'poveri infermi, che si troveranno di tempo in tempo nelle respettive loro parrocchie, come altresì degli altri poveri particolari di detti luoghi con l'espressione della maggiore, o minore loro miseria, e numero delle persone in famiglia, con doversi avere dai deputati sempre in prima, e special considerazione i poveri infermi, a quali verrà somministrata la limosina non mai in denaro, ma bensì in pane, in qualche poco di carne per farsi il brodo, e minestre, ed in qualche medicamento con trarsene i biglietti alla spezieria secondo l'ordinazione del medico e secondo il bisogno, e le circostanze. Nelle convalescenze poi di detti poveri infermi per tre giorni consecutivi dovranno i medesimi essere reficiati con pane, carne, e vino ancora. Questo però debba intendersi rispetto a quelli infermi, per i quali non potesse aversi luogo nel pubblico spedale di Palestrina, ed esclusi sempre quegli infermi, che fossero tali o per malattia contratta per propria colpa, o per ferite accadute in rissa, e specialmente esclusi quelli, che sono autori delle risse medesime, poichè questi tali devono essere reintegrati dei danni, e pregiudizj da loro offensori.

Parimenti nella distribuzione, che si farà a poveri non infermi delle limosine, non si avrà mai da somministrare ad essi la limosina in denaro, affinchè questo non si converta, e consumi in altri usi, ma solamente in pane con tirarsene i biglietti sottoscritti dal cappellano segretario, e da due almeno dei deputati al pubblico fornaro, col quale poi i deputati dovranno conteggiare in ogni fine di mese.

Nel caso, che soccorsi i poveri infermi, ed altri bisognosi oppressi dalle miserie, vi rimanesse denaro dei frutti del moltiplico di sopravanzo, potranno considerarsi nella partecipazione delle limosine anche i poveri carcerati per debiti civili, a ciascuno de' quali dovrà somministrarsi tre pagnotte, ed una foglietta di vino in tre distinti giorni festivi di ogni mese, esclusi sempre da tali limosine quei, che si ritengono carcerati per delitti di qualunque specie.

Dell'entrate dell' opera pia assegnate per le limosine vogliamo, che se ne impieghi la somma, che sarà necessaria per la compra di tanta tela detta di canevaccio per farne ventiquattro pagliacci da darsi in ogni anno per la festa del santissimo Natale in tela effettiva, e non mai in denaro alle povere famiglie di Palestrina, Castel san Pietro, e Capranica, le quali non hanno la possibilità di farseli, affine di separare i figli da' letti dei genitori, o che per loro miseria si fanno dormire sulla nuda terra, preferendo sempre le povere vedove, e quelle famiglie, che sono più numerose, e miserabili, avvertendo ancora di preferire coloro, che hanno figli maggiori di età da separarsi dal dormire con altri per ogni buon riguardo. Tali famiglie ricevuto che avranno un simile caritativo sussidio in uno, o due pagliacci, come giudicheranno i deputati, non dovranno conseguirlo nuovamente, se non dopo decorso un biennio, quando però non vi siano altre povere famiglie, che non l'avessero avuto mai, poichè queste anderanno sempre preferite. A tale effetto dovrà tenersi un libro separato, in cui verranno notate tutte le famiglie ammesse alla partecipazione di tal sussidio per memoria, e regola dei deputati.

Alli poveri, che verranno soccorsi con limosine dell' opera pia, desideriamo, che venga insinuato di portarsi almeno una volta il mese a recitare le litanie della beata Vergine, da cantarsi ogni sabato nella nostra chiesa di santa Rosalia con pregare il Signore per la pia benefattrice, per noi, e per quelli di nostra casa.

Riserviamo a noi, ed ai successori pro tempore del maggiorasco Barberini la facoltà di eleggere, e destinare l' esattore delle rendite assegnate a quest'opera pia, al quale esattore verrà assegnata una competente mercede con ingiungersegli il peso di dovere rimettere in ogni bimestre puntualmente il denaro riscosso in mano del primo deputato ecclesiastico, che sin d'adesso dichiariamo anche depositario delle rendite suddette, da cui dovrà l'esattore ritirarne l'opportune ricevute, di volta, in volta per sua giustificazione.

Dalla congregazione deputata dovranno tenersi tre libri da provvedersi a spesa dell' opera pia, e da rinnovarsi in ogni anno, affinchè di anno in anno restino separati tutti i conti, ed affari appoggiati come sopra alla cura della medesima. Nel primo dovranno dal cappellano segretario registrarsi tutte le congregazioni, che si terranno, con le risoluzioni prese. Nel secondo dovranno esattamente descriversi tutte le rimesse del denaro, che di tempo in tempo verranno fatte dall' esattore, incaricando il deputato depositario di passare a notizia del cappellano segretario di volta in volta la ricevuta di tali rimesse, perchè possa farne notamento nel libro. Nel terzo verranno descritte tutte le limosine, che si anderanno facendo per dare il respettivo sfogo dell' erogazione del denaro, distinguendo in ogni partita il giorno della data limosina, il nome, paese, e parrocchia di ciascun povero, e la quantità, e la qualità della limosina somministrata.

Tali libri insieme colle note dei parrochi, memoriali de' poveri, rescritti, e tuttaltro, che concerne l' opera pia da ritenersi in filza, dovranno conservarsi di anno in anno separati, e per ordine di tempo, e senza confusione in un credenzone da collocarsi nella sagrestia della nostra chiesa di santa Rosalia, o in altro luogo, che si stimasse più accomodato con farsene due diverse chiavi da ritenersene una in mano del primo deputato ecclesiastico, e l' altra del cappellano segretario.

Ordiniamo inoltre, che in fine di ciascun anno si rimetta a noi, ed a successori pro tempore del padronato di quest' opera pia un bilancio, che dovrà farsi dal suddetto coppellano segretario pro tempore, il quale sia sottoscritto da tutti e quattro i deputati di tutto l' introito, ed esito annuale, riservando in piena libertà nostra, e de' successori etc. il poter richiedere in qualunque tempo un simile rendimento di conti, anche prima della fine dell'anno; quante volte però il cappellano segretario non potesse riuscire interamente nell' esecuzione di tali incombenze, e nel regolamento della scrittura, sia in libertà de'deputati di destinargli un amanuense per ajuto coll' assegnare a questi una onesta ricognizione conforme richiederà il bisogno.

La suddetta opera pia ordinata per soccorso de' poveri, come sopra, di Palestrina, Castel san Pietro, e Capranica, intendiamo, e vogliamo, che sia di mero, ed assoluto jus patronato laicale della famiglia Barberini, ed esente dalla giurisdizione ecclesiastica dell' ordinario, come si è da noi dichiarato, ed espresso rispetto alla cappella-

nia da eriggersi nella mentovata nostra chiesa di santa Rosalia, e che resti privativamente subordinata all' emo signor cardinale Innocenzio Conti come protettore, e difensore della medesima, ed in sua mancanza ad altro signor cardinale protettore, che da noi, e da successori pro tempore del maggiorasco Barberini sarà per nominarsi nella stessa conformità appunto, che fu disposto per i monti frumentari Barberini di Assisi, e di Senogaglia dalla ch: mem: del cardinale Antonio Barberini detto di santo Onofrio istitutore de' medesimi con approvazione, e conferma della s. m. di Urbano VIII., riservandoci perciò d' implorare, quando faccia di bisogno, il beneplacito apostolico per la conferma con special Breve di questa nostra volontà, e de' presenti capitoli.

Siccome la predetta donna Anna nostra figlia nel 1789. circa, nel qual tempo, secondo i calcoli fatti, oltre l' esserci noi rimborsati dei sc. 3000. a noi dovuti, si saranno costituiti i fondi delle due cappellanie, come altresì istituito il moltiplico della somma di sc. 500. per il caso dell'estrazione de'LL. de' monti, potrà essere nella sua età di circa anni cinquantanove, così è sperabile, che il Signore possa concedergli altri molti anni di vita, come noi di cuore lo desideriamo. In questo caso di anno in anno vi resterebbe una somma considerabile di sopravanzo proveniente dal corso dei suoi censi vitalizj. Se il Signore ci conserverà in vita si avrà da noi, e dopo di noi da nostri successori tutta l' avvertenza di far restar sempre depositata nel sagro monte di Pietà una tal somma di sopravvanzo di mano in mano, che ne scaderà il pagamento, perchè possa ancor questa mettersi in moltiplico in tanti LL. di MM., e siccome non abbiamo mai preveduto, nè pensato al caso della separazione, che viene a seguire delle due famiglie Colonna, e Barberini, ordiniamo perciò espressamente a tutti due i successori delle medesime di ricorrere al Papa, implorando la deroga di poter disporre di quella somma di denaro, che si troverà provenire dal sopravanzo dei suddetti censi vitalizj fino alla morte di detta nostra figlia donna Anna, in benefizio di altre opere pie a vantaggio, e sollievo de' poveri di altri feudi, e particolarmente di quelli di casa Colonna. Crediamo, che a questi debba aversi una egual considerazione sul riflesso non solo, che detta donna Anna è discendente tanto dell' una, che dell' altra famiglia, e che i capitali di sua dote provengono da ambedue le case; ma eziandio per esser ciò corrispondente alle intenzioni di detta nostra figlia a noi ben note. Tali riflessioni vogliamo espressamente, che si pongano sotto la considerazione pontificia, affinchè il santo padre si degni di annuire all' istanza coll' accordare le deroghe opportune.

I riferiti deputati, il cappellano segretario oltre il merito, che saranno per conseguire presso la divina clemenza per gl' incommodi, che soffriranno nell' esercizio delle loro caritative incombenze, si contenteranno di gradire per mero segno di nostra affettuosa gratitudine, e dimostrazione la piccola annuale ricounoscenza di sei pani di zuccaro, e quattro libbre di cera per ciascheduno, pregandoli a non lasciar mai d' intervenire alle suddette congregazioni mensuali con interessarsi con pienezza di animo, per l' esatto adempimento di questa opera pia, che con tutta la maggiore efficacia raccomandiamo al di loro zelo, e vigilante attenzione.

Dato in Roma dal nostro palazzo presso le quattro Fontane questo dì 6. agosto 1782.

Giulio Cesare Barberini

In nomine Domini amen.

Fidem facio per præsentes ego causarum curiæ cameræ apostolicæ notarius publicus infrascriptus, qualiter sub infra die; In mei etc. supradictus illmus, et exmus dd. Julius Cæsar Barberini baro, et domigellus Romanus princeps Prænestis etc. Utriusque Siciliæ regis clavis aureæ eques, et inclytorum ordinum sancti Michaelis, et sancti Spiritus, atque ex Hispaniarum magnatibus primæ classis mihi etc. optime cognitus, sponte etc. ac alias omni etc. medio juramento tacta sacra Cruce more etc. recognovit, et recognoscit præsentia supradicta folia declarationum, et ordinationum sic insimul colligata fuisse, et esse per ipsum, ejusque propriis manu, literis, et charactere subscripta, et firmata, omniaque, et singula in iisdem foliis contenta, et expressa ratificavit, emologavit, et plenissime confirmavit non solum præmisso, sed et omni alio meliori modo. In fidem etc. Datum Ro-

mæ ex magna curia Innocentiana die septima augusti 1782.

Loco ✠ signi

Ita est Paschalis Vagnolini

Causarum curiæ cameræ apostolicæ notarius

Pontifex indulget juxta petita.

§. 4. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, memoratus Julius Caesar, ut hujusmodi præinsertæ declarationis, dispositionisque tabulæ firmius subsistant, et serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desideret. Nos specialem ipsi Julio Cæsari gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, præinsertas declarationis, et dispositionis tabulas auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, et approbamus; illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; nec non in ejusdem capellaniæ, ac loci pii patronum, et defensorem memoratum Innocentium cardinalem, quoad supervixerit, in ejus vero defectum unum ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus a possessore majoratus Barberini nominandum cum omnibus, et singulis facultatibus, et privilegiis quibus patroni, ac defensores cappellaniarum in basilica principis apostolorum, et in ecclesia sancti Andreæ de Valle electarum, nec non montium Barberini Assisiensis, et Senogalliensis, ut præfertur, fruuntur, potiuntur, ac gaudent, auctoritate, et tenore prædictis constituimus, et deputamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam majorem sub annulo piscatoris die vicesima septima augusti millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCXCI.

Dat die 27. augusti 1782 Anno VIII.

Instantibus provinciali, cæterisque fratribus capitularibus ordinis minorum s. Francisci de observantia excalceatoram provinciæ s. Josephi Castellæ Novæ confirmantur constitutiones, ac statuta pro collegio missionum in eadem provincia erecto condita.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Debitum sacrosancti apostolatus humilitati Nostræ per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam impositi postulat, ut pastoralis vigilantiæ Nostræ oculos, per universas christiani orbis partes jugiter circumferentes, ea, quæ pro spirituali christianorum populorum utilitate probe, ac prudenter statuta sunt, quoties id a Nobis exigatur, apostolica confirmatione libenter roboremus prout locorum, personarum, et temporum qualitate mature considerata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Expositio precum porrectarum, et tenor constitutionum editarum

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii modernus minister provincialis, cæterique fratres capitulares ordinis minorum sancti Francisci de observantia Excalceatorum nuncupatorum provinciæ sancti Josephi Castellæ Novæ, quod in nuperrimo capitulo provinciali dictæ provinciæ in loco, seu conventu de Paracuellos die prima mensis junii currentis anni MDCCLXXXII. habito unanimi consensu omnium vocalium in vim literarum apostolicarum in forma Brevis a felicis recordationis Benedicto pp. XIII. expeditarum incipien » Nuper pro parte = decreverunt erigere, ac constituere unum collegium fratrum missionariorum in eadem provincia cum regulis, constitutionibus, ac statutis tenoris, videlicet.

De numero religiosorum.

I. Questo collegio di missionarj si dovrà sempre comporre di dodici religiosi figli dell'istessa provincia, la quale costando di quarantadue conventi, si deve sperare, che non vi mancaranno mai religiosi, i quali con vero zelo aspireranno ad impiegarsi in questo pio, ed apostolico ministero.

De eorum domicilio.

II. Dovranno i dodici missionarj perpetuamente abitare nel collegio materiale nuovamente a tal fine fabbricato nel convento di san Bernardino fuori delle mura di Madrid; nè mai in veruno altro convento della provincia.

De jure nominandi religiosos.

III. I dodici religiosi, de' quali si dovrà comporre questo collegio ora, e sempre avranno ad essere eletti dal definitorio della stessa provincia, la quale sempre dovrà scegliere i religiosi più capaci, più virtuosi, e quelli, i quali nell'anteriore esercizio, che dovranno avere avuto del pulpito, abbiano dato maggiori prove nel promnovere la gloria di Dio, ed eccitare ne' fedeli l'amore alla virtù, e l'aborrimento de' vizj.

De præfecto missionariorum.

IV. Nel collegio vi dovrà sempre essere uno de' missionarj, il quale ne sia il prefetto, e dovrà essere eletto dal definitorio dell'istessa provincia.

De modo, et tempore peragendi s. missiones.

V. Tutti i dodici missionarj di questo collegio ogni anno dovranno uscire bini, et bini ne tempi opportuni, e proporzionati a fare le loro missioni per i luoghi delle diocesi, che comprendono i conventi della provincia.

De piis operibus faciendis, dum sacræ missiones locum non habent.

VI. Ritornati i dodici missionarj dalle loro missioni al suo collegio di san Bernardino, dovranno impiegare il tempo, in cui ivi commoreranno, sinche nuovamente si porteranno a far le missioni, negli esercizj proprj del loro ministero, come sono lezioni di sagra Scrittura, de' santi padri, di teologia dogmatica, e morale, e nelle conferenze circa queste istesse materie, senza gravarli di altri incarichi, prediche quadragesimali, panegirici, nè altro impiego, che non sia unicamente diretto all' esercizio delle missioni, in cui soltanto debbono impiegarsi i missionarj, come si prescrisse nel citato Breve di Benedetto XIII.

De munere præfecti.

VII. Spetti al prefetto delle missioni il proporre le materie, che trattare, e risolver si debbano nelle conferenze, ed egli deve presiedervi. Al medesimo pure incomberà l' ottenere le licenze, e facoltà dai vescovi, nelle diocesi de' quali in quell' anno toccheranno a farsi le missioni.

De methodo servanda in prædicatione.

VIII. Collocati nel collegio i dodici missionarj, nel primo anno tratteranno di stabilire il metodo da osservarsi da tutti loro nelle missioni. Dovrà in questo stabilirsi premieramente come debbano essere le sue prediche serie, cioè gravi, riprensive de' vizj; ma senza asprezza, nè ferire in particolare veruna persona, o ceto del luogo; esortare con dolcezza, ed efficacia all' esercizio delle virtù, alla riforma de' costumi, e regolamento di vivere secondo i comandamenti di Dio, e le verità eterne de' santi evangelj, seguendo per norma l' esortazione del nostro padre san Francesco, il quale avverte a quelli, i quali annunziano la parola di Dio; che le loro parole siano esaminate, e caste a profitto, ed edificazione de' popoli, annunziando i vizj, e le virtù, la pena, e la gloria con brevità di dire; poichè il Signore fece sopra la terra parola abbreviata. Secondo deve stabilirsi la pratica, che dovranno i missionarj osservare nell' esercizio delle missioni, e come dovranno procedere, e portarsi. Qual metodo formato si presenterà al difinitorio, acciocchè sia esaminato, ed approvato.

De subjectione collegii.

§. 11. IX. Dovrà sempre il collegio tanto in comune, quanto in particolare essere immediatamente soggetto, e subordinato al provinciale, e difinitorio della provincia, senza che perciò s'intenda escluso dalla obbedienza al guardiano del convento di san Bernardino in tutto ciò, che ad essi corrisponda, come sudditi suoi, e non impedisca in modo alcuno l' impiego di missionarj, cui principalmente sono destinati.

De mercede concedenda singulis religiosis pro opere præstito.

§. 12. X. Siccome però è legge municipale di questa provincia, che a chi fatica si dia il dovuto premio; così stima esser di giustizia, obbligo suo rimunerare le gravi fatiche, e vigilie di questi dodici missionarj colli premi seguenti.

I. Alli religiosi, o siano lettori, o predicatori, che terminati dodici anni dei loro corsi di filosofia, e teologia scolastica, si destineranno ad esercitarsi nelle missioni, ed approvati dal definitorio veranno ammessi nel collegio, ove per lo spazio di altri dodici anni si eserciteranno, ed adempiranno quanto si è stabilito sopra nelli statuti V, e VI. per premio si assegnano tutte le preeminenze, esenzioni, titoli, graduazione, suffragj, e quanto secondo le leggi della provincia corrispande alli religiosi, che per elezione canonica siano stati definitori per un triennio; ed i

missionarj così condecorati, e graduati a suo tempo saranno gli ultimi nella precedenza a quelli del definitorio di quel triennio attuale, e precedenti: dovranno però godere la precedenza rispetto alli definitori delli triennj susseguenti, acciocchè in tal guisa meglio si verifichi, che la graduazione loro assegnata per premio della fatica è in tutto quella stessa, di cui godono i definitori per elezione.

De iis, quæ sunt præstanda, ut merces consequatur.

§. 13. II. Per godere questo premio i missionarj al fine delli dodici anni, che saranno stati nel collegio, dovranno ogni anno essere usciti a far missioni; non però sia ad essi d' impedimento, che in qualche anno non siano usciti a motivo d' infermità, o di altra leggittima causa esaminata, ed approvata dal definitorio.

De ægrotantibus, et agere amplius non valentibus.

§. 14. III. In caso, che qualche missionario cadesse infermo, e s' impossibilitasse in maniera, che a giudizio del definitorio sia giustamente necessario lasciare l' esercizio delle missioni; se ciò succeda compiti tre anni di tal' esercizio nel collegio gli si reputerà quel triennio, come se avesse fatto un guardianato; se alli otto anni di collegio, come se avesse fatto due guardianati; e se agli undici anni, come se avesse fatto tre guardianati per potere avere i respettivi offizj, che aver possa nella provincia.

De iis qui laudabiliter munus eisdem concreditum expleverunt.

§. 15. IV. Similmente, se qualche religioso dopo di aver fatto lodevolmente un guardianato si destinasse all' esercizio delle missioni, e dal definitorio fosse ammesso nel collegio, il triennio del guardianato gli si reputerà come se l'avesse impiegato nelle missioni, e gli rimarranno a passare soli nove anni nel collegio, nell' istesso modo, e forma, che si è spiegato. Se il religioso, che si destinasse, e fosse ammesso, come si è detto, avesse fatto lodevolmete due guardianati, gli s' imputeranno, come se per otto anni avesse esercitato l'impiego di missionario nel collegio, ove gli rimarranno a fare soli quattro anni per conseguire il premio. Se poi alcuno pretendesse, e per le sue qualità fosse ammesso nel collegio dopo di aver fatto tre guardianati, gli si dovranno imputare, come se avesse esercitato l' impiego di missionario nel collegio per lo spazio di undici anni, e per conseguire il premio gli rimarrà a passare ivi un solo anno.

De admittendis supra numerum electorum.

§. 16. V. Se compito il numero delli dodici missionarj, vi fosse qualche religioso, che aspirasse ad esserlo, e fosse di tali qualità, che a giudizio del definitorio si credesse esser per le missioni più importante, che qualcuno de' più moderni, che non sia ancora stato nel collegio sei anni; in tal caso questo potrà destinarsi a qualche altro impiego proporzionato nella provincia, ed in questa maniera far succedere nel collegio la vacanza, acciocchè vi possa entrare quel nuovo pretendente.

De electis a definitorio ante tempus præfinitum.

§. 17. VI. Se dal definitorio fosse ammesso nel collegio qualche religioso prima di terminare i dodici anni da che terminò i corsi di filosofia, e teologia scolastica, non gli si conteranno dodici anni di esercizio stabiliti per il premio, finchè non abbia terminato i dodici anni da che compì i detti corsi, e fin' allora le di lui fatiche si reputeranno, come se fuori del collegio fosse stato impiegato negli esercizj della cattedra, e del pulpito.

De iis, qui, expleto tempore præfinito, in collegio perseverant.

§. 18. VII. Se qualche missionario terminati i dodici anni, e ottenuti già i premj suddetti, volesse continuare a stare nel collegio proseguendo l' esercizio delle missioni, gli si darà il titolo di padre della missione, e morendo in tempo di continuare in tale esercizio, oltre i suffragj dovutigli dalla provincia, ciascuno de' missionari attuali del collegio celebrerà tre messe in suffragio dell' anima sua.

De iis, qui in præsides, vel custodes provinciæ eligi possunt.

§. 19. VIII. Se nel collegio vi fosse qualche missionario di qualità tali, che la provincia consideri conveniente eleggerlo in provinciale, o custode, potrà farsi anche prima, che termini i dodici anni del collegio. Non potranno però dal medesimo estrarsi i missionarj prima d' aver compiti i dodici anni, a fine di farli guardiani: ma solamente potrà farsi il guardiano di s. Bernardino, prima di compire i dodici anni; perchè converrebbe, che il guardiano di quel convento, dove sta il collegio, fosse stato missionario.

Preces porrectæ pro obtinenda apostolica confirmatione.

§. 20. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, iidem exponentes, quo firmius constitutiones, ac statuta hujusmodi subsistant, ac serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio roborari plurimum desiderent,

Tenor confirmationis.

§. 21. Nos ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia ab-

solventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, præinsertas constitutiones, et statuta, cum omnibus, et singulis in eis contentis apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, et approbamus; illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 22. Decernentes easdem præsentes literas, et in eis contenta quæcumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 23. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis prædicti etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, at aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Privilegium pro celebratione missæ bis in hebdomada, cum suffragio, ad instar altaris privilegiatæ.

§. 24. Quo vero hujusmodi tam salubris institutio cum Christifidelium animarum utilitate, ac eorumdem religiosorum commodo magis magisque quotidie incrementum suscipiat, iisdem omnibus religiosis conventus prædicti, qui de licentia ordinariorum evangelizando verbum Dei, ac in excipiendis sacramentalibus Christifidelium confessionibus tempore missionum assiduam operam navaverint, indultum ut sacrosanctum missæ sacrificium, quod ipsi pro animabus Christifidelium, quæ Deo in charitate conjunctæ ab hac luce migraverint bis in hebdomada ad quodcumque altare celebraverint, anima, pro qua celebratum fuerit perinde suffragetur, ac si ad altare privilegiatum fuisset celebratum auctoritate apostolica harum serie concedimus.

Privilegium benedicendi populum ultima die missionum cum indulgentia plenaria.

§. 25. Quibus insuper ultima die missionum facultatem solemniter benedicendi populo cum plenaria omnium peccatorum indulgentia Nostro, et Romani pontificis pro tempore existentis nomine, et auctoritate post sacra missarum solemnia juxta ritum, et formulam consuetam, auctoritate, et tenore prædictis pariter tribuimus.

Ampliatio privilegii pro infirmis, et in mortis articulo constitutis.

§. 26. Immo, si durantibus missionibus hujusmodi interdum contingat aliquem ita infirmari, ut in mortis articulo constitutus sit, si vere pœnitens, ac confessus, et sacra communione refectus, vel quatenus id facere nequiverit, saltem contritus nomen Jesu ore, si potuerit, sin minus corde devote invocaverit, ut toties religiosi prædicti apostolicam benedictionem Nostro, et Romani pontificis pro tempore existentis pariter nomine cum plenaria omnium suorum peccatorum indulgentia, et remissione impertiri libere, ac licite valeant, et possint, auctoritate, et tenore prædictis, servata tamen in omnibus felicis recordationis Benedicti pp. XIV. prædecessoris Nostri sub plumbo nonis aprilis MDCCXLVII. literarum incipien = *Pia mater* = forma, et dispositione elargimur. Demum ad omnes Christifideles interessentes rudimentis doctrinæ christianæ ab iisdem religiosis tempore missionum explanandis omnium suorum peccatorum indulgentiam, et remissionem, jam alias a felicis recordationis Clemente XIV. prædecessore itidem Nostro per suas literas in simili forma Brevis die prima sepiembris MDCCLXIX expeditas concessam eadem auctoritate, et tenore extendimus, ac ampliamus. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vigesima septima augusti millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 30 augusti 1782 Anno VIII.

CCCXCII.

Facultas archiepiscopis, et episcopis regni Siciliæ extrahendi reos e locis immunibus.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Publicæ Christifidelium omnium quietis, et tranquillitatis cultores a Domino constituti, prædecessorum Nostrorum Romanorum pontificum exempla sectantes, qui ad publicam tranquillitatem fovendam, firmandamque, nonnullorum criminum reos beneficio sacri asyli minime gaudere decreverunt; Nos quoque ubi delictorum qualitas, atque frequentia id exigat, catholicorum principum votis hisce desuper Nobis porrectis libenti animo annuimus, sicut omnibus serio perpensis in Domino magis salubriter expedire conspicimus.

Ratio concessionis, et expositio precum ab utriusque Siciliæ rege porrectarum.

§. 2. Nuper siquidem pro parte carissimi in Christo filii Nostri Ferdinandi utriusque Siciliæ, et Hierusalem regis illustris expositum fuit, quod in civitatibus, terris, et locis, tam citra, quam ultra Pharum sibi subjectis, tum ii, qui ad opus damnati sunt, tum etiam milites stationarii triremes, aut oppida, ubi in præsidium collocati fuere, respective aufugiunt propter facilem, patentemque aditum ad ecclesias, aliaque loca immunia, ibique se recipiunt, unde pœnam ex patrato delicto promeritam evadere adnituntur. Quamobrem in civitatibus, et locis prædictis plures proveniunt perturbationes, et mala, ac militaris disciplina, quæ in exercitibus necessaria omnino est, quæque publicam etiam quietem, ac tranquillitatem tuetur, grave inde patitur detrimentum.

Tenor concessionis

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, ipse Ferdinandus rex præmissis omnibus opportunum remedium apostolica auctoritate a Nobis adhiberi plurimum desideret; Nos ejusdem Ferdinandi regis, hac in re quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes venerabilibus fratribus Nostris archiepiscopis, et episcopis civitatum, et diœcesum eidem Ferdinando regi subjectarum facultatem, cum debita licentia, ac interventu personæ ecclesiasticæ ab eisdem archiepiscopis, et episcopis respective deputandæ, quæ etiam aliam personam pariter ecclesiasticam sui loco delegare possit, tum ad opus damnatos, tum etiam milites reos disertionis a quibusvis ecclesiis, et locis immunibus dictarum civitatum, et diœcesum extrahendi, ac illos regiis ministris consignandi, reportata tamen prius ab iisdem jurata obligatione de non animadvertendo in eos abreptam fugam, sed dumtaxat eos habendi, veluti ad opus damnatos, et milites stationarios durante tempore primæ inflictæ pœnæ, aut conventæ militiæ sub pœna excommunicationis latæ sententiæ adversus contravenientes Nobis, et pro tempore existenti Romano pontifici præterquam in mortis articulo reservato, auctoritate apostolica tenore præsentium tribuimus, et impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac alis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 6. septembris 1782 Anno VIII.

CCCXCIII.

Confirmatur transactio inter priorem majorem ex una, et fratres obedientiæ hospitalis s. Joannis Hierosolymitani conventus Cæsaraugustanæ diœcesis, ex altera partibus, inita.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Quæ ad dirimendas, compescendasque lites, et controversias inter personas præsertim regulares, quibus una, ac eadem debet esse mens, et spiritus, ut in abundantia pacis veros Dei famulos esse, et dici queant, diu vigentes conventa, statutaque sunt, libenti animo, quoties id a Nobis postulatur, roboramus, quemadmodum rerum, et temporum circumstantiis mature, seduloque perpensis in Domino magis salubriter expedire conspicimus.

In irritum cessis a Clemente pp. XIV sanctis duo aliguntur fratres ad controversias componendas.

§. 2. Nuper siquidem pro parte dilecti filii Vincentii de la Figuera fratris militis expresse professi castellaniæ de Emposta, ac magnæ crucis, et bajulivi hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani expositum fuit, quod alias ad tollendas partium studia, ac dissentiones, quæ in conventu fratrum cappellanorum obedientiæ castellani de Emposta hospitalis prædicti in loco de Caspe Cæsaraugustanæ diœcesis jamdiu exorta erant, in confirmatione decreti dilectorum filiorum consilii dicti hospitalis felicis recordationis Clemens pp. XIV. prædecessor Noster pro bono, ac felici ejusdem conventus regimine, ac gubernio quasdam leges, ac statuta per suas in simili forma Brevis die vii. septembris MDCCLXXIII. expeditas literas sancivit, quæ tamen aliquibus emergentibus da causis usque in præsens debitam non obtinuerunt executionem, quapropter ne controversiis, ac litibus hujusmodi nimis, quod par est, invalescentibus sero remedium pararetur, memoratus Vincentius, annuente quoque magno magistro hospitalis prædicti, duos fratres milites dicti hospitalis designavit, quibus difficilem hanc commisit provinciam, nempe quæstiones, ac dissidia inter fratrem cappellanum, priorem, seu majorem editunm, vulgo sagrestano, ex una, et fratres cappellanos obedientiæ dicti conventus ex altera vigentes compescendi, ac sedandi, immo eas transactione inter fratres cappellanos hujusmodi componendi. Voto res cessit; post namque diutinas discussiones, ac hinc inde altercationes, tandem unanimi consensu hæc fuerunt statuta tenoris, qui sequitur.

Statutorum de consensu partium confectorum tenor.

§. 3. Frater Emmanuel de Rohan » D. E. I. gratia sacræ domus hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani militaris ordinis sancti Sepulchri Dominici, et ordinis sancti Antonii Viennensis magister humilis, pauperumque Jesu Christi custos. Universis, et singulis præsentes nostras literas visuris, lecturis, et audituris salutem. Notum facimus, et in verbo veritatis attestamur, qualiter infrascriptum decretum extractum fuit ex libro conciliorum in cancellaria Nostra conservato; quod quidem in hanc publicam formam extrahi, et redigi jussimus, ut ubique tam in judicio, quam extra eidem plena, et indubitata fides adhibeatur. Cujus tenor est, qui sequitur, videlicet = Die xv. mensis decembris MDCCLXXX. Essendo stata letta la relazione del tenore seguente cioè.

Emo signore, e sagro consiglio.

» Le frequenti inveterate dissenzioni del convento di san Giovanni di Gerusalemme nella città di Caspe, composto questo di religiosi d'ubbidienza, hanno ultimamente impegnato la bontà, e giustizia dell'eminenza vostra a dare orecchio ai loro reclami, con dare l'opportuno provvedimento, per radicalmente troncare le insorte controversie tra respettivi membri, è capo, come rilevasi dalla magistral lettera delli 20 corrente maggio, in cui viene ordinato dall'eminenza vostra al venerando gran castellano d' Emposta balì don Vincenzo la Figuera di nominare due commissarj per esaminare tutte le questioni già introdotte nel supremo consiglio di Castiglia, relative massime al regio exequatur del Breve apostolico a favore della sagra religione ad oggetto di poter nuovamente ricorrere a Sua Santità per altro Breve, da cui ne possa risultare la concordia, e pace tanto desiderabile, e necessaria per il maggior servizio divino fra li religiosi suddetti, disposti peraltro a volere accettare, ed a conformarsi alle superiori determinazioni, e comandi di vostra eminenza. In seguito di che, ed in vigore della suddetta lettera d'ordine, il venerando gran castellano d' Emposta passò alla no-

» mina di due commissarj, cioè del » commendatore fr. Saverio Ramiro, e » del commendatore fr. don Antonio » Muñoz di Pamplona, affinchè sollecitamente si trasferissero alla suddetta » città di Caspe con li respettivi documenti concernenti le dispute, e controversie pendenti per conferire, e » concordare con il prior maggiore fr. » Francesco Samper, segrestano maggiore, e religiosi del convento tutte » quelle differenze, e punti, che allontanano gli animi dalla vera cristiana » concordia, e che presentemente si disputano nel supremo consiglio di Castiglia.

» Non poteva al certo eseguirsi » dalli nominati commissarj più lodevolmente, e con maggior zelo una » commissione di tanta importanza, » poichè avendo esso preventivamente, » e separatamente con somma accortezza » disposto gli animi del prior maggiore, e di tutti gl' individui canonicamente convocati a quest' oggetto nello » stesso convento, dopo aver conferito, » e trattato con la più matura riflessione, si è finalmante di comun consenso terminata questa pendenza, per » la quale potrà ricorrersi a Sua Santità per il suddetto altro Breve, che » è quanto abbiamo l'onore di riferire » all' eminenza vostra a cui facciamo » umilissima riverenza.

Umilissimi, devotissimi, obbligatissimi servitori, e religiosi obbedientissimi
Il priore della chiesa
Il luogotenente del gran consigliere balì Abri Descallar.

L' eṁo, e rṁo signor gran maestro, ed il venerando consiglio d' unanime voto hanno approvata la relazione suddetta.

Tenor dictarum conventionum est, ut sequitur

In Dei nomine amen.

» Cunctis ubique pateat, et notum sit, quod in villa de Caspe die » decima sexta aprilis anni a nativitate » Domini nostri Jesu Christi millesimo » septingentesimo octuagesimo existentes intus conventus sancti Joannis ordinis hospitalis Hierusalem coram magnifico Francisco Antonio Campos » scriba publico regio, et notario collegiali sancti Joannis Evangelistæ civitatis Cæsaraugustanæ, et illius incola, et coram testibus infrascriptis, » illustres domini frater don Antonius » Muñoz Pampilonensis commendatarius de Ambel, et frater don Franciscus Xaverius Ramiro commendatarius commendæ magistralis d'Aliaga » dictæ sanctæ religionis sancti Joannis » Hierosolymitani in castellania Empostæ, nomine, et tamquam habentes » commissionem ab illustrissimo domino fratre don Vincentio de la Figuera » magno castellano Empostæ vigore literarum commissionis datarum, et » expeditarum favore dictorum dominorum, quæ ad literam sunt sequentis » tenoris.

» Nos frater don Vincentius de » la Figuera eques magnæ crucis inclytæ militaris, et sacræ religionis sancti Joannis Hierosolymitani magnus » castellanus Empostæ bajulivus de Miravete, commendatarius de Mouron, » et sancti Joannis Cæsaraugustan., residens in hac civitate Valentiæ, et cum » dicta qualitate prælatus superior nostri conventus sancti Joannis villæ de » Caspe. Sicut eminentissimus, et serenissimus dominus frater don Emmanuel de Rohan magister dictæ meæ » sacræ religionis mediante ejus epistola » sub datum Melitæ die 20. maii currentis anni mihi demandat, ut nominem, seu deputem duos commissarios ad effectum, ut se conferant ad villam de Caspe, ibique colloquantur, et conveniant cum priore » majore fratre Francisco Samper, et » reliquis religiosis nostri conventus existentis in eadem villa omnia quæstionum capita, quæ disputantur, et controvertuntur in supremo consilio Castellæ super executione cujusdam Brevis apostolici, quod obtinuit mea sacra religio, et vigore resolutionum, » ad quas deveniatur, possit curari, » et obtineri novum Breve apostolicum, » cujus vigore dirimantur, et imponatur finis omnibus difficultatibus, quæ » insurrexerant; et cupiens tamquam » fidelis obedientiæ filius præstare debitam executionem, et ad hoc, ut » nulla de causa redargui possit mea » agendi ratio de mora; idcirco concedo » meam commissionem, meliori, qua » facere possum, forma d. Antonio » Muñoz, et d. Francisco Ramiro, » quorum secundus est commendatarius » de Aliaga, primus vero commendatarius de Ambel, ad hoc, ut se conferant ad dictam villam de Caspe, et » conjunctim cum priore majore, et religiosis dicti conventus, aut alio, quem

» ipsi deputarent, et consideratis omnibus documentis concernentibus disputationes, et controversias pendentes in dicto supremo consilio super executione dicti Brevis agant, et conveniant de mediis opportunis ad eas dirimendas, et in scriptis redigant totum id, quod conclusum, et conventum fuerit mihi transmittatur, ad hoc ut, iis visis, dare valeam correspondentem cursum juxta ea, quæ significavit eminentissimus, et serenissimus dominus magnus magister in prædicta ejus epistola, et pro iis omnibus, et reliquis, annexis, connexis, et dependentibus concedo dictis dominis commissariis omnes meas facultates, delegando in eorum personas illas, quæ mihi competunt tamquam prælato superiori dicti conventus villæ de Caspe. Et ad hoc, ut constet mandavi expediri præsentes mea manu subscriptas, ac impressas cum sigillo, et insignibus mei stemmatis, et registratas ab infrascripto meo segretario in civitate Valentiæ die septima mensis septembris anni millesimi septingentesimi septuagesimi octavi = Fr. don Vincentius de la Figuera magnus castellanus Empostæ = de mandato dicti illmi domini = Dominicus Piquer ejus secretarius.

» Et supra expresso nomine prælati domini commendatarii commissarij ex una parte, et ex altera coadunato, et convocato capitulo prioris majoris, et religiosorum supradicti conventus sancti Joannis Hierosolymitani villæ de Caspe de ordine, et mandato fratris d. Francisci Samper illius prioris majoris, et facta intimatione per Marianum Fabian sacristam sæcularem ecclesiæ parochialis ejusdem villæ, qui in pleno capitulo retulit mihi supradicto scribæ, et notario, quod de ordine, et mandato supradicti prioris majoris convocaverat ad capitulum omnes religiosos dicti conventus pro præsenti hora, et loco, et pro infrascripto negocio coadunati, et congregati in ædibus prioralibus in loco, et sede solitis, in quibus aliis vicibus pro talibus, et similibus actibus, ac rebus solent congregari, et coadunari in uno ex capitulis habitis, ejusque convocationi interfuerunt, et adfuerunt infrascripti, et sequentes.

» Primum prærelatus fr. d. Franciscus Samper prior major fr. d. Augustinus Punter sacrista major, fr. d. Joachim Martin procurator, doctor fr. d. Petrus Arpal, et doctor frater d. Antonius Navarro, et doctor frater d. Augustinus Gentol, frater d. Hiacynthus Cortes pœnitentiarius, et doctor frater d. Antonius Royo magistralis, qui omnes sunt prior, sacrista, et religiosi dicti conventus; et uti tales agentes, constituentes, et repræsentantes totum dictum capitulum, et capitulares præsentes pro se ipsis, et pro absentibus, futuris, et successoribus omnes unanimes, et conformes, et nemine discrepante, neque contradicente, dixerunt ambæ partes, quod sicut tractaverant, et convenerant redigere in publicum instrumentum conventionem, quam inter ipsos cum suis respectivis qualitatibus fecerant, et descripserant in libro resolutionum communitatis sub datum diei decimæ tertiæ currentis mensis, et anni; ideoque pro ejusdem conventionis puro, et debito effectu libenter ex certa scientia, et certiores redditi de omni eorum jure deveniebant, et devenerunt ad stipulationem publici instrumenti conformiter ad dictam conventionem, quæ ad literam est tenoris sequentis.

» Attendentes, quod in hoc conventu præterito anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrata fuit sacra visitatio ab illustri domino commendatario fratre d. Josepho Cuber, et doctore d. Francisco Xaverio de Falces canonico ecclesiæ cathedralis Barbastrensis vigore specialis commissionis, quam ad hunc effectum eis contulit venerandus magnus castellanus Empostæ frater dominus Michael Doz, et Naval, quodcumque in hac sacra visitatione post habitam necessariam cognitionem a dictis dominis visitatoribus latum fuit generale decretum, quod ex ipsa resultat, quodque intimatum fuit priori, et religiosis die vicesima prima decembris supradicti anni millesimi septingentesimi septuagesimi, et non obstantibus justis, ac laudabilibus provisionibus, quas illud continet, excitatæ successive fuerunt inter individuos dictæ communitatis variæ dissensiones, et discordiæ, ad quas dirimendas, et radicitus recidendas unico ictu consideratum fuit opportunum recurrere ad sanctam Sedem pro impetrando Brevi apostolico, quod Sanctitas Sua dignata fuit concedere sub die septima septembris anni millesimi septingentesimi septuagesimi tertii; quod quidem Breve exhibitum in supremo consilio Castellæ pro parte

» venerandi magni castellani Empostæ » ad effectum obtinendi regium exequatur, orta fuit formalis lis, in qua » se opposuerunt dicti prior, et religiosi, curando, ut denegaretur executio eidem Brevi, et demandaretur, » ut retineretur in forma ordinaria, » ex quo (prout exposuerunt) aderant » in eo vitia obreptionis, et subreptionis, quibus mediantibus fuerat impetratum, et ex aliis motivis, et » inconvenientibus, quæ juxta eorum opinionem illis inferebant intollerabilia præjudicia, et eversionem in » magna parte suarum fundamentalium » constitutionum, earumque additionum, et declarationum, rescriptorum, et privilegiorum, quæ vigebant » in eorum rigida observantia, et quibus mediantibus regebatur, et gubernabatur conventus. Hinc omnibus significatis serenissimo eminentissimo » domino magno magistro subiiciendo » ejus considerationi, defensionem, » quam agebat præsens conventus in » prærelata lite, et difficultatem, quæ » aderat pro obtinendo favorabili regio » exequatur supradicti Brevis apostolici, prælaudatus serenissimus dominus magnus magister hisce omnibus » consideratis, habendo præ oculis ea, » quæ significaverat, et exposuerat supradictus prior major nomine integri » sui conventus sub die decima sexta » martii anni millesimi septingentesimi septuagesimi sexti per suas literas datas sub die vicesima maii anni » millesimi septingentesimi septuagesimi octavi, quas communicavit venerando castellano, dignatus fuit demandare, » ut concordarentur puncta, quæ controversiæ causam dederant eo faciliori, et » magis opportuno medio, quo quæstiones penitus abrogarentur usque ad » earum initium, mediante impetratione novi apostolici Brevis, quod radicitus extingueret religiosorum dissentiones, et discordias, ac supradictam » controversiam removendo quodcumque obstaculum, quod impediret regium exequatur, deputatis ad hunc » effectum in assemblea duobus commissariis, qui sese conferendo in hanc » villam colloquerentur, et convenirent » cum religiosis id, quod ad supradictum effectum conveniens foret: hac » vero relatione visa prius ab assemblea remissa ad conventum, et examinata a venerando consilio sacræ » religionis successive dirigi deberet » gressus ad impetrandum novum Breve. Supradictus venerandus castellanus Empostæ in executionem supradicti mandati serenissimi, et eminentissimi domini magni magistri mediantibus suis literis formiter expeditis in civitate Valentiæ sub datum » diei septimæ septembris anni millesimi septingentesimi septuagesimi » octavi deputavit prælatos dominos » commendatarios fratrem dominum » Antonium Muñoz Pampilonensem, » et fratrem dominum Franciscum Xaverium Ramiro, qui sunt præsentes, » in supradictos commissarios, ad hoc, » ut executioni demandarent mandatum » eminentissimi magni magistri, ad » quem effectum iidem domini commissarii sese contulerunt ad hunc » conventum. Congregati ipsi cum dicto priore majore, et religiosis postquam seria habita reflexione collocuti fuerunt, et egerunt super assumpto, de quo res est præ oculis habentes ea omnia, quæ illud concernunt, et pendentes controversias animo eas derimendi, et evitandi successivis temporibus motiva, quæ illis » præbeant occasionem, nec non dissentiones, et discordias inter religiosos, cupientes isti patefacere eminentissimo magno magistro, quod » sunt, et erunt fideles obedientiæ filii » ex conformi, et unanimi omnium » consensu, cum alia magis opportuna media non inveniant, convenerunt » sequenti modo.

1.° » Quod sicut causam præbuit dissentionibus, et discordiis inter » religiosos electio in vacationibus beneficiorum Frailias nuncupatorum ejusdem conventus declaretur id, quod » statuitur in septima ex constitutionibus fundamentalibus, quæ vigent in » hoc conventu in terminis, ut eadem » beneficia Frailias nuncupata, quæ » successive vacabunt, exceptis iis duobus, de quibus habebitur sermo in » sequenti articulo, debeant conferri » intra sex menses, qui incipere debent » a die mortis illius, per cujus obitum » beneficium, prævio concursu, ac examine tantummodo theologiæ moralis, » aut sacrorum canonum faciendo a religiosis hujusce conventus, aut ab » iis, quos ipsi ad hunc effectum deputabunt, privatim in ædibus prioris » majoris, aut in loco, quem ipse designabit. Peracto examine, et approbatis requisitis concurrentium, eligant » ipsi, quem magis dignum reputabunt, attentis circumstantiis habilitatis, et morum eorumdem concurrentium per vota secreta eodem mo-

» do, quo hactenus observatum fuit, et » in casu, quo electio ob votorum paritatem minime concludatur, dictus » prior major, aut præsidens capituli » id enunciare debeat venerando castellano Empostæ, et si hic extiterit » extra limites castellaniæ, ejus locumtenenti ad hoc, ut dissolvat paritatem, et conferat vacans beneficium » Frailia nuncupatum, cui sibi videbitur » ex duobus, qui paritatem votorum » reportaverint, et casu, quo non adsit » hæc paritas, nec electio intra sex » præscriptos menses, provisio vacantis » beneficii devolvatur ad venerandum » magnum castellanum, aut ejus locumtenentem in suo respective casu » ad hoc, ut idem vacans beneficium » conferat personæ idoneæ, prævio illius examine in theologia morali, aut » sacris canonibus, et prævia illius approbatione faciendo ab iis, quos pro » eodem examine peragendo deputabit. » Verum peracta electione, qui fuerit » electus agere debebit suum annum » probationis in conventu, et quatenus » in undecimo mense non resultet aliquod impedimentum tam quoad vitam, et mores, quam quoad reliquas » circumstantias, quas præscribunt constitutiones conventus, et statuta sacræ religionis, immediate elapsis dictis undecim mensibus, prior, et » religiosi debeant procedere ad illius » probationem, in cujus sequelam significabuntur hæc venerando magno » castellano, aut ejus locumtenenti in » suo respective casu, supplicando, ut » deputare dignetur in commissarios » duos religiosos conventus ad effectum » agendi probationes ejusdem electi, » mediantibus correspondentibus literis, » et quatenus non resultet aliquod impedimentum, electus ad eum accedat, » et conferatur eidem ab illo habitus.

» 2. Quod duo ex dictis beneficiis Frailias nuncupatis regularibus » conventus assignentur perpetuo, et » titulum habeant unum pœnitentiarium, alterum vero magistrale; et » hæc quidem beneficia, et quodlibet » ex iis conferri debeant intra alios sex » menses incipiendo a die, in quo contingat vacatio per concursum eo modo, et forma, quæ observatur in cathedralibus, et collegiatis ecclesiis » hujus regni Aragoniæ, debeantque oppositores habere qualitatem, et gradum doctoratus in aliqua universitate approbata, et reliqua requisita, » quæ in iisdem ecclesiis observantur; » Hæc omnia exprimantur in edictis, » quæ affigentur. Probatis autem habilitate, et requisitis prior major, et » religiosi procedant ad electionem canonicam favore illius, quem magis » dignum judicabunt, idque exequi debeant intra præcisum terminum sex » dierum immediate post compertam » habilitationem dictorum requisitorum » per vota secreta juxta formam hactenus servatam in vacationibus dictorum beneficiorum Frailias nuncupatorum regularium, et servatis iis, quæ » præscribuntur in præcedenti articulo super devolutione ad venerandum » magnum castellanum in casibus paritatis, sive non factæ electionis intra supradictos sex menses, ita ut hoc » termino elapso absque eo, quod unum, » aut alterum verificetur, si absint oppositores, qui habeant requisita, quæ » præscribunt dicta, debeat tunc venerandus magnus castellanus ex illis » eligere magis aptum, et idoneum, » pro exercitio magistralis, aut pœnitentiarii beneficii, ad quæ se se opposuerint. In quocumque alio casu, » in quo fiat locus devolutioni ad venerandum magnum castellanum, debeat ipse peragere electionem juxta » methodum, quam servare deberent » prior major, et religiosi, deputando » personas sibi benevisas pro approbatione, et habilitatione requisitorum in » concurrentibus. Facta tamen electione, » qui fuerit electus debet etiam peragere suum annum probationis in conventu, seque subiicere approbationi, » probationibus, et collationi habitus in » omnibus juxta formam, quæ præscribitur in præcedenti articulo, quoad » alia beneficia Frailias nuncupata. Sicut vero in executionem eorum, quæ » interine demandavit eminentissimus » dominus magnus magister sub die » trigesima junii anni millesimi septingentesimi septuagesimi quinti, prior » major, et religiosi in vacationibus sequutis per obitum fratris Bernardi Lorent, » et fratris Antonii Rosales elegerunt in » pœnitentiarium d. Hiacynthum Cortes, » et in magistralem doctorem d. Antonium Royo, qui vacantia regularia » beneficia obtinuerunt, et professionem » emiserunt; ideo successivis temporibus beneficia, quæ ipsi possident, » debeant remanere, et remaneant perpetuo assignata in casibus suarum novarum vacationum, pro magistrali, et » pœnitentiario, prout nuncupatur quodlibet ex illis, scilicet illud, quod obtinet frater Hiacynthus Cortes pro pœnitentiario, et illud, quod obtinet do-

» ctor frater Antonius Royo pro magistrali. Tenebuntur electi, et approbati in iisdem beneficiis assistere in confessionario diebus festivis per horam antequam pulsentur campanæ pro habendo choro, donec incipiat hora canonica prima, et diebus non festivis per mediam horam ante; prout etiam explicare doctrinam christianam, quoties id disponat prior major, ac in totum subjecti, et obligati ad adsistendum choro, funeribus, processionibus, et reliquis muneribus, et oneribus, quæ habent, et exercent reliqui religiosi. Hoc non obstante, semper, et quandocumque prior major conveniens existimaret demandare supradictis pœnitentiario, et magistrali, aut cuicumque ex illis, ut assistant in confessionario extra horas designatas, debebunt ii id exequi, et eidem priori majori obedire; casu vero, quo iidem magistralis, et pœnitentiarius concionari debeant aliquem sermonem in hac villa, remanet in arbitrio prioris, aut præsidentis conventus illos dispensare a residentia pro iis diebus, quos necessarios ad supradictum effectum existimabunt; et hoc ipsum intelligatur quoad conciunculas, seu sermones, qui pro conventu fieri debeant occasione rogativarum precum, beatificationum, et canonizationum sanctorum, quæ fieri contingat, incumbendo, prout incumbit curæ, et muneri eorumdem pœnitentiarij, et magistralis explere in supradictis casibus conciunculas, seu sermones de mandato prioris majoris.

» 3. Quod qui fuerit electus ad regularia beneficia Frailias nuncupata dicti conventus, tam ad ea, quæ habent officium prætendere non valeat, nec pro anno suæ probationis, nec pro mensibus, aut tempore, quod subsequetur usque ad primam diem maij immediati posterioris ad suam professionem alios, nec majores redditus conventus, quam eos, qui novitiis submistrari hactenus consueverunt, eosque redactos quolibet anno ad quatuor mensuras vulgo *Arrobas* olei pro habenda luce in suis cubiculis: ad quatuor mensuras vulgo *Cahizes* tritici: ad quinquaginta duas mensuras vulgo *Cantaros* vini: et ad duos solidos monetæ Jaquensis quolibet die pro ejus edulio herbis, et fructibus, quæ dantur reliquis aliis religiosis suis respective temporibus, et id, quod ad eos expectabit pro rata redditnum conventus pro iis mensibus, aut tempore, quæ intercedent usque a die eorum professionis ad diem primam maij immediate subsequentis.

» 4.° Quod in casu vacationis prioris majoris, aut sacristæ majoris, utriusque electio fieri debeat, prout præscribitur in secunda, et tertia ex fundamentalibus constitutionibus intra præcisum terminum sex mensium, qui computabuntur a die obitus ultimi possessoris, et quatenus intra hunc terminum major pars vocalium convenire non valeat in aliquem ex religiosis ejusdem conventus, aut adsit paritas suffragiorum, debeat id duci ad notitiam venerandi magni castellani, aut ejus locumtenentis, in suo respective casu, ad hoc ut utendo suis facultatibus eligat religiosum dicti conventus, prout, et juxta formam, quæ in suis respective casibus præscripta reperitur quoad provisionum regularium della Frailias dicti conventus.

» 5.° Quod omnes redditus conventus dividi, et repartiri debeant inter priorem majorem, et religiosos eo modo, quo servatum fuit, et servatur usque ad præsens a tempore stabilimenti anni millesimi sexcentesimi nonagesimi secundi confirmati ab eminentissimo, et serenissimo domino magno magistro, ejusque sacro concilio, separando ante omnia quolibet anno centum libras Jaquenses pro conventu, ejusque fabrica, et conservatione suorum jurium, pro quo effectu sunt pariter assignata spolia, mortuaria, et vacantia religiosorum cum declaratione, quod pro mortuario intelligitur a die, quo decedet religiosus usque ad diem primam sequentis maii, et pro vacante intelligitur ab hac die usque ad ultimam diem aprilis subsequentis anni, et conformiter ad ea, quæ super hoc puncto præscribuntur a statutis generalibus sacræ religionis.

» 6.° Quod sicut in constitutionibus conventus non est aliquid expresse præscriptum super recursibus, quos hebere debent religiosi ad suos superiores ordinis de agendi modo prioris majoris sui localis prælati, et sguardio, aut solius prioris quoad particulares individuos, et est valde conforme spiritui canonicarum sanctionum, et statutorum generalium sacræ religionis, quod super hoc fiat expressum stabilimentum, ad effectum obviandi cuicumque generi differentiarum, quæ contingere possint:

» idcirco convenitur, quod religiosus, » qui gravatum se sentiat ab aliquo » actu dicti prioris majoris, et sguar» dii, aut solius prioris, habet recur» sus appellationis ad superiorem me» diatum, qui est venerandus castella» nus Empostæ, et ab eo, seu ab iis, » quæ iste pronunciabit ad correspon» dens tribunal sacræ religionis, et ap» pellationes, quæ a dictis religiosis in» terponentur in suis sespective casibus » debeant expleri juxta supra expres» sum ordinem ad normam dispositio» num juris.

» 7.° Quod in reliquis omnibus, « quæ non apponuntur iis, quæ su» pra præscripta, et concordata fue» runt, servari debeant disposita in » constitutionibus, et bullis magistrali» bus, quibus gubernatus fuit, et re» gitur præsens conventus, prout etiam » ea, quæ demandata fuerunt in de» creto generali sanctæ visitationis, de » quo ab initio habita fuit mentio, » quodque ad literam est tenoris se» quentis.

» Nos frater d. Joseph Cuber hu» milis religiosus professus inclytæ, et » sacræ religionis sancti Joannis Hiero» solymitani, commendatarius de Ca» labera, et Valonga, et doctor d. Fran» ciscus Xaverius de Falces canonicus » sanctæ cathedralis ecclesiæ civitatis » Barbastrensis, ac illius, ejusque to» tius sui episcopatus gubernator, et » vicarius generalis in spiritualibus, et » temporalibus visitatores deputati ab » illmo domino magno castellano Em» postæ fratre d. Michaele Doz pro vi» sitatione conventus sancti Joannis præ» sentis villæ de Caspe, mediantibus » ejus patentibus literis datis in con» ventu Vallettæ insulæ Melevitanæ sub » die vigesima septima augusti an» ni millesimi septingentesimi septua» gesimi. Vobis priori, fratribus, re» ligiosis, et personis hujus domus, » et conventus, et cuilibet, ac cui» cumque vestrum salutem in Domino » Nostro Jesu Christo, qui est vera sa» lus. Notum vobis est, quod in adim» plementum sanctæ visitationis nobis » commissæ in exoneratione nostrarum » conscientiarum ad hoc ut Deus di» gnetur pro spirituali, et temporali » bono hujus communitatis, et domus, » et cujuscumque ex ejus individuis, ut » conserventur, et impleantur ejus con» stitutiones, laudabiles consuetudines, » et usus, reformentur mali mores, » et ædificentur fideles tam regulares, » quam sæculares hujus conventus, et » villæ de Caspe. Cum visitaverimus » ecclesiam parochialem, sanctissimum » Sacramentum, vasa sacra, reliquias, » altaria, fontem baptismalem, olea » sancta, imagines, sacrarium, et or» namenta, prout etiam conventum, » ejus officinas communes, habitatio» nes, archivium, fundos, et tempo» ralia bona, et quemlibet ex indivi» duis particulariter, (et alia, quæ » visitare conveniens duximus) præ» via necessaria cognitione, et informa» tione nobis visum fuit ad normam » vestrarum constitutionum, et actualis » status hujus conventus, et domus, » aliqua providere, et diversa decerne» re mandata, ad hoc ut vos prior, » religiosi, et individui ejusdem con» ventus virtute sanctæ obedientiæ il» la observetis, et impleatis, et obser» vare, ac implere faciatis infrascripta, » et ea, quæ sequuntur.

» 1.° In primis cum summope» re conveniat munditiés, et nitor sa» crorum vasorum, et vestium, ac al» tarium, cum invenerimus aliqua ex » iis pulverulenta, mantilia sordida, ca» rentia iis, quæ requirunt, et præscri» bunt rubricæ, et absque crucifixis, » prout stare debent, cum id curare de» beat sacrista major, prout præscribitur » in tertia constitutione, cujus sunt zela» tores prior major, et capitulum, ad » evitandum hoc inconveniens, man» damus ad formam citatæ constitu» tionis, ut specialis habeatur cura in » emendandis prærelatis defectibus, in» stando, et curando, ut administra» tores primitiæ contribuant illam do» tationem, quam regium consilium » assignavit pro ecclesia, eaque me» diante renoventur ea, quæ consumit » usus, et omnino emantur quatuor » mantilia ex quo ea, quæ existunt, » sunt valde deteriorata, et subnigra, » duo calices, vela alba, et nigra, » fascia superpellicea pro sacrista, et » clericis, et specialiter pro cappella » parochiæ, in qua sunt indecentia ea, » quæ existunt pro administratione sa» cramentorum, eamque providere de » omnibus necessariis, ad hoc, ut non » debeat exquirere paramenta a sacri» sta majore; et sicut intelleximus, » quod dotatio, quam regium consi» lium assignavit pro ornamentis dictæ » ecclesiæ ascendit ad centum quin» quaginta libras Jaquenses, idcirco » committimus, et mandamus vobis » priori majori, ut insistatis, et pro» curetis omnibus possibilibus mediis » recuperationem summæ, quam di-

» cta dotatio debeat ecclesiæ, eamque » adhibeatis in finibus, usibus, et rebus pro illa necessariis, et quatenus » dicta dotatio non sufficiat pro illius » manutentione, id exponatis, et repræsentetis dicto regio consilio juxta formam, quam præscribunt regiæ resolutiones, et mandata ad hunc effectum expedita, et debeatis peragere, et reddere rationem formalem dictæ quantitatis, juxta tenorem earumdem resolutionum. Sicut vero comperimus, quod minime observatis iis, quæ præscribuntur in tertio capitulo consignavistis sacrarium, jocalia, et ornamenta sacristæ majori absque formali eorum inventario, mandamus idcirco, quod in præciso termino quindecim dierum incipiendo a publicatione præsentium decretorum peragere debeatis dictum inventarium denotando in eo successive augumentum jocalium, et melioramentorum, quæ peragere debebitis in dicto sacrario, adhibendo in omnibus iis, majorem curam, prout præscribitur in dicta constitutione; similiter ex quo advertimus, lavacrum, quod in dicto sacrario existit, est indecens, et reperiri prorsus inutile, mandamus, ut alind de novo construatur.

» 2.° Item mandamus, et committimus omnibus, et singulis vestrum, ut assistere, et interesse punctualiter debeatis horis canonicis diurnis, atque nocturnis, prout præscribitur in trigesima secunda, et trigesima tertia constitutione, quodque celebrentur divina officia ea devotione, pausa, et majestate, quæ correspondet, et debetur. Quod servetur silentium in choro, quodque ab eo nemo egrediatur ad effectum agendi circulos, et colloquia in extra choro, et cappellis, super quibus invigilabit, et specialem curam adhibebit prior, aut ejus locumtenens vetando, aut impediendo ne vigeat hujusmodi abusus nec ante, nec post divina officia cum admiratione, et scandalo sæcularium: quod in celebratione horarum canonicarum sese conforment juxta ritus, et in casibus in quibus aliqua occurrat novitas pro iis mutandis, fiat discrete, eoque modo, ut non inducat motivum quærelarum clero regulari, et sæculari, advertendo, quod matutinum dicitur quolibet tempore post vesperas, et completas; cumque apostolicum indultum, quod habent ad effectum horas matutinas recitandi de sero, præscribit, quod id fiat in solis occasu, mandamus, ut observetur, et impleatur recitatio ea hora in dicto indulto expressa, quoniam pro eorum arbitrio nec potuerunt, nec possunt illud alterare absque quod suffragetur contrarius usus, cum hic sit mera corruptela contra rubricam, et contra dispensationem ejusdem indulti.

„ 3.° Item mandamus, et præcipimus, ut tam missæ relictæ a domino fundatore, quam reliquæ aliæ relictæ ab aliis particularibus in dicta ecclesia adimpleantur, et celebrentur punctualiter; comperto autem, quod anniversaria charitatis quinquaginta solidorum ad rationem quinque pro quolibet centenario, quæ reducta jam antiquitus fuerunt a multis fundatoribus, et sunt descripta in libro sub initio cujuslibet mensis, non obstante, quod pro illis aliqui redditus percipiantur, mandamus, et præcipimus, ut recognoscatur id, quod pro illis percipitur, et juxta ejus proportionem celebrentur anniversaria correspondentia in exonerationem suarum conscientiarum, et in suffragium animarum fundatorum.

» 4. Item sicut prior curatus tenetur adsistere choro sicut cæteri religiosi, iis horis quibus non impeditur ab occupationibus sui parochialis muneris, cum informati simus quod in hoc, et in assistentia in confessionario committit aliquam transgressionem, præcipue tempore quadragesimali, eidem demandamus, eumque exhortamur, ut exacte impleat suam obligationem, quodque quando fuerit in ejus officio occupatus, ut choro adsistere non valeat, debeat id significare priori majori, cui particulariter committimus, ut curet, et vigilet super hoc gravi assumpto, prout debet, et prout eidem demandatur a constitutionibus, præcipue a vigesima octava ex illis d. Joannis Salvador.

» 5. Item sicut de facto nobis non constat, quod prior, et religiosi detrectaverint obedire mandatis sui prælati ordinarii illustrissimi domini magni castellani Empostæ, sumus tamen conscii, quod propalaverint, et protulerint aliquas propositiones parum attentas, et minime correspondentes respectui, quem debent prælatis ordinariis, et superioribus; propterea per viam correctionis ad eorum memoriam revocamus solemne votum obedientiæ, quod in suis pro-

» fessionibus emiserunt magno magi-
» stro, et prælatis, quos sacra religio
» eis deputaret, intelligendo in hoc,
» quod dictus illustrissimus dominus
» magnus castellanus est prælatus su-
» perior conventus a sacra religione de-
» putatus, pro omnibus individuis exi-
» stentibus in eo, ejusque castellania
» Empostæ; præterquamquod in pri-
» ma, et decima quinta ex constitutio-
» nibus præscribitur subordinatio, quam
» prior major habere debet erga di-
» ctum dominum magnum castellanum,
» et præscribuntur recursus, quos reli-
» giosi necesse haberent peragere pro
» ejus sinistra agendi methodo: In se-
» ptima ex constitutionibus præscribi-
» tur, quod religiosi, qui admissi fue-
» rint, et electi, debeant præsentari
» eidem domino magno castellano ad
» hoc, ut eos approbet, et mandet im-
» mitti in possessionem, et admitti ad
» professionem; ex hoc intelligi debet,
» quod si prior major caput, et supe-
» rior religiosorum suorum subditorum
» subjectus est illustrissimo domino ma-
» gno castellano, nequibant isti tam-
» quam membra se se eximere ab ea
» subjectione, quam habet caput, quod
» eos regit; ex quibus omnibus ma-
» gis lævis expressio contra hanc su-
» bordinationem, quæ verificetur post
» admonitionem, et correctionem, quam
» vobis peragimus, punietur in vobis,
» tamquam inobedientibus, et incor-
» regibilibus, committendo, et deman-
» dando eodem tempore, ut observe-
» tis, et adimpleatis justa, et domi-
» nantia præcepta regis domini nostri
» patefaciendo in omnibus tamquam fi-
» deles subditi magis cæcam obedien-
» tiam, respectum, et subordinationem,
» absque eo, quod deficiatis iis, quæ
» exigit vestrum religiosum institutum.

6.° » Item vos admonemus, com-
» mittimus, et hortamur, ut quo magis
» fieri potest exacte observetis primam
» constitutionem, in qua prudenter, et sa-
» pienter constabilitur subjectio, et sub-
» ordinatio, quam habere debetis erga
» vestrum priorem majorem prælatum
» localem, et ordinarium, quodque me-
» diante voto obedientiæ, quod emi-
» sistis in vestris professionibus, et vir-
» tute juramenti, quod præstitistis vigo-
» re trigesimæ constitutionis, quicumque
» vestrum, qui se subtrahet ab hac obe-
» dientia, et implemento, se constituit
» reum dignum severa punitione; ac
» proinde mandamus vobis priori ma-
» jori, ut valde præcise invigiletis su-
» per observantia obedientiæ in vestris
» subditis, ita ut constituatur melior
» religiosus ordo in hac domo, et con-
» ventu, quoniam rationem reddere de-
» bebitis Deo vestrarum indulgentiarum,
» et omissionum, quæ punientur in
» vobis, prout decet.

7.° Item cum nobis constiterit,
» quod aliqui religiosi conventus hujus-
» ce se se univerint, et congregaverint
» in forma capituli absque permissio-
» ne, licentia, et assistentia prioris ma-
» joris ad affectum conferendi quoddam
» vacans beneficium Frailias nuncupa-
» tum, quodque exharaverint mandata
» procuræ ad lites, et revocaverint ea,
» quæ in pleno capitulo data fuerant,
» et insuper aliqui ex dictis religiosis
» ausi fuerunt suas judiciales declara-
» tiones emittere coram judice sæcu-
» lari absque licentia sui prælati, sub
» propalato supposito, quod minime fo-
» ret necessaria: habentes nos hæc fa-
» cta tamquam eversiva observantiæ,
» et disciplinæ regularis, et proceden-
» tia a spiritu seditionis, et irreligiosi-
» tatis, vobis mandamus, vos horta-
» mur, vosque admonemus, ut pera-
» gatis totalem eam emendationem, et
» correctionem, quæ correspondet de-
» decori, et scandalo, quod in hoc præ-
» buistis, et si in posterum contrarium
» verificabitur, et non proficietis hu-
» jus admonitionis, vester prior major
» vos castigabit, prout præscribunt con-
» stitutiones, et si hoc satis non fuerit,
» dabit de iis notitiam illustrissimo do-
» mino magno castellano.

8.° Item cum sit tam sapiens, et
» prudens constitutio vigesima nona,
» quæ præscribit, et mandat, quod ne-
» mo ex religiosis discedat conventu
» absque expressa licentia prioris ma-
» joris, mandamus illam observari, et
» quandocumque suscipere debeatis ali-
» quod itiner, debeatis vos sistere co-
» ram prælato, qui vobis licentiam con-
» cedat, prout etiam cum certiorem red-
» dere debebitis, quoties ob aliquam
» infirmitatem, aut corporalem indispo-
» sitionem adsistere nequibitis choro,
» cæterisque functionibus communita-
» tis ad hoc, ut sibi constet, et curam
» habeat vestræ adsistentiæ; neque mi-
» nus admittetis aliquem famulum, aut
» commensalem, nisi prius id signifi-
» cetis vestro priori majori ad hoc, ut
» certior evadat de eorum qualitatibus,
» et moribus, et videat utrum conveniat
» eos admittere.

9.° Item cum sit tam utile, et
» conveniens, ut ob oculos habeatis ve-
» strum institutum, et constitutiones

» juxta ea, quæ præscribuntur in vigesima quinta ex illis; idcirco mandamus priori majori, ut convocet, et congreget capitulum diebus Veneris cujuscumque hebdomadæ, et per sacristam majorem legantur, prout præscribitur in duodecima constitutione, ita ut intra spatium unius mensis saltem perlectæ fuerint, atque expleta, ac præcisa obligatione agatis de negociis spiritualibus, et temporalibus conventus, ejusque individuorum, et ea omnia, quæ resolvetis, et deliberabitis punctualiter adnotentur in libro resolutionum; quodque observetur id, quod semel a majori parte fuerit resolutum, dummodo non habeant ii, qui resolutionem ediderunt, justam causam derogandi, aut procedat causæ cognitio intra annum.

10.° Item juxta constitutionem decimam quartam mandamus priori majori, ut continuare faciat officium janitoris conventus, prout actualiter existit, cum obligatione aperiendi, et claudendi illius januas, prout præscribitur in trigesima nona constitutione, demandando, quod singulis noctibus deferantur claves sub illius custodia, et absque urgenti necessitate non permittat aperiri januas, et sit exactissimus in adimplemento hujusce constitutionis; et sicut ædes priorales existunt extra januam interioris conventus nisi clauderetur prima, et principalis janua, aut si aperiretur pro priore, daretur motivum quærelarum religiosis, et prior suo exemplo licet primus alios non edoceret, declaramus esse æque in dicta constitutione comprehensos.

11.° Item sicut corpus communitatis solvit, et alit coquum, eique subministrat utensilia pro priore, et religiosis, cum compertum nobis sit, quod aliquibus communiter, et quotidie parantur epulæ extra conventum, cum abusus hic adversetur rationi, vitæ religiosæ, et utilitati conventus, ejusque individuorum, idcirco mandamus, ut ab hodie in posterum omnes, et singuli vestrum, ut parentur vobis ordinariæ epulæ a coquo deputato a communitate quoniam ita bonum dabitis exemplum sæcularibus, et evitabitis, ut famuli exeant extra debitas horas a conventu in præjudicium disciplinæ religiosæ, et evitentur itidem alia inconvenientia, quæ ex hoc produci possunt.

12.° Item hortamur, et mandamus vobis priori majori, ut invigiletis super observantia constitutionis trigesimæ quintæ, qua præscribitur, ne mulieres conventum ingrediantur, habendo ante oculos ad hunc effectum ampliationem, quam dictæ constitutioni dedit dominus d. Joannes Salvador in decima nona ex suis constitutionibus, quodque in hac parte vos geratis ea moderatione, et prudentia, quam requirit absuntum.

15.° Item quoad honestam recreationem, fraternum tractum, et mutuam religiosorum visitationem inter ipsos, dummodo ex hoc non sequatur detrimentum et præjudicium disciplinæ regulari, committimus vobis priori majori, ne tam rigide, aut ad extremum rigorose vos geratis, et in hac parte agatis absque spiritu particularis affectus, et quatenus absit justa causa, quæ supra, prohibendi, debeatis vos primo loco id observare, quoniam bonus prælatus debet primo loco executioni demandare operibus, et bono exemplo id, quod sua voce demandat suis subditis.

» 14.° Item hortamur, et mandamus vobis priori majori, ut tractetis tamquam fratrem in ecclesia clerum sæcularem admissum ad distributiones, fundationes, et residentiam in ecclesia parochiali cum inserviat ad effectum præstandi vobis auxilium in augmentum divini cultus, et ad coadjuvandum in munere spirituali in dicta ecclesia. In hoc obtemperabitis constitutionibus, et concordiis, admonendo, et corrigendo illius defectus tamquam præses bonis modis, et mansuetudine, et magis pro eo emendando, quam pro exasperando.

» 15.° Item admonemus, et exhortamur vos priorem majorem, et religiosos, ut rigide observetis vestras constitutiones, et præcipue trigesimam quintam in ea parte, quæ prohibet, ne remaneant in conventu personæ extraneæ, ut in eo dormiant, et comedant. Gravitas hujus constitutionis est valde commendabilis, et idcirco implebitur, et executioni demandabitur, prout in ea præscribitur, sed cum qualitate, et absque spiritu particularitatis, prout requirit decentia, honestas, utilitas conventus, et quilibet ex ejus individuis ad hunc finem habere debebit ante oculos id, quod ad hunc effectum præscribit constitutio decima octava d. Joannis Salvador.

» 16.° Item mandamus vobis priori majori, ut in casibus, in quibus

» a constitutionibus præscribitur, ut agatis cum consensu capituli, ita exequamini absque eo, quod vobis arrogetis alias, nec plures facultates, quam illas, quas eædem constitutiones demandant, et concedunt, tam in regimine dicti conventus, ejusque individuorum, quam in illius temporalibus.

» 17.° Item cum invenerimus, quod archivium non habet librum introitus, et exitus, mandamus, ut incontinenti efformetis librum, in quo distincte adnotentur, et describantur partitæ introitus, et exitus capitalium, quæ offerentur explicando motivum suæ perceptionis, et inversionis, quodque tres claves, quas præscribit constitutio decima nona sint sub cura eorum, quibus ipsa demandat, quique debebunt subscribere, aut saltem rubricare omnes partitas, quæ in dicto libro adnotabuntur, et prior, aut persona, ad quam liber deferetur, peragere debebunt formale computum onerum pro rata, ex quo fundum dicti archivii solum est deputatum pro repartitione fundorum, et conventus, et prosecutione litium pro suis juribus conservandis. Quoad lites mandamus, ut non aliæ introduci possint, quam eæ, quæ sint justæ, et necessariæ, et eas, quas totum capitulum, aut major ejus pars fieri statuet, absque eo, quod aliquo modo prior major, aut alius religiosus possit sibi arrogare facultatem juxta præscripta in vigesima quinta constitutione, prævio tractatu capituli, ejusque formali deliberatione.

» 18.° Item habens notitiam, quod defunctus frater Antonius Pobladar prior antecessor hujus conventus reliquit quantitatem mille librarum Jaquentium ad effectum distribuendi in clero sæculari hujus ecclesiæ, et licet applicata fuerit dicta pecuniarum quantitas, et regulata fuerit conveniens scriptura, hæc tamen reperitur absque correspondenti dimissione, et acceptatione ejusdem cleri, ex quo videntur ei gravia onera, et obligationes, quæ assignatæ fuerunt, cumque hæc dilatio sit contra mentem fundatoris, et forsan possit esse motivum discordiarum, et dissentionum inter unum, et alterum clerum: mandamus vobis, ut majori efficacia agatis, et conveniatis cum clero sæculari super prompta compositione, et constitutione dictæ fundationis, et quatenus comperietis resistentiam cleri sæcularis esse irregularem, id significabitis, et exponetis ejus superiori illustrissimo domino archiepiscopo Cæsaraugustano ita, ut intra terminum duorum mensium, quos ad hunc effectum vobis assignamus, verificetur dictam quantitatem assignatam fuisse eo modo, qui sit magis conformis voluntati dicti fundatoris.

» 19.° Item hortamur, requirimus, et mandamus vobis priori majori, et religiosis hujus domus, et conventus, ut observetis, et impleatis constitutiones, de quibus servandis juramentum emisistis, et non solum eas, quas in hoc decreto observari decernimus, et mandamus, verum etiam omnes eas, quæ vos constituerunt religiosos hujus conventus, et in vestris professionibus observare jurastis, et super quibus a legitima potestate non fuerit dispensatum, quoniam contra illas non suffragatur vobis contrarius usus, qui melius appellatur corruptela, abusus, perturbatio, et confusio legum fundamentalium disciplinæ regularis, et monasticæ, neque in ea parte, in qua loquuntur de subordinatione, et subjectione, quia si aliquo tempore, annuente prælato, observatæ minime fuerunt, id nunquam præscribere potuit libertatem, aut indipendentiam, quinimo fuit id in notoriam contraventionem, et inobservantiam, et in iis, quæ fuerunt in arbitrio prælati juxta temporum circumstantias permittere ipse potuerit aliquibus, quod aliis denegaverit. Perfectum, et solemne votum obedientiæ, quod in vestris professionibus emisistis, includit hæc omnia, quod si examinabitis, et considerabitis cum christiana, et religiosa reflexione invenietis unusquisque vestrum bonum, quod vobis omnibus desideramus, et dum vos hortamur, requirimus, et mandamus, ut servetis votum obedientiæ; vobis etiam intimamus ea paupertatis, et castitatis, quoniam exacta observantia trium horum votorum constituit veros religiosos, ideoque Deus concessit vobis felicitatem, ut sitis religiosi tam illustris, et antiquæ religionis, quæ cum regatur legibus tam sapientibus, prudentibus, et suavibus, debet pro effectu gratitudinis, et convenientiæ propriæ esse exactissima eorum observantia.

20.° Item si præter supradicta contingat (quod non speramus) quod ob aliquem defectum religiosorum sit

" necessaria correctio prioris majoris, " id exequatur suaviter, et fraterno " amore, præviis omnibus mediis suavitatis pro emendatione; verum si " hæc non sufficiant ad eos corrigendos, mandamus, quod pro iis puniendis efformetur squardium ad " præscriptum constitutionum octavæ, " vigesimæ quartæ, et trigesimæ. Tandem mandamus, quod præsens nostrum decretum intimetur, et notificetur pro ejus observantia et executione in pleno capitulo, consignando " copiam authenticam illius subscriptam, " sigillo munitam, et registratam, ac " referendatam ab infrascripto nostro " segretario ad hoc, ut una saltem vice quolibet mense legatur in actis " capitularibus. Pro eo, quod respicit " decentiam debitam ecclesiæ, ex quo " comperimus, quod in præcedenti visitatione demandatum fuit, ut clauderentur januæ, ex quibus e conventu " dantur aditus ad ecclesiam ob excessus, quos ibi committunt sæculares, " quodque decretum hoc licet per aliquod tempus fuerit observatum, actualiter tamen negligitur, ex quo subsistunt eadem inconvenientia, et etiam " majora, mandamus priori majori, ut " indilate provideat, quod dictus aditus " clausus retineatur, quoniam debebit " reddere rationem cujuscumque omissionis; pro usu vero religiosorum ponatur clavis, cujus unusquisque e religiosis habeat unam cum omnium " intersit, ut evitentur excessus, qui " committuntur, debeantque omnes contribuere ad eos præcavendos; sicut " vero ea omnia quæ in hoc decreto " præscribimus, et mandamus, sunt " moderata, et conformia constitutionibus hujus domus, et conventus, " debebunt idcirco exacte observari, et " executioni demandari absque eo, quod " super omnibus, aut singulis ex punctis quæ comprehendunt valeat supplicatio, recursus, aut appellatio ad " hoc, ut omittatur eorum obedientia, " et executio ab hac intimatione in posterum; quoniam quælibet instantia " suffragari non poterit ad effectum suspensivum, sed solum in devolutivo; " et quia ex secretis informationibus, " quas accepimus, et ex iis, quæ voce " particulariter audivimus, vidimus, et " intelleximus fieri potest, ut aliæ graves, et seriæ dari debeant provisiones, pro quarum determinatione necessariæ sunt majores præmeditationes, et majus tempus requiritur, nos " vero necessario reverti debeamus ad " civitatem Cæsaraugustanam, ad effectum agendi de hisce negotiis, aliisque æqualis gravitatis, prorogamus " præsentem visitationem per spatium " triginta dierum, aut ultra, si conveniens existimabimus. Datum in sancta visitatione conventus sancti Joannis da Caspe die vicesima secunda " decembris anni millesimi septingentesimi septuagesimi.

Fr. d. Joseph Cuber.
Doctor d. Franciscus Xaverius de Falces.
De mandato dictorum illustrissimorum dominorum
Franciscus Antonius Campos secretarius.

Sequuntur acta capituli.

8.° Quod secuta conventione, et " concordatione punctorum, quæ continent supradicti articuli sub præinserta forma, eaque effectum obtinente " mediante approbatione eminentissimi " domini magni magistri, ejusque sacri concilii, et confirmatione sanctæ " Sedis, prærelatus prior maior, religiosi, et conventus recedere debeant, " prout de facto haberi volunt pro derelicto prærelatum recursum vertentem " in regio, et supremo consilio Castellæ inter eosdem religiosos, et venerandum magnum castellanum super " executione prærelati Brevis apostolici, debeatque pari modo, tali casu " supradictus venerandus castellanus haberi, ac si ab eodem incidenti recessisset, prout ex nunc pro tunc " ejus nomine faciunt dicti domini commissarii.

" 9.° Nono, et ultimo, quod supradicta omnia pro majori eorum validitate, et firmitate redigantur ad " publicum instrumentum, cujus vigore postquam laudatum, et approbatum fuerit ab eminentissimo domino magno magistro, ejusque sacro " consilio, haberi valeat recursus ad " summum pontificem pro impetrando " Brevi apostolico in confirmationem " eorum omnium, quæ in illo continentur, et stipulantur, concedendo " ad hunc effectum omnes facultates " necessarias, et opportunas. Quibus " omnibus lectis, et significatis capitulo, unanimes, et conformes dicti " domini commissarij, prior major, " religiosi, capitulum, et conventus, " nemine eorum dissentiente, ea laudarunt, adprobarunt, ratificarunt, " et confirmarunt, ac omnes se subscripserunt in hoc libro resolutionum

» communitatis die decima tertia aprilis anno a nativitate Domini Nostri Jesu Christi millesimo septingentesimo octuagesimo = Commendatarius frater d. Antonius Muñoz Pompilonensis commissarius = commendatarius frater d. Franciscus Ramiro commissarius = frater Franciscus Samper prior major = doctor frater d. Antonius Navarro = frater Hioachim Martin: = doctor frater Petrus Arpal = doctor frater Augustinus Centol = frater Hiacynthus Cortes = doctor frater d. Antonius Royo = frater Augustinus Ponter sacrista major secretarius. =

Prosequitur Instrumentum.

» Cumque hoc modo actum, compositum, conventum, et concordatum fuerit præsens instrumentum, dictæ partes, et quælibet ex illis, suis respective supraexpressis nominibus, cum expressis qualitatibus, conformes illud stipulati fuerunt, et pro impetrando Brevi apostolico, de quo supra habita fuit mentio, concesserunt, et concedunt suum mandatum procuræ, et amplam facultatem meliori forma, facere qua poterant, et debebant, possunt, et debent, ad effectum, ut eminentissimus, et serenissimus dominus magnus magister, ejus sacrum consilium, aut illustrissimus dominus magnus castellanus Empostæ, vel persona, aut persona ab eo deputanda in curia Romana, possint adhibere, et adhibeant omnes diligentias necessarias, et opportunas pro impetrando a summo pontifice prærelato Brevi apostolico; quoniam pro omnibus iis una cum annexis, connexis, et dependentibus concedebant, et concesserunt omnes suas facultates tam plenas, et sufficientes, quam quæ requiruntur, et sunt necessariæ absque ulla limitatione, aut restrictione, et dictæ partes, ac quælibet ex illis promiserunt habere perpetuo pro validis, et firmis iis omnibus, quæ in hoc instrumento sunt expressa, et concordata, et pro illorum observantia, et executione reciproce, et respective se se obligarunt, et promiserunt nullo tempore, nulloque modo contra facere sub mutua, et reciproca obligatione, quam ad hunc effectum emiserunt, de quibus omnibus rogaverunt, et requisiverunt me supradictum, et præsentem scribam, et notarium publicum, ut ad confectionem, et stipulationem præsentis instrumenti devenirem, et vigore hujus instantiæ, et requisitionis confeci, et stipulatus sum in supradicta forma. Acta fuerunt hæc omnia in supradicto conventu sancti Joannis Hierosolymitani villæ de Caspe regni Aragoniæ prælata die decima sexta aprilis anni a nativitate Domini Nostri Jesu Christi millesimo septingentesimo octuagesimo, præsentibus ad omnia pro testibus doctore d. Sebastiano Palacio advocato regiorum consiliorum in collegio civitatis Cæsaraugustanæ illius incola, et ad præsens existente in hac supradicta villa de Caspe, et d. Joachimo Comech officiali primario, seu alcalde nuncupato justitiæ ordinariæ ejusdem villæ. Hoc instrumentum est continuatum, et firmatum in sua originali nota juxta forum regni Aragoniæ. Si ✠ gnum mei Francisci Antonii Campos scribæ publici regis domini nostri pro omnibus suis terris, et dominiis, et notarii collegialis sancti Joannis evangelistæ civitatis Cæsaraugustanæ illius incolæ, qui supradictis omnibus interfui.

COMPROBATIO

» Nos scribæ publici regij, et notarij collegii sancti Joannis evangelistæ civitatis Cæsaraugustanæ capitis regni Aragoniæ, qui in illa residemus, et nos subscribimus, attestamur Franciscum Antonium Campos, qui stipulatus fuit, signavit, et firmavit præcedens instrumentum esse regium scribam, et notarium individuum nostri collegii, prout se inscribit, fidelem legalem, et omni fiducia dignum, ac instrumentis ab ipso stipulatis, signatis, et expeditis ea forma, qua præcedens instrumentum apparet, semper habitam fuisse fidem in judicio, et extra illud. In civitate Cæsaraugustana die vicesima tertia aprilis anni millesimi septingentesimi octuagesimi = In testimonium veritatis = Josephus Antonius Ibanes = In testimonium veritatis. = Josephus Ortiz.

» Nicolaus Barta religiosus inclytæ militaris, et sacræ religionis sancti Joannis Hierosolymitani, ejusque secretarius castellaniæ Empostæ incola præsentis civitatis Cæsaraugustanæ.

» Fidem facio, quod in veneranda assemblea celebrata sub die præsentis datæ a dominis in margine

„ denotatis exhibitum fuit retroscriptum „ instrumentum a dominis commendatariis commissariis fratre d. Antonio Muñoz Pampilonensi, et fratre „ d. Francisco Xaverio Ramiro, eoque „ a me secretario perlecto, et a dictis „ dominis, et assemblea plene intellectis omnibus iis, quæ in eo continentur, cum pro parte prioris, „ religiosorum, et conventus sancti „ Jonannis de Caspe facta non fuerit „ aliqua instantia, nec recursus contra „ ea, quæ exprimuntur, et continentur in dicto instrumento, omnes „ conformes dixerunt, quod illud laudabant, et approbabant, laudaverunt, „ et approbaverunt in ea parte, in qua „ poterant, et debebant, quodque ad „ hoc, ut haberet correspondentem cursum originaliter remitteretur ad civitatem Valentiæ in manibus venerandi castellani Empostæ fratris d. „ Vincentii de la Figuera, remaneote „ copia anthentica illius in hoc archivio, et ad hoc, ut constet juxta deliberationem dictorum dominorum „ facio præsentem attestationem munitam sigillo hujus castellaniæ Empostæ. In civitate Cæsaraugustana „ die vicesima quarta aprilis anni millesimi septingentesimi octuagesimi = „ Nicolaus Bartas secretarius =

„ Et quia ita se habet veritas, „ ideo in hujus rei testimonium bulla bostra magistralis in cera nigra „ præsentibus est impressa. Datum Melitæ in conventu nostro die 13. mensis julij 1781.

„ Registrata in cancellaria.

„ Bajulivus frater Ludovicus Dalmeyda Portugal vice-cancellarius.

Loco ✠ signi

„ Et ita fideliter traduxi de Hispanico in Latinum idioma, et in fidem etc. Romæ hac die 8. Julij 1782.

Josephus Torre traductor a s. Rota approbatus.

Statutorum apostolica confirmatio expostulata conceditur.

§. 4. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat idem exponens, quo firmius constitutiones, et statuta hujusmodi subsistant, ac serventur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio roborari plurimum desideret; Nos ipsum exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus hujus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, præinsertas constitutiones, ac statuta cum omnibus, et singulis in eis contentis apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes has præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque semper firma, valida, et efficacia existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

In contrarium facientibus derogatur.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non hospitalis prædicti etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die sexta septembris millesimo septingentesimo, septuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 6 septembris 1782 Anno VIII.

CCCXCIV.

Ad supplicationem regis Poloniæ uniuntur duæ ecclesiæ conventuales una cum suis bonis, ac redditibus mensæ episcopali Livoniensi.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Sacrosancti apostolatus ministerium, quod ineffabilis divitiarum sapientiæ, et scientiæ Dei altitudo humilitati Nostræ nullis licet suffragantibus meritis per abundantiam cœlestis misericordiæ credidit, jugiter Nos admonet, ut inter multiplices, gravissimasque apostolicæ servitutis curas, quæ in hisce præsertim difficillimis temporibus Nos undique premunt, peculiarem sollicitudinem de iis Christifidelibus, qui despectis hujus sæculi illecebris, ad religionem veluti ad portum salutis confugerunt, amplectamur; quocirca si interdum contingat, ut nedum inter ipsos ex humanæ mortalitatis infirmitate, quæ post primi parentis lapsum semper ad inferiora nos deprimit, regularis disciplinæ innocentia sit imminuta, verum etiam humano pulvere religiosa corda adeo sordescant, ut irrito prorsus labore noxia evellere, ut utilia plantentur, conatum sit, cum omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, sit excidenda, securem ad radicem arboris ponere tenemur, ne quæ ad utilitatem, ac Christifidelium salutem in Ecclesia Dei sunt adinventa, ipsis in lapidem offensionis, et petram scandali convertantur, prout, mature omnibus pensatis, salubriter in Domino expedire arbitramur.

Declaratur ordinem beatorum martyrum de poenitentia fuisse erectum sine legibus, et apostolica approbatione.

§. 2. Nuper siquidem accepimus in regnis Poloniæ, ac ducatu Lituaniæ quemdam ordinem beatorum martyrum de pœnitentia nuncupatum, sine tamen certis legibus, ac statutis, sine novitiatu, ac sine studiis, sine superiori majori, et sine ulla apostolica approbatione a retro sæculis institutum existere, dum adhuc ordo iste in suis primordiis ob maximam in Deum, et in proximum charitatem, qua sui institutores præcipue flagrarunt, inter cæteros eminebat, reges Poloniæ, et episcopi, nedum bona concesserunt, verum etiam illius alumnorum vigilantiæ aliquas curas animarum, seu præposituras in ducatu Lituaniæ commiserunt, ut inde uberes fructus in agro Dominico proferre possent.

Quomodo sensim regularis disciplinæ studium defervescere coeperit, et scandala quoque obvenerint, exponitur.

§. 3. Ast postmodum defervescente in eis pietatis, ac regularis disciplinæ studio, ac a pristino sui instituti candore prorsus deficientibus tantum aberat, ut bonorum omnium operum exemplo oves suas pascerent, quinimo, ob scandala, aliasque aberrationes ab ipsis patratas sibi concredita sollicitudo potius in destructionem, quam in ædificationem tributa esse videbatur. Pluries episcopi inordinationes hujusmodi compescere adnisi sunt, horumque malorum progressui multifarie, sed irrito prorsus conatu, obstiterunt.

Supprimuntur conventuales ecclesiæ ordinis, et eorum bona applicantur mensæ episcopali Livoniensi.

§. 4. Cum itaque et episcoporum, et bonorum omnium quærelæ ad audientiam Nostram pervenerint, immo etiam cognoverimus ex iis, quæ novissime in ducatu Lituaniæ facta sunt, episcopum Livoniensem omnibus ferme mensæ episcopalis redditibus, ac proventibus depauperatum extitisse, ac sine episcopali seminario, aliisque necessariis subsidiis, quibus ovibus suæ curæ commissis consulere valeat, esse; hinc Nos pro ea pastorali sollicitudine, quæ Nos urget, ut providentiæ Nostræ intuitum ad ea quoque, quæ in disjunctis regionibus evenire contigit, convertamus, ac piis quoque votis hisce desuper Nobis a carissimo in Christo filio Nostro Stanyslao Augusto Poloniæ rege illustri porrectis annuere volentes, motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, duas conventuales ecclesias, sive præpositurales in provincia magni ducatus Lituaniæ in diœcesi Vilnensi, quarum una in oppido Michaliszki in districtu Oszmianensi, altera in oppido Nidziniszki in districtu Nilhomiriensi sita est in possessione dictorum religiosorum beatorum martyrum de pœnitentia nuncupatorum existentes de dicta possessione, usu, et proprietate, et quocumque jure eorumdem religiosorum cum omnibus bonis mobilibus, ac immobilibus, redditibus, proventibus, prædiis, curiis, villis, et hominibus, aliisque quibuscumque eximendo, et auferendo, easdem memoratas ecclesias Michaliscensem, et Nidziniscensem cum omnibus bonis mobilibus, et immobilibus, prædiis, curiis, villis, et singulis juribus, titulis, attinentiis, et pertinentiis quomodolibet ad hasce ecclesias, sive domos ex antiqua, vel recenti dotatione, et accessu spectantibus, aut respective eisdem religiosis competentibus, mensæ episcopali Livoniensi unimus, adnectimus, et incorporamus.

Leges impositæ episcopo Livoniensi in correspectivitatem obtentæ concessionis.

§. 5. Ita tamen, ut episcopi Livonienses pro tempore existentes missarum, aliaque spiritualia onera quibus bona prædicta, ac loca gravata existunt, satisfieri, nec non etiam ubi cura animarum annexa sit, eam per vicarios ab ipsis deputandos, assignata eis congrua fructuum portione sustineri, et exerceri curent, et studeant, utque insuper ex fructibus, redditibus, ac proventibus bonorum hujusmodi quatuor clericos diœcesis Livoniensis ab eisdem episcopis eligendos, quorum mores spectati sint, in aliquo seminario ad hoc ut in eo studiis ecclesiasticis vacare possint, jugiter sustententur, ac alantur.

Deputatio commissarii apostolici ad effectum exequendi præsentes literas.

§. 6. Quocirca venerabili fratri Joanni Andreæ archiepiscopo Chalcedonensi Nostro, et Sedis apostolicæ apud eumdem Stanyslaum Augustum regem nuncio, de cujus prudentia, fide, religione, ac in negotiis gerendis dexteritate plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, et mandamus, ut prædictas duas ecclesias conventuales, seu præpositurales a possessione, usu, et proprietate dictorum fratrum beatorum martyrum de pœnitentia exemptas, et respective ademptas esse declaret, illasque com omnibus suis bonis mobilibus, et immobilibus, redditibus, proventibus, prædiis, curiis, villis, et hominibus cum mensa episcopali Livoniensi perpetuo unitas, applicatas, et incorporatas esse decernat; ut insuper portionem fructuum, ac redditruum hujusmodi in eam causam erogari, aliaque exequi, prout fuerat superius a Nobis dispositum, curet, et studeat. Nos enim illi quamcumque necessariam, et opportunam ad præmissa omnia, et circa ea, quæ ad ecclesiarum, ac bonorum prædictorum exemptionem, et ademptionem, ac respective unionem, et applicationem pertineut, faciendi, gerendi, dicendi, unam, seu plures personas cum iisdem facultatibus subdelegandi, et exequendi, seu exequi mandandi, et omnia, quæ pro præsentium literarum exequutione componere, et constituere, ac decernere in Domino salubriter expedire conspexerit, plenam, et amplam facultatem, motu, scientia, auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus, quatenus opus sit, quorumcumque piorum benefactorum, seu testatorum testamentis, dispositionibus, codicillis, ac ultimis voluntatibus, quas, quoad præmissa, sufficienter, et expresse commutamus, de jure quæsito non tollendo, ac de exprimendo vero valore in suppressionibus, unionibus, seu applicationibus, illisque committendis ad partes vocatis quorum interest, ac aliis Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non ecclesiarum, et ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis, approbatis, innovatis, et confirmatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die sexta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 10 septembris 1782 Anno VIII.

CCCXCV.

Mandatum ut in posterum nundinæ in civitate, et diœcesi Pisaurensi diebus festis celebrari nequeant

Venerabili fratri Rocho Mariæ episcopo Pisaurensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Dierum festorum prophanationem pontifex detestatur.

§. 1. Gravia quidem sunt, et non parvo mœrore lugenda scandala, quæ ex suborta corruptela in hac tua diœcesi celebrandi in diebus festis, et præcipue in diebus dominicis publicas nundinas, ac mercatus fraternitas tua evenire Nobis significat: siquidem cum idcirco in diebus festis ab opere humano cessandum sit, ut liberius ad ecclesiam ire, psalmis, et hymnis, ac canticis spiritualibus insistere, orationi vacare, oblationes offerre, memoriis sanctorum communicare, ad incitationem eorum assurgere, eloquiis divinis intendere, eleemosynas indigentibus ministrare valeat christianus, multi e contrario Christifideles spe lucri illusi, ac nimium, quam par est, negotiosi, quoties nundinæ aut mercatus in hisce diebus habeantur, quæ sua, ac hujus sæculi sunt dumtaxat quærentes, vix, aut ne vix quidem ecclesiam adeunt, divinoque sacrificio adstant, tantum abest, ut Dei verbum attente, pioque ore audire, ecclesias frequentare, conscientiam mundare, Deo laudes persolvere, aliasque salutares exercitationes obire curent.

Benedictus XIV. mercatus diebus festis prohibuit permissis dumtaxat nundinis sub quibusdam conditionibus.

§. 2. Nos non latet felicis recordationis Benedictum pp. XIV. prædecessorem Nostrum per suas literas archiepiscopis, episcopis, et ordinariis ditionis ecclesiasticæ directas die quinta novembris MDCCXLIV. datas districte quidem mercatus in diebus festis prohibuisse, sed sub certis tunc expressis conditionibus nundinarum celebrationem tolleravsse, aliosque decessores Nostros aliquibus populis peculiaribus literis id indulsisse.

Nundinas quoque mandat pontifex episcopo prohiberi, statutis pœnis in rebelles.

§. 3. Verum cum ex hujusmodi indulgentia, ac facilitate nimis ultro processerit corruptela, quod vero in populorum commodum fuerat concessum, in hac tua diœcesi in apertum, ac intollerabilem dierum festorum contemptum collapsum sit; hinc precibus tuis Nobis hisce desuper porrectis, saluberrimas sanctiones, quibus Ecclesia celebrandarum nundinarum in diebus festis abusum tollere jugiter studuit, ad illarum pristinam observationem revocantes, fraternitati tuæ per præsentes edicimus, ac mandamus, ne in diœcesis tuæ urbe, oppidis, ac locis; non obstante quavis consuetudine etiam immemorabili, nundinas celebrari in diebus festis patiaris. Quocirca tibi, de cujus prudentia, fide, ac religionis zelo plurimum in Domino confidimus, omnem et quamcumque necessariam, et opportunam ad hujusmodi abusum tolledum, ac circa ea, quæ ad harum præsentium Nostrarum literarum executionem pertinent, faciendi, gerendi, dicendi, et exequendi, ac exequi mandandi, ea, quæ pro earumdem præsentium exequutione componere, constituere, ac decernere in Domino salubriter expedire conspexeris plenam, et amplam facultatem motu, scientia, auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur. Mandantes propterea omnibus, et singulis hominibus civitatis, oppidorum, ac locorum prædictorum, aliisque, ad quos spectat, et in futurum quomodolibet spectabit, ut tibi in omnibus, et singulis præmissis prompte pareant, et obsequantur, tuaque mandata humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententias, sive pœnas, quas rite tuleris in rebelles ratas habebimus, et faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolobiliter observari.

In contrarium facientibus derogatur.

§. 4. Non obstantibus, quatenus opus sit, memoratis Benedicti prædecessoris Nostri literis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non civitatis, et diœcesis prædictarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam

Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima septembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 10 septembris 1782 Anno VIII.

CCCXCVI.

Supprimuntur octo confraternitates laicales in civitate Pisaurensi, earumque bona applicantur conservatorio in eadem civitate erigendo.

Venerabili fratri Rocho Mariæ episcopo Pisaurensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Romanum decet pontificem tamquam fidelem servum, ac prudentem, quem constituit Dominus super familiam suam non modo spiritualium providentiam Catholicæ Ecclesiæ, quantum divina bonitas largitur, jugi vigilantia exhibere; sed et temporalium circumspectione suorum, et apostolicæ Sedis etiam quoad temporalia subditorum commodis indesinenter consulere, eaque de causa ea omnia sollicitis studiis curare, quæ communis utilitatis rationi, et reipublicæ saluti consentaneum esse in Domino arbitratur.

Conservatorii erectionem Pontifex laudat.

§. 2. Hoc sane consilio, cum nil magis et religioni, et reipublicæ proficuum sit, quam homines a primis annis, et dum adhuc passiones in eorum animis non invaluere, recte instituere in variis ditionis ecclesiasticæ civitatibus, oppidis, ac locis brephotrophia, conservatoria, seminaria, ac etiam ubi opus fuit, reclusoria, tum ut juventus ad pietatem, ac religionem informaretur, tum sic exigente necessitate, ut effrænis arrogantium vita cohiberetur, vel ampliori censu auximus, vel etiam de novo instituimus. Cum itaque pro ea pastorali sollicitudine, ac charitate, qua tuæ curæ commissum gregem prosequeris, eoque studio, quo pro iis omnibus, quæ ad illius bonum, ac etiam temporale commodum spectare intelligis, enixe conaris aliquod conservatorium in hac Nostra civitate Pisaurensi, in quo nedum puellæ orphanæ ab undique instantibus periculis tueantur, sed etiam ubi illæ puellæ, quæ ex emergentibus causis e suorum parentum domibus aufugiunt, secure, et honeste vivere, vel etiam mulieres, quæ ob suorum virorum sævitias, jurgia, ac probra scorsim ab eis moram trahere coguntur, confugere possint, per Nos erigi summopere desideras.

§. 3. Nobis hinc nuper exponi fecisti, quod quatuordecim confraternitates laicales in hac Nostra civitate Pisaurensi erectæ existunt, quæ ut plurimum tum ob confratrum arrogantiam, ac statutorum, tuorumque monitorum detrectationem, ac demum præcipue ob pravam bonorum, ac redditunm suorum administrationem adeo ut, nuper etiam a congregatione venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium episcoporum, et regularium negotiis, et consultationibus præpositorum confraternitati sub invocatione sancti Josephi per suum decretum die duodecima aprilis anni 1774., et confraternitati sanctorum Rochi, et Sebastiani per aliud decretum die prima martii 1781. suorum bonorum administratio fuit interdicta, ac appositus œconomus, qui æs alienum ob inutiles sumptus ab eis respective contractum exolveret, episcopis Pisaurensibus pro tempore existentibus continuas ferme anxietates, et molestias attulere, et adhuc afferre non desistunt; quocirca cum etiam confraternitatum hujusmodi numerus major sit, quam spiritualis fidelium utilitas postulet, et ad divini cultus augumentum, reipublicæque bonum pertineret, quatenus prævia nonnullarum ex iis suppressione, abolitione, et extinctione novo in civitate prædicta erigendo, ac instituendo conservatorio unirentur, et incorporarentur, prout uniri, ac incorporari summopere desideres.

Rationes, non nullarum confraternitatum supprimendarum indigitantur.

§. 4. Nos igitur tuis votis, quantum cum Domino possumus, benigne annuere volentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, fraternitati tuæ, de cujus fide, prudentia, integritate, et in rebus gerendis dexteritate plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, et mandamus, ut octo confraternitates laicales, quarum prima est sub invocatione, seu titulo sancti Antonii abbatis, altera sub invocatione, seu titulo sancti Josephi, tertia sub invocatione, seu titulo sanctorum Rochi, et Sebastiani, quarta sub invocatione, seu titulo Annunciationis beatæ Mariæ virginis immaculatæ, quinta de Misericordia nuncupata, sexta sub invoca-

Octo confraternitates laicales supprimuntur, earumque bona ac reditus conservatorio erigendo assignantur.

tione, seu titulo Conceptionis beatæ Mariæ virginis, septima sub invocatione, seu titulo sancti Petri, octava, ac postrema demum sub invocatione, seu titulo sanctorum Crispini, et Crispiniani, auctoritate Nostra apostolica supprimas, et extinguas, et suppressas, ac extinctas esse decernas, atque declares, prout auctoritate prædicta perpetuo supprimimus, atque extinguimus. Ne porro in ecclesiis, quas memoratæ confraternitates, ut præfertur, suppressæ, et extinctæ possident, debitus Dei cultus exinde imminuatur, piorumque testatorum dispositiones congruam frustrentur executionem, statuimus, ac ordinamus, ut in actu suppressionis prædictæ ex bonis, redditibus, ac proventibus ad illas quomodolibet respective spectantibus, ea quantitas separetur, quæ pro missarum, legatorumque piorum, aliorumque onerum cuilibet ecclesiæ annexorum satisfactione, ac cappellanorum decenti assignamento necessaria reputabitur, illamque, assignata eisdem ecclesiis certa portione sacræ supellectilis, eisdem respective ecclesiis auctoritate prædicta applices, et unias. Verum, cum alias, mense nempe octobris transacti anni 1781. dilectus filius modernus parochus ecclesiæ sancti Arcangeli hujus civitatis Pisaurensis fatiscente præ vetustate ecclesia hujusmodi congregationi venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium Tridentini concilii interpretum ad obtinendam ecclesiam confraternitatis sancti Josephi, quæ est altera ex, ut præfertur, suppressis, una cum adnexa domo supplices preces obtulerit, tibi propterea injungimus, ut eidem parocho ecclesiam prædictam sancti Josephi, et adnexam domum concedas, ea tamen lege, ut juxta factam ab eo in manibus tuis ecclesiæ sancti Archangeli cum parochiali domo, et hortu adnexo dimissionem, hæc favore conservatorii, ut infra, erigendi cedant, et quoniam ex dispositione bonæ memoriæ Umberti Aloisii Radicati, dum vixit, episcopi Pisaurensis, constat censum passivum scutorum quingentorum, quem presbyteri sæculares congregationis sancti Philippi Nerii anno 1757. vendiderunt ex pia donantis voluntate una cum suo multiplico ad summam scutorum noningentorum circiter ascendenti in novæ parochialis ecclesiæ sancti Archangeli constructionem fuisse erogandum, cum ex ecclesiæ sancti Josephi, et adnexæ domus donatione dicto parocho, ut præfertur, facienda dispositio hujusmodi inutilis sit, Nos memoratum legatum, seu donationem præsentibus pro plene ac sufficienter expresso habentes, nedum summam dicti census, sed etiam illius multiplicum ab anno 1757 usque in præsens factum, detracta prius ea quantitate, quæ ad effodienda sepulcra in ecclesia sancti Josephi, et ad pingendam tabulam sancti Archangeli, cum campanæ suæ ecclesiæ eidem parocho tradi possint, erit requisita, conservatorio, ut infra, erigendo pro sumptibus ad sui erectionem necessariis auctoritate prædicta concedas, et applices; in domo autem parochiali, ac ecclesia sancti Arcangeli, suisque adnexis, ut præfertur, retrocedendis conservatorium, ad hoc ut in eo recipi, et per quinquennium morari valeant puellæ orphanæ istius tuæ diœcesis, ut interim ipsæ ad muliebres artes instituantur, et ut in eo admittantur etiam puellæ, quæ ex emergentibus causis e parentum domibus aufugiunt, ibique permaneant usque dum res compositæ sint, ac tandem, ut in eo præsto sit refugium mulieribus, quæ ob suorum virorum sævitias, ac probra seorsim ab eis vivere coguntur, ibique degere possint sub justo stipendio a maritis suis persolvendo, donec hi conjuges in pristinam concordiam sint redacti, sub iis legibus, ac statutis, quæ magis ad illius statum, ac progressum conducere in Domino arbitrabis, auctoritate prædicta, erigas, ac instituas, prout eadem auctoritate tenore præsentium erigimus, ac instituimus. Hortamur tamen in Domino fraternitatem tuam vehementissime, ut omni cura, ac diligentia puellas a mulieribus prædictis licet in eodem conservatorio separatas, et prorsus divisas vivere studeas, ne quæ in earumdem puellarum tutamen facta sunt, in lapidem offensionis ullo unquam tempore convertantur. Conservatorio itaque sic erecto, et instituto pro illius, ac puellarum in eo retinendarum, nec non superiorissæ, quæ conservatorium regat, atque gubernet, nec non peritarum in mulieribus artibus magistrarum, aliorumque loci ministrorum substentatione, omnia, et singula bona, res, proprietates, et actiones ad octo suppressas confraternitates respective antea quomodolibet spectantia, illorum omnium, et singulorum fructus, redditus, ac proventus auctoritate prædicta perpetuo applicamus, et appropriamus. Verum, cum sicut accepimus, annui redditus, ac proven-

tus bonorum hujusmodi septingentorum scutorum monetæ Romanæ valorem annuum attingant, detracta ea portione bonorum, quæ pro cappellanorum sustentatione, ac missarum, aliorumque onerum satisfactione, ut præfertur, est assignanda, pro ejusdem conservatorii vero cultu satis sint annua scuta quingenta.

Jubet pontifex detrahi portionem de bonis conservatorio assignatis, qua duo cappellani mansionarii ab ordinario eligendi fruantur.

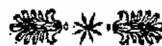
§. 5. Ut hujus tuæ cathedralis ecclesiæ decori consulatur, tibi mandamus, ut de bonis, ut præfertur, conservatorio hujusmodi applicatis, et unitis eam portionem detrahi cures, quæ annuum redditum scutorum centum ferat, vel etiam super bonis prædictis annuam pensionem ejusdem summæ imponas, quæ in stipendium duorum cappellanorum, mansionariorum nuncupatorum ab episcopo Pisaurensi pro tempore existenti eligendorum in augumentum cleri cathedralis prædictæ cedat. Si autem, detractis oneribus omnibus, aliqua etiam summa remaneat, et in subsidium dotale pro puellis orphanis prædictis, et in emolumentum cantorum dictæ ecclesiæ cathedralis juxta datam tibi a Domino prudentiam erit eroganda.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

In contrarium facientibus derogatur.

§. 7. Non obstantibus quatenus opus sit, memorati pii legantis juxta dictam bo: mem: Umberti Aloisii Radicati declarationem, aliorumque piorum benefactorum, seu testatorum dispositionibus, testamentis, codicillis, quæ, quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, de jure quæsito non tollendo, ac de exprimendo vero valore in suppressionibus, unionibus, seu applicationibus, illisque committendis ad partes, vocatis, quorum interest, ac aliis Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non confraternitatum prædictarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima septembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 17 septembris 1782 Anno VIII.

CCCXCVII.

Erectio linguæ Bavaricæ hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani

Pius Episcopus

Servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Apostolicæ potestatis ministerium a Christo Domino Nobis commissum præcipuam animi Nostri curam, alacritatemque tum maxime excitat cum ejusdem exercendi locus suppetit non minus ab optima catholicorum principum promovenda voluntate, quam a propagandis religiosis ordinibus quos ad Ecclesiæ decus, et ulilitatem plurimum conferre, ac orthodoxæ fidei præsidio esse, strenuamque navare operam suis christianæ charitatis institutis agnoscimus.

Laudes ducis Bavariæ.

§. 2. Hujusmodi egregiam hoc tempore Nobis opportunitatem defert dilectissimus in Christo filius Noster Carolus Theodorus dux Bavariæ, et Sultzbacensis comes palatinus Rheni sacri Romani imperii princeps elector, suamque præclare confirmat, in eisque a Nobis postulat pietatem. Illustria enim ejus animi ad religionem, virtutemque omnem inflammati Nobis indicia semper extiterunt, neque unquam ab eo defuere singulares in hanc sanctam Sedem observantiæ, studiique significationes suam hanc laudem omnium oculis præcipue exhibuit cum ipsis pontificiis comitiis, quibus Nos in hanc cathedram, Deo volente, conscendimus ad almam accessisset urbem, beatorumque Petri, et Pauli apostolica inviseret, et veneraretur limina, neque deinceps Nobis ipsis non detulit crebro repetita, ac in dies cumulatiora suæ hujus eximiæ pietatis testimonia. Sed quis illa satis explicare pro merito valeat, quæ nuper experti Nosmetipsi sumus cum Vindobona in Italiam revertentes Monachium amantissimo ipsius invitatu divertissemus, ac aliquot essemus dies apud eum hospitati, nihil de splendore, quo Nos excepit, nihil de magnificentia dicimus. Ille in Nos animus, ille intimus amoris, conjunctionisque sensus, illa præcellentia religionis studia, atque officia adeo in ipso eminebant, ut incredibili Nos consolationis, letitiæque vi percellerent; diffusus hic in universos populos ardor sapientissimi principis exemplo omnes ex urbibus, atque oppidis ad parentis conspectum evocabat, effundebantur ab immensa ad Nos affluente multitudine pro gaudio lacrymæ, unanimesque exultantium vocum acclamationes, precationesque, ita ut illa Nostra ibidem commoratio visa esset quædam non interrupta pietatis pompa, et continuus per eos dies triumphus.

Dux Bavariæ apostolicæ auctoritatis robur imploravit, ut Hierosolymitanum ordinem in suas ditiones induceret.

§. 3. Is igitur tam pius, tam de Nobis meritus princeps cum in suas Bavariæ, Neubeurgi, Sultzbachii, et alti Palatinatus ditiones insignem Hierosolymitanum ordinem inducere cogitasset, quo generose nobilitatis, quæ illic abbundat soboles dare nomen ei instituto posset, in eoque munera suscipere, et religionis contra infideles sua virtute propugnandæ, et opis sua humanitate deferendæ morbo, inopiaque languentibus certiores Nos fecit tam præclari consilii sui a Nobis, quæ pro ipsius exitu, apostolicæque auctoritatis robur imploravit.

Agitur primum de fundo, qui assignatur instituto stabiliendo.

§. 4. Duæ in hac exequenda re partes erant, quæ præcipuam, et principis diligentiam, et Nostram etiam pastoralem vigilantiam, curamque flagitabant reperiendus primus aliquis fundus fuit, qui par esset novo illi instituto stabiliendo, conservandoque. Quidam deinde agendi suscipiendus modus quo inducendo illius instituti conciliatio, conjunctioque cum ipso Hierosolymitani ordinis corpore ita peragatur, ut et illud jura, ac prærogativas, quibus cæteræ nationes gaudent, consequi posset, et in hoc nihil varietatis in legibus, nihil in publici regiminis gerenda ratione incommodi, ac pertubationis ob eam ipsam accessionem importetur. Quod ad primum pertinet, idem elector sollicitus, ne in ullas difficultates incurreret, exposuit Nobis extare in suis ditionibus omnia jam abolitæ societatis Jesu bona adhuc vacua, ad nullos scilicet alios usus applicata, nisi quod inde collegia, scholæque sustentantur, atque annuæ ad vitam pensiones Ex-Jesuitis persolvuntur, ea nimirum bona assignari posse constituendo Hierosolymitano ordini, si tamen ab onere collegiorum, scholarumque eximantur, quarum retinendarum aliam se reperiisse valde facilem, expeditamque viam declaravit.

Ad perturbationem removendam, quæ exoriri possel, nova lingua Bavarica conjungitur cum vetere anglica jam existente.

§. 5. Quod vero spectat ad alterum, referri Nobis fecit inter coetera, quibus caveri possit, ne quid inde perturbationis in Hierosolymitanum regimen inferatur, illam sibi potiorem, magisque eligendam videri rationem, ut nova nempe Bavarica provincia, seu

lingua constituatur, quæ cum vetere Anglica adhuc existente in unam conjuncta sit, quo certe pacto nulla fieret constitutarum in illo ordine rerum immutatio, idemque permaneret status circa numerum, et bajulivorum conventualium, et electorum compromissariorum, per quos ut ante magni magistri perfici possit electio. Postquam propositas rationes mature considerassemus, placere Nobis, easdem declaravimus, reservantes tamen ipsis Nobis, ut eas supremæ Nostræ potestatis auctoritate roboremus, cum nimirum omnibus rite constitutis, interque partes conventis deducta itidem ad Nos foret conveniens, ac legitima a magno ordinis magistro obtinenda nostra approbatione postulatio. Quapropter cum deinceps Bavariæ dux palatinus elector ad illum Melitam delegasset sub plenipotentiarii sui ministri titulo dilectum filium Carolum Albertum comitem Minuccium, eique socium adjunxisset dilectum filium præpositum Casimirum Hoeffelin intimum suum consiliarium, Nostras ab iis perferendas dedimus die decimanona januarii hujus anni literas, in quibus non eos solum, sed rem ipsam, quæ pertractanda, conciliandaque erat tum magno magistro, tum ejus consilio commendavimus; eisdem propterea concedentes omnes necessarias, et opportunas facultates, nobisque una reservantes eorum, quæ rite conventa inter partes essent confirmationem. Laetati postea valde sumus cum quæ Melitæ acta essent, intelligeremus, magno nempe magistro, ejusque secreto status consilio, ac advocatis itidem quatuor deputatis commissariis quatuor nationum tum una in examen adduxerint, quæ a Bavarica legatione, afferebantur, visum esse illa probari a se debere, propositumque etiam eadem expeditius exequendi modum acceptari, postquam ab hac sancta Sede apostolica accessisset cum opportunis derogationibus confirmatio. Cum hæc igitur unanimis fuisset magni magistri, ejusque consilii sententia delata ad Nos est postmodum legitima, et a laudato Bavariæ duce palatino electore per suum ministrum plenipotentiarium dilectum filium marchionem Anticium, et a magno magistro per oratorem suum dilectum filium Henricum Franciscum de Guiran Labrillane equitem professum Aquilæ bajulivum enixa postulatio, ut quod constitutum ab iis jam esset Nostra apostolica potestate adjunctis necessariis, generalibus, et specialibus derogationibus, approbaremus, quo perduci ad executionem possint juxta superius expositum modum, et cum iis, quæ in sequentibus capitibus continentur conditionibus.

§. 6. » Sua altezza serenissima elettorale palatina desiderando stabilire » ne'suoi stati di Baviera, Neubourg, » Sulzbach, ed alto Palatinato l'ordine » Gerosolimitano con fondarne una lingua in cui i naturali di detti stati » possano essere ricevuti solamente però » nei gradi di cavalieri cappellani conventuali, e d'obbedienza; e considerando essere perciò necessario di formarle la corrispondente dote coll'erezione di dignità, e commende, è » divenuto pertanto alla donazione di » tutti, e singoli i beni mobili, ed » immobili, che una volta appartenevano, o potevano appartenere agli » estinti Gesuiti nella Baviera, ducato » di Neubourg, e Sulzbach, ed alto » Palatinato per formarne di quelli un » priorato, un baliaggio capitolare, e » ventiquattro commende per lo stato » de' cavalieri, e quattro per lo stato » dei cappellani conventuali, secondo » la divisione, che sarà in appresso » fatta dalla commissione, che a quest'effetto, e per l' interina amministrazione dei beni suddetti ne deputerà sua altezza eminentissima, e suo » sacro consiglio. Dovrà bensì la detta » commissione nel costituire la dote di » ciascuna dignità, e commenda assegnarle tali fondi, che producano quell'annua rendita per ciascuna respettivamente assegnata da sua altezza » serenissima elettorale palatina. *(Pactorum initorum tenor.)*

» La lingua di Baviera così instituita dovrà godere di tutti, e singoli diritti, prerogative, grazie, ed » onori, che generalmente godono, e » devono, o potranno col tempo godere » le altre lingue già istituite nell'ordine » suddetto.

» Ma perchè dalla creazione di » questa lingua nuova non si alteri in » niente il sistema stabilito nei statuti » di detto ordine relativamente al numero dei baglivi conventuali, e non » siegua innovazione alcuna rispetto al » numero dei vocali, che con voce attiva, e passiva hanno parte nell' assemblea generale per l' elezione del » gran maestro, elettori, e compromissarj, che dalla medesima si eleggono, sua altezza serenissima elettorale » palatina consente, che la lingua di Baviera subbito eretta sia unita, ed incorporata per sempre alla lingua d'Inghilterra, dimodocchè anche ripristinando-

» si nell'ordine le ricezioni dei naturali di » quei regni ne formeranno tuttora le dette due lingue una sola lingua sotto la » denominazione sin d' oggi di lingua » d'Inghilterra, e Baviera, sotto un solo » piliere, ossia balì conventuale il turcopiliero con tutti i diritti, prerogative, preminenze, grazie, ed onori, » che generalmente, e specialmente » dagli stabilimenti dell'ordine, usi, e » consuetudini sono stati concessi ed » accordati al detto turcopiliero, lingua d'Inghilterra, ed individui della » medesima, senza che però s'intendano, o si potranno mai intendere in » verun tempo comuni tra gl' Inglesi, » ed i Bavari le dignità, commende, » beneficii, o qualsisia altra sorta di » beni, o pensioni sopra i medesimi, » ma ciascuno potrà, e dovrà godere » solamente i proprj, eccettuata bensì » la dignità suddetta di turcopiliero, e » luogotenente del medesimo, che sarebbe sempre comune così agl'Inglesi, come ai Bavari suddetti, giusta la » forma degli stabilimenti dell' ordine, » e ciò, che generalmente si pratica » nelle altre lingue.

» La detta lingua, tutti e singoli » individui della medesima, e beni che » ad essa si trovano già presentemente » assegnati, o che lo saranno in avvenire dovranno essere interamente soggetti a tutti e singoli statuti, ordinazioni capitolari, altre leggi, usi, » e consuetudini, che si ritrovano già » stabilite, o che si stabiliranno in avvenire specialmente rispetto ai dritti » del comun tesoro così dalle risponsioni, imposizioni, mortorj, e vacanti passaggi, spogli, che di altri » qualunque all'eccezzione bensì soltanto » delle modificazioni, che attesa specialmente la costituzione dei detti stati » si rendono necessarie, e sono le seguenti.

» I. Poichè i beni di sopra donati » come una volta appartenenti ai Gesuiti, e perciò di natura ecclesiastici, » erano soggetti alla decima ecclesiastica, ed a tutte le imposizioni imposte, » e da imporsi al corpo degli ecclesiastici secondo la necessità dello stato, » perchè questo non ne risenta in ciò » il menomo pregiudizio per esser tali » beni passati nel pieno dominio dell'ordine Gerosolimitano, non ostante » i privilegj, esenzioni, franchigie, » immunità, grazie, che il medesimo » gode, può, e deve godere dovranno » i più volte detti beni come sopra » donati restare tuttavia soggetti così » alla detta decima ecclesiastica, che » a tutte le altre imposizioni imposte, » e da imporsi al corpo ecclesiastico » come lo erano allorquando appartenevano ai Gesuiti; ma nel resto i detti » beni goderanno, e dovranno godere » di tutti, e singoli privilegj, esenzioni, franchigie, immunità, e grazie, che di dritto, o per concessione dei sommi pontefici, imperatori, » re, ed altri principi godono in tutti, » e ciascuno degli altri stati cattolici, » quali tutti sua altezza serenissima » elettorale palatina concede, ed accorda non solo rispetto ai già detti beni; » ma anche per quelli, che potranno » col tempo in qualunque modo appartenere al detto ordine nei nominati » suoi stati.

» Consente peraltro sua altezza serenissima elettorale palatina, che la » quota della detta decima tangente ai » detti beni nella quantità, che era » stata riparata si paghi dai provisti » dei rispettivi beni alla cassa del capitolo provinciale, perchè questo ne » faccia il pagamento della totalità per » mezzo di un suo deputato a dirittura » al ministro, o ministri stabiliti. E » similmente succedendo come si è detto » di sopra altre imposizioni, la ripartizione della quota tangente i detti » beni si dovrà fare dallo stesso capitolo, » ed il pagamento nel modo, che di » sopra si è espresso rispetto alla decima.

» II. Dovendo una non indifferente porzione delle rendite dei detti » beni essere assorbita non solo dai pesi » locali, e decima, ai quali sono già » affetti, ma bensì dai nuovi pesi, ai » quali assoggetteranno in beneficio dello stabilimento della lingua, e così » per la contribuzione del mantenimento dell' Albergia, e della cappella, » che sarà assegnata alla detta lingua, » come dalla contribuzione, che sarà » stabilita a favore della cassa del capitolo, di cui se ne parlerà in appresso, non può la parte delle risponsioni dovute al pubblico erario » dell' ordine essere così considerabile, » come la desiderebbe sua altezza serenissima elettorale palatina; quindi » la medesima stabilisce, e fissa le risponsioni, che si dovranno pagare » tanto dai beni compresi nella detta » donazione, quanto da quelli, che potranno col tempo appartenere all' ordine in tutti i suoi stati alla ragione » del dieci per cento del prodotto dei » medesimi netto dai pesi locali, reali,

» e fissi, che soltanto attualmente esistono, e non altri. E siccome nello stabilire questa somma di risponsioni ha avuto riguardo alla quantità totale delle risponsioni, che gli fu imposta dall' ultimo capitolo generale nella somma di scudi cinquecento mila, se occorrerà questa diminuirsi, od accrescersi dovrà a proporzione accrescersi, o diminuirsi la risponsione suddetta, la quale fuori di questo caso resterà ferma, e stabile in tutti i tempi giusta la forma, e disposizione degli statuti.

» Riflettendo però sua altezza serenissima elettorale palatina, che le già dette risponsioni alla ragione del dieci per cento della rendita netta dai pesi locali, reali, e fissi intanto che sussisteranno gli ex-Gesuiti riuscirebbero di molto aggravio ai provisti delle dignità, e commende per i vitalizi, che devono a quelli contribuire oltre agli altri pesi di sopra descritti, e per le prime spese, alle quali dovranno soggiacere i primi provisti, specialmente per risarcire, e riattare le fabbriche; quindi crede molto equo lo stabilire, che i primi provisti delle dignità, e commende non pagheranno che il quarto della detta risponsione, ed alla prima vacanza, poichè succederà di ciascuna delle dette dignità, e commende quello che sarà provisto, dovrà pagare il pieno della risponsione suddetta.

» III. Che non possano essere ricevute nei detti gradi de' cavalieri, e cappellani, che le famiglie note, e che possiedono beni nei ducati di Baviera, di Neubourg, e Sulzbach, e nell' alto Palatinato.

» IV. Ciascun pretendente da riceversi dovrà fare le sue corrispondenti prove, le quali rispetto al grado dei cavalieri si dovranno interamente regolare su quello del priorato di Alemagna in quanto ai sedici quarti, ben inteso però, che siccome parte della nobiltà dei detti stati si ritrovi alleata con famiglie straniere, sintanto che sua altezza serenissima elettorale palatina non avrà su di ciò date altre providenze si potranno ciò non ostante quelle ricevere coll'obbligo bensì di dover tuttavia provare la nobiltà sino ai loro tritavi, e tritave inclusivamente nella forma per altro che dalle leggi dell' ordine si trova prescritta rispetto ai priorati, dai quali ne tirano l'origine.

» I cappellani conventuali dovranno fare le prove prescritte dagli stabilimenti dell'ordine, e specialmente dalla ordinazione settantatre titolo del ricevimento relativamente alle lingue di Provenza, Auvernia, Francia, ed Italia, e non si potranno in questo grado ricevere, che due diaconi, ed a misura, che si promoveranno al sacerdozio, potranno di mano in mano riceversi altri, dimodochè non si passi mai il detto numero di due diocesani. I cappellani di obbedienza: dovranno fare le stesse prove dei cappellani conventuali.

» V. La dispensa della minore età, così ai cavalieri, che ai cappellani non si dovrà accordare, che a raccomandazione del capitolo, o assemblea provinciale, la quale però non dovranno mai fare se non ottenutosi prima il permesso del sovrano. Si riserva bensì sua altezza serenissima elettorale palatina di potere in quelli, che destinerà nella prima nomina alle dignità, e commende del grado dei cavalieri di poterne designare alcuni, che fossero minori di età. E rispetto ai cappellani conventuali di poterne designare al godimento delle loro commende maggiori dell' età prescritta dagli stabilimenti dell' ordine, ed anche già promossi agli ordini sagri.

» VI. Il passaggio dei cavalieri, che si riceveranno di maggiore età, o come paggi di sua altezza eminentissima dovrà essere di doppie effettive di Spagna settantacinque, e loro giusto valore. Ma accadendo come sopra si è detto, che si riceverà alcuno con la dispensa della minore età dovrà pagare il passaggio nella somma prescritta dagli stabilimenti dell'ordine. E secondo questi si dovrà similmente regolare il passaggio dei diaconi ossiano cappellani conventuali in qualunque età saranno ricevuti. Da queste leggi del passaggio dovranno però essere interamente esenti tutti quelli, che destinerà sua altezza serenissima elettorale palatina per il primo godimento delle dignità, e commende.

» VII. I cavalieri, e cappellani, che saranno destinati al primo godimento delle dignità, e commende numereranno respettivamente tra loro l'anzianità secondo l'ordine, che ne stabilirà sua altezza serenissima elettorale palatina; ma gli altri la conteranno a tenore della disposizione delli stabilimenti dell'ordine; ben in-

» teso però, che sino a tanto non sarà » formata in convento la lingua, i maggiori suppliranno all' obbligo che hanno di dovere a questa presentare le » loro prove con esibirle nella cancelleria dell'ordine.

» VIII. Dalle leggi delle caravane » saranno solamente esenti alcuni di » quelli destinati per la prima provista » delle dignità, e commende, i quali » per la loro età, impieghi, od altre » circostanze non potrebbero intraprendere così lungo viaggio, e verranno » designati nominatamente da sua altezza serenissima elettorale palatina.

» IX. Similmente dalla legge della » quinquennale, e rispettivamente decennale residenza di convento, e dell' » anzianità di cinque, e rispettivamente di quindici anni affine di conseguire le dignità, e commende saranno solamente esenti i primi, che » per il conseguimento delle medesime » saranno designati da sua altezza serenissima elettorale palatina.

» X. Dalla legge però della regolare » professione per essere capace delle » dignità, e commende non vuole, che » sia esente veruno eccettuati alcuni dei » primi, che saranno nominati alle dignità, o commende, che si trovassero in età minore, ai quali però fisserà un termine, dentro il quale dovranno fare la loro regolare professione, quale se non faranno nel tempo » prescritto, s' intenderà subito vacata » la dignità, o commenda, e la lingua » senza la necessità di veruna dichiarazione dovrà subito procedere alla » smutizione della dignità, o commenda così vacante a favore dell' anziano » capace. E solamente i primi destinati al godimento delle dignità e commende potranno farla fuori di convento senza alcuna dispensa, nè veruno precedente noviziato, ma per » l'avvenire non si dovrà a chi che sia » accordar la grazia, o dispensa di poter fare fuori di convento la detta regolare professione, che a condizione » da esprimersi nella stessa grazia, o » dispensa di dover preventivamente » aver fatto il noviziato, e riportato il » consenso del capitolo, o assemblea provinciale con due terzi dei voti nella » stessa conformità, che li stabilimenti dell'ordine prescrivono per le professioni, che si fanno in convento, » dovendo in questa parte il capitolo, » o assemblea osservare, e governarsi » nello stesso modo, che il sagro consiglio in convento e ciò sotto pena » della nullità della grazia, o dispensa » ottenuta e regolare professione successivamente fatta.

» XI. Sua altezza serenissima elettorale palatina si riserba di fare per » questa prima volta la nomina del priore balì, e commendatori, e di un » coadjutore colla futura successione al » priorato, ma in tutte le vacanze, che » accaderanno in appresso succedendo » per morte, rassegna, o privazione » dei detti primi nominati le dignità, » e commende vacanti (non già però » la detta coadjutoria, la quale una volta cessata resterà per sempre estinta) » anderanno alla libera smutizione della lingua, salvo che la collezione » della commenda vacante non dovesse secondo gli statuti appartenere alla preminenza magistrale. A condizione però che nella collazione della » medesima sua altezza eminentissima » avrà riguardo alla persona, che sarà » stata raccommandata da sua altezza » serenissima elettorale palatina. Dichiara bensì la medesima, che se vi sarà » alcuno, che si fosse fatto dei meriti » verso l'ordine col disimpegno de' suoi » impieghi, o con sostenere il generalato, o capitanato delle galere, sua » altezza serenissima elettorale palatina » d'adesso per allora acconsente, che » possa sua altezza eminentissima a questo accordare la commenda di preferenza del suo raccommandato, e » promette di avere sin d'oggi per rato, grato, e fermo quanto in questa » conformità si sarà fatto da sua altezza eminentissima.

» I primi però in questa lingua, » o priorato non potranno mai usare » del diritto di conferire la commenda, nè di ritenerla per quinta camera.

» La prima collazione delle dette » commende sebbene a nominazione di » sua altezza serenissima elettorale palatina si dovrà ciò non ostante fare a » titolo di cabimento. In appresso poi » si conferiranno a quel titolo, che corrisponde, secondo la disposizione degli stabilimenti dell'ordine.

» Così i primi nominati alle dette » dignità, e commende come quelli, » che ne saranno provisti per l'avvenire dovranno esattamente, e minutamente osservare quanto gli stabilimenti dell'ordine prescrivono relativamente alla buona amministrazione di tali beni, e specialmente rispetto ai » miglioramenti, e cabrei, intendendosi » relativamente a questi compresi nella

» disposizione della ordinazione quarantaquattro del titolo delle commende.

» XII. Dalle leggi dello spoglio non » sarà veruno esente, che i primi nominati per il godimento delle dignità, e commende; tanto più che niente, o ben poco potranno ricavare dai » frutti delle medesime, attesi i vitalizj dei detti ex-Gesuiti oltre ai tanti » altri sopradescritti pesi, i quali pertanto potranno disporre di tutti i loro beni mobili, ed immobili così in » vita, che in punto di morte, salvo » bensì lo stato delle dignità, o commende compresovi tutto ciò, che a » questo oggetto fosse stato da loro stessi assegnato. Di tutti gli altri poi alla loro morte il commun tesoro avrà » il solito diritto dello spoglio ben inteso, che non dovrà a veruno esser » negata la licenza, che in vigore degli » statuti può sua altezza eminentissima » concedere di disporre di tutti i beni » patrimoniali stabili, e del quinto di » tutti i denari, ori, gioje, ed altra » specie di beni mobili così patrimoniali, che no. Ciascuna delle quali licenze si dovrà accordare a chiunque » la domanderà anche essendo ancor » novizio.

» XIII. Il capitolo si radunerà una » volta l'anno secondo la forma degli » stabilimenti dell'ordine per trattare gli » affari, che a tenore della disposizione dei medesimi gli competono. Ma » le assemblee si raduneranno tante » volte quante il bisogno lo richiederà, » e specialmente per invigilare meglio » sulla purità de' costumi, e buona condotta dei religiosi, e novizj, e prendere le misure necessarie per mantenere in vigore l'esatta disciplina. Ed » intanto ogni cavaliere novizio, o professo, il quale fosse nel servizio militare di sua altezza serenissima elettorale palatina dovrà ogni anno presentare al capitolo un'attestato di buona condotta del capo del corpo, in » cui starebbe servendo, e coloro che » si trovassero risedere in convento al » loro ritorno dovranno produrre al capitolo, od alla prima assemblea un » simile attestato del piliere, e maestro » dei novizj.

» XIV. » Che ciascun cavaliere prima di partirsi per convento affine di » prestare i suoi servigj all'ordine dovrà informarne il priore, o suo luogotenente, il quale gli darà le istruzioni per il suo buon governo, inculcandogli specialmente la buona condotta, l'esattezza nel servigio della » religione, e l'economia nello spendere non oltrepassando mai i termini » della pensione, che gli sarà stata assegnata. E perchè non possano avere » occasione di spendere più oltre di » quella, sua altezza serenissima elettorale palatina dichiara, che non solamente i parenti saranno tenuti a pagare tali debiti, ma altresì che ne » l'impedirà, salvo che non vi occorresse il consenso loro, e del capitolo, o assemblea. Perchè il tribunale » eretto dal moderno capitolo generale » senza essere legittimamente cerziorato dei detti due consensi non potrà, nè dovrà accordare la licenza per » potere alcuno dei detti cavalieri creare » debito di sorta alcuna, e dandola sarebbe nulla, e senza alcun effetto come se non fosse stata mai accordata.

» XV. » Perchè le famiglie che non » fossero in istato di pagare il passaggio, o di fornire le necessarie spese » per l'accesso, e recesso dal convento » dei loro figli, o di somministrare loro » la congrua pensione per i loro bisogni » mentre risiedono in Malta, non ne » restassero prive di questo stabilimento, sua altezza serenissima elettorale » palatina intende, che su le dignità, » e commende si debba costituire una » imposizione nella quantità, che colla » sua approvazione stabilirà la commissione di sopra indicata, la quale imposizione il priore, o balì, e commendatori dovranno annualmente pagare nel capitolo da cui se ne formerà perciò una cassa particolare. Le » famiglie, che saranno in alcuno dei » detti casi, dovranno presentare le loro » suppliche al capitolo, il quale prese » le necessarie informazioni se troverà, » che veramente lo meritano, ne accorderà la grazia con fornire dalla » detta cassa il contingente. Ed in quanto » al denaro, che dovrà servire in convento lo farà per mezzo della ricetta » passare al comun tesoro dal quale poi » verrà loro somministrato.

» XVI. » Ogni cavaliere, che si dedica all'ordine dovedo essenzialmente » conservare il carattere indelebile di » cittadino, gli corre il doppio dovere » di rendersi utile all'ordine, ed allo » stato. E perciò veruno potrà essere ricevuto cavaliere, che non abbia preso » servigio nelle truppe di sua altezza » serenissima elettorale palatina, o che » dalla medesima non fosse stato impiegato nella parte civile. Consente » bensì sua altezza serenissima elettorale palatina, che possano i detti ca-

» valieri abbandonare il detto suo servigio per assumere quello dell' ordine (che considererà sempre come il suo proprio), applicandosi o nel militare, o nella marina, od anche negli uffici del medesimo, dimodochè ciascuno dovrà essere sempre impiegato, o in servigio del sovrano, o dell' ordine, nè potrà mai ritirarsi dall' uno, ed altro servigio, se non previo il permesso del sovrano, e del capitolo sotto pena di restare inabile all' ascenso di qualunque dignità, e commenda.

» XVII. » Il priore dovrà sempre risiedere nei limiti del suo priorato, e dovendosi assentare per affari essenziali, sarà tenuto d' informarne il capitolo, o assemblea provinciale, e deputarne un luogotenente, affinchè per la sua assenza non soffrano gli affari dell' ordine, e non si rilasci la buona disciplina, alla conservazione della quale dovrà egli, o il suo luogotenente principalmente invigilare. Il balì, e commendatori non potranno risedere, che dentro i stati di sua altezza serenissima elettorale palatina, od in Malta, e se ne avranno dal sovrano ottenuta licenza di potere risedere altrove, il baliaggio, o commenda dovrà allora essere amministrato dal capitolo.

» XVIII. = Per l'esecuzione dei premessi articoli, e di tutti i statuti, ordinazioni capitolari, ed altre leggi, decreti, privilegi, usi, e consuetudini di detto ordine in quanto non sono contrarj, e non contradicono agli articoli predetti, promette sua altezza serenissima elettorale palatina ogni favore, protezione, ed ajuto ogni, e qualvolta sarà richiesta da parte dell'ordine.

» » Il conte de Minucci ministro plenipotenziario di sua altezza serenissima elettorale palatina appresso sua altezza eminentissima il gran maestro dell' ordine Gerosolimitano.

» » Il preposto Hoeffelin consigliere intimo di sua altezza serenissima elettorale palatina, e di Baviera.

» » Su di che il sagro consiglio penetrato dai sentimenti della più viva riconoscenza per una così singolare beneficenza, che sua altezza serenissima elettorale palatina si degna dimostrare verso quest' ordine, ha unanimemente aderito al precalandato chirografo in tutte le sue parti, ordinando, che per l'effetto nel medesimo espresso sieno nominati quattro venerandi commissarj delle quattro nazioni, e successivamente sua altezza eminentissima nominò il venerando gran cancelliere fra d. Consalvo de Souza, il venerando balì fra Vittorio Niccola de Vachon Belmont, il venerando balì fra Giovanni Battista barone de Flachslanden, ed il venerando balì fra Silvio Vincentini.

» » Die 9 mensis aprilis 1782. Li venerandi commissarj deputati sotto il dì 26 dello scorso mese di marzo per considerare la memoria ministeriale presentata in nome di sua altezza serenissima elettorale palatina sull' aggregazione a questo sagro ordine della nobiltà di Baviera, ducati di Neubourg, Sulzbach, ed alto palatinato, e suggerire quanto possa esser necessario ulteriormente stabilirsi perchè sia ciò messo in esecuzione, hanno fatta la relazione del tenore seguente cioè

Altezza eminentissima,
e sagro consiglio

» In adempimento dei veneratissimi comandi dell' altezza vostra eminentissima, e questo sagro consiglio, fatte le più mature riflessioni sopra ciascuno degli articoli della memoria presentata in nome di sua altezza serenissima elettorale palatina per l'aggregazione a questo sagro ordine della nobiltà di Baviera, ducati di Neubourg, Sulzbach, ed alto Palatinato, li abbiamo generalmente ritrovati molto uniformi alle fondamentali massime del governo del nostro ordine, mentre le poche eccezioni, che si propongono sono per un discreto tempo, che non oltrepassa la persona dei primi presentati alle dignità, e commende, e qualcheduna che si presenta perpetua, od è fondata in sode ragioni, o nelle massime di quel governo, motivi troppo giustificati perchè se ne possa prescindere tanto più, che non è il primo esempio nel quale l'ordine si sia adattato a simili circostanze. Onde stimiamo, che non solamente si debba in tutto e pertutto aderire alle già dette proposizioni tali quali si leggono nell' enunciata memoria, ma altresì crediamo doveroso, che si debbano presentare a sua altezza serenissima elettorale palatina da parte dell' altezza vostra eminentissima, e di tutta la religione i più vivi ringraziamenti per la tanta amorevolezza dimostrata in questa occa-

„ sione verso il nostro ordine, e la beneficenza somma della quale si è degnata ricolmarlo.

» Ci siamo poi occupati in considerare quali ulteriori provvedimenti sarebbero necessarj per l'esecuzione di questo stabilimento, ed il primo, che ci si è presentato fu quello di doversi subito procedere alla divisione dei beni donatici, e formarne di quelli la dote del priorato, baliaggio, e delle ventotto commende, ma riflettendo, che questa operazione esige qualche tempo per eseguirla con quella esattezza, che si richiede, troviamo prima di ogni altro indispensabile di provvedere all' interna amministrazione di tali beni. E siccome dal prodotto di questi si deve non solamente soddisfare tutte sorta de' pesi ai quali si trovano quelli soggetti, compresi i vitalizj degli ex-Gesuiti, ma pure conformemente alle intenzioni di sua altezza serenissima elettorale palatina, se ne dovranno ricavare le spese, che potranno occorrere alla commissione, che dovrà procedere alla detta divisione senza che il comun tesoro possa, e debba per tutto ciò soggiacere a veruna spesa, nè avanzo a qualunque titolo si sia. Quindi crediamo proprio, che la stessa commissione, che ne sarà deputata per procedere alla detta divisione, dovrà ancora incaricarsi della interina amministrazione di tali beni, e continuarla sino a tanto che le dignità, e commende saranno state colle bolle di convento proviste, e che i provisti si saranno messi nel reale possesso delle medesime.

» Prevediamo, che per il disimpegno della detta commissione non sia possibile ritrovare due religiosi di quest' ordine, onde stimiamo, che si possa supplire con persone secolari, preferendo quelle, che sono già destinate all' ordine, e similmente per il governo della ricetta del comun tesoro, quale parimenti fin da oggi conviene stabilire, potrà prescegliersi alcuno col titolo di amministratore della Ricetta.

» La prima operazione dei commissarj, che saranno nominati dovrà esser quella, come si è detto, di assumere l'intiera amministrazione di quei beni, perchè alla stessa commissione sarebbe di troppo imbarazzo, nè sarebbe uniforme alle massime dei nostri stabilimenti, che quella facesse nel medesimo tempo le parti di depositario. Stimiamo, che nella stessa ricetta si debba stabilire la tesoreria di questa commissione con una cassa però a parte, separata da quella del tesoro, dimodo che l'amministratore della ricetta dovrà avere le due incombenze, una di depositario della commissione per tutto ciò, che riguarda l'amministrazione dei detti beni, intanto che non sono divisi in dignità, e commende, e che i provisti con bolle di convento non si siano messi in possesso delle medesime, e l'altra affatto indipendente da questa sarà l' incombenza ordinaria dei ricevitori giusta la forma stabilita dalle leggi dell' ordine.

„ I commissari dunque dovranno far passare in questa loro cassa depositata nella ricetta, tutto il prodotto dei detti beni e della stessa ricetta; ma col denaro solamente di tal cassa dovrà essere dall'amministrazione adempita tutta specie di pesi, ai quali sono soggetti tali beni, compresi i vitalizj degli ex-Gesuiti, ed il tutto giusta la norma, che gli sarà dettata dai detti commissarj. E poichè i medesimi da questi introiti dovranno ancora ricavare le risponsioni dovute al tesoro, e le spese necessarie per il disimpegno della divisione, e per il totale stabilimento della lingua, prenderanno le loro necessarie misure col detto loro depositario per non impegnarsi nelle operazioni, che a proporzione degli avanzi, che si troveranno avere in cassa non potendo, nè dovendo, come già detto abbiamo per verun caso, nè a verun titolo supplire a ciò la cassa ricettoriale appartenente al comun tesoro.

» Dovranno poi i detti commissari visitare ocularmente tutti, e singoli beni donati all'ordine, e compita la visita farne la divisione proporzionata alla quantità della dote fissata da sua altezza serenissima elettorale palatina per ciascuna dignità, e commenda, che faciliti ai provisti la migliore amministrazione della medesima.

» Stabilita la dotazione di ciascuna dignità, o commenda ne faranno i detti commissarj una minuta, ed esatta descrizione di tutti, e singoli beni che la compongono, con individuare la loro natura, estenzione, confini, luogo, ove sono situati, ed il loro prodotto annuo come tra noi si dice di Brutto con soggiungervi pure tutta specie di pesi, ai quali dovrà essere soggetta, compresa la

» quota, alla quale l'avranno tassata per » i vitalizj degli ex-Gesuiti, e tutto ciò » dovrà costare per un autentico, e legale documento sottoscritto dai commissarj suddetti, i quali subito compite tutte queste operazioni relativamente a ciascuna dignità, e commenda, supplicheranno sua altezza serenissima elettorale palatina di dichiarare la persona alla quale in virtù della riserva fattasi vuole, che quella sia intestata, compresa la coadjutoria del venerando priore, e questa nomina la rimetteranno in convento unitamente col suddetto documento della divisione, dotazione, e descrizione della dignità, o commenda.

» Pervenuti in convento i detti documenti la veneranda camera dei conti procederà a liquidare la somma delle risponsioni dovute da tale dignità, o commenda sul convenuto piede del dieci per cento della sua annua rendita, dedotti solamente quei pesi, che secondo le proporzioni convenute con sua altezza serenissima elettorale palatina, si devono dedurre. Il tutto poi dovrà essere presentato all'altezza vostra eminentissima, e suo sagro consiglio per la debita approvazione, e perchè siano spedite le bolle a favore della persona designata da sua altezza serenissima elettorale palatina, ben inteso, che si dovrà aggiungere in tutte le suddette bolle, comprese quelle della coadjutoria colla futura successione al priorato, che il provisto tanto che resterà titolare di quella dignità, o commenda non dovrà pagare di risponsioni, che il quarto della totale somma in cui sarà stata tassata, la quale solamente alla morte, rassegna, o privazione del priore, e suo coadjutore balì, e commendatore suddetti comincerà a godere per intiero il commun tesoro. Dal giorno della spedizione delle bolle le risponsioni cominceranno a correre a conto del provisto, e le decorse dal giorno dell' accettazione della donazione, sino a quello della detta spedizione delle bolle dovranno subito essere pagate dai detti commissarj, che avranno tenuta l'interina amministrazione sulla nota, che dalla camera de' conti sarà rimessa alla ricetta.

» Inerentemente alle proposizioni di sua altezza serenissima elettorale palatina, stimiamo necessario dichiararsi, che non si potranno spedire le bolle della dignità, o commenda, se il nominato non avrà fatto debitamente conoscere in convento di aver fatta la sua regolare professione. Se poi il destinato fosse di quei minori, ai quali sua altezza serenissima elettorale palatina si riservò di prefiggere il termine per fare la detta professione, i commissarj supplicheranno sua altezza serenissima elettorale palatina degnarsi prefiggere tal termine nello stesso atto della nomina, perchè possa esprimersi nelle bolle colla comminazione indicata nel decimo articolo della sopradetta memoria ministeriale.

» Rispetto alle caravane, poichè sua altezza serenissima elettorale palatina vuole alcuni esenti, dovranno i commissarj supplicarla degnarsi ciò esprimere nello stesso atto della loro nomina, affinchè per quelle nomine, nelle quali non costerà di ciò si possa dall'altezza vostra eminentissima, e questo sagro consiglio prefiggere nella stessa bolla della collazione un discreto termine dentro il quale dovrà ciascuno presentarsi in convento per incominciare le dette caravane sotto la pena similmente di decadere dalla commenda.

» Ritornando alle operazioni delli commissarj se i medesimi nell' oculare visita, che faranno di tutti i detti beni ritroveranno fabbriche dalle quali non si possa ritrarre a favore di veruna dignità, o commenda il vantaggio corrispondente al loro valore, potranno commutarle con altri beni stabili più utili, o censuarle, ed anche alienarle, con investire il prezzo che se ne ricaverà in compra di altri stabili per unirli a quella dignità, o commenda, che parerà loro più conveniente per la megliore amministrazione dei beni. E qualora l' occasione dell' investimento non si offerisse così pronta, il prezzo che se ne ricaverà dovrà essere depositato nella cassa ricettoriale sino a tanto che se ne offerirà l'occasione dell' impiego, ben inteso peraltro, che se tra i beni suddetti vi fossero talvolta alcuni gravati di censi passivi, in estinzione dei medesimi si potranno impiegare simili capitali, ma in ognuna delle suddette alienazioni dovranno stipolare l'espresso patto, che non si debba intendere consumata se non dopo che sarà stata ratificata dall'altezza vostra eminentissima, e suo sagro consiglio.

» Similmente se nella dotazione e » divisione delle dignità, e commende ritrovassero mobili di qualunque » specie, che fossero inutili, e superflui per lo stato moderato della rispettiva dignità, o commenda, e loro dipendenze li potranno liberamente alienare, e rinvestire il prezzo nel » modo, che per il prodotto della vendita delle fabbriche si è di sopra indicato con farne di ciò particolare » nota negli atti di detta visita. E di » tutti gli altri mobili, che lasceranno » per stato delle dignità, commende, » chiese, ed altre dipendenze delle medesime ne faranno un minuto inventario, copia del quale rimetteranno » ancora coll'atto di descrizione, e dotazione della rispettiva dignità, e commenda.

» Il termine ai primi provisti delle dignità, e commende per la confezione dei cabrei dovrà incominciare a correre dal giorno della spedizione delle loro rispettive bolle, di » modo che al vigesimo quinto anno o » essi, o i loro successori saranno tenuti ad incominciare l'operazione. Se » però i commissarj suddetti per le nozioni, che acquisteranno nel tratto » della loro visita crederanno, che per » alcune, o tutte le dignità, e commende convenisse cominciare i cabrei » avanti quest'epoca indicheranno il termine, che crederanno proprio perchè venga loro prefisso nelle bolle » della collazione.

» Intanto che la commissione non » avrà intieramente compita la divisione, e dotazione di tutte le dignità, » e commende, e che tutti i provisti » con bolle di convento non si saranno messi in possesso delle medesime » farà soddisfare dalla cassa della sua » amministrazione custodita come si è » detto nella ricetta tutti i vitalizi degli ex-Gesuiti, ed altri se pure vi fossero, ritirando dai provisti delle dignità, e commende le quote perciò » loro assegnate, ed i commissarj avranno tutto il pieno diritto di costringerli » al pagamento anche con procedere al » sequestro della dignità, o commenda. E perchè simili pagamenti si facciano colla più scrupolosa esattezza » nei tempi, nei quali furono stabiliti, senza mai farli dipendere da verun caso anche fortuito, i commissarj durante la loro amministrazione » terranno sempre di riserva nella loro » cassa la somma necessaria per potervi supplire intanto che non maturano le rendite, o che non si possano esigere con la dovuta puntualità. Approssimandosi poi il termine » della commissione liquideranno i commissarj la somma totale, che importa un'annualità dei vitalizj allora esistenti, e per publico istromento la » consegneranno al capitolo, perchè il » medesimo mediante questo deposito » subentri invece della detta commissione a soddisfare nei prescritti tempi i detti vitalizj, e sarà vigilantissimo a reintegrare questo deposito, esigendo dai provisti delle dignità, e » commende le rispettive quote assegnate loro dalla commissione con farne » bensì li proporzionati defalchi a soldo per lira a proporzione che si estingueranno i vitalizj.

» Terminati poi intieramente i vitalizj suddetti, il capitolo, e la lingua formeranno un progetto sull'uso, » che se ne potrebbe fare del detto deposito per maggiore utile, e vantaggio della stessa lingua, e capitolo, e » lo presenteranno all'altezza vostra eminentissima, e questo sagro consiglio, » perchè ritrovatolo conforme alle massime di questo stabilimento, e delle » nostre leggi possano munirle colla loro superiore approvazione.

» L'imposizione per la cassa del » capitolo sino a tanto che questo non » sarà formato, e che non abbia principiate le sue operazioni si pagherà » nella ricetta ove se ne terrà un conto » a parte da rimettersi a suo tempo » al capitolo. L'imposizione però per » il mantenimento dell'Albergia e della » cappella, si dovrà in ogni tempo pagare nella ricetta unitamente colle » risponsioni e sotto le medesime leggi » per queste stabilite. E per la puntuale osservanza di tutto ciò la commissione intanto che il capitolo non » avrà incominciate le sue ordinarie » funzioni presterà ogni ajuto all'amministrazione della ricetta.

» Fino a tanto, che non si » avranno potute cominciare le convocazioni dei capitoli, o assemblee provinciali le prove dei recipiendi si rimetteranno a dirittura in convento. » E se ne anche qui avranno potuto » cominciarsi le convocazioni della lingua dopo essere state quelle presentate in cancelleria, l'altezza vostra » eminentissima, e questo sagro consiglio deputeranno i commissarj revisori, ed alla loro relazione procederanno colla pluralità dei voti all'accettazione, o rifiuto delle medesime.

» Ma le prove accettate dopo la formazione della lingua dovranno passarsi all'archivio della medesima.

» Dovendo le prove in ogni stato regolarsi secondo le leggi, ed usi del medesimo per evitare in appresso ogni contestazionne che potrebbe mai nascere, stimiamo proprio, che la prima operazione del capitolo dovrà esser quella di formare su di ciò un dettagliato regolamento, il quale però abbia per base l'articolo quarto della sopraccitata memoria ministeriale, e lo rimetterà in convento per l'opportuna approvazione.

» In quanto alla cappella, che nella maggiore chiesa conventuale deve aver questa lingua, ritrovando nella ordinazione trentadue titolo della chiesa del moderno capitolo generale, che sia stata riservata all'altezza vostra eminentissima, e questo sagro consiglio la facoltà di assegnargliela, senza peraltro rimuovere le altre lingue da quelle assegnate loro; quindi non essendovi vacante altra, che quella di san Carlo stimiamo, che possa quella assegnarsi alla lingua d'Inghilterra, e Baviera sotto gli stessi obblighi, che hanno le stesse altre lingue per la manutenzione delle loro cappelle. Ma siccome il sito ristretto della medesima non permetterebbe in occasione dell'assemblea generale per l'elezione del gran maestro di potersi ivi congregare per fare gli scrutinj, che le competono stimiamo pertanto, che dovrà ciò eseguire nel sito, che serve come di portico all'oratorio di san Giovanni Decollato ben inteso, che tutto ciò si debba intendere stabilito senza pregiudizio dei diritti di precedenza, e preminenza di veruna delle otto lingue.

» Tutte queste riflessioni in esecuzione dei venerati commandi dell'altezza vostra eminentissima, e questo sagro consiglio le abbiamo comunicate al signor conte de Minucci ministro plenipotenziario di sua altezza serenissima elettorale palatina, ed al preposto Casimiro Hoeffelin intimo consigliere della medesima, i quali le hanno interamente abbracciate come del tutto conformi alle intenzioni di sua altezza serenissima elettorale palatina, ed in questa occasione ne fummo ancora dai medesimi assicurati, che i beni donati all'ordine per le provide disposizioni date da sua altezza serenissima elettorale palatina erano stati già liberati dal peso del mantenimento dei collegj, e delle scuole, che sostenevano gli estinti Gesuiti, come pure, che la rendita dei beni rimasti all' ordine ascendeva a cento cinquanta mila fiorini annui con fondata speranza di veduta di aumentare subbito, che prenderà la forma delle amministrazioni dell'ordine.

» Se questi nostri sentimenti meriteranno la sorte della superiore approvazione dell'altezza vostra eminentissima, e questo suo sagro consiglio ci diamo pure l'onore di fare loro presente, che sopra il tutto si dovrà anche a nome dell'ordine implorare dalla santa Sede la conferma apostolica colle necessarie deroghe di tutto ciò che potrebbe ostare a quanto si contiene così nella più volte citata memoria ministeriale, che nella presente relazione. E siccome sempre sommessi alle ulteriori determinazioni dell' altezza vostra eminentissima, e questo sagro consiglio col più profondo rispetto siamo.

» » Dell'altezza vostra eminentissima

» » Umilissimi devotissimi obbligatissimi servitori, e religiosi ubbidientissimi.

» » Il gran cancelliere fra Gonzallo de Souza.

» » Le bailli de Belmont.

» » Le bailli de Hachslanden.

» » Il balì Vincentini.

» » Sua altezza eminentissima, ed il sagro consiglio hanno con unanime voto aderito al parere dei detti commissarj, approvando la preinserta relazione in tutte, e singole sue parti, ed hanno ordinata la puntuale, ed esatta esecuzione della medesima.

§. 7. Nos igitur paterna singulari benevolentia existimationeque Nostra prosequentes cum dilectissimum in Christo filium Nostrum Carolum Theodorum Bavariæ ducem sacri Romani Imperii electorem palatinum, eique subjectam catholicam nobilitatem, tum dilectum filium Emmanuelem de Rohan magnum sancti Joannis Hierosolymitani magistrum, ejusque universum insignis militiæ ordinem, ac perspicuum hujus tam propensi animi Nostri, unisque dare volentes indicium eorum votis, precibusque Nobis oblatis quam libenter obsecundantes, motu Nostro proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine per hanc constitutionem Nostram approbamus, confirmamus, et apostolica auctoritate robo-

Approbatio apostolica, et applicatio bonorum jam ad abolitam societatem Jesu spectantium.

ramus assignationem, applicationemque bonorum omnium, quæ ad abolitam societatem Jesu pertinebant in Bavariæ ducatu, Neubourgi Sultzbachii, et alti Palatinatus ditionibus existentium, ac Nostræ potestatis plenitudine assignamus, et applicamus ordini s. Joannis Hierosolymitani eadem universa bona, ut super iis fundetur, atque erigatur unus prioratus, unus bajulivatus capitularis, nec non aliquæ commendæ eo modo, et forma, ut insuper expositis capitulis exponitur, prout Nos vigore præsentium literarum Nostrarum fundamus, atque erigimus, cum expressa tamen declaratione, quod pertinet ad parochos, ecclesiasque parochiales in dictis bonis positas, aut ad ea quomodocumque spectantes omnino Nos velle, ut præservari intelligantur, prout revera præservamus venerabilibus fratribus Nostris episcopis, et dilectis filiis ordinariis locorum omne jus, prærogativa, auctoritas, et jurisdictio, quæ eisdem competebant, ab iisque exercebantur dum dicta bona societas Jesu possidebat absque eo, quod Hierosolymitanus ordo, et commendarum possessores, quæ ex dictis bonis constituentur, possint ex ratione hujus assignationis, applicationisque, aut ex vi privilegiorum ipsis concessorum, et sæpe ab hac sancta Sede confirmatorum attribuere sibi circa indicatas personas, parochias, et ecclesias ullum jus, aut prærogativam illa majorem, quæ antea eidem societati competebat, derogantes propterea in hac parte, et ad hunc dumtaxat effectum omnibus apostolicis constitutionibus, tam concessionis, quam confirmationis dictorum privilegiorum, et nominatim constitutionibus ff. rr. Pii pp. IX. diei primæ junii millesimo quingentesimo sexagesimo, et Benedicti pp. XIV. diei duodecimæ martii millesimi septingentesimi quinquagesimi tertii prædecessorum Nostrorum, et aliis quæ hos antecedere, aut, subsequi potuerint quarum tenorem hic pro expresso, et inserto haberi volumus, ac declaramus.

Lingua Bavarica cum Aglica conjungitur, ac unitur.

§. 8. Propterea ex enunciatis prioratu, et bajulivatu, nec non et ex commendis dicto modo fundatis, et dotatis erigimus, et constituimus provinciam, seu linguam Bavaricam eamdem unientes, et in idem tamquam corpus conjungentes linguæ Anglicæ, ita ut ambæ sic unitæ, et conjunctæ unam efficiant linguam, quæ Anglica, et Bavarica nuncupetur, sub uno nimirum piliero, seu bajulivo conventuali turcopiliero cum omnibus juribus, prærogativis, et præeminentiis, quæ generaliter, et specialiter concessæ sunt dicto turcopiliero linguæ Anglicæ, ejusdemque individuis. Et quoniam ob hanc unionem in posterum non deerit in ea lingua, qui turchipilieri dignitatem sustineat, quique in tribunalibus, congregationibus, et comitiis ordinis repræsentet personam, exerceatque proprias ejus linguæ functiones, idcirco per hanc constitutionem Nostram derogamus motu proprio felicis recordationis Gregorii pp. XIII. diei nonæ junii millesimi quingentesimi octogesimi secundi super incorporatione dignitatis turcopilieri, cum magisterio, magnoque magistro pro tempore item, et motu proprio felicis recordationis Urbani pp. VIII diei trigesimæ julii millesimi sexcentesimi vigesimi octavi, et ejusdem pontificis cæremoniali diei vicesimæ primæ octobris millesimi sexcentesimi trigesimi quarti constituto pro electione magni magistri, quod respicit modum supplendi vices linguæ Anglicæ, ejusdemque individuorum, nec non statutis, et ordinationibus ultimi capituli generalis, nostræque constitutioni diei vicesimæ julii millesimi septingentesimi septuagesimi noni, illarum confirmatoriæ, similiter in eo, quod respicit dictum modum supplendi in omnibus, et singulis tribunalibus, congregationibus, conventibus, comitiisque ordinis vices ipsius Anglicæ linguæ, ejusque individuorum, et generaliter derogare intendimus, et derogamus quæcumque adversarii huic erectioni, unioni, et incorporationi linguæ videantur. Quotiescumque vero accidat, quod lingua Anglica, et Bavarica aliter juxta leges ordinis repræsentari non possit tunc ejusdem vices suppleri debeant eo modo, ac forma prout hactenus in usu erat, decretumque fuit in memoratis ordinationibus capitularibus, statutis, et consuetudinibus apostolicis, quæ pro dictis casibus in suo pleno vigore remanebunt quemadmodum, et personæ jam nominatæ, seu nominandæ a nobis, nostrisque successoribus ad dignitates linguæ Anglicæ debebunt suum habere in lingua Anglo-Bavara statum, et in omnibus ejusdem linguæ convocationibus nulla excepta voce activa, et passiva, sicut ipsi Bavari, cæterisque prærogativis, et præeminentiis frui, quibus aliæ dignitates fruuntur in suis quæque linguis, et quibusvis tribunalibus, consiliis, conventibus, comitiis, capitulisque generalibus ordinis.

Approbatio conditionum in capitulis contentarum.

§. 9. Demum approbamus itidem, et confirmamus conditiones, quæ continentur in supra memoratis capitulis eo

plane modo quo relatæ hic sunt, et non aliter, et in quantum contrariæ non sint rebus hactenus dispositis, ac volumus eas habere perpetuum vigorem, ac robur, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem auctoritate Nostra supplemus.

Immunes ipsæ literæ a quovis vitio declarantur, et omnes afficere etsi speciali privilegio donatos.

§. 10. Ipsas autem literas, et in eis contenta quæcumque nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel etiam ex eo quod causæ, propter quas præmissa emanarunt, sufficienter adductæ, et verificatæ, vel quicumque circa præmissa interesse quomodolibet habentes, seu habere prætendentes ad id vocati, citati, et auditi non fuerint, aut ex alia quantumvis substantiali, et de necessitate exprimenda causa resultante defectu notari, impugnari, limitari, modificari, in jus, vel controversiam vocari, ad viam, et terminos juris reduci, aut adversus eas quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari nullatenus unquam posse, sed semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere; et e converso ab illis ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum etiam inviolabiliter observari debere. Neque illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum generalibus revocationibus, limitationibus, suspensionibus, aliisque contrariis dispositionibus pro tempore faciendis nunquam comprehendi, sed semper ab illis excipi, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere; sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, et delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, vice legatos, dictæque Sedis nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Et omnibus in contrarium facientibus derogatur.

§. 11. Non obstantibus Nostris, et cancellariæ apostolicæ de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, et de exprimendo valore bonorum ecclesiasticorum tam uniendorum, quam illorum, cui uniri petitur, et quatenus opus sit, de jure quæsito non tollendo, ac Lateranensis concilii postremo celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure expressis fieri prohibentis, aliisque tam in provincialibus, quam generalibus conciliis æditis constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non ordinis sancti Joannis Hierosolymitani etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus: privilegiis quoque indultis, ac literis apostolicis eidem ordini, ejusque magno magistro, ac personis sub quibusvis tenoribus, et formis, et cum quibuslibet derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, et insolitis clausulis, et irritantibus, ac aliis decretis in genere vel in specie forsan in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum tantum latissime, et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune, et valide, hac vice dumtaxat præsentium literarum Nostrarum serie derogamus contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 12. Volumus autem quod earumdem præsentium transumptis etiam impressis charactere alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio poenalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum confirmationis, et adprobationis, roboris, adjectionis, fundationis, erectionis, declarationis, præservationis, constitutionis, unionis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, quartodecimo kalendas octobris, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 17 septembris 1782 Anno VIII.

CCCXCVIII.

Separatio oppidi sancti Geminiani a diœcesi Volaterrana, illiusque addictio Collensi diœcesi, nec non conservatio annuæ præstationis scutorum 200 super mensa episcopali Volaterrana favore episcopi Collensis, atque impositio oneris persolvendi eidem Collensi episcopo annuatim scuta 150 ex bonis oratorii delle Pancole illius oppidi.

Pius episcopus

Servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Dum Nos singulis episcopalibus ecclesiis cumulate prospicere studemus, quandoque fit, ut quæ alias pro temporum vicissitudine opportuna visa fuere, suadente sæpenumero æqui, bonique ratione, ac præsertim aptiori exercitio spiritualis populorum regiminis id requirente immutanda sint. Idcirco supremum apostolici Nostri muneris debitum exequentes episcopalium diœcesum limites ampliare, et mensarum proventus augere non omittimus.

Ratio concessionis.

§. 2. Compertum quidem, exploratumque nobis est episcopali Collensi sedi a felicis recordationis Clemente papa VIII. prædecessore Nostro per ejus literas apostolicas sub datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, nonis junii, pontificatus sui anno primo erectæ prout illi datum fuit, illorumque temporum conditio ferebat, exiguam constitutam fuisse diœcesim, tenuesque redditus constitutos. Cum autem, sicut accepimus, oppidum sancti Geminiani nuncupatum usque modo Volaterranæ diœcesi addictum, diœcesi Collensi proximum sit et limitrophum. Pariterque ejusdem Collensis episcopalis mensæ proventus, qui a primævo statu forsan deciderunt, sint adeo imminuti, ut episcopi sustentationi prorsus impares noscantur.

Expositio precum porrectarum nomine regis Hungariæ.

§. 3. Ideo nomine dilectissimi in Christo filii Nostri Petri Leopoldi regii Hungariæ et Bohemiæ principis archiducis Austriæ Hetruriæ sibi subjectæ magni ducis Nobis per dilectum filium Joannem Petrum Feii apud Nos, et apostolicam Sedem illius regiis negotiis præpositum humiles fuere porrectæ preces, ut præmissis juxta modum infrascriptum consulere dignaremur.

Dismembratio oppidi s. Geminiani ab jurisdictione episcopi Volaterrani.

§. 4. Nos igitur spectato incolarum ejusdem oppidi bono, et cleri disciplina, utque magis apposita sit in ea regione locorum distributio, et cuique pastori datum sit suo muneri facilius incumbere. Atque animo reputantes quantum episcopalis ordinis decor postulet, ut illi temporalia non desint subsidia, piis etiam ipsius Petri Leopoldi magni ducis precibus, et votis obsecundare intendentes, ac etiam motu Nostro proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine, vacante modo Volaterrana episcopali sede per obitum bo. mem Alexandri Galletti ultimi illius episcopi antequam novus a Nobis ordinetur episcopus, superenunciatum sancti Geminiani oppidum cum suo territorio, et cum omnibus, et singulis ecclesiis, parœciis, beneficiis, monasteriis, conventibus, clero, personis sæcularibus, et regularibus in præfato oppido, et territorio existentibus, et commorantibus ab omni Volaterrani episcopi jurisdictione, et ab illius diœcesi penitus, et omnino apostolica Nostra auctoritate ipsarum vigore præsentium perpetuo dismembramus, sejungimus, separamus, ac dividimus, atque a Volaterrani episcopi potestate, subjectione, visitatione, correctione, et quibusvis aliis juribus episcopalibus Volaterranæ ecclesiæ prorsus, et omnino perpetuo pariter eximimus, et liberamus.

Incorporatio, et subjectio ejusdem oppidi ecclesiæ Collensi.

§. 5. Iisque, ut præfertur, dismembratis, oppidum cum suo territorio, et cum omnibus, et singulis ecclesiis, parœciis, beneficiis, monasteriis, conventibus, clero, personis sæcularibus, et regularibus in præfato oppido, et territorio pro tempore existentibus, et commorantibus Collensi ecclesiæ, illiusque venerabili fratri Nostro moderno, et pro tempore existenti episcopo, et illius ordinariæ jurisdictioni, auctoritati, et potestati, collationi quoque, et visitationi, ac correctioni, nec non quibusvis actibus, qui episcopalis ordinis sunt, et episcopi in sua quisque diœcesi de jure, usu, consuetudine, aut alias quomodolibet agere, et facere, ac quibus uti solent, et possunt perpetuo pariter subiicimus, subponimus, et plenarie concedimus, ac cum reliqua Collensi diœcesi unimus, annectimus, et incorporamus. Omnibusque, et singulis ecclesiasticis personis, incolisque quibuscumque, ut ipsi moderno, et pro tempore existenti episcopo Collensi tamquam proprio eorum ordinario in omnibus pareant, et obediant

etiam perpetuo præcipimus, et mandamus.

Declaratio specialis quoad prædia, canones, et bona.

§. 6. Expresse tamen declaramus, quod ob dismembrationem, et unionem præmissam quoad prædia, canones, et bona ejusmodi, si quæ in eodem oppido, illiusque territorio ad Volaterranam episcopalem mensam sint spectantia nullum præjudicium illatum esse, vel fore censeatur.

Constitutio annuæ pensionis favore episcopi Collensis.

§. 7. Verum quia reliquum est, ut proventuum episcopalis mensæ Collensis tenuitati modo aliquo consulamus in illius augumentum eidem mensæ episcopali Collensi, illiusque moderno, et pro tempore existenti episcopo pensionem annuam perpetuis futuris temporibus duraturam, atque ab omnibus, et quibuscumque oneribus, et diminutionibus prorsus liberam, immunem, et exemptam, biscentum scutorum monetæ Romanæ de juliis decem pro quolibet scuto hujusmodi super omnibus, et singulis episcopalis mensæ Volaterranæ fructibus certis, et incertis etiamsi super illis aliæ pensiones annuæ reservatæ sint, aut reservari contingat ipsi moderno, et pro tempore existenti episcopo Collensi a pro tempore pariter existente Volaterranæ ecclesiæ episcopo, sive illius mensæ administratoribus annis singulis in certis terminis ab infrascripto præsentium executore præfiniendis absque dilatione aliqua persolvendam ipsarum etiam vigore præsentium reservamus, constituimus, et assignamus. Ac insuper eidem episcopali mensæ Collensi alia annua scuta centum, et quinquaginta ex redditibus oratorii sanctæ Mariæ delle Pancole nuncupati oppidi sancti Geminiani retrahenda eadem apostolica auctoritate itidem applicamus, et addicimus, ac respective episcopali Collensi mensæ unimus etiam, et appropriamus.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 8. Præsentes autem literas etiam ex eo, quod Volaterrana ecclesia pastoris nunc solatio destituta existente illius episcopi, vel dilectorum filiorum capituli, et canonicorum Volaterranæ ecclesiæ ad præmissa consensus minime accesserit, minusque capitulum, et canonici præfati, ac dicti oratorii moderatores, vel quicumque alii interesse habentes, seu habere prætendentes ad id vocati, et auditi non fuerint, quorum omnium, et singulorum consensus, quatenus opus sit, auctoritate Nostra supplemus, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, seu in jus, vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque juris, vel facti remedium impetrari posse. Nec illas sub quibusvis generalibus derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, si quæ fierent, comprehendi, sed tamquam ad prosperum populorum spirituale regimen in salutem animarum editas, et emanatas semper ab illis excipi, validasque, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere; sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, et delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, et vice-legatos, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere: et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Deputatio commissarii apostolici pro executione literarum.

§. 9. Quocirca venerabili etiam fratri Nostro Karolo Crivelli archiepiscopo Patracensi apud eumdem Petrum Leopoldum magnum ducem Nostro, et apostolicæ Sedis nuntio committimus, et mandamus, omnemque facultatem harum quoque literarum vi plenissime tribuimus, et impertimur, ut ipse præsentes Nostras literas, et in eis contenta quæcumque solemniter publicans faciat auctoritate Nostra illas integre ab omnibus, ad quos spectat inviolabiliter observari, ac modernum, et pro tempore existentem episcopum Collensem illis pacifice frui, et gaudere. Non permittentes ipsum per quoscumque quavis auctoritate indebite molestari; contradictores quoslibet per sententias, ac etiam censuras, et pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus quatenus opus sit Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, et de unionibus, et dismembrationibus committendis ad partes vocatis, quorum interest, ac de præstando consensu in dismembrationibus eisdem, ac aliis constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac etiam in universalibus, provincialibusque conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ecclesiæ Volaterranæ privilegiis; indultis quoque, et literis apostolicis illi, ejusque præsuli, ac capitulo, et canonicis, ac civitati Volaterranæ etiam specifica, et expressa, atque individua mentione dignis sub quibuscumque te-

noribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, et insolitis clausulis, et irritantibus, ac aliis decretis in genere, vel in specie etiam motu proprio, et consistorialiter in contrarium præmissorum forsan concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia quæcumque exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, et singulorum tenores, formas, et clausulas præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat latissime, et plenissime, specialiter, atque expresse auctoritatis Nostræ plenitudine harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Præceptum de inscribenda taxa ecclesiæ cathedralis in libris cameræ apostolicæ.

§. 11. Volumus autem, ut id, quod ex taxa cathedralis ecclesiæ Volaterranæ in libris cameræ apostolicæ descripta ratione pensionis annuæ perpetuæ biscentum scutorum per præsentes reservatæ subducetur, illud super taxa Collensis ecclesiæ augeatur.

Fides habenda transumptis.

§. 12. Volumus etiam, quod earumdem præsentium transumptis etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo dicti Karoli archiepiscopi, ac nuntii munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud habeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio poenalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostræ dismembrationis, sejunctionis, separationis, divisionis, exemptionis, liberationis, subjectionis, subpositionis, concessionis, unionis, annexionis, incorporationis, præcepti, mandati, declarationis, reservationis, constitutionis, assignationis, applicationis, adjectionis, decreti, commissionis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octogesimo secundo, quatuordecimo kalendas octobris, pontificatus Nostri anno octavo.

CCCXCIX.

Dat. die 23 septembris 1782 Anno VIII.

Confirmatio cessionis administrationis bonorum collegii Cappelletti civitatis Urbevetanæ a regente, et commissariis dicti collegii episcopo moderno, et pro tempore existenti ejusdem prædictæ civitatis factæ.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Quoties a Nobis petitur, quod justitiæ convenire dignoscitur, animo Nos decet libenti concedere, ac potentium desideriis congruum impertiri suffragium.

Tenor precum porrectarum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii deputati tui seminarii Urbevetani, quod cum alias felicis recordationis Clemens pp. XIV. prædecessor Noster per suas in simili forma Brevis die xxv. januarii MDCCLXXIV. expeditas literas inter cætera fructus quoque, ac redditus, et ipsa bona ad collegium Cappelletti pertinentia seminario episcopali Urbevetano univerit, ac incorporaverit, reservata tamen eorumdem bonorum administratione dilectis filiis regenti, ac commissariis a publico consilio dictæ Nostræ civitatis Urbevetanæ eligendis: nuper vero hujusmodi administratio ab eisdem regente, et commissariis dicti collegii una cum adjunctis specialiter deputatis a consilio generali Urbevetano ipsis exponentibus sub certis expressis conditionibus in tabulis hisce desuper exaratis tenoris qui sequitur.

In nomine Domini Amen.

Tenor renunciationis administrationis.

§. 3. Anno ab immaculatæ, semperque virginis Mariæ partu millesimo septingentesimo octuagesimo primo, indictione XIX., pontificatus autem ssmi in Christo patris, et domini Nostri domini Pij, divina providentia papæ sexti anno ejus sexto, die vero vicesima nona decembris.

Essendo che la santa memoria di Clemente XIV. dopo la soppressione della Compagnia di Gesù a preghiera, e ad istanza di monsignore Antonio Ripanti vescovo di questa città di bo. mem., che incombeva con molto zelo alla erezione del seminario vescovile tanto inculcato dal sacro concilio di Trento, gli concedesse l'applicazione non solo

di tutti i beni di quel soppresso collegio de' Gesuiti, esistenti però solamente nel territorio Orvietano, ma anche tutti i beni, rendite, e proventi del collegio Cappelletti, quale si amministrava dalli signori regente, e commissarj dell'ordine patrizio eletti dal pubblico consiglio, a tenore de' Brevi di Paolo V. sotto il primo luglio 1614, ed altro di Urbano VIII. dei 22 maggio 1625, o altro più vero tempo, pontefici di santa memoria, ordinando lo stesso Clemente **XIV.**, che l'amministrazione de' beni del nominato collegio Cappelletti, dovesse continuarsi dai medesimi signori regente, e commissarj, ai quali spettasse la nomina di una monacanda in ciascun biennio; a quall' effetto dovessero depositarsi ogni anno scudi due cento, con altri pesi più latamente espressi nel lodato Breve Clementino dei 25 gennaro 1774 al quale ec.

Essendo inoltre, che l' emo, e rmo signor cardinale Antamori presentemente vescovo di questa città, a cui è a cuore il provedimento di buoni maestri, ed una retta economica amministrazione de' beni, ed effetti uniti ad esso seminario, facesse intendere al prestantissimo consiglio generale di questa città di Orvieto il desiderio suo, cioè, che da questo si dassero le facoltà alli signori regente, e commissarj del prefato collegio Cappelletti, presso i quali è l'amministrazione de' beni di quello, oltre due, o quattro cavalieri aggiunti, acciocchè tutti uniti potessero congregarsi avanti l' eminenza sua per discorrere, e stabilire quello si fosse riconosciuto equo, giusto, e di qualche vantaggio al detto seminario, e così venire a qualche accordo, ed a quelle convenzioni, che si fossero credute giuste, e ragionevoli, ne fosse fatta perciò la proposta nel consiglio generale celebrato li 12. del cadente mese di dicembre dello spirante anno 1781. in cui restarono aggiunti alli signori reggente, e commissarj, li signori conti Pietro Avviamonzi, Luigi Febej, Arcangelo Palazzi, e conte Livio Polidori unitamente all' illustrissimo signor magistrato con tutte le facoltà necessarie, ed opportune, e con espressa dichiarazione, che tutto ciò restasse con sua eminenza, e detti signori convenuto, si avesse, e dovesse aversi per approvato, e confermato dal riferito generale consiglio, con facoltà ancora di stipolarne pubblico istromento, da corroborarsi con beneplacito apostolico, quando facesse di bisogno, come dalla risoluzione consiliare, che si consegna a me notaro ec. per inserirla nel presente istromento del tenore, come in essa.

In seguito di che radunati, e congregati sotto il dì 14 di detto mese, ed anno avanti l'eminentissimo, e reverendissimo signor cardinal vescovo tutti li signori suddetti Tommaso Alberici confaloniere, e Lorenzo Vecchi conservatore, Paolo Bucciotti reggente, Giuseppe Bucciosanti, Francesco Piccolomini Febej, Giuseppe Mazzocchi, e Giulio Cesare Martinelli commissarj, ed i signori Conte Pietro Avviamonzi, Luigi Febej, Arcangelo Palazzi, e conte Livio Polidori aggiunti, e signor canonico Ignazio Vaggi, uno de' deputati del seminario vescovile, ed alla presenza di tutti l' eminentissimo, e reverendissimo signor cardinale rappresentò, che nell'esaminare le rendite del collegio Cappelletti unite al seminario vescovile, aveva riconosciuto, che dedotti i pesi, e le spese, i dazj, ed il mantenimento in seminario di tre giovani di Lerona, come si mantenevano nel collegio Cappelletti, non gli rimanevano annualmente, che pochi scudi, co' quali non potrebbesi certamente mantenere un prefetto, ed un cuoco, che pur da detto collegio mantenevasi, e che ciò poteva essere provenuto dalla scadenza de' beni, onde fece avvertire, che potevasi supplire a tale smanco col diminuire, anzi togliere la spesa del ministro, bastando quella, che già si tiene dal seminario, e l'altra del cancelliere, con quali risparmj, e con una più attenta coltura de' beni, potrebbe sperarsi un qualche vantaggio dal seminario, alunni, e convittori, che ridonda in decoro, ornamento, ed utile grandissimo della città, e diocesi, perciò propose l' eminenza sua, che potevano essi signori uniti, già premuniti delle opportune facoltà, persuadersi di rinunciare, e cedere la totale indipendente amministrazione del prelodato collegio Cappelletti a sua eminenza, ed a vescovi successori, ai quali secondo il Breve Clementino dovrebbero render conto ogni anno, riserbandosi però sempre ai signori reggente, e commissario del collegio Cappelletti la facoltà di nominare ogni due anni una zitella monacanda in questo monastero del Buon Gesù, a qual fine dal seminario vescovile si debbano ogni anno depositare la rata di scudi duecento in questo sacro Monte di Pietà per la dote suddetta, a disposizione delli suddetti signori reggente, e commissarj, per la quale dovessero restar sempre

obbligati, e specialmente ipotecati i beni tutti del collegio Cappelletti, restando così salvo il jus onorifico de' signori cavalieri, liberandosi dal peso di dovere ogni anno soggettarsi al rendimento de' conti.

Qual proposta esaminatasi maturatamente da tutti gli accennati signori congregati, senza alcuna minima discrepanza, restò approvato quanto da sua eminenza fu proposto, ed insieme stabilito, che se ne venisse alla stipolazione di pubblico istromento, colle condizioni, e riserve da registrarsi nella dispositiva di detto istromento, come da detta risoluzione presasi in detto congresso dei 14. cadente mese, quale parimenti si consegna per inserirla in questo istromento, del tenore come in essa, e volendo venire all' effettiva stipolazione per rogito di me notaro, e cancelliere conservatorale acciò la verità sempre, ed in ogni futuro tempo apparisca; quindi è che

Avanti l' em̃o, e rm̃o signor cardinale Antemori vescovo vigilantissimo di questa città personalmente esistente, tutti li suddetti nobili signori, magistrato, reggente e commissarj, ed aggiunti dal prestantissimo consiglio generale, di sopra distintamente nominati, ed a me notaro ben noti, asserendo, ed affermando tutte, e singole cose di sopra espresse, e narrate esser vere, verissime, e quelle come tali in tutto, e per tutto rattificando, ed approvando, e per rattificate, ed approvate volendo avere, ed in esecuzione delle medeme, ed in vigore della facoltà datagli, e concessagli dal prestantissimo consiglio, ed in nome di questa illm̃a città di Orvieto spontaneamente, ed in ogni altro miglior modo hanno rinunziato, e rinunziano, cedono, e concedono in perpetuo la totale indipendente amministrazione del nominato collegio Cappelletti all' em̃o, e rm̃o signor cardinal Paolo Francesco Antamori come vescovo di questa città di Orvieto, e successori in esso vescovato, spogliandosi di ogni jus, diritto, e ragione ad essa città, ed ai pro tempore reggente, e commissarj competente sopra detta amministrazione in vigore del Breve Clementino, ed investendo di detta amministrazione il prelodato em̃o, e rm̃o signor cardinal vescovo presente, ed accettante nel nome suddetto per se, e suoi pro tempore successori, non solo in questo, ma in ogni altro miglior modo, cogli infrascritti patti, e condizioni, e riserve reciprocamente coll' eminenza sua concordate da inviolabilmente osservarsi, cioè

Primo. Che occorrendo il beneplacito apostolico, quale s' intenda sempre riservato, resti a carico del seminario suddetto colle rendite del collegio Cappelletti di supplire alle occorrenti spese per ottenerlo, perchè così ec.

Secondo. Che dal seminario sotto la vigilanza dell'eminenza sua, e de' successori pro tempore nel già detto vescovato, debbasi impreteribilmente depositare ogni anno la rata di scudi duecento per la zitella monacanda nel monastero del buon Gesù a nomina delli signori reggente, e commissarj del collegio Cappelletti, per la quale restino sempre obbligati, e specialmente ipotecati tutti, e singoli beni di detto collegio, l'amministrazione de' quali è stata realmente come sopra ceduta, e rinunziata all' eminenza sua, e successori, e che gli atti della nomina per la dote suddetta da farsi per pubblico istromento da pagarsi da detto seminario, e suo ministro pro tempore altrimenti ec.

Terzo. Finalmente, che non ostante tal rinunzia, o cessione debba sempre rimanere la carica di reggente, e commissarj del collegio Cappelletti da eleggersi dal prestantissimo consiglio generale di questa città secondo il solito, per l'effetto, che da essi s' invigili al pronto annuale deposito di detti sc. 200., e da essi pure si venga, come si pratica presentemente, alla elezione della zitella monacanda, e non altrimenti ec.

Qual cessione, e rinuncia di amministrazione con le suddette condizioni, e riserve come sopra fatte, tanto l'eminenza sua, a nome come sopra per se, e suoi successori, e detti signori deputati tutti in nome di essa comunità, e consiglio generale promettono attendere, ed osservare, averla rata, grata, valida, e ferma, contro non fare, dire, opporre, o venire sotto qualsivoglia pretesto, o quesito colore, altrimenti siano tenuti rispettivamente a tutti e singoli danni.

Quæ omnia etc., alias etc., de quibus etc., quod etc. pro quibus etc. d. em̃us, et rm̃us cardinalis Antamori pro se, et successoribus bona, et jura dicti seminarii, et omnes supradicti dd. magistratus, regens, commissarii, et deputati bona, et jura dictæ Illm̃æ communitatis Cor. V.us in amplissima forma R. C. A. solis cum clau-

sulis obligarunt etc. retento etc. consentientes etc. unica etc. sicque tacta sacra purpura, pectore quoad supradictum canonicum Ignatium Vaggi, et scripturis respective quoad alios jurarunt etc. quibus etc.

Actum Urbeveteri in palatio episcopali prope venerabilem ecclesiam cathedralem juxta suos notos fines coram, et præsentibus ibidem d. Michaele Giorgi quondam Thomæ Urbevetano, et d. Ægidio Magagnali filio quondam Josephi Bononiensis incolis Urbeveteri testibus ad prædicta omnia, et singula vocatis, habitis, atque expresse rogatis.

Ego Franciscus Fiamma publicus Dei gratia, et apostolica auctoritate notarius civilis Urbevetanus in archivio Romanæ curiæ descriptus de præmissis regatus in fidem etc. hic me subscripsi, publicavi, et solito meo signo munivi rog. etc.

Loco ✠ signi.

In nomine Domini. Amen.

Universis etc. fidem facio per præsentes ego caus. cur. cap. notarius publicus infrascriptus, qualiter hæc præsens copia instrumenti extracta fuit ex altera consimili copia subscripta et publicata per dominum Franciscum notarium publicum, et cancellarium episcopalem civitatis Urbisveteris mihi notario exhibit. per illm̃um dominum Vincentium Giacchi, cum qua facta per me etc. diligenti collatione, et confrontatione, omissis tenoribus jurium in dicta copia expressis, in omnibus, et per omnia concordare, et confrontare inveni, salvo semper etc. qua quidem collatione peracta copia publica originalis dicti instrumenti eidem illm̃o domino exhibenti restitui, nulla penes me relicta copia, de quibus omnibus pro veritate requisitus cunctis publicum perhibeo testimonium. In quorum fidem etc. Datum Romæ ex officio mei etc. hac die 13. septembris 1782.

Ita est Joannes Baptista Cataldus civis Romanus publicus Dei gratia, et apostolica auctoritate curiæ capitolinæ notarius collegialis in fidem etc.

Loco ✠ signi.

Ut conventiones firmius subsistant apostolica confirmatio expostulatur.

§. 4. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, memorati exponentes, ut præinsertæ conventionum tabulæ firmius subsistant, et serventur exactius, apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri desiderent.

Precibus pontifex annuit.

§. 5. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, audito prius venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium Tridentini concilii interpretum consilio, fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut præinsertas conventionum tabulas cum omnibus pactis, et conditionibus inibi expressis auctoritate Nostra apostolica perpetuo confirmes, et approbes, eisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicies, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, suppleas.

Clausulæ salutares.

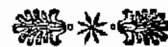
§. 5. Decernentes præinsertas tabulas, ac easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces fore, et existere, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus memorati Clementis prædecessoris literis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima tertia septembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 23 septembris 1782 Anno VIII.

CD.

Confirmatur transactio inter communitatem Montis Flavii ex una, et communitatem Montorii Romani ex altera partibus super finibus territorialibus inita.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Redemptoris, et Domini Nostri Jesu Christi, qui charitas est, et Deus pacis, vices, licet immeriti, gerentes in terris ea, quæ inter Christifideles, maxime vero inter Sedis apostolicæ in temporalibus subditos dirimendarum litium, stabiliendæque mutuæ concordiæ, studio provide conventa, et transacta esse noscuntur, ut firma, atque illibata persistant, apostolici muniminis præsidio libenti animo roboramus.

Diuturna lis inter communitates super finibus territorialibus.

§. 2. Jamdudum siquidem annosa, atque jam senescens lis super finibus territorialibus inter dilectos filios homines communitatis Montis Flavii ex una, et dilectos itidem filios homines communitatis Montorii Romani intercesserat, quæ licet diu exagitata, cum tamen per varias ambages protracta ad hanc usque diem indefenita extiterit per homines earumdem communitatum anno 1778. fuerunt nova expedita monitoria coram A.Cmet super eadem finium regendorum controversia. Sic denuo in foro instaurata hujusmodi lis per communitates litigantes ad formam constitutionis felicis recordationis Benedicti pp. XIV. prædecessoris Nostri, quæ incipit = gravissimarum sollicitudinum = sub die prima octobris MDCCLIII. fuit a congregatione venerabilium fratrum Nostrorum S.R.E. cardinalium super bono communitatum regimine præpositorum petita venia, ut publico sumptu hanc litem tueri liceret, ea propter dicta congregatio dilecto filio magistro Andreæ Carolo Pelagallo in utraque signatura Nostra referendario, in eadem congregatione dictarum communitatum ponenti die xxx. maii ejusdem anni MDCCLXXVIII. commisit, ut prius auditis utriusque communitatis defensoribus, de earumdem communitatum juribus referret; quoniam vero quæ terminorum appositio anno MDCLXIV. facta ex una, ac laudum, seu sententia arbitramentalis a Flaminio Pantanelli anno MDLXXXV. emanata ex altera parte proferebantur, ideoque de neutrius partis bono jure satis constabat, hinc memorata congregatio ne eædem communitates diutissima lite cum gravi illarum detrimento depauperarentur, eidem Andreæ Karolo ponenti mandavit, ut in faciem loci accederet, ibique de transactione inter easdem communitates ageret; ultro susceperunt dictarum communitatum homines hanc resolutionem, ac in earum respective comitiis fuerunt electi deputati, qui omnibus necessariis, ac opportunis facultatibus muniti ad hanc annosam controversiam dirimendam manus adjutrices præberent; et quidem postquam dictus Andreas Carolus ad controversa loca una cum perito geometra personaliter accesserat, auditis partium litigantium defensoribus, ac appositis lapidibus termiualibus, de communi consensu fuit stipulatum transactionis instrumentum tenoris qui sequitur.

In nomine Domini Amen

Instrumenti transactionis tenor.

§. 3. Pæsenti publico instrumento cunctis ubique pateat evidenter, notumque sit, quod anno a salutifera nativitate domini Nostri Jesu Christi millesimo septingentesimo octuagesimo, indictione xiii. die vero octava mensis junii, pontificatus autem sanctissimi in eodem Christo patris, et D. N. D. Pii divina providentia pp. VI. anno ejus sexto

Essendo, conforme a me notaro per verità s'asserisce, che fin dall'anno 1612. nascesse controversia tra le comunità di Monte Flavio, e Montorio Romano sopra l'estenzione de' loro rispettivi territorj, e confini territoriali, su di che restasse anche introdotta lite avanti il tribunale dell'A.C. per gli atti del Buratti, quale poi restasse indecisa, ma poi riassunta ad istanza della comunità di Montorio mediante la spedizione di un nuovo monitorio nell'anno 1778. avanti monsignore A.Cmet per gli atti dell'Amati ad effetto di essere mantenuta in possesso di un terreno denominato sant'Angelo a tenore di una supposta terminazione, che si asseriva fatta nel 1664. coll'autorità del principe don Maffeo Barberini, come dicesi apparire nelli detti atti del Buratti, ed Amati notari dell'A.C., alli quali ec.

Essendo ancora, che per parte dell'altra comunità di Monte Flavio fosse spedito nuovo monitorio nel medesimo tribunale dell'A.C. sopra l'osservanza, ed esecuzione di un lando, ossia senten-

za arbitramentale promulgata di consenso d'ambedue dette comunità da Flaminio Pantanelli già uditore dello stato di Monte Libretti fino dall' anno 1585. ovvero ec. e supplicata poi la sagra congregazione del Buon Governo per l'opportuna licenza di sostenere tal lite, fosse la supplica suddetta rimessa secondo il costume, *auditori baronis pro informatione*; in virtù del qual rescritto essendo stata sincerata, che realmente sussistevano tali differenze territoriali, e che specialmente per un termine messo di fresco, senza sapersi da chi, erano seguite molte carcerazioni di bestiami, per il che più volte si fosse procurato dal barone stesso un'amichevole composizione; perciò la medesima sagra congregazione credesse espediente di non far depauperare queste due comunità in sostenere tal lite dispendiosa, ma volesse, che le ragioni d'ambedue dette comunità si esaminassero stragiudizialmente da monsignore illmo ponente per procurarne l'amichevole composizione, facendo sotto il dì 30 maggio 1778 il seguente rescritto = *Ad dominum ponentem cum procuratoribus utriusque partis* = Essendo similmente, che dopo varj congressi tenuti qui in Roma da monsig. illmo, e remo Pelagallo ponente colli respettivi procuratori d'ambedue dette comunità per mancanza delli necessarj documenti non si potessero bene dilucidare le ragioni di dette due comunità, e decidere quali di esse preponderassero: ond'è, che sulla istanza reiterata dalle dette comunità, sentitosi nuovamente l'uditore del barone riferisse, che per terminare amichevolmente la detta controversia territoriale, conforme desideravano ambedue le comunità collitiganti, era positivamente necessaria la presenza di monsignore illustrissimo ponente sulla faccia della controversia, come richiedevano l'una, e l'altra comunità, avendone per tal fine tenuti i pubblici consigli, coi quali venne approvato il richiesto accesso del medesimo prelato in faciem loci, come apparisce dalle copie pubbliche di dette risoluzioni consiliari esistenti nella posizione, che si conserva nella segretaria di detta sagra congregazione in data in quanto a quella di Montorio dei 28. maggio 1779 e circa l'altra di Monte Flavio in data dei 28 giugno detto anno 1779 alle quali ec.

Essendo parimenti, che dopo siffatte cose di nuovo si avvanzasse supplica alla lodata sagra congregazione per parte di dette due comunità, affinchè si degnasse di far determinare il predetto monsignore illmo ponente a portarsi sulla faccia del luogo per poter vedere una volta dato fine a simile controversia territoriale, per le quali istanze, come riconosciute molto eque, e ragionevoli s' inducesse la prelodata sagra congregazione a fare il seguente rescritto = *Pro deputatione domini ponentis ad effectum, de quo in precibus juxta insertam instructionem* = quale istruzione era, che la sagra congregazione desiderava tra le altre cose, che si sciegliessero dai rispettivi consigli di dette comunità i deputati forniti di tutte le facoltà, qualora non fossero stati quelli eletti, affinchè avessero trattato, e concluso col mezzo autorevole del lodato monsignor Pelagallo delegato da detta sagra congregazione l'accomodamento di simil litigio, come apparisce dalla medesima istruzione esistente nella suddetta posizione, alla quale ecc. = Essendo similmente, che in vista di detta deputazione, e rispettiva istruzione accedesse personalmente il prenarrato monsignore illmo Pelagallo delegato come sopra al luogo della controversia assieme con il signor Francesco Tiroli geometra eletto dal prelodato monsignor illmo delegato, e giunto, che fu fin sotto il dì 7. maggio prossimo passato, si celebrasse pubblico consiglio della comunità di Montorio per l'elezione di due deputati, conforme furono scelti con tutte le facoltà necessarie, ed opportune per trattare, e difinire anche per mezzo di stipulazione d'istromento l'anzidetta questione territoriale, come apparisce dalla copia pubblica di tal risoluzione consiliare, e rispettiva deputazione in persona del rndo signore d. Pietro Torres, e signor Cesare Palozzi, che mi si consegna unitamente coll' altra copia pubblica del consiglio tenuto da Monte Flavio il dì 25. agosto 1779., ed altra adesiva a quella, e più ampla in data degli 8. maggio 1780., nelle quali si venne alla deputazione delli rr. signori d. Giuseppe Jazzoni, e d. Giovanni Petricca colle facoltà di trattare, e concludere sulla precisata differenza delli tenori da registrarsi in fine = Sia pur vero, che in seguito del tutto di sopra disposto s'incominciasse dal prelodato monsignore illustrissimo Pelagallo ponente, e delegato rispettivamente a sentire le ragioni, che per parte d'ambedue le deputazioni si adducessero, e ad esaminare i documenti, e scritture hinc inde por-

tatesi per corroborarle, ed in sequela dei primi colloquj avuti su tale affare, si richiamasse la detta sentenza emanata dal detto Flaminio Pantanelli, quale dalli rispettivi deputati d'ambedue dette comunità si convenne di doversi avere come per base fondamentale per regolare la confinazione tra le suddette due comunità, ed a quella dichiarassero riportarsi, come meglio risulta dalla copia di detta sentenza sottoscritta di proprio pugno dalli riferiti quattro deputati di dette due comunità, che mi si consegna per inserirla del tenore da registrarsi in fine; quindi si esaminasse più volte mediante l'oculare ispezione dal rilodato monsignor delegato, e signori deputati la faccia de' luoghi, e se ne facesse formare alla loro presenza fedele, ed esatta pianta in misura dal detto signor Francesco Tiroli geometra eletto come sopra coll'espressione de' veri vocaboli respettivi indicati dagli indicatori eletti dai medesimi signori deputati coll' approvazione de' priori d'ambedue le comunità, alla fine dopo vari congressi seriamente tenutisi, restassero persuasi li signori deputati di Montorio della erroneità della linea da loro pretesa, ed all' incontro quelli di Monte Flavio delle difficoltà, che s' incontravano in quella da' medesimi indicata, e s' inducessero gli uni, e gli altri d'unanime consenso a stabilire la confinazione segnando con punti rossi nella pianta, come sopra formata, li siti, ne' quali dovessero apporsi i termini dal detto signor Tiroli geometra, come apparisce dalla detta pianta, che sottoscritta da detti signori deputati originalmente mi si consegna per inserirsi, del tenore, come in quella, come anche si segnasse un foglio contenente l'opposizione de' termini suddetti nei convenuti siti, i patti, e condizioni co' quali si fosse dovuto stipolare il necessario istromento, e la facoltà al detto signor Tiroli d'apporre altri termini intermedj nella stessa direzione oltre quelli di sopra stabiliti, quale parimenti originalmente mi si consegna per inserirlo nel presente istromento, del tenore da registrarsi in fine = Sia parimenti vero, che in coerenza del concordato come sopra fatto dal detto signor Francesco Tiroli, si apponessero con ogni esattezza li termini suddetti nei fissati, e convenuti punti, e di più si aggiungessero altri quattro intermedj termini in virtù delle facoltà come sopra concessegli, e di tal seguita terminazione forma de' medesimi termini modo, con cui quelli furono posti, e delle misure delle distanze, ed angoli, che passano fra li medesimi se ne formasse dal detto signor Tiroli una esatta descrizione, ed appiè venisse sottoscritta dal medesimo signor Tiroli, e dopo la recognizione fatta de' medesimi termini dalli detti signori deputati, venisse dalli medesimi approvata, e firmata di loro proprio carattere, quale perchè resti sempre a perpetua memoria mi si consegna originalmente in tre fogli legati nel mezzo con fittuccina di seta rossa, e con sigillo nella estremità di detta fittuccina in cera di Spagna del più volte lodato monsignore illustrissimo Pelagallo, per inserirla nel presente istromento del tenore da registrarsi in fine, come anche formasse la pianta della linea territoriale, ed apposizione di detti termini, che mi si consegna del tenore come in quella. = Sia finalmente vero, che giunto in Roma l'anzidetto monsignore illustrissimo Pelagallo ne facesse del tutto, come sopra, operato, concluso, e determinato la debita relazione alla sagra congregazione suddetta tenuta il dì 3 del corrente mese di giugno, quale lodando, ed approvando l'operato da sua signoria illustrissima rescrivesse. = *Ad dd. secretarium, et ponentem pro stipulatione instrumenti ad formam capitulorum* = come meglio risulta dalla divisata posizione della segretaria, alla quale etc.

Bramandosi pertanto dalle riferite due deputazioni venire alla desiderata, e rispettivamente ordinata stipolazione dell' enunciato istromento, acciò del tutto di sopra convenuto, concordato, e transatto, ne apparisca sempre la verità.

Quindi è, che avanti monsignore illustrissimo, e reverendissimo Carl'Andrea Pelagallo ponente di detta sagra congregazione del Buon Governo autorizzanti il presente istromento in virtù delle facoltà compartitegli dalla detta sagra congregazione coll'enunciato rescritto me notaro, e testimonj infrascritti presenti, e personalmente costituiti li predetti reverendo signore don Giuseppe Jazzoni figlio del signor Felice Antonio da Monte Flavio, e reverendo signore don Giovanni Petricca figlio della bo. mem. Antonio da detto luogo deputati della detta comunità di Monte Flavio, e reverendo signore don Pietro Torres figlio della bo. me. Giovan Francesco da Montorio, e signor Cesare Palozzi figlio della bo. mem. Luigi da Monte Libretti deputati dalla sud-

detta comunità di Montorio Romano da me notaro conosciuti, quali servendosi delle rispettive ample facoltà accordategli ne' pubblici consigli a quest' effetto tenutisi dall' una, e l' altra comunità, come si è detto di sopra, spontaneamente, ed in ogni altro miglior modo ec. in vece, e nome delle medesime, e come deputati suddetti, rattificando, ed approvando il tutto di sopra espresso, e narrato come vero e verissimo per via di amichevole transazione, e concordia, e colla rinuncia a tutte le leggi, che fanno, e dispongono a favore de' transigenti, hanno rinunciato, e rinunciano a qualunque giudizio introdotto in qualsivoglia tribunale sopra la detta questione territoriale, e specialmente a quello incominciato ultimamente nell' anno 1778 avanti il tribunale dell' A. C. mediante la detta spedizione di monitorio fatta dalla detta comunità di Montorio Romano per essere mantenuta particolarmente nel possesso di un terreno denominato s. Angelo, volendo, ed espressamente dichiarando, che colla presente transazione, e rispettivamente terminazione, come sopra fatta, sempre, ed in perpetuo il rispettivo terreno, e sua giurisdizione, che si stende sino ai limiti de' termini, come sopra nuovamente posti, e che danno il confine all' una, e l'altra comunità, cioè tutta quella porzione, che riguarda Monte Flavio, il possesso, e pertinenza territoriale sia della medesima, ed in quanto all' altra parte, che riguarda Montorio sia di possesso, e pertinenza di essa comunità, e precisamente quel tal terreno denominato s. Angelo, nel quale credeva detta comunità di Montorio averci il possesso, sia, e debba esser sempre mantenuta nel quieto, e pacifico possesso la detta comunità di Monte Flavio, ed in somma in tutta quella estensione di terreno, che si ritrova entro i suddetti limiti, e linea come sopra tirata, descritta, e delineata dal suddetto signor Tiroli agrimensore, e geometra, come dalla inserta descrizione, e pianta, alle quali ec., rinunciando per tale effetto e l' una, e l'altra a qualunque preteso diritto, e ragione, che presentemente avesse, e forse col progresso del tempo pretendesse, mai potere avere in qualunque minima parte di terreno esistente ne' confini di detta seguita terminazione, e per causa di tale amichevole transazione, e concordia hinc inde si condonano tutte le spese fatte fin dal principio in sostenere tal lite, e quantunque siano in gran quantità, e fatte in qualsivoglia tribunale, ponendo a tali giudizj, e rifazioni di spese un perpetuo silenzio, perchè così ec., come anche intendono, vogliono, e dichiarano, che tal terminazione de' confini fatta come sopra dal detto sig. Tiroli ne' punti concordemente fissati, e che si rileva dalla detta inserta descrizione, si abbia sempre, ed in perpetuo per inviolabile, e da quella mai debba reclamarsi, altrimenti ec.

E perchè in appresso non abbia a nascere verun' altra controversia sopra il proprio territorio dell' una, e l'altra comunità in conformità della detta opposizione de' termini presentemente fatta si dichiara, e vuole dalle dette parti contraenti, concorrendovi anche l' autorevole volontà delli lodati monsignori illmi segretario, e ponente, che in ogni anno nell' occasione de' consigli da celebrarsi per s. Lucia sì dall' una, che dall' altra comunità debba deputarsi una persona abile, e fedele per la propria patria, affinchè ambedue colli rispettivi segretarj comunitativi si portino a riconoscere li detti termini, e mancandone qualcheduno, o per l'ingiuria de' tempi, o per malizia degli uomini, subitamente debba riporsi nello stesso sito, e nella medesima maniera, che vien descritta dal medesimo signor Tiroli nella sopra inserta descrizione, e ciò non facendosi, sia in libertà del governatore pro tempore di multare chi trasgredirà ad adempire questo fatto con partecipazione però, ed approvazione da riportarsi dalla sagra congregazione, e non altrimenti ec. perchè così ec.

E coll' infrascritti patti, capitoli, e condizioni di già convenute, e riportate nell' inserto foglio di accomodamento fatto, e sottoscritto dalli detti deputati, che si riportano perchè parimenti sempre, ed inviolabilmente venghino osservati, cioè

1.° Che a comuni spese, qualora vi vogliano, debba riportarsi dal regnante sommo pontefice l' approvazione, e suo benigno beneplacito, del tutto contenuto, ed espresso nel presente istromento, affinchè appunto niuna delle comunità possa più reclamare, perchè così ec.

2.° Che restino preservati, come si preservano tutti i diritti legitimamente spettanti alla camera baronale, e soliti aversi in detti terreni, come sopra transatti, e specialmente sulle macchie cedue, come sarà di ragione, e sè sarà di ragione, senza che per la pre-

sente eccettuazione, e preserva de' medesimi diritti s' intendano mai canonizzati, nè approvati nè in genere, nè in specie, e non altrimenti ec. come anche siino, e s' intendano preservati quei diritti competenti a particolari possidenti di detti terreni a titolo del loro privato dominio perchè così ec.

3.° Che circa il buon confine dichiarato ne' sudetti sottoscritti capitoli per ora resti indeciso per essersi così amichevolmente stabilito tra detti signori deputati ec.

4.° Finalmente, che s' intenda riservato, come si riserva amplamente alla comunità, e uomini di Monte Flavio il jus da beverare, e bagnare il bestiame nell' acqua di Corese sopra, e sotto il ponte s. Angelo, al quale effetto gli si permette dalla comunità di Montorio il passo necessario per quella parte del suo territorio, che occorre per andare a servirsi di detta acqua di Corese, perchè così ec. e non altrimenti ec. altrimenti ec. Di più si conviene per patto espresso, che quantunque da ambi le parti si sia dichiarato di voler sempre, ed in perpetuo attendere la presente transazione, e concordia, tanto peraltro se nascesse qualunque controversia, e differenza sopra la detta seguita terminazione de' confini, e patti stabiliti, debba essere giudice privativo la sagra congregazione perchè così ec. altrimenti ec. quæ omnia ec. alias ec. de quibus ec. quod ec. pro quibus ec. supradicti rr. dd. don Joseph Jazzoni, ac don Joannes Petricca vigore supradictarum facultatum eis concessarum dictæ communitatis Montis Flavii bona ec. ac jura ec. nec non rev. d. don Petrus Torres, et d. Cæsar Palozzi nominibus præmissis supradictæ communitatis Montorii Romani bona etc. ac jura etc. in ampliori reverendæ cameræ apostolicæ forma solitis cum clausulis etc. citra etc. obligarunt etc. renunciantes etc. consensientes etc. unica etc. sicque tacto pectore more etc. ac scripturis respective jurarunt etc. omni etc. super quibus etc. = Actum Romæ in palatio r. p. d. a Porta secretatij per ipsum inhabitato posito e conspectu januunculæ sanctæ Mariæ supra Minervam juxta etc præsentibus, audientibus, beneque intelligentibus rev. d. don. Philippo Monacelli filio q. Karoli de Gubbio, et d. Antonio Arner filio q. Francisci Pisaurensis testibus ad præmissa omnia vocatis habitis specialiter, atque rogatis = Tenor resolutionis capitularis communitatis Montorii Romani sequens est videlicet.

A dì 7. maggio 1780. congregato il pubblico consiglio nella solita residenza priorale intimato da Bernardino Lugnini pubblico balivo per ordine delli signori priori Domenico Borgia, e compagni, stante l' assistenza dell' illmo, ed eccmo signore Sante Gradani dottore dell' una e l' altra legge, governatore generale di Montorio, e terre sue annesse per sua eccellenza il signor duca di Monte Libretti pñe, e de' qui sottoscritti nominati signori consiglieri, cioè li seguenti = Gaetano Venettoni = Giovanni Pianetti = Bernardino Borgia = Leonardo Venettoni = Girolamo Borgia = Leonardo Roncetti = Paolo Torres = Giovanni Pizzoli = Pietro Tassi = Luigi Zazza = Giuseppe Loreti = Francesco Zazza = Giuseppe Benedetti = Domenico Tassi = Francesco Ant. Milani = Giuseppe D' Agostini = Giuseppe Milani = Fransco D'Agostini = e quattro delli signori priori Domenico Borgia, = Giuseppe Roncetti = Bernardino Angelo Belardi = e Francesco Antonio De Petris = e li signori rev. deputati ecclesiastici li signori don Pietro Torres, e don Marco Venettoni, ed il sig. governatore con doppio voto = Si propone alle signorie loro, che il procuratore di questa nostra comunità si è a bella posta qui condotto per ordine di monsignore illustrissimo, e reverendissimo Pelagallo ponente della provincia di Sabina della sagra congregazione del Buon Governo ad effetto di far convocare un consiglio per far la deputazione di due deputati, uno ecclesiastico, e l'altro secolare colle facoltà di accedere alla ricognizione de' confini fra il territorio di questa terra, e l' altro di Monte Flavio, ed ancora dopo una tale ricognizione potere intervenire nei congressi, che si dovranno tenere per tale effetto, ed altresì intervenire, ed accedere, occorrendo, ancora in Roma alla stipolazione dell'istromento di concordia quando debba eseguire, e per tale effetto dare ad essi tutte le facoltà necessarie, che occorrono per tale effetto di transiggere, concordare, e rimettere per tutta la popolazione tanto ecclesiastica, quanto laica di questa nostra terra, o perciò chiunque delle signorie loro crede di doversi venire ad una tale deputazione potrà dare il voto bianco, e chi no, il voto negro, e nel tempo stesso proporre, e nominare le persone, che credono atte per l' effetto suddetto, onde

si desidera l'arringo di uno di lor signori. »Francesco D'Agostini uno de' consiglieri invocato il santissimo nome di Dio arringando dice, esser di sentimento, che si venghi alla deputazione di due soggetti uno ecclesiastico, e l'altro secolare in persona del signor don Pietro Torres deputato ecclesiastico, e secolare il signor Cesare Palozzi, e dargli tutte le facoltà necessarie, ed opportune; perciò, chi desidera detto arringo potrà porvi il voto favorevole, e chi no il contrario = item il signor Francesco Zazza uno de' vecchi consiglieri invocato il nome santissimo di Dio arringando parimenti dice, esser di sentimento, che venghi effettuata la detta deputazione delli signori due deputati sopra nominati signor don Pietro Torres, ed il signor Cesare Palozzi con tutte le facoltà ec. significando però, che dagli abitanti di Monte Flavio, o sia la parte avversa prima di fondare la terra suddetta per insinuazione dell' illmo, ed eccmo signor principe Flavio Orsini, venne alli medesimi accordato da questa nostra comunità quel territorio, che presentemente possiedono, principiando dalli Lecinetti tirandosi per linea diretta fino al passo detto di Casale dell'Arca, dove divide anche il territorio di Scandriglia, Monte Flavio, e questa terra, e secondo la terminazione già fatta, e che presentemente esiste; onde chi desidera come sopra ponghi il voto favorevole, e chi no il contrario, e dispensati li voti, e quelli raccolti furono trovati voti favorevoli numero ventiquattro, e nessuno contrario, e così furono accettati detti erringhi a pieni voti = *et recitata solita oratione*, *Agimus etc. emisit consilium* = Petrus Torres sacerdos interfui = Marcus Antonius Venettoni adfui = S. G. gubernator interfui = J. Petrangeli secretarius = loco ✠ signi = Tenor resolutionum consiliarium communitatis terræ Montis Flavii talis est prout infra sequitur videlicet.

In nomine Domini. Amen.

Fidem facio per præsentes ego infrascriptus cancellarius perillustris communitatis terræ Montis Flavii qualiter in libro consiliorum dictæ communitatis app. infrascripta propositio, et resolutio tenoris sequentis videlicet = Adì 25. agosto 1779. si è radunato il pubblico consiglio ec. Si propone alle signorie loro, come la sagra congregazione del Buon Governo con sua venerata lettera diretta al signor governatore ha espressamente ordinato, che da questo pubblico consiglio si venga alla elezione di due depatati, i quali debbano formare un piano di tutte le ragioni appartenenti a questa comunità nella causa territoriale colla comunità di Montorio, qual piano poi, dice, debba mandarsi a monsignor illmo e rmo Pelagallo ponente con tutti i documenti autentici per poter quelli considerare prima di portarsi sulla faccia delle differenze territoriali, e perciò potranno le signorie loro fare una tale elezione con eleggere due persone abili, e capaci per far detto piano, onde ognuno dica il suo parere. = Antonio di Clemente Petrucci uno de'consiglieri alzatosi in piedi, ed invocato il nome santissimo di Dio arringando dice, esser di sentimento, che non essendovi altre persone capaci, che il signor arciprete don Giuseppe Jazzoni, ed il signor don Giovanni Petricca, perciò dice, che si elegghino li medesimi per far detto piano, ed ogni altro che occorrerà per detto affare, con concedere a medesimi tutte le facoltà necessarie, ed opportune per l'affare suddetto. = Il signor vice governatore non essendovi altri arringanti ha ordinato, che sopra il suddetto arringo vi corra il bussolo colla dichiarazione, che chi approva l'arringo suddetto di Antonio di Clemente Petrucci dia la palla bianca, e chi non l'approva dia la palla negra = Furono dispensati li voti, e quelli raccolti sono stati trovati voti bianchi numero trenta, e voti negri numero due = sicchè è restato approvato il suddetto arringo di Antonio di Clemente Petrucci = Marcus Alexius Rosati v. gubernator = Felice Antonio Jazzoni cancelliere = In quorum fidem etc. salvo semper etc. Datum etc. hac die 20. septembris 1779. = Felix Antonius Jazzoni cancellarius = loco ✠ signi.

In nomine Domini. Amen.

Fidem facio per præsentes ego infrascriptus cancellarius perillustris communitatis terræ Montis Flavii, qualiter in libro consiliorum dictæ communitatis apparet infrascripta propositio, et resolutio tenoris sequentis videlicet = Adì 8. maggio 1780. = Si è radunato il pubblico consiglio ec. = Si propone alle signorie vostre come essendosi portato monsignor illmo, e rmo Pelagallo ponente della sagra congregazione del Buon Governo a riconoscere le differenze territoriali vertenti

tra questa nostra comunità, e quella di Montorio, è stato di sentimento, che per venire a qualche accomodamento sopra le suddette differenze, si diano tutte le facoltà necessarie ed opportune alli rr. deputati don Giuseppe Jazzoni arciprete, e don Giovanni Petricca altra volta eletto dal pubblico consiglio, di potere accomodare le differenze suddette, e stipolarne a nome di questa nostra comunità istromento pubblico per detto accomodamento; e perciò potranno le signorie loro risolvere se debbansi concedere le detta facoltà alli suddetti signori deputati, onde ognuno dica il suo parere = Domenico Ranieri uno de'consiglieri alzatosi in piedi, ed invocato il santissimo nome di Dio arringando dice, esser di sentimento, che riconosciutesi le differenze suddette dalli suddetti signori deputati potersi accomodare all'amichevole le medesime, se le diano tutte le facoltà necessarie, ed opportune di potere a nome di questa nostra comunità transiggere, concordare, e stipolare istromento pubblico per detto accomodamento = Il signor vice governatore non essendovi altri arringanti ha ordinato, che sopra il suddetto arringo di Domenico Ranieri vi corra il bussolo, colla dichiarazione, che chi approva l'arringo suddetto di Domenico Ranieri dia la palla bianca, e chi non l'approva, dia la palla negra. = Furono dispensati li voti, e quelli raccolti sono stati trovati voti bianchi numero ventinove, e voti negri numero uno, sicché è restato approvato il suddetto arringo di Domenico Ranieri = Marcus Alexius Rosati vice gubernator = Felice Antonio Jazzoni cancelliere = In quorum fidem etc. salvo semper etc. Datum etc. hac die 8. maii 1780. = Felix Antonius Jazzonus cancellarius = Loco ✠ signi = Tenor sententiæ, de qua supra fit mentio sequens est videlicet = Nos Flaminius Pantanella etc. ne aliquid præjudicium inferatur territorio castri Moriconis, et castri Montis Flavii relicto primo termino affigendo inter duo castra Montis Flavij, et Moriconis mandamus, absque præjudicio dictorum castrorum quatenus etc. affigi secundum terminum lapideum cum testibus, prout per dictos homines cum consensu, ut supra, affixus fuit inter territoria Montis Flavij, et Montorii in fine plani Montis Roselli, et prope vallem Ranallam a pede juxta mirtum . . . . parvos illicines certa quercu cruce signata, deinde mandamus de consensu, ut supra affigi tertium terminum lapideum prout fuit affixus per lineam directam eundo sursum per montem = detto il Collacchio scoperto sopra la Caprareccia = prope viam publicam, qui fuit appellatus = il termine del Lepre, = deinde discedendo a dicto tertio termino eundo per viam publicam mandamus affigi quartum terminum lapideum prout de communi consensu, ut supra, fuit affixus in loco, qui dicitur = a piedi dell'Arale = prope lapides vivos in quodam plano, deinde mandamus, prout de communi consensu, ut supra, sequutum fuit, affigi quintum terminum lapideum in cacumine montis per directam lineam a dicto quarto termino in loco, qui dicitur = Morrone, o Massone a piedi della Frolletta = et a dicto quinto termino eundo per lineam directam mandamus affigi sextum terminum lapideum, prout de communi consensu, ut supra, affixus fuit in loco, qui dicitur = il colle delle Frollette = et discedendo a dicto termino sexto eundo sursum montem, et perveniendo per viam publicam mandamus affigi septimum terminum prout de communi consensu affixus fuit supra dictam viam in loco dicto = il termine a capo della Frolletta = et discedendo a dicto septimo termino eundo sursum per loca arida, et lineam directam mandamus signari, prout de communi consensu fuerunt signatæ duo petræ lapideæ signo crucis existentis in loco dicto = la cima del colle del termine = et discedendo a dicto octavo termino deorsum per lineam directam mandamus affigi nonum terminum lapideum prout de communi consensu, ut supra, affixus fuit in quodam loco, qui dicitur = Ruspa Lupo = et ascendendo a dicto nono termino rursum montem in arbore in capite Morronis ubi volvitur ad manum sinistram mandamus affigi decimum terminum lapideum in dicto capite Morronis per lineam indirectam eundo ad caput vallis machiæ Petrosæ mandamus in capite dictæ vallis affigi undecimum terminum lapideum rusticum juxta lapidem magnum, prout de communi consensu affixus fuit, et discedendo a dicto undecimo termino, relicta valle machiæ Petrosæ sursum Montem Flavium, et de territorio dicti Montis Flavii mandamus affigi duodecimum terminum lapideum in capite vallis Ursillæ, o Unizzæ prout de consensu communi ut supra affixus fuit, et discedendo a dicto duodecimo termino eundo deorsum versus sanctum Angelum, sive ad flumen Curresii di-

scedendo per vallonem, ut dicitur, = Monte di Mezzo = ad aquam Curresii, relinquendo pratum in territorio Montis Flavii declaramus pro decimotertio termino murum antiquum positum inter flumen, et pratum, et pro ultimo termino sententiamus esse lectum aquæ Curresii, ita quod radices montis Medii perveniant usque ad dictum lectum fluminis, taliterque castrum Montis Flavii valeat discendere ad dictum flumen, et illo ad suum libitum uti, et ita dicimus etc.

Noi infrascritti deputati della comunità di Montorio Romano, e Monte Flavio rispettivamente avendo collazionata la presente retroscritta copia di sentenza, ci riportiamo intieramente alla medesima, eleggendola per scorta, e fondamento per regolare la confinazione tra le nostre suddette comunità. Monte Flavio questo dì 11. maggio 1780. Io Giuseppe Jazzoni arciprete deputato eletto per la comunità di Monte Flavio = Io Pietro Torres sacerdote deputato di Montorio Romano mano propria = Io Giovanni Petricca sacerdote deputato di Monte Flavio = Io Cesare Palozzi deputato di Montorio Romano mano propria.

Tenor folii continentis appositionem terminorum, de quo supra fit mentio talis est, pront infra sequitur videlicet = Dopo aver considerato con l'oculare ispezione la faccia del luogo, ed esaminati gli opportuni documenti, riservate le condizioni da dirsi in appresso, si è convenuto, che il confine territoriale tra le comunità nostre di Montorio Romano, e Monte Flavio sia, e debba essere il primo termine quello tra il muraccio, ed altro termine vocabolo la Roscia, distante dal muraccio canne Romane 91. di palmi dieci l'una, e dall'altro vocabolo la Roscia distante canne cento = il secondo termine nel colle del Lepre = il terzo quello esistente in vocabolo il Termine nel colle del Termine = il quarto nelle Vallocchie = il quinto quello esistente nella buca di Ruspa Lupo = il sesto a capo a valle Petrosa = il settimo quello esistente a capo a valle Unizza = l'ottavo in principio della valle Carcara Colone = il nono in fine della detta valle = il decimo prossimo alla confluenza dei due fossi di s. Angelo, e dell'acqua di Correse. E come meglio apparisce dai dieci punti segnati di rosso nella pianta da noi sottoscritta, e dai termini in su andando verso levante, resti confine il fosso dell'acqua di Correse in comune = Le condizioni sono, che debba formarsene istromento come ci obblighiamo riservato l'assenso della sagra congregazione del Buon Governo, e l'approvazione da implorarsi dalla santità di Nostro Signore pp. Pio VI. felicemente regnante = Che s'intendino preservati tutti i diritti spettanti alla camera baronale ed ai particolari possidenti dei terreni = che tra le due comunità confinanti debba attendersi il buon confine da stabilirsi nell'atto della stipolazione dell'istromento, intesi, che saranno i pastori delle rispettive comunità, e ciò ad effetto di togliere qualunque questione per lo sconfino del bestiame, per cui non dovrà soggiacere a pena alcuna, ma solo all'emenda del danno = si da facoltà al signor Francesco Tiroli perito geometra eletto dall'illmo, e rmo monsignor Pelagallo delegato della sagra congregazione del Buon Governo di apporre altri termini intermedii nella stessa direzione oltre quelli stabiliti, quando lo creda necessario, e così pure di variare le località designate; quando però la necessità così porti per la collocazione de' termini, ed il divario sia di piccola considerazione = Si riserva ancora alla comunità, e uomini di Monte Flavio il jus di beverare, e bagnare il bestiame nell' acque di Correse sopra, e sotto il ponte di s. Angelo, al quale effetto gli si permette il passo anche per il territorio di Montorio = Fatto e concordato nel congresso tenuto in Montorio il giorno 20. maggio 1780. = alla presenza dell'Illmo, e rmo Carlo Andrea monsignor Pelagallo delegato della sagra congregazione del Buon Governo = Si dichiara inoltre, che da un termine all'altro vada per retta linea = Io Giuseppe arciprete Jazzoni deputato = Io Pietro Torres sacerdote mano propria = Io Giovanni Petricca mano propria = Io Cesare Palozzi deputato mano propria = Tenor descriptionis confinationis territorialis, de qua supra fit mentio talis est, prout infra sequitur videlicet = Descrizione dell'andamento, della confinazione territoriale, e delle operazioni seguite per stabilirla tra i territorj di Montorio Romano, e Monte Flavio = coerentemente al concordato fatto in Montorio Romano il dì 20. maggio 1780. si sono per l'apposizione de'termini indicanti il confine, con ogni esattezza fissati in campagna i punti corrispondenti a quelli segnati di rosso nella pianta sottoscritta in occasione del suddetto concordato, cui si sono aggiunti altri quattro intermedj nelle linee rette che si sono creduti necessarj per maggior

chiarezza stante la lunghezza delle suddette linee. Quindi nei punti fissati come sopra si sono fatti elevare i termini, che posano sopra alcuni mattoni, e sono murati con calcina, e sassi. Sono i suddetti termini formati di pietra detta travertino a riserva di due, che a suo luogo si descriveranno, lavorati da due parti puliti, e dall'altre due rustici di figura rettangola, o quadri-lunga = non ostante però una tal figura deve ciascun termine rappresentare un sol punto, che resta definito dal centro del termine, onde il vero, distinto, e continuato confine ne'rispettivi tratti compresi tra i termini s'intenda sempre indicato dalla linea retta condotta dal centro di ogni termine al centro del prossimo antecedente, o del prossimo susseguente = In tutti i termini stessi è stato inciso il numero Romano a cui corrispondono conformemente all'ordine stabilito, cioè incominciando dal primo fino all'ultimo con progressione naturale aritmetica. = Affinchè i punti dei termini mentovati si possano ritrovare in qualunque evento, ed in ogni tempo si sono rilevate sulla faccia dei luoghi l'esatte misure delle distanze comprese in linea retta tra ciascun termine, e l' altro prossimo seguente, come ancora le precise misure degli angoli costituiti dalle linee rette delle distanze indicate, de'quali circoscrivono il vero andamento dell' effettuata confinazione = Le suddette distanze si sono tutte accuratamente misurate colla canna Romana di palmi dieci di architetto per ciascheduna, tracciando prima la direzione rettilinea col mezzo di segni visibili, e tenendo sempre le medesime canne orizontalmente, o sia in piano = Gli angoli costituiti dalle linee rette delle distanze fra i termini si sono misurati col mezzo di semicircolo composto di due traguardi uno stabile, e l'altro mobile colla divisione de'gradi, e mezzi gradi = È stato eletto piuttosto il metodo di notare gli angoli retti-linei assoluti, invece degli angoli, o gradi dei venti dimostrati dalla bussola, o dall'ago magnetico, perchè non solamente può essere un poco diversa nel medesimo tempo la direzione dell' ago in bussole differenti, ma quel, che più importa, perchè varia notabilmente in progresso di tempo la direzione dell'ago accennato, declinando più, o meno dal polo boreale del mondo, o dal vero punto di tramontana, mentre all'opposto i rammentati angoli assoluti si mantengono sempre gl' istessi indipendentemente dalla diversa delineazione dell' ago magnetico = Il risultato pertanto delle descritte operazioni è il seguente = Il termine primo forma tre confini, verso mezzo giorno ha il territorio di Moricone, verso Ponente quello di Montorio Romano, e verso Levante quello di Monte Flavio, è posto in mezzo a due altri termini distante canne novantuna Romane da quello verso Ponente, ch'è un muro antico denominato la Colonnella posto sul colle chiamato la Colonnella, il quale divide il territorio di Moricone da quello di Montorio, e canne cento dall'altro termine verso Levante posto in vocabolo la Roscia, il quale divide il territorio di Moricone da quello di Monte Flavio. Le due linee rette, che congiungono questi tre termini nel punto del termine primo che si descrive formano un'angolo di gradi cento sessantasei, e minuti primi cinquanta, che ha il suo vertice verso Meggiorno, o sia Moricone = Il termine II. è distante dal termine I. in linea retta canne Romane duecento sessantotto, e palmi cinque. Questa linea fa un angolo coll'altro congiungente il termine I. col muro antico denominato la Colonnella di gradi cento ventitre, e minuti primi quaranta nel centro del suddetto termine I., che ha il suo vertice verso Moricone. Il termine III. è distante dal termine II., continuando la linea retta, canne Romane duecento quarantanove, e palmi due = Il termine IV. posto nel poggio del Lepre è distante dal termine III., continuando la linea retta, canne Romane cento quarantatre, e palmi tre. Questa linea fa un angolo colla susseguente nel centro del predetto termine IV. di gradi cento sessantacinque, e minuti primi quaranta, che ha il suo vertice verso Montorio = Il termine V. è distante dal termine IV. in linea retta canne trecento venticinque, e palmi tre = Il termine VI. è distante dal termine V., continuando la linea retta, canne cento novantotto, ed è posto nel colle del termine sopra la strada, che da Monte Flavio conduce a Montorio. Questa linea colla susseguente fa un angolo nel centro del predetto termine VI. di gradi cento otto e minuti primi cinquanta, che ha il suo vertice verso Monte Flavio, e detto termine è di pietra viva lavorato a quattro faccie = Il termine VII. posto nelle Vallocchie è distante dal termine VI. in linea retta canne Romane novantacinque, e palmi cinque. Questa linea fa un angolo col susseguente di gradi cento diciotto, e mi-

nuti primi quindici nel centro del predetto termine VII., che ha il suo vertice verso Montorio = il termine VIII. posto nella buca di Ruspa Lupo è distante dal termine VII. in linea retta canne Romane cento sessantasette. Questa linea fa un angolo colla susseguente nel centro del predetto termine VIII. di gradi cento quarantuno, che ha il suo vertice verso Monte Flavio = Il termine IX. posto sopra uno scoglio è distante in linea retta dal termine VIII. canne Romane novantasei, e palmi quattro, è di pietra viva lavorato a quattro faccie = Il termine X. posto a capo valle Petrosa è distante dal termine nono continuando la linea retta canne Romane duecento sette. Questa linea fa un angolo nel centro del predetto termine X. colla susseguente di gradi cento cinquantanove, e minuti primi quarantacinque, ed ha il suo vertice verso Montorio = Il termine XI. posto a capo valle Unizza è distante in linea retta dal termine X. canne Romane duecento novantadue. Questa linea fa un angolo colla susseguente nel centro del predetto termine XI. di gradi cento cinquantotto, e minuti primi quindici, che ha il suo vertice verso Monte Flavio = Il termine XII. posto a capo della valle Carcare Colone è distante dal termine XI. in linea retta canne cento tre palmi nove. Questa linea fa un angolo colla susseguente nel centro del predetto termine XII., che ha il suo vertice verso Monte Flavio, di gradi cento cinquantanove, e minuti primi dieci = Il termine XIII. posto in fine della detta valle è distante dal termine XII. in linea retta canne Romane cento ottantuna. Questa linea fa un angolo colla susseguente nel centro del predetto termine XIII. di gradi cento settantacinque, e minuti primi quaranta, che ha il suo vertice verso Monte Flavio = Il termine XIV. posto vicino alla confluenza dei due fossi di s. Angelo, e dell'acqua di Correse è distante dal termine XIII. in linea retta canne Romane cento cinquantotto = Si avverte, che dove nella descrizione presente si trovano riferiti i punti, nei quali sono situati i termini ai poggi, valli, ed altri vocaboli soggetti a qualche variazione, nel corso del tempo si è inteso solamente di facilitare con questo mezzo il ritrovamento dei termini, e non già di definire i punti in cui cadono i loro centri colla necessaria, e geometrica precisione, la quale dovrà unicamente dedursi dalle immediate, ed assolute misure delle distanze, e degli angoli rettilinei, che si trovano successivamente enunciati nella suddetta descrizione. Che è quanto ec. Questo dì 29. maggio 1780.= Io Francesco Tiroli geometra eletto da monsignor illmo, e rmo Carlo Andrea Pelagallo delegato dalla sagra congregazione del Buon Governo = Io Giuseppe arciprete Jazzoni deputato mano propria = Io Pietro Torres sacerdote deputato mano propria = Io Giovanni Petricca sacerdote deputato mano propria = Io Cesare Palozzi deputato mano propria. Si aggiunge per maggior dichiarazione, e per togliere qualunque equivoco, che l'espressione del vocabolo valle Unizza fatta nell'undecimo termine s'intenda essere quel terreno così chiamato, e situato in una valle vicino la casa di Vecchiarelli, e non mai il terreno colla detta denominazione valle Unizza esistente in altro luogo del territorio di Montorio = Io Giuseppe arciprete Jazzoni mano propria = Io Pietro Torres sacerdote deputato mano propria. Io Giovanni Petricca sacerdote deputato mano propria = Io Cesare Palozzi deputato mano propria.

Ego Leonardus Romanus Pace causarum curiæ cameræ apostolicæ, et sac. congregationum notarius de præmissis rogatus præsens istrumentum subscripsi, et publicavi, meoque solito signo munivi requisitus.

Loco ✠ signi.

§. 4. Cum itaque dictarum communitatum homines hanc transactionem ut firmius subsistat, et servetur exactius apostolicæ confirmationis Nostræ patrocinio communiri summopere desiderent; Nos eorumdem hominum votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati instrumentum transactionis præinsertum auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, illique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, et quoscumque illius juris, et facti defectus eadem auctoritate supplemus, et sanamus, salva tamen semper in præmissis auctoritate memoratæ congregationis. Confirmatio apostolica expostulatur; quæ conceditur.

§. 5. Decernentes ipsas præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces Clausula sublata, et decretum irritans.

existere, et fore; suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dictarum communitatum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris, die vicesima tertia septembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CDI.

Dat. die 24 septembris 1782 Anno VIII.

Unio, et incorporatio conventuum trium congregationum ordinis sancti Augustini de Lecceto, nempe congregationis Lombardiæ, et excalceatorum nuncupatorum in terris magno duci Hetruriæ subjectis existentium ordini fratrum eremitarum sancti Augustini; ita ut in posterum unicus ibidem sit ordo sub iisdem legibus, ac statutis, eodemque magistro generali ec.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam

Proemium.

§. 1. Illius, cujus ineffabili bonitate, et providentia stant, et reguntur universa, vices, licet immeriti, gerentes in terris ad ea peculiares vigilantiæ Nostræ curas propensissima charitate convertimus, quæ felici, prosperoque statui, et regimini regularium ordinum propriæ, alienæque saluti laudabiliter incumbentium, ac uberes bonorum operum fructus aspirante divina gratia proferre jugiter satagentium conducibilia fore in Domino arbitramur.

Unio, et incorporatio conventuum expostulantur

§. 2. Cum itaque sicut dilectissimus in Christo filius Noster Petrus Leopoldus archidux Austriæ regius Boemiæ princeps, ac magnus Hetruriæ sibi subjectæ dux Nobis nuper exponi fecit, in terris ejus dominio subjectis præter conventus fratrum eremitarum ordinis sancti Augustini plures alios etiam congregationum, seu ordinum eorumdem fratrum eremitarum, nempe excalceatorum nuncupatorum congregationis observantiæ Lombardiæ, et congregationis de Lecceto nuncupatæ, qui si primodicto ordini unirentur, ac in unum corpus sub regimine, ac gubernio unius magistri generalis primodicti ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini, ac cum iisdem statutis, et constitutionibus conjungerentur non modica inde Christifidelibus proveniret utilitas, et inter ipsorum quoque conventuum alumnos charitatis, aliarumque virtutum studia magis, magisque florerent, et vigerent; ac proinde eos per Nos uniri, ac in unum corpus, ac sub gubernio, et regimine magistri generalis fratrum eremitarum dicti ordinis cum iisdem legibus, et statutis conjungi summopere desideret.

Juxta petita pontifex indulget.

§. 3. Nos ex pastoralis officii Nostri debito divini cultus augumento, ac fidelium saluti jugiter, quantum Nobis ex alto conceditur, providere, ac memo-

rati Petri Leopoldi archiducis Austriæ, et magni ducis votis annuere cupientes, omnes conventus dictarum congregationum, seu ordinum nempe fratrum eremitarum ordinis sancti Augustini observantiæ Lombardiæ, et fratrum ejusdem ordinis excalceatorum nuncupatorum, et de Lecceto pariter nuncupatorum in terris eidem Petro Leopoldo archiduci Austriæ magno duci subjectis existentes ordini fratrum eremitarum sancti Augustini auctoritate apostolica harum serie perpetuo unimus, ac invicem sub gubernio dumtaxat, ac regimine magistri generalis dictorum fratrum eremitarum ordinis sancti Augustini incorporamus, ita ut in posterum in terris prædictis unicus sit ordo fratrum eremitarum sancti Augustini, qui unum corpus efficiat, unum eumdemque habitum induat, ac regulas, et constitutiones eorumdem fratrum eremitarum dicti ordinis a Sede apostolica approbatas exacte observet; mandantes propterea omnibus, et singulis superioribus, fratribus, aliisque personis conventuum trium ordinum, seu congregationum prædictarum in terris prædictis, sicut præmittitur, existentium sub virtute sanctæ obedientiæ, aliisque arbitrio Nostro infligendis pœnis, ut præsentibus Nostris literis prompte pareant, et obediant, eaque, quæ in eis contenta sunt, humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere procurent.

Constitutionis observantia decernitur.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas, et in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quod quilibet in præmissis, seu eorum aliqui jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes, cujusvis status, gradus, præeminentiæ, superioritatis, ordinis, conditionis, et dignitatis existant, etiamsi cardinalatus honore fulgeant, aut alia quavis ecclesiastica, vel mundana dignitate præditi, seu alias speciali, et individua mentione, et expressione digni sint, illis non consenserint, aut ad ea vocati, citati, et auditi, seu causæ propter quas præsentes emanarunt adductæ, verificatæ, et sufficienter, aut nullomodo justificatæ fuerint, vel ex alia quacumque quantumvis justa, juridica, pia, et privilegiata causa, occasione, colore, ingenio, prætextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimæ, et totalis læsionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostræ, seu jus, vel interesse habentium, seu habere prætendentium consensus, aliove quantumlibet magno, formali, substantiali, ac inexcogitato, et inexcogitabili, necessarioque, et specificam expressionem requirente defectu notari, infringi, impugnari, retractari, limitari, modificari, in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas, et illa aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, vel intentari, aut impetrato, vel etiam motu, scientia, aut potestatis plenitudine similibus concesso vel emanato quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare posse, neque ipsas præsentes literas sub quibusvis similium, vel dissimilium unionum, conjunctionum, statutorum, ordinationum, concessionum, et indultorum revocationibus, restrictionibus, limitationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus, etiam per Nos, et quoscumque Romanos pontifices prædecessores Nostros, Sedemque prædictam sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, et alias quomodocumque, et quandocumque faciendis unquam comprehendi, et comprehensas censeri, sed semper ab illis exceptas, et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac etiam de novo sub quacumque posteriori data per eos, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, quandocumque eligenda concessas intelligi, semperque, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari,

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Sicque, et non aliter in præmissis omnibus, et singulis censeri, atque ita per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, et sanctæ Sedis nuncios, aliosve quoslibet quavis auctoritate, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quatenus opus sit, de jure quæsito non tollendo, deque unionibus perpetuis committendis ad partes, vocatis quo-

rum interest, aliisque Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, nec non Lateranensis concilii uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, ac felicis recordationis Bonifacii pp. VIII. prædecessoris Nostri de una, et concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium in judicium non trahatur, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac prædictarum congregationum, et ordinum, illorumque conventuum, et locorum quorumvis, et aliis quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis, eisdem ordinibus, seu congregationibus, vel eorum alteri, illorumque, aut alterius eorum superioribus, personis, domibus, conventibus, aut locis quibuslibet, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo, ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, et derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 7. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis, etiam impressis, et manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima quarta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CDII.

Dat. die 27 septembris 1782 Anno VIII.

Indultum imprimendi librum, cui titulus = *Bibliotheca Canonico-juridica p. Lucii Ferrari*: = concessum Laurentio, et Natali Barbiellini.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Preces porrectæ pro obtinendo privilegio.

§. 1. Cum, sicut dilecti filii Laurentius, et Natalis patruus, ac nepos Barbiellini Romani Nobis nuper exponi fecerunt, ipsi librum, cui est titulus = *Bibliotheca Canonico-juridica p. Lucii Ferraris* = alias a quondam Carolo Barbiellini dicti Laurentii genitore semel, atque iterum impressum, denuo typis mandare intendant, vereantur autem, ne postquam in lucem prodierit, alii, qui ex alieno labore lucrum quærunt, dictum librum in ipsorum exponentium præjudicium rursus imprimi facere curent.

Tenor tributi privilegii.

§. 2. Nos eorumdem exponentium indemnitati providere, ipsosque specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eisdem exponentibus, ut decennio proximo a primæva dicti libri impressione computando durante, dummodo tamen ille prius a dilecto filio magistro sacri palatii apostolici approbatus sit, nemo tam in urbe Nostra, quam in reliquo statu ecclesiastico mediate, vel immediate Nobis subjecto, dictum librum sine speciali dictorum exponentium, aut ab eo causam habentium licentia imprimere, aut ab alio, vel aliis impressum vendere, aut venalem habere, seu proponere possit, apostolica auctoritate tenoris præsentium concedimus, et indulgemus.

Pœnæ inflictæ contra inhobedientes.

§. 3. Inhibentes propterea omnibus utriusque sexus Christifidelibus, præsertim librorum impressoribus, et bibliopolis sub quingentorum ducatorum auri de camera, et amissionis librorum, et typorum pro una cameræ Nostræ apostolicæ, pro alia eisdem exponen-

tibus, ac pro reliqua tertiis partibus accusatori, et judici exequenti irremisibiliter applicandis, eoque ipso absque ulla declaratione incurrendis pœnis, ne dicto decennio durante præscriptum librum, aut aliquam ejus partem sine hujusmodi licentia imprimere, aut ab aliis impressum vendere, seu venalem habere, vel proponere quoque modo audeant, seu præsumant.

Defensio concessa pro observantia privilegii.

§. 4. Mandantes propterea dilectis filiis Nostris, et apostolicæ Sedis de latere legatis, seu eorum vice legatis, aut præsidentibus, gubernatoribus, prætoribus, aliisque justitiæ ministris provinciarum, civitatum, terrarum, et locorum status Nostri ecclesiastici præscripti, quatenus eisdem exponentibus, seu ab eo causam habentibus præscriptis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, quandocumque ab eisdem exponentibus requisiti fuerint, pœnas præscriptas, contra quoscumque inobedientes irremisibiliter exequantur.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis statutis, et consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die vicesima quinta septembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CDIII.

Dat. die 16 novembris 1782 Anno VIII.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui orationi quadraginta horarum interfuerint tempore quadragesimali in ecclesiis ordinis minorum sancti Francisci Cappuccinorum,

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus
præsentes literas inspecturis,
salutem
et apostolicam benedictionem.

Concessionis ratio, et tenor.

§. 1. Ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem, cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui orationi quadraginta horarum continuatarum, non autem nisi noctis tempore interpolatarum, de licentia ordinariorum locorum in ecclesiis, in quibus per dilectos filios fratres ordinis minorum sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum tempore quadragesimali verbum Dei prædicari, et sermones fieri contigerit, in Palmarum, vel alia dominica, aut die ad hoc magis opportuna instituendæ per aliquod temporis spatium devote interfuerint, et ibi pro Christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Iis vero, qui sacra communione refecti non fuerint, sed vere pœnitentes, et firmum propositum confitendi habentes, orationi hujusmodi, ut supra faciendæ interfuerint, et ut supra oraverint, decem annos, et totidem quadragenas de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus.

Conditiones, et leges impositæ.

§. 2. Præsentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum, detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint; utque earumdem præsentium transumtis, seu exemplis, etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ, vel procuratoris

generalis dicti ordinis munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima nona novembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 19 novembris 1782 Anno VIII.

CDIV.

Eriguntur quatuor conventus una cum hospitio ordinis s. Francisci Cappuccinorum in diœcesi Latisburgensi existen. in formalem custodiam.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Expositio precum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Erhardus a Radkerspurgo minister generalis fratrum ordinis sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum; quo ob multas, et rationabiles causas, easque graves, Nobisque cognitas quatuor sui ordinis conventus cum uno hospitio in principatu, et diœcesi Salisburgensi existentes, scilicet Salisburgensis Laufensis, Milhdorfensis, et Radsladiensis, nec non hospitium Verfense a provincia, cui hactenus aggregati erant, per Nos separari plurimum desideret; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 2. Nos igitur ipsum Erhardum specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, prævia separatione, ac dismembratione prædictorum conventuum Salisburgensis, Laufensis, Milhdorfensis, et Radsladiensis, nec non hospitii Verfensis, eosdem conventus, ac hospitium cum aliis suo tempore instituendis in formalem custodiam elevamus, erigimus, ac constituimus; custodia hujusmodi, ut omnibus, et singulis juribus, privilegiis, et gratiis spiritualibus, et temporalibus, quibus aliæ custodiæ ordinis prædicti utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt, et poterunt in futurum, pari modo uti, frui, et gaudere libere, ac licite possit, et valeat in omnibus, et per omnia perinde ac si specialiter concessa fuissent, auctoritate, et tenore prædictis concedimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis nec non dicti ordinis, et provinciæ etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis, vel innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die decima nona novembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 19 novembris 1782 Anno VIII.

CDV.

Unio cujusdam cappellaniæ, seu legati pii mensæ episcopali Stagnensi.

Pius Episcopus

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Divinis documentis, ac præceptis illius summi pastoris, qui ecclesiarum, et fidelium omnium nostræ commisit insufficientiæ curam, Nosque licet immeritos ad summum pontificiæ dignitatis apicem conscedere voluit, instructi easdem ecclesias, earumque pastores in partem sollicitudinis consilii cœlestis dispositione vocatos in charitatis visceribus ardentius complectentes Nostros continuo revolvimus cogitatus, ut ea in operam Nostri ministerii dona conferamus, per quæ ad ecclesiarum, et illis præsidentium prælatorum dispendiis, ac necessitatibus occurratur, ut sic devicti impensius Dominico gregi excubias habere valeant, prout rebus, ac circumstantiis sedulo, ac matore pensatis in Domino salubriter expedire dignoscitur.

Ratio concessionis.

§. 2. Sane providi, vigilisque pastoris more considerantes fructus mensæ episcopalis Stagnensis adeo tenues esse, ut ipsis necessariis sumptibus facere satis vix episcopus possit, ac nedum ullum collegium, seu ecclesiasticum seminarium ad habendos, religioseque educandos, ac ecclesiasticis disciplinis instruendos pueros, qui studium, præseferant Deo, et ecclesiæ inserviendi juxta formam a Tridentino concilio traditam erectum existere, quin imo in eadem diœcesi prorsus desiderari, qui adolescentes sacris, civilibusque literis imbuat, unde nisi post multas difficultates reperire est, quibus ecclesiarum parochialium curam committi, aut ad cathedralem ecclesiam, ut inibi sacra faciant, vocari possint: de his vero edoctos dilectos filios modernum rectorem, et consiliarios reipublicæ Ragusinæ pro eximia eorum in Deum pietate remedium tot malis in dies succrescentibus a Sede apostolica enixis precibus flagitavisse, et flagitare, nec aliud remedium in præsentiarum afferri posse, quam si mensæ episcopali Stagnensi, sub certis inferius exprimendis conditionibus, ac legibus quoddam legatum pium a bonæ memoriæ Perræ de Gundula factum, quæ ordinavit, ut præter legatum pium cum onere unius missæ quotidianæ dilectis filiis fratribus ordinis sancti Francisci ejusdem civitatis Stagnensis factum annui redditus ex alia expressa bonorum suorum portione annui redditus presbytero a congregatione sacerdotum sancti Petri in cathedra nominando concederentur sub onere unius itidem quotidianæ missæ uniatur, et incorporetur.

Concessionis tenor.

§. 3. Nos itaque ad ecclesiam prædictam, illiusque præsulem, et universum clerum, et populum paternæ dirigentes considerationis intuitum, matura super his deliberatione præhabita ad enixas eorumdem rectoris, et consiliariorum reipublicæ Ragusinæ preces, memoratam dictæ Perræ de Gundula dispositionem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac specificata habentes, firma remanente dispositione hujusmodi quoad fratres ordinis sancti Francisci civitatis Stagnensis, aliud legatum pium, seu cappellaniam cum omnibus suis bonis, juribus, et actionibus nunc, et pro tunc cum primum cappellania hujusmodi vacaverit, mensæ episcopali Stagnensi auctoritate apostolica harum serie perpetuo unimus, adnectimus, et incorporamus, ac perpetuo unitam, adnexam, et incorporatam esse statuimus, et decernimus.

Leges, et conditiones concessionis adnexæ.

§. 4. Ne autem anima dictæ piæ testatricis debito fraudetur suffragio, episcopis Stagnensibus pro tempore existentibus harum serie iniungimus, ut per presbyterum ab eadam congregatione sacerdotum sancti Petri in cathedra nominandum unam missam in ecclesia sub titulo sancti Blasij juxta ejusdem testatricis dispositionem, soluta ei eleemosyna *grossetti* decem monetæ omnino celebrari quotidie curent, et studeant, eorum etiam conscientiam hisce desuper onerando. Volumus propterea quod episcopi prædicti virum doctum, pium, ac probum eligant, qui adolescentes dictæ diœcesis Stagnensis in sortem Domini vocatos, soluta ei ex redditibus prædictis annua congrua mercede ad ecclesiasticas literas instituat, ut in posterum ad sacros ordines promovendi in hasce disciplinas edocti, et instructi inferventes, ac habiles Dei ministros se præbere valeant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscum-

que judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac memoratæ Perræ de Gundula etiam ultima voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, ac Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, de jure quæsito non tollendo, nec non felicis recordationis Pauli pp. II., et aliorum pontificum Romanorum prædecessorum Nostrorum, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, aliisque quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona novembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CDVI.

Dat die 21 novembris 1782 Anno VIII.

Abdicatio cum translatione jurispatronatus nonnullorum beneficiorum simplicium in parochiali ecclesia beatæ Mariæ virginis Assumptæ oppidi de Azambuia Lisbonensis diœcesis favore reginæ fidelissimæ, et ejus in regno Portugalliæ successorum regum fidelissimorum.

Pius episcopus
Servus servorum Dei
ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Universa, quæ in Ecclesia Dei posita sunt ecclesiastica beneficia, quorum ditissima plerumque fundatio, ex munifica christianorum principum pietate dimanat, æquissimum fore noscitur, atque optatissimum, ut principes ipsi idoneis æque ac utilibus personis nominationis jure committant, quæ et populo ædificationem, et eidem Ecclesiæ opere, et exemplo lætitiam valeant afferre. Quod si interdum contigerit, ut nonnulli privati homines ex regali cessione jure antedicto fuerint potiti, quoties tamen in illud justis ex causis regales ipsæ personæ regredi debere putent, omnis ratio postulat, atque suadet, ut ad illas veluti ad fontes, ex quibus ante processit idemmet jus apostolicæ Sedis ministerio, et auctoritate debeat redire.

Tenor precum porrectarum a Portugalliæ regina.

§. 2. Exposuit siquidem Nobis nuper charissima in Christo filia Nostra Maria Francisca Portugalliæ, et Algarbiorum regina fidelissima, quod quamvis pro tempore existentes rectores priores nuncupati parochialis ecclesiæ prioratus, etiam nuncupatus beatæ Mariæ virginis in cœlum Assumptæ oppidi de Azambuja Lisbonensis diœcesis, quæ, sicut accepimus, de regio jurepatronatus ex fundatione, vel dotatione existit tamquam donatarij regiæ coronæ Portugalliæ jus præsentandi ad nonnulla perpetua simplicia, et personalem residentiam non requirentia beneficia ecclesiastica in dicta parochiali ecclesia existentia hactenus possederint, dictumque jus personas ecclesiasticas idoneas ad dicta beneficia præsentando exercuerint, nihilominus dicta Maria Francisca regina fidelissima consideravit ex justis, et rationabilibus causis non amplius expedire, quod dictæ parochialis ecclesiæ rectores pro tempore existentes in dicti juris præsentandi possessione in posterum permaneant. Cum

itaque sicut eadem expositio subjungebat, vacante ad præsens certo, quem præsentibus haberi volumus pro expresso modo extra Romanam curiam parochiali ecclesia prædicta, ipsa Maria Francisca regina fidelissima antequam futurum dictæ parochialis ecclesiæ rectorem ad illam præsentet plurimum cupiat a prædictis parochialis ecclesiæ rectoribus prioribus nuncupatis jus præsentandi hujusmodi ad eadem beneficia per Nos, et Sedem apostolicam, ut infra, perpetuo abdicari, et separari; illudque eidem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ, ejusque in regno Portugalliæ successoribus regibus fidelissimis, etiam perpetuo concedi, et ad illam, et illos transferri.

Tenor abdicationis factæ a sancta Sede in favorem reginæ fidelissimæ, et successorum illius.

§. 3. Nos attendentes eximia ejusdem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ merita, quibus apostolica sibi Sedes benevola redditur, suis hac in parte Nobis exhibitis votis, et petitionibus annuere volentes, jus præsentandi prædictum ad eadem beneficia, ab eisdem rectoribus pro tempore existentibus dictæ parochialis ecclesiæ, ita ut præsentatio hujusmodi de cætero non amplius ab eisdem pro tempore existentibus dictæ parochialis ecclesiæ rectoribus, ut præfertur, fieri, sed jus præsentandi hujusmodi ex nunc deinceps in futuris eorumdem beneficiorum vacationibus ad dictam Mariam Franciscam reginam fidelissimam, ejusque in dicto regno successores reges fidelissimos prædictos, ut prius, spectare, et pertinere debeat apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo abdicamus, et separamus, dictumque jus præsentandi ad eadem beneficia, ut præfertur, vacatura eidem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ, ejusque in regno prædicto successoribus regibus fidelissimis prædictis dicta apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, et ad illam, et illos absque ulla reservatione, etiam cancellariæ apostolicæ regularum eisdem modo, et forma, quibus in exercitio jurispatronatus dictæ parochialis ecclesiæ utitur, et gaudet respective eadem apostolica auctoritate itidem perpetuo transferimus, cujusvis consensum desuper quomodolibet requisitum dicta apostolica auctoritate supplendo.

Clausulæ salutares, et irritantes

§. 4. Nec non easdem præsentes, et in eis contenta quæcumque semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum inviolabiliter observari: et sic ab omnibus censeri, et ita per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vice legatos, dictæque Sedis nuncios judicari, et definiri debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis in genere, vel in specie, vel alias in contrarium præmissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, seu quælibet alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata etiam inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime, et plenissime hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide ad præmissorum validissimum effectum harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ abdicationis, separationis, concessionis, translationis, suppletionis, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, decimo kalendas decembris, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 29 novembris 1782 Anno VIII.

CDVII.

Unio, et incorporatio domus congregationis clericorum regularium ministrantium infirmis in loco nuncupato de Occimiano, domi, et congregationi Pedemontanæ, et Januensi, prævia ejus dismembratione a provincia Bononiensi.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Sacrosanctum apostolatus ministerium humilitati Nostræ nullo licet meritorum Nostrorum suffragio per ineffabilem divinæ sapientiæ providentiam commissum postulat, ut inter multiplices apostolicæ servitutis curas, illam peculiari studio complectamur, per quam personæ sub suavi religionis jugo divini numinis obsequiis insistentes felicioribus in dies proficiant incrementis.

Expositio precum exhibitarum a præfecto generali ordinis.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Amadeus Rofredi præpositus provincialis clericorum regularium congregationis ministrantium infirmis, annuente etiam præposito generali, et consulta dictæ congregationis, quod ad utilitatem, ac bonum suæ congregationis spectaret, quoties domum congregationis prædictæ in loco de Occimiano intra carissimi in Christo filii Nostri Victorii Amadei Sardiniæ regis illustris ditionem consistenti, alias provinciæ Bononiensi unitam, prævia illius dismembratione, ac separatione a provincia prædicta, illam provinciæ ex domibus nationum Pedemontanæ, et Januensis efformatæ uniremus, ac incorporaremus, prout uniri, et incorporari summopere desiderat. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur ad procurandam felicem congregationis prædictæ in via Domini progressum, suamque regularem disciplinam, quantum cum Domino possumus, tuendam, omnique studio apostolica auctoritate fovendam, ipsumque exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, prædictam domum in loco de Occimiano nuncupato erectam, prævia illius dismembratione, ac segregatione a provincia Bononiensi congregationis prædictæ, cui alias unita, ac addicta erat, cum provincia ex domibus nationum Pedemontanæ, et Januensis dictæ congregationis constituta auctoritate apostolica harum serie unimus, conjungimus, adnectimus, et incorporamus, ac unitam, conjunctam, et incorporatam perpetuo futura fore edicimus, et declaramus.

Consulitur alumnis, qui nomen congregationi dederunt quo tempore Bononiensi provinciæ incorporata reperiebatur.

§. 4. Ne autem provincia Bononiensis ex hujusmodi dismemaratione, ac separatione ullimode lædatur, et ne eadem provincia tot alumnos, quot nomen dederant dictæ congregationi ad hoc, ut in toties dicta domo de Occimiano, et muneribus fungerentur, et intra ditionem ejusdem Victorij Amadei regis illustris in vinea Domini adlaborassent, sustentare cogatur. Ut provincia, cui, ut præfertur, domus de Occimiano adnexa, et incorporata extitit, numerum suorum alumnorum nationalium augere teneatur, auctoritate, et tenore prædictis statuimus, et mandamus. Quod si provincia hujusmodi omnes omnino alumnos dictæ congregationis suos nationales, qui nunc per domus provinciæ Bononiensis dispersi sunt, statim coadunare non valuerit, ut tamen quoties aliqua vacatio contigerit in provinciæ Bononiensis levamen suos nationales præ cæteris advocet, auctoritate, et tenore prædictis volumus, ac jubemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non congregationis, et provinciæ prædictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam de-

rogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima nona novembris millesimo septingentesimo septuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CDVIII.

Dat. die 6 decembris 1782 Anno VIII.

Ad instantiam præpositi generalis congregationis Theatinorum deputatur archiepiscopus Parisiensis pro tempore existens in visitatorem apostolicum domus et communitatis congregationis prædictæ Parisiis erectæ.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Clementis XIV. dispositio circa visitationem domus, et communitatis, faciendam ab episcopo Muldensi.

§. 1. Exponi dudum fecerat felicis recordationis Clementi pp. XIV. immediato prædecessori Nostro præpositus generalis tunc temporis congregationis clericorum Theatinorum nuncupatorum, quod cum eadem congregatio in omnibus Franciæ regnis unicam tantum haberet, sicuti modo etiam habet religiosam domum sub titulo sanctæ Annæ la Ryal in civitate Parisiensi impossibile fere erat, ob maximam illius distantiam a quacumque alia ejusdem congregationis communitate, seu domo, ut aliquis ex ipsius clericis regularibus illuc ad eam visitandam se conferret, ac facultatibus per constitutiones dictæ congregationis apostolica auctoritate confirmatas, suis hujusmodi visitatoribus attributis, res, et negocia ejusdem domus inquireret, ac perpenderet, levesque abusus, qui in regulari familia paulatim irrepere solent, tollere curaret, et adniteretur; cumque insuper nullum aliud in his rerum, et locorum circumstantiis, atque necessitatibus excogitari tunc posset remedium, per quod et efficacius, atque convenientius recto in spiritualibus, et temporalibus dictæ domus guberniis prospiceretur, et non solum dictus exponens, sed ejus etiam pro tempore in eodem munere præpositi generales hujusmodi successores eamdem domum dirigere, ac in ea regularem disciplinam conservare valerent, quam si aliquis ab apostolica Sede deputaretur visitator, et commissarius apostolicus, qui facultatibus a prædictis congregationis constitutionibus ejus visitatoribus concessit, anno quolibet prædictam domum, ejusque communitatem posset visitare, humiliter propterea supplicaverat pro opportuno super præmissis remedio; dictusque Noster immediatus prædecessor supplicationibus hujusmodi inclinatus, per suas in forma Brevis apostolicas literas sub datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem die XVIII. maii MDCCLXXIII., venerabilem fratrem episcopum Muldensem in visitatorem, ac commissarium hujusmodi cum facultatibus per memoratas constitutiones dictæ congregationis ejus visitatoribus concessis, atque tributis, auctoritate apostolica ad sexennium tantum tunc proximum constituit, et deputavit, et prout plenius in eisdem literis apostolicis habetur, et continetur.

§. 2. Nuper autem exponi Nobis fecit dilectus filius Victorius Amadeus Tarino ad præsens prædictæ congregationis præpositus generalis, quod ad faciliorem reddendam memoratæ domus visitationem, atque etiam ad prævertendas difficultates omnes, si quæ exurgerent, ut illam vel prorsus impedirent, vel diu saltem protraherent, medium, sive remedium longe aptius, atque opportunius illud esset, quod firmo cæteroquin manente præpositi generalis pro tempore dictæ congregationis jure explendi ad sui beneplacitum per se ipsum visitationem prædictæ domus, et communitatis sanctæ Annæ Parisiorum, archiepiscopo pro tempore existenti Parisiensi tamquam delegato apostolico, ut unum ex primoribus de capitulo Metropolitanæ ecclesiæ Parisiensis in ipsius visitatorem apostolicum pro tempore, quod opportunum videretur, eligere, ac deputare, nec non in quocumque casu, vel alicujus impedimenti, quo detineretur hujusmodi visitator, vel etiam ejus obitus, alterum ex iisdem primoribus de capitulo ejusdem metropolitanæ ibidem tamquam delegatus apostolicus, et, ut præfertur, pro opportuno tem-

Dispositionem Clementinam amplius exequi non posse demonstratur, et novi visitatoris necessitas evincitur.

pore in illius locum, et visitatorem prædictum subrogare, sive etiam de novo eligere, ac deputare posset, legitima facultas per Nos, et Sedem apostolicam perpetuo tribueretur.

Novi visitatoris facultates necessariæ indigitantur.

§. 3. Is vero, in visitatorem apostolicum sic electus, ac deputatus, sive etiam subrogatus, plenam, atque omnimodam haberet potestatem, ecclesiam, domum, et communitatem prædictas semel in anno visitandi, computa accepti, expensique perpendendi, abusus, si qui irrepsissent, tollendi, et cum omnibus, et singulis aliis facultatibus per supradictas constitutiones congregationis suis regularibus visitatoribus concessit; ita tamen, ut visitator hujusmodi, sive electus, sive subrogatus omni penitus careret jure, ac facultate prædictam domum, et communitatem visitandi, aut in visitatione quomodocumque se se ingerendi, quoties expleri ipsa vellet a dicto præposito generali pro tempore per se ipsum, et insuper cum onere transmittendi singulis annis ad ipsum præpositum generalem pro tempore acta expletæ visitationis ad hoc, ut regulares superiores de statu memoratæ domus, ejusque regulis, nec non de familiæ qualitate, ac directione plene conscii remanerent, ac de opportunis remediis juxta necessitatem providere possent. Cumque per novam hujusmodi methodum, sicut eadem expositio subjungebat, longe facilior dicta visitatio evaderet, difficultates omnes præciderentur, regularis spiritus, ac disciplina in eadem domo vel cresceret, vel tutior saltem maneret, ac familiæ quies adaugeretur; Nobis idcirco idem dilectus filius præpositus generalis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Deputatio novi delegati apostolici ad effectum perficiendi visitationem domus.

§. 4. Nos igitur prædictam congregationem clericorum regularium Theatinorum nuncupatam, ipsumque exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, archiepiscopis Parisiensibus pro tempore existentibus, ut perpetuis futuris temporibus tamquam delegati apostolici, unum ex primoribus de capitulo metropolitanæ ecclesiæ Parisiensis in dictæ domus sanctæ Annæ Parisiorum, ejusque communitatis visitatorem apostolicum pro tempore, quoad opportunum videbitur, eligere, deputare, nec non in quocumque casu, vel alicujus impedimenti, quo detineretur hujusmodi visitator, vel etiam ejus obitus, alterum ex iisdem primoribus de capitulo ejusdem metropolitanæ ecclesiæ, itidemque tamquam delegati apostolici, et, ut præfertur, pro opportuno tempore in illius locum, et visitatorem prædictum subrogare, sive etiam de novo eligere, ac deputare libere, et licite respective possint, et valeant, auctoritate apostolica harum serie committimus, ac mandamus.

Facultates visitatori apostolico concessæ enumerantur.

§. 5. Ita ut in visitatorem apostolicum sic electus, ac deputatus, sive etiam subrogatus plenam, et omnimodam habeat potestatem, dictam domum, illiusque superiorem, clericos regulares, et personas ibidem existentes cujuscumque sint status, gradus, qualitatis, conditionis, et dignitatis, nec non domus hujusmodi ecclesiam, ac ejus bona quæcumque tam in capite, quam in membris semel in anno visitandi, nec non sacris canonibus, regularibusque dictæ congregationis institutis auctoritate apostolica approbatis inhærendo ea, quæ correctione, emendatione, et renovatione indigebunt, emendandi, et corrigendi, ac renovandi, libros accepti, et expensi expendendi, sumptusque reformandi, cæteraque omnia faciendi, gerendi, quæ visitatores regulares juxta prædictas constitutiones congregationis hujusmodi alias possent, auctoritate, et tenore prædictis decernimus, ac declaramus. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, et singulis ejusdem domus superioribus, clericis regularibus, et personis prædictis, ut te tamquam visitatorem, et commissarium apostolicum a Nobis, sicut præmittitur deputatum reverenter suscipiant, et recognoscant; ac tibi in omnibus, et singulis prompte pareant, et obsequantur, ac tua salubria monita, et mandata humiliter recipiant, et efficaciter adimplere procurent. Volumus autem, ut si aliquando contingat, quod præpositus generalis congregationis prædictæ per se ipsum visitationem hujusmodi obire intendat, tunc, et eo casu visitator, ut præfertur, electus, sive subrogatus omni prorsus careat jure, ac facultate, dictam domum, et communitatem visitandi, aut in visitatione quomodocumque se ingerendi.

Declaratio specialis.

§. 6. Volumus insuper, ut cujuscumque visitationis hujusmodi acta per

ejusdem domus sive præpositum, sive alium clericum regularem tuo arbitrio eligendum ad nunc, et pro tempore existentem præpositum generalem dictæ congregationis transmittantur, ut inde superiores generales dictæ congregationis de statu domus prædictæ, ac qualitate personarum in ea existentium, illius regimine, ac directione, nec non de aliis, si quæ sint, quibus opportune consuli possit, certiores evadant.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit dictæ congregationis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausula generales idem importantes mentio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta decembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CDIX.

Dat. die 11. decembris 1782 Anno VIII.

Instante rege catholico, præscribitur modus exigendi decennia, sive medias annatas a provisis de præceptoriis, seu commendis militiarum s. Jacobi de Spatha, Calatrava, et Alcantara.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium

§. 1. Decet Romanum pontificem, qui illius vices gerit, qui charitas est, paterna benevolentia, qua omnes Christifideles, præcipue vero summos principes, ac proceres omnes prosequi tenetur, justis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accommodare, prout rerum, ac temporum circumstantiis mature pensatis in Domino salubriter expedire arbitratur.

Tenor precum porrectarum a rege Hispaniarum.

§. 2. Nobis siquidem nuper pro parte carissimi in Christo filii Nostri Karoli regis Hispaniarum catholici expositum fuit, quod ejus prædecessores, veluti administratores trium militiarum, seu ordinum nempe sancti Jacobi de Spatha, de Calatrava, et de Alcantara, aliquas præceptorias, seu commendas, prioratus, et beneficia ad militias, seu ordines hujusmodi spectantia, nec non pensiones super eisdem imponendas etiam iis, qui alias inhabiles, ac incapaces essent, per legitimam collationem, ea consequi, et obtinere, impetrata prius apostolica dispensatione, seu habilitatione jamdiu conferre consueverunt; ast claræ memoriæ Philippus IV., dum vixit, rex catholicus inter cætera reputans æquum, ad justum minime esse incapaces, seu inhabiles, non solutis ærariis respective dictarum militiarum, seu ordinum juribus de media annata nuncupata, ideoque sine onere, quo milites earumdem militiarum, qui per legitimam collationem easdem præceptorias, seu commendas, prioratus, et beneficia, ac pensiones obtinuissent, eorum redditibus, fructibus, et proventibus uti, frui, et gaudere libere, ac licite posse, tunc per suum decretum diei xvi. februarii MDCXXXVII. constituit, ut eo prorsus modo, quo jus mediæ annatæ nuncupatæ ærariis dictarum respective militiarum, hoc est, in militia, seu ordine sancti Jacobi de Spatha medietatem fructuum duorum annorum, qui primi erant in militia, seu ordine de Calatrava tertiam partem fructuum primi anni, in mi-

litia vero, seu ordine de Alcantara tertiam pariter partem primi, nec non medietatem fructuum secundi anni, milites in suis respective militiis, seu ordinibus præceptorias, seu commendas, prioratus, ac beneficia, seu pensiones obtinentes persolvebant, ita pariter eveniente casu, quo eædem præceptoriæ, seu commendæ, prioratus, beneficia, pensiones, seu pars illorum fructuum iis conferrentur, qui cæteroquin, aut, quod ad aliam militiam adscripti essent, aut, quod alterius essent sexus, aut demum, quod aliud eis obstaret canonicum impedimentum incapaces essent ea ex titulo legitimæ collationis obtinendi, vel etiam in casu, quo fructus, ac redditus prædicti ad dissolvendum æs alienum defunctorum, ad constituendas dotes, aut in alias causas hujusmodi erogandi concederentur, in hisce omnibus casibus, aut in aliis hujusmodi ab ærariis cujuslibet respective ex dictis ordinibus, seu militiis juxta methodum superius designatam memoratum jus mediæ annatæ esset exigendum, et solutio mediæ annatæ hujusmodi in omnibus prædictis casibus ad rationem dumtaxat primi decennij, quo obtinentes hanc concessionem ea fruerentur, caderet, ita ut primo elapso decennio, aut secundo, aliove ulteriori, iterum, iterumque media annata prædicta esset solvenda, et usque ab illis temporibus quoties contigit, aliquam ex dispensationibus hujusmodi impetrari in literis apostolicis hujusmodi desuper expeditis, plerumque de decenniorum prædictorum onere mentio facta fuit; verum quia non semel hujusmodi mentio in dictis apostolicis literis prorsus desiderabatur, licet tunc hujusmodi gratias obtinentes, ad hoc, ut exigi posset dictum jus mediæ annatæ de illo solvendo, prævia illorum obligatione, consensissent, nihilominus in claræ memoriæ Philippum V., dum vixit, Hispaniarum regem catholicum incessit dubium, ne aliquando, sub eo prætextu, quod ad juris hujusmodi solutionem etiam judicialiter cogi possent, hosce indultarios prædictum jus exactum sit; ac insuper dubitavit, quin aliqui errores in eorumdem decenniorum exactione, ac distributione hujus oneris inter eos, qui super ejusdem præceptoriæ, seu commendæ, vel beneficii fructibus pensiones respective obtinebant cum præjudicio interesse habentium irrepserint felicis recordationis Benedictus pp. XIV. prædecessor Noster precibus ejusdem Philippi regis catholici annuens, ad omnia præcidenda dubia, tum quoad ea, quæ in antecessum exacta sunt, tum ad in posterum exigenda, illi amplam, et plenam gerendi, et exequendi, dispensandi, et declarandi facultatem tribuit, ac impertitus est, prout in literis desuper die xii. junii MDCCXLI. expeditis uberius continetur. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, interim extremum clauserit diem prædictus Philippus rex catholicus, quin unquam facultatibus sibi, ut præfertur, impertitis usus sit; hinc memorati Karoli regis catholici nomine Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 3. Nos igitur, qui eumdem Karolum regem catholicum, ob suam religionem in Nos, et in hanc sanctam Sedem fidem, aliaque virtutum merita, quæ in eo dante Domino refulgent beneficiis, et gratiis afficere gestimus, ut magis magisque exemplaris sua pietas foveatur, et Christifidelium quoque illi in temporalibus subditorum utilitas procuretur, ejus votis annuere volentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, in præmissis ea omnia, quæ de et super impositionibus, ac exactionibus dictorum decenniorum, super fructibus, redditibus, ac proventibus præceptoriarum, seu commendarum, prioratuum, aliorumque beneficiorum, ac pensionum trium militiarum, seu ordinum prædictorum, ac circa eas usque in præsens dicta, facta, et gesta sunt, quoniam utilitati cesserunt earumdem militiarum, seu ordinum, auctoritate apostolica harum serie rata facimus, et confirmamus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui hisce desuper quomodolibet intervenerint, eadem auctoritate, et tenore sanamus. Insuper cum omnia quæ sub titulo decenniorum hujusmodi, aut mediæ annatæ percipi, seu exigi solent in utilitatem earumdem militiarum, seu ordinum erogentur, hinc quoties a memorato Karolo rege catholico, suisque pro tempore existentibus successoribus præceptoriæ, seu commendæ, prioratus, aliave beneficia ad dictas militias, seu ordines spectantia iis in administrationem cum perceptione fructuum conferantur, qui alias præceptorias, seu commendas, prioratus, ac beneficia hujusmodi consequi, et obtinere incapaces essent, aut quoties earumdem præceptoriarum, seu commendarum, prioratuum, aliorumve beneficiorum fructus ad dissolvenda de-

functorum debita per superstites annos applicentur, aut in alias causas erogentur, quæ non sint eas concedere ex titulo collationis militibus capacibus easdem præceptorias, seu commendas, prioratus, aliave beneficia obtinendi, aut quoties itidem super illarum fructibus annuæ pensiones incapacibus donentur, vel eædem pensiones in alias causas, ut præfertur, assignentur, in hisce omnibus circumstantiis, ac aliis hujusmodi decennia prædicta, seu mediæ annatæ juxta statuta, et consuetudines dictarum respective militiarum, seu ordinum imponenda, seu imponendæ percipi, exigi, ac levari libere, ac licite possint, et valeant, ita ut præceptorias, seu commendas, prioratus, aliave beneficia, seu pensiones hujusmodi obtinentes, etiamsi in literis apostolicis pro illorum habilitatione, seu dispensatione obtinenda pro tempore expediendis oneris hujusmodi mentio nulla fiat, cæteroquin non necessaria, ad eorumdem tamen decenniorum, seu mediæ annatæ solutionem teneantur; eidem enim Karolo regi catholico, ejusque pro tempore existentibus successoribus plenam, liberam, et amplam facultatem, et auctoritatem circa methodum oneris dictorum decenniorum, et divisionem eorum solutionis inter obtinentes præceptorias, seu commendas, prioratus, aliave beneficia ad tres militias, seu ordines prædictos spectantia, vel etiam pensiones super illorum fructibus possidentes, qui tamen alias essent incapaces illa potiri, ac obtinere, ea omnia gerendi, et exequendi, ac dispensandi, et declarandi, quæ pro eorumdem decenniorum exactione, seu perceptione utiliora erunt, auctoritate, et tenore prædictis tribuimus, et impertimur.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 5. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non militiarum sancti Jacobi de Spatha, Alcantara, et de Calatrava etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die undecima decembris millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, pontificatus Nostri anno octavo.

CDX.

Dat. die 12 decembris 1782 Anno VIII.

Unio monasterii sancti Andreæ de Ardenga Senensis diœcesis mensæ episcopali Ilcinensi.

Pius Episcopus
servus servorum Dei

Venerabili fratri episcopo Clusino, et Pientino
Salutem, et apostolicam benedictionem

Proœmium

§. 1. Ecclesiarum nitorem, et cultum si plurimum deceant veluti ex ipso divino oraculo deprehenditur, per quod decorem domus suæ dilexisse Deum sumus admoniti quanto magis, ac quam sollicite ecclesiæ illæ præsertim cathedrales, quæ uti veteres ruinam de proximo minantur, sacrisve destitui prorsus noscuntur indumentis pro debita templi Domini veneratione ac zelo debeant reparari, novisque desuper supellectilibus provideri, quisque sentire, atque intelligere potest. Proindeque Nos ipsi, qui studium Nostrum in eo jugiter gerimus, ac quos non latet quantum sit ponderis earumdem ecclesiarum præsulibus pro exigua reddituum

mensarum suarum dotatione hujusmodi reparatio, et provisio Nostram auxilij dexteram extendentes validiora æque, ac promptiora media ministerio unionis, etiam monasteriorum maxime si ad id piissima quoque vota christianorum principum accedant aperire satagimus, prout locorum, ac temporum qualitas exigit, et Nos in Domino conspicimus salubriter expedire.

Miserrima ecclesia Ilcinensis conditio exponitur.

§. 2. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilecti filij Joannis Petri Feij apud Nos, et Sedem apostolicam dilectissimi in Christo filii Petri Leopoldi regij Hungariæ, et Bohemiæ principis archiducis Austriæ, et Hetruriæ sibi subjectæ magni ducis, illius regiis negociis præpositi petitio continebat, quod cum ea sit ecclesiæ Ilcinensis conditio, ut ipsa utpote ad imminentis ejus fabricæ ruinæ periculum redacta, sacrisque suppellectilibus destituta vix humili apparatu, maximaque cum parsimonia manuteneri, et procul ab ea, quam Deus, sanctaque ejus catholica religio exigunt decentia divino cultui celebrando indecora admodum declinatione valeat respondere, idem Petrus Leopoldus archidux, et magnus dux hujusmodi, ad cujus audientiam præmissa fuerunt delata certior una simul factus de gravi ipsius ecclesiæ paupertate, ac modica mensæ episcopalis Ilcinensis dotatione, ad supplendum indigentiis hujusmodi omnino impotis, et capituli ejusdem ecclesiæ reddituum tenuitate, ac denique de cujusvis canonice subventionis deficientia non potuit, quin dolentem in corde suo religiosæ pietatis sensum experiretur, ut proinde tot, tantisque incommodis nonnullis mediantibus provisionalibus subsidiis, quæ eidem ecclesiæ summo studio præstari curavit, quam celeriter occurreret.

Monasterii s. Andreæ de Ardenga vallis Umbrosæ unio ecclesiæ Ilcinensi exposcitur.

§. 3. Verum considerans, quod subsidia hujusmodi utpote mere temporanea, nec ullam in posterum firmitatem respicientia ad restaurandam, et in decenti, ut par est, statu conservandam hujusmodi ecclesiam de perenni, stabilique indigentem auxilio haud sufficerent, provide idcirco memoria repetens, quod alias monasterium abbatia nuncupatum sancti Andreæ apostoli de Ardenga nuncupati Vallis Umbrosæ, seu alterius ordinis Senensis diœcesis per felicis recordationis Pium pp. II. prædecessorem Nostrum eidem ecclesiæ apostolica auctoritate unitum existit, licet posthac attento immemorabili temporis intervallo causæ unionis hujusmodi effectum tunc impedientes penitus ignorentur, hoc sane unionis ministerio ejusdem mensæ episcopalis Ilcinensis modicæ dotationi hujusmodi, ut infra, supplendo, ecclesiæ prædictæ pariter indigentiis, et necessitatibus hujusmodi per pro tempore existentem illius episcopum infrascripta mediante rerum dispositione provideri posse cognovit. Si itaque, sicut eadem petitio subjungebat, monasterium prædictum, quod dilectus filius Noster Gregorius sanctæ Mariæ in Cosmedin nuncupatæ, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconus cardinalis Salviati nuncupatus in commendam ad sui vitam ex concessione, et dispensatione apostolicis ad præsens obtinet, ex nunc prout ex tunc, et e contra in infrascriptum tamen eventum, prævia illius tituli collativi suppressione, et extinctione mensæ episcopali Ilcinensi prædictæ, in modum tamen pro tempore existens episcopus Ilcinensis prædictis dictæ ecclesiæ indigentiis, ut infra, consulere debeat per Nos, et Sedem apostolicam prædictam, ut infra, uniretur, annecteretur, et incorporaretur, id profecto opportunum foret remedium, et perenne, stabileque subsidium, quo ipsa ecclesia Dei templum illius episcopatus sedes, et Christifidelium inibi existentium mater prædictæ ejus fabricæ restaurationibus, aliisque indigentiis hujusmodi facilius provideret, simulque congruum juxta piissima ejusdem Petri Leopoldi archiducis, et magni ducis hujusmodi vota decoris susciperet augumentum; quare pro parte dicti Joannis Petri nomine supradicto Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus tam piis ejusdem Petri Leopoldi archiducis, et magni ducis hujusmodi votis ad divini cultus incrementum, ut præfertur, tendentibus hac in parte favorabiliter annuere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Petitam unionem indulget pontifex.

§. 4. Nos igitur, qui dudum inter alia volvimus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum communem æstimationem tam beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioquin unio non valeret, et in unionibus hujusmodi commissio semper fieret ad partes, vocatis, quorum interest, idemque servaretur in quibusvis suppressionibus, perpetuis applicationibus, et concessionibus, etiam de quibuscumque fructibus ecclesiasticis, eidem Joanni Petro specialem gratiam facere volentes; a quibusvis excommuni-

cationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; nec non aliarum unionum eidem mensæ episcopali hactenus forsan factarum, si quæ sint, tenores etiam veriores, ac datas præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ, attento quod tu, ut asseritur, episcopus vicinior existis, per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint ad id evocandi, monasterium prædictum, de quo consistorialiter disponi non consuevit, ac cujus, et illi forsan annexorum fructus, redditus, et proventus ad quadraginta florenos auri in libris cameræ apostolicæ taxati reperiuntur, illiusque titulum collativum, nomen, denominationem, naturam, et essentiam, ac consuetudinem illud commendandi, ita quod illud ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus collativum esse desinat, et de cætero uti tali in titulum collativum, seu commendam quavis auctoritate conferri, seu impetrari, aut concedi, seu de illo quovis modo disponi amplius nequeat, et si illud deinceps ullo unquam tempore conferrri, seu impetrari, aut commendari, seu alias de illo quovis modo disponi contigerit, collationes, impetrationes, commendæ, aliæque dispositiones de illo quomodolibet factæ nullæ prorsus, et invalidæ, nulliusque roboris, vel momenti existant, nec cuiquam coloratum titulum possidendi tribuant ex nunc prout ex tunc, et e contra postquam tamen monasterium prædictum per cessum, vel decessum prædicti Gregorii cardinalis, aut alias quovis modo ex illius persona, commenda prædicta cessante, vacare contigerit, auctoritate Nostra perpetuo supprimas, et extinguas, illoque sic suppresso, et extincto, omnia, et singula ejusdem monasterii sic per te, ut præfertur, supprimendi, et extinguendi bona, res, proprietates, fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, et emolumenta quæcumque etiam ex nunc prout ex tunc, et e contra postquam tamen monasterium prædictum per te, ut præfertur, supprimendum, et extinguendum per cessum, vel decessum prædicti Gregorii cardinalis, aut alias quovis modo commenda prædicta cessante, ut præfertur vacare contigerit, et non alias, nec antea mensæ episcopali Ilcinensi prædictæ, ita quod liceat pro tempore existenti episcopo Ilcinensi statim ac casus vacationis hujusmodi evenerit per se, vel alium, seu alios ejus, ac prædictæ ecclesiæ nomine, ejusdem monasterii per te, ut præfertur, supprimendi, et extinguendi, illiusque fructuum, redituum, proventuum, rerum, bonorum, proprietatum, jurium, et pertinentiarum quorumcumque veram, realem, et actualem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam hujusmodi perpetuo retinere, dictaque bona, jura, res, et proprietates respective locare, dislocare, arrendare, fructus quoque, redditus, et proventus prædictos, ac obventiones, et emolumenta hujusmodi respective percipere, exigere, levare, ac supportatis tamen prius per pro tempore existentem episcopum Ilcinensem prædictum omnibus, et singulis ejusdem monasterii per te, ut præfertur, supprimendi, et extinguendi, si quæ sint, oneribus, in ejus, ac dictæ mensæ episcopalis usus, et utilitatem convertere, diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, in modum tamen, ut pro tempore existens episcopus Ilcinensis prædictus dictam ecclesiam de suppellectilibus, et indumentis sacris, aliisque ad divinum cultum hujusmodi necessariis instruere, illiusque fabricæ restaurationibus, aliisque ejus indigentiis hujusmodi providere debeat auctoritate Nostra prædicta sine alicujus præjudicio perpetuo unias, annectas, et incorpores.

Quodcumque subreptionis vel obreptionis vitium tollitur.

§. 5. Nos enim si soppressionem, extinctionem, unionem, annexionem, et incorporationem hujusmodi per te earumdem præsentium vigore fieri contigerit, ut præfertur, et postquam illa facta fuerint, easdem præsentes nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel quacumque causa quantumvis juridica, pia, privilegiata, ac de necessitate exprimenda de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, seu quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, vel alias quomodolibet infringi, retardari, annullari, seu per Nos, et successores Nostros Romanos pontifices pro tempore existentes, ac ad dictam Sedem apostolicam, seu prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos, dictæque Sedis nuncios, vel quosvis alios quavis auctoritate fungentes, seu dignitate, honore, et prærogativa fulgentes revocari, suspendi, restringi, limitari, ad viam, et

terminos juris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum, aut aliud quodcumque juris, vel facti, aut justitiæ, vel gratiæ remedium impetrari, vel etiam motu proprio, et ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine concedi, seu illis in aliquo derogari, aut quidquam aliud in contrarium disponi nullatenus unquam posse, nec illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam, ut præfertur, vel alias quomodolibet etiam per cancellariæ apostolicæ regulas, aut constitutiones apostolicas pro tempore factis, et faciendis comprehendi, sed semper ab illis excipi, et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data quandocumque eligenda concessas esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum firmiter, et inviolabiliter observari.

Cuique aliter judicandi facultas adimitur.

§. 6. Sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac prædictos ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere, ut præfertur, legatos, dictæque Sedis nuncios hujusmodi judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus voluntate Nostra prædicta, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri, ac beneficia ecclesiastica unius diœcesis alterius diœcesis beneficiis uniri prohibentis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, universalibusque conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus constitutionibus, vel ordinationibus apostolicis, ac prædicti monasterii, et ordinis, cujus illud existit, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium præmissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quælibet alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent eisdem præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime, et plenissime ad præmissorum validissimum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, nec non opportune, et valide harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Taxæ descriptio præcipitur; et beneficia ecclesiastica a monasterio Vallis Umbrosæ dependentia a præfata unione immunia declarantur.

§. 8. Volumus autem, quod taxa prædictæ ecclesiæ Ilcinensis in libris cameræ apostolicæ descripta, in futurum pro summa quadraginta florenorum auri hujusmodi, acta supradicta unione per te, ut præfertur, facienda augeatur. Per præsentes autem non intendimus beneficia ecclesiastica a dicto monasterio dependentia eidem mensæ episcopali in aliquo unire. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo secundo pridie idus decembris, pontificatus Nostri anno octavo.

CDXI.

Dat. die 16. decembris 1782 Anno VIII.

Pensio perpetua 4000. cruciatorum monetæ Lusitanæ super mensa ecclesiæ Pharaonensis in actu illius coadiutoriæ reservata, et successioni loco facto tamen persolvenda favore tribunalis sacræ Inquisitionis Elborensis.

Pius episcopus
servus servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium

§. 1. Ex debito pastoralis officii, Nobis licet immeritis disponente Domino commissi circa ea per quæ locorum piorum quorumlibet sacræ præsertim inquisitionis tribunalium commodo decentique statui provideri queat, potissimum si regionarum Illiricarum intacta fides, ac sincera pietas opportuna Nobis pensionum imponendarum media sata-

git exhibere curam omnem impendere non desistimus, sicut in Domino ad catholicæ fidei defensionem conspicimus salubriter expedire.

Ratio exponitur cur pensio imponatur.

§. 2. Cum itaque Nos hodie ecclesiæ Tricalensi, quæ in partibus infidelium consistit certo tunc expresso modo pastoris solatio destitutæ de persona dilecti filii Andreæ Teixeiva Palha electi Tricalensis Nobis, et venerabilibus fratribus Nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus ob suorum exigentiam meritorum accepta de fratrum eorumdem consilio apostolica auctoritate providerimus, ipsumque illi in episcopum præfecerimus, et pastoralem curam, regimen, et administrationem ipsius ecclesiæ Tricalensis, in spiritualibus, et temporalibus plenarie committendo, nec non prædictum Andream electum, ex certis rationabilibus causis Nobis tunc expressis adducti venerabili fratri Nostro Laurentio a sancta Maria archiepiscopo moderno episcopo Pharaonensi in coadiutorem perpetuum, et irrevocabilem in regimine, et administratione ecclesiæ Pharaonensis, cui dictus Laurentius archiepiscopus, et episcopus tunc præerat, prout adhuc præest de præsenti cum futura in illa successione, licet ejusdem Laurentii archiepiscopi, et episcopi consensu deficiente expresso tamen charissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ, de cujus jurepatronatu prædicta ecclesia Pharaonensis, ex fundatione, vel dotatione, aut privilegio apostolico cui non est hactenus in aliquo derogatum esse dignoscitur accedente consensu, de fratrum eorumdem consilio, dicta apostolica auctoritate constituerimus, et deputaverimus eidemque ecclesiæ Pharaonensi incertos etiam tunc expressos eventus de dicti Andreæ electi persona apostolica auctoritate similiter providerimus præficiendo eum in episcopum, et pastorem ipsius ecclesiæ Pharaonensis, prout in Nostris inde confectis literis plenius continetur, et prædicta Maria Francisca regina fidelissima suas Nobis preces obtulerit quatenus in actu constitutionis, et deputationis prædictarum, nec non provisionis ejusdem ecclesiæ Pharaonensis tribunali sacræ Elborensis inquisitionis contra hæreticam pravitatem mediante infrascripta pensionis annuæ reservatione, in infrascriptum tamen eventum per Nos ut infra perpetuo facienda providere de benignitate apostolica dignaremur.

Collatio pensionis, et reservatio juris illam in posterum conferendi, favore reginæ Portugalliæ, et successorum illius.

§. 3. Nos tam justis ipsius Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ precibus, piissimisque votis annuere volentes, et nunc prout ex tunc et econtra, postquam tamen ad dicti Andreæ electi favorem successioni prædictæ in dicta ecclesia Pharaonensi locus factus fuerit pensionem annuam quatuor millium cruciatorum monetæ Lusitanæ super omnibus, et singulis mensæ episcopalis Pharaonensis fructibus, redditibus, et proventibus favore tribunalis sacræ inquisitionis Elborensis prædictæ arbitrio tamen dictæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ ejusque successorum regum distribuendam, eamque ab omni decima quarta media, et quavis alia fructuum parte, subsidio etiam charitativo, et excusato, ac quocumque alio tam ordinario, quam extraordinario onere quomodolibet nuncupato etiam pro cruciata sancta, et expeditione contra Turchas, infideles, et hæreticos etiam pro Pharaonensis seminarii puerorum ecclesiastici, et classis triremium manutentione, ac ex quavis alia urgenti, urgentissima, ac necessario exprimenda causa nunc impositis, et pro tempore quomodolibet imponendis, etiamsi in literis impositionum hujusmodi caveatur expresse, quod pensionarii quicumque pro rata pensionum suarum quamtumvis exemptarum præmissis omnibus contribuere teneantur, nec non peste, fame, bello, siccitate, alluvione, agrorum devastatione, fructuum etiam omnium amissione, ac eorum quoquomodo non recollectione, ac alio quocumque casu fortuito, et inopinato, ac quocumque judicio evenire insolito, ac quibuscumque aliis quomodolibet contingentibus, et extantibus non obstantibus, quæ omnia et singula pro renunciatis habeantur etiam titulo donationis puræ, et irrevocabilis, quæ dicitur fieri inter vivos etiam si prædictis, vel aliis similibus cauthelis specialiter, et expresse derogatum sit, et in posterum derogari contingat, et quæ pensio prædicta ex quavis causa juridica, et legitima etiam pia, privilegiata, ac speciali nota digna, ac de necessitate juris vel facti omnino exprimenda ad minorem summam reduci, annullari, vel invalidari nullo jure, nullove modo possit, sed semper, et omni tempore integre, et absque ulla etiam minima diminutione debeatur, ac alias in omnibus, et per omnia, et omnino quoad omnia liberam, immunem, et exemptam eidem tribunali, et pro eo personæ illi a prædicta Maria Francisca regina fidelissima, ejusque succes-

soribus regibus prædictis deputandæ per dictum Andream electum, cujus ad hoc expressus accedit assensus, postquam tamen ad sui favorem successioni prædictæ locus factus fuerit, ut præfertur, et successores suos prædictæ ecclesiæ Pharaonensi præsules, seu administratores pro tempore existentes annis singulis in termino, seu terminis inter ipsum Andream electum, et prædictam Mariam Franciscam reginam fidelissimam statuto, vel statuendo, seu statutis, vel statuendis futuram tamen successionem hujusmodi minime antecedente, seu antecedentibus, vigore tamen præsentium, nec alias alioquin præsens reservato nulla sit eo ipso integre, postquam tamen ad ipsius Andreæ electi favorem successioni prædictæ locus factus fuerit, et non alias, nec antea persolvendam de prædictæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ consensu prædicto eadem apostolica auctoritate perpetuo reservamus, constituimus, et assignamus.

Poenæ inflictæ contra non solventes pensionem.

§. 4. Decernentes dictum Andream electum successioni prædictæ loco facto, et successores prædictos ad integram solutionem dictæ pensionis eidem tribunali, et pro eo personæ prædictæ juxta reservationis, constitutionis, et assignationis præfatarum tenorem fore efficaciter obligatos, ac volentes, et eadem apostolica auctoritate statuentes, quod ille ex Andrea electo, et successoribus prædictis, qui in dictis terminis, vel saltem infra triginta dies illorum singulos immediate sequentium pensionem hujusmodi eidem tribunali, et pro eo personæ prædictæ tunc debitum non persolverit cum effectu lapsis diebus eisdem Andreæ electo, et successoribus præsulibus, videlicet ingressus ecclesiæ interdictus existat. Administratores vero prædicti sententiam excommunicationis incurrant, a qua donec eidem tribunali, et pro eo personæ prædictæ de pensione hujusmodi tunc debita integre satisfactum aut alias cum dicto tribunali, et pro eo cum persona prædicta super hoc amicabiliter concordatum fuerit, præter quam in mortis articulo constitutus interdictus videlicet interdicti relaxationem, excommunicatus vero prædictus ab hujusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium nequeat obtinere. Si vero per sex menses dictos triginta dies immediate sequentes interdictus videlicet sub hujusmodi interdicto permanserit, excommunicatus vero prædictus sententiam ipsam animo quod absit substinuerit indurato ex tunc effluxis mensibus eisdem a regimine, et administratione dictæ ecclesiæ Pharaonensis perpetuo respective suspensi existant eo ipso.

Prohibetur ne quovis prætextu pensio ullo tempore imminuatur.

§. 5. Decernentes quoque pensionem prædictam, ex quovis prætextu, et ex quavis causa ad minorem summam reduci, annullari, vel invalidari, minusque illius reservationem hujusmodi infringi, aut nullam dici ullatenus unquam posse, neque easdem præsentes ex quovis capite, colore, vel causa etiam quantumvis juridica, legitima, pia, privilegiata, et speciali nota digna, ac de necessitate juris, vel facti omnino exprimenda de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostræ, seu quocumque alio defectu notari, impugnari, invalidari, aut in jus, vel controversiam revocari, seu adversus illas quodcumque juris, vel facti, justitiæ, vel gratiæ remedium impetrari, vel etiam motu proprio, et ex certa scientia etiam consistorialiter concesso, et impetrato quemquam uti, seu se juvari posse in judicio, et extra illud, sed eas semper validas, et efficaces esse et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri; et obtinere, ac eidem tribunali etiam perpetuo in omnibus, et per omnia plenissime suffragari debere.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Sicque, et non alias per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales etiam de latere legatos, vicelegatos, et apostolicæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere, irritum quoque, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Episcopis, et archiepiscopis committitur præsentium literarum executio.

§. 7. Quocirca venerabilibus fratribus Nostris Elborensi, et Lacedemoniensi respective archiepiscopis per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel eorum alter per se, vel alium, seu alios faciant auctoritate Nostra pensionem hujusmodi successioni prædictæ loco facto eidem tribunali, et pro eo personæ prædictæ juxta reservationis, constitutionis, et assignationis prædictarum, ac decreti Nostri hujusmodi continentiam, et tenorem integre persolvi, et nihilominus quemlibet ex Andrea electo, et successoribus, seu administratoribus prædictis quem interdicti et excommunicationis hujusmodi respective sentiat incurrisse eis constiterit, quoties super hoc pro parte dictæ Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ, et successorum regum prædictorum fuerint requisiti, tamdiu dominicis, et aliis festivis

diebus in ecclesiis dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit interdictum et excommunicationem respective publice nuncient, et faciant ab aliis nunciari, et excommunicationem ipsam ab omnibus arctius evitari, donec eidem tribunali, et pro eo personæ prædictæ de pensione hujusmodi tunc debita fuerit integre satisfactum, ipseque interdictus videlicet interdicti relaxationem excommunicatus vero prædictus ab hujusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere contradictores auctoritate Nostra prædicta appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus Lateranensis statutis concilii novissime celebrati pentiones annuas super mensarum episcopalium fructibus, redditibus, et proventibus nisi ex cessionis aut alia probabili causa reservari prohibentis, ac constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, dictæque ecclesiæ Pharaonensis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus, et personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium præmissorum quomodolibet facientibus concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quælibet alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, etiam inserti forent eisdem præsentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime ad præmissorum validissimum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse harum quoque serie derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si Andreæ electo, et successoribus, seu administratoribus prædictis, vel quibusvis aliis comitanter, aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad præstationem, vel solutionem pensionis alicujus minime teneantur, et ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem quod hujusmodi pensionis reservatione per Nos, ut præfertur, perpetuo facta non obstante taxa ejusdem Pharaonensis ecclesiæ firma remanere debeat.

Sanctio poenalis.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ reservationis, constitutionis, assignationis, decreti, statuti, mandati, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millessimo septingentesimo octuagesimo secundo decimo septimo kalendas januarii pontificatus Nostri anno octavo.

CDXII.

Dat. die 20 decembris 1782 Anno VIII.

Abdicatio jurispatronatus nonnullorum simplicium beneficiorum ad rectores parochialis ecclesiœ s. Petri villæ de Torres Novas Lisbonensis diœcesis spectantium, cum illius concessione favore reginæ fidelissimæ, ejusque successorum regum fidelissimorum in perpetuum.

Pius episcopus
servus servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Spectata devotionis specimina, quibus carissima in Christo filia Nostra Maria Francisca Portugalliæ, et Algarbiorum regina fidelissima ad hanc beati Petri cathedram, in qua sumus a Domino licet immerito constituti votis vere regalibus, suique dignis excelsi cordis amplitudine accedit, Nos adeo alliciunt, ut petitionibus suis, quas jugiter ratio, et æquitas ducunt, libenter annuamus, prout in Domino decere conspicimus, atque expedire.

Expositio precum.

§. 2. Sane pro parte ejusdem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ Nobis nuper expositum fuit, quod quamvis pro tempore existentes rectores parochialis ecclesiæ sancti Petri villæ de Torres Novas Lisbonensis diœcesis, quæ, sicut accepimus, de regio jurepatronatus ex fundatione, vel dotatione existit tamquam donatariis regiæ coronæ Portugalliæ jus præsentandi ad nonnulla perpetua simplicia, et personalem re-

sidentiam non requirentia beneficia ecclesiastica in dicta parochiali ecclesia existentia hactenus possederint, dictumque jus personas ecclesiasticas idoneas ad dicta beneficia præsentando exercuerint, nihilominus dicta Maria Francisca regina fidelissima consideravit ex justis, et rationabilibus causis non amplius expedire, quod dictæ parochialis ecclesiæ rectores pro tempore existentes prædicti in dicti juris præsentandi possessione in posterum permaneant: ad quem proinde effectum vacante ad præsens, ut asseritur, certo, quem præsentibus haberi volumus pro expresso modo extra Romanam curiam parochiali ecclesia prædicta, cum dicta Maria Francisca regina fidelissima antequam ipsa futurum dictæ parochialis ecclesiæ rectorem ad illum præsentet, plurimum cupiat, ut a prædictis dictæ parochialis ecclesiæ rectoribus jus præsentandi hujusmodi ad eadem beneficia, ut infra, perpetuo abdicare, et separare, illudque eidem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ, ejusque in Portugalliæ regno successoribus regibus fidelissimis etiam perpetuo concedere, et ad illam, et illos respective transferre de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos igitur ipsius Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ justis desideriis hujusmodi favorabiliter annuere volentes, tenore præsentium jus præsentandi prædictum ad eadem beneficia ab eisdem dictæ parochialis ecclesiæ rectoribus, ita ut præsentatio hujusmodi de cætero non amplius ab eisdem pro tempore existentibus ejusdem parochialis ecclesiæ rectoribus prædictis, ut præfertur, fieri sed jus præsentandi hujusmodi, ex nunc deinceps in futuris eorumdem beneficiorum vacationibus ad dictam Mariam Franciscam reginam fidelissimam, ejusque in dicto regno successores reges fidelissimos prædictos spectare, et pertinere debeat apostolica auctoritate perpetuo abdicamus, et separamus, dictumque jus præsentandi ad eadem beneficia, ut præfertur, vacatura eidem Mariæ Franciscæ reginæ fidelissimæ, ejusque in dicto regno successoribus regibus fidelissimis prædictis dicta apostolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, ac ad illam, et illos libere, et absque ulla reservatione etiam cancellariæ apostolicæ regularum eisdem modo, et forma, quibus in exercitio jurispatronatus dictæ parochialis ecclesiæ utitur, et gaudet, eadem apostolica auctoritate pariter perpetuo respective transferimus, cujusvis consensum desuper quomodolibet requisitum, attenta prædictæ parochialis ecclesiæ vacatione, dicta apostolica auctoritate supplendo.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 4. Nec non easdem præsentes, et in eis contenta quæcumque semper validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum inviolabiliter observari, et sic ab omnibus censeri, et ita per quoscumque judices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, etiam de latere legatos, vice-legatos, dictæque Sedis nuncios judicari, et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis quibusvis superioribus, et personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium præmissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut quælibet alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent eisdem præsentibus pro expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime, et plenissime hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide ad præmissorum validissimum effectum harum quoque serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam Nostræ abdicationis, separationis, concessionis, translationis, suppletionis, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo octuagesimo secundo, tertio decimo kalendas januarii, pontificatus Nostri anno octavo.

CDXIII.

Dat. die 10 januarii 1785 Anno VIII.

Facultas dismembrandi paræciam in ecclesia collegiata terræ di Lugo Imolensis diœcesis in duas alias paræcias, nec non supprimendi confraternitatem sub titulo Crucesignatorum ejusdem terræ ad constituendam congruam duobus novis parochis.

Dilecto filio Nostro Joanni Karolo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero cardinali Bandi nuncupato ex dispensatione apostolica episcopo Imolensi.

Pius PP. VI.

Dilecte fili noster salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Ex quo superna dispositione, cujus inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, in apostolica Sede, nullis Nostris suffragantibus meritis fuimus collocati, tanti oneris Nobis impositi munus esse intelleximus, ea omnia impense curare, quæ ad Christifidelium salutem, divinique cultus augumentum quomodolibet spectare dignoscuntur, prout omnibus mature perpensis in Domino salubriter expedire arbitramur.

Expositio precum exhibitarum.

§. 2. Sane, sicut Nobis nuper exponi fecisti in oppido, seu terra di Lugo nuncupat. intra tuæ diœcesis limites animarum curam, quæ adnexa est collegiatæ ecclesiæ dicti oppidi, seu terræ adeo esse numerosam, ut nedum sub se comprehendat ultra quatuor millia animarum, sed quod magis est ultra circuitum dicti oppidi, seu terræ longe se protendat per loca campestria dissita, et hyemali tempore accessu difficillima; quare parochus, et cappellanus spiritualibus fidelium indigentiis occurrere nequeant, adeo ut non obstante ejusdem parochi, vel ejus cappellani sollicitudine, hoc malum contingere potest, ut infirmi in longioribus domibus commorantes, aut divino viatico non refecti, aut aliis Ecclesiæ sacramentis non munitis, viam universæ carnis ingrediantur. Ast cum pro eo pastorali zelo, quo apud Deum maxime es commendabilis, huic malo opportunum remedium afferre, dictam paræciam collegiatæ ecclesiæ terræ prædictæ dismembrando, aliasque duas paræcias erigendo, desideres. Nobis propterea humiliter supplicari fecisti, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Deputatio commissarii apostolici ad effectum perficiendi divisionem paræciarum.

§. 3. Nos igitur te specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, circumspectioni tuæ, de cujus prudentia, fide, integritate, religionis zelo, ac in rebus gerendis dexteritate de apostolicæ potestatis plenitudine per præsentes committimus, et mandamus, ut in primis paræciam ecclesiæ collegiatæ terræ de Lugo nuncupatæ tuæ diœcesis in duas alias paræcias et modo, ac forma, quæ juxta tibi a Domino datam prudentiam opportunior, ac Christifidelium animarum saluti utilior videbitur, auctoritate Nostra apostolica separes, ac dismembres.

Mandatum de supprimendo confraternitatem sanctæ Crucis, et applicandi ejus bona in dotem novarum ecclesiarum parochialium.

§. 4. Insuper cum sicut accepimus, confraternitas in eadem terra sub titulo sanctæ crucis, et denominatione Crucesignatorum bonis temporalibus satis affluat, quorum redditus cum saltem ad annua scuta quingenta ascendat, qui æquiparantur valori, seu existimationi duodecim mille monetæ Romanæ, nulloque alio onere gravetur, quam celebrationis unius missæ in suo oratorio, nec non hospitio excipiendi ecclesiasticos peregrinos, quorum numerus minimus est, eaque propter utilius esset, quoties bona hujusmodi ad dotandas dictas novas erigendas parochiales ecclesias erogarentur; hinc tibi injungimus, ut eamdem confraternitatem Crucesignatorum auctoritate Nostra apostolica supprimas, ac extinguas, ac suppressam, et extinctam esse decernas, atque declares; bona vero tam mobilia, quam immobilia, jura, et actiones quomodolibet ad eamdem confraternitatem spectantia, et pertinentia pro summa scutorum trium millium cuilibet ex dictis erigendis paræciis auctoritate prædicta applices, et assignes, et attribuas; reliquam vero summam detractis opportunis impensis ad ædificandam unam ex novis ecclesiis, ac domibus parochialibus de altera quippe inferius disponetur, nec non supellectili necessaria pro utrisque ecclesiis parochialibus hujusmodi nosocomio ejusdem terræ cum onere hospitio ecclesiasticos peregrinos excipiendi eadem auctoritate dones, ac concedas.

Concessio ecclesiæ spectantis ad confraternitatem sacrarum stigmatum pro erectione novæ paroeciæ.

§. 5. Verum cum altera ex ecclesiis parochialibus prædictis ultra claustrum Hæbreorum Ghetto nuncupatum ad eam partem, quæ campos prospicit, sit erigenda, ac confraternitas laicalis sacrarum stigmatum nuncupat. illuc satis aptam, ac idoneam ecclesiam, et domum possideat. Volumus itaque, ut illam a confraternitate hujusmodi tibi cedi ad novam in ea erigendam parochialem ecclesiam, eidemque confraternitati pro hujusmodi cessione ecclesiam, ac domum suppressæ, et extinctæ, ut præfertur, confraternitatis Crucesignatorum assignari, ac concedi omnino cures, et studeas. Ut autem pia fundatio quotidianæ missæ, qua, ut præfertur, sic suppressa, ac extincta confraternitas gravatur, sollicite, æque, ac religiose adimpleatur, impense conaris, tuæ pietati, ac religionis zelo summopere in Domino commendamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes has præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus, quatenus opus sit, quorumcumque piorum benefactorum, seu testatorum testamentis, dispositionibus, codicillis, ac ultimis voluntatibus, quas quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, de jure quæsito non tollendo, ac exprimendo vero valore in suppressionibus, dismembrationibus, unionibus, seu applicationibus, illisque committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac aliis Nostris, et cancellariæ apostolicæ regulis, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure expressis fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibus, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non collegiatæ ecclesiæ, et confraternitatis prædictarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus: privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibusvis tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie forsan in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret illorum tenores, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo piscatoris die decima januarii millesimo septingentesimo octuagesimo tertio, pontificatus Nostri anno octavo.

CDXIV.

Dat. die 21 januarii 1783 Anno VIII.

Sanatio capituli provincialis provinciæ, utriusque Castellæ, ordinis fratrum beatæ Mariæ de Monte Carmelo de observantia nuncupatorum, et confirmatio constitutæ tripartitæ officiorum inter fratres prædictos.

Pius PP. VI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Ex injuncto Nobis desuper apostolicæ servitutis officio votis illis, per quæ paci, et quieti inter Christifideles quoslibet præsertim sub suavi religionis jugo Altissimo famulantes opportune consulitur, libenter annuimus, atque favoribus prosequimur opportunis; libentissime vero si sublimorum principum preces hisce desuper cumulantur.

Tenor precum porrectarum a rege catholico.

§. 2. Expositum siquidem Nobis nuper fuit pro parte carissimi in Christo filii Nostri Karoli Hispaniarum regis catholici, quod cum quamplures dubitationes, et animorum fluctuationes circa validitatem capituli provincialis fratrum ordinis beatæ Mariæ virginis de Monte Carmelo de observantia provin-

ciæ utriusque Castellæ in conventu Avilæ die secunda junii MDCCLXXXI. habiti aliquæ quippe solemnitates a canonibus, et apostolicis constitutionibus præscriptæ fuerunt omissæ, ortæ essent, ad tollendas omnes dissentiones, ac partium studia, quæ ex inde proficiscebantur, dilecto filio Josepho Herreros regio Castellæ consiliario commisit, ut private auditis interesse habentibus, pristinam pacem, et tranquillitatem restituere inter fratres provinciæ prædictæ impense studeret. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, compertum fuerit omnino requiri auctoritatem apostolicam ad sanandos omnes, et singulos defectus, qui in memorato capitulo provinciali intervenerunt, ac etiam ad adprobandam, confirmandamque tripartitam officiorum in dicta provincia deinceps observandam tenoris, qui sequitur. = Cum partium affectiones in hac utriusque Castellæ Carmelitarum de observantia provincia, non a territorio, sed a lectoribus philosophiæ, et studiis ortum habuerint; ad pacem firmandam, charitatemque fovendam, et cum æquitativa distributione honorum, et onerum, dissidia eliminanda; adeo ut omnes religiosi tamquam si filii religionis et hæredes: rebus omnibus mature, sedoloque perpensis, ab omnibus subscribentibus expediens judicatum fuit, sex, quæ erant in provincia studiorum partes, in tria collegia redigi oportere. Quæ quidem, ut æqualiter, et absque alicujus præferentia, et honoribus, et oneribus religionis participent, facta est cuilibet parti, seu collegio designatio, adjudicando omnes religiosos, ita ut nullus extra maneat, ut in plano idiomate Hispano (ad studiorum capita attendendo) explicantur, et declarantur. Inter hæc tria collegia, cum assignatione dicta, quæ Matritense, Toletanum, et Vallisoletanum nuncupantur, dividenda sunt officia majora, et omnia provinciæ munera absque cujuslibet præferentia, ita ut collegia maneant æqualia, prout possibile fuerit, et ut sigillatim stabiliantur omnia, proposita fuit catholico regi, et ab ipso approbata æquitativa distributio, tripartita nuncupata, sequentibus conditionibus explicata sigillatim, ex proximo futuro capitulo servanda.

Prima conditio.

De electione provincialis.

§. 3. Quod feria sexta immediata diei sabathi, in quo secundum constitutiones debent celebrari electiones tam provincialis, quam definitorum, postquam coram omnibus lectæ fuerint conventuum, ut de more est, compotus, vulgo *Cantas quentas*; vocales omnes, per suffragia secreta, seligent collegium vesperi, de quo die sequenti eligendus est provincialis, et licet hæc electio canonica non reputetur, tamen absque designatione personæ, electio provincialis celebranda die sequenti, de illo erit collegio, quod plura suffragia habuerit; ita ut de alio provincialis eligi non valeat. Attamen, ea lege sequente, quod primus definitor eligendus erit e collegio provincialis, et de collegio, de quo est secretarius provinciæ, tantummodo unus definitor, et ex alio collegio duo alii definitores.

Secunda conditio.

De electione priorum.

§. 4. Quod in capituli difinitorio nullum collegium adeo possit excedere alia duo collegia in vocalibus, ut se solo possit eligere priores; cumque provinciæ patres jus suffragandi in definitorio habeant, et possit evenire casus, in quo in uno collegio sint duo, tres, aut plures patres provinciæ, tunc quatuor patres magistri antiquiores, ex aliis duobus collegiis, et ex utraque Castella, ad effectum eligendi priores, et subpriores jus suffragandi in definitorio capituli habeant; ea tamen lege, ut nullo privilegio definitoribus concesso in posterum potiantur, sed definitorio capituli finito nullum jus suffragandi in aliis remaneat, neque aliud privilegium.

Tertia conditio.

De juribus diversorum collegiorum, et discretiva inter ipsa servanda.

§. 5. Quod in Castella veteri tres prioratus debent applicari duobus aliis collegiis, a quibus non fuerit electus provincialis, aut socius, et secretarius: Nam pro Castella veteri, collegio, a quo provincialis, aut socius fuerit electus, duo tantummodo prioratus applicari debent, provincialis autem, et ejus socius, et secretarius semper sint de distinctis collegiis. Dum vero provincialis, sive socius de Castella veteri fuerit electus: prioratus Abulensis, et Salmantinus, ita distribuantur, ut tribus hisce muneribus, tria potiantur collegia; dum autem provincialis, sive socius electus fuerit e Castella nova, nunquam conjungantur in eorum collegio, neque prioratus Matritensis, neque Toletanus, sed tria hæc munera, per tria dividantur collegia. Similiter dum provincialis fue-

rit electus e Castella veteri: nam cum provincialatus, prioratus Matritensis, et Toletanus sint munera in universa provincia graviora; ut serventur justa, et æquitativa distributio, unumquodque collegium perpetuo potiri debet aliquo ex tribus istis muneribus. Cum autem in Castella nova sint duo conventus recollectionis, ad quos suorum priorum electio attinet, atque ideo in definitorio provinciæ solum eligentur sex priores, servatis, et expressis pro Castella veteri in principio hujus conditionis, scilicet, quod ad collegium, sive provincialis, sive secretarij tantummodo adjudicentur duo prioratus.

Quarta conditio.

De requisitis sub priorum eligendorum.

§. 6. Quod tam in Castella veteri, quam in nova servata eadem æqualitate, et æquitate in prioribus assignata; subpriores eligantur, attamen ut cum prudentia, in absentia priorum regant conventus, debent esse, aut jubilati, aut actuales concionatores, nisi aliquis religiosus virtute, et prudentia adeo eminens fuerit, ut unanimi omnium consensu eligendus in subpriorem videatur, et tunc valebit electio.

Quinta conditio.

De æqualitate servanda inter collegia electorum.

§. 7. Cum in Castella nova sint duo recollectionis conventus, ad quos spectat suorum priorum respectiva electio: ut inter tria collegia, etiam in hoc servetur æqualitas, pro Castella veteri conventus sancti Pauli statuendus est recollectionis conventus, et hic applicandus erit Vallisoletano collegio, et collegio Matritensi Vallismaurensis, et deserti Pelagii Toletano. Verum cautum semper habebitur, quod prior conventus sancti Pauli perpetuo in capituli definitorio eligendus erit; ut ita servetur possessio, et consuetudo provinciæ; et hi omnes recollectionis conventus, præscripta forma tribus collegiis, respective applicabuntur.

Sexta conditio.

De oppositionibus ad lecturas philosophiæ, et theologiæ singulis annis faciendis.

§. 8. Quod oppositiones, ut dicitur, ad lecturas philosophiæ, et theologiæ, ut cautum est in provinciæ legibus municipalibus, celebrentur singulis annis: cursum incipiat unus lector, et alternatim tam inter novam, et veterem Castellam, quam inter collegia; ita ut non possit formari lector de uno collegio, quin ex aliis duobus formetur et alter. Advertendum quoque est, quod semper, ac unus lector vel morte, vel privatione deficiat, alius ex eodem collegio loco illius subrogetur.

Septima conditio.

De electione oppositoris notabiliter cæteros omnes literis excedentis.

§. 9. Cum oppositiones celebrari debeant secundum legem anterioris conditionis, si extiterit aliquis oppositor notabiliter literis cæteros omnes excedens, cunctorum judicum dictamine, et pro suo collegio non sit ei locus ad lecturam, alternativa impediente; ne judices conscientiam onerent suam, et ne eminentior jus ad lecturam amittat; institui possit iste lector; attamen ea lege, ut discipuli ad collegium, cui respondere secundum alternativam debent, applicentur; lector vero in suo remaneat collegio, idemque est intelligendum, casu, quo aliquod collegium oppositore careat.

Octava conditio.

De numero lectorum theologiæ eligendorum.

§. 10. Nunquam creentur, neque instituantur, tam in Castella veteri, quam in nova plusquam octo theologiæ lectores, hac designatione præcisa, Compluti tres, Toleti tres, Matriti unus, pro scholastica theologia; et ad theologiam moralem docendam instituetur alter, designato a patre provinciali conventu, vel a definitorio. Pro Castella veteri, Salmanticæ tres, Vallisoleti tres, unus in conventu Segobiensi, pro scholastica theologia, et alius ad explicandam theologiam moralem, in Metinensi conventu. Et conformiter ad id, quod in actis municipalibus præcipitur (*nullæ literæ patentes sive pro lectura philosophiæ, sive theologiæ admittantur, a rmo patre generali concessæ, nisi unanimi omnium definitorum consensu postulentur*) et tunc ut gradum doctoratus in aliqua regali universitate obtineat, servando tamen ea, quæ circa hoc tam in actis municipalibus, quam in decretis generalibus cautum legitur.

Nona conditio.

De iis qui transire, vel non transire possint de una ad alteram Castellam.

§. 11. Juvenes utriusque Castellæ, de una ad alteram transire non valeant, similiterque lectores; sustentantes conclusiones publicas, qui vulgo *actuantes* nuncupantur, transitum faciant, secundum consuetudinem, et acta municipalia.

Decima conditio.

De socio præsidis.

§. 12. Cum liberum sit rmo patri ordinis, capituli præsidentem designare, orandum erit ab ipso, ut in denominatione præsidiis statuat socium illius esse de distincto collegio.

Undecima conditio.

De affiliationibus religiosorum.

§. 13. Quod religiosorum affiliationes æquitative in omnibus statuantur conventibus, et si possibile erit æqualis numerus de quolibet collegio assignetur, verumtamen affiliationes prædictæ non stabiliantur usque ad proximum definitorium, in quo ordinari debent.

Duodecima conditio.

De explicatione, et innovatione præsentium legum.

§. 14. Cum temporum varietas, aliæque occurrentiæ legum explicationem, innovationem, aut dispensationem sæpius deposcant; actis municipalibus nos conformantes statuere judicamus conveniens, quod in rebus tantummodo accidentalibus possint leges istæ explicari, aut innovari: attamen ea lege (ut in actis municipalibus sancitum est) *ut neque provincia se sola, neque rmus solus dispensare, innovare, alterare possit sed tantummodo de provincia in capitulo congregata*, ex quinque vocalium partibus, per suffragia secreta convenientibus quatuor, et rmi accedente consensu possit, ut dictum est, in legibus hisce innovari, et alterari.

Tertia decima conditio.

De approbationibus exquirendis.

§. 15. Quod hoc planum, cum omnibus suis conditionibus fiet præsens in omnibus conventibus provinciæ postquam obtinuerit regiam approbationem, consensum Nostri rmi patris generalis, cui supplicabitur, ut illud approbet, concurratque ad obtinendam bullam, seu rescriptum, ut habeat majorem firmitatem, stabilitatemque in omnibus suis conditionibus.

Hisce legibus, et statutis, quæ justitiam distributivam, æquitatemque inter omnes religiosos respiciunt, et servant, nostra quidem sententia, omni ambitioni præcluditur aditus; pax firmabitur, fraterna charitas fovebitur, et regularis observantia florebit; quapropter oratores, qui regio decreto libentissime subscribimus, ad pedes Sanctitatis Vestræ humiliter provoluti, enixe oramus, et humillime deprecamur approbatione a Vestra Sanctitate in forma Brevis confirmari, et roborari digneris.

Fr. Joseph Flores provincialis.
Fr. Gabriel de Huetff. procurat.
Fr. Bernardus Repidos ex assistens generalis.
Fr. Martinus Diaz ex-provincialis.
Fr. Augustinus Torres ex-provincialis.
Fr. Jacobus Montes.
Fr. Manuel Antonius Lopez.
Fr. Joseph Gutiense.
Fr. Joannes Arteaga.

Tenor apostolicæ confirmationis.

§. 16. Cum autem sicut eadem expositio prosequebatur, et per Nos sanari capitulum provinciale prædictum, et præinsertam tripartitam officiorum memoratus Karolus rex catholicus summopere desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur ejusdem Karoli regis catholici votis annuere volentes, ac singulares fratrum provinciæ prædictæ personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, prædictum capitulum provinciale auctoritate apostolica tenore præsentium validamus, et confirmamus; omnesque, ac singulos juris, et facti defectus in eo quomodolibet interventos supplemus, et sanamus; insuper præinsertam tripartitam officiorum provinciæ prædictæ auctoritate, et tenore præfatis confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, et omnes, ac singulos juris, et facti pariter defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 17. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, nec non dicti ordinis, et provinciæ etiam juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vicesima prima januarii millesimo septingentesimo octuagesimo tertio, pontificatus Nostri anno octavo.

CDXV.

Dat. die 25 januarii 1783 Anno VIII.

Concessio indulgentiæ plenariæ assequendæ ab eis, qui occasione capituli generalis basilicam ss. duodecim Apostolorum de urbe visitaverint.

Pius PP. VI.

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis salutem, et apostolicam benedictionem.

Ratio, et tenor concessionis.

§. 1. Cum sicut accepimus, capitulum generale fratrum ordinis minorum, s. Francisci Conventualium nuncupatorum propediem, benedicente Domino in ecclesia basilica nuncupata, seu conventu ss. XII. Apostolorum fratrum ejusdem ordinis de urbe celebrandum sit, Nos, ut opus tam pium majori cum fructu fiat, et ad augendam fidelium religionem, et animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui dictam, vel aliquam ex ecclesiis tam fratrum, quam monialium ordinis hujusmodi die vigesima octava mensis maji, qua incohabitur capitulum generale hujusmodi, ac singulis actualis illius celebrationis diebus devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel tantum omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus post celebrationem dicti capituli generalis minime valituris.

Conditiones et fides habenda transumptis.

§. 2. Volumus autem, ut si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid, vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur, præsentes nullæ sint; utque præsentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, vel procuratoris generalis dicti ordinis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud s. Petrum sub annulo piscatoris die xxv. januarii MDCCLXXXIII. pontificatus Nostri anno octavo.

CDXVI.

Dat. die 10 januarii 1783 Anno VIII.

Confirmatio statutorum observandorum pro cultura tenimentorum agri Romani.

Pius PP. VI.

Motu proprio.

Proemium

§. 1. Una delle più gravi cure del Nostro temporale governo, che è stato a Noi dalla divina providenza affidato insieme colla pontificia dignità, è stata quella d' invigilare con tutte le Nostre forze sugli esempj de' sommi pontefici Nostri predecessori alla conservazione della cotanto necessaria arte dell' agricoltura, e ciò non meno pel comune vantaggio de' Nostri sudditi, che per mantenere particolarmente l' abbondanza in questa Nostra città di Roma. Ma poichè non ostanti i tanti mezzi finora impiegati per un sì lodevol fine, dobbiamo vedere anche al dì d' oggi le campagne circonvicine, e special-

mente quelle dell' agro Romano assai meno coltivate di quello, che potrebbero essere e per la loro ampiezza, e per la naturale loro fertilità, perciò ci siamo posti in animo di nuovamente tentare una sì interessante intrapresa, restringendoci per ora alla coltivazione dell' agro Romano, il quale Noi consideriamo in modo particolare destinato per la provista di Roma, e ciò senza dipartirci delle traccie dei regolamenti stabiliti dai Nostri predecessori, i quali moderati, e corretti a misura di quello, che l' esperienza ci ha insegnato doversi fare, e adattati alle circostanze de' tempi, speriamo, che debbano essere capaci di produrre quella seria, e permanente utilità, che Noi pel dover Nostro, e per l' amore, che portiamo ai Nostri sudditi, sommamente desideriamo.

Confirmatio aliarum constitutionum editarum a Clemente VII. Xisto IV, et Julio II.

§. 2. Avendo Noi pertanto seriamente considerati, ed esaminati tutti i provedimenti dati su tal materia dai sommi pontefici Nostri predecessori, ed avendo fra gli altri riconosciuto uno dei più interessanti esser quello, con cui dalla fel. mem. di Clemente VII., confermando le lettere di Sisto IV., e di Giulio II., in mezzo a molte altre salutari disposizioni, viene principalmente ordinato, che nell' agro Romano, e nelle provincie annonarie siano obbligati i proprietarj di ogni sorta di terre, e tenute di rompere, e coltivare ogni anno la terza parte delle medesime, con permettere ancora a qualunque estranea persona il coltivarle qualora dai detti proprietarj non si eseguisse la prescritta coltivazione, ed avendo in seguito osservato, che dopo molti, e molti altri regolamenti prescritti nei tempi susseguenti in favore dell' agricoltura dagli altri Nostri predecessori, finalmente anche a' dì nostri per maggiormente ampliare l' esercizio di quest' arte, con editto emanato d' ordine, ed oracolo del Nostro predecessore Clemente XIII., previo il parere di una congregazione di rmi cardinali, e prelati, sia stato disposto, che oltre l' infirmazione, ed annullazione di tutti quei patti, che nei contratti fra i proprietarj delle tenute, e gli affittuarj potessero in alcun modo impedire la libera coltivazione delle terre, sia anche lecito a tutti gli agricoltori di rincoltare le medesime terre a lor piacimento: con tali disposizioni principalmente abbiamo creduto di regolare le Nostre nuove deliberazioni rapporto alla coltivazione dell' agro Romano, con quelle modificazioni, dichiarazioni, ed aggiunte, che dopo una seria considerazione abbiamo stimato più a proposito per rendere in ogni maniera eseguibili le Nostre intenzioni.

Qualis ordo servandus sit in cultura agrorum præfinitur.

§. 3. Siccome adunque una delle principali ragioni, per cui la mentovata costituzione di Clemente VII. che contiene l' obbligo a tutti i proprietarj delle tenute di coltivare ogni anno una terza parte delle loro terre, non ha potuto avere il continuato suo effetto, abbiamo osservato esser quella d' essere stata soltanto genericamente prescritta, ed ordinata la coltura della terza parte di tutti i terreni senza determinare quali effettivamente fossero le porzioni di terreno, che doveano in ciascun anno sottoporsi all' aratro, quali i respettivi quarti delle tenute, quali, e quanti i prati da riservarsi per pascolo de' bovi aratorj, per uso de' fieni, per pascolo degli animali, che servono al carreggio alla capitale delle grascie, ed altre cose necessarie alla vita, quali i terreni sterili di loro natura, donde si è reso troppo difficile invigilare all' osservanza della legge per le molte vie, che restavano aperte ad eluderla agli agricoltori coll' addurre qualunque dei mentovati titoli, e ragioni in iscusa di non aver fatta maggior sementa; perciò abbiamo creduto necessario principalmente su questo articolo di porre la cosa in tale stato, che ninno dei mentovati pretesti possa esser allegato da ora innanzi, con istabilire, e fissare specificamente tutto il terreno, che in ogni stagione dovrà andare a semente, onde quanto, sia facile il sapersi da ogni agricoltore quale sia la sua obbligazione, altrettanto sia facile ancora a riconoscersi chi non vi abbia corrisposto. Pertanto abbiamo ordinato a monsignor prefetto dell' annona, che colla scelta di più persone perite nell' arte agraria, e pratiche particolarmente della coltivazione dell' agro Romano, previa un' esatta istruzione per ben condursi in una cotanto interessante operazione, facesse attentamente visitare tutte, e ciascheduna tenuta di esso agro Romano, e stabilire in ognuna di esse, qualora facesse di bisogno, un nuovo metodo da doversi tenere nel coltivarle, dividendo i quarti da seminarsi in terzeria, o in quarteria secondo la natura, ed attività dei terreni, separando il terreno sterile dal fruttifero, assegnando i prati non solo pel necessario pascolare dei bovi aratorj, e per la necessaria provista de' fieni, ma lasciando ancora

tutti gli altri pascoli e per l'uso de' procoj, e per gli animali inservienti a' trasporti e facendo tutt' altro, che da essi si credesse opportuno per la buona economia, e regolamento di ciascheduna tenuta, avuto riguardo anche alla particolare situazione, qualità, ed altre circostanze di ciascuna di esse tenute: in seguito di che avendo il detto monsig. prefetto dell' annona eseguiti i Nostri sovrani voleri per mezzo della perizia, e visita suddetta, il ristretto della quale sottoscritto, é giurato dai sudetti periti ci ha presentato in un ben ordinato catastro, ed avendoci il medesimo riferito essere la detta perizia, e visita stata fatta non solo con tutta la necessaria attenzione, ma anche con essersi dedotta a notizia dei proprietarj delle tenute, ed affittuarj non solo prima che la medesima si effettuasse, ma anche con essere stati i medesimi intimati sulla faccia del luogo in atto, che i periti si son portati ad eseguire le loro operazioni, e finalmente dopo terminate le medesime di aver egli stesso interpellato, e sentito ciascun proprietario, ed affittuario per intendere quali difficoltà ciascuno di essi avesse ad opporre al nuovo metodo di coltivazione prescritto in esso catastro, ci siamo finalmente risoluti di venire all' approvazione del medesimo con prescrivere di più tutte quelle altre ordinazioni, che abbiamo creduto necessarie, ed espedienti, perchè il detto catastro venga in ogni sua parte costantemente eseguito, come diremo in appresso, ben sicuri, che e per le grazie, che l'animo Nostro è disposto di accordare in ogni tempo agli agricoltori, specialmente colla felice, e sollecita distribuzione delle tratte da farsi ai medesimi in proporzione della sementa, che ciascuno avrà fatto, e pe' grandissimi vantaggi, che dell' accresciuto esercizio della loro arte loro ne verranno naturalmente in appresso, saranno poi per applicarsi spontaneamente alla medesima, e renderanno pienamente soddisfatte le paterne Nostre brame. Pertanto di Nostro moto proprio, non ad istanza di alcuno, ma per Nostra mera deliberazione, di Nostra certa scienza, e colla pienezza della Nostra potestà approviamo, e confermiamo il detto catastro, e quanto in esso si contiene tanto generalmente che particolarmente, e per tutto ciò, che concerne il regolamento, e metodo da osservarsi in tutte, e ciascheduna delle tenute in esso contenute, e vogliamo, ordiniamo, e comandiamo non solo a tutti, e singoli affittuarj, e coloni delle tenute dell' agro Romano, ma anche principalmente, e primariamente agli istessi proprietarj, e possidenti dell' agro Romano tanto laici, quanto ecclesiastici di qualunque condizione essi siano, camera apostolica, reverendissimi cardinali, capitoli di patriarcali, basiliche, e collegiate, santuario di Loreto, pia casa del s. uffizio, principi, duchi, conti, marchesi, feudatarj e baroni, regolari di qualsivoglia ordine, e istituto, comprese le undici congregazioni, cavalieri, e commende della religione di Malta, ospedali ed altri in qualsivoglia modo più privileglati, de' quali per comprenderli fosse necessario di farne speciale, ed individua menzione, che il detto catastro, esibito che sarà da monsignor prefetto dell' annona per gli atti di uno dei nostri segretarj di camera, e nell' uffizio dell' agricoltura, e il metodo, e regolamento in esso contenuto, incominciando dalla prossima rompitura del mese di marzo 1783. si debba sempre in avvenire esattamente, ed inviolabilmente osservare, e che debba in ogni anno rompersi, e maggesarsi in ogni tenuta quella quantità, e porzione di terreno, che in esso catastro viene prescritto, senza che sia lecito a veruno, fuorichè con licenza in iscritto di monsignor prefetto dell' annona, non solo di tralasciare in minima parte la sementa, che in esso viene ordinato di fare, ma neppure di variare nè il turno, nè l'ordine in veruna tenuta, nè di cambiar luogo, e divisione ai quarti, nè di far nuovi prati, nè di variarne la situazione, nè di fare alcun' altra nuovità anche sotto pretesto di necessità, purchè non si trattasse di estendere i quarti destinati alla sementa, e di maggiormente ampliarli, il che potrà sempre farsi da qualunque proprietario, affittuario, e colono, purchè debbano, e ciascuno di essi debba sempre lasciare il conveniente pascolo per i bovi aratorj, conforme vien prescritto nel catastro.

§. 4. Come ancora pel maggiore aumento dell' agricoltura, e per aderire a quanto fu providamente disposto nel mentovato editto del Nostro predecessore Clemente XIII. dichiariamo, che oltre il doversi obbligatamente dagli agricoltori seminare quella quantità di colti, che nei terreni da regolarsi in quarteria nel catastro vengono prescritti, sarà lecito anche ai respettivi agricoltori, e conduttori di rincoltare ne' terreni, che anderanno a terzeria, e di biscoltare in quelli, che anderanno a quarteria, tutta

Declarationes speciales.

quella quantità di terreno, che loro parerà, e piacerà, purchè tali colti, e rispettivamante tali biscolti non cadano nell' ultimo anno dei respettivi affitti, e colonie, giacchè i terreni, ne' quali dovrà far la maggese il nuovo affittuario, o colono, dovranno sempre lasciarsi ad esso riposati almeno da un anno, onde possa ricavarne il frutto corrispondente alle spese, che esige il lavoro della maggese.

De jure restringendi agros dominis reservato.

§. 5. Che se mai accadesse, che o per qualità del terreno, o per volersi dai proprietarj ristringere una qualche porzione di terreno, e ridursi a miglior cultura con piantarvi ulivi, viti, moricelsi, e fare altre simili bonificazioni; la qual cosa non sarebbe che troppo desiderabile, e su di che lasciamo ai proprietarj ogni arbitrio, e facoltà, ovvero per motivo di divisione di una in più tenute, o di unione di più tenute in una, o per qualunque altro motivo dovesse necessariamente variarsi il metodo, e regolamento di alcuna di esse tenute, vogliamo sotto pena ancora della cadncità dal possesso, e dominio dei fondi medesimi ed altre pene a Nostro arbitrio, che i proprietarj sian tenuti denunziare a monsignor prefetto dell' annona l' innovazione, che sono per fare, affinchè dal medesimo colla scorta di persone esperte nell' arte agraria possa prescriversi il nuovo metodo, e turno di coltura, che dovrà tenersi in ciascuna di esse tenute a norma del qual metodo dovrà correggersi l' anzidetto catastro.

De annali verificatione super observantia statutorum

§. 6. E perchè la sopraespressa Nostra volontà riguardante l' osservanza del da Noi approvato catastro rimanga onninamente in ogni tempo adempita, incarichiamo strettamente a monsignor prefetto dell' annona, e a' suoi successori, che ogni anno alla fine del mese di marzo debba spedire una, o più persone oneste ed abili nell' arte dell'agricoltura, le quali colla scorta del da Noi approvato catastro osservino, e rincontrino sulla faccia del luogo esattamente, se in ciascuna tenuta dell' agro Romano sia stata intrapresa la rompitura in esso prescritta, e nella quantità, e luogo stabilito, e se tutt' altro rimanga adempito a forma del catastro medesimo, e qualora si troverà essersi in alcuna tenuta mancato in tutto, o in parte alla sementa prescritta vogliamo, che da monsignor prefetto dell' annona si faccia stimare secondo le regole dell'arte il frutto, che ragionevolmente si ritrarrebbe dal terreno non coltivato, se si coltivasse secondo la sua estensione, e qualità, dedotte le spese, e che il valore di quello si debba ripetere o dal proprietario della tenuta, o dall' affittuario, o dal colono se vi sarà, i quali tutti a quest' effetto si abbiano ad avere per coobbligati, per ripartirsi ciò, che da essi verrà pagato ad arbitrio di monsignor prefetto dell' annona in benefizio degli agricoltori dell' agro Romano più bisognosi, che si troveranno aver adempito alla quantità di sementa prescritta, volendo, per conseguire la detta emenda si possa agire per via di mano regia, di sequestro, ed in ogni altro modo più efficace.

Quid deficientibus dominis, seu colonis agros serere juxta legem statuti, hac facultate quisque de populo uti possit.

§. 7. Ad oggetto però di prevenire, che non si tralasci di eseguire quella quantità di sementa, che in ogni tenuta vien prescritta, adesivamente a quanto viene ingiunto nella mentovata constituzione del nostro predecessore Clemente VII. ordiniamo, e vogliamo, che mancando qualunque agricoltore, affittuario, o colono in tutto, o in parte alla detta sua obbligazione, sia lecito, e possa qualunque altra persona di qualunque qualità, grado, e condizione ancorchè forestiera, e non abitante nel Nostro pontificio dominio, maggesare, e seminare quel quarto o quella porzione di quarto, che dovendo secondo il metodo del catastro andare a rompitura, sarà lasciato in abbandono, e ciò senza pagamento alcuno di risposta nè in grano, nè in danaro, e che il proprietario, affittuario, o colono della tenuta sia obbligato prestar gratis il pascolare sufficiente per la cultura di esso terreno, comodi di granari, e casali, come ancora intendiamo, che in quel luogo, dove sarà stata fatta la maggese, ed a quella stessa persona, che l' avrà fatta, sia anche lecito l' anno susseguentemente di fare il colto, parimenti senza pagamento alcuno di risposta. E perchè non possa nascere alcuna dubbiezza sulla interpretazione di questa Nostra volontà vogliamo, che ciò debba praticarsi nel seguente modo, cioè che non essendosi dai rispettivi proprietarj, affittuarj, e coloni incominciata la maggese nel quarto, in cui spetterà di farsi a tutto il mese di febraro, sia lecito ad ognuno d'interpellare i medesimi giudizialmente se vogliono maggesare, e respettivamente seminare il quarto, di cui sarà questione, quale interpellazione seguita, e riprodotta dentro il termine di giorni tre avanti monsignor prefetto dell' annona, debbano i medesimi dichiarare se intendono ciò fare, o no, e non facendo detta dichiarazione, o

dichiarando di non voler essi intraprendere la detta lavorazione, debba decretarsi il diritto di maggesare, e seminare detto quarto, in favore di chi avrà fatta l' interpellazione, esimendo l' interpellante da ogni risposta sì a grano, che a denaro, come si è detto, e mancando poi anche il detto interpellante all' adempimento dell' assunta obbligazione di seminare il detto quarto, sia tenuto a rifondere il prezzo corrispondente al prodotto di detto terreno da liquidarsi come si è detto di sopra, e si possa agire contro il medesimo tanto personalmente, che realmente, ed anche sul prezzo dell' erba del quarto, che dovea seminarsi.

Monitum ad dominos, et usufructuarios prædiorum.

§. 8. In seguito poi di questa Nostra suprema ordinazione, e volontà avvertiamo qualunque padrone proprietario, o usufruttuario delle tenute dell' agro Romano di qualsivoglia stato, grado, e condizione, che negl' istromenti, o apoche di affitto, o colonia, o altro qualunque contratto delle medesime, che si farà da oggi in avvenire sotto pena di caducità dal possesso, e dominio de' respettivi fondi, e terreni, non ardisca di apporre alcun patto, o convenzione, che sia in alcun modo, e in qualunque benchè minima parte contraria a questa Nostra disposizione, e a quanto vien prescritto nel da noi approvato catastro, e se mai alcuno ardisse di ciò fare, oltre l' esser egli incorso nelle pene suddette, vogliamo che tali patti, e convenzioni si abbiano per nulle, irrite, e di nessun valore, e come se apposte non fossero, e che il notaro, che si sarà rogato di tali istromenti, o avrà legalizzate tali apoche, s' intenda incorso ipso facto nella pena di cento scudi d' oro, e nella sospensione dall' esercizio del suo uffizio.

Quod pacta etiam ante legem stipulata, quæ tamen legi aversentur nullius sint roboris, et efficaciæ.

§. 9. Per quei contratti poi di locazioni, colonie, o altri qualunque delle tenute dell' agro Romano, i quali fossero tutt' ora veglianti, e che o già stipolati non fossero incominciati a decorrere, o già incominciati a decorrere non fossero ancora spirati, nel tenore dei quali si comprendesse alcun patto in qualunque modo contrario a questa nostra disposizione, vogliamo, che i medesimi patti abbiano ad aversi per non apposti, e che l' esecuzione dei contratti debba pienamente conformarsi a questa Nostra disposizione, e per qualunque questione di lesione, danno, defalco, bonifico, o altra qualunque potesse nascere fra i locatori, o conduttori delle tenute suddette per la varietà, o alterazione, che potesse forse indursi nei respettivi contratti dall' abolizione di simili patti, vogliamo che tali questioni, non convenendo amichevolmente le parti fra di loro, debbano nel termine di giorni quindici dalla pubblicazione di questa Nostra ordinazione dedursi avanti monsignor prefetto dell' annona, al quale diamo a quest'effetto privativamente a qualunque altro giudice, o tribunale tutte le facoltà necessarie, ed opportune, perchè possa, e debba deciderle tanto giudizialmente, che stragiudizialmente, sommariamente, ed economicamente con facoltà di comporre le parti anche ex officio, di dichiarar rescissi i contratti, qualora facesse di bisogno, e la giustizia lo richiedesse, e di prender qualunque altro espediente, o provedimento crederà equo, ed opportuno per l' esecuzione di questa Nostra volontà, senza che da quanto dal medesimo verrà stabilito, e deciso, possa ad altri reclamarsi, che a noi medesimi.

De jure præsulis annonæ promulgandi edictales leges et bannimenta.

§. 10. Come ancora per l'esecuzione di quel più, che si contiene nella presente Nostra cedola di moto proprio, diamo, e concediamo allo stesso monsignor prefetto ogni altra facoltà, ed anche di pubblicar bandi, ed editti, e di fare qualunque altra cosa stimerà necessaria, ed opportuna, essendo così mente, e volontà Nostra espressa.

Clausulæ salutares, et irritantes.

§. 11. Volendo, e decretando, che la presente Nostra cedola di motu proprio, benchè non si ammetta ne' libri della nostra camera secondo la Bolla di Pio IV. Nostro predecessore de registrandis, vaglia, ed abbia sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, ancorchè non vi siano stati chiamati, citati, nè sentiti il commissario generale della Nostra camera, i proprietarj, affittuarj, e coloni delle tenute dell' agro Romano, e chiunque altro avesse, o pretendessse di avere in esse interesse, non ostanti qualsisiano altre costituzioni apostoliche nostre, o dei nostri predecessori, leggi, privilegj, statuti, loro riforme, grazie, indulti benchè conceduti, e confermati in forma specifica da Noi, e da questa s. Sede, usi, stili, consuetudini, qualunque contratto anchè colla Nostra rev. camera, qualunque convenzione, patto, condizione, proibizione, ed ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi colla

pienezza della Nostra suprema, ed assoluta potestà a qualunque vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che nelle cose premesse potesse intervenire, questa volta solamente, ed agli effetti suddetti specialmente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal Nostro palazzo apostolico Vaticano questo dì 25. gennaro 1783.

Dat. die 4. februarii 1783 Anno VIII.

CDXVII.

Imminutio festorum in diœcesi Elvensi

Venerabili fratri episcopo Elvensi.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium.

§. 1. Cum sicut quædam sunt, ut inquit sanctus Leo Magnus prædecessor Noster, quæ nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quæ aut pro consideratione ætatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper conditione servata, ut in his, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceceptis evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum patrum inveniatur adversum: ea propter apostolica hæc sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis auctoritatem interponere, quæ cæteroquin ad majus divini cultus incrementum præscripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiæ angore contemnuntur.

Expositio precum.

§. 2. Quoniam autem, sicut pro parte tua Nobis expositum fuit, eidem fraternitati tuæ innotuit, quod in civitate, et diœcesi Elvensi adeo excreverunt calamitates, et angustiæ propter præsentium temporum infortunia, ut miseri illarum habitatores, incolæque, ac præsertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, persæpissime cogantur (quamvis animo invito) dies festos negligere, operibusque mechanicis se se addicere pro pane lucrando, et id eo facilius contigit ob excretum dierum festorum numerum; ac propterea Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis, cum suis declarationibus, et conditionibus.

§. 3. Nos itaque, qui Christifideles, quantum cum Domino possumus, salutare remedium potius ad æternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste substinendam adhibere, quam per severiorem ecclesiasticæ disciplinæ rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos incolas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et pœnis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati: fraternitati tuæ per præsentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, omnibus utriusque sexus Christifidelibus earumdem civitatis, et diœcesis Elvensis existentibus, ut deinceps, exceptis omnibus diebus dominicis, nec non natalis domini Nostri Jesu Christi, et sequenti sancti Stephani, Circumcisionis, Epiphaniæ, paschatis Resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti, ac Corporis Christi, et Ascensionis, sancti Joannis Baptistæ, sancti Josephi, ac sanctorum Petri, et Pauli, et Jacobi apostolorum, et commemorationis omnium sanctorum, præterea quinque dicatis Beatæ Mariæ virgini immaculatæ, scilicet Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis, nec non sancti patroni, aut tutelaris cujuslibet loci pro hominibus ejusdem loci dumtaxat festivis diebus, in quibus integra maneat præcepti obligatio, in reliquis vero festis, sive per hanc sanctam Sedem præceptis, sive per synodales earumdem civitatis, et diœcesis constitutiones, sive quacumque alia de causa, etiam ex causa voti per majores suos facti, quod, quoad hanc partem quoque auctoritate Nostra apostolica per te commutari volumus, præceptis, præscriptisque, audita missa, laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus sine ullo prorsus conscientiæ scrupulo vacare possint, auctoritate Nostra apostolica concedas, et indulgeas, permittas, ac statuas, præcipies, et mandes.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et

synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non civitatis, et diœcesis prædictarum, illorumque locorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ sub annulo piscatoris die quarta februarii millesimo septingentesimo octuagesimo tertio, pontificatus Nostri anno octavo.

Dat. die 11 februarii 1783 Anno VIII.

CDXVIII.

Exemptio parochialis ecclesiæ sanctorum Gervasii, et Protasii loci de Zibello Burgi sancti Domnini diœcesis a quocumque jure matricitatis, et superioritatis ecclesiæ parochalis sancti Joannis Baptistæ plebis Octovillæ ejusdem diœcesis.

Pius PP. VI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium

§. 1. Quamvis Romanus pontifex pro pastorali sollicitudine, qua omnes ecclesias prosequitur, curare teneatur, ut sarta tecta serventur jura uniuscujusque ecclesiæ, interdum tamen contigit, ut vel pro bono pacis, vel ob frequentiam locorum, vel ob sublimorum principum vota, ea moderare certis limitibus circumscribere debeat, prout omnibus mature pensatis rerum, et temporum circumstantiis, in Domino salubriter expedire arbitratur.

Ratio concessionis exponitur.

§. 2. Cum itaque, sicut accepimus, jamdiu, et ab anteacto usque sæculo variæ, et plures dissentiones inter ecclesiam parochialem sancti Joannis Baptistæ de plebe Octovillarum ex una, et ecclesiam itidem parochialem sanctorum Gervasii, et Protasii loci de Zibello diœcesis Burgi sancti Domnini, quoad jura matricitatis, et eorum exercitium exortæ sint, adeo ut, nec episcoporum decreta, nec adhita studia eas compescere potuerint; cum insuper loci di Zibello prædicti frequentia aliquam exigat rationem, quibus omnibus cum dilectissimi in Christo filii Nostri Ferdinandi Mariæ Hispaniarum infantis preces adjungantur.

Tenor concessionis.

§. 3. Nos hinc cum privatarum ecclesiarum jurgia universam ecclesiam, quodammodo vulnerent, ac populi frequentia peculiarem providentiam postulet, nec non votis memorati Ferdinandi infantis annuere volentes, motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine lites omnes, et causas, quæ usque adhuc inter parochos dictarum ecclesiarum viguerunt, in statu, ac terminis, in quibus de præsenti reperiuntur a quoquam judice, coram quo pendent, vel pendere, quoad jura matricitatis, eorumque exercitium dignoscitur, harum serie avocamus, illasque perpetuo supprimimus, et extinguimus, ac perpetuum desuper tam modernis, quam pro tempore futuris dictarum parochialium ecclesiarum rectoribus, seu parochis, ac aliis quibuscumque silentium imponimus, osque occludimus; præterea ecclesiam parochialem sanctorum Gervasii, et Protasii dicti loci de Zibello a quibusvis juribus matricitatis alterius parochialis ecclesiæ sanctis Joannis Baptistæ de plebe Octovillarum, ac a quocumque moderni, et pro tempore existentis illius rectoris, seu parochi jure, et superioritate, motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus earumdem tenore præsentium perpetuo eximimus, et liberamus.

Clausulæ salutares, et irritantes, exclusivæ cujusvis juridici remedii.

§. 4. Decernentes easdem præsentes literas, et in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod parochus sancti Joannis Baptistæ plebis Octovillarum, seu alii in præmissis interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes cujuscumque gradus, status, ordinis, conditionis, præeminentiæ, et dignitatis, seu alias speciali, et individua mentione digni, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causæ, propter quas eædem præsentes literæ emanarint, adductæ, specificatæ, et justificatæ fuerint, aut

ex alia quacumque, quantumvis justa, legitima, et privilegiata causa, colore, prætextu, et capite etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimæ, et totalis læsionis nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentium consensu, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, ad viam, seu terminos juris reduci, aut in controversiam vocari, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia, ac potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato, quempiam in judicio, vel extra illud uti posse, sed ipsas præsentes literas, et in eis contenta semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quatenus opus sit, Nostra, et cancellariæ apostolicæ regula de jure quæsito non tollendo, et in conciliis etiam universalibus, provincialibusque, et synodalibus editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, nec non parochialis ecclesiæ sancti Joannis Baptistæ, aliisque quibusvis, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die undecima februarii millesimo septingentesimo octuagesimo tertio, pontificatus Nostri anno octavo.

CDXIX.

Dat. die 18 februarii 1783 Anno VIII.

Unio ecclesiæ de Barcos una cum suis bonis favore monasterii Ulyssiponensis, et constitutio pensionis pro monialibus ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmelo Lacedemoniensis diœcesis.

Pius PP. VI.

Venerabilis frater salutem, et apostolicam benedictionem.

Proemium

§. 1. Ex debito pastoralis Nostri ministerii officio, ad ea operationis Nostræ studia diligenter convertimus, per quæ Christifidelium vota salutem præsertim animarum concernentia optatum consequantur effectum, ac ea, quæ per fideles ipsos pie facta, ac ordinata esse dignoscuntur, ut firma, ac illibata perpetuo persistant, cum a Nobis petitur, libenter apostolicæ Nostræ auctoritatis munimine roboramus, ac alias etiam concedimus, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Expositio precum porrectarum a regina fidelissima.

§. 2. Sane Nobis nuper pro parte carissimæ in Christo filiæ Nostræ Mariæ Franciscæ Portugalliæ, et Algarbiorum reginæ fidelissimæ expositum fuit, quod ipsa pro singulari suæ pietatis affectu, ad divinum cultum magis magisque in regnis suis promovendum, novum amplissimum monasterium Ulyssiponense pro monialibus ordinis beatæ Mariæ virginis de Monte Carmelo reformatis nuncupatis magno quidem sumptu ædificare suscepit. Verum cum, sicut eadem expositio subjungebat, tum, ut prædicti monasterii constructio commodius perficiatur, tum, ut earumdem monialium necessitatibus, ac indigentiis in posterum etiam consulatur, ecclesiam de Barcos eidem monasterio uniri, ac annuam perpetuam pensionem, tum super ecclesiæ de Miranda de Corvo diœcesis Coimbriensis, quæ, ut asseritur, est de jurepatronatus dilecti filii nobilis viri Joannis de Bragantia

ducis Lafoens, prævio ipsius Joannis obtento consensu cum etiam aliarum ecclesiarum, quæ de jurepatronatu, ut pariter asseritur, redditibus, proventibus favore monasterii prædicti reservari ipsa summopere desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in præmissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Tenor concessionis

§. 3. Nos igitur religiosis memoratæ Mariæ Franciscæ reginæ votis, quantum cum Domino possumus annuere volentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, fraternitati tuæ per præsentes mandamus, ut in diœcesi Lamacensi consistentem ecclesiam de Barcos una cum suis bonis, redditibus, ac proventibus, missarum, aliorumque oneribus memorato monasterio perpetuo auctoritate Nostra apostolica unias, et adnectes, et ad illud transferas, applices, et appropries, ac præcipias, et mandes, ut missarum, aliorumque onera, quibus prædicta ecclesia de Barcos gravata reperitur, moniales dicti monasterii pro tempore existentes adimpleri curent, Nosque harum serie unimus, adnectimus, et incorporamus, et respective præcipimus, et mandamus; tibique insuper earumdem tenore committimus, ut super fructibus, redditibus, et proventibus, tum dictæ ecclesiæ de Miranda de Corvo, attento præstito consensu dicti Joannis ducis Lafoens, annuam perpetuam pensionem ducatorum septingentorum sexaginta octo auri de camera, hoc est *un conto*, *e duecentomila* reis monetæ Portugalliensis, tum ecclesiæ de Pinela ejusdem diœcesis, substituto sancti Michaelis aliam perpetuam pensionem ducatorum ducentorum quinquaginta sex auri de camera, nempe *quattrócentomila* reis dictæ monetæ, nec non super fructibus pariter, et redditibus ecclesiæ substituto sancti Petri annuam itidem pensionem ducatorum tercentorum octuaginta auri de camera, scilicet *seicentomila* reis monetæ prædictæ, et ecclesiæ sanctissimo Salvatori dicatæ aliam pariter similem pensionem ducatorum centum viginti octo auri de camera, nempe *duecentomila* reis dictæ monetæ, et ecclesiæ sub invocatione sancti Jacobi annuam itidem perpetuam pensionem ducatorum centum nonaginta duo auri de camera, hoc est *trecentomila* reis, ac demum ecclesiæ sub titulo sanctæ Mariæ, quæ omnes in diœcesi Lisbonensi consistunt, annuam similem pensionem ducatorum tercentorum viginti auri de camera, nempe *cinquecentomila* reis favore monasterii, ac monialium prædictarum eadem auctoritate reserves.

Declarationes speciales.

§. 4. Declarantes tamen, quod omnes pensiones prædictæ, sic super fructibus, redditibus, et proventibus dictorum beneficiorum, seu ecclesiarum reservatæ, nisi prius per cessum, aut decessum rectorum, qui ea nunc obtinent, aut alias quomodolibet eadem beneficia, seu ecclesiæ prædictæ vacaverint, reservata esse intelligantur, ac nec eæ exigi, levari, ac percipi quomodolibet possint; volumus insuper, ac earumdem serie decernimus, quod redditus, ac proventus, tum ecclesiæ de Barcos sic monasterio prædicto unitæ, tum memoratæ pensiones, ut præfertur, reservatæ, prius in sumptum constructionis ejusdem monasterii applicentur, deinde ea perfecta in illius dotem pro monialium, ac ibi inservientium substentationem cedere debeant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem præsentes literas perpetuis futuris temporibus firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, nec unquam sub aliquo prætextu, aut colore infringi, aut impugnari possint, sed illis, ad quos de præsenti spectat, et in futurum quomodocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales, et sanctæ Sedis nuncios judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus, quatenus opus sit, quorumcumque testatorum, qui missas, aliorumque onera in prædicta ecclesia de Barcos Lamacensis diœcesis adimplenda reliquerint, etiam voluntate, quam quoad præmissa sufficienter, et expresse commutamus, nec non apostolicis, ac in universalibus, provincialibus, et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac tum ecclesiæ prædictæ de Barcos, tum aliarum ecclesiarum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et

formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Cæterum per præsentes non intendimus dictum juspatronatus in aliquo approbare. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava februarii millesimo septingentesimo octuagesimo tertio, pontificatus Nostri anno octavo.

INDEX
PRÆCIPUARUM MATERIARUM
QUÆ
IN HOC SEXTO VOLUMINE
CONTINENTUR

A

ABSOLUTIO

APPLICATIO

B

BEATIFICATIO

BONA

C

CIVITAS

CONFRATERNITAS

COMMUNITAS

D

DAMNATIO

DECENNIA

DISPENSATIO

E

ECCLESIA

EMPTIO VENDITIO

I

INCAMERATIO

INDULGENTIA

JURISDICTIO

JUS NOMINANDI

JUS PASCENDI

JUS PRIVATIVUM

I T E R

L

LEGATUM PIUM

LOCA SACRA

M

MISSA

MONASTERIUM

O

OFFICIUM

OPUS PIUM

P

PRIVILEGIUM

PROVISIO

R

RECLUSORIUM

RELIGIOSI

RETRACTATIO

S

SACRA CONGREGATIO

SANATIO

SEMINARIUM

SANCTA SEDES

STATUTUM

T

TAXA

TRANSACTIO

TRIBUNAL

U

UNIO

UNIVERSITAS STUDIORUM

INDEX TITULORUM
OMNIUM MATERIARUM
QUÆ
IN GENERALI INDICE HUJUS VOLUMINIS
CONTINENTUR

IMPRIMATUR

Fr. Dominicus Buttaoni Ord. Præd. Sac. Pal. Apost. Magister

IMPRIMATUR

Joseph Canali Archiepiscopus Colossensis Vicesgerens